

Genişletilmiş Baskı

KELEBECİN RÜYASI

*Mehmet Akif İnan Hatıra Yarışmaları
Ödüllü Eserleri*

EĞİTİM-BİR-SEN

KELEBEĞİN RÜYASI

**Mehmet Akif İnan Hatıra Yarışmaları
Ödüllü Eserleri**

EĞİTİM-BİR-SEN Yayınları: 28
Edebiyat Dizisi: 10

Eğitim-Bir-Sen Genel Merkezi Adına Sahibi
Ali YALÇIN
Eğitim-Bir-Sen ve Memur-Sen Genel Başkanı

Genel Yayın Yönetmeni
Şükrü KOLUKISA
Genel Başkan Yardımcısı

EĞİTİM-BİR-SEN GENEL MERKEZİ
Zübeyde Hanım Mahallesi Sebze Bahçeleri Caddesi
No: 86 Kat: 14-15-16
(06070) İskitler-Altındağ/ANKARA
Tel: 0312 231 23 06 • Faks: 0312 230 65 28
e-posta: ebs@ebs.org.tr • web: www.ebs.org.tr

---

16. Baskı
Eylül 2021 / ANKARA
20.000 Adet

ISBN : 978-975-6153-20-8

Teknik Hazırlık - Baskı
Hermes Tanıtım Ofset Baskı Hizm. Kağ. Ltd. Şti.
Büyük Sanayi 1. Cd. No: 105 İskitler/ANKARA
Tel: 0.312 341 01 97 • Faks: 0.312 341 01 98 • hermes@hermesofset.com
B.T. Eylül 2021, Ankara

VEFA MÜMİNE VACİPTİR...

Medeniyetimizin oluşmasında ve gelişerek büyümesinde en büyük katkıyı verenler şüphesiz ki öğretmenlik sanatını icra edenlerdir. Medeniyetimizin oluşmasına katkı veren Farabi, İbn-i Sina, Biruni, Gazali, İbn-i Haldun, Kaşgarlı Mahmut, Ahmet Yesevi, Mevlana Celâleddin-i Rumi, Hacı Bektaş-ı Veli, Yunus Emre, Hacı Bayram-ı Veli, Mimar Sinan, Fuzuli, Piri Reis gibi büyük ilim adamlarını, edipleri ve düşünürleri yetiştirenler öğretmenlerdir.

Öğretmenler, ilim adamları, edipler ve düşünürlerin yanında tarihe yön veren büyük devlet adamlarının yetişmesine de en büyük katkıyı vermişlerdir. Sultan Alparslan, Nizamü'l-Mülk, Fatih Sultan Mehmet, Kanun-i Sultan Süleyman, Köprülü Mehmet Paşa, Sultan II. Abdülhamid, Adnan Menderes, Celal Bayar, Turgut Özal, Aliya İzzetbegoviç, Necmettin Erbakan bunlardan bazılarıdır.

Öğretmenlerin yetişmesine katkı verdiği düşünürler, edipler, bilim insanları ve devlet adamları eserleriyle, davranışlarıyla insanları daha iyi, daha olgun (insan-ı kâmil) bir hale getirmeyi, onların duygularını yüceltmeyi, bilgi düzeylerini yükseltmeyi, davranışlarını ve eylemlerini daha insani kılmayı amaçlıyorlardı. Böylelikle bir medeniyetin gelişerek nesilden nesile aktarılmasına vesile oluyorlardı.

Biz de bu noktadan hareketle medeniyetimizin var olmasını ve devam etmesini sağlayan, geleceğimiz olan çocuklarımızın yetişmesine katkı veren, eğitim mesele-

lerinin çözümlü için çalışan öğretmenlerimizin, mesleklerini icra ederken yaşadıkları deneyimlerin öğretmen, öğretmen adayları ve eğitim sevdalılarına aktarılmasına imkân vermek amacıyla 2006 yılında Mehmet Akif İnan Hatıra yarışmalarını başlattık.

Mum Işığında Son Mahnı (2006), Yüreğimdeki Resimler (2007), Yola Düşenler (2008), Üşüyen Hayatlar (2009) ismiyle kitaplaştırdığımız hatıra yarışmalarında dereceye giren eserleri 2009 yılında “Kelebeğin Rüyası” başlıklı bir kitap altında toplayarak, basım ve dağıtımını yaptık ve 2011 yılında düzenlediğimiz “Ödenmiş Bedeller Unutulmasın: Darbelerin, Baskıların Yaşattığı Mağduriyet Anıları” temalı Mehmet Akif İnan Hatıra Yarışması’nda dereceye giren eserleri de ekleyerek yeni basımlarla dağıtımını sağladık. Bu baskıda ise, 2015 yılında üniversite öğrencilerine yönelik düzenlediğimiz “Unutamadığım Öğretmenim” temalı Mehmet Akif İnan Hatıra Yarışması’nda ödül alan eserleri de ekledik.

Sendika olarak, “Kelebeğin Rüyası”nın 16. baskısını 20 bin adet yaparak, dağıtılmak üzere teşkilatımıza gönderdik.

Büyük rağbet gören bu değerli eserin ortaya çıkmasına vesile olan, başta yarışmaya iştirak edenler olmak üzere, bu faaliyetin yaşama geçirilmesine katkı veren eski/yeni Genel Merkez Yönetim Kurulu’na, Şube başkanlarımıza ve ilçe temsilcilik yönetimlerimize teşekkür ediyorum.

Atilla OLÇUM

Genel Başkan Yardımcısı
(Eğitim ve Sosyal İşler)

TAKDİM

Öğretmen, her ailenin manevi bir ferdidir. Bu yüzden her zihinde olumlu çağrışımlar yaparak sevgiyi, ilgiyi, fedakârlığı hatıra getiren tılsımlı bir kelimedir. Öğretmen, otoritesine inanılan, adaletine güvenilen, vicdanına sığınılan, fedakârlıklarıyla sevilendir. Öğretmen, aile ortamında temel bilgileri kazanan bireyi toplumun bütün bir birikimiyle donatan ve toplum içerisinde bir statüye ulaştıran en önemli taşıyıcıdır. Bu bakımdan anne ve babayla birlikte ailenin bir diğer ferdiymişçesine minnetle anılır.

Öğretmenler, mesleki bakımdan aldıkları toplumsal pozisyon itibarıyla tıpkı peygamberler gibi toplumsal inşa, ıslah ve iflah faaliyeti yürütürler. Öğretmenler, icra ettikleri görevleri bakımından peygamberlerin varisleri olarak kabul edilirler. Çünkü insana iyiyi göstererek, onu doğruya yönlendirerek, güzeli keşfettirerek hayatı tecrübe ettirip kavratan öğretmendir.

Bizim medeniyetimiz de, öğretmenliği ulvi ve kutsi bir makam olarak görmüş, medeniyetimizin bütün devletlerinde ve tarihin bütün aşamalarında öğretmenler baş tacı yapılmış, medeniyetimizin ilim ve sanatta zirvelere ulaşan varlığı tarih boyunca öğretmenler elinde yükselmiştir. Bugün de milletimizi ve medeniyetimizi ihya edecek güç öğretmenlerimizin elindedir. İstiklal Şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un, "Muallimim diyen olmak gerektir imanlı, / Edepli, sonra liyakatli, sonra vicdanlı" diyerek güzel hasletlerini dile getirdiği öğretmenlerimiz, milletimizi tarihe yön veren izzetli günlere yeniden taşıyacak olan en önemli amil olacaktır. Öğretmenlerimiz bu gücü ellerinde taşımaktadırlar.

“Bana bir dayanak noktası verin, dünyayı yerinden oynatayım” dediği rivayet olunur Arşimet’in. Dünyayı yerinden oynatmak için dayanak noktası, maddi ve manevi kanadı birlikte çırpılan eğitimidir. Öğretmen de dünyayı yerinden oynatacak bir gücü elinde bulunduran kişidir. Eğitim programlarının en mükemmel biçimde örülmesi, eğitim ortamlarının en gelişmiş teknolojik aygıtlarla donatılması, eğitimden elde edilmesi beklenen çıktı için yeterli değildir. Eğitim faaliyetini yöneten, yönlendiren aktör öğretmendir. Bin yıllardır bu böyledir. Öğretmeni dikkate almayan bir eğitim sisteminin başarıyla işlemesi mümkün değildir.

Öğretmen, eğitimin öznesidir. Öğretmen, örnektir, önderdir. Bir büyük öğretmen, Nurettin Topçu, “Ahlak vericilikte en esaslı iş, örnek olmaktır. Şu halde mürebbi, yani muallim ve müdürler, talebeye örnek olmalıdır. Gence kazandıracamız ahlakı, ona ancak kendi hareketlerimizle aşılabiliriz. Gençler, iyilik ve fenalıklarıyla, mürebbilerin manevi varlıklarının bir nevi çıkartmasıdır. Biz onlarda kendimizi gördüğümüzü unutmayalım” diyerek öğretmenin eğitimdeki yerini belirtmektedir.

Öğretmenlik, büyük öğretmenlerin öğretmenlik tecrübelerini örnek almakla, gösterdiği reflekslerini tanımakla ve günbegün irtifa kazanıp yüceltilerek icra edilmesi gereken bir meslektir. Çok eski zamanlardan itibaren öğretmenliğin bir usta-çırak ilişkisi biçiminde geliştiği söylenebilir. Bugün öğretmen yetiştirmede usta-çırak ilişkisi biçiminde bir tatbikatı gerçekleştirmek söz konusu olmasa da iz bırakan büyük öğretmenleri büyük yapan niteliklerini anılar üzerinden görerek öğretmenlik hayatımıza uygulamak mümkündür.

Eğitim-Bir-Sen, büyük öğretmenlerin hatıralarından yola çıkarak genç öğretmenlerimizi öğretmenlik sana-

tının incelikleriyle buluşturmak ve öğretmenlerimizin öğretmenlik anılarının yazılarak kayıt altına alınmasını teşvik etmek adına 2006, 2007, 2008 ve 2009 yıllarında “Öğretmenlik Hatıraları” ve “Unutamadığım Öğretmenim” başlığı altında yarışmalar düzenlemiştir. Bu yarışmalarda 81 ilde birinci olan eserler ‘Mum Işığında Son Mahnı’, ‘Yüreğimdeki Resimler’, ‘Yola Düşenler’ ve ‘Üşüyen Hayatlar’ adlı kitaplarda yayımlanmış, ayrıca Türkiye genelinde dereceye giren eserler de ‘Kelebeğin Rüyası’ adıyla ayrı bir kitap olarak 2009 yılında yayımlanmıştır. 2011 yılında düzenlediğimiz “Ödenmiş Bedeller Unutulmasın: Darbelerin, Baskıların Yaşattığı Mağduriyet Anıları” ve 2015 yılında, üniversite öğrencilerine yönelik gerçekleştirdiğimiz “Unutamadığım Öğretmenim” temalı Mehmet Akif İnan Hatıra yarışmalarında dereceye giren eserler de bu kitaba eklenmiştir.

‘Kelebeğin Rüyası’, öğretmenlik hatıralarının yanı sıra farklı temalarda farklı kesimlerin katıldığı hatıra yarışmalarında Türkiye genelinde dereceye girmiş eserlerden oluşan bir kitaptır. Bugüne kadar on binlerce öğretmenimize ulaştırılmış ve Prof. Dr. Mehmet Kaplan’ın ‘İdeal Öğretmen’ olarak nitelendirdiği öğretmen profilinin tanınması ve örneklenmesi amacına hizmet etmiştir.

‘Kelebeğin Rüyası’nın bu yeni baskısının genç öğretmenlerimizin mesleklerini en güzel biçimde icra etmelerine katkı sunmasını diliyor, hatıralarını kaleme alan mesleğimizin değerli büyüklerine, yarışmanın düzenlenmesinde ve eserlerin kitaplaştırılmasında emeği geçen bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Ali YALÇIN

Eğitim-Bir-Sen ve Memur-Sen

Genel Başkanı

İÇİNDEKİLER

ÖĞRETMENLİK HATIRALARI YARIŞMASI 2005	
SON MAHNI	13
2005 Türkiye Birincisi Uçan Balonum Nerede?	15
Zeliha DEMİRCİOĞLU / Eskişehir	
2005 Türkiye İkincisi Sana İtirafım Var	25
Filiz NAMLI / Manisa	
2005 Türkiye Üçüncüsü Mum Işığında Son "Mahni"	29
Mustafa ĐURAK / Gaziantep	
2005 Mansiyon Ödülü Bir Rüyayı Öğrenciyle Bölüşmek	37
Tacettin ŞİMŞEK / Erzurum-1	
2005 Mansiyon Ödülü Güneye Gider Leylekler	49
Mehmet Şah ERİNCİK / İstanbul-3	
2005 Mansiyon Ödülü Cildiksık Tüneli'nin Ardında Bahar Var	59
Kadri Raşit AKDENİZ / Kırıkkale	
2005 Jüri Özel Ödülü Yürek De Düşünür	67
Kezban KERMAN / Edirne	
ÖĞRETMENLİK HATIRALARI YARIŞMASI 2006	
YÜREGİMDEKİ RESİMLER	75
2006 Türkiye Birincisi Misafir Şekeri	77
Vedat CİHAN / Eskişehir	
2006 Türkiye İkincisi Hangi Mum Yanarken Bekler	83
Cemalettin GÜNEŞ / Gaziantep	
2006 Türkiye Üçüncüsü Bulut Olmak	93
Erhan SELÇUK / Hakkari	
2006 Mansiyon Ödülü Yağmurla Gelen Adam	99
Nebahat EYÜPOĞLU / Trabzon	
2006 Mansiyon Ödülü Eylül Akşamı	111
Enver AYDIN / İstanbul-1	

2006 Mansiyon Ödülü Yüreğine Okuduğum Mektup	117
Aynur DAŞDEMİR / Niğde	
2006 Jüri Özel Ödülü Yüreğimdeki Resimler	125
Murat ALAN / Ağrı	
ÖĞRETMENLİK HATIRALARI YARIŞMASI 2007 YOLA DÜŞENLER	135
2007 Türkiye Birincisi Eski Kuşlar Müzesi	137
Sinan DAVULCU / Zonguldak	
2007 Türkiye İkincisi Lâl	149
Veysi ATICI / Adıyaman	
2007 Türkiye Üçüncüsü Kelebeğin Rüyası	157
Alişen AVCI / Adana-1	
2007 Mansiyon Ödülü Bana Elini Uzat Baba!	171
Kahraman Alp GETİREN / Şanlıurfa	
2007 Mansiyon Ödülü Uç Kapılı Oda	179
Tacettin ŞİMŞEK / Erzurum-1	
2007 Mansiyon Ödülü Siyah Aşure	193
Kadriye ANLAR / Gaziantep	
2007 Jüri Özel Ödülü Çoban Yıldızı	199
Sadık YAZICI / Kocaeli	
2007 Özel Ödüllü Eser Yola Düşenler	209
Sibel ÖZTÜRK / İzmir	
ÖĞRETMENLİK HATIRALARI YARIŞMASI 2008 ÜŞÜYEN HAYATLAR	215
2008 Türkiye Birincisi Ruhumda Soluklanan Menziller	217
Yaşar BAYAR / Erzurum-2	
2008 Türkiye İkincisi - 1 Gönül Fethine Doğru	229
Olgun ALBAYRAK / Giresun	

2008 Türkiye İKincisi - 2 Yüreğimin Vadisindeki Çığlık	241
İbrahim KAYA / Adıyaman	
2008 Türkiye Üçüncüsü Peryavşan	253
Alişen AVCI / Adana-1	
2008 Mansiyon Ödülü Sonsuza Uçan Uçurtmalar	263
Soner CAN / İstanbul-4	
2008 Mansiyon Ödülü Elma Şekeri	273
Ayhan ARI / İstanbul-1	
2008 Mansiyon Ödülü Garibim Garipsin Garip	287
Tacettin ŞİMŞEK / Erzurum-1	
2008 Jüri Özel Ödülü Önce Çocuk Düşleri Uşudu	297
Sevcan POLAT / Aydın	
MEHMET AKİF İNAN HATIRA YARIŞMASI 2011 ÖDENMİŞ BEDELLER UNUTULMASIN	309
2011 Türkiye Birincisi Hayallerin Ardından Bakmak	311
Esra GÜLMEZ / Elazığ	
2011 Türkiye İKincisi Melâl Burcu	325
Yaşar BAYAR / Ağrı	
2011 Türkiye Üçüncüsü Fındık Kabukları	339
Zehra KORKMAZ / Karabük	
2011 Jüri Özel Ödülü Dinle Karanfilden	359
Ayten YADİGAR / Tekirdağ	
2011 Mansiyon Ödülü Burkulan Yüreklele Dünü Hatırlamak	375
Hanife YILMAZOğLU / Ankara 1	
2011 Mansiyon Ödülü Sokakbaşı	387
Hasan EĞDERHA / Kahramanmaraş 2	
2011 Mansiyon Ödülü Bir Damla Süt	411
Zeynep Özlem SEVİM / Batman	

MEHMET AKİF İNAN HATIRA YARIŞMASI 2015	
UNUTAMADIĞIM ÖĞRETMENİM	427
2015 Türkiye Birincisi	
Hayırlı Bayramlar	429
Derya ÖDEMİŞ / Malatya	
2015 Türkiye İkincisi	
Diğer Elin de Ben Olsaydım	441
Rukiye COŞGUN / Yozgat	
2015 Türkiye Üçüncüsü	
Rıfat Öğretmen	449
Mustafa ARSLANER / Kastamonu	
2015 Mansiyon Ödülü	
Koza'nın Yarım Bıraktığı Kelebeğim Ben	465
Cennet KUZUCU / Amasya	
2015 Mansiyon Ödülü	
Mavi Düşler Tepesi	471
Emine AMANET / Kırşehir	
2015 Mansiyon Ödülü	
Yanık Hasan	481
Gül Sema İLHAN / Kayseri	
2015 Jüri Özel Ödülü	
Semaya Uzanan Eller	491
Sevde Süeda GÜRLESİN / Afyon	

**ÖĞRETMENLİK HATIRALARI YARIŞMASI
2005 YILI ÖDÜLLÜ ESERLERİ**

2005 Türkiye Birincisi / Eskişehir

UÇAN BALONUM NEREDE?

Zeliha DEMİRCİOĞLU*

1975'in yazı...

İnanmıyorum! Uçan balon olur mu hiç? Ama masal-
larda her şey olur. Devler, cüceler, konuşan böcekler,
sihirli değnekler... Uçan balon da onlar gibi sihirli mi?

Abla sen uçan balon gördün mü?

"Bak geçiyor!" Renk renk, tombul tombul balonlar...
Uçan balonlar...

Dokunmak istiyorum, dokunmak zorundayım...
Yoksa bu büyüye inanmayacağım. "Bana para verir
misin baba? Bir masal satın alacağım. Teşekkür ederim,
iyi yürekli kahramanım."

"Haydi ver uçan balonumu. Peki, bileğime bağla
abla!"

Bu gece uyumak istemiyorum. Neden söndürdü-
nüz ışıkları? Balonumu seyredeceğim, onun tavanda
nasıl durduğunu... Uyumayacağım işte... Uyumaya-
cağım... U-yu...

Sabah olmuş. Balonumu aldığım gibi sokağa... Bağ-
lamasanız da olur. Ben onu sımsıkı tutarım nasıl olsa!

---

* 1971 yılında Eskişehir'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Eskişehir'de ta-
mamladı. 1995 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili
ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Kayseri ve Bilecik'te öğretmenlik
yaptı. Hâlen Eskişehir Süleyman Çakır Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı
Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Gökyüzü pırıl pırıl, masmavi. Uzak...

Hangi boşlukta elimden kaçtı? Nasıl uçup gitti bulutların arasına? Uçan balonumu geri alabilir miyim? Babam alabilir mi abla? Süzüle süzüle, umarsız, kararlı...

Yaşadıkça öğrendim; kimi sevgililer uzağına düşer insanın... Kalabalıklara karışır... Kimi sevgililer kara toprağa...

Kırık hayaller kanatırken de avuçlarımı sıkabilmeyi; gidenlerin ardından tevekkülle bakabilmeyi öğrendim. Öğrendim, zamanın terkisine aldıklarının geri gelmediğini.

Yirmi yıl sonra...

Erciyes!.. Oldum olası severim dağları. Dağlar güven verir bana, ayaklarımın yere basışını duyumsatır. Ve dağlar, yürümem gereken istikametın işaretçisidir.

Lakin her güzelin cilvesi... Ayaz...

İlk maaşımı olduğu gibi kömüre verdim. Isınsın diye ellerim... Yüreğimi ısıtmak içinse öğrencilerimin gözlerindeki kıvılcımlardan alevler büyüteceğim. Gökkuşadı ebrulisinde bitimsiz baharlar...

Henüz televizyonum yok. Elzem olanlar dururken şimdi bunun sırası değil. İyi ki memleketten annemlerin eski radyosunu getirmişim. Çelik'in "Hercai" si çalıyor. Şimdi Gülay... "Cesaretin Var mı Aşka?" ...

Gurbet akşamlarında, bu ezgilerden kalbime kalan burukluk, gün ışıdığında dağlar ardına sınıyor. Cıvıl cıvıl çocuk sesleri içimi yaşama sevinciyle doldurduğunda, her tasamı unutturduğunda!.. Soran, merak eden, her soruyla biraz daha filizlenip boy veren; ağlayan, çatışan, anlaşılan, sevinen, sevilmeyi bekleyen çocukların sesleri...

Demek öyle diyorsun koca Erciyes! Demek ben bu mesleği çok sevdim öyle mi ve öğrencilerimi...

Mart 1997

İki aydır bu lisedeyim. Sınıfa giriyorum. “Günaydın!” ... Ses yok. Beni gördüklerine memnun olmuyorlar. Lisede öğretmenlik yapmak üzerine ne hayallerim vardı oysa! Neden birbirimize ulaşamıyoruz? Neye direniyorlar bu kadar?

“İbrahim!”, “burada.”, “Yaşar!”, “burada.” ...

“Derse geçmeden önce bir duyuru yapmak istiyorum arkadaşlar: İlçe çapında bir şiir yazma yarışması var.” Yüzüme bakıyorlar ama çok kısa bir an. Sonra yine o meşhur devasa duvarlar giriyor aramıza. Tepkisizlik... Gözlerim, gözlerini göremez oluyor.

Öyle bir şey söylemediğim halde Nimet: “Mecbur muz yazmaya?” diyor. Anlaşılan her zamanki gibi canı benimle kavga etmek istiyor. Bir gün bu kızın isteğini yerine getirmekten korkuyorum! “Evet!” diyorum. “Sözlü notunuzu şiirlerinizden vereceğim.” “Yeteneğim yok. Nasıl yazacağım? Yaptığınız haksızlık!” “Elinizden gelenin en iyisini yazın!” Recep, daha ılımlı tavırla, kekeleyerek, “Tamam hocam, yazarız.” diyor. Nimet’in bakışlarından nefret okunuyor.

Bu sınıfta geçen her ders, hayallerime ve kişiliğime ihanet!.. Kendimi tanıyamıyorum artık. Notla tehditler savuran, çözümsüzlükler içinde savrulan öğretmen ben miyim Allah’ım!

İşte yine bağıriyorum, çıldırdım sonunda: “Yalçın! Kız arkadaşlarını rahat bırak! Senin de bir kız kardeşin var değil mi?”

İlk kez bir öğrencimi sevememenin suçluluğunu yaşıyorum.

Nisan 1997

Nimet, yarışmada birinci oldu. Sanırım bundan sonra bazı şeyler değişir. Nimet'in hatta bütün sınıfın duvarları yıkılır, dilerim!

Ödül töreninde program sunucusu Nimet'in şiirini okuyacağını anons ediyor. Gurur duyuyorum.

Salonda sessizlik... Alkışlamaya hazırlanan mütebessim eller... Bekliyoruz.

Nimet sahnede sunucuyla tartışıyor. "Okumayacağım!" diyor. Yalnız bana değil salondaki herkese öfkeyle bakıp çıkıp gidiyor.

Kalakalıyoruz...

Yazık, yanılmışım! Bir anda her şeyin düzeleceğini sanmıştım...

Ah, bu deveyi gütmek istemiyorum; geriye kaç seçeneğim kaldı?

Kasım 1997

Erguvan kokulu nevbahar, yerini ne çabuk savrulan hazan yapraklarına bıraktı. Hayallerimin mavisi hüznün gölgesine... Su toprağa karıştı. Yaprak toprağa... Toprak alabildiğine sükûta... Sükût alabildiğine içime... Benliğimi derinliklerin gizemine koyuverdiğimde buldum yaşamın anlamını. Hayat derinliklere doku-nulduğu kadar hayat. İnsan derinliğine göz kırpıldığı kadar insan. Keşfedilmemiş güzelliklerin sırrı, gözler ruha baktıkça aynalara yansır.

Hazırlıksız konuşma çalışmaları yapıyoruz. Listeden seçerek kaldırıyorum; kürsüye geçiriyorum onları.

"İbrahim! Konun, "eğitim". Süren beş dakika. Evet, seni dinliyoruz."

Recep, “gençlik” konusunda harika bir konuşma yapıyor.

Arkadaki kızlar yine çığlık çığığa... Bir anda irkiliyoruz. “Hocam! Yalçın...” Bıktım bu çocuğun taşkınlıklarından!

“Kalk Yalçın! Sen konuşacaksın.” Bütün sınıf geriliyor. Bugüne kadar derste sorulan hiçbir soruyu doğru dürüst yanıtlayamadı. Kimse onun herhangi bir konuda iki cümleyi bir araya getirebileceğine inanmıyor. Kızları zor durumda bırakmak neymiş görürsün şimdi. “Konuyu kendin seç. Tek yapman gereken burada beş dakika konuşmak.” Yalçın biraz düşündükten sonra, “Havadan sudan konuşacağım.” diyor. “Konuyu kendin seç” demekle hata ettiğimi anlıyorum. Ama sözü mü geri almam doğru olmaz. “Peki Yalçın!” diyorum, “süren başladı.”

Yalçın beş dakika boyunca konuşuyor. Havayı, suyu anlatıyor. Kâh cümleleriyle kâh mimikleri kâh hareketleriyle...

Birinci dakikanın sonunda gülmeye başlıyorum. Üçüncü dakikanın sonunda hepimiz kendimizi bu mizahçının sürprizlerinin keyifli yolculuğuna bırakıyoruz.

Kim demiş, Nasreddin Hocalar, Kavuklu Hamdiler, İsmail Dümbüllüler dünyaya bir daha gelmezmiş diye!.. Gülmeyi unutan yüzleri güldürebilmek insanlara verilmiş ne güzel armağan!

Gülebilmek ve yaşadığımızı hissetmek için senin konuşmana ihtiyacımız var Yalçın! Lütfen artık susma, olur mu?

Şubat 1998

“Okulumuzda yarışma düzenlendi: İstiklâl Marşı Okuma Yarışması...”

Okuma kelimesini duyar duymaz Recep, başını önüne eğiyor. Kıyamıyorum. Engeli nedeniyle bu yarışmaya katılmayı aklından bile geçirmemesi, kendine haksızlık. Kekemeler şarkı söyleyebiliyorlarsa şiir de okuyabilirler. Riski göze alarak onu yüreklendirmeli miyim? Ya başaramazsak, sonu hüsrana olursa... İşte bunu asla telâfi edemem.

“Sen de katılır mısın, Recep?” diyorum. “Ben mi?!..”

“Evet. Birlikte çalışırız. Ders çıkışında kal.”

Ritm veriyorum ona. Orkestra şefi gibi...

İyi gidiyor.

Recep’in bütün vücudu titrese de kelimeleri titremiyor.

Mart 1998

Her şey inanmakla başladı...

Ve... Ve Recep ikinci...

Ardından kompozisyon yazma yarışmasında Türkiye birinciliği...

Hangi zafer daha büyük, bilemiyorum: Yüzlerce kişi arasında konuşma güçlüğünü hiç bilmeyen yabancılara olan zaferi mi; yoksa herkesin herkesi tanıdığı küçük okulumuzda, onu dinlerken yüzüne bir an önce ne söyleyeceksen söyle der gibi bakan arkadaşlarına olan zaferi mi?

Nisan 1998

Yine ödül töreni... Birincilik ödülü, sahibini buluyor: Nimet!..

Duygular, sözcüklere ancak bu kadar kusursuz dönüşebilir ve yüreğin elçisi mısralar, iki dudağın ara-

sından ancak bu kadar efsunlu dökülebilir... Bütün salon ayakta... Alkışlar... Nimet, emanetini Kaymakam Bey'den alıyor. Kaymakam Bey, salona: "Bu çocuk, gelecek vaat eden bir kabiliyet, ülkemiz için bir cevher. Gelebileceği en iyi noktaya destek görmediği için gelemez, harcanırsa üzerimize vebal olur. Kaymakamınız olarak, huzurunuzda bu çocuğa sahip çıkıyor, tüm eğitim giderlerini üstleniyorum."

Programdan sonra Nimet'leyiz. Merak ettiğim sorunun cevabını bu gece alıyorum: "Hocam, geçen yılki ödül töreninde kürsüye çıkmadım, daha güzelini yazmam gerektiğini ve yazabileceğimi düşündüm. Size bir özür borcum olduğunu unutmadım. Umarım bu gece beni bağışlamışsınızdır. Bu başarı benden çok sizin. Eğer bizi zorlamasaydınız, bir gün bir şiir yazabileceğimden haberim bile olmayacaktı."

Hangi mazeret böylesine çabuk unutturabilir bir özrü? Hangi tehir böylesine beklenmeye değer?

Sabrın meyvesi bu kadar mı tatlı olurmuş!

Haziran 1998

Simurg'un kanatlarında telaş...

Uçsuz bucaksız sema.

Ufuk... Yine ufuk... Yine ufuk...

Benden bir parça al yanına;

Bir aşk, bir umut, bir dua...

Uç uçabildiğince kuşum,

Seninleyim daima!

"Son karneleriniz. Haydi, alın bakalım. İbrahim, Yalçın, Nimet, Recep, Yaşar..."

Yalçın üzgün görünüyor. “Hocam, beni seviyorsanız bu belgeyi geri alın!” diyor. “Neden Yalçın?” “Aile saadetimiz bu kadar mutluluğu kaldıramaz, hocam. Her karne gecesinde aynı sahnelere alışkın babam, şimdi eli havada bir heykele dönüşecek. Annem bize bu günleri de mi gösterecektin diye kalp krizi geçirir, herhalde. Ağabeyim, teşekkür alabiliyordun da bunca yıldır niye almadın, diye beni döver. Ablam, Yalçın’ın bile teşekkür aldığı bir dünyada yaşamak istemiyorum diye intihar eder. En iyisi, yol yakınken siz bu teşekkürü benden alın, hocam.”

Allah’ım, bu çocuğun her hâli komedi!

Objektiflere gülümsüyoruz. Mutluluklarımız fotoğraf karelerinde ölümsüzleşiyor. Sadece anı yakalayan kareler kifayetsiz...

Kızlar Yalçın’ın etrafını sarmışlar. Yalçın aradan utangaç ve muzip bakıyor.

Mezuniyet gecesini...

Program metnini Recep oluşturdu. Nimet sunuyor.

Şiirlerle hayatı anlatıyoruz; çocukluğu, gençliği, adanmışlığı, aşkı ve ölümü.

Son bölümde Yalçın doğaçlama yapıyor. Güldürü ustamız...

Alkışlar dindi, davetliler gitti.

“Yaşar, haydi şarkımızı söyle!”

Biraz arabesk ama olsun, biz seviyoruz. Hele Yaşar’ın sesinden olunca...

“Bu son olsun!”

Yaşar söylüyor: “O kuytu köşede beklerdim seni... Elinde kitaplar koşardın bana...”

En acılı gurbet türküsünü dinler gibi başımız önümüze eğik dinliyoruz Yaşar'ı. Notalar çağlayan olup içimize akıyor. Boğazımıza düğümler, gözümüze yaşlar bırakıyor.

Ekim 2005

Telefon çaldı. İbrahim arıyor. Duydum, bir dershanede müdür olmuş. "Alo! Nasılsınız, hocam? Arkadaşlar nasıl? Görüşebiliyor musunuz?" "İyiyim İbrahim. Ben bildiğin gibi... Bu yaz Nimet'in düğünü oldu. Kına gecesinde bizim kızlarla sabahladık. İstanbul'da çalışıyor. İkinci üniversiteye devam... Bir de yüksek lisansa hazırlanıyor. Recep de İstanbul'da. O da yüksek lisans yaptı. Geçen yıl evlendi. Yalçın, konservatuarda tiyatro bölümünü bitirdi. Herkes iyi. Herkesle görüşüyoruz ama senin artık beni unuttuğunu düşünmeye başlamıştım."

"Ne diyorsunuz hocam! Sizi unutmak mı? Sizi unutmamız için önce kendimizi unutmamız gerekiyor."

Artık uçan balonda sihir olmadığını biliyorum. Sihir, onunla uçabilmekte... Ve sihirli değnek ellerimizde... Yüreklerimizden Simurg'a kanat açan kuşları bir bir uğurlarız.

Öğretmenler, sihirli değnekleriyle öğrencilerinin yüreklerine dokundukları an, bulutların ötesindeki sonsuzluğa, onlarca uçan balon dansının ahengiyle süzülürler. Ve varoluşun eşsiz tadında katmerleşen sevgilerle gönül tahtlarına ebedî kurulurlar.

2005 Türkiye İkincisi / Manisa

SANA İTİRAFIM VAR

Filiz NAMLI*

Bana hayatın anlamını öğreten güzel çocuk, seni yazmak istedim bu gece...

Ay, az önce uzattı başını pencereden; kaldırıp başımı şöyle bir gökyüzüne baktım. Yalnızlığım vardı şu sol yanımda, bir de sekiz sene önce bırakıp geldiğim anılarım. Yıldızlar dizi dizi gökyüzünde, öyle parlak ki bu gece. Gözlerin geldi aklıma; bana insanlığı hatırlatan sözlerin. Güzel meleğim, nasıl unutabilirim ki seni... Biliyorum garip ama belki de sen benim en onurlu öğretmenimdin.

Anımsadın mı beni? Yıl 1998, diploma almanın, anemim tabiriyle adam olmanın sevinci vardı üzerimde. Evet ya, büyümüştüm, okumuştum da adam olmuş-tum. Bir yanım para kazanma hırsıyla dolu öylesine haylazken; öbür yanım insanlığa hizmet etmenin haklı gururunu yaşıyordu. En büyük armağan belki de bu meslek, tanrı tarafından sunulan. Sermayem çocuklarım, ama inan ki; ben de en az senin kadar çocuktum bu hayatta. Hasret denen o acı şey hep şu yanımdaydı. Tüm sevdiklerimi geride bırakarak gelmiştim bu şehre. Çok benziyorduk birbirimize aslında; senin umutların

* 1975'te Ankara'da doğdu. Liseyi Ankara Sokulu Mehmet Paşa Lisesi'nde okudu. Cumhuriyet Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden 1998 yılında mezun oldu. İlk görevine Isparta'nın Eğridir ilçesinde başladı. Hâlen Manisa Ahmet Tütüncü İlköğretim Okulu'nda İngilizce Öğretmenliği yapmaktadır.

vardı geleceđe dair; elma Őekerine benzeyen dűŐlerin. Benimse para kazanmak uđruna geride kalan hayallerim...

Annemin ellerini öperek çıkmıŐtım yoluma. "Allah'a emanet ol yavrum. ocuklarına asla kızma." Hiç unutmadım bu sözü, hiç unutmadım... Ne güzel bir duyguydu đretmen olmak, ne onurlu bir Őeye sahiptim. Anne olamamıŐtım belki ama ben yüzlerin, binlerin en değerli hazinesiydim. Yüzüm biraz solgun olsa; anlardın halimden, bilirdin yanlıŐ giden bir Őeyler olduğunu. Gldđmde gülerdi gözlerin, güneŐin parıltısı dűŐerdi yüreğine. Ne ekmek, ne para ne de baŐka bir Őey. Sen benden o masum yüreğinle sadece biraz Őefkat bekledin. Öyle byktm ki senin gözünde; öyle erdemli, söylediklerim kanun gibiydi o küçücük sözlüğünde. Derse baŐladıđımda öyle hayranlıkla izlerdin ki; belki de öğretmeninden çok, gizli bir kahramanımdım senin. Her Őeyi bilirdim ben; her Őeyi anlardım, bakıŐlarından hissederdim ocuklarımı... Affet beni, ne olur bađıŐla kğm. Ben anlayamadım seni...

Hatırladın mı? Kar yağmıştı Isparta'ya, lapa lapa kar. Beyaza bürünmüştü tüm sokaklar, dağlar, ovalar. Ne heybetli görünüyordu Şu Davraz. Tipi vardı dışarıda. Ellerin sıcaksa sırtın da pek, kim anlar kemiklere işleyen soğuğu, söyle kim bilir?

Sınıfa girdim. Yine her zamanki gibi selmlaŐtık. Bizim meslekte oturmak yok bilirsin; hakkını vermelisin aldığın paranın.

Ayağa kalktım dersi anlattım. Yine dinledin beni, masumca oturduğun o sıradan. Seni kaldırdım tahtaya. Her zamankinden farklı bir ifaden vardı. "Kalkmak istemiyorum!" dedin. İnanamadım kğm. Beni çiğneyip gemene inanamadım. Sinirlendim, tekrar söyledim adını, "tahtaya kalk!" Gözlerin doldu, ama

kalkmadın. Ne acı ki gururuma yenildim. Ben, her şeyi anlayan öğretmenin ben; yokluktan üşüyen onurunu hissedemedim. Kalktın; evet kalktın; bir damla düştü gözlerinden yanıma geldin, gözlerime baktın. Israr etmesem konuşmayacaktın biliyorum. Usulca yaklaştın, kulağıma fısıldadın. Hâlâ kulaklarımda o sözün “Öğretmenim, ayakkabılarım yırtık, çoraplarım gözükyüyor. Arkadaşların görmesinden utandım; o yüzden kalkmadım...”

Bilir misin? Kurşun, insanı bir kez öldürür; ben o an binlerce kez öldüm. Herkes baktı sana, sen o kadar onurluyken. Herkes gördü yamalı çoraplarını; ben o kadar asi ve anlayışsızken. Affet meleğim, dedim ya kaynayan bir aşın varsa evde; üç beş kuruş para da varsa cebinde, kralı oluyorsun bu evrenin. Gözlerine perde iniyor ansızın; ya görmüyor gözlerin; ya da görmek istemiyor, insanlıktan soyutlanmış yüreğin. Sen yine oturdun usulca. Kolay mı dersi anlatmak, senin o küçücük ayakların kar sularıyla dolmuşken; o yalan bilmeyen dilin, yoksulluğa isyan ederken? Ne kadar dinlerdin anlattıklarımı, bunca insanın arasında ezik düşmüşken? Teneffüstü, herkes dışarı çıktı. Kalmanı istedim, ağladın. Öyle ağladın ki, nehirler dile gelirdi gözyaşlarında; Ağrı Dağı isyana dururdu. Sarıldın sıkıca, biliyor musun? Bir daha hiç kimse öyle sarılmadı bana. Bakıştık birbirimize, anayla oğul gibi; sonra ağlayışımıza güldük. Güneş vurdu yüzüne, o simsiyah gözlerin parladı yine. Cebimden para çıkarıp sana uzattım. Yeni bir ayakkabı al diye; öyle onurluydun ki almadın. Sonra bir hikâye anlattım; inandın bana. “Söz veriyorum öğretmenim.” diyerek aldın. Biliyor musun? Ben o gece hiç uyumadım. Defalarca sorguladım kendimi. Koluma çantayı takıp, okul bahçesinde tur atmanın öğretmenlik olmadığını o gün anladım. Sıcacık evimin odasında, hayata dair şiirler yazarken; öğretmenliğin

tahta başında kalmadığını, ben seninle öğrendim güzel çocuk. Ben, hayatı seninle yeniden keşfettim. Ertesi gün daha da büyük bir çoktu hayatımda. Gülümseyerek öğretenler odasına girdin; beni çağırdın. Gözlerindeki o parıltı vardı ya; yeniden doğdum o ışıltınla. Ayakkabılarını gösterdin bana; ümitlerin kadar parlaktı ayakkabıların. Giderken elime bir miktar para tutuşturdun.

“Bu ne?” dedim. Pahalı olmaması için ayakkabılarını pazardan aldığını söyledin ve kalan parayı da bana getirmiştin.

Sen ne asıldın güzel çocuk; sen ne asıldın... Kim öğretilmişti sana bu kadar masum ve dik olmayı. Ben mi öğretenindim senin; yoksa bana insanlığı öğreten sen mi?

Aradan tam sekiz sene geçti. Ben seninle büyüdüm, olgunlaştım, yenilendim. Kim bilir hangi yıldızlar ülkesindedir şimdi. O minik ellerin, kiminle paylaşıyor gecenin soğuğunu; kimlerle bölüşürsün yarım ekmeğini... Ben, seni bıraktığım çizgide ama bambaşka bir paraleldeyim artık. Sınıfa girdiğimde, daha içten bakıyorum çocuklarımla gözlerine. Ne istediklerini onlara sormadan anlayabiliyorum. Unutmadan, bir fazla almak yerine, ben de senin gibi bir eksik alıp, kalanı onlarla paylaşıyorum. Hâlâ yalnızlığım var şu sol yanımda; bunu bana sen öğrettin küçük öğretenim; ben, yalnızlığımı da utanmadan insanlarla paylaşıyorum...

Anladım ki; kitaplardan öğrenilmiyor her şey. Sana binlerce teşekkür, bana içtenliği, onuru, paylaşmayı, her şeye rağmen dürüst ve ayakta kalmayı kısacası; insan olmayı öğreten kara gözlü melek.

2005 Türkiye Üçüncüsü / Gaziantep

MUM IŞIĞINDA SON “MAHNI”

Mustafa DURAK*

... Bilseydim sabahtan günbatımına kadar beni beklediğini, hiç gitmezdim ilçeye. O mumun aleviyle son düetini yaparak öleceğini bilseydim, onu sana vermezdim.

Annemi sevmeseydim, bu kadar sevmezdim seni.

Ve seni tanımasaydım; “mahni”nın türkü, “kartol”un patates, “istol”un masa olduğunu asla öğrenemeyecektim.

Tam on yıl sonra bugün hâlâ acıyorsa içim, seni kaybetmeyi hazmedemeyişimdendir.

* * *

Eylül, sonbaharın değil kışın mührüydü burada. Yağmurdan önce esen son fırtına köyün samanını, tozunu süpürüp ulu Allahuekber Dağları’nın ardında kaybolurken, birkaç güne kalmaz kar da uzun sürecek bir misafirlik için çalardı kapıları. Burada hava şartları tayin ederdi insanların yol haritalarını.

Ardahan’ın Göle İlçesi’ne bağlı Gedik Köyü’nde böyleydi eylül.

---

* 1969’da Çorum’un İskilip İlçesi’nde doğdu. İmam Hatip Lisesi’ni derece ile bitirdi. Kırşehir Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü’nden mezun oldu. Hâlen, Gaziantep Bahattin Teymur İlköğretim Okulu Müdürlüğü görevini sürdürmektedir. Üniversite yıllarında özel bir radyo kanalında yönetici olarak çalışmıştır. Evli ve iki çocuk babasıdır.

* * *

Ekmeğimin bittiği gündü. Son parçasını akşam ye-
miştim. Ya akşamdan kalan makarnayla, çaylı kahvaltı
yapacaktım ya da...

“Ya da” sı yoktu. Çay kaynamıştı. Demlemek için
mutfağa giderken kapı vuruldu sertçe. “Kim o?” deme-
ye kalmadan açılan kapıdan önce sıcak ekmek buğusu
yayıldı yüzüme. Sonra Sümbül Teyze girdi içeri. Loj-
manın karşısındaki evde oturuyordu. İlk sevinç dalga-
sını atlattıktan sonra o konuştu:

– Günaydın öğretmen, sene teze ekmek getirdim.

Elindeki beyaz örtüyü açtı. Örtü kadar beyazdı ek-
mekler ve sıcakık...

Bana afiyetler dileyerek, teşekkür etmemi bile bek-
lemeden çıkıp gitti. Yüzündeki meleksi ifade çakılıp
kaldı beynime.

* * *

Sümbül Teyze ile ilk konuşmamız işte böyle başla-
mıştı. O evde yalnız yaşıyordu. Hiç kimsesi yoktu. Son-
radan öğrendiğime göre 25-30 yıl kadar önce kocası,
alışveriş için gittiği İğdır’ dan dönmemişti.

O günden beri ne ölüsünden ne de dirisinden bir ha-
ber alınmıştı.

Sümbül Teyze, aslen Kırimlı; Kocası Mirza ise
Azeri’ydi. Kocasıyla beraber yıllar önce buralara ırgat-
lık için gelmişler, zaman içinde kalmışlardı bu köyde.
Konuşmalarından anladığım kadarıyla, hâlâ bitmeyen
bir umutla kocasının döneceği günü bekliyordu.

* * *

O günden sonra Sümbül Teyze’ye minnetten daha
öte bir duyguyla bağlandım. O benim teyzem, annem,

arkadaşım, türkü dostum; yani her şeyimdi. En sevdiğim tarafı da 65'lik yaşına rağmen temizlik konusunda gösterdiği titizlikti.

Konuşması, tavırları, giyimi en çok da beline kadar örgü yapıp uzattığı kınalı saçlarıyla farklı bir havası vardı. Bir de Rabbine karşı eşsiz teslimiyet ve samimiyeti...

Beni, "Öğretmen balam, öğretmen can." diye çağırırdı.

Lojmanın önünde beni her gördüğünde, sert rüzgârlardan önce "günaydın"lardı. Pişirdiği ekmek bile bir başka mübarekti. Okulu paydos edince ayaklarım, kutsal bir emre boyun eğresine ona götürürdü beni. Bana, özel porselen demlikte demlediği çayını içmeye gitmezsem küser, çocuklarla haber yollardı. Çay içerken de Kırım'daki çocukluk ve genç kızlık yıllarını, Mirza'ya nasıl kaçtığını anlatır, hiç duymadığım; doymadığım "mahnı"lar söylerdi.

Hasta olduğumu biliyordum. Hem kalp yetmezliği vardı hem de astımdan şikâyetçiydi. Ara sıra sigara da içiyordu.

* * *

Kasım ayı yeni bitmişti. Ertesi gün ilçeye gidecektim. Her zaman yaptığım gibi Sümbül Anne' me uğrayıp ihtiyacı olup olmadığını sormayı düşünüyordum. Son dersten çıktım. Bahçede idi. Solgun yüzü bugün daha bir kederli görünüyordu.

– Hayırdır kınalı teyzem, dedim.

– Öğretmen, senden bir hacetim vardır, dedi. Hırkasının cebinden çıkan, kat kat sardığı gri bir resimdi. Resmi göstererek:

– Bu, benim herif Mirze’dir; bu aralar hep onu dü-
şümde görürem, bunu büyüttür öğretmen can, dedi.
Resmi alıp memnuniyetle yapacağımı söyledim. Çay
demleyip içmeyi teklif ettim ama O, ineğinin hasta
olduğunu söyleyerek ayrıldı. Ben ise arkasından ma-
sallardan süzülüp gelmiş bir kahramana imrenircesine
bakakaldım.

* * *

Ertesi sabah yeni bir kar dalgasıyla kalktım. Diz boyu
yağan kar kasvetli bir hava veriyordu. Bu havada ilçeye
arabanın gitmesine imkân yoktu. Ama benim gitmem
gerekliyordu. Yolda rastladığım bir kızakla yirmi kilo-
metrelik ilçe yol ayrımına kadar gittim. Artık bundan
sonrası kolaydı. Gene de ilçeye ulaşmam öğle saatlerini
bulmuştu. Resmi fotoğrafçıya götürdüm. Fotoğrafçı,
resmin ancak ertesi güne yetişebileceğini söyledi. Yani
bu gece Göle’de kalacaktım. Yatmak için öğretmenevi-
ne gitmeden önce bazı özel ihtiyaçlarımı tedarik ettim.
Gece geç saatlere doğru Sümbül Teyze’nin resmi gö-
rünce ne kadar sevineceğini düşünerek uyudum.

Sabah inanılmaz güzel ve güneşli bir hava vardı.
Yerdeki kara inat altın gibi güneşi görünce, birkaç gün
önce bana sorduğu bilmeceyi hatırladım. Demişti ki:

– Gelende geder, gedende gelmez.

Bu, güneş olamazdı çünkü birkaç kez gitmişti ama
bugün gene gelmişti. Cevabını bugün söylemek zorun-
daydı. Hele bir söylemesindi. Ben de resmi vermezdim.
Bu düşünce daha bir neşelendirdi beni. Üstüne bir de
Kırım türküsü söyletecektim, “Sona Gelin”i...

* * *

Bir çorba içip seri adımlarla gittim fotoğrafçıya. Re-
sim, konuştuğumuz gibi büyütölmüş, çerçevenlenmiş ve

de sarılmıştı. Artık ilçede kalmama gerek yoktu. Kars'a giden bir otobüse binerek köy yoluna yakın bir yerde indim. Yolda hâlâ araç geçtiğine dair bir emare yoktu. 20 kilometrelik yol, tarafımdan yürünmeyi bekliyordu. Açıkçası çok da büyümedi gözüme yol. Tek sorun, taze yağmış kara basınca ayakların zor çıkmasıydı. Hesaplarıma göre dört saatlik zorlu bir yürüyüş olacaktı. Lojmana yaklaştığımda beşinci saat dolmak üzereydi. Lojmanın önündeki karaltı ondan başkası olamazdı. Beni görmüş olduğunu bildiğim halde neden yerinden kalkarak bana doğru gelmiyor? Ve neden:

– Geldin mi öğretmen can? diyerek herhangi bir manevra yapmıyordu. Belki de uyukluyordu. Tam önünde durup poşetleri yere bıraktım.

– Selâmünaleyküm Kırım Dilberi, dedim. Hâlâ en ufak bir tepkisi yoktu. Aklıma fena şeyler gelmişti.

Düşüncelerim bulanmaya başladı. Ve sarıldım boynuna. Soğuktan donmaya başlamış kirpiklerimden yaş da akıyordu. İşte o zaman kaldırdı başını küskün bir tavırla. Zoraki gülümsemeye çalışarak:

– Geldin he mi balam, diyerek sarıldı bana. Devam etti:

– Bilirsen mi sabah küneşinden beri men seni göz-lirem?

Kesinlikle donmak üzereydi. Çok kızdım. Lojmanı açtığım gibi, bir gün önceden hazırladığım tezek so-basını yaktım. Çay yaptım, bir şeyler hazırladım. Yer sofrasında oturup yedik. Bir süre sonra titremesi geç-meye, yanaklarına kan gelmeye ve konuşmaya başladı. Canlandı adeta.

– Emaneti düzelttin mi can? diye sordu. O, “can” deyişi canımı aldı sanki.

– Evet, diyerek poşetteki resmi açmaya çalıştım. Buna engel oldu ve:

– Men evde açaram, sen bırak, dedi. Sigara istedi ve birer tane yaktık. Ben, bu huzur içinde “Sona Gelin” türküsünü belli belirsiz mırıldandım. Amacım onun söylemesini sağlamaktı. Ve başladı:

“Sona Gelin toyda oynar.

Civanları oda salar.

Üreğimde bir köz gaynar,

Çirkini feryada salar.

Salın bulak gözlü Sona.

Salın şirin sözlü Sona...”

Ve daha ne türküler söyledi o gün. İçimde türkülerle bezenmiş bir bahçe meydana geldi.

– Men sana gurbanam öğretmen, derken son heceyi oldukça uzatmıştı. Gitmek üzere kalktı. Hava karmaya başlıyordu. Köyde elektrikler yoktu, onun da mumunun olmadığını biliyordum. Bir kaç mum verip evine kadar yolcu ettim Sümbül Teyze’ mi. Lojmana dönünce yorgunluktan, üzerimi çıkarmadan attım kendimi yatağa.

* * *

Pazar sabahı saat dokuz gibi açtım gözlerimi. Sesler geliyordu kalabalık ve tuhaf... Dışarı çıktım. Hava bugün kapalı ve soğuktu. Bir öğrenci kahreden, beklemediğim o kara haberi verdi:

– Öğretmenim, Sümbül Nene ölmüş! Dünya yıkıldı o anda. İnanmadım, inanamadım. Hâlâ ıslak olan botlarımın topuklarına basarak koştum evine doğru. Ne ağlayabiliyor ne de sağlıklı düşünebiliyordum. Tek

umudum bunun yalan olmasıydı. Epey kalabalıktı evin önu. Kalabalık beni görünce yol verdi.

Odanın ortasındaki yatakta yatıyordu kınalı Sümbül Annem. Kızıl saçları açıktı ve taranmıştı. Kırmızı çiçekli elbisesinin göğsünde kavuşturduğu iki elinin arasında tuttuğu resim, kocasının çerçeveli resmiydi. Biliyordum ki Sümbül Teyzem son mahnısını mum ışığında söylemişti kocası Mirza'ya.

Peki, “gelende geder, gedende gelmez” o neydi Sümbül Teyzem, neydi o? Sen miydin, mahnıların mıydı; yoksa mahnılara katık ettiğin Mirza sevgisi mi?

Bunu hâlâ öğrenemedim ama artık öğrenmek için fazla bir çaba sarf etmiyorum. Sadece yüreğimin derinliklerinde sakladığım sıcak tebessümünde arıyorum “gidişini”. “Sona Gelin” türküsünü öğrettiğim her öğrencide ise “gelişini” anlıyorum.

2005 Mansiyon Ödülü / Erzurum-1

BİR RÜYAYI ÖĞRENCİYLE BÖLÜŞMEK

Tacetin ŞİMŞEK*

Ara sıra Siirt'ten telefonlar alırım. Uzun yıllar önce edebiyat öğretmeni olarak kalplerde ve ruhlarda tutuştuğum sevgi ateşine ait dumanların hâlâ tütüğünü duyarım. Coğrafi mekân olarak uzak ama kalben çok yakın olduğum bir diyarda, ilk göz ağrım, sevgili öğrencilerimin çıkarsız, pazarlıksız, yürekte bağlılıklarını hissederim. Ben, onlara Nihat Sami Banarlı'nın Edebiyat kitabından Dede Korkut'u, Yunus Emre'yi, Fuzûlî'yi, Namık Kemal'i, Fikret'i, Cenab'ı, Âkif'i, Yahya Kemal'i, Ömer Seyfettin'i, Reşat Nuri'yi, Necip Fazıl'ı anlatmakla yetinmeyip sosyal ve kültürel faaliyetlerle birey olmanın, işbirliğinin, paylaşmanın, öz güven duymanın hazzını yaşadığımı düşünürüm. İyi ki öğretmenlik mesleğini seçmişim, iyi ki gidip Eruh'ta kırk dört ay hizmet etmişim diye sevinirim. Bayrak tö-

---

* Gümüşhane'nin Torul İlçesi'ne bağlı Altınpınar Beldesi'nde doğdu. Konya İvriz Öğretmen Lisesi ve Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Siirt-Eruh Lisesi'nde edebiyat öğretmeni olarak görev yaptı. 1990'da Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi'ne araştırma görevlisi olarak girdi. 1993'te yüksek lisansını, 1999'da doktorasını tamamladı. Halen aynı fakültenin Türkçe Eğitimi Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Akademik araştırmaları ve makaleleri yanında şiir, hikâye, deneme, tiyatro gibi türlerle ilgilendi. Şiir ve yazıları çeşitli dergilerde yayımlandı. "Türkçem Eyvah!" adlı tiyatro eseriyle Türk Dil Kurumu 2004 Onur Ödülü'nü kazandı. Çocuk Edebiyatı, İlköğretimde Drama, Teoriden Uygulamaya Okul Tiyatrosu, Eylülce (Şiir) yayımlanmış kitaplarından birkaçı.

renlerinde söylettiğim İstiklâl Marşı'nın övüncü, bayram kutlamalarında yaptığım sunuculukların coşkusunu, tören komutanlıklarının omzuma yüklediği sorumluluk duygusu, defalarca seslendirdiğim Gençliğe Hitabe, okuduğum Bayrak ve Sakarya Türküsü şiirleri... Hepsi hafızamın özenle hatta kıskançlıkla saklanan hatıraları arasındadır.

Birçok idealist meslektaşım gibi ben de öğretmenlik sıfatının bir insan için ilâhî lütuf olduğunu düşünenlerdenim.

Üniversitede öğrencilik yıllarımda son döneminde sık sık şu cümleyi söylerdim: "Benim tayinim üç yerden birine çıkacak: Şemdinli, Şırnak, Beytüşşebap." "Söyleyene değil, söyletene bak!" demişler. Bu üç yerden birine değil, ama Şırnak'a çok yakın bir ilçeye atandım: Eruh'a. 1986'nın son günleriydi. 15 günlük süreyi beklemeden, Konya'nın Ereğli ilçesinden (ki liseyi de Ereğli'de okumuş, İvriz Öğretmen Lisesi'nden mezun olmuştum) yola çıkıp Kayseri-Elâzığ üzerinden Siirt'e gidecektim. Adana-Antep-Urfa-Diyarbakır güzergâhını da tercih edebilirdim, ama çocukluk arkadaşım, dostum Temel, Fransızca öğretmeni olarak gidip Elâzığ'da göreve başlamıştı; onu ziyaret edip "hayırlı olsun" demek istiyordum.

2 Ocak 1987 günü, Eruh Lisesi'nde, üzerinde 25 saati Edebiyat, 2 saati Sanat Tarihi, 3 saati de Rehberlik olmak üzere 30 saat ders yükü bulunan bir öğretmenim. Adıma eklenmiş "bey" unvanıyla da, adımın yerini alan "hocam" hitabıyla da ciddî anlamda ilk tanışmamdı bu.

İlk dersler, ilk heyecanlar, ilk acemilikler... Eruh Yatılı İlköğretim Bölge Okulu lojmanlarında bekâr öğretmenlere tahsis edilen dairede önce Tefvik, Niyazi, Sabri Beylerle, ardından Kemal, Özer, Erdal ve İsmail Hocalarla paylaşılan günler... Türkçe öğretmeni Ökkeş

Hoca'dan dinlediğimiz Bergama hatıraları... Çaydanlıkta kaynatılan kuru üzüm kompostoları... Özer Hoca'nın lezzet damıtan parmaklarında kıvamını bulmuş nefis pirinç pilâvları... Bakkal Ömer'in dükkânı önünde, hasır iskemleler üzerinde açılan iftarlar... Kemal Hoca'nın yaşama sevinci aşılayan kahkahaları...

Eruh Lisesi'nin üç katlı binasında 6, 13, 15, 16 kişilik 5/Edebiyat, 5/Fen, 6/Edebiyat, 6/Fen sınıflarına taşınan bilgiler, duygular, sevgiler, duyarlıklar... Edebiyat dersi dışında girdiğim Güzel Konuşma ve Yazma, Psikoloji, Sanat Tarihi, Resim, Müzik, İş-Teknik, Felsefe Grubu dersleri... Felsefe ve Sosyoloji'ye can kurban, Mantığın klâsik bölümüne eyvallah ama sembolik mantık anlatırken iki tebeşir tükettiğim saatler...

Yıl 1988. Eruh Lisesi Edebiyat Öğretmeniyim. Ömür boyu onurla taşıyabileceğim bir sıfat bu. Aynı zamanda Kültür Edebiyat Kolu rehber öğretmeniyim. Öğrencilerimin tiyatroya ilgisi inanılmaz boyutta. Bunu daha stajyer olarak çalıştığım ilk yıl içinde fark ettim.

Eruh sembolik bir mekândı. Sabahlara kadar silâh seslerinin susmadığı, kaygıların bölüşüldüğü, tedirginliğin yürek boyu yaşandığı bir yer. Benim içinse küçük, sevimli bir ilçe. Gönül yordamıyla fethedilecek nice gönüllerin bulunduğu inandığım bir dünya. Ortak paydaları "sevgi", "inanç", "vatan" ve "birlikte yaşama arzusu" olarak koyduğunuzda mesajınızın ulaşacağı adresler bulmak zor değildi. Dolayısıyla öğrencilerime kürsüden Edebiyat anlatmak yetmiyordu bana. Ders dışı faaliyetlerle, öğrencilerimin zihin ve yürek ufuklarını açmak, kişiliklerinin gelişmesine katkıda bulunmak istiyordum. Ne yapmalıydım? Tiyatroyu seviyordum. Lise ve üniversite yıllarında tiyatro çalışmaları yapmıştım. 1982'de yazdığım "Zeytin Gözlü Nazlı" adlı piyes, Ereğli Kız Meslek Lisesi'nde sahnelenmiş ve büyük ilgi görmüştü. 1986 Haziranında fakülteden mezun olur-

ken “Bugünü Yaşamak” adlı oyunumu sahnelemiştik. Bu tecrübeyi kullanabilir, öğrencilerimle oyunlar sahneleyebilirdim. Oturdum. Çanakkale Şehitlerini Anma Programı çevresinde 18 Mart 1988’de sahnelemek üzere “Vatana Kurban” diye bir oyun yazdım.

Söz konusu savaş olunca, savaş efektlerinin kaydedildiği kasetlere ihtiyaç vardı. Kolaydı! On bir askere on bir tüfek, on bir takım asker elbisesi, on bir çift bot lâzımdı. O da kolaydı! Tabur komutanıyla görüştüm. Oyundan söz ettim, ihtiyaçlarımızı sıraladım. Sevinçle karşıladı. Oyunu izlemeye mutlaka geleceği vaadiyle bir çuval malzemeyi salona gönderdi. On bir tane tüfeği de iki asker görevlendirerek salona taşıttı. Kostüm ve aksesuarlar tamamdı. Sahne düzeni çoktan hazırđı zaten. Birinci perdede sediri, gaz lâmbası, duvarda asılı halısı, tüfeği ve Kur’an-ı Kerim’iyle bir köy evi dekoru; ikinci perdede çam dalları, kum torbaları, iri iri taşlarla cephe manzarası oluşturacaktık.

Provalar çok hızlı ve başarılı geçti. Mehmet’i Behzat oynuyordu ve tek kelimeyle harikaydı. Tepeden tırnağa kabiliyet. Dramda böyleydi, ama Behzat asıl tiyatro kabiliyetini ertesı yıl sahneye koyacağımız “Başlık Parası” adlı komedide sergileyecekti. Mehmet’in babasını Hikmet, cephede bir grup askerin başında vatani koruma ve kurtarma iradesini temsil eden Teğmeni de Nurettin canlandırıyordu.

Çanakkale Muharebeleri’nin yoğun olarak sürdüğü günler. Cephelerde vatanın gencecik evlâtları bir bir şehit düşmekte. Mustafa ve Mehmet de Anadolu’nun bir köyünden kalkıp gönüllü olarak cepheye gitmek isterler. Mehmet anne-babanın biricik oğludur. Tek oğul askere alınmaz, ama Mehmet evde duracak, ev adlı daracak mekâna sığacak bir yiğit değildir. Yalvar yakar, izin koparır annesinden. Babası, cepheden sakat olarak henüz dönmüştür. Bir sabah, ezan vakti Mehmet’le

muhtarın oğlu Mustafa yola çıkarlar. Birinci perdenin sonudur. Oyunun tam bu bölümünde ezan vaktini sezdirmek için sahne gerisinden saba makamında bir ezan okunmalıdır. Peki, ezanı kim okuyacaktır? Sesi güzel bir öğrencim vardır: Oyunun ikinci perdesinde Onbaşı Abdurrahman rolünü oynayacak olan Bülent. Provalarda ezanı hep o okumuştur.

“Hadi, Bülent! Ezan!” dediğimde, Bülent’in heyecandan dilinin damağının kurduğunu, sesinin kısıldığını görüyorum. Ellerini iki yana açıyor. Dünya tatlısı bir bakışla, çaresiz, susuyor. Kuliste on üçü sahne önünde görevli, yaklaşık yirmi öğrenci var. Bülent’ten fayda yok. Ezan okuyacak biri lâzım. Hemen, şimdi! Kim? Kimse yanaşmıyor. Başlar hızla ve pürtelâş iki yana sallanıyor. “Edemem hocam, vallah okuyamam. Allah, kitap, Kur’an, yapamam, beceremem.” Ne yapmalı? İş başa düştü deyip, eli kulağa atıyorum ve hayatımın en güzel sabah ezanını okuyorum. “Hayyaalessalâh” bölümünde ses yavaş yavaş azalıyor ve perde kapanıyor.

İkinci perdede bir ezan sahnesi daha var. Çatışmaların kesildiği bir ara, öğle vaktini haber vermek için ezan okunacak. Yine gözlerim Bülent’i arıyor. Bülent, heyecan nöbetini hâlâ atlatamamış. Diğerlerine dönüyorum: “Hadi, çocuklar!” diyorum, “sıra sizde. Ben sabah ezanını okudum, bari öğle ezanını biriniz okuyun.” Mehmet’i oynayan Behzat muzipçe gülümsüyor: “Vallah hocam,” diyor, “bizim camide bi tene müezzin var.” “Anlaşıldı kerata,” diyorum, “bu oyunda müezzin rolü benim.” Ve nasıl söylemeli, bu kez rast mı hicaz mı olduğunu pek kestiremediğim, seyirciler arasında bulunan Müftü Bey’in de ayırt edemediğinden emin olduğum bir ezanın “Eşhedüenlâilâheillâllah” kısmına kadar okuyorum. Yine ses azalarak uzaklaşıyor.

Çarpışmalar başlıyor. Ardından cepheye gönü-
lü olarak gelen Mehmet'in de fedakârlığıyla Conk
Bayırı'nda bir destan yazılıyor ve son tepe düşmandan
geri alınıyor. Mehmet şehit düşüyor. Teğmen, Meh-
met ve diğer şehitler arasında, Çanakkale'yi kazandı-
ran ruhu sezdirenen bir tirad söylerken oyunun adına da
gönderme yapıyor:

"Var olun yiğitlerim. Gazanız mübarek olsun. (Yü-
rür, bakışlarını şehitler üzerinde gezdirir. Uzaklara ba-
kar.) Bir diriliştir bu. Bir şahlanış... Yalnızdık, suskun-
duk, acılıydık. 'Hasta' dediler. 'Yerinden doğrulamaz'
dediler. Fırsat bu fırsat dediler. Ardından bütün dünya
yürüdü üstümüze. Ne çok düşmanımız varmış. Kara
bulutlar çöktü üstümüze. (Kısa bir sessizlik) Öyle bir
doğrulduk ki yerimizden. Yeni bir tarih yazdık. Yeni
bir destan. Evet, bir destan... Kahramanları... (Bayrağı
gösterir.) Bir hilâl uğruna batan (şehitleri gösterir.) şu
güneşlerdir. Bayrağa kan verdiler onlar. Can verdi-
ler toprağa. Bir enkazdan bir abide çıkardılar. Ölüme
koştular. Ne için? Kimin için? (Sessizlik) Benim için...
(Seyirciye) Sizin için... Hepimiz için... (Sessizlik) Bugün
Kurban bayramı. Onlar bayramı yaşayamadılar. Biz
yaşayalım diye. Kurban oldular. Vatana kurban. Yüz-
lerce, binlerce, yüz binlerce kurban. (Sessizlik) Biz bu-
yuz işte. Gün gelir vatana kurban oluruz."

Alkış tufanı arasında perde kapanıyor. Yorgunuz,
ama büyük bir işi başarmış olmanın verdiği hazla bü-
tün yorgunluğumuz ufalanıp gidiyor. Gece bitiyor, öğ-
rencilerimi tek tek kutluyorum. Onlar rol yapmadılar
âdeta, yaşadılar. Ben onlara "rol yapmayın" demiştim,
hissedin, yaşayın! Hissettiler, yaşadılar, bir ruhu keş-
fettiler, duyguyu bilince dönüştürdüler. Bir öğretmen
olarak daha ne isteyebilirim? Evet, tebrikler! Bütün
tebrikleri öğrencilerime yönlendiriyorum. Asıl başarı

onların çünkü. Ben, onların içinde saklı cevherin açığa çıkmasına zemin hazırladım sadece. Kendilerini keşfetmeleri için bir ayna tuttum. O kadar!

Toparlanma zamanı. “İyi geceler!” dileyip dağılmak üzereyiz. Müftü Eyüp Bey, kulise geliyor. Sarılıp tebrik ediyor. Bir ağızdan teşekkür ediyoruz. Müftü Bey, “Merak ettim,” diyor, “piyeste sabah ezanını kim okudu?” Öğrencilere dönüp gülerek “Gördünüz mü, çocuklar,” diyorum, “ilk eleştiri Sayın Müftümüzden geliyor.” Müftü Bey, “Hakikaten merak ettim.” diyor, “O ezanı kim okudu?” Söylemek istemesem de, öğrencilerden biri “Sesinden tanımadınız mı hocam?” diyor, “Tacetin Hoca okudu. İyi okudu, değil mi?” “Öğle ezanını da mı?” diye soruyor Müftü Bey. Saklamak imkânsız. “Evet!” diyorum. Müftü Bey, koluma giriyor, “Biliyorsun, yarın cuma,” diyor, “Merkez Camii’nde ezanı sen okuyacaksın!” “Etme eyleme müftüm,” desem de, Müftü Bey’in tavrı değişmiyor. “Ben anlamam, hoca!” diyor, “Yarın ezan vakti camide ol!” “Peki.” diyorum. Ertesi gün, Eruh Merkez Camii’nin minaresinden, bu kez galiba hicaz makamına biraz daha yakın bir ezan sesi yükseliyor gök kubbeye.

Tiyatronun öğrencilerim üzerindeki olumlu ve yapıcı etkisinden eminim artık. Ertesi yıl, “Başlık Parası” diye bir oyun yazıyorum. İki perdelik bir komedi. “Abbas” diye bir kahramanım var. Sekiz oğul babası. Oğlu Ali’ye Güllü Bacı’nın altı kızından birini, Zeyno’yu istemeye gidiyor. Güllü Bacı on bin dolar başlık parası istiyor. Abbas Ağa, tarlası, eşeği, öküzü nesi varsa hepsini satılığa çıkarsa on bin doların dörtte birini ancak tedarik edebilecektir. Üstelik bu daha birinci oğuldur. Geride yedi oğul daha vardır: Asım, Kasım, Rasim, Hazım, Nâzım, Kâzım, Mülâzım.

Söz arasında Abbas Ağa, paranın peşin olup olmadığını, taksitli olursa kaç mâl olacağını sormayı da ih-

mal etmemiş; Güllü Bacı'dan "Abbas Ağa, kendine gel! Çamaşır makinesi mi alıyorsun, buzdolabı mı, yoksa müzik seti mi? Trink para! On bin dolar!" zılgıtını yemiştir.

Hanımı Binnaz zorlamakta, oğlu Ali yalvaran gözlerle bakmaktadır. Abbas Ağa, çare, daha doğrusu para bulmak zorundadır. Aklına bir çözüm gelir: Yedi oğlunun eline yedi çuval verip seyircinin arasında dolaştırır, başlık parasına yardım ister, ama seyirciden de umduğu desteği bulamaz. Geriye bir ihtimal kalır: Ali'nin İstanbul'daki dayısı! Ali, İstanbul'a gidecek, çalışıp çabalayacak, on bin doları kazanıp köyüne dönecektir. Önünde altı aylık bir zaman vardır. Birinci Perde, Ali'nin İstanbul'a yolculanması ile biter.

Ancak altı ayda on bin dolar kazanmak mümkün müdür? Hele Güllü Bacı, altı ay sonra başlık parasına yüzde elli zam yapınca iş, büsbütün imkânsızlaşır. Bir altı ay daha! Tekrar yüzde elli zam! Altı ay daha! Yüzde elli zam! Bu gidişle Ali, gurbetlerde çürüyecektir. Aradan yıllar geçer, nihayet Ali, bir çuval dövizle ve Kurtalan Ekspres'le İstanbul'dan memleketine döner. Abbas, Binnaz'la, tren istasyonunda Ali'yi beklemektedirler. Ailenin çilesi dolmamıştır henüz. Bu kez tren rötart yapar, Abbas Ağa "Tren niye gecikti?", "Ne zaman gelecek?" sorularıyla gişede uyuklayan memuru sık sık rahatsız eder. En sonunda sabrı taşan memurun tok sesi sahneyi doldurur: "İstanbul nere, Kurtalan nere? Elbet bir gün gelir. Hoş bu uçaktır? Git otur bekle hemşerim, bak herkes bekliyor."

Piyes sahnelendikten sonra, okulda, öğretmenevinde ve çarşıda uzun süre "Hoş bu uçaktır?" cümlesi yanılanıp duracaktır.

Rol dağıtımını yaptım. Abbas Ağa Behzat'tı. Ali rolü için, lise 1. sınıftan, edebiyat derslerinde "Hocam, ne ben sizi göreyim, ne siz beni görün" tarzının

gediklilerinden Sabahattin'i seçtim. Bu çocuğu özgüven duygusuyla tanıştırmak lâzımdı. (Oyundan sonra, Sabahattin'i ele avuca sığdırmanın imkânı yoktu artık. Edebiyat derslerinde Sabahattin'in işaret parmağı da koleksiyona dâhil olmuştu.)

Oyunda Binnaz Hayriye'ydi, Güllü ise Yüksel! Uzun yıllar önce babası Almanya'ya giden ama dönmeyen, babasını beklerken istasyonu mekân tutan bir de delimiz vardı. "Tren gelir hoş gelir ley ley lüm lüm ley" türküsünü sürekli tekrarlayarak istasyon içinde dolaşıp duran, banklarda uyuyan bir deli. Onu da Murat oynayacaktı. Zeyno rolünü Vatan'a vermiştim. Abbas Ağa'nın yedi oğlunu oynayacak öğrencilerim de belliydi: Hayrettin, Bülent, Suat, Münir, Yılmaz, Altuğ, Remzi...

Metni mumlu kâğıtlara yazıp teksir makinesinde çoğalttım ve öğrencilere dağıttım. Gişe memuru rolünü verdiğim Hikmet, ertesi sabah erkenden çıkageldi. Elinde tiyatro metni. Uzattı bana: "Hocam, buyurun." dedi. "Ne oldu Hikmet?" diye sordum, "Piyeste oynamaktan vaz mı geçtin? Sebep ne?" "Vazgeçer miyim, hocam" dedi. "Metni niye geri veriyorsun?" sorumun karşılığı "Ben rolümü ezberledim, hocam." cümlesiydi. Hikmet, metni kendisine verdiğim o günün gecesini, ayna karşısında rolüne çalışarak geçirmiş ve metni ezberlemiş.

Bir haftalık masa başı çalışmasından sonra, ezber faslı tamamdı. Sahne çalışmalarına başladık. Bir aylık çalışma ile oyun sahnelenecek duruma geldi.

Oyun, EYİBO (Eruh Yatılı İlköğretim Bölge Okulu) Tiyatro Salonu'nda sahnelenecekti. Okulumuzun Müdür Vekili Mevlüt Bey, aynı zamanda EYİBO'nun da müdürüydü. EYİBO 8. sınıf öğrencisi Kasım'dan programla ilgili bir afiş çizmesini istemiş. Kasım'ı çağırıp afişi tarif ettim, "Yine de senin hayal gücün önemli" de-

dim. Kasım bir g¼n sonra, K¼lt¼r Bakanlığı K¼t¼phaneler ve Yayınlar Genel M¼d¼rl¼đ¼'n¼n Lise ve Dengi Okullar Arası Araştırma Yarışması duyurusunun arkasına çizdiği afişle çıktı geldi. Sirtında içi para dolu yırtık, yamalı çuval taşıyan bir kahraman resmi. uvalın ağzı açık, etrafa paralar d¼k¼l¼p saçılıyor. Üst başlık: "Eruh Lisesi Veda Gecesi." Bu ana başlığın ardından alt alta sırasıyla Başlık Parası (Piyes), İki perdelik Komedi, Yazan: Tacettin Şimşek... Ve Halk M¼ziđi, Sanat M¼ziđi, Folklor, Skeler, Parodiler, Koro, S¼rprizler, çekiliş!

Afişin alt b¼l¼m¼nde şoye bir ağrı yazısı: Sayın Eruhlular! ocuklarınızın hazırlamış olduğu eğlence ř¼lenine şeref vermenizden kıvanç duyarız. Not: Davetiye cretlidir. Biletler Lise M¼d¼rl¼đ¼'nden temin edilebilir.

Yer: YİBO Salonu, Tarih: 7.6.89, Saat: 20

G¼n¼ saati geldi çattı. Program başladı. Skeler, parodiler, folklor, ardından piyesin birinci perdesi, araya halk m¼ziđi korusu girecek, ardından ikinci perde, daha sonra bir s¼rprizle gece son bulacaktı. T¼rk Halk M¼ziđi Kızlar Korusu'n¼ Sabahat, Erkekler Korusu'n¼ Nafiz y¼netiyordu. Her ikisi de çok iyiydi. Gerçi b¼yle iki koro h¼linde çıkmaları tamamen mecburiyettendi, ama olsun, bunu yalnızca biz biliyorduk. Provalar sırasında kızlarla erkeklerin sesi arasında uyum sağlayamayınca ayrı ayrı çıkmalarına karar vermiştik.

Ardından piyes başladı. Abbas'ı Behzat oynuyor ve g¼steri sanatları l¼gatiyle s¼ylenecek olursa, gerçekten "d¼kt¼r¼yordu." Hayriye, Y¼ksel, Hikmet, Murat, B¼lent... Hatta başlık parasına yardım için seyirci arasında çuvalların dolaştırıldığı b¼l¼m¼de sahnenin boş kalması için Abbas Ağanın "Bir t¼rk¼ s¼yle ferahlayalım" diye Aşık Hasan kimliğiyle sahneye çağırdığı Osman da... Sahne n¼nde ve arkasında herkes, üst¼n bir performans sergilemek için ant içmiş gibiydi.

Oyun, umduğumuzdan fazla ilgi gördü. Seyirciyi etkilemeyi başarmıştık. Sahne önünden kulise bütün kadro çok mutluydu. Bunda kuşkusuz, protokol sıralarında yer alan Millî Eğitim Müdürümüz Mehmet Ceylan'ın hoşgörüsünün de payı büyüktü. Abbas Ağa, Güllü Bacı ile başlık pazarlığı yaptıkları sahnede bir ara seyirciyle diyaloga giriyor, "Güllü Bacı'nın işi iş. Onda altı tane kız var. Her kız için on bin dolar. Ne eder? Altmış bin dolar... Dile kolay... Üç günde zor sayarsın... Ya ben? Fukara Abbas. Ben ne yapayım? Düşünen beni düşünsün. Ağlayan bana ağlasın. Sekiz tane oğlan. Ben nereden bulurum o kadar parayı? Her oğlan için on bin dolar. Ben para fabrikası mıyım? Oh ne âlâ! Karı oğlan fabrikası, ben para fabrikası... Siz oğlan babaları! Keyfiniz, rahatınız yerinde, değil mi? Zavallı Abbas burada kıvransın. Siz orada gevrek gevrek gülün, keyif çatın bakalım. Sizi de göreceğiz." diyordu. İlginç olan, İlçe Millî Eğitim Müdürümüzün de beş kız babası olması ve esprilere en çok gülenler arasında yer almasıydı.

Sürpriz saati gelip çattı. Okul müdürü dâhil, herkesin "Sürpriz ne?" sorusunu ustaca geçiştirmiştik. Başlangıçtan itibaren sır gibi sakladığımız sürprizden yalnızca üç kişinin haberi vardı. Lise 1 öğrencimiz Veysi, Matematik Öğretmenimiz Perihan Hanım ve ben. Veysi, sürprizin kahramanıydı. Perihan Hanım, Veysi'yi sahneye hazırlayan kişi, bense Veysi'nin kâşifiydim. Veysi'yi kimsenin bilmediği bir yönüyle sahneye çıkarmanın muzip ve muzır bir tarafı da yok değildi.

Veysi sahnede oryantal yapacaktı. Veysi'nin kostümü ve makyajı Perihan Hanım'ın elinden çıkmıştı ve tek kelimeyle kusursuzdu. Tülden bir peçe, Veysi'nin yalnızca gözlerini açıkta bırakmıştı. Veysi, baştan ayağa tüllerle bezenmiş nakışlı, desenli, saltanata benzer bindallı bir elbiseyle sahneye çıktı. Teypten Arap müziği kaseti Samara çalınca, Veysi'nin gösterisi başladı. Böyle bir tepki bekliyor muydum, belki. Bu kadarını

bekliyor muydum, hayır! Kulisin aralığından baktım, seyircide bir dalgalanma oldu. Birkaç kişi öfkeyle bağırmaya başladı: “Tuu! Rezalet! Ahlâksızlık! Dansöz mü yetiştiriyorsunuz?”

Veysi'nin kıvrak dansı yanında, Perihan Hanım'ın titizlikle gerçekleştirdiği makyajdan dolayı seyirci, Veysi'yi kız öğrenci zannetmiş ve tepkisini açıkça ortaya koymuştu. Üç dakikalık bir gösteriydi bu. Teybi kapattık. Kulisten Veysi'yle birlikte sahneye ıktım. Başını sahnede açtım, Veysi'yi tanıttım ve seyirciden Veysi için kuvvetli bir alkış istedim. Biraz önce öfkeyle haykıran seyircilerden bir kahkaha yükseldi.

İki saat kadar süren veda gecesinden geriye, hatırladıkça gülümsediğim tablolar ve Millî Eğitim Müdü-rü imzalı bir Teşekkür Belgesi kaldı. Bir de o yıllarda birlikte tiyatro faaliyetleri gerçekleştirdiğimiz öğrencilerimin hâlâ tiyatro ile ilgilendiklerini bilmenin mutluluğu.

En küçüğü şimdi otuz küsur yaşlarında; Nail, Suat, Bülent gibi birkaçı meslektaşım olmuş koca adamlar, benim sevgili ocuklarımdı. Biz, onlarla bir rüyayı bölüştük. İnsan, vatan ve bayrak sevgisini kuru nasihatlerle değil; tiyatronun, şiirin, sporun ve müziğin diliyle oğalttık. O ocuklar, nefretin körüklediği yanlış, kanlı maceralara sürüklenmediler, ruhlarını dağlarda armıhlara gerdirmediler. Arada hiçbir çıkar ilişkisi olmadığı hâlde, hâlâ telefonun öbür ucundan “Hocam!” diye sıcacık hitaplar duyuyor, çağrılar alıyorsam, bunda kalplere ekmeye çalıştığım sevgi tohumunun rolü olmalı diye düşünüyorum.

Bir karakterin oluşumunda, bir hayatın kuruluşunda ve bir yüreğin kurtuluşunda payı olan insanlara ne mutlu!

2005 Mansiyon Ödülü / İstanbul-3

GÜNEYE GİDER LEYLEKLER

Mehmet Şah ERİNCİK*

Sevgili Dostum,

Bu mektubu kime yazacağım diye düşünürken, benim duygularımı en keskin biçimde sadece senin anlayabileceğini düşünerek sana yazıyorum... Biliyorsun ki ben Üsküdar'da öğretmenliğe başladım. Gerçekten yorucu bir iş, çocuklarla sürekli uğraşmak boğazıma ve genel olarak sağlığıma yansıyor. Hatırlarsan bizim ortaokulda hocalar bizim gürültü yapmamızdan rahatsız olduklarında ve hatta çaresiz kaldıklarında şu bedduayı ederlerdi: 'İnşallah bir gün siz de öğretmen olursunuz ve görürsünüz gününüzü!' Dedikleri gibi oldu sanırım... Şimdilerde günde sekiz saat derse girdiğimde, tabiri caizse kendimi zor atıyorum eve. Müthiş bir dinamizm istiyor öğretmenlik. Çocuklar çok enerjik ve o enerjilerine yetişmek pek mümkün gözüküyor. Aslında bunları anlatmak için yazmıyorum bu mektubu, ama dilime geldi de söyleyiverdim.

Bu gün beni ortaokul yıllarıma götüren bir olay yaşadım okulda. Gerçi olağan bir durum gibi gözüküyor; ama beni derinden sarstı. Sevgili dostum; bir öğrenim var, görsen dünyalar güzeli. İnsana huzur veren

---

* 1980 yılında Batman'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Batman'da tamamladıktan sonra Marmara Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Şiir ve yazıları Düş Parantezi, Derkenar, Okuntu, Kırklar, Yedi İklim ve E dergilerinde yayımlandı. Halen İstanbul'da öğretmenlik yapmaktadır.

bir gülümsemeye sahip. Denebilir ki sürekli gülüyor. O güldükçe benim öğretim coşku kamçılanıyor sanki... Bugün yine derstedik ve sınıfın doğal havasından kaynaklanan esprilere herkes kahkahalarla gülüyordu. Hele bizim Pilot Özgür. Exuperiy'in Küçük Prens'ini okuduktan sonra pilot olmaya karar verdi. (Kitabı çok beğenmiş, hatta bana şöyle demişti: 'Öğretmenim baştan sona bitirebildiğim ilk kitap, bu oldu.') Bir ara gözüm Cansu'ya takıldı. Cansu somurtmuş, tahtaya bakıyordu. Buna bakmak denir mi bilmiyorum, öylesine derindi ki sanki duvarı delip uzaklarda, çok uzaklarda yitip giden bir şeyi yakalamak ister gibiydi. Ders bitimine kadar onun bu kaybolmuşluğu sürüp gitti. Teneffüste yanıma çağırdım, 'Neyin var kızım, durgunsun?' diye sordum. İlk, 'Yok bir şey öğretmenim.' dedi. Tutukluğunun yanındaki arkadaşlarından kaynaklandığını sezdim. Aldım onu, rehberlik odasına götürdüm. 'Anlat.' dedim. Ardından, 'Belki bir şey yapamam; ama dinlemeyi bilirim.' diye ilave ettim. Önce sustu, sonra gözlerinde iki damla yaş belirdi... Ah sevgili dostum, o göz yaşlarını görmeliydin gerçekten; anlattıklarının çok ötesindeydiler, öyle masum akıyorlardı ki... Göz yaşlarına tahammül etmenin pek kolay olmadığını o an anladım. İçimden bir şeylerin kopup boşluğa savrulduğunu hissettim, yine de 'Anlat.' dedim. O da derin bir iç geçirerek, 'Ağır geliyor öğretmenim.' deyiverdi. 'Ne ağır geliyor kızım?' diye sordum. 'Hayatım çok karışık, kaldıramıyorum. Neden bütün her şey beni buluyor?' diye sordu. Ben de teselli edemeyeceğini bile bile, 'Hepimizin farklı sancuları var kızım. Sanıyor musun ki hayat öyle hep güllük gülistanlık. Yok öyle bir şey! Hem sonra öyle olsaydı, yaşamamızın anlamı mı kalırdı? Zorluklar var ama önemli olan direnebilmektir bu zorluklara.' dedim. 'Ama hocam, ben bebekliğimden beri çekiyorum. Artık çekmek istemiyorum.' dedi. 'Çektiğin şey nedir?' diye sorduğumda, bana ekonomik sıkıntıla-

rından bahsetti. Sınıfının genel ekonomik seviyesinin iyi olmasından dolayı bu sıkıntıları gözünde büyüttüğünü anladım. Okula ödevini yapamadan gelmenin, sınıfta toplanan paraları verememenin sıkıntısını yaşıyordu. Biz büyüklerce bu normal bir durum; ama çocukların etkilenimleri farklı olduğu için sancıyı ta derinlerinde hissediyorlar. Çocukluk yıllarım geldi gözümün önüne. Gerçi ne sana ne de bir başkasına yansıtmadım; ama aynı ezikliği ben de hissetmiştim. Hem de iliklerime kadar. Hatta hatırlar mısın bilmiyorum Müzeyyen Hanım'ın aيداتları istediği zamanları... Ya o çın çın bağırışını? Öyle zamanlarda saklanmak için küçük bir delik bulsam girip saklanırdım. Ve yine okula kitapsız gelişirim... Biliyorsun benim ortaokulda bir Türkçe kitabım bile olmadı... Hatırlıyorsan senden bakardım metinler okunurken, ödevleri de okulda senin defterinden beş dakikada geçirirdim defterlerime... Hani o Rus malı defterlerim vardı ya, biri siyah diğeri kahverengi; ne zordu onlara yazı yazmak. Öyle ki birkaç gün sonra silinip giderdi yazdıklarım. Yazımın düzelmemesini o defterler ve o aceleyle yazılan ödevlere bağlıyorum.

İşte Cansu, şimdi öğretmenlik yaptığım yerden o zor çocukluk yıllarıma uzanan bir köprü oldu. O, diğerk öğrencilerime hiç benzemiyor, eğitimcilik hayatımda onun kadar duygularını dışa vuran bir öğrenci ile karşılaşmadım. Gülmesinin yanında ağlamasını da biliyor; içindeki en küçük kıpırtı hemen yüzüne yansıyor. Ayrılıklar çocukları derinden sarsıyor ve ne yazık ki çağımızda boşanma hızı baş döndürücü! Düşünsene ailesi parçalanmış bir sürü çocuk... Cansu da onlardan biri, babasını da annesi kadar seven; bu yüzden de sürekli anneye baba arasında gidip gelen bir ruha sahip... Bu çelişki onu daha da yaralamış. Annesini görüp geldiği zamanlar, bambaşka biri oluveriyor, o zamanki bakışlarını görsen sevgili dostum, pırıl pırıllar... İşte o zaman

çın çın gülümsemesi sınıftan eksik olmaz. Gerçi bu aralar annesini göremiyor, haliyle bu da hâl-hareketlerine ve duruşuna yansımış. Öyle ki geçen sene dimdik olan endamı bu sene küçülüvermiş gibi. Yine geçen seneki kendine olan güveninden hiçbir emare yok ortalıkta... Bir yıl önce tiyatrodaki oynuyordu. Rol yapma yeteneği vardı. İyi de bir başarı sağlamıştı. Fakat bunun yanında dersleri kötüydü. Özellikle Türkçesi. Cümleleri birleştirmekte zorlanıyordu. Annesi ve babasının Alman kökenli olmasından dolayı bu böyleydi. Bir de gün boyu işte olan babası onunla ilgilenmeye çalışsa da tek başına yeterli olamıyordu. Kompozisyonlarında da bölük pörçüklük söz konusuydu. Bunlar bir öğrencinin eğitiminde ikinci planda olan durumlar kanımca. Önemli olan hayata karşı hazırlanabilmektir. Sence de öyle değil mi? Biz, çocukları bilgiyle boğmaya çalışıyoruz. Oysa onlara yüzmeyi öğretebilsek ne güzel olurdu. Maalesef müfredatımızda bazı aksaklıklar var, olaylara resmiyet katalım derken; tümünden kaybediyoruz çocukları... Düşünsene çocuğa resmi evrak gibi bakıyoruz... Daha bir sürü sorun...

Sevgili dostum, ben Cansu'yu dinlerken ara ara kendi çocukluğuma gittim. Cansu'nun 'Öğretmenim siz bana değer veriyorsunuz...' deyişini beni ne kadar mutlu etti bir bilsen. Bilmiyorum hatırlıyor musun Itri Bey'i? O da bana benim Cansu'ya verdiğim değeri vermişti okula geldiği ilk günde... Sen gerçi müziği sevmezdin, belki hatırlamıyorsundur onu ama ben hiç unutmadım. Benim yaptığım sadece Cansu'yu dinlemektir, onun yaptığı sadece bir cümle söylemek ve bir dokunuş... Hepsini bu...

Itri Bey, o heybetiyle nasıl da sınıfa girmişti, hepimiz susmuştuk. Onun da Adnan Bey ya da Coğrafya Öğretmenimiz gibi biri olmadığı ne malumdu? Tedbirli davranmıştık ya kızarsa diye... Bilmiyorum seni de

etkilemiş miydi? O gün hafızama bütün ayrıntılarıyla yerleşmiş. Çok net hatırlıyorum; Fransızca öğretmeni-miz Müzeyyen Hanım'ın çın çın ve kulağı tırmalayan bağırışlarıyla uyanmıştım. Sen hep uyanıktın, ben ara-da bir uyurdum, hala öğrencilerimle sabahları şakalaşı-yorum, 'Uykumu bölmeyin, beyler bayanlar!' diyorum. Öğrenciler gülüyor ve safça cevap veriyorlar ' Ama öğ-retmenim siz uyanıksınız ki!' Ben de onlara 'Siz öyle sanın.' diyorum tebessüm ederek. Sonra derse devam ediyoruz. (Yine dağıttım dostum, benim bu huyum hiç değişmeyecek...) Üç ve dördüncü saatte siz dışarı çıkmıştınız ben içerde kalmıştım, çünkü içim içimi yi-yordu. Haluk Bey, hani şu kalın bıyıkları olan kocaman Müzik Hoca'sı, o bana bir hafta evvelden demişti ya, 'Flütsüz gelersen, okula gelme!' diye. Sıkıntılı bir bekle-me... Bütün beklemeler sıkıntılı ya, bu en beterlerinden biriydi... Sonra Itri Bey içeri girmiş ve şu sözleri söyle-dikten sonra rahatlamıştım. 'Ben Müzik Öğretmeniniz Itri Yücel, İstanbul'dan geldim. Mimar Sinan Üniver-sitesi Devlet Konservatuari'nı bitirdim. Öğretmenlikte üçüncü yılım. Şimdi sizinle tanışalım.' Sonra hepimiz isimimizi babamızın mesleğini söylemiştik. Sahi o za-manlar hepimizin babası neden serbest meslek sahibiy-di? Neden hiçbir zaman babamızın mesleğini söyleye-medik? Neden 'Benim babam bizi geçindiremeyecek bir meslekte çalışıyor.' diyemedik? Neden 'Benim ba-bam bizi geçindirmek için bir senede saçlarını beyaz-lattı.' diyemedik? Yoksa utanıyor muyduk? Biliyor mu-sun o çocukluğum bana çok dokunuyor. Gerek Sosyal Yardımlaşma Müdürlüğü'nün önünde defter ve giysi beklemek, gerek tırabzan ayakkabılarım... Hatırlıyor musun o siyah tırabzanlarımı? Ya o üstümdeki paçavra sayılacak giysileri? Ben unutmuyorum; Itri Bey'i, üze-rimde kirli, ütüsüz bir gömlek, yıllarca kullanıldığı bel-li olan bir ceket; ayaklarımda, hep beni utandıran, beni ezen siyah tırabzanlarımla karşılaşmıştım. Cansu'nun

elbiseleri Allah'tan o kadar kötü değiller. Sınıftakilerinkiyle aynı... Benimkiler, benim nefretim baş aktörleri... Ben o zamanlar, o ayakkabılarıma herkesin baktığını ve beni küçümsediğini düşünürdüm. Cansu da öyle düşünüyor mu diye merak ettim; ama incir diye sormadım. Her inciniş büyük bir yara açıyor ruha. Buna sebep olmaktan korkuyorum doğrusu. Bilmeden herhangi bir öğrencimde kötü bir iz bırakma korkusu... İyi bir iz bırakabilirsem ne mutlu bana...

İtri Bey gibi yapabilirsem ne mutlu olurdu biliyor musun? Hani tanışma faslından sonra dışarı çıkıp elinde bir çalgı aleti ile gelmişti İtri Bey... Tabi ben enstrümanlardan bir flütü bir de kitaplarda gördüğüm sazı biliyordum. Bu başka bir şeydi. Saza benzemiyordu. Güzel bir rengi vardı. Masanın üstüne koymuş ve sınıfa konuşurken bir yandan okşar vaziyette sapından tuttuğu enstrümanı için 'canımın içi' ifadesini kullanmıştı. O zamanlar bir enstrümanın "canımın içi" olabilmesi bana çok tuhaf gelmişti. Sonra 'Bu çalgı aleti' demiş ve duraklamıştı; ardından söylediği şeylerin farkında olan birinin ses tonuyla 'Tınısı insan sesine en yakın enstrümandır. Hemen hemen her müzik türünde rahatlıkla kullanılabilen bir alettir. Perde araları çok geniş olduğu için hüznün, neşenin, korku gibi her duyguyu iletebilir.' demişti. Sınıfa yönelttiği 'Çalmamı ister misiniz?' sorusuna, hepimiz tek bir ağızdan ve büyük bir coşkuyla "Evet!" demiştik. Metalden ya da hayvan bağırsağından yapılmış dört teli olan bu çalgı aletini eline almıştı. Diğer eline de yayı almıştı. Enstrümanı, boynu ile omzu arasında sıkıştırdığında, merakımın nasıl bir ses çıkaracağı üzerine yoğunlaştığını iyi hatırlıyorum. Tellere rahat rahat ve sancılı bir iki dokunuş yaptığında büyülenmiştim. Enstrümandan çıkan sesler munis çocuklar gibi sınıfta dalgalanıyordu. Duygulanmamanın na-mümkün olduğunu o müzik dersinde anlamıştım.

Şiirin damarlarını da sanırım o sınıfta, o an, o müziğin büyüyle bileklerimde hissetmişim. Kalbimin coşkusunu anlatmanın kabili yoktu zira Sait Faik'in dediği gibi 'biz hepimiz biraz şairdik' değil mi?

Sevgili dostum, müzik dindiğinde içimdeki saadeti anlatamam. Sanırım hepimiz büyülenmiştik. (Biliyor musun Itri Bey bir defasında TRT'deki müzik gruplarında da çalan bir profesyonel olduğunu söylemişti bana. Neden bıraktığını sorduğumda 'Çocukları seviyorum.' demişti.) O büyülenme çok kısa sürmüş bizim sınıf eski hababamlığına geri dönmüştü, sen de onlara katılmıştın, ama benim merakım Itri Bey'in enstrümanınındaydı. Parmağımı kaldırmıştım, Allah'tan hemencecik beni görmüştü ve bana bir gülümseme fırlatarak, içimi ısıtmıştı. (Gerçi biliyorsun ki biz sınıfça öğretmenlere soru sormama taraftarıydık, çünkü sorduğumuz sorular yüzünden azar işitebilme ihtimali söz konusuydu. Meselâ Fen dersini anlamış mıydın hiç? Ben hiç anlamadığım halde Adnan Bey'e hiç soru sormadım. Çünkü Adnan Bey derse girdi mi ders ders olmaktan çıkar, kâbusa dönüşürdü. Dersi anlamaya çalışmaktan çok dersin sonunu düşünürdük. Diken üstünde oturmak buydu sanırım. Boğucu bir 80 dakika... Ben böyle bir öğretmen olmayacağıma daha o günden söz verdim.) Itri Bey; elbiselerimi, tırabzanlarımı umursamamış ve yanıma kadar gelmişti... Sarı saçlarıma dokunan elini hissetmişim. Sonra yüzüme şöyle bir dokunuvermiş ve 'Sen ne tatlı çocuksun öyle, benim bir yeğenim var sana benziyor' demişti. Sadece bir dokunuş ve yine sadece bir cümle... Ben asla unutmadım o cümleyi ve o dokunuşu... Bu olayı ve bu sözcükleri asla unutamayacağımı düşünmemiştim o an; ama koltuklarımın kopardığını itiraf etmeliyim... Sonra bana ne için parmak kaldırdığımı sormuştu da ben o çaldığı enstrümanın ismini merak ettiğimi söylemişim. O da 'Keman' de-

mişti. ‘Çalmak ister misin? Madem yeğenime benziyorsun kimseye vermediğim kemanımı çalabilirsin!’ diye ilave etmişti. Ben de memnun olmuş bir ifade ile başımı ‘evet’ anlamında sallamıştım. Sonra sana dönüp gülümsemiştım...

Kemanı elime aldığımda bir ağırlık hissetmişim. Ardından ünlü bir müzisyenin kıvraklığıyla kemanı boynuma doğru götürmüştüm. Yayı tellere dokundurduğumda tuhaf ve acı sesler çıkarmıştı keman. Sanki “dur ne yapıyorsun!” der gibiydi. Tekrar denemiştım; ama yine aynı ses... Bir türlü beceremedim o gün, o kemandan doğru bir ses çıkarmasını. Olsun, hayatımda ilk defa bir kemana dokunmuştım ve İtri Bey’in yeğenine benziyordum. Bundan daha güzel ne olabilirdi ki. İnan ki sevgili dostum bir dokunuş ve tatlı bir çift söz sönmeye tutmuş umudumu alevlendirmişti... Kendimi önemli hissetmişim. Var idim; hem de ne Jean Paul Sartre’in Varoluşçuluk’u, ne de Albert Camus’nun Yabancı’sının anlatamadığı bir biçimiyle... An olarak anımsanabilecek, bir kaç dakikaya sığan bir olayın hayatın bütün alanlarında kendini gösterebileceğini şimdi yeni yeni fark ediyorum. Seni de böyle etkileyen durumlar oldu mu hiç ortaokul yıllarında? Bu durum belki de herkesin hayatında böyle şekilleniyor... Küçük rastlantılar ya da tevafuklar binlerce sözcüğün değiştiremeyeceğı bir şekilde insanı değiştirebiliyor. Bu olay beni o denli değiştirdi ki gerek şiirlerimde gerek öykülerimde bir kemancının varlığını da o an’a borçluyum.

Hatta bir öykümün başkahramanı bir kemancı... Bu öykümü okudun mu bilmiyorum. Okumadıysan sana göndereyim. Konusu kısaca şöyle; kemancı belirsiz bir boşluktan gelip Kadıköy Meydanı’nda keman çalıyor. Kemancının, ne geçmişi ne de geleceğı var. Hiç konuşmuyor ve tellerin çıkardığı seslerle halleşiyor insanoğ-

luyla. Sadece hüznü şarkılar; özlemlerin, ıstırapların dili oluyor. Kemancı, sessizlikten geldiği gibi sessizliğe gidiyor. Kadıköy meydanına küçük bir im... Hayatıma küçük bir im. Bu yazıyı yazarken öğrencimin gözyaşları bana küçük bir im... Seninle geçirdiğimiz üç yıl küçük bir im... Bu küçük imler bir gün büyük imlere dönüşecek.

Anılar anıları açıyor sevgili dostum, Türkçe öğretmenimiz Gülşen Hanım'ı hatırlarsın, bize kızmamasına rağmen dersinde sustuğumuz öğretmenimiz... Ondan değil de eşinden korktuğumuz öğretmen... Bir ikindi sonrası bir şeyler yazdırırken, birden dışarıda uçan leylekleri görmüştü de bir çocuk sevinci ile sınıfa dönmüş heyecandan titreyen sesiyle 'Bakın bakın leylekler göçüyor...' diye bağırmişti. Hepimiz şaşkın ve anlamayan bir tavır ile pencereye doğru bakmıştık. Bir grup leylek güneye doğru yolculuğa çıkmıştı. Güneş hafif erguvani bir renkteydi. Gerçekten müthiş bir görüntü idi; ama beni etkileyen leyleklerin göçüşü değil, bir öğretmenin sevinç çığılığı atarkenki çocuksuluğuydu. Zira biz hep öğretmenleri sadece ciddi yanlarıyla görmüştük. Onların sevinçlerinin olabileceği aklımın ucuna bile gelmiyordu. O gün beni hayrete düşüren şey de oydu, Gülşen Hanım, çocuklar gibi seviniyordu. Hatta eğer karşımızda olmasa çocuklar gibi zıplayacağına emindim...

Şimdi o sevinçle beraber o cümleyi ara ara düşünmüyor değilim. Daha bir imgesel bakıyorum artık o leyleklerin göçüşüne... Çocuklar bir leylek ve vakti geldiğinde göçüp gidiyorlar. Her sene mezun ettiğim öğrencilerin ardından Gülşen Hanım'ın cümlesini kullanıyorum: 'Bakın bakın leylekler ne de güzel göçüyor.'

Güneş kızıl, hayat güneye doğru akıp gidiyor, bir ressam öylece durmuş çocukluğumun canlı resmini

iziyor tuvale... Benim elimde bir ocukluk... Sarsılan
bir görüntü... Ama güneye ište... Bütün umutlar g-
neye...

Itri Bey ve GlŒen Hanım...

Beni güneye gönderdiler...

Büyük imlerin baŒkentine...

2005 Mansiyon Ödülü / Kırıkkale

CİLDİKISIK TÜNELİ'NİN ARDINDA BAHAR VAR

Kadri Raşit AKDENİZ*

Yıl 1991. Eylül'ün son haftası. Ankara'dan Karabük otobüsüne biniyorum. Yeni nişanlanmışım, yüreğimin yarısı memlekette. İçim kıpır kıpır. Öğretmen olmuşum, Karabük İmam Hatip Lisesi'ne edebiyat öğretmeni olarak atanmışım. Yanımda küçük bir bavul var. İçinde liseden sonra hiç giymediğim bir takım elbise, kravat, traş takımı ve pijama... Geredé'den sonra İstanbul yolundan Karabük istikametine dönüyoruz. İç Anadolu'nun güz sarısı epey geride kaldı. İklimin yeşili kolladığı topraklarda hayal cümbüşü içerisinde otobüsümüz Karabük'e doğru iniyor. Cildikısık Tüneli'ni geçiyor otobüs, epey yaklaşıyoruz şehre. Etrafı yüksek dağlarla çevrili, demir-çelik fabrikasının zehrini soluyan bu şehri bir hapishaneye benzetiyorum, Cildikısık Tüneli'ni de hapishanenin kaçması imkânsız kapısına... Oysa ömrümün ve öğretmenliğimin en anlamlı sekiz yılını geçireceğim bu şehir için ne kadar anlamsız hatta acımasız yargılarda bulunmuşum. Dağların kuytusuna saklanmış demir-çelik fabrikasının zehir kustuğu bu şehir meğerse tozlu teninin içinde masalsı, bin bir renkli gönül bahçesi saklamaktaymış. Cildikısık Tüneli de saklı cennet kapısıymış.

---

* 1968 yılında Yozgat'ın Sorgun İlçesi'nde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Kırıkkale'de tamamladı. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nden 1991 yılında mezun oldu. Aynı yıl atandığı Karabük İmam Hatip Lisesi'nde sekiz yıl görev yaptı. Halen Kırıkkale Atatürk Anadolu Lisesi'nde görev yapmaktadır. Üç çocuk babasıdır.

Eylül veda ederken, ben göreve başlıyorum. Oldukça büyük bir okul, geniş bahçenin içerisinde yatılı öğrencilerin kaldığı yurt, spor salonu, bir köşesinde müstakil sevimli bir lojmanı var. Lojmanda Müdür Bey ikamet ediyor. Çekingen tavırlarla derslere giriyorum. Acemiliğinizi fark eden öğrenciler sabrınızı ölçen söz ve davranışlar sergiliyorlar. Sınıflar oldukça kalabalık... Kimi sınıflarda öğrenci sayısı elli-altmış hatta yetmişi buluyor. Çekiniyorum, ümitsizliğe düşünüyorum, kendi öğrencilik günlerimi düşünüyor yeni gelen öğretmenlere takındığımız tavrı hatırlıyor, yeniden cesaretleniyorum. Lise sınıflarından birisine dersim var. Derse giriyorum, meraklı bakışlar arasında sınıf defterini imzalıyorum. Tahyata dersin adını, konuyu ve adımı yazmışlar: K. Raşit Akdeniz. Öğretmen masasına yakın sıralardan öğrencilerin konuşmalarını duyuyorum.

– Raşit Akdeniz’i anladık da oğlum bu “K” ne ki?

Yanındaki cevap veriyor:

– Kebap oğlum, kebab!..

İçimde biriken kahkahayı, kendimi zor tutarak tebesüme çeviriyorum.

Okullar arası futbol turnuvası düzenlenmiş, ‘Top oynar mısınız?’ diye soruyorlar ‘Oynarım.’ diyorum. Daha ilk maçta, sonradan müdürümüz olacak olan Sefer Bey’e sol ayağımdan çıkan top çarpıyor bir süre rahatsızlanıyor... Bir daha maçlara çıkmıyor. Finale kadar yükseliyoruz. Bir entrika sonucu final maçına çıkmıyoruz ve ikinci oluyoruz. Taraftarımız, öğrencilerimiz...

Daha sonra okul bahçesinde takım arkadaşlarımız ve rakiplerimiz oluyorlar. Kaynaşıyoruz.

Benim sol ayak meşhur oluyor.

Derken yıllar sürecek olan halı saha maçlarımız başlıyor. Gündüz okulda, gece yurt nöbetlerinde hep öğrencilerimizle beraberiz. Sağlam gönül bağları kuruyoruz.

Hiçbir zaman çözülmeyecek!..

Ne kadar eğitimi alsanız da öğretmenliği öğretmenlik yaparak öğreniyorsunuz. Kendi çocukluğunuzu, gençliğinizi unutarak öğretmenlik yapıyorsanız işiniz oldukça zor. Sıralara aşkını çakıyla kazıyanlar, platonik aşklarını Ferdi Tayfur, Müslüm Gürses, Orhan Gencebay'la besleyenler, özenle taranıp şekil verilen saçlarını kestirmemek için özellikle pazartesi günleri okula girişte her türlü cambazlığı deneyenler, sevdiği kızın peşine takılıp yolunu gözlediği için derse yetişemeyenler ve daha neler neler... Bunların yanında, oldukça idealist, erken büyümüş ya da büyüdüğünü zanneden, memleket kurtaran, sabahlara kadar başını dersten kaldırmayan, gözü dersten başka bir şey görmeyen, saygıda kusur etmeyen, utanan onlarca yüz... Ne güzel yüzlerdi onlar.

Öğretmenlikte yeniyim ve kiracıyım. Ev sahibim oğlunun oturacağı gerekçesiyle evini boşaltmamı istiyor. Yeni bir ev buluyorum, taşınacağım. Öğrencilerim taşınacağımı duyuyorlar. Eşyaları toparlarken bir traktör sesi geliyor. Çiftçilikle de uğraşan bir öğrencim traktörün kasasına 10-15 arkadaşını da alarak yardıma geliyor. Kim demiş gurbette sahipsizsin diye! Yeni yuva kurmuşum eşyam sınırlı. Kaşla göz arasında güle oynaya ev taşıyoruz, acıkıyoruz, ayaküstü bir şeyler atıştırıyoruz. Yalnız değilim, göğsüm kabarıyor, gözlerim doluyor.

Okul çıkışı hemen eve gitmiyoruz. Öğretmen arkadaşlarla kol kola çarşıya gidiyoruz. Çay ocağımız var, halka oluşturuyoruz. Ali Ayçıl'le tanışıyoruz. Masamız daha da güzelleşiyor, sohbet derinleşiyor, zenginleşiyor. Ali, kıyısından geçip de göremediğimiz güzel iklimlere işaret ediyor. Bir şair dokunuyor söze, söz bir başka renkte açıyor o zaman. Safranbolu'ya gidiyoruz. Cumbalı evlerin gölgesinde, ıhlamur kokularıyla ahşap evlerin kokularının kaynaştığı mekânlarda geziyoruz. Serin çınarların gölgesinde çay içiyoruz peşpeşe... 'Merhaba'sı yanında.

Arastalarda dinleniyoruz. Yıllar sonra Ali'nin kaleminden süzülecek 'Arasta'nın Son Çırağı' büyüyor buralarda.

Özellikle hafta sonları çevredeki mesire yerlerinin çağrısına dayanamıyoruz. Kâh Eskipazar yakınlarındaki Çetören'e, kâh Kastamonu yolu üzerindeki Eşekdüzü mevkiine gidiyoruz. Safranbolu yakınlarındaki Gürleylik ya da Ovacık yolu üzerindeki bakir orman içleri de uğradığımız yerler arasında. Kaynaşıyoruz, paylaşıyoruz, hüzünleniyoruz ve özlüyoruz birbirimizi.

Yıl 2005, göreve başlayalı 14 yıl olmuş. 6 yıldır Kırıkkale'de öğretilik yapıyorum. Çoluk çocuğa karışmışım. 3 çocuğumdan en büyüğu sekizinci sınıfa gidiyor. Yüzümde yılların yorgunluğu, yüreğimde gülden hatıra bahçeleri...

Masamda bir yığın mektup, birçoğu 1999-2000 tarihli. Hepsisi de Karabük'te bıraktığım çocuklarımlın mektupları... Erken yokuşa sürülmüş, düşleri baltalanmış çocuklar. İmam Hatip Lisesi öğrencileri oldukları için ansızın önlerine dikilen bir set, gül kokulu düşlerin sonu oluyor. Onları zor zamanlarında bırakıp tayinimi isteğim için çok üzülüyorum. Kaleme ve kâğıda sığınıp mektuplaşıyoruz. Üzerine gözyaşı, düşmüş mektuplar... Mazlumun âhu sinmiş mektuplar...

04.11.1999 Perşembe

Saygıdeğer Kadri Hoca'm;

Ben Karabük'ten Fatma. Ne zamandır size mektup yazmak istiyordum ama demek nasip bugüneymiş. Burası sizin bildiğiniz gibi... Tabii eskisinden bir farkı var; garipleşti, yetimleşti... Ama yine de kalanlar buranın güzel yönleri ile avunmaya çalışıyor. Ne yapalım, başka çaremiz yok ki...

Az önce hatıra defterimi karıştırdım. Sizin ve arkadaşlarımdan yazılarına şöyle bir göz attım. Gözlerim doldu, doldu ve taşı. Şimdi de karşımda resminiz duruyor. Bir öğretmen, bir öncü, bir abi hatta bir baba gibi sevdiğim resminiz... Yine birkaç damla düşüyor gözlerimden. Ama şu sözler geliyor aklıma; "hasret güzel şey, kaderde kavuşmak varsa..."

Ayrıca hocam sizi hala çaya bekliyorum, unutmadım sözünüzü. Fakat sizi kınamıyorum çünkü biliyorum ki eğer elinizde olsaydı mutlaka gelirdiniz.

Bu arada hocam oralar nasıl? Yeni dostlar edinebildiniz mi? Orada sizi bizim gibi üzen öğrencileriniz var mı? Biz sizi unutmadık hocam, inşallah siz de bizi unutmamışsınızdır.

Benim size bir de kötü haberim var; İsmail Abim üniversite sınavını kazanamadı. Belki de böylesi hayırlıdır. Şimdi Akif Abimle beraber sınava hazırlanıyorlar. Gerçi bu ülkede okumak zor ama... Çalışsan da, kazansan da okumak çok zor. Görüyoruz neler oluyor; 100 sorunun 99'unu yapıyorsunuz kazanamıyorsunuz, kazanıyorsunuz okuyamıyorsunuz. Okudunuz diyelim bu sefer yine sudan bahaneler bulup çalıştırmıyorlar. Sabretmekten başka çaremiz yok. Belki de Âkif'in ;

"Yâ Rabb, bu uğursuz gecenin yok mu sabahı?

Mahşerde mi bîçârelerin yoksa felâhı!"

Mısralarında dediği gibi kurtuluşumuz ancak mahşerde olur. Ama ben yine de karanlık gecelerin sabahının doğacağına inanıyor ve onu bekliyorum. Yalnız artık sabrım tükeniyor.

Geleceğe ait kaygılarım var. Başörtümle okuyabilecek miyim? Çalışmamın karşılığını alabilecek miyim? Gerçi olaylar karşısında çalışma azmim de azalmıyor değil.

Bu arada yarın Miraç Kandili. Büyük Nebi'nin en hüznü yıllarından birinde Allah (c.c) tarafından huzuruna çağrılıp, avutulduğu gecenin yıl dönümü. Biz de bekliyoruz avutulmayı. Kandiliniz mübarek olsun hocam. İnşallah bu kandil sizin, bizim ve tüm inananlar için hayırlara vesile olur.

Hocam bir de zarfın içine iki tane kuru yaprak koydum. Benim çok hoşuma gittiler. Kitabımın arasında buldum onları. Size Karabük'ten bir soluk göndermek istedim. Kendi kuru ama belki size canlı hatıralar anımsatacaktır.

Son olarak size annemin ve abimlerin çok çok selamının olduğunu söylemek istiyorum. Siz de Dilara'ya benim selamlarımı iletirseniz mutlu olurum. Belki beni isim olarak hatırlamaz ama Abant'a beraber gidip geldiğimizi, kucağında uyduğunu, onunla sohbet ettiğimizi hatırlatırsanız o zaman hatırlayabilir.

Sizi hep hayırla anacağım.

Allah yardımcınız olsun. Sizi seven öğrenciniz.

Fatma Şengül

03.10.1999

Mutsuz ve umutsuz bir gönülden sevgilerle...

Böyle bir hitapla başlamak istemezdim. Fakat gerçekleri inkâr etmenin hiçbir anlamı yok. Mutlu, umutlu olmak için de bir ışık yok. Önümüze koydukları engellerle mevcudumuz azaldı; azalacak da. Sınıf mevcudu yarı yarıya düştü. Tayininizin çıktığını duyduğum anda şok olmuştum. Bekliyordum ama gerçekleşmesi elbette daha kötüydü. Günde beş vakit dua ettim tayininizin çıkmaması için ama nafiye... Belki de böylesi daha iyi olmuştur. Eminim siz de bu hali görünce üzüldünüz. Bizi arkadaşlarımızdan ayırarak mutsuz kıldılar hocam.

Geleceğimizin de ne olacağını bilemiyoruz. Umutsuz bir bekleyiş içindeyim sanki. Her gün okula geldiğimde “acaba beni bugün bekleyen bir hadise olacak mı? Her zamanki kıyafetimle okula girebilecek miyim?” soruları moralimi altüst etmeye yetiyor. İçimden ders çalışmak isteği bile gelmiyor. Sonumun ne olacağını bilemiyorum ki... Nasıl çalışacağım?

Kara haber tellalcısı gibi böyle kötü konulara girmek istemezdim ama iyi bir konu bulamıyorum. Bu sene okul o kadar sıkıcı geliyor ki, her gün zoraki gidiyorum. Geçen seneyi düşünüyorum da koşa koşa giderdim. Boş sınıflar, boş koridorlar ve boş bir bahçe. Artık bahçede ne top oynayanlar var, ne de sohbeti koyulaştıran öğretmenler. Sanki hepsini bahçeye siz topluyordunuz. Şimdi hiçbir öğretmen çıkıp da havuz kenarında oturmuyor. Arkadaşlarla çamların altında gezerken sık sık sizi hatırlıyoruz. Derslerden kaçışımız, sizinle sohbetler yapmamız... Hepsi artık geçmişte kaldı. Geçen seneye birazcık olsun dönmek için neler vermezdim. Ama böyle bir şeye en ufak imkân bile yok. Kendimi okulun ilk haftası o kadar yabancı hissettim ki, sanki okula ilk defa geliyordum. Yanına gidip konuşabileceğim bir hocam yoktu. Aileme karşı, çevreme karşı mücadele ederek geldiğim bu okuldan nefret ettiğim bile oldu şu kısacık zaman zarfında. Tabii insan zamanla alışıyor her şeye. Okulun son günü siz bana “alışırsın” demiştiniz, gerçekten de alışılıyor ama nasıl? O zaman da kim bilir me nekşe gözlerden (sizin tabirinizle) ne kadar gözyaşları dökülüyor.

Hiçbir şey bana anlamlı gelmiyor artık. Monoton bir hayatla baş başa kalmış durumdayım. Kendimi eğlendirecek ufacak bir gerekçe bulamıyorum. Aslında sınıfta herkes böyle. Okulun ilk günü boş sıralar bize, biz boş sıralara bakıyorduk. Sanki o gidenler yine aynı yerlerinde oturuyorlardı. Hepsinin yüzleri gülüyordu oturdukları yerde. Günler geçtikçe gerçeklerin farkına vardık.

Giden dönmüyordu, dönemiyordu (sizin gibi). En çok da sınıfımızdaki üç erkeğe acıyorum. Bizden çok sıkılıyorlar ve top oynamak istediklerinde bile üç kişi oynamıyorlar.

Belki de böylesi hayırlı olmuştur. Kendimize bir uğraş bulamayınca herkes kendini derse verdi. İnşallah ilerde bu emeklerimizin karşılığını alırız. Her birimiz ideallerimizdeki üniversitelere yerleşiriz. Şimdilik bundan başka dileğim yoktur, Allah'tan tek arzum budur.

Her edebiyat dersinin ardından sizden bahsetmemek mümkün olmuyor. İlerde bir gün sizi aniden karşımızda görmek istiyoruz. Fakat o bir gün çok uzun olmasın.

Nesrin

Hayalleri baltalanmış çocuklarım, ümitsizliğe sürgün edilmiş çocuklarım... Yüreklerinde kötülüğün, nefretin asla yer bulamadığı erdem abidelerim... Sürüldükçe çorak iklimlere, ellerinde gül demetleriyle geri dönen çocuklarım. Her günün ardında, bir gece pusuya yatmıştır. Ansızın bastırır karanlık. Bilinmez ki zifiri karanlığa karşı ay çıkacaktır tebessümüyle, korkuları umuda çeviren. Her şeye rağmen onların birçoğu üniversite tahsiline devam ediyor. İmkânı olanlar yurt dışında okuyor. Bir kısmı da layık oldukları okullar olmasa da yüksek öğrenimlerine devam ediyor. Kimisi üniversiteyi bitirmiş kimisi askerde. Onlar yaşadıkları sıkıntıları başkalarına yaşatmayacaklar. Çünkü merhameti en iyi anlayanlar onun en çok uzağına düşmüş olanlardır.

Cildikısık Tüneli'nden ilk geçişimden bu güne tam on dört yıl geçmiş. Kardemir'in gölgesindeki bu metal kokulu şehir, ilk izleniminin ötesinde bugün benim için bir gülistandan başka bir şey değil. Kaç kervan konu göçtü kim bilir bu şehirden. Eminim her gönül heybesine bir gül takılı kaldı.

2005 Jüri Özel Ödülü / Edirne

YÜREK DE DÜŞÜNÜR

Kezban KERMAN*

Ne zaman başladı bu deli tutku, ne zaman yüreğime demir attı bilmem. Belki babamın öğrencilerini benden çok sevdiğini düşünmem, belki annemin 'Öğretmenim, öğretmenim!' diye seslenen öğrencilerinin cik cikli sesleri düşürdü beni bu sevdaya.

Dört kardeş, dört öğretmen. Bu bir gelenek mi? Genlerle ilgili bir şey mi? Bu aile başka meslek, başka hayat tarzı bilmez mi?

Bilmiyorum, öğretmen olmadan nasıl yaşanır? Ne yenir, ne içilir, Nasıl yürünür yolda, bilmiyorum! Ekmeğim, suyum, aşım, aşkım mesleğim. Gözümü ona açtım ben, ona kapayacağım.

Bazen abartılı bulur öğrencilerim, yakınlarım bu sevgimi. İnanamazlar "Hay lay lom, hay lay lom" diye sınıfa atlaya zıplaya girişime, hemen her sabah, 'İyi ki varsınız, iyi ki öğretmenim.' deyişime!

---

* 1970 yılında Kars'ın Kağızman ilçesinde doğdu. İlköğrenimini Kağızman, Karpuzlu ve Uşak'ta tamamladı. Aydın Cumhuriyet Lisesi'nde tamamladığı lise öğreniminin ardından 1992 yılında Trakya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Yüksek lisansını 1995'te tamamladı. Özel bir dershanede, Silivri Atatürk İlköğretim Okulu'nda ve Edirne Ticaret Borsası İlköğretim Okulu'nda çalıştı. 1997'den beri Edirne Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

İki perdelik basılmamış bir komedisi vardır. Yazıyla ilgili çeşitli ödülleri ve hâlen devam eden hızlı okuma ile ilgili bir kitap çalışması vardır. Evli ve bir kız annesidir.

Utandırım bu sevdayı söylemeye bazen. ‘Meslek işte!’ der bazıları, ‘Ekmek parası!’ hayır, bunlar değil! ‘Gönül yarısı, ciğerparası mesleğim, öğretmenliğim!’ derim, bir garip olur içim.

- Nereye atandım, nereye?’
- Silivri, Atatürk İlköğretim Okulu.
- Ne zaman başlayacağım?
- 15 gün içinde başlamalısınız.

İlk pazartesi, okula gidiyorum, ‘Yeni atanan Hoca Hanım geldi.’ diyorlar. Ben miyim yani o Hoca Hanım? Vay be! Hoca Hanım! Allah’ım, başbakan mı oldum, cumhurbaşkanı mı? Yok canım, daha yukarılarda bir şey... Uçuyorum. Sınıfa girdim, öğrenciler birden ve hızla ayağa kalktılar, korktum. Ne oluyor, neden ayağa kalktılar, şimdi ben ne yapacağım, ya da ne diyeceğim? Kısa süren bir sessizlik ve bakışma anı... Evet, evet, oturun, oturun dememi bekliyorlar. Ben sınıfa giriyorum ve koca sınıf ayağa kalkıyor... ‘Haaa! Oturun, oturun!’ Gülüşmeler...

Orta bir çocukları... Sevmeye hazır... Ne desen ne yaparsan, mukaddessin. Nasıl bir duygudur bu?

‘Öğretmenim, kaç yaşındasınız?’ ‘Öğretmenim ne kadar güzelsiniz’ ‘Öğretmenim ben Ahmet’in yanına oturmak istiyorum!’, ‘Öğretmenim, öğretmenim...’ Hep onlarınım!

Biri vardı Murat, sınıfın en yaramazı, biraz kızdım mı hemen gelir elini uzatırdı ‘Öğretmenim vurun’ diye! İçim acırdı, uzun zaman düşüncem olurdu. Sonra aldılar okuldan onu, okul çıkışında köfte satardı arkadaşlarına, gelen geçene, ebedi düşüncem oldu.

Biri ‘Gülü seven, dikenine katlanır.’ konulu kompozisyona, ‘Ben birini seviyorum, onun da ağabeyleri var,

her gün beni koşturuyorlar, eh ne yapalım katlanıcaz!’ diye yazarak veciz anlatımın en güzel örneğini kazı-mıştı hafızama.

Unutamadığınız bir hatıranızı yazın dediğimde, ‘Bizim bir ineğimiz vardı, yıldırım çarptı, öldü.’ yazısına şaşıp; saçları dökülen bir öğretmeni anlatırken, ‘Üstü açık bir öğretmenimizdir.’ deyişine az gülmemiştim.

Ve tayinim çıktığında Edirne’ye, öğrencilerime: ‘Nişanlım orada beni bekliyor, ne yapayım çocuklar, gitmezsem evde kalırım.’ deyişime onlardan birinin acıklı bir veda mektubu yazarak sonuna da ‘Biliyorum öğretmenim, gitmeye mecbursunuz, gitmezseniz evde kalırsınız.’ yazışı... ‘Giderseniz çatıya çıkar atlarımız!’ diyerek günlerce ‘Ya yaparsa’ korkusuyla uykularımı kaçıran Gülkız!

Bütün çocukların birden öğretmeni olamaz mıyım?

Yıldızsız gökler gibi öğrencisiz dünya, sıkıcı, bo-ğuk.

Yolda ya da ne bileyim herhangi bir yerde, biri size: ‘Öğretmenim!’ diye seslenir bazen. Tanıdık bir sestir ama... Artık eski günlerdeki gibi ‘318 Çetin’sin sen!’ diyemezsin, gözlerin, kalbin tanır bu sesi ve sesin sahi-bini, doktor olmuştur artık o, öğretmen, mühendis, ba-zen de çaycı, öyle bir gururlanırsın ki tarif edemezsin, etmen de gerekmez esasen...

Bazen tanımazlar seni, evladı terk etmiş anneye dö-nersin. Bakakalırsın yavrunun arkasından, biraz kırgın, biraz kızgın, biraz da düşünceli; ‘Ne yaptım, ne yapma-dım.’ diye...

Veli toplantısında elleri çamaşır suyu kokardı veli-lerimin, kenar mahallelerin bir okulunda çalışırken; ço-ğunun temizliğe gittiğini anlardım. Kimi kocasını kay-betmiş kanserden, kiminin evinde müzmin bir hasta...

Kimi, karı koca işsiz, sekiz çocuk bir odada... Birinin: 'Hoca Hanım, yaramazlık yaptığında kes kulağını eve yolla!' deyişini hiç unutmam. Çoğuna çocuğunu sevmeyi öğrettik önce, eve rahat gittiler çocuklarım böylece...

Bir çocuk düşüydü her şey,

Uykuyla sabah arası

Tüm şehir benim sanırdım,

Düşlerimde çocuk kaldım.!¹

Çocuk kaldım onlarla derken, Edirne Lisesi!.. Gençlik, gençler. Ne! Olamaz! Nasıl yaparım, ne ederim? Yıllarca ilköğretimde çalıştım, bilgilerim, unutuldu, eskidi... Kendim istemiştim oraya gitmeyi ama...

İkinci ilk ders...

Korkuyorum...

Bu çocuklar çok büyük...

Çocuk? Genç?

Hiç şüphem yok artık onlar benden çok biliyor, üstelik bunlar beni değil, birbirini seviyor... Bu işte bir terslik var.

Gece gündüz çalışıyorum, bu arada evlendim, bir bebeğim oldu, minicik. Geceleri hiç uyumuyor; çocuklar ders, o süt ister. Okul, dersler, programlar...

Yetişemiyorum...

Sınıfta bir şeyi bilmeyince öğrencilerin alaylı bakışları, kimi zaman bakışlarına eklenen acı sözleri... Öğretmenlik yok, itibar yok... Kimsin sen?

Korkunç yıllar, ikinci üniversite, eşlik, annelik, öğretmenlik? Sıralama nasıl olmalı?

– Hocam, ben Fransız klâsiklerini bitirdim, şimdi neyi okumamı tavsiye edersiniz?

– .....

– Hocam, modern tiyatro dramla mı trajediyle mi başlamıştı ve Shakespeare’in Hamlet’i hangisine giriyordu?

– .....

Ve meslektaşlarım...

– Artık önlerine geleni liselere gönderir oldular.

– Yüksek lisans yapmış ama tecrübe başka tabii.

– Hayır, geleceksin hafta sonu genel provaya!

– Beş Edebiyat öğretmeniyiz, ben gelmesem? Çocuğu bırakacak yerim yok da...

– Biz de çocuk büyüttük ama onu hiç mazeret yapmadık!

Kâbus mu, gerçek mi?

– Gelmek zorundasın!

– ..... Peki!

Hafta sonu, hava soğuk, her yerde kar var. Alıyorum bebeğimi, doğru okula. Okulda kaloriferler yanmıyor. 15 öğrenci, 5 öğretmen, başlıyoruz çalışmaya. Çocuklar şiir okuyor, biz de oldu, olmadı, burayı düzelt, burada şunu de filan diyoruz. Biz derken, ben diyemiyorum, çünkü Elif (kızım) durmuyor! Altını mı kirletti? Karnı mı acıktı? Henüz altı aylık!

– Olmaz, gelmen lazım! Biz de böyle büyüttük!

‘İçim acıyor!’

Yazık oluyor çocuklara farkındayım ve üzüliyorum, yapabileceğim her şeyi yapıyorum ama bu kadar olabiliyor...

Hastalanıyorum, uzun hastane günleri...

'Çocuklarım, sizler de benim öğrencilerimsiniz!'

Hayata dönüş.

Ey Türk titre ve kendine gel!

Geldim. Alıştım. Ben büyüdüm, onlar küçüldüler.
Tekrar öğretmen oldum.

Hiçbir şey kolay değildi, başarı altın tepside önüne
sunulmuyordu insanların biliyordum.

Sonra ödüller, sıra sıra, çok çok ödüller. Bunları bek-
liyorum, çünkü çok çalışıyorum.

Bir gün, şimdi çoktan emekli olan o zamanki müdü-
rüm, çağırdı beni yanına: 'Hoca Hanım, sana iki gün
izin veriyorum, çocuğun da hasta, hem ona bakar, hem
de dinlenirsin biraz...' dedi. Şaşırdım ama memnun da
oldum hani. Eh sonunda çalışmalarım takdir ediliyor
olmalıydı. Teşekkür ettim, eve gittim.

Ertesi gün bir telefon,

– Öğretmenim biliyor musunuz, yazdığım kom-
pozisyon Türkiye birincisi olmuş, siz izinli olduğunuz
için Müdür Bey kendi adını yazdırmış, onunla gidece-
ğiz ödül almaya. Üç gün Ankara'da üç gün de GAP'ta
ağırlayacaklarmış bizi. Keşke sizinle gitseydik!

Çok sevindim, çok üzüldüm!

İlâhi adalete inanacaksın! İlâhi adalet tecelli etti ve
tam o günlerde müdürüme bir başka görev çıktı, öğ-
rencimle ben gittim ödül almaya.

Türkiye birincisi oldu bir öğrencim. Başbakan'dan,
cumhurbaşkanından ödüller aldık, yüreğim büyü-
dü dağlar kadar. Benim öğrencim! Benim öğrencim!
Allah'ım ne büyük gurur!

'Bu çocuklar zeki, bu çocuklar ileri, işlenmeli bir cevher gibi.' diyerek, 'Öğretmen nasılsa sınıf da öyledir.' düşüncesiyle güçlü, derli toplu olmaya; 'Öğretmen, kendini yavaş yavaş gereksiz kılabilir' diyerek de tüm bilgi ve gücümü onlara, geleceğin geçici sahiplerine vermeye adadım; hatıralarımı, kafamda değil, yüreğimin içinde sakladım yıllarca.

Gün geldi kendi çocuğumu unuttum okul kapılarında! Bundan gurur duymadım ama kendimi kaptırılmış ders veriyordum başka çocuklara. Benimdi her biri... Benim her biri...

Bir sabah, ansızın 'bir ölüm rüyasıyla uyandım'², Osman! Lise ikide okuyan, 9 zayıflı Osman'ım! Kara gözlü, iri yarı, dalyan gibi, aslan gibi delikanlı Osman! Osman'ım! Asmıştı kendini tren köprüsüne! İnanamadım! Telefondaki ses, 'Ben de dokuzda iki suçluyum, iki dersine giriyordum!' diyerek ağlıyor. Tüm öğretmenlerde bir suçluluk hissi!

Abisini bir kenar mahalle okulunda okutmuştum! Askere giderken Osman'ı bana emanet etmişti abisi... Emanete sahip çıkamadım! Osman'ım! Evladım! Tek yaşasaydın, bütün 100'ler senin olsaydı! Nasıl yaptın, nasıl? İlk defa bir öğrencimi dövmek geldi içimden, kaldırıp, canlandırıp, dövmek! Deli misin ne yapıyorsun! Osman'ım!

Kendini öldürmeden bir gün önce, 'Öğretmenim, şu dersime zayıf vermeyin!' demişti. 'Çok geç, karneler basıldı bile, çalışır kurtarırın!' demiştim. Hatırladıkça, kendimin en azılı düşmanı oluyorum. Acaba bir şey yapabilir miydim? Osman'ım!

Yanıktır o günden beri yüreğim!

İşte böyle... Binlerce hayatı yaşıyoruz bir bedende. Bir kişi değiliz ve bir rüyanın içinde. Bu bir rüya değil,

bir tesadüf değil bu. Bu bir varoluş hikâyesi, yok olu-
şun içinde... Öğretmenlik, hayatın tarlası, hayat içinde
hayat; hayatta tat öğretmenlik... Hatıralar... 'Uykuya
varmış gibi görünen yollar...'³

¹ Emre Sururi (İnternet yayını)

² Faruk Nafiz Çamlıbel (Han Duvarları'ndan)

³ Faruk Nafiz Çamlıbel (Han Duvarları'ndan)

YÜREĞİMDEKİ RESİMLER

ÖĞRETMENLİK HATIRALARI YARIŞMASI
2006 YILI ÖDÜLLÜ ESERLERİ

2006 Türkiye Birincisi / Eskişehir

MİSAFİR ŞEKERİ

Vedat CİHAN*

Nefti akşamlardan bir akşamdı. Düşüncelerim nefti, yüreğim nefti, geleceğim nefti... Hâlbuki ağız dolusu gülüşün, güneş bakışın yasaklamıştı bize neftiliği. Biliyorum, "Yasak!" sözcüğünü de hiç kullanmamıştın; ama anlamıştık duruşundan, tavırlarından sadece yüreklerimizi karartmanın yasak olduğunu. Gönül kapın, sıcak renklere açıldı. Karaya çalan her şey yasaktı sanki ifade etmemene rağmen.

Bugün okula gelsem, yüzüne bakamazdım, biliyorum. "Kasımda açan kasımpatılarım!" derdin bize. Kasımpatı sarıdır, kasımpatı kırmızıdır, kasımpatı morudur.

Mor kasımpatın olmak istemiyordum açıkçası gözünde. Mor renk her daim itici gelmiştir bana. En iyi bu rengi bilirim ben öğretmenim. Bu rengin, bu kadar kötü olduğunu ilk kez, sen gelmeden bir sene önce anlamıştım. Nasıl mı? Bir hayırseverimiz, oldum olası yoksul etiketli öğrencileri giydirecekmiş. Sağ olsunlar beni de götürdüler 38 numara ayağımdaki 34 numara ayakkabıyı değiştirmek için. Süslü püslü, kürklü mürklü teyzeler bizi giydirdiler, kuşattılar. Sonra sıraya geçtik mağazanın en fiyakalı köşesinde. Tam otuz çocuktuk.

* 1971'de Eskişehir'de doğdu. Osmangazi Ortaokulu'nu ve Motor Teknik ve Meslek Lisesi'ni bitirdi. KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Sürmene Lisesi'nde öğretmenliğe başladı. Halen Eskişehir Muzaffer Çil Anadolu Lisesi'nde görev yapmaktadır.

İçlerinde en çelimsiz, en kara, en kuru bendim. Arkadaşlarım buruşturup attılar beni en geriye. Hanım teyzeler çekip çıkardılar beni en kuytudan en öne. Birisi şefkatle alнімdan öptü. Dudağıyla mührünü bastı kara alnímna. Sonra fotoğrafçı bastı deklanşöre. Tanınmak için gözlerimi yumdum, ellerimi kapattım yüzüme. Montumuz, kazağımız, ayakkabımız vardı ya, gerisi laf-ı güzaf... Mutluydum, mutluyduk. Ta ki ertesi güne kadar. Malûmunuz o zamanlarda da şimdilerde de bu tür hayır işleri gazetelerde birinci sayfalık. Tabii bir bedel karşılığında. Ertesi gün sınıf arkadaşlarım gazetelerde beni görüp de işaret parmaklarıyla beni işaret ettiklerinde, kendilerini Himalayalar gibi hissedip hissettirdiklerinde anladım morun ihanetini, kalleşliğini ya da ebedi dostum olduğunu.

Nice sonra sen geldin. Tam unuttum derken ihanetin adı ebedi kardeşim, hain, dipsiz kuyu, kalleş rengi olmadı, olmadı, yine olmadı. Aylardan kasımdı ve ayazdı sabah. Hem de ne ayaz. Pazardı günlerden ve sayım vardı. Bacasından nefeslerimizin tüttüğü 'kondu'muzun zili çaldı. Açtım. Hani piyangodan, sayıaldan insanlar büyük ikramiye kazanırlar ya, kucak dolusu para... Ben katılsam bu şans oyunlarına kısıme-time tüm geleceğimi ipotek altına alacak yüklü bir borç senedi çıkar herhalde. Herhalde de değil, buna eminim. Aylardan nefti kasım, günlerden küflü pazar. Çalan zil de paslıydı. Hıçkırığa tutulmuş bir kanarya sesi. Sayım memuru olmalıydı. Dedim ya tesadüfün bu kadarı diye... Bizi sayacak senmişsin. Bugüne kadar hayatta bir tek sen saymıştın zaten beni. Şimdi ailemi de sayacaksın. Keşke, keşke sen saymasaydın bizi! Gıcırıtılı kapının ardında seni birden karşımda görünce ebedi dostum, yine yalnız bırakmadı beni. Üşümüştün. Tır tır titriyordun ve burnun kızılılık gibiydi. "İçeri almayacak mısınız?" dedin. "Alamam!" diyemezdim. Aldım.

Odun, kömür yoktu. Yerler beton üstü muşambaydı. Ve benim sırtımdan boşanan terler bir kat daha buza çalıyordu 'kondu'muzu. Güllüşün, sıcaklığın, aydınlık bakışın 'kondu'muzu ısıttı diyemeyeceğim; çünkü gerçekçiyim ben. Evin reisi hanesine fındık gugarı elli anamı yazdın ya işte o zaman ilk defa ısındık. Hem de hep beraber. Hep beraber, koro halinde yayıldı kahkahamız nefes tüten bacadan tüm sokağa. Biliyor musun annem de ilk defa 'say'ıldı o gün. Devlet ciddiye aldı annemi, ona değer verdi. O günden beri, düşük omuzları daha bir dik.

Derslerde sayıları öğrendik. Ana dilimizi, dağları, ovaları, denizleri ama en önemlisi sevmeyi, sevilmeyi, saygı duymayı, adam olmayı öğrendik. Unuttum Ağrı Dağı'nın yüksekliğini, pi'nin hangi sayıya tekabül ettiğini... Etteki, sütteki kaloriyi, portakaldaki vitamini...

Hani bir keresinde tahtaya kaldırıp da bana bir problem sormuştun. Hiç unutmuyorum şöyleydi: "Annem 20 lira verdi. Bakkaldan 4 ekmek aldım. Geriye kaç liram kaldı?" Çarptım, çıkardım. "4 liram kaldı öğretmenim." dedim. Heyecanla kalkıp yerinden, uçarcasına yanma geldin. Alnımdan öpüp: "Aferin yavrum, ekmeğin fiyatını biliyorsun. Sen okur, adam olursun!" demiştin. İşte o gün anlamıştım aslında çoktandır adam olduğumu. Ekmek 150 kuruşken de biliyordum fiyatını. Nasıl bilmem. Yine bir gün sormuştun bana: "Yavrum ellerin niye kara?" diye... Çok uğraşmıştım, benim ellerim de arkadaşlarımdan elleri gibi süt beyaz olsun diye. Olmazdı, çıkmazdı. Hatta pıtırılı briketlere sürterdim ellerimi, çıksın karalıklar diye. Ama o karalar sayesinde eve her gün bir ekmek götürebiliyordum. Okul çıkışlarındaki en sadık dostum boya sandığı ve kara boyalar öğretiyordu bana ekmeğin kaç lira olduğunu ve de enflasyonun ne olduğunu öğretmenim.

* * *

Trabzon'dan gelmiştin. Daha ilk g¼n bizim gibi olduğunu anlamıştım. Bizden olduğunu daha doğrusu... Ayakkabıların toz içindeydi ve sanırım ayağını da sıkıyordu. Bunu en iyi ben bilirim ¼đretmenim, ben hissedirim. Ceketin de sanki emanet gibiydi. "Ne insanlar g¼rd¼m ¼st¼nde elbise yok, ne elbiseler g¼rd¼m içinde insan yok." der Mevlâna. İğreti ceket, tozlu ayakkabı... Olsun ne ¼nemi var sanki bunların? ¼d¼n ceketin içinde adam vardı, bunu biliyordum. Altın sarısı kasımpatı g¼l¼ř¼n, parmak izin kadar eşsizdi. Çok zaman sonra ¼đrendim anacığının bir tek ineğinizin s¼t¼yle seni okutup muallim yapabildiğini. Kursağından geçen en l¼ks kahvaltılığın kuymak olduğunu. Benim anam da peynir, zeytin olmadığında, gerçi ikisi bir arada hiçbir zaman bulunmadı ya, mısır ununa su katıp doyururdu karnımızı. Bizim kuymağımızın tek eksiği sizinkinden, tuzlu peynir yoktu içinde.

Hayatının en anlamlı, en ¼nemli g¼n¼nde, yani ¼đretmenliđinin ilk g¼n¼nde diyemezdim sana tabii ki: "¼đretmenim, boyayayım ayakkabılarınızı!" diye.

* * *

Evet, nefti bir g¼n bug¼n benim için. Bu yaşta kara deyip karalar bağlamak olmaz tabii ki. Hayatımın yeşil mevsimindeyim hen¼z. Ama bug¼n karaya çalan nefti bir g¼ndeyim. 24 Kasım ¼đretmenler G¼n¼ bug¼n. İlk ¼đretmenler G¼n¼'n... İlk hediye yi ben vermeliyim sana. Unutamayacağın bir hediyeye olmalı bu. Fakat d¼n hava yağmurluydu ve işler kesatti. Hani fiyatını bildiğim için, bu ocuk okur adam olur nişanesini verdiğin o en değerli nimeti bile alamamıştım d¼n. Bug¼n sabah olmasını istemedim hiç. Lâkin gece F-4 hızıyla geçti ve anamın: "Hadi oğlum, geç kalacaksın okula!" s¼z¼nden ilk defa iğrendim bug¼n. "Hastayım anne!" dedi-

ğimde ebedi dostum belirdi yine yüzümde. Kim bilir arkadaşlarım ne cicili bicili paketlerle mübarek ellerini öpecekler bugün.

Okul çıkışında sıra arkadaşım Yüksel uğradı. Sınıfta göremeyince ilk işin beni sormak olmuş. Seni tanıdıkça örnek almıştım kendime. Senin gibi öğretmen olacaktım. Seni kıskanıp biraz da rakip görmüştüm kendime hani. Seni her konuda geçecektim. Beni sorduğunu Yüksel'den öğrenince bana bir gol atıp yine öne geçmiştin. Ama biliyor musun ilk defa bir yenilgiden haz aldım bugün.

Geç de olsa bu ilk Öğretmenler Günü'nde seni yalnız bırakmanın yanlış olacağını düşündüm. Evine gelmeye karar verdim. Kara ellerimle, sana ak paketler getirmeyi çok istedim. Nice zaman sonra şimşekler çaktı kafamda. Evet, sana verebileceğim ve tam da sana layık bir hediye vardı yatağımın altında. Geçen bayram komşumun elini öptüğümde aldığım ilk jelâtinli misafir şekeri. Bonbon çağından jelâtin çağına geçişimin bu ilk ibaresini saklamıştım unutulmaz bir anı diye. Belki de kıyamamıştım yemeye. Özel bir günü bekliyorlardı önceleri platonik aşkım sonra müebbetliğim olan ilk göz ağrımın bana verdiği pembe mektup zarfının içinde. Bu özel ödül ancak sana yakışırdı öğretmenim.

Çaldım kapını akşamleyin, senin aşına olduğun Karadeniz'in hırçın yağmurları gibi. Yağmur, deniz, kemençe, odun ateşinde harlanmış ve nara dönmüş sıcak ekme ve tereyağı, tulum ve horon senin için yaşandı, romantizmdi. Daha önce anlatmıştın da biliyorum tüm bunları. Elini öpüp de iki mavi jelâtini eline sıkıştırdığımda, şaşmıştın. "Bunlar ne?" demiştin şaşkınlıkla. "Misafir şekeri öğretmenim; yoksa sen de mi bilmiyorsun tadını?" dediğimde "Tamam da n'olacak bunlar?" demiştin. "Komşu vermişti, saklamıştım. Size Öğretmenler Günü hediyesi..." demeyi başardığımda

Karadeniz'e doğudan ve batıdan gelen yağmurlar birleşip sel olup akmıştı. Ne set kaldı o günden sonra aramızda ne de ket. İlk yasağını koymuşsun sınıfta ertesı gün: "Her türlü hediye yasak!" diye.

* * *

Kırmızı kurdele ve nazar boncuğu iliştirip diplomanın yanına astığın şekerler yerinde duruyor mu hâlâ öğretmenim?

* * *

Unuttum kelebeğin ömrünü ve türlerini, Amerika'nın ne yana düştüğünü, aya ilk gidenin kim olduğunu, savaşların nedenlerini ve sonuçlarını... Lâkin unuttum kara ellerden ve alın terinden utanmanın yanlış olduğunu... Unuttum nefti akşamların maviye dönüşebileceğini...

Seni bir ben unuttum, bir de evin reisi hanesine yazdığından beri omuzları dik alını kırışık, fındık gugarı elli anam.

Kim bilir şimdi neredesin, ne yapıyorsun, hangi yürekleri ısıtıyorsun? Hani belki uzaklarda bir yerlerde beni merak ediyorsan, hemen söyleyeyim: Ellerim hâlâ kara; ama dediğin gibi, istediğin gibi alnım ak. Hem de apak öğretmenim...

2006 Türkiye İkincisi / Gaziantep

HANGİ MUM YANARKEN BEKLER

Cemalettin GÜNEŞ*

I. (Adem)

Adını öğrendiğin ilk öğrencindim.

Lojmanın bacasında dumanı göremeyince, dayımın katırıyla iki çuval odunu yükleyip getirmiş, merdivenin altına dizmiş, kapını öyle çalmıştım. Sen odunlara, ben adını öğrendiğin ilk öğrencin olduğuma sevinmiştim.

Akşamdan başlayan kar sabaha dek aralıklarla yağmış ayaza çevirmişti. Kar hayatımızdı bizim. Tüm hesaplarımızı kışın uzun ve çetin geçeceğini düşünerek yapardık. Senin orada olman bizi sevindirirdi nedense?

Haftanın ilk günü, heybelerimize sayfaları dağılmasın diye dikilmiş kitaplarımız, tarhana, kuru üzüm ve hayallerimizi koymuş, dizlemiştik karlı yolları. Her gün birimizin babası önden çığır açar, ardından dizi-

---

* 1971’de Kahramanmaraş’ın Afşin ilçesine bağlı Esence kasabasında doğdu. İlkokulu kasabada bitirdi. Afşin Merkez Kur’an Kursu’nda hafız oldu. 1991 yılında Afşin İmam Hatip Lisesi’nden mezun oldu. Aynı yıl başladığı İmam-Hatiplik görevine sekiz yıl devam etti. 1999 yılında Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’ni bitirdi. Din Kültürü ve Ahlak bilgisi öğretmeni olarak atandı. Üniversite yıllarında “Gülnihal” dergisini çıkardı. Şiir, hikâye ve denemeleri Ahenk, Altınoluk, Bengisu, Güneysu, Gülnihal, Hakses, Harman, Milli Eğitim, Yeni Dünya ve Gökkuşluğu gibi dergilerde yayımlandı. Halen Gaziantep Hasan Ali Yücel Lisesi’nde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli ve iki çocuk babasıdır.

lirdik sırayla. Okulun bulunduğu tepeye vardığımızda -sobayı yakmış olmalısın ki- tütüyor okulun bacası.

İstiklal Marşımız için sıralanıyoruz. En öndeyim. Gözlerim gözlerinde, tanımanı, gülümsemeni bekliyorum. Ayaz, çatlamış ellerimizi, kemre bağlamış yüzlerimizi çiziyor adeta. Alışık değilsin belli. Yanakların kıpkırmızı, titriyorsun. Omuzlarını indirmiş, ceketinin içinde büzülmüşsün. Sobadan kararan ellerini karla ovalamışsın ama çıkmamış meret. Sinirlisin, üşümüşsün ya ondandır. Bana takılıyor gözlerin. Gözlerinin içine içine bakıyorum. İki çuval odunun hiç mi hatırı yok? Şimdi tanırısın. Öyle sinirli bakıyorsun ki gözlerimi koyacak yer bulamıyorum. "Burnunun hali ne oğlum, silsene burnunu." Bakışlarındaki öfkeyi anlıyor, soğuktan hissetmediğim ellerimi burnuma götürüyorum. Parmaklarımla alıyorum burnumdakini ama akıntı yerine sert bir buz parçası kalıyor elimde. Bitmiyor, elimi çeker çekmez, ayazdan buz tutan burnumdan sıcacık bir şeyler iniyor dudağıma. Önlüğüme damlamasın diye eğiliyorum. Ayaklarımın ucundaki bembeyaz kara damlıyor kıpkırmızı damlalar. Kar kırmızı oluyor, kan kırmızı. Yüzün nasıl değişiveriyor birden. Bakışlarındaki ayaz yerini bahara bırakıyor. Hemen yanıma geliyor, cebinden çıkardığın mendili burnuma tutup, iki elinle yanaklarımı kavriyorsun. Gözlerimi kullanarak yüreğimin içine bakıyorsun. Utanıyorum ama iyi ki akmış burnum. İyi ki buz tutmuş sümüğüm ve iyi ki kanatmış burnumu.

Adımı hatırlıyorsun öğretmenim.

"Adem gel yavrum, ne kadar üşümüşsün." İçerde, sobanın yanına sandalyeni çekip oturtuyorsun. Acıdan değil, mutluluktan ağlamamak için kendimi zor tutuyorum. Önümde dizlerinin üzerine çöküp, iki elinle yeniden yanaklarımı avuçlarına alıyorsun. Mendilin kıpkırmızı kan. Gözlerinden yanaklarına doğru süzü-

len damlları gördüğümde heyecan ve sevinçten titremeye, ağlamaya başlıyorum. O iki damla hayatımda aldığım ilk özel hediye oluyor. Tüm acılarımı hayal kırıklıklarımı erteliyor. Yalnız bedenimdeki soğuğu değil yarınlarımdaki soğukları da dindiriveriyor.

O günü, sen merhametle, ben umut ve hayallerle dolduruyorum.

Aylar geçiyor.

Köye ve bize alışlıyorsun. İnatla, hırsla çalışlıyorsun. Daha önce adını duymadığımız ne kadar sınav varsa hepsine hazırlıyorsun. Şehirdeki çocukların okullarından, evlerinden, hayatlarından bahsediyor, dünyanın bu dağların arasıyla sınırlı olmadığını anlatmaya çalışlıyorsun. Her günümüzü ders, her yeri okul yapıyorsun. Canımızı sıkıyorsun çoğu zaman ama varlığıyla yokluğunu kıyaslamak bile istemiyoruz.

Yıllar geçiyor.

Okulu bitiriyoruz. Arkadaşlarımızın çoğu sınavları kazanıp vilayetteki okullara gidiyorlar. Ben ve beş arkadaşım kazanamıyoruz. Babalarımızın göndermeye hiç niyeti yok. İlçedeki liseye kaydımızı yaptırıyor, okulumuzun yanı başında bir kerpiç ev kiraliyorsun. Köyden odun, yufka, bulgur, salça, turşu gibi şeyleri gönderiyorlar. Sen her ay maaşı aldığında tüm ihtiyaçlarımızı tamamlıyorsun. Tanıdıklardan, akrabalardan getirdiğin kıyafetlerle donatıyorsun hepimizi. Yeni olmasalar da hep güzel elbiseler giyiyoruz sayende. Arada gelip denetliyor, nasihat çekiyorsun. “Kazanırsak milletin kaderini değıştireceğimizi” anlatıyorsun. Kendi kaderimiz ortadayken hiç de inanamıyoruz. İnanmasak da yaptıkların bizi inanmaya ve kazanmaya mecbur ediyor. Kendi çalışmamızın değıl, öğretmenimizin dualarının sonucu herhalde, kazanıyoruz sonunda.

Üniversiteyi kazandığımın ikinci yılı tayin istediğini, ayrılacağını öğreniyoruz. Sanki bir daha göremeyecekmişiz gibi üzülüyor, yalvarıyoruz gitmemen için.

Gidiyorsun. Gidişin köyümün yaşadığı en büyük doğal afet oluyor sanki.

“Gidiyorum ama her evde benden bir tane var artık.” diyorsun. Abartısız ama samimi, gözyaşlarıyla uğurluyoruz. Köy meydanı böyle kalabalık görmüyor bir daha.

İl emrine verildiğinde ilk çılgınlığı yapıyor, kimse-nin istemediği bir köyü istiyorsun, gönderiyorlar seve seve.

* * *

Okulumu zamanında bitirip, meslekaşın oluyorum.

İlk yaz tatilinde İsmail’in arabasıyla ziyaretine gitmeye karar veriyor, düşüyoruz yollara. Biz de köyde büyüdük ama bu kadar uzak, unutulmuş, mahrum, sapa bir köy olabileceğini düşünemiyoruz. Sarp dağlar, dik yokuşlar, kıvrım kıvrım inişler, burnumuzun dibindeymiş gibi yakın görünen, karlı, yalçın dağlar, kayalar, keçiler, yaz günü sırtında şekle odun taşıyan kadınlar. Arkamızı görmemize fırsat vermeyen tozlu yolların sonunda, derenin içinde biçimsiz, çatısız taş evler karşılıyor. Okulu soruyorum, aşağlarda çatısı kırmızıya boyanmış yeri gösteriyorlar.

Okulun yanında küçük bir inşaatta buluyoruz seni. Elinden küreği atıp bir koşman var ki, babam böyle karşılamadı beni hiç. Muhabbetini, bakışını, susuşunu, her halini nasıl da özlemişim öğretmenim? Memleketi elli yıl geriden izleyen bu köyde değil de bir tatil köyündesin sanki. Okula tuvalet yaptığımızı söylüyorsun. Öyle güzel anlatıyorsun ki yeni köyünü, orada çalışmak istiyor canım.

“...çok cömert insanlar. Tüm varlıklarını ortakmışım gibi benimle paylaşırlar. Her mevsim ayrı güzel. Sonbaharı burada yaşamalısınız bir kere. Dağlar bile başka renge boyanır. Meşeler, sumaklar mosmor keşilir. Hele üzüm hasadı tam bir şenlik. Her yamaçta bir evin mahseresini kullanır, pekmez yaparlar. Ardıç oluklarında tepelenen, küpeli kazanlarda kaynatılan şıra, katlaşıp olgunlaşması için güneşe bırakılır. Pekmez zamanı sıcak ekmekle pekmez köpüğünden yemelisiniz. Pekmezden yapılan samsa, sucuk, bastık, kesme var ki, insan yalnız bunları yese kışı atlatır...”

“...hem şu dağları şu gökyüzünü görüyor musun? Bu gök hiçbir yerde bu kadar mavi ve temiz, yeşille böyle kaynaşmış değildir. Toz toprağın, soğuşun lafı mı olur bunların yanında. Kışın odun zamanı izin verilen yerden odunumuzu hazırlar, katırlarla aşağı indirir, traktörle getiririz. Kırmaları bile ayrı keyiftir odunun. Kamalak, mezda, ardıç sobada ayrı âlem. Mübarek sanki yanmaz da hıçkırır içli içli. Dumanı öyle güzel kokar ki, akşamları yürürken yeryüzünün tütsülendiğini sanırsın... Ya keçi sütü... Nasıl yağlı, nasıl lezzetli bir süttür o. Ormandaki en ulaşılmaz otları keçiler şifa için toplayıvermişler benim için. Gördüğünüz dağların ardında ağullar vardır. Keçi sayısına göre herkes nöbetleşe güder keçileri. Sonra, siz cevizli böreği de bilmezsiniz. Öğrencilerim bana azık getiriyorlar, ben de kocaman çaydanlığım ile demliyorum çayı, içiyoruz hep beraber.”

Anlatıyorsun. Kimi zaman gülüyor kimi zaman dalıp gidiyoruz ve saatler geçiveriyor. Kendi görev yerlerimizi anlatıyoruz. Sevdiğimiz mesleğimize bir kere daha hayranlıkla bağlanıyoruz. Çalıştığın yerin şartlarını görünce, bütün iyimserliğine rağmen üzülüyoruz. “Gençliğimde böyle yerlerde çalışmalıyım. Bu yaz evlilik var. Sonra istesem de çalışmam belki. Sizin kö-

yünüzze gelmemiş olmamı ister miydiniz? Bak, bir iken yüz olduk, bin, on bin olacağız inşallah.” diyorsun. Bunun üstüne söz kalmıyor bize söyleyecek.

Hava kararırken tüm ısrarına rağmen kalamıyor, vedalaşıyoruz. Boynumuza sarılıyor, yürekten, sıcacık, hasretle öpüyor, ellerini öptürmüyorsun. Arabaya bindiğimizde uzun süre konuşamıyoruz. Ayışığı, suskunluk, ayrılık... Yollar kıvrılırken içim yanıyor, seni göremeyeceğim duygusuna yeniden kapılıyor, kahroluyorum. İsmail’e bakıyorum, O çoktan koyuvermiş, damlalar süzülüyor yanaklarından. Hiç bir ayrılık beni senin ayrılığın kadar sarsmadı ama kendi geçmişimi düşününce “Varlığımın, varlığıyla ne kadar alakalı olduğunu” ve söylediğın, “Allah bir kulunu severse, ona nerede ihtiyaç varsa oraya gönderir” sözünü hatırlayıp teselli oluyorum.

Düğün tarihini okulların açıldığı hafta öğreniyorum.

Düğününe gelmemize izin vermiyorsun. “Okul zamanı öğrencilerini bırakıp eğlenmeye mi geleceksin!” diye kızılıyorsun. Susuyorum. Yanında olmayı o en mutlu anını paylaşmayı nasıl da arzuluyorum ama içimde kalıyor hevesim.

Aylar sonra Abdullah Said’in -oğlunun- nasıl afacan, nasıl tatlı bir çocuk olduğunu gülmekle ağlamak arası mutluluk şaşkınlığı bir ses tonuyla anlatılıyorsun. Nasıl seviniyorum öğretmenim, nasıl? Abdullah’ını görmek, sana gösteremediğim, bastırduğım sevgimi onunla gidermek için can atıyorum. “Yaz tatilini bekle”, diyorsun. Bekliyorum...

II. (Faruk)

Adını öğrendiğim ilk öğretmenimdin. Geleceğini duyduğumuz öğretmenler biz adlarını öğrenmeden giderlerdi.

Parmağıma dolanmış bezi sordun. “Dolama çıkmış, bal sürdüler.” dedim. Kızgın acıyan gözlerle baktın, “Doktora götürdü mü baban?” Sustum. Şişen parmağımı, elimdeki bezleri çıkarıp iyice temizledin. Şişen kısmı sıktın parmaklarınla, kirli sarı cerahatler fışkırdı, ardından kan. Evine götürüp, merhem sürdün. Hiç zonklamaz, sızlamaz oldu elim. Cuma günü maaş izninde doktora götürdün. Götürmesen, sağ elim olmayacaktı... Babam evdeki keçilerin ayağı kırılrsa sarardı ya elime bakmadı bile.

Yollar kapalıydı üç haftadır. Yarıyıl tatilinin ilk haftasıydı ve sen gidememiştin. Güya sana olan minnet borcumu ödemek için utana sıkıla vardım kapına. Elimde, başaklanmış ağaçlardan sonbaharda topladığım ceviz, biraz kuru üzüm, patates, taze sulanmış yufka. Yalnızdın. Eşin ve küçük Abdullah, annen baban Hac’ dan yeni döndükleri için onların yanındaydı üç haftadan beri. “İyi ki geldin Faruk” dedin. Utanarak azık torbasını uzattım. Aldın, gözlerinin içi gülüyordu, “Yiyecek ekmeğim kalmamıştı” diyerek hak ettiğimden fazla -defalarca- teşekkür ettin. Üç ya da dört gün sonra açıldı yollar. Yaşlı arabanla çıktın yola. Eşin ve Abdullah’ınla dönmek üzere...

III. (Adem)

Okulların açılmasına iki gün kala dönmeye karar veriyorsun. Kar yağıyor. Annen baban ısrar ediyor, “Senin köyünde kış daha şiddetlidir, yoldan emin olmadan çıkma”, diyorlar. “Ben kar şoförüüyüm, çıkmadığı yerde takarım zincirleri, endişe etmeyin, dua edin yeter, ilk defa gitmiyorum ki ben bu yolu” diyor, vedalaşıp düşünüyorsunuz yollara. Yollar kar, için umut dolu. “Ayrıldıklarımından çok bekleyenlerim var” diyorsun. Kar yağıyor. Yağan karın hızına arabanın silecekleri

yetişemiyor. Abdullah annesinin kucağında, sen konuştukça yüzünü, tombul yanaklarını çevirip, sohbete katılmak ister gibi bakıyor, zaman zaman minik elleriyle alkış tutuyor. Ellerini yakalayıp öpüyor, ısırıyorsun. Kaşlarını çatıp ne yaptığını anlamaya çalışıyor. Eşin endişeli, “dikkatli ol” diye uyarıyor. Abdullah annesinin dizlerinde ayağa kalkıyor. Dikiz aynasındaki Maraş işi minik sandaletleri sallandıkça tutmaya çalışıyor

İki ilçe geçiyorsun. “Kar amma iştahlı yağıyor”, endişeni belli etmemeye çalışıyorsun. Yüzellidört kilometre geride kalıyor. Sekiz kilometre, yani iki köy sonra köyünün yolu başlıyor. Araba karlı ve kaygan yolda sallanarak ilerliyor. Karın yoğun olduğu iki virajda kayarak dönüveriyor geldiği yöne. Aldırmıyorsun. “Verilmiş sadakamız varmış” diyor devam ediyorsun. On dört kilometre kalıyor. Haramlıbel düşündürüyor. “Orayı da açtım mı yürüyerek bile varırız” diyorsun. Haramlı’ya yaklaşan son virajda tutmaz oluyor tekerlekler. Hafif dokunuyorsun frene, eşinin çığıklırları, Abdullah’ın kızgın bakışları arasında hızla geldiği yöne dönüyor araba. İleri geri, ileri geri dakikalarca uğraşıp o daracık yolda dönmeyi başarıyor, Haramlıbel’e dayanıyorsun. Aşağıdan hızlanıp yokuşu o hızla aşacağını sanıyor, yükleniyorsun gaza. Olmuyor. Yokuşun ortalarında kalıyor araba. Yavaş yavaş geri inmeli sin ama fren tutmuyor. Arka camın buzundan hiçbir yeri göremiyor, arabayı kendi haline bırakmak zorunda kalıyorsun. Eşinin gözleri korku ve endişeyle bakıyor. Yokuşun altına kadar hızla iniveriyor araba. İnip, arkadan zincirleri alıyorsun. Abdullah annesinin buğularını sildiği cama dayanmış seni seyrediyor. Kapı otomatığına basıyorsun, kapılar kilitleniyor. Çıkan ses, kilitlerin hareketi Abdullah’ın hoşuna gidiyor. Minik elleriyle alkışlıyor seni. Bir daha, bir daha yapıyor gülücüklerini seyrediyorsun.

Hava kararıyor hafiften.

Kar yağmuyor ama ayaza çeviriyor, sert esiyor, savuruyor karları. Zincirleri düzenleyip sağ tarafı takıyor, lastiklerle iyice gerginleştiriyorsun. Karla ıslanan ellerinin üstü ayazdan çizgi çizgi çatlıyor. Ellerini nefesinle ısıtmaya çalışıyorsun. Rüzgâr kar'ı öyle güçlü savuruyor ki önünü görmekte zorlanıyorsun. Bu havada yarım saatlik zaman kaybı bile yolun tamamen dolmasına, izlerin kaybolmasına sebep olur ki göremediğin yolda zincir de kâr etmez. Sol tekere takmaya çalışıyorsun. Soğuktan parmakların oynamaz hale geliyor. Rüzgârın sesiyle karışık köpek seslerini andıran tuhaf sesler geliyor. İçine bir sızı çöküyor. Doğrulup, tipiden, savrulan kardan görünmeyen yamaçları görmeye çalışıyorsun. Sesler gelmeye devam ediyor ancak en ufak bir kararlı göremiyorsun. Yeniden giriyorsun arabanın altına. Zinciri takıp doğrulduğun an dehşetle açılıyor gözlerin, gayrı ihtiyari yaslanıyorsun arabaya. Birkaç adım önünde üç kurt. Korkudan dizlerinin bağı çözülüyor. Zaman denemeyecek kadar kısa sürede düşünmeye çalışıyorsun. Arabanın anahtarını hafifçe cebinden çıkarıp basıyorsun, kapılar açılıyor. Sol elin kapının kolunda, hafifçe çekiyorsun. Eşin buğusunu sildiği camdan bakarken çığlık çığlığa bağırıyor. Çekiyorsun kapıyı, kapı açılmadan, kımıldayamadan boğazını parçalayan dişleri hissediyorsun. Ne olduğunu nasıl olduğunu anlamadan iki elin boğazında yığılıveriyor, boğazından adeta fışkıran kanlara, ormana doğru kaçışan kurtlara bakakalıyorsun. Eşin çıldırmaşçasına bağırıyor. Son bir dermanla doğruluyor, Abdullah'ın cama dayanmış, korkuyla açılan gözlerine, feri sönen gözleriyle içercesine bakıyorsun. Koklamaya doyamadığın yavrunun bir daha göremeyeceğin gözlerine bakarken iki damla yaş süzülüyor yanaklarından. Boğazından fışkıran kandan daha ağır gelen iki damla. Bedenin soğurken yüreğinin

yangını artıyor. Arabanın camında, boğazından fıskıran kanın, tutunmaya çalışan parmaklarının izini bırakıp yığılıveriyorsun. Bembeyaz kar kıpkırmızı kanıyla boyanıyor. Eşin, dağları sarsan feryadıyla yerden yere atıyor kendini. Yüzünü çevirip, artık hissetmeyen bedenine sarılıyor çığlıklar arasında. Kalbi, beyni kaldıramıyor acının şiddetini, yığılıveriyor kanlar içindeki bedeninin üzerine.

* * *

Ertesi gün...

Avcılar, öğretmenlerinin parçalanmış bedenini, ona sarılıp kalmış eşinin ve arabanın ön koltuğunda gülümseyerek donmuş Abdullah'ın cesetlerini buluyorlar.

* * *

Ertesi gün...

Gazetelerde iki parmak kalınlığında bir haber;

Görev yerine dönen genç öğretmen, eşi ve çocuğuyla donarak hayatını kaybetti.

Aynı gazetenin manşetinde,

Güneyde tatil yaparken ..... ile yakalanan şarkıcı .....'nın .....süz görüntülenmiş resimleri ..... ve .....ları anlatılıyordu.

* * *

Ertesi gün...

Herkes şarkıcıyı konuşuyordu...

2006 Türkiye Üçüncüsü / Hakkari

BULUT OLMAK

Erhan SELÇUK*

Hüznün gölgesinde Sümbül Dağı'yla bakışan şehrin, henüz erken saatlerinde çocuk seslerine büründüğü bir gün; olacaklarım, alacaklarım ve kaybettiklerimle koca on beş yıl geçmişti ömrümden. Ömrümün her durağına bir umut çığırkanlığı bir de amaçsız yaşama ağrısı bırakıp gelmişim. Lise ikinci sınıfa geçmişim. Geçmişim geçmesine de bir lise öğrencisinin bilmesi gerektiğinin ne kadarını sindirmişim belleğime? Sanırım "hiç" sözcüğü en uygun kelimeydi, öğrenimime karşılık olarak söylenebilecek.

Bu duygularla, hiçbir kahkaha çiçeğine vatan olmayan, o acımsı yüzümle gidiyordum okula. İlk gün okula yeniden başlamanın çelişkilerini, amaçsızlığımı nedense daha çok duyumsuyordum. Sokaklarda yüzüme benzeyen ne çok yüz, benim gibi çaresiz, isteksiz, yeni dönemin ilk ders saatine aksak adımlarla ilerleyen ne çok insan var. Sokaklarda şehrimin kaderine ne çok benziyor adımlarımız. Belleğime kazınan yalnızlık hissi, okulun bahçesinde kalabalıklara dönüşmüştü. Sınıf arkadaşlarımın sessizliğine sessizlikle "sadece kalabalık oluşturalım diye" iştirak ediyordum o sabah.

---

* 1980 yılında Hakkari'de doğdu. İlköğrenimini Hakkari Cumhuriyet İlköğretim Okulu'nda, ortaöğrenimini de Hakkari Lisesi'nde tamamladı. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. 2003 yılından bu yana Hakkari Anadolu Öğretmen Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Törenden sonra sınıfıma doğru ilerlerken aslında toz kokan, yeni boyanmış duvarların neftiliğini içine sindiremeyen okulumun eksik bir yanım olduğunu fark ediyor; kendimi aksini düşünmeye zorluyordum. Uzak bir şehirde anne kokulu bir mendilin, tren istasyonlarında çocuğa farkındalığını hissettiren titretilmiş sallanışı gibiydi her şey...

Kapıdan girdiğimde hiçbir zaman parçası olacağımı tahmin bile edemediğim sınıf kavramını idrak etmeye çalışıyordum. Yaz boyu farklı olduğunu sandığımız; ama her seferinde 300 metreden ibaret kalabilen cadde boyu avare gezintilerimizdeki karşılaşmalarımızdan arta kalan anı kırıntılarıyla oyalıyorduk kendimizi. Güzel geçtiğine kanaat getirerek her türlü mübalağaya başvurarak anlattığımız tatilimizi özetlerken, içeriye yüzünde korkudan başka hiçbir tarifi olmayan, orta boylu bir bayan girdi. Elinde emanet gibi duran çantasında bize getirdikleriyle... Kendini tanıtırken, bizi tanımaya çalışan; amaçlarını, prensiplerini sıralayan ve rutin nutuklarla can sıkıntımıza sıkıntı katan bir öğretmen...

Ben defterimden kopardığım bir kâğıt parçasına denizi çizmeyi yeğlemiştım. Dalgalarını o kadar canlı çizmiştiim ki, mavisinin anlamında gizil bir yaşamı aralayan çizgilere çoktan kaptırmıştıim kendimi. Sınıfta bu ilk derste yaşanan bunca kalabalık ortasında hem de... Bir anlık sessizlik, tüm büyüsünü bozdu denizimin. Öğretmen, başucumda bekliyor, çizdiklerimi anlamlandırmaya çalışıyordu. Yüzüne bakmadan, kâğıdı avucumda buruşturduim. Öğretmenim, kâğıdı elimden aldı. Uzun uzun baktı ve ekledi:

– Şimdiden sıkıldın, öyle mi?

Aslında ‘şimdiden’ ile başlayan benim için anlamsız bir tümceydi. Sıkılmanın tarihini yazıyordum sanki. İçimde demlenip duran bir çaresizliğe ufak pencereden bakınca hüznü anlaşılan Sümbül eşlik ediyordu, her

ders aralığında. Utandım yine de. Dinlesem de dinlemediğimi bu kadar aleni belli etmemeliydim.

Henüz adını bile bilmediğim öğretmenim, teneffüs esnasında koridorda tuttu beni:

- Adın ne?
- Erhan.
- Ders çıkışı öğretmenler odasına gel, olur mu?
- ...
- Gelirim

Okulların anlamsızlığını, saat ile sesler arasında geçen dakikaları, dışarıdan, çok uzaklardan gelen mutlu bir sesin tınısını; küçük resimleri defterine çizerken her şeyi çizip mahvettiğinden habersiz bir benliğe, bana, kendince tedavülünden kaldırılmış bir nasihat reçetesi sunulacaktı yine. Karar verdim, gitmeyecektim ve öyle de yaptım.

İki gün sonra karşılaştığımızda randevuya karşı gösterdiğim itaatsizliğin zaferiyle süzdüm öğretmenimi. O, her seferinde yara bere içinde kalan; ama direnen bir asker kadar cesurdu karşımda:

- Yerde olsam, ben de gelmezdim.

Ben şaşkın bir vaziyette bekliyordum. Öğretmenim:

– Kuru nutuklarımı dinlememekte haklısın. Sana daha önce söylenenleri tekrarlamayı düşünmüyorum. Bak sana ne verecektim, al; ama sonra aç.

Belki de ilk kez titreyen adımlarıma eşlik eden merdivenin ağırlığını bu kadar duyumsuyordum. Hızla sınıfıma çıktım. Zarfı açtım. İçinde büyük ihtimalle özdeyişler var. Yo, hayır "Oğlum dersi dinlemen gerekir." Ya da "Bana karşı saygısızlık yapamazsın." Düşündükçe yenileri geliyordu aklıma. Zarfı açtığımda günlerdir kan çanağında dönen ve bu nedenle kronikleşen bulanıklıktan zarfın da nasibini aldığını düşünüyordum. Ama hayır... Bir resim bu... İçinde güneşin tüm ihtişamıyla eşlik ettiği, berrak, masmavi bir denizin resmi...

Bir sonraki derste öğretmenimden bir şeyler, bir tümce bekleyerek pür dikkat dinledim kendisini. Yaklaşık bir ay, ne yüzüme baktı ne de bir şeyler söyledi bana. Bu tavır, bir yandan daha önce hiçbir zaman söz hakkı almayı düşünmediğim derslerde konuşma hissi uyandırıyor, öte yandan da canımı sıkıyordu. Haftada yalnızca dört saat dersimiz vardı o öğretmenimizle. Yalnızca dört saat... İnanamıyordum kendime. Kırk dakikası bile yüreğine, beynine asılı duran bir dinamit olmaktan çıkan bir ders, nasıl olmuştu da dört saati az buldurmuştu bana? Öğretmenimin anlattıklarına tepkiler vermeliydim. Sorular sormalı, tartışmalı, gerekirse onu alt edebileceğimi kanıtlamalıyđım. Ama nasıl?

O gün pencereden yine nazlı yâri, Sümbül'ü seyre dalmıştım. Dağın zirvesinde duran kar yığnında saklanmış yaralarım varmış gibi. Başındaki ak duvağını çıkarmayan heybetli Sümbül... Öğretmenimiz, bana bakıyordu. Öyle dikkatli bakıyordu ki 'arkası yarın' kuşağını andıran dalgınlığım yerle bir olmuştu. Birden: "Herkes bir kâğıt çıkarsın." dedi. Hepimiz defterimizden gürültü ile kopardık yaprakları. "Şu an hissettiklerinizi kısaca yazın. Dürüstçe, değiştirmeden... Süreniz on dakikadır."

Hakikaten ne hissediyordum? Bunu düşünüp yazmaya zamanım mı vardı? Aslında hocama boş bir insan olmadığımı ispat etmenin, onu alt etmenin zamanıydı. Yok, hayır, bu basit bir davranış... İyisi mi dürüst olayım, dürüstlük hiç de fena olmaz. Şu an kendime karşı başarabilmeliyim bunu.

Kâğıda "Sümbül'ün başucunda duran bir bulut ne hissediyorsa onu hissediyorum." diye yazdım. Aynı gün, teneffüste hocamız içeri girdi ve "Arkadaşlar, dürüst değilsiniz!" deyip çıktı. Oysaki hiç bu kadar dürüst olmamıştım kanımca. Hiçbir şey hissedemediğimi anlatabilecek en güzel cümleydi bu benim için.

Savaş sonrası kederinden yaşamın ve yalnızlığın tüm ağrıları tekrar canlanan bir çocuğun hüznüne kapıldım

o an. Günlerce, dökülmeye bile mecali kalmayan yapraklar ile yol olmaktan başka her şeye benzeyen okul patikası arasında, bitkisel bir yalnızlığa gömüldüm. Gramofonlarda çalınan bir taş plak öylesine acıyordu ki beni: yüreğim... Dersi ipe çekiyorum buna rağmen. Neden diyecektim, neden?

Öğretmenimiz, kâğıtlarımızı da getirerek gelmişti. Sahiplerini özellikle vurgulayarak okuyordu yazıların. "Gerçeğe hiç mahal vermeyen cümleler bunlar." diyordu. Gerçekten de o on dakikalık süre zarfında ne çok şey düşünmüştük sınıfça (?). Açlığa sürüklenen Afrika'yı düşünen, yarım bıraktığı romanın sonunu merak eden, Hakkari'nin kentleşme sürecini ne zaman tamamlayacağını merak eden birçok arkadaşım... Öğretmenimiz, her okuduğu kâğıda "yalan" diyordu. Biz, susmayı yeğliyorduk. Kâğıdına ne zaman sıra gelecekti? Bakalım bu kez ne diyecek gibi sorular canımı iyice sıkılmıştı. Kararlıydım ama savunacaktım bu kez kendimi. Ve nihayet... Masum bir çocuğun aç bırakılmış gözbebeklerinde beyaz bir kedere bürünmüş, evcil yaralarımın kâğıdı... Öğretmenim, yüzüme baktı, güldü ve:

– Erhan, teşekkür ederim. Yazdığın cümleye inanıyorum.

Berçelan'ın yerleşik yalnızlığından ruhuma doğru inen derin bir ferahlığı yudumluyordu bedenim. Hiçbir şey iken, her şey olmaya müsait bir yaşam parıltısıydı bu karşılık. Filizlenen bir şeyler vardı, evet hala tükenmeyi reddeden bir şeyler... Öğretmenimiz ekledi:

– Arkadaşınız 'Sümbül'ün başucunda bir bulut ne hissederse' diyor. Orada bekleyen bir bulut var, doğru bu. Görkemli, kendisi gibi durabilen, yaratılışındaki mucizeye tanıklık eden bir bulut hem de. Görkeme bakıp, utancından kapkara kesilen ve zamanı gelince yağmur damllarına dönüşen bir bulut... Ekmek olan, su olan bir bulut... Şiire ilham, çiftçiye buğday, çimene renk olan bir bulut. O bulut, boş yere mi bekliyor? Hayır! Arkadaşınız o buluta benzetiyor kendisini. Buna

içtenlikle katılıyorum. Karşısında hepimizin şaşakaldığı, dilinde söyleyecek tüm kelimeleri yuttuğu bizler, Dünya'nın en görkemli bulutları değil miyiz? Yağmur olmaya, çoğalmaya müsait... Yaratmanın en ateşli ispatları... Nedense sizler, hiçbir şey olamayacağınız kanısndasınız. Bakın geçen derslerden birinde arkadaşınız denizi çizmişti bir kâğıda. Size uzak bir kavram değil mi deniz? O, sizin hayallerinizden kâğıtlara yansımışsa; gerçekleştireceğiniz ne kadar şey vardır düşünsenize! Haydi, kendiniz için bulut olmayı deneyin.

Gözlerim buğulanmıştı, kendimi zorladım, olmadı. Ağladım... Utandım başlangıçta, sonra bir daha doya doya ağladım hem de. Karar vermiştim bulut olmaya artık. O gün, 1994 senesinde...

Günlerimi değerlendirdim ve öğretmen oldum, bu direnmemle bulut oldum. Çoğalmak, umut, ekmek, buğday olmak için...

Yıllar sonra bir seminere katıldım, bir yaz mevsimi, öğretmen olarak... Seminerde konuşmak için karşımıza geçeni tanıyordum, öğretmenimdi. Uzun ve hararetli bir tartışma vardı. "Nasıl öğretmeli, ne yapmalı dönüşüm için?" gibi bir konuda herkes fikrini beyan ediyordu. Ben de parmak kaldırdım:

– Hocam, bulut olmayı öğretmeliyiz.

– Ne demek o?

– Bulut; zamanı gelince koyulaşır, parçalanır, çoğalır, umut olur, ekmek olur. Bakın, bizim gibi...

Öğretmenim, beni tanımıştı. Gözleri doldu, titrek bir sesle:

– Harika! dedi

Herkes, çıldırđığımızı düşünerek bizim dediklerimizi anlamaya çalışıyordu, kafalarda tek bir soru vardı: "Bulut olmak da ne demekti?"

2006 Mansiyon Ödülü / Trabzon

YAĞMURLA GELEN ADAM

Nebahat EYÜPOĞLU*

Ağustos ayının son haftalarıydı, aylardır ne bir yağmur damlası düşmüştü alnımızı serinletecek, ne bir nefes rüzgâr esmişti bağrımızı ferahlatacak. Yerden fışkıran ne varsa; ot, çöp, börtü böcek önce başlarını günlerce havaya dikmişler, bekledikleri gelmeyince bu sefer tekrar toprağa sığınırcasına başlarını yere eğmişlerdi. Benim memleketimde ağaç çok azdır. Bütün dünyada ağaçlar az sanırdım o zamanlarda; hep çatlayan topraklar, suya hasret uçsuz bucaksız bozkırlarda yaşar bilirdim bütün insanları, hiç de öyle olmadığını yıllar sonra anlayacaktım. Daha pek çok şeyi anladığımı ve öğrendiğimi gibi... Biz çorak toprakların bağrında yetişmiş çocuklar, ayaklarımız çıplak, saçlarımız taraz taraz, elimiz yüzümüz kir pas içinde, güneşten çatlamış yanaklarımızla suya hasret o topraklarda alabildiğine özgür, dünyadan habersiz yaşadık.

Okulların açılmasına az bir zaman kalmasına karşın köye ne gelen ne giden vardı. Okulun defalarca sıvanmış dış cephesi dış etkenlere karşı koyamamış; sıcaktan, soğuktan dökülmeye başlamıştı. Camları kir pas için-

* 1966 yılında Kırşehir’de doğdu. İlkokulu Kırşehir’e bağlı Kızılcaköy’de bitirdi. Ortaokulu ve liseyi İzmir İnönü Lisesi’nde yatılı olarak okudu, Kırşehir Lisesi’nden mezun oldu. 1989 yılında Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nü bitirdi. 1994 yılında Ankara’da öğretmenliğe başladı. İki yıl Artvin Lisesi’nde çalıştı. Halen Trabzon Lisesi’nde Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli ve iki çocuk annesidir.

de terk edilmiş bir viraneyi andırıyordu. Zaten okulumuzun garip bir de hikâyesi vardı, ben o zaman çocuk aklımla pek idrak edemiyordum. Okul devlet arazisine değil de Hacı Kasımların arazisine yapılmış ya da Kasım Dayı devletten hakkını alamadığı için arada bir galeyana gelir, “Bu okul benim malım sayılır, istesem kökünden dinamitlerim” diyerek, köy muhtarı İsmail Dayı’yı çileden çıkarırdı. Tabii biz çocukları da korkuturdu. Zaten torunu, tel boyun, yelken kulak Kadir, “Bu okul bizim akıllım” diyerek, arada bir burnunu havaya dikerek gezerdi. Peki, o zaman neden okulun kapısının üstünde TC Milli Eğitim Bakanlığı ..... İlkokulu diye yazardı? Ben o zamanlar köyümüzün ağaçsızlığını anlamadığım gibi bunu da çözemedim. Okulun hemen yakınında bir de lojman vardı, öğretmen lojmanı. Gelen öğretmen orada kalacaktı, fakat gelen öğretmen olduğu halde, kalan öğretmen hiç olmamıştı. Geçen yıl gelen öğretmen on gün köyde kalıp, bir ay giderdi, sonra biraz daha kalır, iki ay kaybolurdu. Sonra da hepten gittiği için lojmanda kalmaya pek zamanı olmamıştı. Zaten yıl sonunu beklemeden, bize karne bile vermeden gitmişti. Biz karnelerimizi daha sonra gelen bir Milli Eğitim görevlisinden almıştık. Kısacası bu lojman hiç kullanılmadan eskimeye yüz tutmuştu. Biz çocuklar geçen yıldan ümidimizi kestiğimiz için öğretmen falan gelir diye beklemiyor, yazın ala sıcağında koşturup oynuyorduk. Lojman da okul da Kasım Dayı’nın ıvır zıvırını koyduğu depo gibi duruyordu.

Her ne kadar okulun açılmasını biz çocuklar umursamaz gibi görünsek de aslında içten içe okulun açılmasını bekliyorduk. Dedemin şehirden geçen yıl aldığı takvimde bir okul resmi vardı, bazen gizli gizli ona bakardım; okul önünde sıra olmuş çocuklar, şiir okuyan başka bir çocuk, öğretmenler... Güzel bir okul, her şey ama her şey bana çok güzel görünürdü. Fakat bilirdim ki ben o çocuklardan değildim.

Bir sabah, her zamanki gibi bir sabahtı, hava gene kapanacak gibi olmuş toplanan bulutlar yağmuru hatırlatıp sonra vazgeçmiş, güneş yine bütün ihtişamıyla ıslıl ıslıl kendini göstermişti. Köyün meydan yerinde, muhtar İsmail Dayı'nın iğneden ipliğe satış yaptığı bir dükkânı, bir de erkeklerin akşamları bir araya geldikleri kahvehane, ilerisinde de camii vardı, okul köyün üst başında, meydanın biraz dışına düşüyordu. İşte tam bu köy meydanına bir kaç günde bir minibüs gelirdi. Gelen her minibüs bize yeni haberler, yeni adamlar, yeni havadisler getirirdi. Minibüsün geldiğini çok uzaktan görürdük. Köyün köpekleri önde, biz çocuklar arkada olanca gücümüzle koşardık minibüse doğru, sonunda içimizden birini ya da bir kaçını sevindirecek bir şeyler çıkardı minibüsten. Kiminin babası gelmiş olurdu, kiminin bir yakını.

Bu sefer minibüs köyümüze zayıf yüzlü, siyah sık saçlı, iri ela gözlü, ince orta boylu bir adam getirmişti. Elinde siyah bir çanta vardı. Kahverengi pantolonu, yolculuktan olsa gerek kırışmış, kısa kollu gömleğinin arkası terden ıslanmıştı. 25-30 yaşlarında genç bir adamdı bu. İnce önce siyah gür saçlarını sol elinin parmaklarıyla geriye doğru taradı, o zaman beni şaşkırtan bir şey oldu; gelen adamın elleri beyaz, parmakları kalem gibi uzun ve biçimliydi. İlk kez bir erkekte bu kadar güzel bir el görüyordum. Dedemin elleri nasırlı, parmakları kalın ve küttü, sadece dedemin değil bütün köyümüzdeki erkeklerin elleri öyleydi ben de pek çok sanmalarım gibi bütün erkeklerin elleri böyle sanıyordum. Birden aklıma geçen yıl gelen öğretmen geldi, acaba onun elleri de mi böyleydi, diye düşündüm. Ama ben onun, değil ellerini hatırlamak, yüzünü bile unutmuştum, çok kalmamıştı ki bizimle. Yeni gelen adam önce hepimizin yüzüne tek tek baktı. Gözleriyle bizi şöyle bir okşadı geçti. Yaklaşık on, on beş kadar çocuk birbirimizin arkasına gizlene gizlene kaçamak bakışlarla süzdük bu yeni gelen yabancıyı.

Kimseye söylemedim ama içimden “Acaba öğretmen mi geldi?” diye düşündüm. Çok sonra bütün çocuklar bunu düşündüklerini söylediler, ama o zaman cesaret edip de ‘öğretmen geldi’ demek hiç birimiz için kolay değildi, çünkü yanılabilirdik, o zaman da diğer çocuklar alay edebilirlerdi. Bunun için ben, en emin olduğum tahmini yürüttüm, samimi arkadaşım Ümüş’ün kulağına eğilip “Sünnetçi gelmiş.” dedim. O da zaten kocaman olan gözlerini ayıra ayıra, anlamadığı halde, “Ben zaten anlamıştım.” dedi. Yeni gelen adam, “Merhaba çocuklar!” dedi. Kimse de ses yok. Aslında hepimiz içimizden “Merhaba” dedik, ama sesli söyleyemiyorduk. Utanıyorduk. Birden Memiklerin tombalak, avurtları şişkin, sarı başlı oğlu Salim, “Merhaba” demesin mi? Bu sefer dirseğimle, önümdeki çocukları ite ite öne geçerek, “Merhaba, siz sünnetçi misiniz?” diyerek atıldım. Ortalıkta bir sessizlik oldu, herkes sus pus gelecek cevabı bekliyordu. Hemen arkamdaki Bedirlerin küçük Zeki acıklı bir iç geçirdi. Gelecek cevap herkesten çok onu ilgilendiriyordu çünkü. Yeni gelen adam gülümsedi, eğildi, saçımı okşayarak, “Yok, ben öğretmenim!” demesin mi? Bütün çocuklar önce kısa bir şok geçirdik. Tabii bu arada benim tahminimle alay etmeyi bile unutan çocuklar bir an önce evlere koşup haber vermeyi istiyorlardı, en başta da ben... Zaten İsmail Dayı, dedem, bir kaç köylü yeni gelen adamın, yani öğretmenimin yanına gelmişlerdi.

Biz çocuklara koşa koşa evlere gidip haber vermek kalıyordu. Her zaman lastik ayakkabılarımı giyen ben, bugün terlik giymiştim, içimden bu duruma sinir oluyordum, çünkü Memiklerin tombalak, avurtları şişkin sarı başlı Salim’in benden önce eve varıp haber yetiştirmesini içime sindiremiyordum, bu terliklerle de koşamıyordum. Terliklerimi elime aldım ve hem eve doğru koşuyor hem de olanca gücümle bağırıyordum, “Nineee, önlüğümü hazırla, öğretmenimiz geldi!!!” Ninem avluya

çıkmuş, bana bir şey oldu sanmış olacak ki telaşla ellerini eteklerine sile sile bana doğru geliyordu.

O gün bütün çocuklar bir başka sevinç yaşıyorduk. İçim içime sığmıyordu. Hemen yarın olsun okula gidelim istiyordum, bu sene ilkokul 3. sınıfa gidecektim. Nineme ve bana göre okulun en çalışkanı bendim. Yine öyle olmak istiyordum. Ama ertesi gün okula gidemedik, çünkü önce okulun tamir görmesi, öğretmenin lojmana yerleşmesi gerekiyormuş. Olsun buna da razıydım yeter ki öğretmenimiz gitmesin, ben bir kaç gün daha bekleyebilirdim. Bu arada önlüğüm çıkarıldı, yıkandı, temizlendi benimle birlikte okula gitmeyi bekliyordu.

Öğretmen Ömer Bey, dedem böyle diyordu, ama biz hemen onu sahiplenmiştik Ömer Öğretmenimizdi o bizim. Yakışıklı, güler yüzlü, sevgi dolu bakışlı, cana yakın, yürekli bir adamdı. Köylüye hemen kendini sevdirdi, onlarla camiye gider, sohbet eder, şaka yapardı. Okulun açılması için amele gibi çalıştı, badana yaptı, boya yaptı, sıraları dışarı taşıyıp köylülerle tamir etti. Biz çocuklar kuşlar gibi çevresinde koşuyor, ona biraz daha yakın olabilmek için birbirimizle yarışıyoruz. Ama birbirimize söylemekten, hatta kendimize bile itiraf etmekten korktuğumuz bir şey vardı ki o da, bir gün onun da diğer öğretmenler gibi gideceği korkusu... Köyden bir kaç kadın lojmanı temizlediler, ben de yardım ettim onlara, su taşıdım, temizlik bezi getirdim. Aslında daha çok şey yapmak istedim, ama ayak altında dolaşıyorsun diyecekler diye fazla yaklaşmadım, bolca su taşıdım.

Her akşam bir aile öğretmenimize yemek götürüyordu, ama ben istiyordum ki her gün bizde yesin ya da biz götürelim yemeğini. Çünkü diğer öğretmenler belki de yemekleri beğenmedikleri veya yemek yapamadıkları için gitmişlerdir diye düşünüyordum. Ninemin iki ayağını bir pabuca sokuyor, her akşam surat asıyordum, ille yemeğini biz götürelim diye.

Bütün hazırlıkların tamamlanıp okula bir an önce gitmenin sabırsızlığını yaşarken bir sabah, öğretmenimizi köy meydanında, kahvenin önünde minibüs beklerken gördüm. Bütün dünya başıma yıkıldı, elinde siyah çantası, geldiği elbiseleriyle bekliyordu “Gidiyor” dedim içimden. Gözlerime yaşlar hücum etmişti, içimde kocaman bir ağırlık, yavaş yavaş yanına yaklaştım, fakat daha fazla ileri gidemedim, sormaya bile cesaretim yoktu, ama o beni görmüştü, yanına çağırdı, çekine çekine yaklaştım, yüzüne bakamadan, yüzüne bakamıyordum, çünkü ağlayabilirdim: “Öğretmenim gidiyor musunuz?” dedim. “Evet, ama geleceğim, şehre inmem lazım, okula bir şeyler getireceğim, bir de eşyalarımı alacağım.” dedi. O zaman yüzüne bakabildim. Yıllar sonra öğretmenim bana, kahvenin önündeki o ışıltılı, sevgi dolu, yalvaran bakışımın onu bu köye bağlayan nedenlerden biri olduğunu söylemişti.

Memiklerin tombalak, avurtları şiş, sarı başlı oğlu Salim’i hiç sevmezdim, sevmezdim, çünkü kızları küçümser, sürekli alay eder, oyunumuzu da bozardı. Fakat onun da en az benim kadar Ömer Öğretmen’i sevdiğini ve beklediğini o günlerde anlamıştım. Çünkü ben Ömer Öğretmen’in köye döneceği günü beklerken o da kimseye sezdirmeden beklerdi. Minibüsün geleceği yolun üst başında o, alt başında ben, en samimi arkadaşım Ümüş, Nesrin, Semra... dönüşünü beklerdik öğretmenimizin. Çocuklarda zaman kavramı çok gelişmemiştir, bu yüzden de öğretmenimizin ne kadar süre gelmediğini bilmiyorum, ama biz çocuklara çok uzun bir süre gelmişti. Hatta kimi günler gelen minibüsten inmediğini gördüğüm zamanlarda, ümidimi keser gibi olur mahzunlaşırdım. Ama giderken “Geleceğim” demesini de unutmuyordum. Tel boyun, yelken kulak Kadir, “Gelmeyecek, bu köye öğretmen gelmeyecekmiş, biz başka köydeki okula gidecekmışız.” gibi ileri geri sözler sarf ediyordu,

güya babası demiş falan... İnanmıyordum ona, gelecekti söz vermişti. Bir akşam yatağımda sıkıntıyla uyumaya çalışırken ninem birden öğretmeni sordu dedeme, nefesimi tutup dedemin ne diyeceğini bekledim. Çünkü ben öyle çok soruyordum ki "Neden gelmiyor veya ne zaman gelecek öğretmenimiz?" diye, bıkmışlardı benden artık, azarlayıp susturuyorlardı. Dedem: "Burada sosyal hayat yok, sıkılıyorlar, kolay değil köy yerinde yaşamak, ne yapsınlar alışmışlar büyük şehirlere." dedi. O zaman "Sosyal hayat ne demek acaba?" diye düşünmüştüm. İlkokul dördüncü sınıfta bir Sosyal Bilgiler dersi vardı, acaba onunla bir ilgisi var mıydı? Nasıl bir şeydi bu sosyal hayat da o olmayınca sıkılıyordu? Bunu aklımın bir köşesine yazıp gelince öğretmenime sormaya karar verdim. Demek ki benden başka inanan yoktu öğretmenin geleceğine. Bu beni daha da kahrediyordu.

Ve bir sabah beklediğimiz minibüsten indi, bu sefer eli kolu doluydu; bir sürü paket, kutu, çanta vardı elinde. Hepimiz, köyün bütün çocukları, hatta Bedirlerin küçük Zeki bile, hiçbir zaman beline tam oturmayan pantolonunu tuta tuta koşuyordu. Herkesten önce ben koştum, bu sefer hazırlıklıydım, lastik ayakkabılarımı giymiştim. Hepimiz ellerimizde poşetler, çantalar, kutularla okula doğru koşar adım gidiyorduk. İsmail Dayı'nın, "Oh oh, hadi yavrular, göreyim sizi." sözleri bizi daha da coşturuyor, kan ter içinde elimizdekileri okula taşıyorduk. Ve ben o gün ilk kez bir insanın sözüne güvenilebileceğini öğrenmişim; güvenmeyi, inanmayı öğrenmişim, bana öğrettiği ilk şey bu olmuştur Ömer Öğretmenimin. Beni bugün bile şaşırtan şu olmuştur ki, o gün beklediğimiz bir şey daha gelmişti öğretmenimle, Yağmur... Aylarca beklenen yağmur... O gün bütün gün bereket yağmıştı gökten, toprak yağmura biz öğretmene olan susuzluğumuzu doya doya içmiştik.

Ömer Öğretmen getirdiklerini okula yerleştirdi, ertesi gün de hepimizi okula çağırđı. Bütün çocuklar sevinç içinde hazırlandık. Benim saçlarım çok uzundu, ninem tararken çok acıtırdı, ince dişli tarakla tarardı, böylece saç diplerim de temizlenirmiş; bit, pire ne varsa dökülmüş. Şimdi ne zaman saçlarımı tararken acısa, sabahları okula giderken ninemin saçlarımı çekiştire çekiştire tarayışı gelir aklıma. Herkesten önce okulda olmanın hevesiyle okul bahçesine vardığımda Memiklerin tombalak, avurtları şiş, sarı başlı oğlu Salim'i, tel boyun yelken kulak Kadir'i, bir de dayımın kızı sarı Safiye'yi görmeyeyim mi, tabii bozuldum, hiç umursamaz gibi davranıp bir kenarda Ömer Öğretmen'in gelip okulu açmasını beklemeye başladım. Yavaş yavaş köyün bütün çocukları bahçede toplanmaya başlamıştı. Köyümüz, çocuklarını okutmaya hevesli, eğitime önem veren insanlardan oluşuyordu, ama yoksul bir köydü, imkânsızlıklar yüzünden çoğu çocuk ilkokuldan sonra okuyamıyordu.

Bir süre sonra Ömer Öğretmen elinde anahtar, gülümseyerek geldi, kimimiz utangaç utangaç saklanıp, kimimiz önce beni görsün diye öne öne çıkarak çevresinde toplandık, bizi önce sıraya soktu, boy sırasına. Canımı sıkan bir şey vardı ki bazı çocuklar önlük giymeden gelmişlerdi. O zamanlarda çocuk aklımla yoksulluğun ne demek olduğunu pek kavrayamıyordum. Kimi çocukların önlük alacak parası bile yoktu. Oysa bana göre her çocuğun bir önlüğu olmalıydı. Ömer Öğretmen hiç kızmadı önlüksüzlere, oysa ben kızırıyordum. Okul açıldıktan kısa bir süre sonra hepimizin siyah önlüğu, beyaz yakası oldu. Nasıl mı? Ömer Öğretmen bunun için de şehre gidip bir kumaşçıyla ve bir terziyle anlaşarak indirimli önlük diktirdi önlüğu olmayan çocuklara. Hepimize indirimli kitaplar aldı, ikinci el. Kalemlerimizi İsmail Dayı'nın dükkânından aldık. Defterlerimizi Ömer Öğretmen getirdi şehirden. Onu nasıl getirdi bilmiyorum,

ama o isterse bize dünyayı bile getirebilirdi, yağmuru bile getirmemiş miydi gelişiyse?

Ve biz derslere başladık. Var gücümüzle çalışıyorduk, hepimiz bir sınıftaydık. "Aferin! İşte bu benim istediğim çocuk" sözlerini duymak için elimizden ne gelirse yapıyorduk. Ben okumayı çok seven bir çocuktum. Bana çeşit çeşit hikâye kitapları verirdi. Daha ilkokulda dünya klasiklerinin pek çoğunu okumuştum; Sefiller, Şeker Portakalı, Ömer Seyfettin, Sait Faik, ...

Her şey çok güzeldi, sınımsız bir sevgi bağıyla bağlanmıştık Ömer Öğretmen'e. Sınıfta bir soba vardı, hepimiz odun getirirdik evden gelirken. Hamdi Emmi okulun müstahdemiydi. Parasını köyden toplayıp Öğretmenimiz de üstüne koyar, verirdi maaşını. Sobayı Hamdi Emmi yakardı.

Hepimiz artık okullu olmuştuk, Ama içimdeki "Öğretmenimiz gider mi?" duygusunu atamıyordum. Çünkü üç sene yarım yamalak okumuştuk, gelen öğretmenler kalıcı olmuyordu hiç. Ömer Öğretmen hafta sonları giderdi bazen, ama pazar akşamı bilirdik ki geri dönecek, içimizde korkuyla karışık bir ümitle beklerdik dönüşünü.

Bir sabah hiç beklemediğimiz bir şey oldu, pazar akşamüzerydi, minibüsten Ömer Öğretmen'le birlikte bir de kadın indi. Kıvrır kıvrır saçlı, esmer narin bir genç kadın. Hemen ertesi gün de bir kamyonetle bir kaç parça eşya geldi. Öğretmenimizin eşiymiş bu yeni gelen güzel kadın. Oldukça mesafeli, dudaklarında soğuk bir gülümseme her şeye süzer gibi bakan, pek konuşmayan bir kadındı bu. Ne yazık ki, bu kadın geldikten sonra Ömer Öğretmenimizin değiştiği hiç birimizin gözünden kaçmadı. Eskisi gibi değildi; gözlerindeki eski ışıltı yoktu, dalgındı, hatta zaman zaman sinirli oluyordu. Hiç birimize bağırmasa, sesini yükseltmezdi ama bakışıyla bizi

çok etkilerdi, anlardık ki Ömer Öğretmen kızdı, hemen çeki düzen verirdik kendimize. İşte bu halleri sık olmaya başladı. Ben çocuk aklımla öğretmenimin mutlu olduğunu seziyordum. Çok üzülyordum, o kadına kıziyordum, nasıl üzebilirdi böyle bir adamı, nasıl kıyardı, aklım almıyordu.

Ömer Öğretmenimin mutsuzluğunun nedenini de ninemle dedemim konuşmalarından öğrendim. Biz çocuklar dinlemez gibi görünür, ama her şeyi dinler, kendi kafamızda yorumlarız. Öğretmenimin eşi mutlu değildi bu köyde, gitmek istiyordu, huzur vermiyordu adama. Öyle diyordu ninem, dedeme. Bunu öğrendiğimde içime bir ateş düştü, gidecekti Ömer Öğretmen, o da bırakacaktı bizi. Şimdi bile sevdiklerimden biri uzak bir yere gidecek olsa içimde o günkü duyduğum acıyı duyarım. Bu farklı bir acıdır, çaresizliğin verdiği, onmaz bir acı... Hiç bir şey yapamazsın, sadece seyredersin, elinden hiç bir şey gelmez, sadece dua edersin "Ne olur gitmesin!" diye...

O seneyi öylece bitirdik. Bana çok şey öğretti o bir sene, sadece bana değil diğer çocuklara da öğretti. Bir insanın işine ne derece bağlı olabileceğini, severek bir işin nasıl başarılabileceğini, her şeyin bir çaresi olduğunu ve en önemlisi de insanı sevmeyi öğretti; çıkarsızca, beklentisizce bir insana bağlanmayı öğretti. Hepimiz bir üst sınıfa geçmiştik. Ömer Öğretmen bir gün şöyle demişti "Bu sınıfta çok iyi yerlere gelecek çocuklar var, hepiniz zeki çocuklarsınız, hepinizi iyi yerlerde göreceğim." Bu sözler bizi motive ediyordu. Canla başla çalışıyorduk.

Ertesi yıl, öğretmenimizi aynı ümitle ve heyecanla bekledik. Ve söz verdiği gibi yine bir yağmurlu günde çıkageldi. Yanında eşi ve küçük bir bebekle. Oğlu vardı öğretmenimizin Ceyhun isminde, mini mini bir bebek. Onu da bastık bağrımıza. Yıl ortasında öğretmenimizin mutsuzluğu iyice artmıştı. Oğlunun varlığı bile onu

mutlu etmiyordu. Bir gün köyde öğretmen lojmanından yüksek sesler geldiği söylentisi yayıldı. Zaten biz çocuklar öğretmenimizin dalgınlığından kötü şeyler olduğunu seziyorduk. Ve bugün hala bunu, yani öğretmenimizin mutsuz olduğunu, bir gün gidebileceğini birbirimize bile söylemekten kaçındığımızı biliyorum. Yıllar sonra eski arkadaşarımla bir araya geldiğimizde bunu itiraf edebilmiştik

Bir sabah lojmanın önüne bir kamyonet geldi, evdeki eşyaların bir kısmı sessizce kamyonete yüklendi. Eşyalar yüklenirken yardım etmedim. Bir kenarda ellerim çenemde, oturup sessiz sessiz seyrettim. İçimde bir ağlama duygusu kabarıyordu, ama ağlamaya bile gücüm yoktu, çocuk kalbimle kırılmış, incinmişim. Bütün güvenim zedelenmiş, bütün sevincim sönmüştü, devamlı yutkunuyordum. Ben öğretmenim de gidecek sanıyordum oysa giden eşi ve oğlu oldu. Eşyalar gittikten sonra herkes dağıldı. Akşam olmak üzereydi. Bu sefer çiseleyen yağmur hiç birimizi mutlu etmiyordu. Ben de ninem kızır diye eve doğru gidecekken, birden geri döndüm, çocuk yüreğimle öğretmenimin o anda ne kadar üzgün olduğunu hissedebiliyordum. Öğretmenimi çağıracaktım, "Bize gidelim öğretmenim, ninem sizin sevdiğiniz yoğurt çorbasından yaptı." diyecektim. Aslında bilmiyordum ninem ne yemek yaptı, yoğurt çorbası yapmadıysa da ben yaptım diyecektim, kafamda bunları kurarak eve yaklaştım. Cesaret edip kapıya vuramadım, dolandım, pencereden seslenmeyi düşündüm, uzandım pencereye ve o anda ömrüm boyunca unutamadığım o sahneyi gördüm. Ömer Öğretmen yarı boş odada, bir sandalyeye oturmuş ağlıyordu. Dondum kaldım. İlk kez bir öğretmenin ağladığını görüyordum. O ki her şeyi başaran, her şeye göğüs geren, bize hayatı sevmeyi öğreten, şarkılar söyleten, bizimle top oynayan, şiirler ezberleten, gülen, güldüren adam. Oraya, pencerenin altına çöktüm ben de ağladım,

ağladım, ağladım... Ve ben bu sırrı çocuk kalbimle hep taşıdım, yıllarca kimseyle paylaşmadım.

O bizimle kalmıştı, O, ailesini değil bizi seğmişti, bırakmamıştı bizi, o öğretmenliğin en zor olanını seğmişti; köy öğretmenliğini... Yıllar sonra, "Sadece bir yıl daha ver, sonra gideriz, bu çocuklar okuyacak, içlerinde çok zekiler var, yazık olur gidersem, bir sene daha, sadece bir sene daha kalalım." dediğini, ama eşinin kendisini dinlemediğini anlatacaktı bana. Bizimle kaldı, bizi parasız yatılı sınavlarına götürdü, ümit bağladığı öğrencilerin çoğu sınavı kazandı. Belki de köyümüz, tarihinde ilk defa en başarılı öğrencilerini o yıl verdi. Memiklerin tombalak, avurtları şişkin, sarı başlı Salim burslu olarak gittiği Kanada'da öğrenimini tamamladı bir üniversitede gıda mühendisi profesörü oldu. Tel boyun yelken kulak Kadir, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni bitirdi, akademik kariyer yapıp profesör oldu. Semra, kadın hastalıkları uzmanı oldu. Ümüş (adının Ümmühan olduğu nu çok sonra öğrendiğim samimi arkadaşım) İngiltere'de mastır yapıp üniversitede öğretim üyesi oldu. Ve burada sözünü etmediğim pek çok arkadaşım çok iyi yerlere geldiler. Çünkü, Ömer Öğretmen bize okuma azmi verdi, bize yardım etti, elimizden tutup içimizdeki cevheri ortaya çıkardı; hürmetle öpülesi o güzel elleriyle benim çorak topraklarımda nice fidanlar yetiştirdi.

Ben mi? Ben okuduğum bölüme dereceyle girdim, belki çok farklı bölümler okuyabilirdim, ama öğretmen olmak istedim. Ben yağmurla gelen o adam için, öğretmenim için, başka fidanları sulamak için ağaçları ve yağmuru bol bir şehirde öğretmen oldum. Ömer Öğretmenim ise bizi mezun ettikten sonra bir yıl daha kalıp başka yere gitti. Bundan bir süre önce de vefat etti. Ruhu şad olsun. Ve onun gibi nice Ömer Öğretmenlere selam olsun.

2006 Mansiyon Ödülü / İstanbul-1

EYLÜL AKŞAMI

Enver AYDIN*

Yılları geride bırakarak, geleceğe doğru usul usul ilerlemek. Geçmiş bir hatıra defteri gibi koltuğunun altına almak ve yüksek bir tepeye çıkarak rüzgârın söylediği şarkılara kulak kesilmek. Vatanını, yaşadığın şehri, dostlarını ve öğrencilerini tebessümle seyrettikten sonra o defteri koltuğunun altından çıkarmak ve istahla okumaya başlamak. Çocukluktan gençliğe, gençlikten yetişkinliğe doğru adım adım büyümek; artık daha dingin, daha olgun ve derin bir duruş edinmek olsa gerek.

Geçmiş çok daha iyi görüp seyredebiliyor insan. Yaşanılan olayların, daha net görülebilmek için; sanki akıp giden zamanla birlikte mayalanarak hatıralara dönüşmeleri ve kendilerine yıllar sonrasının pencerelerinden bakılacağı günü beklemeleri gerekiyor. Yaşandığı an farkına varılmayan ayrıntılar, yıllar sonrasının penceresinden kafamızı uzattığımız an da bize göz kırpıp tebessüm ediyorlar. Hani ağlasak mı gülsek mi, sevinsek mi üzülsek mi diye şaşkına döneriz ya bazen, ben ne zaman hatıralarıma uzanmaya kalksam, bu şaşkınlığın, bu garip ruh halinin istilasına uğradığımı fark ediyorum. Hüznün bir karabasan gibi yüklendiği anlarda tebessüm ediyor olmak...

---

* 1976 yılında Sakarya'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Sakarya'da tamamladı. 1998 yılında Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Halen Güneşli İlköğretim Okulu'nda Beden Eğitimi Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Şimdi yıllar öncesine dönüp, hayatıma yön veren, örnek ve asil tavırlarıyla beni derinden etkileyen öğretmeni mi düşündüğümde, yine aynı garip ruh haline bürünüyorum. Orta son sınıf öğrencisiydim. Babamın işleri kötü gitmiş, işini kaybetmiş ve büyük borçlar altına girerek uzun bir süre ortadan kaybolmuştu. İcralık olmuş ve evimizde ne varsa kaybetmiştik. Her kapı çalışında ve telefonun sesini duyduğumda, göğüs kafesime kocaman bir ağırlık oturur, kalbim daha hızlı atmaya başlardı. Ya bir avukat olurdu arayan, ya sert, buyurgan ve ürkütücü bir ses tonuyla, üst perdeden konuşan bir alacaklı ya da polis. Hatırlıyorum da, elektriklerin ve suyun kesilmesine ne kadar üzölmüşsem, telefonumuzun kesilmesine de o kadar sevinmiştim. Sırf ev sahibine yakalanmamak ve onun “Baban nerede, ne zaman gelecek. Kirayı ödeyin yoksa evden atacağım hepinizi.” sözlerini işitmek için apartmanın kapısında anahtarı sessizce çeviriyor ve ışıkları bile açmadan karanlıkta evimize bir hayalet gibi giriyordum.

Ve kış! Evde yer yatakları, battaniyeler ve yakıt olmadığı için bir işe yaramayan derme çatma sobadan başka hiçbir şey yok. Bu manzaradan kaçmak, annemi ve iki kardeşimi karanlıkta battaniyelere sarılmış öylece otururken görmemek için zamanımın çoğunu dışarıda geçiriyor, annemin ağlayışlarından uzaklaşmak için kendimi sokaklara atıyor, geç vakitlere kadar orada burada sürtüyordum. Bir gece en yakın arkadaşımınla birlikte, onun evine çok yakın bir keresteciden tahta parçaları çalmaya karar verdik. Planımızı uygulamaya koyup bir çuval tahta parçasını sırtlandığım an, annemin ve kardeşlerimin yaşayacağı sevinci düşünüyordum sadece. Anneme sunacağım gerekçe de hazırđı; keresteciye yardım ettik ve karşılığında da bu çuvalın içindekilerle mükâfatlandırıldık!

Yakalandık!

Ben çuvalı sırtlanıp keresteciden çıkarken biri görmüştü bizi. Görmüş ve arkadaşımı da tanımişti. Ertesi gün dersten çağrıldığımda, müdür beyin odasında polisler bekliyordu bizi. O an hissettiğim korku, utanç ve heyecan, izahtan varestedir.

Arkadaşımınla birlikte karakola gittiğimizde ne yapacağımı bilmiyordum. Artık utançtan çok, korku ve sahipsizlik duyguları içindeydim. Çaresizlik, şaşkınlık. . Telsiz sesleri nasıl da tırmalamıştı kulağımı, polisler bu işi nasıl yaptığımızı sorduklarında dilim nasıl da tutulmuştu. Konuşamıyordum bile.

Bir an onu gördüm. İçimde utançla karışık bir umut belirdi. Koridorun hemen karşısındaki odaya girerken bana baktı, göz göze geldik. O bakışta anlayış vardı, “senin için geldim” vardı, o bakışta “seni önemseydiğim için buradayım, endişelenme, çözeceğim bu hadiseyi, kurtaracağım seni” vardı ve “neden böyle bir şey yaptın ki çocuk, keşke yapmasaydın, başını derde sokmasaydın” vardı biraz da. Yıllar geçmesine rağmen, o yüz, o ifade, o bakışlar hala capcanlıdır hafızamda. O gözleri şimdilerde çok daha net okuyorum. Öyle heybetli gelmişti ki bana o an; kimsesizliğimi, çaresizliğimi ve korkularımı alıp götürmüştü varlığıyla.

Liseye geçtiğimde edebiyat hocam olacaktı, ama o yıllarda Türkçe öğretmenimdi o benim, Ali’ydi ismi. Nasıl yaptı bilmiyorum ama bizi kurtardı. Karakoldan çıkmak üzereyken bir kadının ağlayarak konuştuğunu fark ettim, annemdi. Onu teselli eden yine Ali Öğretmen oldu.

Okulun hemen yanındaki karakolun kapısından çıkarken beni yeni bir sürpriz bekliyordu. Polisler tarafından götürüldüğümüzü duyan öğrenciler okulun duvarlarına dizilmişlerdi ve ben o kalabalığı gördüğüm an yerin dibine geçmiştim. Gözlerimi yerden kaldırmadan oradan uzaklaştım ve ağlaya ağlaya eve gittim. Saklanacak en emin yer uykuydu, kendimi yatağa atıp üzerimi de sıkı-

ca örttüm. Karar vermiştim, okula bir daha gitmeyecektim. Henüz uykuya dalmadan annem geldi ve benimle konuşmaya çalıştı. Ona okulu bıraktığımı söyledim. Hiçbir güç oraya gönderemezdi artık beni. Bir hırsızdım ve bana aşağılayıcı gözlerle bakacak onca kişinin arasında bir dakika bile duramazdım. Uykuya dalmışım.

Omzumdan sarsan bir elle uyandım. Onun eliydi. Bir kez daha göz göze geldik ve hızla toparlandım. Gülümseyordu. Okula gitmeyeceğimi söylediğim için endişelenen annem, ondan benimle konuşmasını rica etmiş. Bana kendi çocukluğundan, bakkaldan şeker aşırıldığından, hatta bir keresinde komşusunun ördeğini bile arakladığından bahsetti. Bunları anlatırken gülüyor ve beni, yaşanan her kötü olayın yıllar sonra tebessümle hatırlanacak anılara dönüşeceğine inandırmaya çalışıyordu. Bakışlarında, duruşunda, gülüşünde ve sözlerinde beni utandıracak en ufak bir iz yoktu. O konuştuğça rahatlıyordum. Yaptığının bir hata olduğunu ama bunu bir daha tekrarlamayacağıma inandığımı söyledikten sonra, kendisinin, çocukluğunda çok daha büyük hatalar işlemiş olduğunu ekledi. Bu hatanın bütün enerjimi, yaşama sevincimi ve heyecanımı emerek beni elden ayaktan kesmesini, çok daha büyük hatalara kapı aralamasını engellemiş ve beni okula gitmeye ikna etmişti. Ertesi gün okul kapısında bekleyeceğini ve beni görmediği takdirde evime gelip sürükleye sürükleye götüreceğini söylerken, yüzünde buyurgan ve kızgın bir ifade değil, rahatlatıcı ve babacan bir gülümseme vardı.

Üç beş gün kadar sonra, bir kış boyunca yetecek kadar odun ve kömür gelmişti eve. Bu yakıtın babamın gönderdiği parayla alındığını söyleyen annem bana gerçeği yıllar sonra itiraf edecekti. Ali Öğretmen'in işiymiş bu, bana söylenmemesini de o istemiş. Gerçeği öğrendiğimde üniversitede okuyordum ve o an dalıp gittiğimi, öğretmenimi bir kez daha hürmetle andığımı, minnet

duygusuyla dolup taşığımı ve hayalimde uzanarak o mübarek ellerini öptüğümü hatırlıyorum.

Artık çocukluktan gençliğe adım atmıştım. Lise ikinci sınıftaydım ve sırlıslıkam âşık olmuştum. Garipliğe bakın ki, kalbini sevdiğine açmaya cesaret edemeyen ben, böylesi bir meselede Ali Hoca'ya açılmaya cüret edebilmişim. Ne tepki vereceğini bilmiyordum ama yardıma ihtiyacım vardı. Birine anlatmasaydım boğulacaktım sanki ve o kişi de Ali Hoca olmalıydı. Beni dinledi, dinledi dinledi... Bugün bile aklımdan çıkmayan şu sözü söyledi ilk önce: "Her şeyde olduğu gibi, sevgide de onuru ayakta tutmalı insan. Hem kendi onurunu hem de sevdiğinin onurunu." Anlayışına hayran olduğumu bugün çok daha iyi anlıyorum. Aşk öcü gibi gösterip beni korkutmak yerine, onun nasıl bir şey olduğunu anlatmayı ve aşkın onurunun nasıl korunacağını öğretmeyi tercih etmişti. Yıllar sonra kendimi paralasam da bugüne geri dönemeyeceğimi ve ileride bir pişmanlık duymamak adına, istersem gidip onunla konuşabileceğimi söyledim.

Gittim, konuştum ve "dost olalım seninle" gibi bir teselli sözüyle reddedildim! Tepeden tırnağa yıkılmış bir şekilde hocama koştum, gülümsedi ve "Yaz" dedi. Şaşkın şaşkın yüzüne baktım. "Aşkın yaz" diye devamını getirdi sözünün. Ve o günden sonra yazmaya başladım ben. Aşkımı yaza yaza yazmaya âşık oldum. Ve şimdi bana "Yaz" diyen o dev yürekli adamı yazıyorum. Asla kâfi gelmeyecek sözlerim onu anlatmaya, biliyorum, zira ayrıntılara dalmaya kalktığımda kalemimin soluksuz kalacağını hissediyorum.

Lise üçüncü sınıftaydım ve okulun son günleriydi. Öğrencilerin büyük çoğunluğu gelmemişi ve son saat Ali Hoca bizi serbest bıraktı. Arkadaşların çoğu test çözmeye başlamışlardı. Hocam yanıma oturdu ve konuşmaya başladık. Nereden aklıma geldi bilmiyorum, "Hocam, birlikte bir şiir yazalım mı? Bir dize siz, bir dize ben! Ne

dersiniz?" diye sordum. Kabul etti ve ilk dizeyi kendisi yazarak kâğıt ve kalemi önüme uzattı. Düşündüm ama bir türlü hocamın karaladıklarına uygun bir dize bulamadım. Kâğıt ve kalemi tekrar uzatarak hocamdan dizeyi değiştirip yerine başka bir dize yazmasını istedim. Kâğıt yeni bir dizeyle birlikte önüme geldiğinde ben yine kala kalmıştım. Düşündüm, düşündüm, düşündüm... Yine olmamış ve aynı şeyi hocamdan tekrar istemiştim ki, kâğıdı ve kalemi hızla önüne çekip "Anlaşıldı, senden hayır yok. Bu şiiri kendi başıma yazacağım." diyerek ders sonuna kadar başını kâğıttan kaldırmadı. Çıkış zili çaldığında kâğıdı katlayıp cebine koyarken "Kalan kısmını evde tamamlayacağım." dedi ve gözden kayboldu. Ertesi gün ilk teneffüste "Eylül Akşamı" adlı bir şiir uzattı bana. İki sayfalık uzun ve çok güzel bir şiirdi. Ders girer girmez, şiiri adeta içtim.

Ve okulun son günü. Öğrenciler ellerinde karneler birbirleriyle ve hocalarıyla vedalaşıyorlar. Gülenler, ağlayanlar, sevinenler, üzülenler... Öğretmenler odasının önünde kolundan tuttum Ali Hoca'yı ve "Hocam size bir hediye vermek istiyorum." diyerek, onu boş sınıflardan birine çektim. Ceketimin cebinden çıkardığım kâğıtları eline tutuşturdum. Kâğıtları açtığında şaşırılmıştı. "Bu da neyin nesi?" der gibi bakıyordu yüzüme. Hocamın kendi şiiriydi bu: "Eylül Akşamı"

"Lütfen elinizdeki kâğıtlardan takip edin hocam" diyerek şiiri ezbere okumaya başladım. Şiir bittiğinde birbirimize öyle bir sarıldık ki, görülmeye değerdi doğrusu. Bana, "Bu hayatımda aldđım en güzel hediyeydi." dediğinde ben bir şey söyleyemedim. Sınıftan dışarıya çıktığımızda, ömrüm boyunca unutamayacağım bir hatırayı kuşanmış olduğumun farkında değildim belki o gün. Bugün olsaydı; verdiğim hediyenin, hayatında aldđı en güzel hediye olduğunu söyleyen hocama şunu söyledim: "Hayatıma giren en güzel insan için az bile..."

2006 Mansiyon Ödülü / Niğde

YÜREGİNE OKUDUĞUM MEKTUP

Aynur DAŞDEMİR*

Bu gece, ayın saklandığı yerde yıldızları gördüm. Ne kadar da insanlara benzediklerine, uzak ve pıriltılı duruşlarına bir kez daha şahit oldum. Kim bilir? Kaç milyonuncu kez yaşanan bir görsel şölende kendimi buldum. Neden bilmiyorum... Hem birbirlerine yakın, hem de bir o kadar uzaktı hepsi. Hem insanlar gibiydi, hem kendilerince duruyor gibi... Semayı süsleyişlerinde ve sadeliklerinde gösteriş buldum. Yaratılmışlığın verdiği sonsuz bir gösterişi sanki bu. Küçük bir Anadolu kentinde bu düşsel sema; heyhat!

Memleketimde günlere vuran ayazlar adım atar hep bu kış günlerinde. Güzel insanlar süsler bu küçük Anadolu kentini. Güzel bakışlar vardır. Ömrü vefa etmeyenleri düşündüm bir an ve ömrü vefa edip de ihmal ettiklerim geldi aklıma. İnsana özgü müdür bu davranış yoksa hep akılda mıdır? Hatırladıklarımız, unuttuklarımız. İnsan ne büyük bir muamma, ne güzel

---

* 1972’de Niğde’de doğdu. İlköğrenimini Niğde Selçuk İlkokulu’nda, ortaöğrenimini Niğde Kız Sanat Ortaokulu ve Niğde Kız Meslek Lisesi’nde tamamladı. 1998 yılında Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğretmenliği Bölümü’nü bitirdi. Öğrenim hayatı sırasında edebiyatla yakından ilgilendi. Çeşitli yarışmalarda ödüller aldı. Üniversite döneminde kendi şiirleriyle şiir dinletileri hazırladı, kendi imkânlarıyla şiir sergisi açtı. 1998 yılında Erzurum’da öğretmenliğe başladı. 2001 yılında Niğde Kız Meslek Lisesi’ne atandı. 2005’ten beri Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü AB Eğitim ve Gençlik Projeleri Mesleki Eğitim Koordinatörlüğü’nde çalışmaktadır.

bir yaratılış örneği. Yaratandan ötürü; beni hoş görmesini diledim ihmal ettiklerimin, sevdiklerimin. Büyük bir koşturmaca sarmış günlük hayatın içinde hepimizi. İliklerimize kadar sevgisini duyduğumuz insanları özlere olmuşuz da vakit bulamamışız her nedense. Çocukluğumdan elime, büyük dostluklar, vefalar biriktirmiş yüreğim.

Yeryüzünde bizim için yaratılmış rengârenk güzellikler içinde buldum seni. Sen ki peygamber mesleğini yaparsın. Yüreğimde iz bırakırsın. Yazın, kışın ve an gelip de yokluğun, kimsesizliğin bastırđıđı günlerde; gül yüzünle dünyamı aydınlatırsın. Seni buldum bu gecede öğretmenim. Ellerimden tuttuğun, o günler geldi aklıma. Benim memleketim garipti, yalnızdı öğretmenim. İçim memleketimdi benim. Yalnızlığım vardı, suskunluğum büyürdü benim. Aslında yalnızdım, gözlerimde büyürdü yalnızlığım. Ve sonrasında; şiirlerim oldu dize dize ve yazılarımdı oldu, verdiğin cesaretle dillendirdiğim... Ellerim kalem, düşlerim sen oldun öğretmenim, çocuk yüreğimde... Büyüttüğün güzel gözlerinde ben vardım öğretmenim. Ben o kadar büyük değildim! Minicik bir candım aslında; suskun ve öylesineydin işte. Sen bana nasıl dokundun? Nasıl değiştirdin öğretmenim? Dünyaya farklı bakar olmuştum sayende. Ne güzeldin öyle. Suskun yüreğimi canlandıran sen olmuştun. Hiç unutmam, ortaokulun ilk adımlarını attığım zamanlardı ve bir şiir yarışmasıydı. “-Korkma! Yaz, başaracaksın, sana güveniyorum!” demiştin. Ben kendime güvenmiyordum oysaki. Sen beni nasıl görmüş, nasıl bulmuştun? Onca yürek, onca can arasında. Beni nasıl yüreklendirmiştin de birinci olmuştum? Hiç anlayamamıştım, onca şiir arasında. Nasıl duygular yüklemiştin bana. Ya da benim öğretmen olacağımı nerden bilip de nasıl yüreklendirmiştin beni? Nasıl bir sevgiyle sunulmuş bir ilhamdı o? Gözlerinde ilahi bir

ışılıyla bakardın ya; masum, çocuk yüreklerimize... Belki de, bütün sır burada gizliydi. Ne kadar büyük bir sevgiyle yaratılmış ve kuşatılmıştın sen? Çok güçlüydün, sevgi dolu gözlerinle...

Sanki annemdin benim! Çocuğun yoktu o zamanlar, genceciktin. Ama sanki ben senin çocuğun kadar yakındım sana. Yüreğin yüreğime o kadar yakındı aslında. Hep özeldin benim için. Onca çocuk arasında, sevgiyi paylaşmayı da sen öğrettin bana. Kimse kendini yalnız hissetmezdi senin bulunduğun yerde. Allah'ım o ne büyük bir yürekti öyle. Ufak tefektin ama güçlü adımların vardı. Yumuşacık kalbinin, ellerine dokunan yansımaları vardı. Sevgiyle dokunurdu ellerin Ayşe'lere, Elif'lere, Aynur'lara. Çok büyüktün sınıfa girdiğin anlar. Hiç bitmesin dediğim zamanları, bana sen öğrettin. Hiç bitmesin diyen öğrencilerim oldu benim de; sende öğrendiklerimle. Senin bana yansıyan ışığınla; öğrencilerimi aydınlattım gücüm yettiğince.

Öğretmenliğin insan olmak olduğunu; insan olmanın da senin yüreğin kadar var olmak olduğunu da sen öğrettin. Allah'ım derdim, nasıl bu kadar sabırlı olur bir insan ve bu sabra bir de güler yüz nasıl eklenir derdim, çocuk aklımca. İnanılası gelmezdin bana; çok büyük gelirdi yaptıkların. Tüm yaramazlıkları bir anda nelere dönüştürürdün? Meğer ne zor bir işmiş yaptığın öğretmenim. Sabır çiçeklerini ekmek gerekirmiş, yüreğimizin en derinine. Bunu da senden öğrendim. Ne çok duygunun çiçeği olmuşsun öyle, yüreğimde sessizce. Şimdi düşünüyorum da, ben senin en çok gözlerini sevmişim. Her zaman, biri yeşil, biri mavi bakan gözlerini. Bunca farklı yaratılmışlığının, Allah tarafından hediyesi diye düşündüm hep.

Hiç unutmuyorum, bir kış günüydü Niğde'de. Yerler cam gibi buz tutmuştu. Bir gün öncesinde, senin çok üzüleceğin bir kaza geçirmiştin öğretmenim. Beş

parmağım da yanmıştı sobada. Geceyi gözyaşlarıyla geirmıştim. Annem yanındaydı ama sen beni sabah görecektin. Canım çok yanmıştı. Bilirdim, bana kıyamazdın. Diğerlerine de kıyamazdın ama sanki "bana daha çok kıyamaz" derdim, ocuk aklımca. Nasıl bir sevgiyle yaslanmışsın böyle yürek hafızama? Bak, kaç yıl geçmiş üzerinden. Bugün de hala öyle taze bir du-ruşla bakıyor bana.

Kaç yıl öncesinin Niğde'si ve sabahın çok erken saatleriydi. Her zamanki gibi; okul antamla bir bütün olup çıkmıştım yola. Sabahın ayazı kötü vuruyordu yüzüme. Bir yandan yanmış elime seviniyordum; yazı yazacağım elim yanmadı diye, diğer yandan da sana gelmeye çalışıyordum. Okul sendin, hayat sendin o gün benim için. Mutluydum, çünkü sana getiren yollardan geçiyordum. Her yer buz tutmuştu. Yüreğimde sııcak bir glştn ya sen. Umurumda değildi yollar-daki karlar, buzlar. Hem acele, hem dikkatli yürüyordum yolları. "Allah'ım" diyordum, "ne çok buz var bu sabah." Koşmak istiyordum ama adımlarımı buz kesiyordu, yüzümde ayazlar geziyordu.

Kış güzeldi fakat bugün sanki daha bir zorluyordu. Eski evler vardı buralarda. İçine tarihler sıkıştırılmış, nice hayatların hatıralarını sığdırmış eski evler... İçi insanla dolu ama sanki çaresizliğin barındığı eski evler. Hayata dair öğrendiğim türlü şeyler, sanki bu evlere sığınıyordu bu sabah. Kediler de saklanmıştı, köpekler de. Uç uç böcekleri yoktu, yaz günlerinde kalmıştı ama yüreğim sanki uçuyordu ve sana geliyordum. Gülen gözlerinde, bilgiyi, şefkati, sevgiyi, merhameti öğrenmeye yürüyordu adımlarım. Ama bu adımlar, buzların durmaksızın çelme takmasına engel olamıyordu. Mehteranda bir yiğit gibiydim bu sabah; bir duruyordum, bir gidiyordum. Elbette; neslim dedem, ceddım babandı. Ama bu buzlar diyordum kendi kendime, sanki

bu sabah çok fazlaydı ya da gece çok ayaz yemişlerdi. Değilse bunca keskin olmazlardı derken; kendimi yerde buldum. Allah'ım ne büyük bir şanssızlıktı bu. Bir gece önce bütün parmaklarımın yandığı yetmiyormuş gibi; aynı elim bir de buzla kesilmişti. Kan revan içinde kalan yanmış parmaklarıma şaşkınlıkla bakıyordum sadece. Etrafta kimsecikler yoktu. Bir Allah'ın kulu gözükmüyordu bu sabah. Gözlerimden yaşlar süzülüp akmaya başladı. Çaresiz hissettim kendimi o anda, hiç olmadığım kadar çaresiz... Etrafı gözlemleyen o kız çocuğu gitti, yerine sokağın ortasında acısıyla baş başa kalan bir gariban vardı sanki.

Her acı büyüktür elbette ama kulun kaldıramayacağı acı verilmez ya, dayanmaya çalıştım. Ama gariban olmak, garip bir can gibi durmak sanki yaşıma çok fazla geldi, hıçkırarak ağlamaya başladım. Bu soğuk kış gününde kimsecikler yoktu Allah'ım. Evle okul arasındaki mesafenin tam orta yerindeydim. Eve dönsen, o gün seni göremeyecektim öğretmenim. Elim kanlar içinde kalmıştı ama sana gelecektim ille de. Başka bir kazaya mahal vermemek için adımlarımı daha dikkatli atmaya çalışarak, okula yaklaşıyordum.

Ders zili çoktan çalmıştı bile. Sana geç kalmıştım. Sığınacak liman gibiydin ya sen. Geç kâğıdı bile almadan doğruca sınıfa yürüdüm. Bu perişan halimle, gözümde yaşlarla beni senden başka kimse görmesin istedim. Kapıyı bile zar zor tıklattım. Hiç unutmuyorum, sınıfa kış güneşi vurmuş ama sen ondan daha aydınlık duruyordun. Dedim ya, sanki ilahi bir nur gibi bana bakıyordun. Benim varlığım; salya sümük olmuş perişan bir öğrenci olmaktan çıkıp, o "Nur"a yaslanan bir güzel insan olmuştu. Nasıl da telaşlanmıştın, beni o halde görünce. İlk önce gelip başımı okşamıştın ya, tüm acılarım dinmişti sanki. Ne bir gece önce yanmış elim, ne de buzun kestiği acı kalmıştı aklımda. Bana gözyaşlarımı

silmem için hemen bir mendil vermiştin. Yıllar önce bir arkadaşım, “Mendil vermek ayrılıklara sebep olur.” demişti kendi aklınca. Ama sen benim gönlümden hiç ayrılmadın ki. Bu nasıl güzel bir sevgiydi böyle. Yücelmiştin iyice gözümde, etrafında ilahi bir ışıltı belirmişti yine. Hemen ellerinle, elimdeki yarayı temizlemeye çalıştın. Ben sadece bakıyordum ve seni izlemekten başka hiçbir şey yapamıyordum. Bütün acılarını ve birikmiş gözyaşlarını silmiştin bu çocuğun bir anda. Sen ne güzeldin öğretmenim. Ne kadar merhametliydin. O günü, o dersi unutmak ne mümkün yıllar geçse de. Memleketimin ayaz vurmuş günlerinde hep sen gelirsin aklıma. Hep merhametle dokunan ellerin, sevgiyle bakan gözlerin gelir. Elimde buzdan kalan iz, sanki sen gibi bakar bana, elime her baktığımda. Gözyaşlarımı bile mutluluğa çeviren, seni buluyorum.

Hayat, çok şey öğretiyor insana aslında. Ama sevgiyle, merhametle insan yetiştirmeyi senden öğrendim ben. Sevgiyle dokunulan gönüllerde, daha çok şey öğretilebileceğini, asıl olanın sevgi olduğu gerçeğini de sen öğrettin bana. Aslolan; gerçekten sevgiymiş öğretmenim.

Geçenlerde karşılaştık ya, seninle memleket sokaklarında... Yine, yeniden, görmeye doyamadığım güzel insan; sevgili öğretmenim. Yılların verdiği çizgileri göremedim yüzünde. Her zamanki gibi sevgiyi buldum yine. Yüreğini ortaya koyan duruşunun hiç kaybolmadığını gördüm. Öğretmenim; kızını anlatıyordun, üniversiteye gidiyor diye. Hiç kıskanmak gelmedi içimden. Yeryüzünde sana benzeyen bir can olması onu da mübarek kıldı gözümde. Sizlerle gurur duyuyorum diyorsun ya her gördüğünde... Ah öğretmenim ah, kendinle gurur duymalısın diyor içimdeki ses. İçimdeki ses; çok mutlu oluyor, seni her gördüğünde... İçimden sana daha sıkı sarılmak, haykırmak geliyor; sokaklar

dolusu bağırarak geliyor. İçimdeki ses, çok şey söylüyor da öğretmenim, hep kâğıtlarda kalıyor.

O kadar kendime yakın görmüşüm ki sizi kâğıda dökülürken siz ifadesi sen oluveriyor birden... Bu ne samimiyet diyorum yazarken. Ama içimde sonsuz bir yakınlık var aslında. Her defasında öğrettiğiniz saygıyla dururum ya, karşınızda... Bana bir değil birçok harf öğreten seni görmek beni çok mutlu ediyor öğretmenim. Dualarım büyüyor sana doğru. Hissediyor musun? Canım öğretmenim; bak ne öğrendim; öğretmenlik bahçıvanlıkmış aslında. Dokuz yıl az değil... Yeni yetişen gülleri, laleleri, zambakları büyütüyorum ben de. Ne kutsalmış meğer yaptığın iş. Sevdikçe öğretir, öğrettikçe ışıldarmış insan yüreği... Benim de yetişen çiçeklerimden bu kutsal mesleğe gönül verenler, sevgisini katanlar oldu. O çiçekler minik yürekleri aydınlatıyor şimdi ve seni yansıtıyorlar aslında. Onlar bilmiyor ama ben biliyorum. Gurur duyuyorum, diyorsun ya her defasında mutlu oluyorum işte. Ben de çiçeklerimle yaşıyorum bu düşsel sevinci. Çiçeklerimi, senin bize dokunduğun gibi dokunarak ve sevgiyle yetiştiriyorum öğretmenim. Her defasında uzatıyorum ellerimi tıpkı senin gibi. Adın gibi güzel görüyorum her birini. "Gün" diyorum; günbegün çoğalan büyüyen sevgimle. "Ay" diyorum her mutlu biten günün gecesinde. "Günay" oluyor adın gibi; günler anlam buluyor, yılları örüyorum ince parmaklarımla. Yetiştirdiğim her çiçek ama her çiçekte seni görüyorum. Seni yüreğimle alkışlıyorum her defasında öğretmenim... Naçizane yetiştirdiğim çiçeklerimle selamlıyorum. Ellerinizden saygıyla öpüyorum öğretmenim!

2006 Jüri Özel Ödülü / Ağrı

YÜREĞİMDEKİ RESİMLER

Murat ALAN*

A

Hafıza-ı beşer nisyan ile maluldür. Unutmasam, nasıl yaşardım? 28 yıl oldu bacım Ayşegül'ü toprağa vereli. Silik bir mezarlık görüntüsü hafızamın gözyaşıyla ıslanan bölümünde. Kim bilir kaç yıldan sonra şu satırları yazarken geldi aklıma. Dostum Ali öldüğünde henüz geçmişti on sekizi, can dostum Bünyamin ise 28 yaşındaydı. Yarına bir şey bırakmamayı öğretti son nefesinde. Her şey zamanında, her şey yaşarken güzeldi. Dedem, nenelerim, yeğenlerim... Her biri gittiğinde kıyamet koptu sandığım sevgililerim. Unutmayı öğrettiler bana giderken, acısı azalsın diye firakın. Sarı hastane odalarında geçen sıkıntı dolu günler. Bir nefes sıhhati öğrettiler unutturken. Ben günahlarımı bile unuttum. Ben neleri unutmadım ki?

B

Resim 1

Bozuk yolda ilerleyen makam aracını durduran vali arabadan indi. Şehrin kenar mahallesindeki beş ders-

---

* 1970 yılında Ağrı'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Ağrı'da tamamladı. Atatürk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. "Türk Dili ve Grameri Tarama Tezi" hazırladı. Çeşitli şiir yarışmalarında dereceler aldı. Şiirleri birçok dergide yayımlandı. İlk şiir kitabı olan "Asya'nın Düşleri" 2000 yılında basıldı. Halen Ağrı Ticaret Lisesi'nde okul müdürü olarak görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

likli, tek katlı, taş binanın bahçesine girdi. Ustanın biri duvar örüyordu.

- Selamünaleyküm Usta! Kolay gelsin...
- Teşekkür ederim Vali Bey hoş geldiniz.
- Ne yapıyorsun?
- Sınıf yapıyorum efendim.

Vali öfkelenmişti. Çabuk milli eğitim müdürünü ve bu okulun müdürünü bulun, derhal açığa alınsın. Bina-ya kendi kafalarından nasıl ek yaparlar? Açığa alınmadan şu duvarı bitireyim dercesine tekrar malayı eline alan usta:

- Sayın Valim müdür benim...
- Kimden izin aldın sınıf yapmak için?
- Sizden efendim. Onay yazısı odamda. İsterseniz getirebilirim.
- Sen niçin duvar örüyorsun?
- Milli eğitim malzeme verebildi ancak. İşçiye verecek para da yoktu. Ben yapıyorum.

Sonradan önemli görevler yapan vali şehirde hala ismi saygıyla anılan biridir. Vatanını ve milletini sevenleri sever, sayardı. Hatasını anlamıştı.

- Sayın müdürüm sizden özür diliyorum, diyerek, müdürün harçtan çatlamış ellerini sıkmiş, inşaatın geri kalanını tamamlattıracağına söz vererek oradan ayrılmıştı, takdir etmeyi öğreterek.

Resim 2

Gidenler vardı. Toprak sıcaaktı. Avuçları buz. Küçük çukurlar... Minik pamuk eller... Gözyaşı, merhamet ve nedamet toprağın altında çürüyor, yağmur yağmıyordu. Gidenler vardı... Savaşa, zulme, fuşşa. Eşitliğin

kırılan terazisinden kadınlar ve köleler düşüyordu pazarlara... Renk renk ölüyordu insanlar. Vahşet bile unutuluyordu. Kan... İnsanlık kendi kanında boğuluyordu. Dünya; karanlık, soğuk ve mutsuzdu çöl sıcağında. Çünkü çocuklar ölüyordu. Hem de kuyuya düşmüyor, atılıyordu. Binlerce resimle doluydu kuyular. Kuyularla dolu bir kuyuda Yusuf'u arıyordu insanlık, bir ikinci vaktinde, kuyulara atmamayı öğretecek birini bekleyerek.

Resim 3

Gidenler vardı. Dört bir yanına dünyanın, iyi atlarıyla doludizgin. Heybelerinde eşi benzeri görülmemiş resimlerle. Göl kenarında düşlenen nehirlerle. Her gidiş yeni bir dirilişti. Her resim yeni bir dünya. Ve artık gül sadece çiçek değil, bir mazmundu, her resmin en güzel yerinde...

Resim 4

Gelenler vardı bir ikinci yağmuruyla iki doğudan ve iki batıdan. Yüzleri ay gibi, yüzleri güneş gibi. Omuzlarında kız çocukları. Artık herkes kendi içine derin çok derin kuyular kazıyordu. Kuyulardan Yusuf'lar çıkıyordu. Nedametle beraber merhamet fışkırıyordu kuyulardan. Kuyulardan gözyaşı taşıyordu ney olup saza. Sevmeyi öğreniyorduk.

Resim 5

Gelenler vardı. Çıplak ayakları karınca ezmekten korkan ama cesur yürekleri dağlar kadar büyük, bir o kadar yumuşak. Gelenler vardı kol kola yüzleri rengârenk. Onlar öncekilerin bilmediğini öğrenmişlerdi. Onlar Bir'i öğrenmişti. Sonra Bir'in Bir'ini ve ikinin ikincisini, üçü, dördü. Yani gülün dört goncasını. Sadakati, edebi, cesareti, adaleti; öğretmenlerin öğretmeninden öğrenmişlerdi kelimesiz, harfsiz, alfabesiz. Bu ne

büyük sırdı ya rabbi? Ben de öğretmenim ama alfabesiz öğretemiyorum. İlim Çin’de bile olsa aramayı öğreniyorduk.

Resim 6

Gelenler vardı. Anadolu’ya dört nala. Yeleleri rüzgârda uçuşan atların sırtında. İyi atlar ve üzerlerinde iyi adamlar. Zafer muştularıyla aydınlanan ufukta, gökyüzü sönmeyecek bir güneşin doğuşuna hazırlanıyordu. Diyojen farklı bir medeniyet öğreniyordu. Koca bir çınar gökyüzünü kaplarken merhamet ve barış dallarıyla; Edebali nakış nakış dokuyordu Osman’ın yüreğini.

Ankara bozkırında sevgi yeşertiyordu Hacı Bayram; huzuruna manevi zincirlerle getirilirken Akşemseddin. Vakti gelince Mehmed’ini teslim ediyordu; Sultan Murad, ak sakallı öğretmenine. Akşemseddin, Peygamber’in hadisini öğretiyordu sonradan adı ‘Fatih’ olacak yiğide. Hamza’nın öğrencileri surlarda delikler açarken Bizans, İstanbul oluyordu; iyi atların ayakları altına çiçek atarken Rum kızları kem nazarlar arasında. Herkese özgürlük dağıtılırken yeni bir çağ açılıyordu. Öğretmene saygı altın harflerle yazılıyordu tarih sayfalarına. Saygıyı öğreniyorduk.

“Hocama eğri odun yakışmaz.” diyordu Yunus. Kırk yıldır bir tek eğri odun girmiyordu Taptuk’un dergâhına. Sonradan büyük bir öğretmen olacak öğrenci, öğreniyordu Allah’ın her yerde olduğunu, kesmediği horozla geri dönerken. “İsteyene ver anları bana seni gerek seni” diyordu.

Gelenler vardı. Mevlana, Şems’e bakıyordu. Şems aydınlatıyordu. Gel diyordu Mevlana, gel; ne olursan ol yine gel... Ve olduğumuz gibi görünmeyi öğreniyorduk.

Hoca Nasreddin'in nükteleriyle öğreniyorduk bozuk yanlarımızı, kul hakkını, komşu hakkını, gülmeyi ve Timurlardan fil istememeyi.

Gelenler vardı Veli Sultan'ın yanına kimi dargın kimi küskün. Çok sonra anlayacaklardı öğretiyi ve emaneti korumanın ne kadar zor olduğunu. Vatanı sevmeyi öğreniyorduk Silistre'de.

Ve Üstad çileyi öğretiyordu öğrencilerine şua şua, lema lema... Bir olanı ve ötekileri...

Başka bir gözle görüyorduk dünyayı. Ölmeden önce ölmeyi öğreniyorduk. Sultan-ı Şuara'nın dediği gibi. "Her nakışta o mana, öleceğiz ne çare..."

Gelenler vardı, bir avuç toprak parçasına. "Ya İstiklal, Ya Ölüm" diyordu. Yüreğinde bütün geçmiş zaman öğretmenlerinin coşkusuyla. Bayrak gülümsüyordu. Elinde tebeşir kara tahta başında bir güneş gibi doğuyordu gök mavisi gözleriyle ülkemin dağlarına, ovalarına, taşlarına. Bir kez daha öğreniyorduk esir olmamayı, olmayacağımızı.

C

Resim 1

Köyüm... Adı kanla anılan zavallı köyüm... Çocukluğuma dair hatırladıklarım çok az, genelde kurşun sesleri. İlk zamanlar yıkık dökük bir lojman ve okul binası; gaz lambamız bir de babamın elleri... Çalışkan, mahir, usta... Duvar ören, sıva yapan, boya yapan, hatta sıra yapan. Şehre taşınırken çok uzaktan bile pırl pırl görünen güzel okulumuz kaldı hafızamda babamın çatlayan elleriyle beraber ve iç dünyama derinden derine işleyen nice öğretmenlik resimleriyle.

Resim 2

İlkokulum. İlk öğretmenim. Sıddık Öğretmen... Okumayı, yazmayı öğretti bana sabırla, sevgiyle. Yaşamım boyunca lazım olacak her şeyin özünü yüreğimin altıgenlerine arı gibi işleyerek. Yirmi iki yıl oldu görmeyeli. Ama resmin beynime kazılı. Umarım yaşıyor-sundur ve iyisindir. Çünkü nerde görsem tanırım seni. Çünkü seni hiç unutmadım. Çünkü unutmamayı sen öğretmiştin bana.

Ortaokuldayım. Hüsamettin Öğretmenim konuşuyor güzelim Türkçesiyle. Dil sevgisini ilk o aşıyor bana. Dünyalar tatlısı beyefendi bir insan. Seni de unutmadım. Çünkü paylaşıldıkça azalmayan tek şeyin mutluluk olduğunu öğretmiştin bana. Senin de resmin yüreğimde.

Yine ortaokul yılları. Sesim de müzik dersim kadar kötü. Ve Senai Hocam müziği sevdiriyor. Notaları, flüt çalmayı... Hatta İtri'yi, Dede Efendi'yi... Ve neyin sazdan yapıldığını. Bir hoş seda gibi seni de unutmadım hocam.

Lise yılları. Fen bilgisi derslerinde insanoğlu insan olduğumuzu öğretiyordu Şevki Hocam, sert ama babacan tavrıyla. Ve dahi delikanlılığı.

Kâh Malazgirt'te, kâh Kosova'da, kâh Niğbolu'da sayfa sayfa tarihimizi öğreniyorduk Salih Hocamla. Bizi biz yapanı. Seni de unutmadık Salih Hocam.

Yetim hakkını, çalmamayı ve huzura durmayı öğreniyorduk Metin Hocamla Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinde. Ve her Cuma, Lise Camii'nde öğretmenlerimizle omuz omuza olmayı. Hakkını helal et hocam.

Ve Nurgül Hocamla şiiri, edebiyatı, milli zevk ve duyuşu, Fuzulí'yi, Nedim'i Bakí'yi nice hoş sedayı, sevdanın mısralara sığmayan büyüsünü. Edebiyat öğretmeni

olup yanında çalışmaya başlayınca göğsünü kabartan tarifi imkânsız iç huzurunu ve gururu. Nur içinde yat öğretmenim. Seni de hiç unutmayacağız.

Resim 3

Üniversite... Kürsüde Şerif Hoca, Akif'i anlatıyor, İstiklal Marşımızı. Karşısında seksen üç ayrı insan. seksen üç ayrı dünya... Fakat hepimizin gözlerinden yaşlar süzülüyor gizli, aşikâr.

Rıdvan Hoca'dan dinlediniz mi hiç Necip Fazıl'ı yahut Nazım'ı? Yakup Hoca'dan Attila İlhan'ı. Ve an geldi Attila İlhan da öldü. Unutmak mümkün mü onları? Hele Taceddin Hocamı. Şiirin okyanuslarına açılma cesaretini yeniden kazanmama vesile olan o güzel insanı.

Her biri bir Türk büyüğü gibi gönlümün duvarlarına asılı canlı birer resim olan öğretmenlerim sizi nasıl unutabilirim?

Ç

Resim 1

İlk dersim Cudi ile Gabar arasında tek sınıflı bir ortaokul binasında. Yalnız değilim. Öğretmenler öğretmenini gönlümün baş köşesinde. Yanında diğer öğretmenlerim ve babam. Arkamdaki duvarda başöğretmenim. Sırtımı ona dayamışım. Korkmuyorum... Sadece tatlı bir heyecan. Onlara mahcup olmayacağımı biliyorum. Öğrettiklerini unutmamışım çünkü.

Karşımda öğrencilerim. Yaşları biraz büyük ama yürekleri çocuksu, coşkulu, sıcak. Gözleri ıslıl ıslıl. İki yıldır hasret kalmışlar okula, öğretmene. İlk öğrencilerim. İlk sevdalarım. Aytmatov'un "İlk Öğretmen"i gibi. Zil çalmasını istiyorum Zeki Ömer'e inat. Öğretmenlerim sırtımı sıvazlıyor. Bu ne büyük mutluluk.

Resim 2

Gece uzun, gece karanlık. Gece hayın, gece mayın-
lı, gece tuzak. Gelenler var. Sessiz ayaklarında kara bir
ölüm sürükleyerek. Namluları soğuk. Namluları zalim.
Öğretmenlerim ders planı hazırlıyor, karı koca köhne
bir lojman odasında. Bir dağ başı yalnızlığında. Eşk-
ya türkülerine inat yarınki derse hazırlanıyorlar. Konu,
coğrafi bölgelerimiz. Seve seve geldikleri bu bölgede,
o gece kapılarını namluların çalacağından habersiz. Ve
coğrafyam kana bulanıyor. Karı koca mertçe paylaşı-
yor ölümü. Elbiseli vücutları bayraklara sarılıyor. Ve
yüreğimden iki resim düşüyor sınıfın ortasına. Minik
avuçlar gözyaşı topluyor sıralardan o gün. Kara tahta
daha da kara. Kan karası. Ders değil lanet okunuyor,
yüreğim daralıyor. Bir öğretmenim yetişiyor imdadı-
ma. “Ümitsiz olma!” diyor. Vatan uğrunda ölmeyi öğ-
reniyorum.

Resim 3

Kuyular kirleniyor. Kuyular kuruyor. Kuyulardan
kan çıkıyor. Kuyulardan ceset. “Kuyularımıza ne oldu
öğretmenim? Hani o içimize kazdığımız derin kuyula-
ra. Hani o içinde sevgi olan, barış olan, kardeşlik olan,
merhamet olan, ney olup sazdan saza gönülden gönüle
sır taşıyan kuyularımıza ne oldu öğretmenim?”

“Herkesin elinde niye bir kilit var öğretmenim? Her
evde, her kapıda, her cepte. Neredeyse her yürekte. Yü-
reklerimize ne oldu? Eskiden kilit var mıydı öğretme-
nim? Anahtarlarımız nerede, kimde öğretmenim?”

D

Resim 1

Biz altı kardeşiz. Aramızda birer buçuk yıl yaş fark
var. Üçümüz her sabah babamla okula giderdik. Okula

kadar babamızdı. Okulda herkesin babası. Şaşırıp baba desek kızardı. Alınırdık içten içe.

Her gece ilkokul yıllarında çoğu zaman bir gaz lambası ışığında, sonraları cılız bir ampul aydınlığında dizinin dibine oturtur, bize adam olmayı öğretirdi. Bazen bir masal, bazen bir öykü ya da bir menkıbe ile bazen de tarihten bir resimle yüreğimize kor gibi düşen, büyüdükçe bizimle büyüyen o resimlerin hepsinde babamın imzası vardı.

Resim 2

Bir gün evimizin bahçesinde tebeşirle sek sek çizerken yakalandık babama. Elimdeki tebeşiri alıp, “nerden aldın bunu?” diye sormuştu. Odandan deyince bütün saflığımla; yüzümde patlayan tokatla yerde bulmuş-tum kendimi. Devletin malını almıştım. O tokadı hiç unutmadım.

Resim 3

Sıra sıra uçuyorduk yuvadan. Her birimiz ayrı bir ile ayrı bir üniversiteye. Artık aklar düşmeye başlamıştı babamın saçlarına. Bizleri yolcu ederken anamın gözyaşlarıyla; evimizin camına yaptırdığı korkuluktaki demir harfleri gösteriyordu: “Ey oğul çalış!”

Resim 4

Teker teker dönüyorduk eve. Önceden hazırlanmış çerçevelere asılıyordu diplomalarımız. Babamın gururu ise bulutlara. Saçları iyice beyazlamıştı artık. Hiç yıllık izin kullanılmadan geçen otuz üç yıl. Artık emekli olabilirim, diyordu. Çünkü yerini biz doldürmüştük. Şerefli bir yaşam bırakmıştı bize. Sokakta gördüğü sevgi ve saygı bunun ispatıydı. Ülkesine ve bize adanmış bir ömür... Emeğin alın terinin sayfalarca yazılsa bitmeyecek öyküsü. Yetiştirdiği binlerce insan. Hepsinin duası sevgisi... Peygamber mesleğinin en canlı örneği...

Resim 5

Yıllarca içinde beslediği bir hasretti. Hep sizin için erteledim diyordu çocuklar bunca yıldır. Artık gitmek istiyorum diyordu öğretmenler öğretmenine. Ve sevgililer sevgilisine gitti, daha büyük bir sevgiyle dönerek aramıza.

Son

Evet, benim ilk öğretmenim babamdı. İnsan babasını nasıl unutabilir ki?

YOLA DÜŞENLER

ÖĞRETMENLİK HATIRALARI YARIŞMASI
2007 YILI ÖDÜLLÜ ESERLERİ

2007 Türkiye Birincisi / Zonguldak

ESKİ KUŞLAR MÜZESİ

Sinan DAVULCU*

1.Yusufçuk

Nasıl da taze hatırlayışlarla anıyorum seni. O zamanlar taze, babaannemin şehre inişlerinde ağzımız kadar büyük akide şekerleriyle bize getirdiği mutluluk demektir. Tam o günlere denk düşüyordu gelişin. Babaannem şehre inmişti ve akşama taze şekerlerle dönecekti. Ablamla ikimizi etrafına alacak ve taze şeker getirdim size diyecekti. Böyle mi söylerdi gerçekten, yoksa geçmişin kapılarını araladığım pencere, o eski, o pörsümüş görüntüyü bu şekilde mi aksettiriyor bilemiyorum. İlk defa babaannem o akşam bahsetti senden. Akide şekerinin 'taze' kelimesine bulanmış haberini beklerken, "yeni bir muhallim gelmiş, çok taze maşallah" cümlesi, akide şekerlerimin büyüsunü alıp götürürmüştü ansızın. Evdeki herkes seni merak ediyordu. Taze demişti ya babaannem senin için, sen o günden beri o şehirli şekerleri çağırırdın bende.

Okula başlamamıştım henüz. Babam şehirde okumamı istiyordu. Ama ah o babaannem, ata yurdu diyordu da başka bir şey demiyordu. Hem şehir sağır ve

* 1979 yılında Zonguldak'ın Kilimli Beldesi'nde doğdu. Kilimli Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu'nu bitirdikten sonra, ortaöğrenimini Mehmet Çelikel Lisesi'nde tamamladı. Karadeniz Teknik Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Bartın Arıt Çok Programlı Lisesi'ne Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak atandı. Hâlen Gazi İlköğretim Okulu'nda görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

dilsiz olan ablam için de bir umut kapısıydı. Çok iller dolaşmıştı babam ablam için, fakat tedavi imkânı bulamamıştı. Ama diyordu babam, şehirde her gelişmeyi kolayca haber alabiliriz. Biz buraya ait değildik, hep söylüyordu babam.

Sen de buraya ait değildin biliyorum. Taze'ydin sen de. Şehirde gelmiştin akide şekerleri gibi ve onun gibi burada kaybolup gidecektin. Burası okumuş insan için cehennem demekti. Babam söyledi bütün bunları. Hem biliyor musun, o zamanlar ben, ablamın sağır olmasından gizli bir mutluluk duyardım, "taze şeker getirdim" derdi babaannem ikimize. Sadece ben duyardım, ablam değil.

Ertesi gün okulun önüne koşuyorum erkenden. Seni görebilmeyi istiyorum. Tam nisanın biri. 'Nisan bir baklası' ekecek bizimkiler, akşam konuşmuşlar aralarında. Evdeki hiçbir sözü kaçırmıyorum. Ablama inat, dünyanın bütün seslerini duyabilmeyi istiyorum. Yağmurlu bir gün. Okul çocukları eski ve kirli yüzleriyle okul bahçesinin kapısından giriyorlar. Babam bu çocuklarla oynamamı yasaklayalı belki de yüzyıllar olmuş. Kötü çocuklar bunlar, küfürlü konuşurlar çünkü.

Yıllarca içimde ince ince tütecek o sarı lojmandan çıkıyorsun. Seni izliyorum duvarın arkasından. İçimde kırmızı bir korku! Akide şekerinin en çok kırmızı olanını severdim, yağmurda seni eritecek gibi. Hayır, erimiyorsun, aksine bir koşuda giriveriyorsun okul kapısından. Ama benim şekerlerim koşamazlar ki.

Sonra babamla tanışmanız. "İyi çocuk" diyor babam senin için, "Hem kültürlü de. Çok yazık olacak." Dünyanın bütün sesleri sende toplanıyor sanki ya da küçük tahta sandığıma sokuşturduğum gizli kelimelerim senin için kaçıp geliyorlar kulağıma. Akide şekerim küçülüyor, çocuk oluyor ve anne şekerin ellerinden tutup

yollarda yürüyor. Okul çıkışı köyün yollarında. Hiç ara vermeden, benim tüm korkularıma rağmen; yağmurda bile.

Bize geliş gidişlerin artmıştı. Giderken mutlaka başımı okşar öyle giderdin. Konuşmazdın, gülerdin sadece bana. Sana soracaklarım vardı; fakat yalnız olmalıydık. Bir de ablam olmalıydı yanımda. Zaten hep ablamı konuşurdunuz babamla. “Mutlaka bir çaresi olmalıydı.” Babam ablam için dolaştığı şehirleri, başvurduğu doktorları sana anlatırdı. Sen tanıdıklarının çocukları arasında, duymayı ve konuşmayı başaranlardan bahsederdin. Ben kırmızı koltuğumuzun üzerinde sana bakardım. Ablam duysun istemezdim, bunu sana anlatmalıydım. Yalnız olmalıydık bunun için. Zaten hep ablamı konuşurdun, benimse sadece giderken başımı okşardın.

Eylülle birlikte okula başlıyorum. Senin öğrencinim artık. Babamın bütün şehir tasarılarına rağmen senin öğrencinim. Ne de olsa ata yurdu. Derslerde uzun uzun sana bakıyorum. Ayrıcalıklı olmalıyım. Çünkü sen defalarca başımı okşadın, hem sürekli tedavisinden bahsettiğin o kız çocuğu var ya, o işte benim ablam. Anla istiyorum, anlamıyorsun. Akide şekerinden nefret ediyorum.

Annemin ölümü birbirimize bağlıyor bizi. Hep yanımdasın. Minik gözyaşlarımı ellerinle siliyorsun. Bana kuşlardan bahsediyorsun, “annen” diyorsun “seni bırakmadı.” “O seni izliyor ve kuşlarla haber gönderiyor sana. Bak duyuyor musun: Yusufçuk!.. Yusufçuk!..

Ama benim adım Yusuf değil ki! Cennette bütün çocukların adı Yusuf olur. Peki, ben nerden bileceğim annemin beni çağırdığını? Şuran sana söyleyecek!..

Dokunduğun yer kalbim. Onu da sonraları sen öğrettin bana. “Bak burası senin kalbin” demiştin. Bak-

mıştığm. Yusufçukların sesini ayırt ediyordu demek kalbim. Annemin sesini bana orası söyleyecekti. Hiç ağlamadım o günden sonra ve öğrettiğin gibi ne zaman beyaz ve küçük bir kuş görsem, kulağımı göğsümün üstüne yaslayıp annemin sesini aradım.

Kuş hikâyeleri anlatmaktan hiç bıkmadın. Hep kuşlardan bahsettin bize. Yine bir kuş hikâyesinin orta yerinde, öğrettiğin gibi parmağımı kaldırdım. Görmedin, belki de görmezlikten geldin. Kuşlarla arana hiç kimse girmesin istiyordun belki de. Ama ısrarlıydı parmağım. “Söyle!” dedin. Sesindeki sertlik umurumda bile değildi.

– Ben şehre gideceğim öğretmenim, dedim.

Kız mıydın bana, yüzünde anlaşılmaz bir ifade vardı. Yıllarca bunun bir kızgınlık ifadesi olup olmadığını sordum durdum kendime. Yıllarca cevabını alamadığım bir soru olarak beynimin meydanlarında at koşturdu bu soru. Sonra konuştun, sesin annemin bahçede kazmasıyla toprağı yararkenki sesi gibiydi. Biraz sert, ama merhametli daha çok.

– Önemli olan bu vatana hizmet etmek, şehir köy önemli değil.

Ne demekti bu? Beni kısıkanıyordun değil mi? Ben şehre gidiyordum, sense bu köyde kalıyordun. Oh olsundu sana. Hem ablamı da alıp götürüyordum. Sen yalnızdın, kuşların senin olsundu.

2. Turnalar

Ve gidiyoruz. Babam annemi de götürmek isterdi kuşkusuz. Ama olmamıştı. Üstelik buralar artık daha bir yaşanılmaz olmuştu. Babaanneme her akşam bun-

dan bahsederdi. Halamın yanında da rahat edebilirdi babaannem. Seninle veda etmek için okula kadar gelmiştik babamla. Yüzündeki tebessüm de neyin nesiydi. Üstelik sana bakmama rağmen başımı da okşamamıştın. İçimde garip bir duygu vardı. Ağlamak istiyordum. Biliyordum ki önünde ağlarsam, Hüseyin'le yaptığımız maçlarda ağladığım gibi ağlarsam, sen de Hüseyin'in yaptığı gibi benimle alay edecektin. Süt çocuğu diyecektin, belki de muhallebi. Neden muhallebiyi seçerlerdi ki, muhallebi tatlıydı oysa. Muhallebi güzeldi.

Kuşlarla ilgili hikâyeler öğrendim senden sonra. Cennetin dışındaki yerlerden haberler getiren kuşları öğrendim senin ardından. Turnayı öğrendim en çok. Yaşlanan ana ve babalarının geçimlerini sağlıyordu turnalar. Ben de bir turna kuşu olup babama ve ablama bakmalıydım. Okumalıydım. Yıllarla birlikte içimdeki turna da büyüyordu. Kuş seslerini ayırt edebilen yüreğimi, bir turna kuşu yapıp sana göndermeyi istiyordum. Haber kuşuydu turna. Eşi öldürülen turna yere iner ve eşinin başından ayrılmazdı. Böyle yazıyordu kitaplar. Bense yüreğime eş bildiğim annemi ve seni, o iki dağın arasında sıkışıp kalmış köyde bırakmıştım. Vedasız ve ayrılıksız. Giderek sadece!..

Okullar, üniversite ve öğretmenlik. Sana özenmiş miydim öğretmen olmayı isterken? Hiç durmadan kuşlara ait hikâyeler okurken, aklımın bir köşesinde sen var mıydın? Bilmedim.

Öğretmendim, tayinim bir köye değil bir beldeye çıkmıştı. "Önemli olan bu vatana hizmet etmek, şehir köy önemli değil" cümle mi bana ışık olmuştu hiç bilmedim.

Kuşlar vardı, turnalar, turnalarımız...

3. *Çavuşkuşu/İbibik*

Yine Eylülüdü...

Yağmur yağıyordu. Caddelere boydan boya düşüyordu yağmur. Otobüs tam okulun önünde bırakmıştı beni. Bu yağmurun seninle bir alâkası olmalıydı. İlk defa adını koyuyordum çağrışımın. Öğretmenliğimin ilk gününde sinsi bir yağmur, sarı lojmanından çıkıp okula doğru koşan, yağmura inat koşan ve ısrarlı bekleyişime rağmen erimeyen, uzun boylu o simsiyah saçlı adamı resmetmişti, ilham etmişti bana. Müdür odasına giriyorum. Bu sensin değil mi? Bu yüz çizgileri senin çizgilerin. Bu insanın ta içindekileri görmeye çalışsan bakış aynıyla sen!..

Ama saçlarındaki beyazlar, o asabi duruş? Bunlar da neyin nesi? Bir rüyanın ortasında mıyım? Bu sen olamazsın... Hem sen bizim köyden evlenmiştin ve gitmeyesiyeye yerleşmiştin o yere. Babaannem şehre inişlerinde anlatmıştı bunları bize. Sen de köylüler gibi bahçe yapıyor, köy odasında köylüler gibi köy sorunlarını konuşuyordun. Herkes seni o köyün yerlisi kabul ediyordu. Ya sürekli gülümseyen yüzün? Babaanneme göre melek gibi bir adamdın.

O anda katar katar kuşlar geldi ötelere. Yuvaları dağılmış ve habersiz kuşlar. Bu kesinlikle sendin. Önündeki tabelada babamın ağzından sıkça duymaya alıştığım, okulda diğer çocuklara öğrettiğim adın yazılıydı. Nasıl da kurumluydum o kirli yüzlü, eski elbiseli çocuklara adını söylerken. Dünyanın en büyük sırrını biliyormuş gibiydim. Üstelik yıllarla birlikte, senin kuşlarla ilgili hikâyeye kültürüne de ulaşmıştım.

Bu sendin!.. Yine karşıdaydım. Üstelik yalnızdık da. Yıllarca sana söylenmek üzere o kadar çok cümle biriktirmiştim ki içimde. Haberci kuşlara inat biriki-vermişti o hikâyeler. İsmimi söylüyorum sana. Yeni

edebiyat öğretmeni olduğumu söylüyorum. Yüzünün şeklinde eskilerden kalma tanıdık ve munis bir ifade oluşsun istiyorum. Martılar çılgık çılgığa geçiyorlar içimden. Değişmiyor yüzün. Sert, belki de müstehzi!.. Sadece bir “hoş geldiniz” dökülüyor dudaklarından. Sesin ah o sesin, ne kadar sert tınıda. Oysa yıllarca kulağımda taşıdığım o ses bir hüdhüd kuşuydu. Süleyman’a Belkıs’tan haberler getiren. Dünyanın en güzel hikâyelerini taşımuştı bana. Ve sen, anlıyordum ki, bazen kudretli bir Süleyman olmuştun, bazen melikeler melikesi Belkıs.

Hem biliyor musun, çavuşkuşu derlerdi bizim orda Hüdhüde. Bilirdin mutlaka. Üstelik şuracıkta bana anlatıvereceğin bir çavuşkuşu hikâyen de vardır senin. Anlatmadın. Telefonun çaldı. Bana elinle gitmem gerektiğini anlatan bir işaret yaptın. Adını masanın üzerindeki o küçük tabelada okurken, hâlâ kuşları düşünüyordum.

Nasıl da yıkılmış çıktım o gün okuldan. Nereye gidiyorum?

Nasıl iniyor, nerede yürüyor, hangi merdivenleri kaç basamak tırmanıyorum, bilmeyorum. Bilmemin de hiçbir anlamı yok. Senden sonra böyle bir gereksinimim olmamalı zaten.

Bu soğuk dünya içinde senin sesinin sonsuz görüntüleri, renkleri, anne sesiyle karışmış çağlıtı akıp durdu yıllarca içimde. Evet, seni takip etmiştim. Sarı lojmanı, akide şekerlerini, ‘sizler de okuyup millete hizmet edeceksiniz’ sözünü, kuşları, en çok da kuşları... Şimdi sen kendi elinle kurduğun kaleleri ateşe vermiştin. Kutsalımı alıyordun, renklerimi alıyordun.

Babama bahsetmiyorum senin okul müdürüm olduğundan. Üzülür mü, sevinir mi kestiremediğimden belki de. Senden babama hiç bahsetmedim. Bunun yerine,

seni bulabileceğimi zannettiğim binaların çatı altlarına, saçaklara, pencere oyuklarına baktım. Yoktun ve olmak için hiçbir bahanen yoktu.

Seni elinde bazen bir çekiç, bazen bir kerpetenle kapılarla, pencerelerle uğraşırken görüyorum. Selâm bile vermeden geçiyorum. Toplantılarda konuşurken, törenlerde konuşurken hep o asabi çehren takılı kalmış yüzünde. Sana inat hep gülüyorum.

Aylar geçiyor derken. Seninle konuşmaya karar veriyorum. Nasıl da cesaret ettim odana gelmeye? Dönüp dönüp tekrar geldim kapına. Kafamda oluşturduğum bir bahane ile çaldım kapını ve içeri girdim. Koltuğundaydın. İçerisi lavanta kokuyordu. Sandalyelerde iriyarı ve eski giyimli iki öğrenci oturuyor. Nasıl da rahatlar oturdukları yerde!.. Oysa ben ayakta iken bile tedirginim. “Buyurun öğretmen bey” diyorsun. Çocuklar yerlerinden kalkıp sana teşekkür ediyorlar ve sessizce terk ediyorlar odayı. Gözlerinde sana baktıkça çoğalan o sevgi de ne? Bu hırpani kılıklı çocukların sana benden daha yakın olmalarının sebebini öğrenebilmek için neler vermezdim ki?

– Beni unuttunuz mu hocam? diye soruyorum. Evde provasını çokça yaptığım için olmalı hiç takıntısız çıkıverdi bu soru ağızımdan.

– Bir öğretmen unutmaz öğrencilerini, diyorsun, Öğretmenin kanatlarıdır öğrencileri. Masal ülkelerine doğru yol almak için, bir öğretmenin, öğrencilerine ihtiyacı vardır.

Masal ve kanat... Senin kelimelerindi bunlar. Zaman geriye döndü bir anda. Öyle bir hızla döndü ki, o iki dağ arasındaki köyden kuşlar üzerine söylenmiş binlerce türkü gelip kulaklarıma konuverdiler. Loş bahçelerde mürdüm ağaçları çiçeğe durdu. Sarı lojmanın önünde sabahın çok erken saatlerinde, bir yirmi dört kasım

günü kara önlüklü, kara yüzlü çocuklar sıraya girdi ve hepsini, Çilli Halim'i bile, yanaklarından öptün. Manzara resimli takvim yapraklarına sarılmış siyah uçlu kalemler sana uzatılırken nasıl da mutlu oldun. Kalemleri sınıfımızdaki o tahta dolabın gözüne koyarken neden ellerin titriyordu ki? O çocukların arasında sıraya girmemiştin. Üstelik takvim yapraklarına değil de, albemli kâğıtlara sarmıştım babamın sana aldığı o çakıyı. O kirli çocukların kalemlerini alan sen, benim hediyemi görünce yüzünün şeklini neden değiştirmiştin. Beni de öptün onlar gibi ama "bu çakı senin olsun" dedin, "benim için sakla." Üstelik benim süslü kâğıtlarımı çöpe atmıştın. O kirli çocukların takvim yapraklarını ise, düzeltip tahta dolaba koymuştun. Benim hiçbir şeyim o tahta dolaba girmeye hak kazanamamıştı. Sonra koltuğunun altına aldın beni. Uzun uzun baktın, baktın. Küçük bir çocuk babasının elinden tutup, kendisini şehre götürecek otobüse doğru ilerledi. Annem neredeyse evimizin balkonundan bize seslenecekti. "Öğretmen bey" diyecekti, "beni bırakıp gidiyorlar."

O hırpani kılıklı, eskimiş yüzlü iki öğrenci kanatların oldu senin ve Kaf Dağı'na doğru uçurdular seni.

4. Güvercin

Seninle resmi konuşmaların dışındaki tek konuşmamız olmuştu o gün konuştuklarımız. Sonra o kaza! Ağlıyordum sadece. Ayaklarımda tonlarca ağırlık, tonlarca ağrı, ağlıyordum. Gözlerim kapalıydı. Gözlerimin kapalı olduğuna o kadar eminim ki. Sert bir elin alnımda dolaştığını, saçlarımı okşadığını hissediyorum. Karmaşık sesler... Faili meçhul konuşmalar... Neyin neye ait olduğunu ayıramıyorum. Çok uzun süredir yattığımı belimdeki uyusukluk haber veriyor. Gözlerimi

açıyorum sen, gözlerimi kapatıyorum sen!.. “Ne oldu bana?” diyorum. Gülüyorsun. Az uzağında babam, o da gülüyor. “Şükürler olsun” diyor, “ağır uykundan uyanabildin.” “Müdür bey sağ olsun yalnız bırakmadı bizi. Seni de hastaneye o yetiştirmiş.”

Ağlıyordum sadece. Üstelik ayaklarımı hareket ettiremiyordum. Beldeden şehre dönerken otobüsümüz kaza geçirmiş. Babam uzun korku elbisesini muştulu bir haberle yırtan adamın iç rahatlığıyla ve biraz da şımarıklığıyla anlatıyor. Müdür bey haberi alır almaz koşup gelmiş, ambulandan önce beni alıp götürmüş hastaneye. Şoför ve arkasındaki koltukta oturan ben ağır yaralıymışız. Diğerleri küçük sıyrıklarla atlatmışlar. Uçuruma yuvarlanmışız. Şoför de yırtmış kefeni. Habire anlatıyor babam. Sanki susarsa beni kaybedecek. Ablamın suskunluğunu hatırlıyor kuşkusuz.

Sen de gülüyorsun. Yüzündeki sert ifadenin bulutları dağılmış. Güneş açmış yeniden yüzünde. “Küçük yaramaz” diyorsun, “senin bu şehir sevdan başına zaten bir iş açacaktı.”

Alnımda dolaşan o nasırlı elin sana ait olduğunu öğrendiğimde, hıçkıra hıçkıra ağlıyorum. Yanında ve hiç utanmadan. Demek benim için kaygılanmıştın. Başucumda geçirmiştin günlerini ve gecelerini. Oysa ben daha birkaç gün önce seni, öğrencilerini unutmakla suçlamıştım. Sen unutmazdın, bir vefa dağıydın sen!.. Öğretmendin. Seninle ilgili ne çok şey öğrendim bu hastane döneminde. Sadece öğrencilere değil, öğretmenlere de babalık yaptığını, o sert çehrenin çok sevdiğin hanımını kaybettikten sonra yüzünde kaldığını; o köy kızının, Zeynep’in, buralara kadar sürükledikten sonra seni bırakıp sonsuzluğa doğru kanat açtığını ve daha neleri...

5. Kuğu

Yeniden sana bağlanıyorum. Seninle ilgili öğrendiklerime yeniden iman ediyorum. Akide şekerim yeniden seninle hayat buluyor. Okul benim bütün varlığım oluyor seninle. Çıkınca büyü bozuluyor sanki. Evlerin rengi daha bir soluklaşıyor. Ayağımdaki alçılarla okula geliyorum. Sınıfa sen çıkartıyorsun beni. Zil çalınca sınıftan alıyor, öğretmenler odasına götürüyorsun. Uzun uzun bakıyorsun yüzüme eskisi gibi. O iki dağ arasındaki köyü, Hacı Rasim'in kızı Zeynep'i arıyor gibisin. Sonra utanıp yüzünü yere eğiyorsun. Öfke, gurur ve utangaçlık yüz hatlarında nasıl da bir arada barınıyor böyle.

Okul çıkışları dolaşıyoruz seninle. Bazı sokaklara özellikle girmiyoruz. Orada falanca öğrencimiz boyacılık yapıyor, burada filanca öğrencimiz babasının yanında tezgâhtarlık yapıyor. Bizi görürse utanabilirler.

Ahmet, büyük bir futbolcu olacağı inancını taşıdığı o sarışın çocuk, yol parasını bile senden alıyor. Ayşe'nin babası hastanede rehin kaldığında maaşını o gün almıştın. Bir lirasına bile dokunmadan nasıl da onlara vermiştin maaşını. Köy okullarına giden koli koli kitaplar!.. Bütün bunları öğrenmem için pek çok insanla konuşmam gerekmiş meğer. Şaşıyorum eskisi gibi. Müdürü olduğun okulun öğrencilerine karşı nasıl da hassassın. Yıllanmış bir asaleti gizleyen o sert çehren... Süvarisini bulmuş renkler yeniden at sürüyor kalbimin atardamarlarında. Ah o kuşlar...

Ya başucumda bekleyişin, bana el ayak oluşun. O sert ve kaba ellerinle en ılıman mevsimleri getirişin. Sonra bana yeni bir hayat dersi verişin:

– Bir öğretmen unutmaz öğrencilerini. Öğretmenin kanatlarıdır öğrencileri. Masal ülkelerine doğru yol almak için, bir öğretmenin öğrencilerine ihtiyacı vardır.

6. Anka

“Gayet büyük ve efsanevi bir kuştur. Rüzgâr estikçe, çok delikli gagalarından çeşit çeşit sesler çıkarmış. Çeşitli renk ve şekillerle süslü imiş. Bir sene yaşadıkdan sonra çalı çırpı toplayıp üzerine çıkararak ötmeye başlamış. Ötüşü kendisini coşturunca kanatlarını çırpmaya başlar, kanatlarının çıkardığı kıvılcımlardan otlar tutuşur ve birlikte parlak bir alevle yanarlarmış. Geride kalan küllerinden bir yumurta ortaya çıkar ve yavru doğurmuş. Eski musiki bilginleri, bu kuşun çıkardığı sestten musiki ilmini icat etmişler.”

Sen bir öğretmen ve yöneticisin. Bir Anka kuşu gibi küllerinden doğuruyorsun yarınları. Güller açsın diye memleketin her bir yanında, öğrencilerini canınla yoğuruyorsun sen. Seninle Ankalar, diyar diyar vatan toprağına, bin bir revnaklı sesler katıyor. Sen öğretmensin...

2007 Türkiye İkincisi / Adıyaman

LÂL

Veysi ATICI*

Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'nda idareci olan Arif Kingir hocam, okumam için bana günlüğünü vermişti. Aşağıdaki yazı, bu günlüğün bazı bölümlerinden oluşuyor.

Tarih: Haziran sarısı

"Ah bu yollar... Gurbeti mi sılaya bağlar bu yollar, sılayı mı gurbete..."

Ya sen ey yüreğim! Neresi gurbetindir senin, neresi sılan? Tahta sıraların hizasında usul usul atan yüreklerle bağlanırken, bir sılan olabilir mi senin? Rengârenk kelebeklere bağlanırsın önce. Bu renkler benimdir dersin, bu kanatlara uçmayı ben öğrettim. Kabarırsın titrek ve sıcak... Gün gelir havalanır allı pullu kanatlar engin ufuklara doğru. İşte o zaman, ayrılığın buruk acısıyla çöküverirsin dirseklerinin aşındırdığı emektar kürsüye; melûl, mahzun, ama gururlu. İçinde sevinç vardır o an, içinde acı; kalakalırsın öylece. Sıcak yazların tenhalığı akar içine, haziranların vedalı sarılıkları... İçin-

---

* 1966 yılında Adıyaman'da doğdu. İlkokulu Adıyaman'da, ortaokul ve liseyi Ankara Hasanoğlan Atatürk Öğretmen Lisesi'nde okudu. 1993 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. 1994 yılında Trabzon'da Türkçe öğretmeni olarak göreve başladı. 1997 yılında Adıyaman Anadolu Öğretmen Lisesi'ne atandı. Halen Adıyaman Fatih Anadolu Lisesi'nde görevini sürdürmektedir.

de Őiirler bűyűr; ayrılık rengi Őiirler... Fakat kelimeler takılır bođazına. Bıçak gibi dizelerle sancılanırsın; ama dilin lâl!..

Ve sonra umudun kanadı dokunur sıcaklıđına. Őehirler kurulur tahtına, yemyeŐil ovalara kesmiŐ kűyler... Kokusunu duyarsın çiçeklerin, gűçmen kuŐların bahar műjdesini dinlersin űtűŐlerde. Dudaklarında pembeleŐirken belirsiz bir tebessűm, hazan sarısı eylűlleri beklersin bir daha umutla; taze sonbahar baŐlangıçlarını... Bilirsin ki eylűl yeni yűrekleri muŐtular. Beklersin yeni kozaları. İçinde Őiirler, içinde Őarkılar bűyűr. MűjdeleniŐ mutluluklarla titrerken, dilin lâl...

Sonra gűn gelir, ey yűređim, seni de alır yollar. İçinde, uçup giden kelebeklerin rengi kalır; bıraktıđın kűrsűde dirseklerinin izi, duvarlarda yankılanmıŐ sesin... Geride mutluluklar gűműlűrken mazinin sayfalarına, űnűnde umutlar dođar. Umutlara sarılırsın, yaralarına merhem olsun diye.

Yollar... Bıraktığın ucunda ayrılık, yaklaŐtıđın ucunda umutlar vardır. Yamalı asfaltların űzerinde yuvarlanan tekerlekler, uzaklaŐtırır seni sila olmuŐ gurbetten; sila olacak gurbete yaklaŐtırır. Bağlandığın sıralardan ayrılmanın çatlaklarını, bağlanacağın sıraların umuduyla sıvarsın. Ayrılık acısı derinden derine yayılırken içinde, gűzlerine yeni umutların ıŐıltısı yerleŐir.

Otobűs, yalnızca seni almıŐtır; birkaç parça eŐyan, birkaç koli kitabınla birlikte. Sevgilerin ve sevgililerin geride kalmıŐtır. Bilirsin, sevgileri ve sevgilileri taŐımaz otobűsler. Onlardan, buruk hatıralar kalmıŐtır içinde yalnızca. Ama bilirsin ki bu yolun yaklaŐtıđın ucunda da sıralar vardır. Bilirsin ki bu sıraların arkasında da seni bekleyen yűrekler vardır. Umudun ıŐıltısı bir daha yerleŐirken gűzlerine, her birinde kendini gűrűrsűn űnce; sonra mutlu bir űlkenin, sonra bűtűn insanlıđın geleceđini... Hatırlarsın ki bir zamanlar, sendin o sı-

raların arkasındaki yürek. Çekingen, ürkek ve şaşkın; ellerini saklarken o sıraların arkasında, kara tahtanın önündeki yüreklerden umut akmıştı yüreğine; hatırlarsın. Hatırlarsın sımsıcak, işte o zaman yüreğin titreşim, dilin lâl...

Şimdi gidiyorsun; şimdi kara tahtanın önündeki yürek sen olacaksın ve sıraların arkasındaki yürekler seni bekliyor. Sana çok benzeyen yürekler!.. Memleketine gidiyorsun çünkü.

Yüreğim buna inanmıyor. Dokunmasa ellerim atama belgesine, gözlerim okumasa üzerindeki yazıyı, yüreğim inanmayacak. Sivas'ın hazan sarısına boyanmış bozkırları iki yanımdan akmasa geriye, yüreğim inanmayacak.

Tarih: Ekim göçü

Ekim... Ilık gün güneşinin yalancı bir bahar yaşattığı ay... Turnalar katar tutuyor mavileşen gökyüzünün derinliklerinde; kim bilir bahara hazırlanan hangi ülkeye doğru kanat çırpıyorlar? Aşağılarda, ekime hazırlanan yumuşak topraklı tarlalarda yaban güvercinleri... Leyleklerle güvercinlerse, çoktan terk etmiş yuvaları. Boş yuvalar lâl!..

Bu turnalı göğün altında, kuzeydeki Toroslara kadar uzayan güvercinli ovanın bir noktasındaysa ben... Etrafımda ufacık bedenlere sarılmış, her biri ayrı bir hikâyeyle kanayan sıcacık yürekler... Kimisi, çıplak Torosların kanyonundaki dört taş duvar arasında can bulmuş; kimisi Fırat'a uzanan kurak ovada unutulmuş kerpiç bir damda; kimisi şehrin bir kenar mahallesinde, ocağı tütmez bir gecekonduca... Bir annenin saçına, bir babanın yüreğine tutunmaktı belki payları; ama olmamış, olamamış. Bu yüzden dilleri lâl!..

Ders zili çaldığında sıraların arkasına diziliyorlar. Ellerini saklıyorlar sıraların derinliklerine. Belki bütün bütün kaybolmak istiyorlar. Ama tek yapabildikleri, ellerini saklamak!.. En neşeli anlarda, meselâ biri; “Adıyaman kokuyor toprağında taşında” diye bir türkü söylerken gümbür gümbür; hüznün simsiyah perdesi iniyor buğulu gözlerine kimisinin. Karanlık, kapkaranlık bir sırra sarınıyor. Yüreğimi bütün bütün açmak istiyorum onlara. Araya köprüler kurmak, yollar açmak istiyorum; gözlerindeki buğunun perdesi buna izin vermiyor. Dudaklarından dökülecek bir kelimeye umut bağlıyorum bu sırrı çözmek için; ama dilleri lâl!..

İşte en çaresiz olduğum anlar bunlar. Kitaplar yazmıyor bu sırrın formülünü. Okullar öğretmedi bana bunu. Anlıyorum ki öğretmen olmak yetmiyor; daha başka bir şey olmak gerek. Ama ne!.. Biri bilmeli diyorum, bilmeli! Fakat bilmiyor kimsecikler; kime sorsam dili lâl!..

Müdür yardımcımız Yusuf Hoca biliyor bu sırrı. Eylül sarısına boyanmış bir günde ona soruyorum. Buğulanıyor gözleri, şefkat kesiliyor birden:

– Burada öğretmen değiliz diyor. Çok daha öte bir şey... Fakat bunu kimse anlatamaz. Ne ben ne başkası... Burada yaşadıkların öğretir sana. Burası bir çilehânedir, burada yaşayacağın şey, çiledir. Ve çileye katlanma gücünü veren şeyse aşktır. Çile de aşk da burada yaşanır, burada öğrenilir. Aşkı keşfedenler, çileye seve seve katlanır; keşfedemeyenlerse bırakır çilehâneyi. Keşfedemeyenler lâl!..

Anlaşılan ben de daha keşfedemedim... Onun için köprülerim çoğu zaman işe yaramıyor. Onun için, hüznün simsiyah perdesi inince gözlerime, çaresiz kalıyorum. Onun için kelimelere en muhtaç olduğum zamanlarda dilim lâl!..

Tarih: Kasım vurgunu

Kasım... Yukarıda turna katarlarının izi çoktan silinmiş. Bu kez, yağmur yüklü bulutlar kanat çırpıyor, kim bilir hangi uzak denizden gelen. Fırat'la Toroslar arasında genişleyip duran ova, siyaha kesmiş. Ezeli iki âşık; yani toprakla tohum çoktan kavuşmuş. Dışarıdan lâl sanılsa da, bu aşkın şarkısı baharda duyulacak, Turlularla, çiçeklerle, böceklerle beraber. Bunu biliyorsun sen ey yüreğim.

Günlerden pazar... Nöbetçiyim. Kasım sabahının ayazında yola çıkıyorum. Yatakhane koridorunda Yusuf Hoca'nın sesi yankılanıyor. Bu sesi duymak, bana güven veriyor; yine de benden önce gelmiş olmasını kıskanıyorum. Selâm veriyorum; selâmımı alırken saatte bakıyor geciktiğimi ima edercesine. Zamanında geldiğimi söylüyorum. Gülümsüyor:

– Burada mesaiden fazlasını yapmak gerek, diyor.

Buna gücenmiyorum.

Kara yazgının acısıyla yastıklara sessizce gözyaşı akıtan, kaybettiği şefkati arar gibi yorganlara sarılan, kim bilir hangi kâbuslarla uykusu paramparça olduktan sonra yorgun düşen minik bedenleri uyandırıyoruz. Şefkatin sıcaklığını verir mi bilmem; sıcak bir çay için yemekhaneye indiriyoruz onları!..

Kahvaltıdan sonra dağılıyoruz. Yusuf Hoca, çocuklardan bir kısmını alıp yatakhaneye götürüyor. Ben sınıfları dolaşıyorum, spor sahasındakilerle top oynuyorum, bahçede dolaşanlara eşlik ediyorum... Köprüler kurmaya çalışıyorum yürekleriyle yüreğimin arasında.

Beni çağırıyor Yusuf Hoca, yatakhaneye. Bir anne şefkati ile bir baba duruşu kazanmış buluyorum onu. Müdür yardımcısı değil şimdi. Şimdi, baştan ayağa

anne, baştan ayağa baba... Çocukları sıraya dizmiş, sırası geleni alıyor, tas tas döküp ılık suyu, bir anne şefkatiyle yıkıyor. Sonra havluya sarıp odaya oturtuyor ve baba edasıyla uyarıyor:

– Sakın kıpırdama, üstünü açma!

Sert bir eda ile söylese de, minik yürekler bu ses tonunda bir baba yüreğinin sıcaklığını tadıyor. Bu sertliğin içindeki şefkati yudum yudum içiyor.

Yıkama faslı bitince giydiriyor hepsini, yeniden anne şefkati kuşanarak!.. Sonra beni bir kenara çekiyor;

– şu Mehmet'i ikna edemedim diyor. Gideceğim diyor, başka bir şey demiyor. Babası yok. Annesi, bir lokma ekmek bulamadığı için evlenmek zorunda kalmış. Kocasını istemiyormuş çocuğu. Bir kere de sen dene bakalım, belki kalmaya ikna edersin. Ben şimdi çamaşlıklarını yıkayacağım çocukların. Makinede yıkayamıyoruz, renklerini bozuyor meret.

Ve çamaşıra girişiyor. Ben Mehmet'i alıyorum yanıma. Bahçede dolaştırıyorum, kantinden çikolata alıyorum. Dilimin döndüğünce okulun güzelliğini anlatmaya çalıyorum. Güzeli yataklardan, güzel yemeklerden söz ediyorum. Uzak yakın umutları açılmaya çalıyorum. O, ağlıyor yalnızca, tek kelime söylemiyor: Mehmet suskun, Mehmet lâl!..

Ayaklarımız bizi Yusuf Hoca'nın odasına götürüyor. Yüreğimdeki güç tükeniyor, isyan edercesine son kez valarıyorum:

– Neden gitmek istiyorsun yavrum! Bizi neden bırakıyorsun! Bak, yemek veriyoruz, çamaşlıklarını yıkıyoruz, harçlık veriyoruz. Evinde bu rahatlığı bulamayacaksın ki...

Suskunluğu çözüldüğü çocuğun bu kez:

– Siz de beni anlamıyorsunuz diyor, gözyaşları yanaklarında sıralanırken. Evet, burada her şey var, biliyorum...

Gömleğinin yakasını çekip derin derin kokluyor özlemle. Göğsünden yükselen titremeye ekliyor sonra:

– Her şey var, ama annemin kokusu yok işte...

Ah yüreğim, kokladığın her gül kanatır seni. Uçup giden turnaların izi kalır sende, kanatlanan kelebeklerin rengi!.. Öğretmen olmak yetmiyor işte, yetmiyor; anne de kokmalısın. Ne büyük bir savaşın acımasız meydanında imişsin meğer! Şimdi anlıyorsun değil mi, şu yanında duran Yusuf Hoca'nın bir ay kadar önceki sözlerini! Şimdi, aşkın kanatları örseliyor seni. Galiba çileye talip oluyorsun.

Dönüp Yusuf Hoca'ya bakıyorum. Yusuf'un gözlerinde damlalar!.. Yusuf'un yüreği titre; dili lâl Yusuf'un..."

2007 Türkiye Üçüncüsü / Adana-1

KELEBEĞİN RÜYASI

Alişen AVCI*

O, saçlarımızdaki tozu öğütüp,

Şakaklarına beyazlar düşürdü

Ona...

Soğuk kış sabahları sıkıcı olur. Hele bir de gökyüzü tırşeleşmişse ve bir perde gibi kırışan çamurlu yollar hiç bitmeyecekmiş gibi önünde uzayıp gidiyorsa daha da sıkıcı olur. Kasımın bu on beşinci sabahında, elimde gittikçe ağırlaşan tıkız valizim ile sıkıntının tam ortasındayım. Çiseleyen yağmur damlaları saçlarımda ağırlaşıyor. Alnımın daha çok açılmış olduğunu o an fark ediyorum. Evet, saçlarım epeyce seyrekleşmiş. Ama şu an bunu düşünecek durumda değilim. Rüzgâr, keskin bir bıçak gibi tenimde gezinirken, vücudumun kaskatı kesildiğini hissediyorum. Hatta bazen palto-
mun içine kadar sokuluyor, ürperiyorum. Karşımda hiç bilmediğim; çukurlu, ıssız ve çapraz bir yol var. Böylesi durumlarda müphem bir duygu sarar insanın içini. Ayaklarımda biriken kesekli çamur adımlarımı ağırlaştırmasa, daha hızlı yol alacağım ama mümkün olmuyor.

---

* 1973 yılında Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nin Başak Köyü'nde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Kızıltepe'de tamamladıktan sonra, 1998'de D.Ü. Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Eserleriyle üç adet kişisel resim sergisi açtı, on bir karma sergiye katıldı. Halen Adana'da Dede Korkut İlköğretim Okulu'nda Teknoloji ve Tasarım Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Neyse ki bir müddet sonra köyün ilk evleri görünmeye başlıyor, buna seviniyorum. Yaklaşık iki kilometre kadar yürüdükten sonra, terkedilmiş izlenimi veren köye ilk vardığımda beni yabansı bir sessizlik karşılıyor. Ne bir ses, ne bir hareketlilik. Toprak damlı evler, tahta kapılar, inişli çıkışlı lâçka yollar, gölmiş sokaklar göze çarpıyor. Köyde kekremsi bir hava hâkim. Sınır bozucu bir gıcırıtıyla açılan tahta bir kapının sesini duymasam, köyde hiç kimsenin yaşamadığını düşüneceğim. Açılan daracık kapının aralığından seyrek bıyıklı, orta yaşlarda bir adam beliriyor. Zaten kısık olan gözlerini daha da kısarak: “Sen köye yeni atanan öğretmen olmalısın?” diyor bana. “Evet” diyorum. Nefes nefese kalmışım, sözü kısa kesiyorum.

Adam, rengi solmuş kabanının yakasını kulaklarına doğru kaldırarak: “Hoş geldin, yorgun olmalısın. Bu mevsimde, bu çamurda dolmuşlar köyün içine kadar girmez. Seni hemen lojmana götürüyüm de biraz dinlen.” diyor.

Lojmana doğru yürürken sigaradan çatallaşmış sesiyle, köye ataması yapılan öğretmenlerin çeşitli bahanelerle buraya gelmek istemediklerini, fakat iki hafta önce okul müdürünün burada göreve başladığını söylüyor. Yalnız olmadığımı seviniyorum, sıkıntım biraz olsun hafifliyor.

İlk kez bir lojmanda kalacağım. Erguvan kırmızısı çatısı ve taşlarla örülmüş akçıl duvarlarıyla, gri bir lojman görüntüsü geçiyor içimden. Bir müddet sonra yanılmadığımı anlıyorum, düşündüğüm lojman tam karşımda duruyor. Avlunun kapısında vakur duruşuyla uzun boylu, şık giyimli biri, bir şeyleri gözlemler gibi pürdikkat uzaktaki bir noktaya bakıyor, Müdür Bey olmalı. Tam o an uzaklardan bir kadının zağlı çığığı duyuluyor. Bu acı çığığlıkla birlikte bağırtılar birbirine karışıyor. Yanımdaki köylü ve okulun kapısında bek-

leyen adam hiç duraksamadan çılgının geldiği yöne doğru panik halinde koşuyor. Ben de heyecanla lojmana doğru birkaç adım daha atarak, olayı görebileceğim bir uzanım arıyorum. Gördüklerim karşısında kanım donuyor: Bir grup öğrenci, başka bir grup öğrenciyi amansızca taşıyordu. Saldırıya uğrayan çocuklar bir yandan kendilerine atılan taşlardan kafalarını ve yüzlerini korumaya uğraşırken, bir yandan da telaş içinde kaçmaya çalışıyordu.

* * *

Müdür bey, elinde suni deriden yapılmış siyah renk evrak çantasıyla sınıfın kapısından içeri girdi. Dağınık biçimde sıralara yerleşmiş öğrencilere göz ucuyla baktı. Sonra sınıfa selam vererek, sırt kısmı sökülmüş olan sandalyeye oturdu. Bir gün önce gelip yerleştiği bu köyde hem öğretmen, hem de müdür olarak göreve başlamıştı. Bu gün bu köyde ilk dersine giriyordu, o da en az öğrenciler kadar heyecanlıydı.

Daha ilk gün, soyadları Akdağ olan, sınıf mevcudunun neredeyse yarısının okula hiç gelmediğini fark etti. Çocuklara bunun nedenini sorduğunda hayretler içinde kaldı:

“Onlar bu okula gelemeler öğretmenim, korkuyorlar” diyor öğrencinin biri. “Çünkü onlar bizim amcamızı öldürdüler. Onlarla aramızda kan davası var.”

“Tamam da yavrum köyde başka okul yok ki.”

* * *

Lojmanın içindeki odun sobasıyla ısınmaya çalışıyorum. Neredeyse bir saat geçtiği halde hâlâ üşüyor ve ısınmakta zorluk çekiyorum.

Az sonra, açılan lojmanın kapısından biri, soğukla birlikte ivedilikle içeri giriyor. Deminki olaya telâş için-

de müdahale eden kişi bu. Çamura belenmiş, üstü başi az önceki saldırının izleri içinde. Ellerinini ovuşturarak bana doğru geliyor.

“Hoş geldiniz hocam ben Mehmet Öğretmen, sizi bekliyordum” diyor. Sıcak bir tebessümle elimi sıkıyor. O da taşlı saldırıdan nasibini almış belli. Ama sanki bir saat önceki kavganın ortasında kalan kendisi değil, gayet serinkanlı ve güleç. Müdür Bey’i ilk gördüğümde yüzü bana Yull Bryner’in bıyıklı halini hatırlatıyor. Daha otuz yaşlarında olmasına rağmen, siyah saçları epeyce beyazlamış ve dökülmüş, alnı iyice açılmış. İnsanı kucaklayan, sıcak ve bilge bakışları var. Kestane kahvesi gözleri güven veriyor insana.

* * *

Akdağ ailesinin büyüğü konumundaki Seydi Amca, yaklaşık iki saattir teslim olmamak için mücadele verdiği tartışmadan sıkılmıştı. Üstelik okul müdürü Mehmet Bey, bütün aile fertlerinin huzurunda düşüncelerini çürüterek, onu adeta zor durumda bırakıyordu.

“Kuru gayret çarık eskitir Müdür Bey! Nasıl sağlayacaksınız bu kadar çocuğun güvenliğini?” diye soruyor Seydi Amca sesini biraz daha yükselterek. Herkes bu sorunun cevabını merak ediyor. Bütün gözler Mehmet Bey’e çevriliyor. Mehmet Bey, hiç tereddüt etmeden, aynı kararlı ses tonuyla: “Bizzat ben sağlayacağım” diyor ve devam ediyor: “Her gün sabah erkenden bütün çocuklarınızı kapınızdan alıp, okula götürereceğim paydos saatinde de yine evinize teslim edeceğim. Ayrıca sınıfta ve teneffüslerde de çocukların her türlü güvenliğini sağlayacağım,” diyor, dik bakışlarını hiç çevirmeden. Derin bir sessizlik başlıyor, Seydi Amca, elindeki son silahı da kaybetmiş bir komutan gibi önüne bakıyor. Kasketini çıkarıp ağır hareketlerle önce kırılmış saçlarını, ardından kalın bıyıklarını kaşıyor. Düşünceli

gözleri bazı aile fertlerinin yüzünde geziniyor. Biraz sonra yüz kasları gevşiyor, buruşuk yüzünün içinden Mehmet Bey'e bakıyor: "Köyde tek öğretmensin, okul ile bizim evler arasında en az üç yüz metrelik bir mesafe var. Bu karda kışta yağmur çamur demeden bunu gerçekten yapabilecek misin?"

* * *

Bir gece daha bitti ve işte gürbüz bir pazartesi daha dimdik karşımda duruyor. Yataktan çıkar çıkmaz dayanılması güç bir soğuk, bembeyaz bir sis, sabahın yorgun karanlığı bir olup üstüme geliyor. Müdür Bey yaklaşık bir saat önce çıkmış olmalı, neredeyse gelir, ben de diğer çocuklarla tören yapmalıyım.

Biz tören yapmaya hazırlanırken, kesif sisin içinden Müdür Bey ve sırtlarında okul çantaları ile kırk üç çocuk beliriyor. Bu görüntüyle birlikte aralık rüzgârı, biraz daha üşütüyor sanki. Çocukların gözlerini ürkek bir telaş, bir heyecan sarıyor. Dört gün önceki taşlı saldırıdan sonra ilk kez okula geliyorlar. Onları da hemen sıraya katıp töreni bitiriyoruz. Bir tarafta Akdağ ailesinin, diğer tarafta da Zınnar ailesinin çocukları olmak üzere, iki sınıfı da ortadan ikiye bölüp ayrı oturtuyoruz. Müdür Bey şimdilik öyle oturtuyormuş. Sonra Müdür Bey kendi sınıfının başına geçiyor, ama arada bir benim sınıfı da gözlemliyor. Benden çocukların tavırlarıyla ilgili bilgi alıyor. Sorumluluğunun bilincinde büsbütün dikkatli davranıyor.

Kahverengi sıralarda öyle otururken, çocukların kırık kafalarındaki iğreti sargının içimizde yarattığı düğüm mü, yoksa babalarının, amcalarının genç yaşta anlamsız bir düşmanlık sonucu öldürülmüş olmalarının bıraktığı sızı mı daha yoğun? Kestirmek zor. Çocukların yaşantısında biteviye çatışmalar, köhne düşmanlıklar, sık sık yaralananlar ölenler, kin ve nefret eksik ol-

muyor. Býyýklerin dilindeki ümitsiz serzenişler, sakın bir yaşantıyı özletmeye fırsat tanımazken, kendilerini çepeçevre kuşatan kara yazgıyı nasıl değiştirebilir bunlar. Bu şartlarda sınıftaki kitaplık, karatahta, mevsim şeridi, tarih şeridi, haritalar, ünite köşesi, okuma fişleri, renkli tebeşirler yaşantılarının ne kadarını doldurabilir? Evlerin her metrekaresinde hissedilen sefalet, yirmi birinci yüzyılın eşiğinde elektriği, suyu, yolu, telefonu, sağlık ocağı olmayan bu köyün yarattığı şaşkınlık, çaresizlik, keder, insanın burnunun direğini sızlatıyor.

İlk iki derste bir sorun çıkmıyor. Üçüncü teneffüs zili çalar çalmaz koridor çıkışında bir gürültü kopuyor. Kavga ve küfür sesleri okulun koridorlarında yankılanıyor. Öğrenciler bizden daha seri bir şekilde olay yerine seğirtip, hemen kavgaya müdahil oluyorlar. Ortalık karışıyor, biz sınıfların kapısında kontrollü bir çıkış sağlamaya çalışırken, ilk çıkanlar küfürleşerek kavgayı başlatıyorlar. Hemen onları ayırmaya çalışıyoruz, fakat onlarca çocuk öyle tutuşmuşlar ki kavgaya, öyle kenetlenmişler ki birbiriyle, bu hiç de kolay değil. Biz birilerini ayırırken diğerleri tekrar yumruklaşmaya başlıyor. Sopa sallayanlar, yerlere düşenler, küfür savuranlar, gömleği yırtılanlar, ezilme tehlikesi geçirenler birbiri-ne karışıyor. Çocuklar yetişkin insanlar gibi basbayağı şiddetli ve haşın bir kavgaya tutuşuyor. Hatta bizler de bazı darbelerden nasipleniyoruz. Nutkum tutuluyor. Çocuklara zarar vermeden ayırmaya çalışırken, bir an kendimi kaybedip, bazılarını hızlı bir şekilde kenara itmeye başlıyorum. Çocukların bir kısmı şiddetli itmemden dolayı duvara çarpıyor, sertçe yere düşüyor. Bazılarının da ellerini birbirinden ayırmak için kollarına sertçe vuruyorum. Neyse ki olay çok büyümeden ve çok ciddi yaralanmalar olmadan çocukları tamamıyla ayırıyoruz. Hepsini apar topar sınıflarına alıyoruz. Müdür Bey birbirine bakan iki sınıfın kapısını açarak,

koridorun ortasında herkesin duyacağı bir ses tonuyla konuşuyor:

“Çocuklar!.. Bir daha böyle bir olayın olmasını istemiyorum. Hepiniz kardeşsiniz, arkadaşsınız, büyüklerinizin hatasını siz devam ettirmemelisiniz. Tam tersine sizler, eğitilmiş insanlar olarak, onların hatalarını düzeltmelisiniz. Kavgayla gürültüyle hiçbir şeyi çözemeyeceğiniz gibi olayları daha da büyütür ve içinden çıkılmaz bir hale getirirsiniz. Unutmayın kavgaya kavgayı, nefret nefreti doğurur...”

O gün bir daha teneffüse çıkmıyoruz. Onlarla uzun uzun konuşup, şiddet yönlerini sağaltmaya çalışıyoruz.

Paydos saatinde Müdür Bey çocukları tekrar alıp evlerine götürüyor. Kavgayı duyan bazı velilerin, çocuklarını yine okuldan almasından endişe ediyor. Nitekim iki saat geç kalmasından haklı çıktığını anlıyorum. Yorgun bir vaziyette gelip yanıma oturuyor. “Baba koruk yer, oğlunun dişi kamaşmış.” Yazık çocuklara, birkaç tanesi kötü yaralandı. En az on beş aile çocuklarını tekrar okuldan almak istiyor. Onları yeniden ikna etmeye çalıştım ama Nuh diyor peygamber demiyorlar. Yarın sabah tekrar deneyeceğim. Anne ve babalarının kaygısını da anlıyorum, fakat bu böyle sürmemeli, bu işe kalıcı bir çözüm bulmalıyız.” diyor kaygılı bir ses tonuyla ve ekliyor: “Her şey o kadar basit bir olayla başlamış ki şaşarsın. Bilirsin işte, bazen insanın dili kafasından hızlı çalışır.” Bir müddet susuyor, epeyce bir dalıyor ve sonra bana dönerek: “Öğretmenim, Gordion’daki düğümün efsanesini duymuş muydun?” diye soruyor. Hayır duymamıştım. Anlatmaya başlıyor: “Büyük İskender ordusuyla birlikte Gordion’a doğru yöneldiği zaman, hiç kimsenin çözemediği bir düğümün efsanesi anlatılmış. Gordion, Sangarius şimdiki adıyla Sakarya ırmağından geçen Pers kraliyet ordularının yolu

üzerinde bir kent imiş. Düğüm, tahtaya bağlı halatın ucu gözükmeyen, çözümlmesi imkânsız bir düğümmüş. İskender elleriyle düğümü çözemeyince, kılıcıyla halatı bir hamlede kesip düğümü yok etmiş. Yani Büyük İskender kalın halatı birbirinden ayırmış, ama aslında düğümü çözememiş!..”

Müdür Bey’in ne demek istediğini anlamıştım. Evet, haklıydı, haklılığını da karşı tarafı hiç üzmeden, kırmadan, çok uygun cümlelerle anlatıyordu. Bu sözleri beni hayli düşündürmüştü, çünkü doğru söylüyordu. Bu odsuz ocaksız insanları etkilemenin başka bir yolu olmalıydı.

* * *

Mehmet Bey, kavgalı ailelerin çocuklarını bir hafta süreyle ayrı sıralarda oturtuyor. Bu süre içinde hiç sorun çıkmıyor. Bir zaman sonra çocukları aynı sıralara oturtmaya başlıyor, küçük bir iki sorun dışında pek bir şey olmuyor. Çocuklar bu yeni düzene de alışıyorlar. Hatta zamanla birbirlerinden, malzeme temin etmeye bile başlıyorlar. Tabii Mehmet Bey bu arada refakat işini hiç aksatmadan, büyük bir özenle sürdürüyor. Hem okul içinde, hem dışında bizzat kendisi çocukları kontrol altında tutuyor. Yaklaşık on günlük bir zaman zarfında çocuklar, aralarında hiçbir anlaşmazlık kalmamış gibi birbirleriyle oyun oynamaya, şakalaşmaya başlıyorlar.

Birkaç gün sonra paydos saatinde, alışkanlığın verdiği bir psikolojiyle toplanan çocuklar, Mehmet Bey’in kendilerini evlerine götürmesini beklemeye başlıyorlar. Ama o gün Mehmet Bey’in aklından başka bir şey geçiyor:

“Çocuklar, bu gün size evlerinize kadar eşlik etmeyeceğim. Ancak gidişinizi izleyeceğim olumsuz bir durum olursa hemen müdahale edeceğim, merak etme-

yin.” Öğrenciler ilk kez tek başlarına okulun önündeki hayattan çıkıp, evlerinin bulunduğu yöne doğru yürümeye başlıyorlar. Müdür Bey de uzaktan pürdikkat onların gidişini izliyor. Ortalıkta olağanüstü bir durum yok. Çocuklar adım adım uzaklaşırken, uzaklardan bir kadının bağırmasıyla karışık küfürlü sesleri duyuluyor. Mehmet Bey bir şeylerin ters gideceğini öngörüyor. Çok geçmeden Zınnar ailesinin öğrencileri, okul arkadaşlarını şiddetle taşlamaya başlıyorlar. Müdür Bey koşar adım olay yerine giderken, saldırıya uğrayan Zınnar ailesinin çocukları, bir yandan kaçmaya, bir yandan da elleriyle kafalarını ve yüzlerini korumaya çalışıyorlar. Diğer grup ise nefes bile almadan taş yağmuruna devam ediyor. Orta yaşlarda bir köylü de hemen olay yerine koşarak, Mehmet Bey’e yardımcı olmaya çalışıyor. Neyse ki saldıran öğrenciler, direkt müdahale eden ve çocukların önüne geçen Mehmet Bey’in uyarılarını geç de olsa dinliyor ve duruyorlar. Mehmet Bey, taş atan öğrencilere dağılmalarını söylüyor ve hepsini evlerine yolluyor. Çok geçmeden saldırıya uğrayan çocukları inceliyor, bazılarının çeşitli yerlerinden yaralandığını görüyor. Yaralarıyla bir müddet ilgilendikten sonra onları güvenli bir şekilde evlerine ulaştırmak için yola koyuluyor. Sonradan, sekiz ay önce köydeki son çatışmada kocası vurulan bir kadının çocukları, kıskırttığı ve doğrudan doğruya saldırttığı anlaşılıyor.

* * *

Başta okulun bahçesi olmak üzere öğrencilerle birlikte köyde her evin önüne en az bir ağaç dikiyoruz. Müdür Bey’in Ziraat Müdürlüğü’nden temin ettiği çam, akasya, dişbudak, gladiçya ve dut ağaçlarını köyün çeşitli yerlerine dikiyoruz. Gerek köylülerle, gerek öğrencilerle yapılan bu beraberce çalışma, barışçıl bir rüzgâr için nispeten faydalı oluyor. İki ailenin fertleri de bu çalışmalarda yer alıyor. Köylüleri abdest aldıkla-

rı suyla veya el yüz yıkama suyuyla ağaçları sulamaya ikna ediyoruz.

Aradan fazla bir zaman geçmeden, köye kaymakamın geldiğini duyuyoruz. Bütün köylülerde bir heyecan, bir heyecan hâkim. Kaymakam, ilk şaşkınlığını, kendisini karşılayan yemyeşil ağaçlarla yaşıyor. Derken köyün okulunu da ziyarete geliyor. Bizim sınıflara da girip, heyecan içindeki öğrencilerle sohbet ediyor.

- Senin ismin ne çocuğum?
- Melisa Akdağ, diye cevaplıyor çocuk.
- Büyüyünce ne olmak istiyorsun?
- Müdür olacağım.
- Öyle mi, aferin sana, diyerek, onun yanındaki çocuğa dönüyor: Ya senin adın ne bakayım?
- Süleyman Zınnar, diye yanıtıyor çocuk, utangaç bir eda ile.

Bu ismi duyunca Kaymakam şaşkınlığını gizleyemiyor. “Zınnar mı?” diye söylenerek, Mehmet Bey’e yöneliyor. Kulağına eğilerek fısıltıyla: “Müdür Bey bu nasıl oluyor? Bu çocukların ailesi hasım değil miydi?” diye soruyor. “Evet, sayın kaymakamım öyle, ama çözmeye çalışıyoruz,” diye cevaplıyor Müdür Bey. Kaymakam’ın şaşkınlığı biraz daha artıyor. Müdür Bey’in odasına doğru yürürlerken Kaymakam : “Ben bu sorunu çözüp, köye barış getirmek için tam altı kez, yörenin de hatırlı kişilerini yanıma alarak geldim. Fakat altısında da başarılı olamadım. İğdede de var, çıkrıkta da!.. İki taraf da yaşıyor. E tabii sekiz yıllık bir husumet!.. Arada, iki taraftan toplam beş ölü ve onlarca yaralı var kolay değil elbet. Fakat çok şaşırdım. Biz iki ailenin büyüklerini bir araya getirmek için çok uğraşıyorduk, buna çocukları bile yaşıyordu. Ama

gördüğüm kadarıyla çok anlamlı adımlar atmışsınız. Bu süreçte benim de yapabileceğim bir şey olursa seve seve yaparım.” diyor. Kaymakamın samimi ve iyi niyetli olduğu anlaşılıyordu. “Elbette sizin de yapabileceğiniz bir şeyler olacaktır, takdir edersiniz ki köyde elektrik, su, yol, sağlık ocağı ve telefon yok, bunların tedricen halledilmesi, zannedirim kalıcı barışa hizmet edecektir.” diye cevaplıyor Müdür Bey.

Bu son gelişme bizleri enikonu ümitlendirmişti. Ne de olsa mülki amirin desteğini alıyoruz arkamıza. O günden sonra Kaymakam Bey eskiye oranla çok daha sık gelmeye başlıyordu köye. Sık sık Müdür Bey’den bilgi alıyor, köylülerle ve öğrencilerle sohbet ediyordu. Onu da bir heyecan sarmıştı, o da gelişmeleri merakla izliyordu.

* * *

Ocak ayının son haftasıyla sömestr tatili başlamıştı. Ben köyden ilk gün ayrıldım. Ama Müdür Bey birkaç gün daha kalıp ilişkileri gözlemledi. Sonra köyden on günlüğüne ayrıldı. Ama içi pek rahat değildi. Nitekim tatil dönüşü hafakanlar bastı bizi. Köyde ikisi ağır olmak üzere, tam beş kişinin yaralandığı silahlı bir kavga olduğunu öğreniyoruz. Tam her şey rayına girdi derken, bu son çatışma her şeyi bozmuştu. Durum tekrar fenaya sarmıştı, Allah’tan ölen olmadı da olay biraz ucuz atlatıldı. Ama Müdür Bey’in köye gelişi, havayı bir anda değiştirmişti. Bütün köylülerin onun iyi niyetinden şüphe duymaması, ona sonuna kadar güvenmesi işleri biraz daha kolaylaştırıyordu. Hatta birçoğunun yüzünde, ona karşı, derin bir mahcubiyet gözlemleniyordu. Müdür Bey artık daha iyi anlamıştı ki, kalıcı bir barış için, kalıcı bir çaba gerekliydi ve bu gereklilik ona çok önemli bir karar aldıracaktı.

Dersler tekrar başladı. Müdür Bey yine Akdağ ailesinin çocuklarına refakat ediyor. Hatta bazı durumlarda kavga çıkmasını diye yetişkinlere de eşlik etmeye başlıyor. Bu sefer son çatışmayı gerekçe göstererek, çocuğunu okula göndermek istemeyen pek çıkmadı. Sorun çıkaranlar da çabuk hizaya geldi. Çünkü herkes çocukların güvenliği ve eğitimi konusunda Mehmet Bey'in gerekli önlemleri alacağını veya doğabilecek olumsuz bir durum karşısında gerekli tavrı koyacağını biliyordu. Onunla ilgili kimsenin herhangi bir tereddüdü yoktu. Müdür Bey iki düşman ailenin, ortak değer haline gelmişti, büyükten küçüğe herkesin sevgisini ve güvenini kazanmıştı. Tıpkı Kaymakam Bey'in güvenini kazandığı gibi!..

Bu arada köye su getirmek için ilk çalışmalar başlamıştı. Nitekim on sekiz gün sonra köy içme suyuna kavuştu. Başta kuyudan su çekmek zorunda olan kadınlarda olmak üzere, herkeste bir heyecan, bir sevinç hâkim. Bir buçuk ay sonra da köylülerin şaşkın bakışları arasında köye ilk elektrik ışığı verildi. Yediden yetmişe bütün köylüler olağanüstü mutlu ve heyecanlı!..

Bu arada çocukların aralarındaki ilişkiler daha da gelişmiş, paylaşımları büsbütün derinleşmişti. Birbirlerine yardımcı olmaya, hatta birbirleri için fedakârane davranışlar sergilemeye başlamışlardı. Mehmet Bey, neredeyse bütün öğrencilere inanılması güç bir barış duygusu ve kararlılığı yerleştirmişti. Bunlar haliyle yetişkinleri de etkiliyordu. Çünkü artık her evde, yaşları küçük bile olsa, bu anlamsız düşmanlığı yok etmek isteyen birer barış elçisi vardı. Zaten köylüler en ufak bir kavga girişiminde karşılarında mürekkep yalamış, ne yaptığını bilen saygın bir müdür buluyorlardı artık.

* * *

Ben o köyde iki sene kaldım. Sonra tayin istedim ve oradan ayrıldım. Ben ayrılırken çok ender de olsa,

kavgalar devam ediyordu. Müdür Bey'i bir daha hiç görmedim. Ama hasta köylüleri mekkâre arabasına bindirişini, gecenin bir yarısı karlı tepelere tırmanmasını, "Her adım bir basamak eksiltir" deyişini, durmadan dinlenmeden çabalayışını, her gün kitap okuyuşunu, olmayacak duaya âmin deyişini hiç unutmadım. Onunla geçirdiğim uzun kış geceleri, en umutsuz anlarda bile neşeli ve öğretici yaklaşımları, ikna edici bakışları, bu gün bile hatırımdadır. Yıllar sonra bir gazetede onun resmini gördüm: "Düşmanlığın hüküm sürdüğü köyde, mülki amirlerin yapamadığını bir müdür yaptı." diye, büyük puntolarla haber yapılmıştı. Yaklaşık yarım sayfalık haberde, onun övgüye değer başarısı anlatılıyordu. O, gözlerinin içindeki sıcak ışıqla hem köyü aydınlatmış, hem de köye kalıcı bir barış getirmişti. İnsanların kafalarındaki buzları eritmiş, on üç yıllık ezberi bozmuştu. Çocuklara huzurlu ve aydınlık bir gelecek hediye etmişti. Bu gün hâlâ onun öğretici bakışları ilham veriyor bana!.. Hâlâ onun gibi sabırla ve adım adım eksiltiyorum zorlu mesafeleri!..

* * *

Mehmet Bey, çocukların karnelerini tek tek dağıttıktan sonra odasına geçti. Ağzı açık haldeki valizine birtakım malzemeler koydu. Daha sonra pencereye doğru yanaşarak, bir süre camdan dışarıyı izledi. Ağaçlar gövermişti, kelebekler uçuşuyordu. Okulun hemen yanında, yapımı bitmek üzere olan sağlık ocağının kırmızı beyaz bayrağı dalgalanıyordu. Gözleri, neftiye çalan çam ağaçlarında, elektrik direklerinde, karne heyecanı yaşayan öğrencilerde dolaştı bir süre. Biraz daha ötede Akdağ ve Zinnar ailelerinden karışık bir köylü grubu top oynuyordu. Bu sahneyi görebilmek için tam altı sene mücadele vermişti. Yarıyıl ve yaz tatillerinde bile köyden ayrılmamıştı. Bıkmadan, usanmadan aralıksız uğraşmış, en sonunda düşünüyü gerçekleştirmişti.

Uzun yollar teperek, sık sık kendisini ziyarete gelen yaşı annesinin, çerçevdeki fotoğrafına baktı: “Oğlum, ömrünü doğuya mı ipotek edeceksin?” diyen serzenişlerini hatırladı. “Hayır anne, bak bütün ömrümü vermeme gerek kalmadı.” diyecekti iki gün sonra ve beş buçuk yıllık bir ayrılığın kollarına bıraktığı bir güçle daha sıkı sarılacaktı ona. Evet, annesini biraz geç kucaklayacaktı fakat o, öğrencilerinin kucaklaşmasını görebilmek için, bunu çoktan göze almıştı.

2007 Mansiyon Ödülü / Şanlıurfa

*Derler ki; "Onurlu yürekler, duru ve sağlam kan pompalarlar."
Şeref ve mertliği ilke edinmiş, onurlu adama...*

BANA ELİNİ UZAT BABA!

Kahraman Alp GETİREN*

Her zaman söylediği bir cümle vardı; "Eğer başara-
cağıma inanırsam yapamayacağım şey yoktur."

Sanırım inanç ve azim onun ruhunda var...

9 yıl önce...

Urfa'nın kuzeyinde bir yerde, küçük bir köyün yu-
karısında, tepelerin arasında düz bir mera vardır. Otlar
bir diz boyu yükselir. Koyun otlatan kızlar gelir buraya.
Koyunlar otlanırken, çocuklar özgürce haykırır mutlu-
luklarını, hayallerini paylaşır, bağırır çağırırlar, sesleri-
nin yankısını dinlerler. Kendi seslerini dinleyen kendi-
leri de olsa bir dinleyenleri vardır bu dünyada. Ve bir
de kuşlar vardır. Çocukların arasında uçup dururlar.
Her kanat çırpmaları, her süzülüşleri özgürlüğün coş-
kusunu hissettirir. Doyulmaz bir seyirleri vardır.

Her çocuk kendine bir kuş seçer. Yürekleri bir kuş
yüreği olur. Hafifler canları ve bir kuşun bedenine gi-
rer. Ürkek bakışlarla gökyüzünde özgürlüğe kanat çırp-
parlar.

---

* 1973 yılında Şanlıurfa'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Şanlıurfa'da tamamladı. Çukurova Üniversitesi'nden mezuniyetinin ardından Şanlıurfa'da göreve başladı. Halen Şanlıurfa 2002 Vakıflar İlköğretim Okulu'nda görev yapmakta olup, evli ve iki çocuk babasıdır.

* * *

Bir sonbahar günü; ellerinde güz çiçekleri ve bir de tebessümleriyle okula gelen çocuklara biz de gülümsedik. Yüzyıllardır sevgilerin kalplere gömüldüğü bu yerlerde; bir sevgiliye, bir anaya çiçek vermek en gad-dar törelere meydan okumaktı. Kırların tüm çiçekleri öğretmenlere aitti. Ve çocuklar toprakta bir tek çiçek bile bırakmadılar. Uzattıkları o küçük ellerin içindeki çiçekler, aslında sevginin, bastırıldığı derinliklerden fıskırıp çıkması değil de neydi?

O yıl kırlarda çiçek toplayan o kadar çok çocuk var-dı ki; o çiçeklerin karşılığını vermemiz için tek sınıflı bir okulumuz mevcuttu. Fakat çocuklar o sınıfa sığmıyor-lardı. Sınıfa doluşan öğrencilerin kalabalıklığını görün-ce, okul odunluğunu sınıf haline dönüştürmeye karar verdik. Odunluk o kadar küçüktü ki, mutlaka bir iki metre büyütmemiz gerekiyordu. İşçi lâzım dedim; “biz varız ya” dedi. Boyacı dedim; “biz” dedi. Kalıpcı, de-mirci dedim, “köyden birilerini buluruz” dedi. Sanırım dostum yeni bir sınıf yapmaya kararlı idi.

O sene öğrenciler, o küçük odunluk sayesinde, sıra-larına rahatça oturabildiler. Tavanı basık, dar, az güneş alan o küçük sınıfta Selma doktor olmak istiyordu, Ali mühendis, Fatma ise hemşire olacaktı. Peki, ama nasıl olacaktı? Her yağmurda damlayan tavan hayallere vu-rulmuş bir balta gibi umutları paramparça ediyor, dü-şen her damla geleceği alıp götürüyordu. Köyün nüfu-su arttıkça okul yetersiz kalıyor. Üstelik beşinci sınıftan sonra aileler çocuklarını uzaklara gönderemiyorlardı.

Selma doktor olmak istiyordu. Parlak masum göz-leri yardım istiyordu. Ama nasıl? Nasıl? Ya İsmail! O bilim adamı olmak istiyordu. Hayaller bu kadar büyük olabilir mi? Hayal olduktan sonra dorukları bile aşar. Yeter ki bir hayal olarak varlığını korusun, sönmesin.

* * *

Bir bayram töreninde Müdür Bey o etkili konuşmasını yaptı. "İnanırsanız yaparsınız. İnanmak, başarının yarısıdır." demişti. Ne güzel konuşmuştu dostum. "Hepimiz inanıyoruz" dedi çocuklar bağırarak. Bir sessizlik çöktü ortama. Hepsi inanıyorlardı. Peki ya şimdi! İlandıktan sonrası? Bunun için kimse bir şey söyleyemedi. Tören bitti. Çocuklar dağıldı. İnanarak dağıldılar. Ama Fatma hâlâ hemşire olmak istiyordu. Hem de inanarak!.. Yürekten, tüm gücüyle hemşire olmak istiyordu. Çocuktü ve hayalleri vardı.

Yağmur yağıyordu.

Beni odasına çağırdı. Masanın üstündekileri görünce şaşırdım.

– Bunlar da nedir?

– Bunlar yapacağımız okulun projesi, dedi.

– Ne okulu? Kim yapacak?

– Biz yapacağız, dedi.

– Nasıl bir okul bu?

– Çok derslikli kocaman bir okul. Onlarca öğretmeni olacak, dedi. Ve ardından kendinden emin bir şekilde gülümsedi. Sanırım bu adam yapacağı şeye inanıyordu.

* * *

Köyün yukarısında tepelerin arasında düz bir mera vardır. Yanından bir karayolu geçer. Çocuklar karayoluna bakarlar. Her bir yolcu özgürlüğe uçan bir melek gibi gelir. Ve o çocuklar aşağıda kalmanın ağırlığını hissederler küçük bedenlerinde. Gidememenin kasvetini yaşarlar. Arkadan bakarlar, ufukta kaybolan arabalara... Ve her kayboluş, bir hayalin suda patlayan köpükler gibi yok oluşudur.

Bir sabah Devlet Su İşleri'nin ağır iş makineleri köye geldi. Dostum makineleri bir orkestra şefi gibi yöneterek derin bir çukur kazdırdı. Çay molasında gülümseyerek anlattı:

“Rica ettim, temel çukuru kazar mısınız? diye. Beni kırmadılar.”

Yapacağını yapmış, bir hayalin peşinden koşmuştu. Hayalleri gerçek yapmak. Bundan daha erdemli bir şey olabilir mi?

Bir süre o çukurun kenarına çeşitli insanlar geldi. Çukura bakarak çeşitli yorumlar yapıldı. Kimi, bu çukurun sonsuza kadar orada öylece kalacağını iddia etti. Kimi, çukur kazmakla okul yapılamayacağını söyledi. Müdürün boş hayaller peşinde koştuğunu söyleyen bile oldu. Köy konuşacak konu bulmuştu artık.

Çukurun hikâyesi dilden dile yayıldı. İnsanlar civar köylerden çukuru görmeye geldiler. Çukuru her gören değişik fikirler ortaya atıyor, çukurun çukur olarak kalması için adeta kendilerini ikna etmeye çalışıyorlardı. Çukurun başında söylenen her söz, derinlere atılmış bir hayalin kayboluşuydu.

Bir akşamüzeri ben de çukurun yanına gittim. Kenarında oturmuş, bilinmez düşüncelere dalmış Müdür Bey, geldiğimi fark etmedi. Ona seslenişim irkilmesine neden oldu:

- Neler düşünüyorsunuz?
- Tepenin yamacındaki çocukları görüyor musun? dedi.
- Görüyorum.
- Şu kırmızı elbiseli kız, ismi Selma, çok zeki biri ve okumak istiyor. Sadece onun okuyacağını bilmek bile bunca emeğe değer.

* * *

Sisli bir sabah vaktinde, karayolundan geçen bir tır köye saptı. Üzerinde uzun demirler yüklüydü. Sisin içinden aniden çıkan bu araç, sanki bambaşka bir dünyadan gelmiş gibiydi. Şaşkın bakışlar içinde çukurun yanına tonlarca demir boşalttı. Dostum Müdür Bey demirleri teker teker inceledi. Bir ara gülümseyerek bana döndü: “Bir inşaat şirketinden rica ettim. Sağ olsun getirdiler.”

Sonraki günlerde yoğun çalışmalarla çukurun içinden bir temel yükseldi. Çukuru görmeye gelenler temeli görmeye gelmediler. Bir tek çocuklar geldi. Temelin üzerinde sanki okul yapılmış bitmiş gibi öğretmencilik oynadılar. Okulun bitmiş halini hayal ettiler. Gelecek öğretmenleri düşündüler. Kimi bayan öğretmen istedi, kimi erkek.

İnşaat Müdür Bey’in yardımseverleri ikna ederek aldığı destekle ilerliyordu.

Bir öğlen vakti, köyün içindeki tozlu yoldan, arkasında kahverengi bir toz bulutuyla birkaç siyah araba geldi. İçinden siyah elbiseli insanlar çıktı. İnşaata baktılar. Müdür Bey’e dönüp:

– Bitirebilecek misiniz? dediler.

Aslında bitiremezsiniz demek istediler. Adamların arkasında biriken çocukların arasında küçük Selma, Müdür Bey’in gözlerinin içine baktı. Dostum sadece gülümsedi. Onlar giderken arkada bıraktıkları yoğun toz bulutu genizlere doluyor, o hâlâ gülümsüyordu. Ve onunla beraber tüm çocuklar!..

Aylar geçiyor. Dostum bazen bir işçi gibi inşaatta çalışıyor. Bazen bir şoför gibi yük taşıyor, bazen de bir vakıf gibi yardımseverleri dolaşıyordu. Bu okul onun çocuğu gibiydi. Her tuğlada, her demirde parmak izi,

her harçta alın teri, her boyada ince zevki vardı. İnsanın evlâdına beslediği sevgiyi okula besliyordu. O soğuk taşlardan, soğuk demirlerden yapılmış koca bina, Müdür Bey'i görünce adeta ete, kemiğe bürünüyor, babasına gülümsüyordu. Bir an önce büyümek için babasının azmini görüyor ve onunla gurur duyuyordu. Baba oğula hepimiz saygı duyuyorduk.

Pırıl pırıl bir gündü. Köy yeni okuluna kavuşmuştu. Dostum ise çocuğunun mezuniyet törenindeymiş gibi, "O benim oğlum" der gibi bir hava içindeydi. Hayalini gerçekleştirmenin onuru, başarmanın gururu ile müdürümüz insanların gözlerine baktı. Bakışlarla çok şeyler anlattı ama ne anlattığını bir tek çocuklar bildi.

Ertesi yıl okula birçok öğretmen geldi. Çevre köylerden yüzlerce öğrenci doluştu sınıflara. İlköğretim haftasında Müdür Bey bir konuşma yaptı. "İnanırsanız yaparsınız. İnanmak başarının yarısıdır" dedi. Ne de güzel konuşmuştu dostum. "Hepimiz inanıyoruz" dedi çocuklar bağırarak. "İnanıyorsanız alın size okul ve okuyun!.." O anda bir alkış koptu. Selma doktor olmak istiyordu, Fatma ise hemşire... Koşarak girdiler sınıfa, kaybedecek vakitleri yoktu çünkü.

Günler geçiyor okulun sorunları bitmiyordu. Gün geliyor sular akıyor, kaloriferler yanmıyor, malzeme sorunu ortaya çıkıyordu. Müdür Bey koşturuyor okulunu, yavrusunu ihmal etmiyordu.

* * *

Güneşli bir günde sert bir rüzgâr esti. Kara bulutlar getirdi köyün üstüne. O kara bulutlardan köye sert dolular düştü. Ve o doluların en büyükleri dostuma isabet etti. Bir hortum oluştu gökyüzünde, alıp götürecektik bütün köyü, bütün çocukları. Ama o sadece dostumu alıp götürdü. Gitmemek için çırpındığını gördüm. Ama hortum güçlüydü. Elini uzattı biri tutsun diye!..

“Bizi bırakma” diyen birini aradı. Ne elini tutan oldu, ne de bir şey söyleyen. Ellerini geri çekti. Bir teslimiyet haline büründü... Giderken gözleri sadece okuluna baktı.

Sonradan duyduk, başka bir okulda çalışıyormuş. Bir daha da geri gelmedi, eserini bir kez olsun görmek istemedi.

9 yıl sonra

Müdür Bey’den sonra yüzlerce çocuk mezun oldu bu okuldan. Fen ve Anadolu liselerini kazananlar oldu. Hiç biri müdürlerini unutmadılar. Küçük Selma büyüdü. “Eğitime Tam Destek” öykü yarışmasını kazandı. Şu anda Anadolu lisesinde okuyor.

* * *

Urfa’nın kuzeyinde bir yerde, küçük bir köyün yukarısında tepelerin arasında düz bir mera vardır. Meranın ortasında güzel bir okul yükselir. Okumak isteyen kızlar gelir buraya, çocuklar özgürce haykırırlar mutluluklarını, hayallerini paylaşırlar, bağırırlar çağırırlar. Onları dinleyen birçok öğretmenleri vardır.

Ve bir de okulları vardır. Gündüzleri çocukların arasında neşeli bir okul. Ama gece olunca babasını özler bu okul. Hüzne dalar, hasret dolar içine!.. Kimsesiz hisseder kendini. Yolunuz bir gece vakti bu okulun yanından geçerse, okulun içinden bir yalvarış, bir haykırış duyarsınız. Bu babasını kaybetmiş öksüz bir çocuğun çığlığıdır. Bıkmadan usanmadan babasını çağırır; “Bana elini uzat baba!”

2007 Mansiyon Ödülü / Erzurum-1

ÜÇ KAPILI ODA

Tacettin ŞİMŞEK*

1. Kapı: Hayatımız Derse Dâhil

Gönüller kurmaya, kimlikler inşa etmeye bazen kürsüler yetmez. Kara tahtaların ayna tuttuğu mekânlara komşu kocaman dünyalar vardır çünkü. Dışında kalsak bile içindeyizdir. Dışımızda olduğu kadar içimizdedir. Kapılar, o dünyadan derlenecek güzelliklere de açılmalıdır. Paylaşmak başka türlü nasıl mümkün olacaktır? Ders kitaplarını merakla karıştıran, 100 Temel Eser'i zevkle okuyan öğrencilerimiz, hayatı da okuyabilmeli.

Ben, her iki okumayı atbaşı yürütebilen öğrencileri daha çok sevdim. Şahsi mitimizi oluşturmada hayattan gelenleri kitaptan gelenlerden hiç ayrı tutmadım.

---

* Gümüşhane'nin Torul İlçesi'ne bağlı Altınpınar Beldesi'nde doğdu. Konya İvriz Öğretmen Lisesi ve Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Siirt-Eruh Lisesi'nde edebiyat öğretmeni olarak görev yaptı. 1990'da Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi'ne araştırma görevlisi olarak girdi. 1993'te yüksek lisansını, 1999'da doktorasını tamamladı. Halen aynı fakültenin Türkçe Eğitimi Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Akademik araştırmaları ve makaleleri yanında şiir, hikâye, deneme, tiyatro gibi türlerle ilgilendi. Şiir ve yazıları çeşitli dergilerde yayımlandı. "Türkçem Eyvah!" adlı tiyatro eseriyle Türk Dil Kurumu 2004 Onur Ödülü'nü kazandı. Çocuk Edebiyatı, İlköğretimde Drama, Teoriden Uygulamaya Okul Tiyatrosu, Eylülce (Şiir) yayımlanmış kitaplarından birkaçı.

1987-88 öğretim yılının üçüncü haftası. Eruh Lisesi 6 Edebiyat Şubesi'nin sınıf öğretmeniyim. Altı kişilik bir sınıf: Hüseyin, Abdulaziz, Orhan, Murat, Cumali ve Selahattin... Altı saati edebiyat, altı saati felsefe grubu, iki saati sanat tarihi, iki saati de rehberlik olmak üzere haftada onaltı saat aynı sınıfa derse giriyorum. Haftada beş gün aynı sınıfa dersim var. Gerçekten sınıf öğretmeni gibiyim. Akrabadan ileriyiz.

Yolun alt tarafında bizim okul, üst tarafında yaklaşık yirmi metre çaprazımızda da öğretmenevi!..

Seul Olimpiyatları 17 Eylül'de başlamış, doludizgin devam ediyor.

20 Eylül 1988 salı. O gün Naim Süleymanoğlu podyuma çıkacak. Tam o saatte edebiyat dersim var. Altı saat edebiyat dersimin salı günkü iki saati kompozisyona ayrılmış. Ne yapmalı, ne etmeli de öğrencilerime Naim Süleymanoğlu'nu izlettirmeliyim? Kompozisyon konusu belli: "Naim Süleymanoğlu'nun görüntülerini izlerken neler hissettiniz? Kompozisyon kurallarına uygun olarak yazınız."

Okul müdürüne gittim.

– Hocam, dedim, izniniz olursa öğrencilerimi öğretmenevine götürmek istiyorum.

Başını imzaladığı evraktan kaldırıp hayretle baktı!

– Neden? dedi.

– Naim Süleymanoğlu dedim, bugün podyuma çıkıyor ya! Biliyorsunuz ne fedakârlıklarla Türkiye'ye getirdik onu. Örtülü ödenekler filan... Altın madalyamız kesin. Olimpiyat rekorları, dünya rekorları kırılacak inşallah... Öğrencilerimiz bu gururu sığağı sığağına, doyasıya yaşasınlar...

Gülümsedi müdür bey. Yer yer Konya ağzı serpiştirilmiş telâffuzuyla:

- Dersiniz kompozisyon herhalde, dedi.
- Evet dedim, ama nereden bildiniz?
- Ben de olsam, böyle bir yazılı anlatım konusunu kaçırmazdım, dedi.

Teşekkür ettim. Hem kendi adıma, hem de öğrencilerim adına.

Amacım, yazıya hayatı katmaktı bir bakıma. “Ak akça kara gün içindi” nasıl olsa. “Danışan dağlar aşar danışmayan düz yolda şaşar”dı hep. Hem zaten “Güneş balçıkla sıvanmaz”dı asla. “Damlaya damlaya göl olurdu” her zaman. “Para iyi bir uşak, kötü bir efendiydi” üstelik.

Hiç birinde öğrencilerimin iç yaşantısı yoktu. Oysa bir iç yaşantıyı metne dönüştürmekti niyetim. Yazdıklarımıza, yaşadıklarımızdan bir köprü kurmaktı.

Öğrencilerim için bayramdı o gün. Olmayacak bir şey olmuş, edebiyat dersi öğretmenevine taşınmıştı.

Öğretmenevi müdürü Emin Bey’le kapıda karşılaştık.

- Hayrola hocam? dedi şaşkınlıkla.
- Bugünkü dersimi burada yapacağım, Emin Bey, dedim, misafir kabul eder misin?
- Elbette hocam, buyurun! dedi Emin Bey. Belli ki anlamaya çalışıyordu.

Naim o gün 60 kiloda dokuz olimpiyat, altı dünya rekoru kırdı. Her rekorunda öğretmenevi şölen yerine döndü. Madalya töreninde İstiklal Marşımızı en gür sesimizle okumak görev değil, onurdu artık.

Öğrencilerimin sıcak teŖekkürüne gösterdiğim adres, okul müdürümüzün odasıydı. CoŖkuyla kabarmıŖ gönüllerde salkım salkım Ŗükran duyguları yeŖeriyor ve sözcük kalıplarına dökülüyordu.

Yönetmek mevzuat bilmekti, evet! Yasa, yönetmelik, genelge ezberlemekti, tamam! Ama yönetmek biraz da duyarlıkları paylaşmak, gönülleri kazanmaktı. Hayatı ıskalalamamak, ruhumuzu vestiyere bırakmamak ve okul koridorlarına, sınıflara taşıyabilmekti. Bunlar mevzuatta yazmazdı. İnsanları ve kurumları yönetmeye bazen yönetmelikler yetmezdi. Yönetmeliklerin satır araları sorumluluk yüklenerek nakıŖlanırdı.

Birlikte çalıŖmıŖ olmayı talih bildiğim okul müdürüm böyle bir karar adamıydı.

2. Kapı: Hangi Kapıları Çalmalı?

Sermayesi sevgi ve bilgi olan bir avuç idealisttik. İyi bir ekiptik ama “kem âlât ile kemalât olmaz” demiŖti büyüklerimiz.

Okul kütüphanesinde 1940’lı yılların batı klasikleri... Birçoğunun kapağı açılmamıŖ, sayfa kenarları kesilmemiŖ. Öğrencilerim, kitap okumak için sürekli halk kütüphanesi memuru BeŖir Bey’in baŖına ekŖimekte. Hatta BeŖir Bey’in bana çok kızdığı konusunda duyumlar almaktayım. “Bu hoca ne çok kitap okutuyor!” diyesiymiŖ sevgili BeŖir... “Gidin, söyleyin, kitap mitap yok... Okulunuzun kütüphanesi ne güne duruyor?” diye de söyleniyormuŖ... Söyleyenlerin yalancısıyım.

Teksir makinemiz, mumlu kâğıtlı kavgalı. Kolu kırık... Sayfalara yazı düşürmeye değil, mürekkep sıvamaya teŖne... Son çıkardığımız Türkçe sorularını okumak, üzerine sıva çekilmiŖ eski bir kitabeyi okumak gibi!..

Laboratuvarımızda deney tüpü bulmak, yoksul koyunda francala ekmek bulmaktan farksız.

Ya öğrencilerimiz? Hani Halide Nusret Zorlutuna, Benim Küçük Dostlarım'da "Yoksul çocuk ne demektir? Taşrada öğretmenlik etmemiş bir meslektaşım bunu asla bilemez!" der ya! İşte öyle...

Yoklukları varlığa çevirmenin bir yolu, yardımsever gönüllerde bir kıvılcım tutuşturmaktı. Ne yapabildik? Ortak akıl bize bir adres gösteriyordu: Ulaşabildiğimiz holdinglere; kurumlara, kuruluşlara, büyükşehir belediye başkanlıklarına mektup yazacak, okulumuz ve öğrencilerimiz için yardım talep edecektik. Müdür Beyle oturup bir mektup yazdık.

Metin aşağı yukarı şöyleydi:

"Saygıdeğer Efendim,

Güneydoğu Anadolu Bölgemizin küçük, şirin bir ilçesinde eğitim-öğretim hizmeti veren bir avuç öğretmeniz. Yokluklar ve yoksunluklar içinde, bu yörenin altın kalpli çocuklarını topluma kazandırmaya çalışıyoruz. Sadece görev duygusuyla değil, ülkemize olan vefa borcumuzla ve milletimize olan sadakatimizle... Öğrencilerimizi kendi çocuklarımız bilerek...

Ancak takdir edersiniz ki, eğitim-öğretim biraz da imkân işidir.

Ülkemizin bu ücra köşesinde bu körpe, samimi ve sıcak yürekleri fethetmek, böylece adınızı ebedileştirmek istemez misiniz? El uzattığınız gönüllerde adınıza dikilmiş abideler bulacaksınız. Dost elinizi uzatır mısınız?

Okulumuzun tv, video, kitap, teksir makinesi, halifleks, elektrikli süpürge, laboratuvar gereçleri; öğrencilerimizin kılık kıyafet, kırtasiye malzemeleri gibi acil

ihitiyaçlarını size bildirme cüretimizi mazur görünüz. Kapınızı mahcubiyetle çalarken hoşgörünüze sığınyoruz.

Teklifsizliğimizi samimiyetimize bağışlayacağınızı umuyoruz.

Minnet ve Şükran duygularımı lütfen kabul buyurunuz.

Őahsım, öğrencilerim ve öğretmenlerim adına selam, sevgi ve saygılar sunuyorum.

Mevlüt Kuntoğlu

Eruh Lisesi Müdürü”

Taleplerimiz arasında slâyt, yansı, fotokopi makine-leri, tepegöz, bilgisayar, yazıcı, dijital kamera gibi kalem-ler olamazdı. Çünkü 80’li yıllarda kimi çok lükstü okullar için, kimi zaten yoktu.

Mektubu mumlu kâğıda yazmak ve teksir makine-likle elli tane çoğaltmak hem kolay hem de mümkündü. Ancak her mektubu okumak için içimizden birinin zarfın üzerindeki adrese gitmesi gerekebilirdi. Okunabilir olması için mektubu dışarıda fotokopi ettirmeliydik. Öyle yaptık.

Hitap blokları el yazısıyla, ayrı ayrı ve özenle yazılmış elli mektup, postalanmak üzere hazırđı. Elli mektubun ellisinden de cevap bekliyor değildik elbette. Bir iki, mutlaka. Üç beş belki. Sekiz on, Őüpheli.

Düşünüyorduk ki, toprağa elli tane incir tohumu atsak, kırk dokuzu çürüse, bir tanesi çimlenip ağaç olsa ve meyveye dursa, zarar ettik denilebilir mi? Dal budak salan bir ağaç mı, çürüyüp giden kırk dokuz tohum mu? Hangisi önemliydi? Hangisi için sevinmeli, hangisi için hayıflanmalıydık?

Mektubumuza iki asil karşılık geldi; posta kutumuza iki saygıdeğer zarf düştü.

Biri, büyük bir holdingin halkla ilişkiler müdürünün imzasını taşıyordu:

“İlke olarak bu tür yardım taleplerine cevap veremiyoruz. Özür diler, selam ve saygılar sunarız.”

Bu bir zarafet örneği idi. Cevap yazma konusundaki incelikleri, samimi bir teşekkürü fazlasıyla hak ettiklerinin göstergesiydi. Bu da önemliydi bizim için. Kimsenin birbirini duymadığı, birbirine kulak asmadığı bir dünyada, hatta kimsenin birbirini anlamaya çalışmadığı Babil Kulesi bir çağda kapısını çaldığımız bir konaktan “Kimsin?” cevabını alıyorduk. Sesimiz ta İstanbullarda yankı bulmuştu.

Mektubumuza aldığımız ikinci bir cevap vardı ki o her şeye yetti. O bizim yeşeren, meyveye duran incir ağacımızdı.

Görevliler, iki kocaman koliyi okulun kapısına taşıdıklarında, bir büyük cömertlik anıtıyla karşılaştığımız farkındaydık.

İçine hiçbir yapay duygunun sızamayacağı bir dille kaleme aldığımız ve gönlümüzle mühürlediğimiz bir teşekkür mektubu yazdık. On gün sonra iki koli daha geldi. Meğer kalbimizi hâlden anlayan insanlara açmışız, kalbimize ayna kalpler bulmuşuz. Bir teşekkür mektubu daha yazmak boynumuzun borcuydu.

Günlerce süren demirbaş kaydının iki memurumuz ne kadar yordüğünü unutmak ne mümkün.

Teşekkür mektupları bir yana, CBS’ye olan şükran duygularımız yaklaşık yirmi yıldır içimizde yumak yumak büyüdü ve hep ifade edileceği günü bekledi. Kürsülerde bu alicenaplığı hep minnetle andım. Yokluklar

içinde elimizden tutan o sıcak dost elini, muhayyilemde hep sevgiyle sıktım. Okul müdürümle birlikte...

Yönetmek, çözüm aramak ve birlikte kapılar aralamaktır.

3. Kapı: Güvercin Ölümleri

Hep aydınlıklar kovalamaz ardınızdan. Bazen de acılar vardır: Ağzınızı bıçak açmaz. İlkın ağlayamazsınız, zehrinizi içinize akıtırırsınız, yanarsınız. Bir de ağladınız mı dört yanınız kor ateş...

* * *

Ansızın ellerime yıldız dökken sesin olur.

Ellerim kar, ellerim buz...

Ellerim güvercin olur.

Bir gün güvercin olmayı deneyin, hocam. Mutlaka deneyin. Belki ölümü anlarsınız. Tanırsınız bir dağ yamacından üzerinize yuvarlanan ölümü. Bahtınıza biçilen, sizin için tasarlanan ölümü.

Bilirim, güvercin olmama hakkınızı korumak istersiniz. Güvercinlere bakmayı yeğlersiniz. Güvercinleri tanımanın tarihçesini bilmezsiniz. Güvercin olmama hakkınız mahfuzdur. Siz aslında güvercin nedir, onu da bilmezsiniz ya!

Onlar bulutturlar; yağmurları göz kapaklarımıza emanet. Nice bozkırlar yeşerttik içimizde. Nice çöller geçtik, ardımızda gülistanlar bırakıp.

Bu dünya bizden sorulmuyor, anladık. Bu dünya sizden de sorulmuyor artık. Bu dünya aslında kimse-den sorulmuyor. Hep seyirciyiz, hep seyircisiniz, hep seyirci. Dünyaya nizam veren biz değiliz, siz değilsiniz. Farkında mıyız?

Hayır! Olanı biteni, olmayanı bitmeyi gözlerimle sorgulamaktan usandım. Sahi siz usanmak nedir, bilir misiniz?

Bir eylül günüydü. “Günlerden bir gündü” diye başlayabilirdi yazar. Günler ölümlere çıkacaksa ne önemi var! İhtimal ki bir haber, ihtimal ki parçalanmış bir mevsim, yakılmış bir kitap... Bir serseri kurşun. Ve bayrak direğine asılı bir oğul... Kara tahtaya mihlanmış bir beden...

Evet, bir eylül. Bir güvercin vurdular dağ başında. Bir güvercin daha. Bir çift güvercin... Ve biz kanatlarımızdan utandık. Bir tüy uçup geldi ve şu kürsünün pencere tarafındaki köşesine kondu.

O gün kırk beş dakikamı sükûtle doldurdum. Koşsam bu denli haykıramazdım.

Mehmet, Durmuş ve ben...

Birer güvercindik. Bu adla doğmadık biz. Bu adı biz koymadık kendimize. Sonradan bulduk. Hâkî gölgelerin dağ yamaçlarında bizi korurken kullandıkları isimdi; kod adımızdı güvercin. Bu isimle çağrılmak imtiyazlı kılıyordu bizi. Ölümün soluğunu ensemizde duyma imtiyazıydı bu.

Hep böyledir. Gözlerimizde yıldızlar taşırız. Kalbimizde güneşli sayfalar... Gelecekler kurarız kendimiz için, başkaları için. Çok zaman o geleceğin içinde biz olmayız. Adımız vardır sadece. Bir de unutulmaya yenik düşmemişse andımız. Türkümüzü dillere bırakır, sevdamızı yellere bırakır; çekilir gideriz aranızdan. Bıraktığımız boşluklar kararnamelerle doldurulur.

Siz yine de güvercinlere yeni bir gözle bakın. Sınavın kendinizi. Muhtemelen Elhan-ı Şitâ’yı okurken, “Ey kebûterlerin neşîdeleri” derken, pencerelerde beliren güvercinlere iyi bakın! Bilin ki, onlar bir gün şu sizin

oturduğunuz kúrsúlerde oturmuş, kendi şiirlerini söylemişlerdir. Bakmayın bugúncamların öte yanından sizi buğulu gözlerle seyrettiklerine. Onlar kanatlarını size emanet bırakıp göğe ağmışlardır. Yoklayın yüreğinizi. Bir çift kanadın izduşümünü görecekisiniz.

Mehmet, Durmuş ve ben.

Sadece sevmeyi bilirdik. Sevdamızın bizi ölümlere taşıyacağını nereden bilelim? Ölüme "safa geldin" diyebilecek kadar yiğittik. Nasıl da yakışıyordu bize ölüm. Sevgimiz ölümü hak edişimizdi bir bakıma. Basitçe bir ölümü değil, yiğitçe bir ölümü. Işığımızın incittiği kan çanağı gözler vardı. Aydınlığımızı köreltme ye bildiriler yetmezdi. Namlular dayandı şakağımıza. Öldük. Onlar namlu ucunda ben namlu sesinde.

şimdi yine bu kúrsúdeyim. Sayın ki körpe yürek-
lere sağdım türkülerimi. Duyun ki soylu hüznü-
lere boğdum türkülerimi. Mehmet için, Mehmetler için;
Durmuş için, Durmuşlar için!.. Sagular koşmak, ağıtlar
yakmak, mersiyeler söylemek düştü payıma. Mızrabım
hiç bu kadar mustarip olmamuştu. Dostlarıma sorun!
Notalarımın hüznünü yakından tanırırlar. Kurşun sesle-
ri arasında bölüştüğümüz, bölüştüğüce büyüttüğümüz
ölküler vardı.

Çocuklarıml! Siz bana bir gonca boyu gelirsiniz, ben
size bir gül bahçesi gelirim. Çiçeğin tomurcuk, ağacın
meyve vaktidir. Hadi kızım, hadi oğlum, bir soru so-
run!

şu gözlerinde güneşler taşıyan yüzler, benden bir
çizgi taşır. Ben bir Bülent büyüdürüm, kalbimin özsu-
yuyla. O bin Bülent olur karşıma gelir. Yenleri kısalmuş
ceketini kaftanlara denk. O kaftanlar içinde bir şehzade
yüreği. Onlar benim çocuklarımdır. Geleceğe mektup-
larıml. Cennetler kuruyorum gönüllerden. Ardımda
mamur gönül bahçeleri... Kar gülleri açacak bir gün
kan çöllerinde ve kardeşlik kazanacak.

* * *

Bu yazıyı ilk kime okumuştum hıçkırıklar arasında? Okul müdürümüz Mevlüt Bey'e mi, İngilizce öğretmemiz Kemal Bey'e mi? Her ikisine de belki. Mehmet'le Durmuş'un şahadet haberini aldığım günün gecesi yazmıştım.

Saat 15.30 sularında, Hükümet Meydanı'nda Sami Hoca'yla "Gitmeyin!" diye nasıl yalvar yakar olduğumuzu, ama ısrarla gitmek istediklerini ve kara kurşunlara hedef olduklarını... Gitmek için kararlıydılar. Nerden bilebilirdik ki bu, kaderin çağrısıdır. Irmaklar akacaktır. Dünyayı ikiye bölen ırmaklardan biri cennet denilen havuza dökülecektir.

Gittiler. Yarım saat sonra şahadet haberleri geldi.

Nasıl da ruhlarımız kan revandı. Müdür Bey, kader, tevekkül ve teslimiyet sargularıyla nasıl da yaralarımızı sağaltmaya çalıştı. Ne kadar metindi öyle ve ne kadar güçlü? Beni ve bizi toprağa çökerten bir acı karşısında o, direncini hiç yitirmedi. İyi ki vardı.

Yatılı İlköğretim Okulu müdürüyken bizim liseye yönetici olmuştu. Takım ruhu, etkili takım çalışması, toplam kalite yönetimi gibi pırıltılı deyimler o zamanlar var mıydı, bilmiyorum. Kemal ve Tevfik hocalara rehberlik servisi kurdurmak, beni sosyal ve kültürel faaliyetlere teşvik etmek, mezuniyet albümü çıkarmak, video film arşivi oluşturmak; Cizre'ye, Baykan'a, Tillo'ya, Van'a geziler düzenlemek, yolculuğu Hazreti Nuh, Veysel Karani, İbrahim Hakkı menkıbeleriyle süslemek, Kemal Hoca'yla iddialı masa tenisi maçları yapmak... (Kemal Hoca hâlâ hemşehrisi miydi o zamanlar? Karaman il olmuş muydu yani, Batman gibi. Sahi, biz şehir gibi şehir görmek için arada bir hafta sonları Batman'a mı giderdik? Orada fakülteden sınıf arkadaşım, can dostum Nuri'nin misafiri mi olurduk?)

Bundan öncesi gibi, sonrası da Mehmet'le Durmuş'un öyküsüdür. İki destan yüreğin, efsane mizacın öyküsü... Mehmet Kapusuz¹ ve Durmuş Güçlü²

Acıdır tepeden tırnağa. Ötesini İlçe Millî Eğitim Müdürüm Mehmet Bey'le Okul Müdürüm Mevlüt Bey söylesin. Sami, Kemal, Arif ve Enver hocalar anlatsın. Kütüphane Memuru Beşir Bey, Merkez Camii İmamı Abdulaziz Hoca ve Bakkal Ömer hikâye etsin... İlçe Müftüsü Eyüp Hoca ve Cumhuriyet Savcısı Necati Bey de tanık olsun.

Bana Künye'yi yazdıran ve içten içe, "Keşke Necip Fazıl kadar güçlü olsaydım yahut Dağlarca kadar, Gençosmanoğlu kadar..." dedirten bir öykü bu. Yalnızca onları yazabilmek için...

Yaşanan destanlık bir olaysa, yazılan da ona denk düşünmeliydi. Ben bu kadarını yazabildim. Kimsenin kuşkusunu olmasın, içimdeki şiir, kâğıda dökülenden bin kat anlamlı.

6 Eylül 1989 Çarşamba.

Dünyanın yıkılışını gördüm, kıyametin koptuğunu... Oturdum kalemimi kana bulayıp Künye'yi yazdım. Okuyucu, okunaksız yerlerini mazur görsün.

Künye

6 Eylül 1989'da Eruh-Siirt yolunda şehit edilen Durmuş Güçlü ve Mehmet Kapusuz kardeşlerimin ruhuna fatihalarla.

Ve künyem dağ başlarında okunur

Zülfüyâre dokundukça ellerim

Ellerim tebeşir tozu ellerim

Eskimiş kara tahtalar üzre

Tut ki bir eskimez yazı ellerim

*Ve künyem dağ başlarında okunur
Yâd eli tetik düşürür yâdıma
Yaman çeker söz mülküne yâr beni
Söyle kim tarih düşürür bahtıma
Ve söyle kim kılar bahtiyar beni*

*Ve künyem dağ başlarında okunur
Bir kara kurşun değer kardeşime
Acıları harmanlayan kül/hani
Ey ölüm ey sevgili
Gözlerin çözer bendeki külhanı
Ve künyem dağ başlarında okunur
Ben bir ölü kentin ortasında
Lügatimde deli sözler dolaşır
Bir yağız atlıdır söz şimden geri
Terkisinde ince bir yürek taşır*

Bir zaman sonra öğrendim ki, Siirt'te iki okula bu iki şehidin adını vermişler. Bir kez daha anladım ki Vefa, İstanbul'da bir semt adı değildir sadece. Şimdi o iki okulun gönderinde bu iki isim bayrak gibi dalgalanmaktadır.

Ortak acılar insanları birbirine akraba kılar. Biz, acılar karşısında da amir memur değil, meslektaşık, paydaştık. Hayır! Dosttuk.

Yönetmek biraz da acıları paylaşmaktır.

Müdür Bey iyi bir paydaştı.

Ek

Bir insanın kaç kapısı vardır ve hangi dünyalara açılır?

Ben sadece üç kapıdan söz ettim. Otuz üç kapıdan söz etsem de sonuç değişmezdi.

- 1 Mehmet Kapusuz, Ömer ve Satu oğlu, 1966 Samsun Vezirköprü doğumlu, Kastamonu Eğitim Yüksek Okulu Sınıf Öğretmenliği'nden mezun, Siirt Merkez Ekmekçiler köyü öğretmeni. Yaşı: 23. Medeni Hali: Bekâr. Şahadet tarihi: 6 Eylül 1989.
- 2 Durmuş Güçlü. Baba adı: Mevlid; ana adı: Hanım. 1966 Manisa Kula doğumlu. Bolu Eğitim Yüksek Okulu Sınıf Öğretmenliği mezunu. Eruh ilçesi Çetinkaya Köyü öğretmeni. Yaşı: 23. Medeni Hali: Bekâr. Şahadet tarihi: 6 Eylül 1989

2007 Mansiyon Ödülü / Gaziantep

SİYAH AŞURE

Kadriye ANLAR*

Masanın üzerinde tam yedi kaşık, bir kap dolusu da aşure vardı. Rengi simsiyahtı. Aşure böyle olur muydu? Sanki etrafın kokusu ve öğrencilerin temiz olmayan üstü başı aşurenin rengini değiştirmişti. Her yer temizdi ama koku öyle söylemiyordu. Bu aşurenin ne işi vardı bu okulda? Hem de öğretmenler odasında, hatta masanın üzerinde? Sanki okul değil de büyük bir ev. İçinde yaşayan aileyi aradı gözlerim, tam sahipsiz bir ev miydi derken, birisi belirdi kapı önünde. Herhalde evin temizlikçisiydi, yok elleri simsiyah, büyük ihtimal kalorifer kazanında çalışan bir işçi; ama kadın, yok olmaz. Ben daha görevine karar veremedim “Okul müdürüyüm, hoş geldiniz!” dedi. Evin hanımıymış. Bir değil bin yıl düşünsem de doğru karar veremezmişim demek ki.

Koskocaman bir okul, zayıf kara kuru bir bayana bırakılmış. O ise sırtındaki yükün altında ezilmiş de ezilmiş ama başı hala dik. Nasıl olur dedim kendi kendime ilk günlerin verdiği idealistlikle. Bizim yetkililerimiz müfettişlerimiz, müdürlerimiz yok mu? Bu kadın bunca sorumluluğun altından kalkabilir mi? Kendini unut-

* 1980 yılında Konya'nın Ereğli İlçesi'nde dünyaya geldi. İlkokulu Sümer İlkokulu'nda, ortaokulu Cumhuriyet Lisesi'nde, liseyi Mersin 19 Mayıs Süper Lisesi'nde bitirdi. 9 Eylül Üniversitesi Matematik Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Gaziantep Servi Erdemoğlu İlköğretim Okulu'nda görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk annesidir.

muş, bayanlığını kaybetmiş!.. Şaşkınlığımı yerini öfkeye bırakmıştı ki, kaşıklar!.. Kaşıklara diktim gözlerimi; yedi tane kaşık. “Altı tane öğretmenimiz var” dedi. Ben yedinciydim ama bana kaşık yoktu. İster miydim? Yok hayır istemezdim. Geri dönüp gitsem, yok gitmemeliyim. Merakımı öylece bırakmamalıyım.

– Elleriniz, dedim.

– Ne oldu?

İnanamadım duyduklarıma, kaloriferi o yakıyor-muş. Ben öylesine şaşkın ve kızgınken, o çok sakın ve naifti. Dış kapıdan girerken karşıma çıkacak müdür huzurunda heyecanlanmamalıyım diye telkin etmiştim kendime. Hani iriyarı, bıyıklı, sert bakışlı, grand tuvalet, pırıl pırıl ayakkabıları olan şu aklımdaki yönetici.

Evet, burası bir köy okuluydu. Buraya gelirken öyle büyük hayallerim yoktu. Okulun binasını düşünmüştüm birazcık ama hiç yöneticisini uzun uzun düşünmemiştim. Yönetici deyince öyle çok yüz gelmiyordu aklıma. Sanki yöneticiler hep aynı olurdu. İkiye ayrılırlardı; başarılı olanlar, bir de başarısız olanlar. Fedakâr olanının da olduğunu işte bu okulda öğrendim. Evet, burası bir okuldu. Dikkatli bakınca aşure kabının hemen yanında nöbet defteri vardı. Gelen evrak defterine bir şeyler yazılırken yarım kalmıştı. Evin hanımı ha?.. Yok, okulun müdürü!.. Ben gelmeden hemen önce aşuresini içerken deftere kayıt yapıyormuş ben geldiğimde de odasına gitmiş. Evet, onun bir odası var orada bir bilgisayar, bir masa, dolap, iki tane de sandalye. Çok nadir göürdüm onu müdür koltuğunda, öyle koltuk meraklılarından değildi. Önemli değil derdim onun için bu koltuk. Yanıldığımı ilerde anlayacaktım.

O bir yönetici!.. Yöneticilik, anlamını onda yeniden kazanmış, ama bunu siz bilemezsiniz. Gidip de onu okulun tuvaletlerini temizlerken görmeden, okulun

koridorlarını kendi eliyle paspaslarken görmeden, öğretmenlerine ilk teneffüs menemen yaptığını görmeden bilemezsiniz. Ben de bilemedim kapıdan ilk girdiğimde Kafamda dolaşan düşüncelerden dolayı hep utandım.

Tanıdığım ilk yöneticiydi o, fakat onun gibisini ne filmlerde gördüm, ne anlatılan anılardan duydum. O okuluna âşık bir öğretmen!.. Aslında öğretmenliğini çok tadamadan, daha memuriyetinin ilk yılında müdürlük görevi verilmiş. O da bunu bir görevden çok hayat anlayışı haline getirmiş. Yürürken sesinden korktuğu, ama akrebinden, yılanından korkmadığı evinde yaşarken; köylünün onu dışlamasına aldırmadan, sömürmeye çalışmasına izin vermeden sadece okul için var olduğunu hissetmiş yıllarca. Tehdit mektupları almış, canı aklına gelmeden, okula zarar verirler diye ağlamış. Paltosu eskimiş, okulun camlarına demir yaptırmadan yenisini almamış. Köydeki evinden cumartesi günü kalkıp okula gelmiş, kahvaltısını orada yapmış. Anlayacağınız bir yuva sıcaklığı bulmuş bu koca okulda. Onun şanssızlığı, eğitime önem vermeyen, okula destek olmayan bir köyde çalışması. Başkası tarafından yere göğe konulamayacak, önünde ceket iliklenecek biri iken, bu köyde hor görülen biri haline gelmiş. Okulu hep yardım alıncak bir yer olarak gören köylü, onun zor hayatını çok daha zor yapmış.

Ona bakınca, nedense bir kalbi olmadığını düşünürdüm önceleri. Kalbinde biri var mıydı bu tür duygular taşır mıydı? Kalbini bilmem ama, aklında sadece bir şey vardı: Okul, okul, okul!.. Okula bağlanmıştı, bir annenin küçük kızına, bir babanın aslan oğluna bağlandığı gibi bağlanmıştı. Okulunu korumak için, o simsiyah ellerini koyamayacağı taş yoktu altına.

Okul onun annesiydi. Yüreği sıkıldığında kafasını koyardı masasına. Okul onun babasıydı, başı her sıkıştığında açiverirdi kapısını. Okul onun çocuğuydu, za-

rar görecek diye canı giderdi. Böyle bir sevgi nedendi? Göreviydi ama göremediği eviydi. Onun için evdi orası. İlk girdiğimde yanlış hissetmemiştim aslında.

Yanlış olan tek şey, o evin hanımı değildi. Kimi zaman sahibiydi, kimi zaman hizmetçisi, kimi zaman o büyük köşkün bahçıvanı, uşadı!.. Ama hanımı değildi. Yöneticiydi, dışardan herkes öyle görürdü. Ben de dışarıdan girdiğimde öyle görmüşüm, ama içerden?.. Yönetmek, dikte etmek, otorite kurmak onun işi değildi. Onun işi korumak, temizlemek, sevmek, tamir etmektir. Bu sevgi, bu tutku, bu aşk nedendi? Yöneticilik, idarecilik bunu gerektirir miydi? Bütün yöneticiler onun gibi olsaydı, müfettiş gelir miydi okula? Gönlünü aklını vermişti bu okula. Bu duygusu teftiş edilebilir miydi?

Demlediği çayı içerken düşünürdüm. Neden pazar-teleri hep zil çaldığında, içeri giren çocukları görünce asıverirdi suratını? O evin annesiydi hani, çocuklarını görünce mutlu olmaz mıydı? Sonra da gülerdim kendi kendime, temizlediği evi batıran çocuğuna terlik fırlatmaz mıydı anne? Onunki de böyle bir kızgınlıktı işte.

Ders işlerken, açık olan sınıfımın kapısından yavaşça geçtiğini görürdüm. Ben de bakardım arkasından sessizce. Kapalı olan sınıfların camından bakardı, sabah gördüğüm yüzünü gevşetiverirdi birden. Gizlice yaşardı öğrencilerine duyduğu sevgiyi. Sevgisini gizleyecek kadar da büyüktü kalbi.

Biliyor musunuz, bazen öğrencilerin tuvaletlerini kilitletirdi? Ben de şükrederdim. Neden mi? Öğretmenler tuvaletini kilitlemiyor diye!.. Gerçi en fazla iki teneffüs dayanırdı. Olsun varsın hafta sonu temizlediği tuvaletlerin korkunç bir hal aldığını, iki teneffüs geç görürdü ya!.. Bir gün de çikolata dağıtırken gördüm bir avuç öğrenciyi. Sınav da yapmazdı, neyin nesiydi bu? Meğer

bahçedeki çekirdek kabuklarını toplattığı öğrencilerini ödüllendiriyormuş. Evet, onun tutkusu okulaydı. Nasıl bırakıp giderdi yıllarca tozunu kokladığı bu okuldan, nasıl ayrılırdı!

Ne öğretmenler ne öğrenciler gelip geçmişti yolundan, evinden, hayatından!.. Ben de onlardan biriydim. Ben de tanıdım onu, ben de yaşadım onun yöneticiliğini!.. Yönetilmeden hayran kaldım okula olan tutkusuna, yönetilmeden öfke duydum hayatına aldırmaçlığına, yönetilmeden saygı duydum seçimine!..

Şimdi düşünüyorum da, keşke o masada simsiyah gördüğüm, ama aslında bembeyaz aşureden içmek için bir kaşık da bana düşseydi?

2007 Jüri Özel Ödülü / Kocaeli

ÇOBAN YILDIZI

Sadık YAZICI*

Vakit gece yarısı... Saatler çoktan cumartesi seferine çıkmış, bense hâlâ rötarlı cuma yolcusu... Dışarıda içimi titreten fırtına; kulağımda, sahile vuran hırçın deniz dalgası... Her şeye rağmen umudunu denizlerde arayıp yelken açan balıkçı tekneleri. Sokak lambalarının loş ışığında evinin yolunu tutmuş, gece vardiyasından dönen fabrika işçileri... Evet, sadece rötar yapan ben değilim. Kimilerinin tatlı uykuda güzel rüyalarla, kimilerinin kan revan içinde kâbuslarla, kimilerinin de hayat kavgası yolunda bir cumartesi seferi. Üzerimde haftanın yorgunluğu, yorgunluğumun tek ilacı bir fincan çayımı yudumlarken bir elimde de her eserinden ayrı feyiz aldığım bir "Kulin klasiği!.." Nazım'ın şu mısraları dökülüyordu Kulin'in kaleminden:

Karadeniz akıyor durmadan

Deli hasret, deli hasret

Oğlum sana sesleniyorum

İşitiyor musun? Memet Memet!

Her mısrasında buram buram hasret kokan şiir, bütün yüreklerdeki özlemlerin tercümanıydı sanki. İşte benim yüreğimde de, tarifi imkânsız bir can dostun özlemini kanattı. Evet, ay bulutların esaretinden çıktı.

---

* 1974 yılında Trabzon'un Akçaabat İlçesi'nin Ortaalan Köyü'nde doğdu. Karadeniz Teknik Üniversitesi Giresun Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Kocaeli'nin Gebze İlçesi'nde Kroman Çelik İlköğretim Okulu'nda Müdür Yardımcısı olarak görev yapmaktadır.

Tüm heybetiyle yeryüzünü selamlamaya başladı. En parlak haliyle gökyüzüne hâkimiyet sağladı. Bu eşsiz parlaltı yanında yıldızlar daha sönük, sokak ışıkları daha bir loş kaldı.

İşte böyle bir akşamda tanışmıştık seninle can dostum Memet!.. Daha dün gibi hatırlıyorum; on yıl önce metropol şehirden, Anadolu'nun en ücra köşesi Ağrı'ya gidişimi. Yollar uzadıkça uzuyor, yol kenarlarında kilometreyi gösteren trafik levhaları, gideceğim yere yakınlaştığımı işaret ederken, bir o kadar da geride bıraktıklarından uzaklaştırıyordu beni. İki farklı duygunun oluşturduğu boşluğun esaretindeydim sanki. Nihayet bir ömür süren yolculuk son bulmuş, elimde valizim, hiç bilmediğim bir şehrin sokaklarında etrafa bakınıp, tabelaları okuyarak yürüyordum. Bu yorgun yürüyüşüm, öğretmenevinde noktalanmıştı. Bir şeyler yemek için bir masaya oturdum. Orada bulunan meslektaşlarımla tanıştım. Görev yerimin Karlıca olduğunu söyledim.

Bir süre oturduktan sonra köyün yolunu tuttum. Saatler süren yolculuğun ardından köye ulaştım. Okulun lojmanında Memet karşılamıştı beni;

- Burada beraber kalacağız, dedi bana.
- Diğer arkadaşlar nerede kalıyor? dedim.
- Hangi diğerleri? dedi, gülümseyerek.
- Ben buranın ilk öğretmeniyim, siz de ikinci öğretmenisiniz.

Şok üstüne şok yaşıyordum Memet halinden memnun gözüküyordu. Henüz bir yıl olmuştu, ama yıllardır orada görev yapıyor gibiydi. Aynı zamanda vekil müdürdü kendisi. Eşyalarımı yerleştirmeye koyuldum. Duvara boğaz manzaralı takvimimi astım. “Ne o, tezkere saymaya mı başladın?” dedi. “Sen şükret tek başına

değilsin, duvarlarla konuşmak zorunda kalmayacaksın." Tanyeri ağarmaya başlamıştı. Ve güneşin ilk ışıklarına karışmış bir balta sesiyle, Karlıca'da ilk sabaha uyanmıştım. Memet odun kırıyordu. "Ne yapıyorsun, buranın hademesi yok mu?" "Buranın hademesi benim." "Hadi bakalım şu kırılanları al sobaları yakalım, şimdi çocuklar gelecek" dedi. İlk günüm böyle başlamıştı Karlıca'da. Bütün bunlar bir film senaryosu gibiydi sanki. Hani televizyon karşısına geçip seyrettiğimiz, seyrederken de hoşumuza gitmeyen bazı karelerini değiştirmeye çalıştığımız bir film gibi. Öyle kaptırırız ki kendimizi, ilginç komplo teorileri üretiriz. Bazen sinirlenir, öyle zıvanadan çıkarız ki, sinirimizi yediğimiz çekirdeklerden alırız. Kap dururken kabuklarını o yana bu yana atarız. Güzel işlemlerle bezenmiş kırlentleri eğip bükeriz kucağımızda, hem de canım dantelleri süklüm püklüm olana dek. Sonra film biter heyecan sona erer. Her şey kaldığı yerden tekrar başlar. Ama benim Karlıca'da gördüğüm metrajı sonsuz bir film senaryosu. Bu senaryo Karlıca'nın hayat gerçeği, ben de o gerçeğin bir parçasıydım artık.

Memet adeta kendini buraya adamıştı. Sadece mesleğini icra etmekle kalmayıp, aynı zamanda buranın hem doktoru, hem de hâkimi gibiydi. Kendini bu denli insanlığa atamış bir insanın icraatları karşısında hayretler içindeydim. Okul işlerinden fırsat buldukça köy halkıyla kaynaşıyordu. Kendini öyle benimsetmişti ki, sanki Karlıcalıların yıllardır yolunu bekleyip nihayet gurbetten dönen oğulları gibiydi. Bir bakarsınız Karlıcalıların sofrasında bağdaş kurmuş; bir de bakarsınız düğünlerinde halay başı olmuş Memet. Başı dara düşenin, akli hükümet işine ermeyenin tek adresi. Unutabilir miydi çoban Zülfikar, başlık parasını denkleştiremeyip yüreğini kanatan Narin'inin sevdasını izdivaçla sonlandıran Memet ağabeyini? Dört duvar arasında

yatalak, bir göz odanın küçük ahşap penceresinden gördükleri kadarıyla dünyayı bilip yaşayan Hasan Dede ile Hüsniye Nine, nerden bilirdi yaşlılık maaşını? İş göremezlik raporuyla maaşa bağlatmıştı yaşlı çifti. Devletin şefkat eli çalmış kapılarını, ısıtmıştı ahşap pencereleli tek odalı evlerini. Üç ayda bir hiç üşenmeden, maaşlarını alıp getirirdi yaşlı çiftte. Hasan Dede “sağol evlat” derken, nasıl da gururlanırdı? Tıpkı bir babanın evladıyla övünüp göğsünü kabartması gibi. Aslında Hüsniye Nine’nin de söyleyecek çok şeyleri olacaktı, konuşabilseydi. Dili olmasa da gözlerinden anlaşılırdı; ‘berhudar ol oğul’ deyişii. Hele sokak başlarında el açmış çocuklu kadınlara hiç dayanamazdı. Hiç tereddüt etmezdi, cebindeki son kuruşuna elini atarken!.. Tarifi imkânsız bir ifade dururdu yüzünde. Büyürdü buğulu gözleri, büyürdü yürek kadar. O iri çam yarması gibi adam tokunsan yığılacak tepeden aşağıya, sanki domino taşları gibi.

Dayanamayıp kızardım bu eli açıklığına. “Biraz yatırım yap!” derdim. “Ben borcumu ödüyorum, borçlu adamın yatırımı olmaz” der, derken de her an akmaya hazır o bir damla gözyaşını zor zapt ederdi kirpiklerinin arasında. Ne borcuydu, kime borçluydu bilinmez. Yorum yapmazdı, sadece susardı. O suskunluğun yüzünde yarattığı ifade, gizli kalmış çok şeylere gebeydi sanki. Her akşam yatmadan önce mutlaka okur, kara kaplı defterine bir şeyler karalardı. Gömülürdü adeta kara kaplı defterinin sarı sayfalarına. Ne yazardı bilemem. Ama hiç sekteye uğratmazdı. Sanki öğrenci andı gibi, andını içer ve öyle uykuya dalardı. Tek farkı, onun andının, çok sesiz ve yankısız oluşuydu. Sözlerine son noktayı koymasıyla birlikte, o kara kaplı, sarı sayfalı mürekkep kokan defter sırıta kalem basar, yok olurdu. Ta ki ertesi günün akşam and saati gelene kadar. O kadar düzenli planlı ve programlı yaşardı ki hayatı? Onun en belirgin özelliği buydu. Zaten aynı saatte kal-

kar, aynı saatte yatarı. Yatağını hiç dağınık görmemişimdir. Her yeni gün, yeni bir umuttu onun için. Hep şöyle derdi: "Beklentilerdir insanı var eden, o beklentilerdir ki, gerçekleşince insanı insan eder."

Bu umut dolu, yılmayan koca yürekli adam, sadece rüyalarında teslim olurdu yaşamın olumsuzluklarına. Hemen her gece kâbus görür, annesini sayıklardı. Uyanırdı kan ter içinde, titrerdi ağustos akşamında. Sonra başını ellerinin arasına alır, müebbet hapsini doldurmaya çalışan mahkûmlar gibi, demir parmaklı pencereden seyrederdi gökyüzünü sanki bir yıldız tutar, bakışlarıyla anlatırdı içinden geçenleri, anlatmak isteyip de hiç kimseye anlatamadıklarını. Sanki hipnoz yaşanırdı, yıldızla arasında. Sonra yıldız kayar, kaybolurdu tüm hatıralarla. Tıpkı kara kaplı defteri gibi!.. Yorganın altından hissettirmeden seyrederdim, zifiri karanlık altında o donuk gölgeyi. Hiç kıpırdamaz, nefes almaz, sanki cansız bir beden dururdu hemen oracıkta, yanı başımda. Seyrederken donup kalırdım yatağın içinde. Gözlerimi açtığımda sihir bozulmuş, ne donuk gölge, ne de zifiri karanlık!.. Terk edip gitmişler olay mahalini.

Sabahın ilk ışıkları aralanmış perdeden göz kamaştırıyordu. Evet, yeni bir gün, yeni bir umut, yeni bir başlangıçtı perdenin arasından bana gülümseyen. Her yeni gün bir sonrakine gebe, akıp gidiyordu zaman. İnişıyla, çıkışıyla, düzüyle, yokuşuyla, getirisiyle, götürüsüyle akıyordu sürprize açık!.. Tıpkı kimi zaman Mısır'a hayat verip vazgeçilmez olan, kimi zaman da kıtlık getirip hayatları karartan Nil'in akışı gibi!..

Memet her zamanki gibi erken başlamıştı güne. Gecedен eser yoktu bir tek mimiğinde bile. Bilakis her zamankinden farklı bir coşku vardı; bayram sabahına uyanmış, bayramlıklarını giymek için heyecanlanan çocuklar gibi.

– Kabına sığmıyorsun, talih kuşu konmuş gibi tabanların yer tutmuyor, dedim. Gözleriyle tebessüm ederek:

– Yolcudur Abbas! dedi.

– Nereye gidiyorsun? dedim:

– Çorum’a gidiyorum, yakın bir arkadaşım evlenecek, yanında olmam lâzım, dedi.

Karlıca belki de en çetin ocak ayını yaşıyordu. Dışarıda sanki camları indirecek, insanı çıldırtacak bir uğultuyla esen rüzgâr, yerdeki kar tanelerini tekrar gökyüzüne gönderiyor, sağa sola savrulan tanecikler adeta dehşet saçıyor.

– Bu havada yola çıkman doğru olmaz bir telgraf çek dön! dedim. Söylediklerimi işitmedi bile. Çantasını aldı,

– İki gün kalıp döneceğim, okul sana emanet, dedi. Ve yoğun kar tipisi altında kaybolup gitti.

Lojmanda yalnızdım o gece. Pencerenin kenarında gökyüzünü seyre daldım. Memet’ in yaptığı gibi!.. Onun yıldızı ile paylaşmak istedim yalnızlığımı. Hava birden kapattı. Kayboldu ışık demetleri. Belli ki dostlukları sağlamdı. Almadılar aralarına beni. Hiç tereddüt etmedi o ışık demetleri yüzlerini çevirirken. Öyle karardılar ki zifiri karanlığa boğdular, kar beyazlığına rağmen tüm Karlıca’yı. O gece yalnızlığımı örttüm üzerime. Yüreğimdiki yalnızlığımın üzerine kıvrılıp, kapadım gözlerimi. Sabah erkenden okulu açıp sobaları yaktım. Hiçbir şeyi eksik koymamalıydım. Geldiğinde çatmasın kaşlarını diye. Öyle kaptırmıştım ki kendimi, telefonun çalan sesiyle irkildim. Acil Hamur’a gelmem isteniyordu. Apar topar ilçeye gittim. İlçe Milli Eğitim Müdürü’nden aldım acı haberi. Osmancık’ta kaza yapmıştı otobüsü. Hatalı sollamanın kurbanlarından biri-

di Memet. Vekil müdürlüğü bana vermişlerdi. Dünyam başıma yıkılmıştı sanki. Duvarlar üzerime geliyor, koridorlara sığıyordum. Gitmek istemiyordum köye. Uzasın, hiç bitmesin istiyordum yollar.

İçim kan ağlarken, tepeden gözüküyordu Karlıca'nın ışıkları. Her zamankinden daha çabuktu sanki bu gelişim. İsyan ediyordum. Gitmek isteyene engel, gelmek istemeyene rehber olan yollar, söyleyin bana, dost musunuz düşman mı? Karlıca suskun, alabildiğine sessiz, Karlıca öksüz, Karlıca yetim!.. Yas ilân etmiş gibi gökteki ışık demetleri. Ardından gök kubbe sessizliğini bozdu. Vurdu acısını dışarıya, suladı gözyaşlarıyla tüm Karlıca'yı. Bir süre dolandım Karlıca'da. Eşyalarıyla yüzleşemedim, gidemedim lojmana. O gece muhtarın evinde sabahladım. Köy halkı üzgün ve yıkkın. Kolay mı kaybetmişlerdi evlâtlarını. Evlât acısını yaşıyorlardı yüreklerinin ta derinliklerinde. Hepsi taziyelerini bildirmişlerdi bana. Aradan beş gün geçmesine rağmen, kimse gelmemişti Memet'in eşyalarını almaya.

Ev adresi de yoktu bende. Belki bir yerde yazıyordur diye lojmana geldim. Eşyalarının arasında bir şeyler bulabilirim umudu içindeydim. Evrak dosyasına, kitaplığına baktım. Faturalar, dekontlar, ders ücreti çizelgeleri yoktu işte!.. O sırada yastığının altında, hafif kenarı gözüken kara kaplı defteri gözüme ilişti. Sır gibi sakladığı defterdi yastığın altındaki. Elime aldım, sanki Memet'e dokunur gibiydim. İçim ürperdi, diken dikendi tüylerim. Sanki birden girecek içeri, bırak onu aldığı yere diyecekti. Panikle tekrar yerine koydum. Biraz daha aradım etrafı, adresine dair tek bir bilgi bulamamıştım. Etrafı ararken, yastığın altındaki defter çağırıyordu beni aradığın burada der gibi.

Tekrar elime aldım, evirip çevirdim, bu bir günlüktü. Aynı zamanda Memet'in en yakın arkadaşı!.. Kapağın iç kısmında bir yetiştirme yurdunun adresi ve

telefonu gözüme ilişti. Bir de yurt önünde çekilmiş bir fotoğraf. Önce bir anlam veremedim. Bu neyin nesiydi? Merakıma yenik düştüm, üzgünüm Memet. “Yurtta Yaşadıklarım” diye başladığın hayat hikâyesini okumaya başladım. Okudukça gömüldüm, mürekkep kokan sarı sayfalara. Kimi zaman hıçkırıklara boğdu beni, kimi zaman savurdu kurumuş bir yaprak gibi. Sayfadan sayfaya hazanı yaşadı yüreğim. Kimi zaman da güldürdü güzel hatıralarıyla. Bir Memet vardı tanıyıp, bildiğim şimdi yeni bir Memet var Memet’ten içeri.

Sarı sayfalar bir ailesinin olmadığını, henüz dokuz aylıkken bir yere terk edildiğini söylüyor. Polislerin kucağında, ilk ve son defa girmişsin polis karakoluna. Memet ismini vermişler sana. Çocuk yuvasına yerleştirmişler. Aradan uzun zaman geçmiş arayanın sorunun olmadığını kimlik çıkartılmış Memet adına. Soyadın Türkmen, ana adın Makbule, baba adın Celâl!.. Kimler koymuş bu uydurma isimleri? Kim bilir belki kendi anne babalarının, yakınlarının; belki de hiç unutamayıp, yüreklerine kazıdıkları kişilerin adlarını yeniden var etmek istediler seninle. Her gece rüyalarını saçları örüklü bir kadın silüetinin süslediğini anlatıyorsun. Kucağında seni okşadığını, küçük parmaklarıyla örüklerine dokunurken, silüetten akan gözyaşlarının yanaklarını ıslattığını yazıyorsun. “O, benim annemdi” diyor, rüyandan uyanmak istemediğini yazıyorsun. Kafadaki anne modelin bu şekildeymiş. Her saçları örüklü kadına dikkatlice baktığını, ama elindeki silütle bağdaşmadığını söylüyor ve ömrünün sonuna kadar bu arayışın devam edeceğini anlatıyorsun.

Okuduğum her satır içimi acıtıyor, suçluluk duygusu ve vicdan azabıyla karşı karşıya bırakıyordu beni. İçimde pusuya yatmış fırtınalar bir anda ortalığı toz duman edecekmiş gibi tetikte duruyordu. Sorguluyordum, düze çıkarmaya çalışıyordum kendimi. Rüyala-

rındaki siluetin annesi olma ihtimaliyle, anne duygusunu yaşamış çocuk!.. Bilseydim bu durumunu, sık sık annemden bahsedipdeşmezdim yaranı. Her anneler gününde sen gizlice, hüngür hüngür ağlarken, ben hediyegöndermek için kargo peşinde koşmazdım. Efe-lenir miydım ayna karşısında yün kazaklarımı giyini-p annem ördü diyerek? Her yanışımda olduğu gibi, bu defa da yüzleştirdin beni yanlışlarımla. Hem de yüreğimi dağlıyarak!.. Yanlış davranışlarımda “Hatalısın Trabzonlu” dediğinde, önce celâllenirdim, sonra sakinleşip “evet haklıydın!” derdim. Hiç, “söylemişim bak” demezdin. Evet, sen yaşamın keskin çarkları arasında, olgunlaşmış adam!.. Hiç celâllenmeden haykırsam, sen hep haklıydın diye, tekrar yeşerir miydin bu sarı sayfalarda?

Adını yüreğine kazıdığın Milas dilberi Filiz’le yaşadığın hüsranın itirafını yapmışsın bu sarı sayfalara. “Çok sevdim hiç kimseyi sevmediğin kadar. Kaybettiğimde yıkıldım, öyle yıkıldım ki, hiçbir şeyin beni yıkmadığı kadar.” diyorsun. Onunla kuracağın geleceği, hayallerinizi umutlarınızı işlemişsin adeta nakış gibi!.. Ne bir ilmik fazla, ne de bir ilmik eksik. “Milas dilberim, Filiz’im, kıyamam altın sarısı saçının bir teline. Ömrüm oldukça benim, ömrüm oldukça nefesimsin” diyorsun. İzdivacın eşiğinden dönmüşsünüz. “Ailesi beni kabul etmedi, kimim kimsem yok diye. Kadir kıymet bilmezmişim” diyorsun. Belli ki sana çok dokunmuş bu söz Memet.

Arkana bile bakmamışsın şehri terk ederken. Görüşmemişsin bir daha bundan gayrı. Kimselere söylememişsin hayat gerçeğini. Saklamışsın hep kara kaplı defterin sarı sayfalarında. O kadar zaman kaldık, aynı sofraya bağdaş kurduk, aynı havayı soluduk, bana dahi bahsetmedin, sakındın. Etrafındakilerin hep çekip gideceğini mi düşündün? Bu defa sen yanıldın Memet, hem

de hiç yanılmadığın kadar! Fırsat verseydin, emin ol gösterirdim ne kadar yanıldığını. O kadar gerçekçiydin ki, Çorum'daki aileni anlatırken hiç anlayamadım hem de hiç. Çok kızıyorum kendime ve de Milas dilberine. Çünkü o seni kaybetmiş, ben ise hiç kazanamamışım. Ondan aldığın yarayla hep can çekişmiş yüreğin, kangren olmuş ve bir daha kimseyi taşımamış. Bu satırları okudukça asıl şimdi tanıyorum seni. Biliyor musun? Aslında benim de sana anlatmak istediğim çok şeylerim vardı. Ah! Dönebilseydin şu Osmancık'tan.

şu an, sarı sayfalaradaki son itirafını okuyorum. Aslında bana söylediğin gibi, arkadaşının düğününe değil, yurt müdürünüzün sizin tabirinizle müdür babanızın emekliliği onuruna verilen yemeğe katılmak için gidiyormuşsun. Ne kar, ne fırtına vefa borcunun önüne geçememiş. Aslında sen borcunu fazlasıyla ödedin Memet. Artık bu şehir, bu köy bana dar Memet. Enkaz yığını gibiyim adeta. İçimde hüzün, yalnız geldiğim bu şehirden aynı ruh haliyle ayrılıyorum. Bu defa hüznüm tarifsiz, yalnızlığım anlatılmaz. Ayrılırken, Karlıca'ya kuş bakışı son kez baktım tepeden. Derin derin iç geçirip, geçmiş i yâd ettim. Öyle bir veda bakışıydı ki bu, tıpkı Endülüs Sultanı'nın Elhamra'dan İspanya'ya son kez bakıp, gözyaşlarına hakim olamayışı gibi!..

Fakat Memet, sen bir yenilgiyi değil, zaferi temsil ediyorsun benim için. Onun için aradan geçen bunca zamanın ardından, şimdi kaleme aldığım bu yazıları, yetiştirme yurtlarında filizlenip kök salan aydın kişiliğiyle kendini toplumuna ve insanlığa adayın tüm Memetlere ithaf etmek istiyorum.

2007 Özel Ödüllü Eser / İzmir

YOLA DÜŞENLER

Sibel ÖZTÜRK*

Çağları aşan bir terzinin biçtiği düşleri paylaşırken tanıdım onu. Karanlıklara mum olmak telâşındaydı. Nerede bir yağmur beklentisi varsa, gidip yağacaktı hiç düşünmeden. Elinde sevgi bakracı, sarkıtıp gönül kuyularına ısıtacakları onları. Heyecanlıydı. Samimiyetine hep inandım. Üniversite bitti ve yola koyulduk. Umutlarımızı çoğaltıp bereket ambarında bölüşmek için yarınlarda. Hepimiz birer eğitim neferiydik artık. Aynı ocaktan alıp ateşimizi, yürüdük dört bir yana. Herkes hayatını anlamlı kılacak hikâyenin peşine düştü. Kiminin hikâyesi çok uzundu, anlatmaya zamanı yetmedi. Kimininki kısaydı, başladı ve bitti. Kimi hakikat duvarlarıyla ördü duvarlarını, kimi yalan pencerelerle aydınlattı. Bu yüzden kiminin hikâyesi hikâyeyken, kimininki 'hikâye!' kaldı.

On üç yıl sonra yollarımız tekrar kesiştiğinde, onu müdür koltuğunda buldum. Rahattı yeri. Üzerindeki kişiye göre ayarlanabiliyordu boyu üstelik. Alçak daha alçak olabiliyordu. O, yıllarını verdiği bu şehirde, tanıdık çehreler arasındaydı. Bense hep gurbeti yaşamayı seçmiştim. Dört ay önce geldiğim bu şehir de yabancıydı bana, okul da. Bunlara alışkıktım. Alışık olmadı-

* Samsun ili Havza ilçesinde doğdu (1974). Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. 10 yıldır sürdürdüğü öğretmenlik mesleğine 85. Yıl Anadolu Lisesinde edebiyat öğretmeni olarak devam etmektedir. Evli ve iki çocuk annesidir.

đım, eski bir dostu tanıyamamaktı. Güzlerine akşam çökmüştü. Öfkesi gülleri kurutuyordu. Tedirgin ve acılıydı sürekli. Bir zamanlar aynı rüyaları görmüş iki insan olarak çaldım gönül kapısını defalarca. Evde yoktu. Kazmam küreğim elimde kalakaldım. Onu gerçeğe sağır eden duvarları yıkmak, bana nasip olmadı. Koltuğu sallanmaya başladığında, asıl depremin kendi içinde olduğunu anlatamadım. Duymak istemediklerini seslendirdiğim için bana kızılıyordu üstelik. Egosunun atlarını kırbaçlaya kırbaçlaya yüreğinde yaralar açmıştı. Teselli kabul etmiyordu. Acısı öfkeye dönüştü zamanla, tedirginliği inada. Yara kanyordu artık.

Birkaç şehri fethe yetecek enerjisi vardı oysa. Her şey güzel, çok güzel olabilirdi. Vakti gelince güzel atlara binmeyi becerebilseydi eğer. Sürseydi atını eğitim adına istenilen her yere. Gitmenin kalmaktan daha onurlu olduğunu fısıldayan geleneğe kulak tıkaması, şansızlığı oldu. O, yel değerimenleriyle savaşmayı seğti ve kaybetti. Kazandığını sanarak kaybetti. Zafer saydığı nidalarını atarken kaybetti. Ölçü tanımayan, karşısındaki yok sayan tavırlarıyla, "Ben buradayım" derken kaybetti. Etrafındaki birkaç kendini bilmez "Yaşa! Varol!" sesleriyle mest olurken, "kral çıplak" diyenlere arkasını dönerken kaybetti.

O kaybederken, bizden de bir şeyler eksiliyordu sürekli. En güçlü kalemiz de düştü bu stresli ortamda. "Güven" duygumuzu yitirdik. Bize kalan şüphe ve yalnızlıktı. Aramızdaki tüm sevgi köprüleri çöktü birden. Hangi yakada kaldıysak, o yakada yalnızlaşmaya mahkûm olduk. Yalancı güneşler doğmuş, birbirimize uzattığımız elleri gizli bir yay geri çekmişti. Dostluktan, ortaklıktan, anlaşmadan, işbirliğinden, dayanışmadan nasipsiz bir dünyanın eşiğine doğru habire sürükleniyorduk.

Vekil olarak oturduğu müdürlük koltuğunu bırakması istenmişti. Yerine başkası atanmıştı. O ise, kendisi için uygun görülen bir okula yardımcı olarak gitmeyi kabul etmemiş, Donkişotluğu seçmişti. Yerinde kalacak ve direnecekti. Bu direniş haklı olmadı benim gözümde. Dünyanın avuçları arasından yuvarlanıp gitmesine izin vermeyen, onu her an sümen altında tutmaya çalışan bu ruhun gayretlerine sadece acıdım. Evet, dünya 'eli pis' ti. Kendisiyle kovalamaca oynayanları bir sokakta ebeler, sırtlarında parmak izleri bırakırdı. Oysa eğitim hiçbir kiri barındırmayacak kadar şeffaf ve masum kalmalıydı. Kişisel ihtiraslar buna engeldi. Haksızdı bu isyan, sonuna kadar. Hiç takdir edemedim bu yüzden. Suçlanınca, eski bir yol arkadaşını kaybetmenin hüznünü yaşadım.

Yalnızlıklarımda, anlaşılmamak korkusu duyduğum anlarda, dünyanın üstüme üstüme gelip beni olmadık köşelere savurduğu durumlarda, yaptığım şey aynıdır. Taşı yüreğime basıp, sabrı kaynatırım tencerede. Ve bir Ömer beklerim, kapıma çuval dolusu umut bıraksın diye!.. Nedense hep gelir.

Herkesin merakla beklediği fotoğraf karesi tanışma toplantısında yakalandı. Eski ve yeni müdür yan yana!.. Eskisi, müdür yardımcısı sıfatıyla, ama müdür edasıyla tecrübeli ve keskin. Yenisi çok genç ve mahçup tavırlı. Alaycı ve kinli bakışlar eskisinin ardında destek, yenisinin önünde engel. "Hiç adil başlamadı bu yarış" diye geçti zihnimden: "sonuç şimdiden belli."

Belli olan önyargularımızmış meğer. Öğrenilecek çok şey varmış hayatta.

Yeni müdürümüz, güneşi gözbebeklerine doldurmuş, dört yanı bahar köpüren bahar elçisi gibi dolaştı içimizde. Dudaklarından her dem taze fi kirler döküldü. Kelimeleri dalından koparılmış, sabah soğukluğ-

nu yitirmemiş yemişler gibiydi. Aşınmamış, örselenmemiş!.. Toplantıda başladığı hitabet solosuna, gönüllerde devam ediyordu artık. Birbirimize kenetlenelim ve çok çalışalım diyordu. Karıncalara meftunluğu bilmem nereden geliyor? O deyince inanç kaplıyordu ruhumuzu. Söylediklerini yaşıyordu çünkü. İnsanların kelimelere can üflediklerine, onları karakterlerinin rengine bürüyüp, zamanı gelince bir güvercin gibi salıverdiklerine bir defa daha inandım.

Bilgisinin bileğini bükemedi kimse. Eğitime dair güzel heyecanlar duyurdu. Bize bildiğimizi sandığımız düşünce ormanlarından koca kütükler taşır, onları keser biçer, yontar yeni bir proje kimliğinde önümüze koyuverirdi. Eğitim alevinde kanatlarını tutuşturan pervaneydi gözümde. Bizim de kozamızı yırtıp uçmamızı isterdi.

Peşin hükümleri yoktu. Tarafalı davranacağından emin olanları hayal kırıklığına uğrattı. Boşuna beklediler maske düşecek diye. Bir bir düşen inatlarımızdı. Ve ben düşüncenin gökkuşağını tüm renkleriyle sevmeyi ondan öğrendim.

Disiplin anlayışı, bendeki yönetici tabusunu hepten kırdı. Öfkeyi kasırgalaştırmadı alnında. Sesinin haddini aştığına hiç tanık olmadım. Ama her şey nasılsa bir bir rayına oturuyordu. Sorunlarımızı dillendirirken, 'yetersiz öğretmen imajı' korkusuna kapılmadık hiçbirimiz. Doğru anlaşılmanın zevkine vardık. Yanına gönderilen öğrencilerle konuşup, durumlarını bilgisayarına kaydetti her defasında. Süreci takip etmenin başarıya etkisi tartışılmazdı 'Bu benim işim değil.' demedi. Bizler öğrenci, idareci, veli ve binasıyla bir bütündük. O, bütünü oluşturan her bir parçayla ayrı ayrı ilgilenecek kadar özverili bir disiplini temsil etti.

Nezaketini, inceliğini tartacak kelime bilmiyorum. Doğum günümüzde müdürümüz tarafından hatırlanmak, alışık olduğumuz türden bir duygu değildi. Bildiğim, herkesin kendini değerli hissetmeye tâ ezelden ihtiyacı olduğuydu.

Nisan sevinci yaşamayı özlemişiz çoktandır. Kalbimizin tortuları silinmeye yüz tuttu. Güven yeniden yeşeriyor. Dostluğun tadını demliyoruz. İlk toplantıda her şey güzel olacak dediğinde, boş hayal diye geçirmiştik zihnimizden İyi ki, zaman onu haklı çıkardı Biz her defasında yanılmanın keyfini sürdük.

Bir bayram dönüşüydü. Öğretmenler odasında idik. Masadaki yazıyı okuyup imzalayan arkadaşların yüzü, birden sonbahara dönüyordu. İnce bir hüznün yerleşiyordu gönüllere. Güz yağmurları düştü düşecek!.. Gidiyormuş meğer. Beklediğimiz bir ayrılık değildi bu. Suskunluğumuz biraz da şaşkınlıktan. Hepimiz sustuk, öğleden sonra o konuşacaktı son defa. Sessiz ve kısa bir vedâyı tercih etti.

Gelişi endişeyle karşılanmıştı, gidişi üzüntüyle!.. İsrar etse kalabilirdi de. Oysa o açtı ellerini olabildiğince. Dünya yuvarlanıp aksın diye avuçlarından. Edep pınarından kana kana su içmiş bu güzel insan, atını mahmuzlayıp sürdü yeni ufuklara.

ÜŞÜYEN HAYATLAR

ÖĞRETMENLİK HATIRALARI YARIŞMASI
2008 YILI ÖDÜLLÜ ESERLERİ

2008 Türkiye Birincisi / Erzurum-2

RUHUMDA SOLUKLANAN MENZİLLER

Yaşar BAYAR*

Mevsim sonbahardı ve o sarı iklimin çıldırtıcı çehresi, Evliya Çelebi'nin dilinden "Gün akşamlıdır devletlûm" demektedir. Yolları garip bir hüzün, ağaçları ziynetsiz bir yakın zaman endişesi, evleri bir telaş, insanları yazdan arta kalan neş'enin buruk tadı -çepeçevre- sarmıştı. Düşüncelerim, bu bin bir müşkilin ortasında, her an bir meçhule yollanıyor; bir malûmun eşiğinde bin meçhulün ağına düşüyordu. Sararan yapraklar arasında hemen hemen aynı renkte sızan ikinci güneşi vaktinde, tefekkürün sathi olanında bile derinlik buluyordum. Zira bu zeval vaktiydi. Zeval, aczin eşiğine yüz süren insan düşüncesidir. Hiçliği idrake zorlayan muazzam bir ikazdır. Çok zaman, insan, varlıkla yokluk arasında mekik dokuyan şuur çizgisinde, boğazında düğümlenen bir hıçkırık bulur. Dünya bir yerlere gitmekte, zaman, siyah gecenin çanlarını çalmaya hazırlan-

* 1958 yılında Erzurum'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Erzurum'da tamamladı. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Bir süre öğretmenlik ve okul müdürlüğü yaptı. 1990 yılında Erzurum Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'ne atandı. Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nde Şube Müdürü olarak görev yaptı. Daha sonra İbrahim Çeçen Üniversitesi'ne Daire Başkanı olarak atandı. Çeşitli dergilerde makale, deneme, hikâye, şiir ve araştırmaları yayınlandı. Kitap olarak yayınlanmış dokuz eseri bulunmaktadır. Güneş Vakfı ve Yazarlar ve Gazeteciler Vakfı üyesi olup, evli ve üç çocuk babasıdır.

maktadır. Her an, bizden bir şeyler alıp götürmekte ve yerinde, ne ile doldurulacağı bilinmeyen boşlukları bırakmaktadır.

Otobüse bindim, cam kenarındaki koltuğuma güzelce yerleştim. Otobüs hareket edince dışarıyı seyretmeye başladım. Gün boyunca belleğimde uyuyup duran bir takım sorular, hava kararmaya başladığında birer birer değil, hepsi aynı anda şiddetle saldırıya geçtiler. Bu, gecenin tılsımıydı. Karanlık basınca kendimi daha bir net görmeye başlardım.

İkinci güneşi, artık benim için, bir uykuya sefer eden ve yurdunu-yuvasını bilmediğim bir aşınaydı. Güneş, -bana göre- uzak ve bilinmez bir yoldaydı. Hayatın birdenbire oldu zannedilen oluşları gibi, yavaş yavaş, ama mutlaka meçhul ufukları birer birer aşarak gitmekteydi. Dünya kuruldu kurulalı gündüzler geceleri, ışık da karanlığı adım adım takip etmekte; yok olmaları var olmaları, ölmeleri de dirilmeler kovalayıp durmaktadır. Toprağın sinesinde kendini çürümeye salmış bir tohum, kayaların bağrını hayat yatağı edinmiş minik çam çekirdeği, şartların müsamahasızlığına rağmen salkım salkım boy atıp gelişmekte ve tıpkı hasmını yenmiş bir gladyatör havası içinde dalların diliyle gerilip, varlığını haykırmaktadır. Nice dev çağlayanlar vardır ki, membaları küçük birer sızıntı, nice bitip tükenme bilmeyen ışık kaynakları vardır ki, esasları birer zerreden ibarettir. Tomurcuk dudaklarını açıp varlığını haykıracağı, güller, çiçekler yüzümüze gamze çakacakları güne kadar onların varlıklarından haberdar bile olamayız. Oysaki onlar, İsrail'in Sûr'unu çoktan duymuş ve belli bir tempo ile dirilişe geçmişlerdir bile...

Hâşim'in kızıl gurûbuna daha çok vakit vardı. Duygularım, düşüncelerim henüz yuvadan uçurulmuş bir kuş kadar acemiydi; fakat uçmak... Uçmak istiyordum. Öğretmenliğe başlayacağım o coşkulu şehrâyinde hü-

zün mü, sevinç mi, ayrılık mı, vuslat mı, kaybetmek mi, kazanmak mı hâkimdi, bilemiyordum. Ancak, sarı rengin tabiatı boyayan sihri, mutlaka beni bir yerlere götürecekti. Seven, sevdiğince yol gider. Yol giden hasrettir ve hasretin yüzü ezelden sarıdır. Bu vakitte, ufka yaklaşan güneşin yüzü, bir Mevlevi dervişininki kadar sarıydı. “Zehi aşk, zehi aşk!..” diyerek döndüğünü gören gözlerim, bu sözlerin şahidiydi.

Okulu bitirmiş, Muş-Varto Yatılı Bölge Okulu’na Türkçe öğretmeni olarak tayin edilmiştim. Yola çıkarırken, o bölgenin şartlarını ve insanlarını çok iyi tanıyan bir arkadaşım dedi ki:

“Muş’ta ineceksin. Akşama doğru otobüs bulunmaz. Varto’ya ancak açık bir yük kamyonuyla gidebilirsin. Şoförlere kendini yeni tayin edilmiş bir hâkim, bir doktor veya polis olarak tanıtırsan sana şoför mahallinde yer bulurlar, başkasını indirir, seni bindirirler. Rahatça gidersin. Öğretmenim dersen, açık kamyonun üzerinde soğuktan mahvolursun.” Ben arkadaşımın bu tavsiyesine gülümsemekle yetindim. Yalan söylemeye ne lüzum vardı?

Otobüsün camından gördüğüm gökyüzü günün ışığını bir örtü gibi çekip almıştı yeryüzünden. Artık bozkırdaki ağaçları ve kuşları göremiyordum. ‘Masal Çağı’ şairi gibi düşünüyor; ben de bozkırın ağacı söğüt, kuşu serçedir diyordum. Bakmasını bilen bir göz için vakur bir romantizm gizlidir bozkırda. Çıkın Anadolu’ya uçsuz bucaksız bozkırda, uzaktan bir tutam yeşil görürseniz, bu hayat belirtisidir. Bir dere boyunda üç beş söğüt demektir. Bir yerde söğüt varsa, mutlaka serçe de vardır; Mehmet de, Ayşe de, toprak evler ve tüten birkaç ocak manzarayı tamamlar.

Söğüt, serçe ve biz asırlardır garip bir ünsiyet peyda etmişiz. Birbirimizle iç içe olmuşuz artık. Ama diğerleri

öyle mi? Çam, yaylayı sever. Kırlangıç, leylek Hind'e, Yemen'e gider; kala kala biz kalırız, soğuğu ve sıcağı paylaşan. Serçeler yuvasını duvar kovuklarına, mertek aralarına yapar; evimiz onların da evidir. Kona kalka sergideki buğdayı yarıya durdururlar; rızkımız onların da rızkıdır. Dedemin, "Bu nimette kurdun kurşun payı var..." deyip serçelere göz yumduğunu hatırlıyorum.

Yeniden reele dönmek durumundayız. Yani söğüt ve serçeye. Osman Bey de işe Söğüt'ten başlamadı mı? Söğüt ve Domaniç, bir doğuşun ana rahmidir. O şahane rüyadaki Osman Bey'in göğsünden yeşerip dünyayı gölgesinde barındıran "Ulu Ağaç" da söğüttü. Söğüdü ve serçeyi iyi tanımak gerek. Serçenin küçüklüğüne bakıp aldanmayalım. Ebrehe'nin ordularını yerle bir eden ebâbiller de küçüktü. Onlardaki kalenderliği hercaîlik sanmayın. Onlar kendinden olanları çok iyi tanırlar. Onlarda mujik vasfı arayanlar da yanılmıştır, sürüye sayanlar da. Asıl maharet onları anlayıp, onlarla hemhâl olmakta.

Kof bir bakışla onları tanımak ne mümkün? Zaten tanımak gibi bir dertleri de yok. Onların felsefesi, "Bir çuval tahıl içinde bir tane olmak." Bu hayat tarzını onlara Yunus öğretmiş olmalı...

İşte yeni mâcerâmız yine söğüt ve serçeye başlayacak!.. Eğer müyesserse destan doğar. Gün gelir, serçeler kartal, söğütler çınar olur. İğneyle kuyu kazmaya başladığımız gün, yarın bizimdir. Allah kerim!..

Niçin olmasın diyordum? Geleceğin imar edilmesi vazifesini üzerine alan şanlı mimarlar, cemiyetin her kesiminde millî şuuru mayalayıcı istikamette bir seferberlik ilân ederek, yığınları cismanîlik girdabından kurtarıp, onları kendilerini yenileme, ruhta varlığa erme ve kendi medeniyetlerini kurma yolunda hayat nefhetmeliydiler. Mademki şair: "Velhasıl o rüya duruyor yerli

yerinde” diyor, biz de rüyalarımızın kaybolmadığına inanmalıydık. Kaldı ki hayat hiçbir zaman meselesiz ve davasız olmamıştır. Cihanı üst üste karanlıkların sardığı bir dönemde, âdeta kehkeşanlardan yıldızlar derip, bununla her gün ayrı bir donanma gecesi teşkil ederek, bununla kendi ülke ve kendi insanına hep başka başka bayram şenlikleri yaşatanlar, üstüreleşen koca bir tarihin ilk rüyalarını cılız bir söğüt ağacının dalları altında görmüşlerdi. Mütevazı bir toprak parçası üzerinde, oldukça basit bir hayat yaşayan bir avuç insanın, hayallere sığmayan bir müthiş patlamayla, denizlerin dev dalgaları gibi birdenbire belirip ortaya çıkmaları, hangi sebeplerle izah edilirse edilsin, katiyen inandırıcı olamayacaktır. Hayır hayır! Bu âteşin ruhları harekete geçiren, bu çelik iradeleri dünyanın hâkimi kılan sır, ne bunlarda ne de bunlar gibi şeylerde kat’iyen aranmalıdır. Bence bu sır onların sağlam inançlarında, tarih şuurlarında ve mukaddes ideallerinde aranmalıdır. Âh, o zevke dalıp özden uzaklaşmalar; firuze ve zebecet yaldızlı tavanlar altında çalım satmalar; zümrüt gibi bağ ve bahçelerde, lâle ve zambaklar arasında mest ü mahmûr rahata ve rehavete teslim olmalar!.. Eyvah ki, bütün bunların hepsi oldu! Ne çıkar!..

“Ufuk” denen tabiat ekranı, bütün bir hayat mace-rasını yaşar ve yaşatır. Her an, bir ümidden bir ümide, bir hayalden bir hayale ve fakat huzuru bulmak ümidiyle koşar dururuz. Her noktada yoldaşımız, bütün tonlarıyla hüzdündür. Yerlere dökülen sarı yaprakların her birinde bir güneş saklı bulunduğunu; Fuzulî’nin “Dehr-i dün her lâhza bir nevres gülü berbâd eder” mısırânı tekrarlayarak yağmurlu soğuk bir sonbahar günü Muş’a indim. Çevremde sis ve duman, önümde ardarda mâniolar; hissiyatım sarsık, ruhum yaralı; yer yer aksak karıncalar gibi sekerek, zaman zaman yanıp kül oluncaya kadar ateşin etrafında pervâz eden kele-

bekler gibi uğarak İl Milli Eğitim M¼d¼rl¼đ¼'ne ulaştım. Buradaki işlemlerimin uzaması Varto'ya gitmem için minib¼s bulmamı zora sokmuştu. Uzun bir soruşturmadan sonra y¼k kamyonlarının olduğu alana gelmiştim. Etrafta sadece ¼ę-d¼rt kamyon vardı. Birinin ¼n kısmında yer bulmuş, parasını da peşin ¼deyerek oturmuruştum. Biraz sonra řof¼r geldi:

– Abi, biz orayı başefendiye ayırmıştık, s¼ylemeyi unutmuşuz. Kendisi geldi. Siz arkaya geçin, dedi. İtiraz faydasızdı indim...

“Başefendi” dediği uzatmalı bir jandarma onbaşısı idi. Daha ¼nce s¼z verdiği doğru olamazdı. ¼¼nk¼ “başefendi” ile Erzurum'dan gelirken aynı otob¼ste idik ve ben buraya ondan daha ¼nce gelmiştim. O anda arkadaşımın kulakları ęınlıyordu... Doğrusu, řof¼re ¼đretmen olduğumu “itiraf ettiğim” için pişmanlık duyuyordum. Arkadaşımın s¼zlerini hatırlıyordum: ‘Muş k¼¼k bir şehirdi. Herkes birbirini ęabucak tanıyabiliyordu. Genellikle kendi aralarında toplanan, kendi aralarında gezip eğlenen memur z¼mresi içinde bir mertelebeşmeyi dile getirmişti... Vali muavini “beyefendi”, mal m¼d¼r¼, orman m¼d¼r¼, cezaevi m¼d¼r¼ne kadar b¼t¼n daire amirleri “m¼d¼r-beyefendi”, h¼k¼met tabibi “doktor bey”, fen memuru “m¼hendis bey” idiler. Hepsi de bu yakıştırmalara layık ve onurlu mesleklerdi ama sadece ¼đretmenlere, evet sadece bizlere “bey” siz hitap edilir, “¼đretmen” denirdi.

“Abi, biz orayı başefendiye ayırmıştık!..”

Oysa kalbimde vatan ufuklarına ışık sağmak için ęalıřan bir ideal adamın imanı, ruhunda kendine g¼venen insanların azim ve iradesi, kafamda yarının, mamura, m¼reffeh ve mesut T¼rk iyesinin altın kapılarını açacak sihirli anahtarlarla... savaş meydanlarına atılan kahramanlar gibi Muş'a gelmiştim...

Çanakkale’de Aziziye’de Pilevne’de şehit düşen Mehmetçiklere has bir gururla ilim, irfan ve ışığın ulaşamadığı uzak yurt köşelerine aydınlık götürecektim. Artık en sıcak yuvam okul, en sevgili çocuklarım öğrencilerim, en vefalı dostlarım kitaplarım ve en büyük yardımcım da kalbimi dolduran öğretmenlik aşkı, gönlümü saran yurt sevgisi olacaktı.

Atıldığım bu hizmet ve fedakârlık yolunda, çetin güçlükler beni yıldırmayacaktı. Önüme dikilecek engeller ürkütmeyecekti. Maddi yoksulluklar, manevi sıkıntılar ideal yolumdan döndürmeyecekti. Zira kavuşmak istediğim hedefe ıstıyakla koşan hangi ideal yolcusu bu çeşit güçlüklerle karşılaşmadı? Hangi ideal adamı yeşil servilerin gölgesi serin çimenler üzerinde yürüyerek gayesine ulaşmıştır? İdeal yolu elbette uzun ve zorlu, elbette güçlük ve meşakkatlerle dolu olacaktı.

Ateşli kum çöllerinde, soğuk buz denizlerinde tehlikeli seyahatlere çıkmış ilim fedailerinin hayatını andıran yolculuğum, maddeye değil manaya; paraya değil, ruha ve şerefe değer verenlerin harcıydı.

Bu yol, aydınlık, ışık, hak ve hakikat yoluydu. Bu yol, göğsü imanla, kalbi cesaretle ve gönlü aşkla dolu olanların yoluydu. Bu yol fedakârlıklara katlanmasını, mahrumiyet ve ağırlıklara tahammül göstermesini, tehlikelere göğüs gerip, güçlükleri yenmesini bilenlerin yoluydu.

“Abi, biz orayı başefendiye ayırmıştık!..”

Dünün bu kutsal mesleği şimdi bütün cazibesini, maddi manevi, bütün itibarını kaybetmişti... Kimse- nin intisap etmek istemediği, meslek seçimi listesinde herkesin daima en sona bıraktığı ve parasız yatılı olduğu için, ancak fakirlerin, kimsesizlerin yahut da hiçbir mesleğe giremeyenlerin başvurduğu bir “son sığınak” bir “cankurtaran şimdi” haline gelmişti... Bir tesadüf

neticesi öğretmenlik mesleğini seçmiş bulunanlar, tevekküle boyunlarını bükerek, “ne yapalım hiç yoktan iyi” demekle yetinmekteydiler. Muavinin sesiyle kendime geldim:

– Abi, yere düşen kitaplar senin mi?..

Neredeyse gün batacaktı... İçimdeki sıkıntının sebebini çözememiştim hâlâ... Başım adeta kaynayan bir kazandı. Muavinin ne dediğini, kamyonun egzozundan gelen boğuk sesleri, duymuyor ya da duymak istemiyordum. Açık kamyonun üzerinde sefil bir duruma terk edilmiş, aşağılık duygusu içinde perişan bir öğretmenden değer ölçüleri maddileşmiş bir toplumda hizmet, mesleğin şeref ve itirafını koruyucu davranışlar beklemek mümkün müydü? Bilemiyordum. Oysa Fransa’yı, milli bayramlarında yaşlı bir öğretmenle iki küçük öğrenci temsil edermiş. Törendeki bütün halk, bu tabloyu büyük bir heyecanla “Fransa geçiyor” nidaları ve alkışları arasında ayakta alkışlarmış.

Öğretmeni hürmetsiz, hor ve zelil, maddi zaruretlerin pençesinde perişan bırakan bir memleketin tali ve inkişafı nerede görülmüştür? Öğretmenlerin, diğer meslek mensuplarına nazaran daha fazla terfi edilip şeref ve itibarının artması gerekirken zavallı bir yaşayışa mahkûm edilmesi esef vericiydi.

Milletler için en tehlikeli anlar, mana ve mefhumların alabildiğine birbirine karıştığı devirler olsa gerektir. Her devirde insan varlığına bitişik, ondan hiç ayrılmayan beşerî değerler, ölçüler vardır. Bunlar insanla birlikte var olmuşlardır. Bu, doğuştan gelen, var oluşun getirdiği bir beraberliktir. İnsanı bunlarsız düşünmeye imkân yoktur. Bu değerler insan varlığının, yaratılışının sırrıdır, hikmetidir. Zaten uzun tarihi boyunca yeryüzünde boy göstermeye başladığı andan itibaren, bu mefhumları ayakta tutmak için insan, elinden gelen

gayreti göstermiştir. Denebilir ki, insan varsa veya başka bir ifade şekli ile insan yaratışta kendine mahsus bir hususiyet taşıyorsa, hayatıyla beraber ondan hiç ayrılmayan değerlerin, kıymetlerin, vazifelerin bulunması da şarttır.

Muş Ovası zamanın baş döndürücü süratiyle önümden kayarken emindim ki hayatta paradan başka hiçbir şeyi sevmeyen; gösteriş ve şöhretten maddi refah ve konfordan başka hiçbir üstün manevi değere inanmayan bedbahtlar elbette buralara gelmek istemezlerdi. Ama daha dün tozlu yollarında neşe ile koşulan, başı mavi dumanlı mor dağlarında çiğdem toplanan, güneşli tarlalarında ekin biçilen bu yerler beni bekliyordu. Ona kollarımı ben açacaktım. Ona ben koşacaktım. Onun yarasını ben saracaktım. Savaşların en hayırlısı, benim yurt ufuklarını saran karanlıklarla yapacağım mücadele, başarıların en verimli; en uğurlusu benim bu meydanlarda kazanacağım zaferler değil miydi?..

Kamyonun üzerinde soğuktan üşüyor olsam bile bir ideal yolcusuydum ben... Henüz derinliğince okunmamış bir masal, zenginliğince açılmamış bir hazine ve zarifliğince işlenmemiş bir mücevher olan Anadolu'yu benim gözlerim "okuyacak" benim ellerim "açacak" ve benim usta parmakların "işleyecek"ti. Her taşı bir yakut olan bu vatan "can verme sırrına erenlerle" ben olacaktım.

Sabahları ezan sesleri ile uyanacaktım. Eğlencelerim köy düğünleri; dansım halaylar, efe zeybekleri, da-daş barları; musikim Anadolu türküleri olacaktı. Bingöl çobanlarının kaval seslerini duyacaktım. "Ovanın yeşilini", "göğün mavisini" buralarda seyredecektim. Buralarda, "geçmiş zamanın taşlarında gülen sihirli rüyasını" yaşayacaktım. Buralarda "binlerce erin şanlı menkıbesini" ve "sesi arşa çıkan hengâmeleri" yâd eden türbeler, camiler ve eski bahçeler görecektim. "İh-

tiyar ınarlardan, yedi yüzyıl süren hikâyemizi" dinleyecektim.

Ben, Yaraticısından sonra en çok hocasını seven bir milli geleneğin evladıydım. Ben, hocasını camide bile ayağa kalkarak selamlayan Fatihlerin "ulemanın atının ayağından sıçrayan çamur bizim için bir şereftir" diyen Yavuzların ocuğuydum. Böylesine köklü bir gelecekten kuvvet alarak, hocalığı her yerde ve her zaman el üstünde tutulur, baş üstünde taşınır bir haysiyet ve liyakatle temsil etmeliydim.

Hayatta ve bilhassa öğretilenlikte başarının biricik sırrı olan meslek sevgisi ve vazife aşkını gönlümde birleştirmiş kimse olarak yola çıkmıştım. Özü sözüme, sözü tavrıma ve hareketlerime uyan; herkesin benzemeye özendiği örnek insan ben olmalıydım...

Vatanını riyasız seven, milletine sözde değil, iş göreyerek, eser vererek hizmet eden; temiz ahlaklı, hür düşünceli, müspet zihniyetli; hak, hukuk ve adalet kavramlarına bağlı; milli değer ve geleneklerine hürmetkâr; şahsiyet ve karakter sahibi bir nesil yetiştirmek ilk hedefim olmalıydı. Şairin:

"Enbiya yurdu bu toprak, şüheda burcu bu yer;

Bir yıkık türbesinin üstüne Mevla titrer!"

mısraları ile dile getirdiği bu vatanda her birimizin elle tutulur birer müspet eseri bulunmalıydı. Bizler, mazinin gür ve pürüzsüz soluklarını, günümüzün en renkli ve canlı besteleriyle seslendirip, insanlığa yepyeni bir nağme duyurma mecburiyetindeyiz. Bu nağme, idealizme susamış, boşluktaki nesilleri geçmişin atlas renkli kubbesi altında ve yaşadığımız zamanın aydın ikliminde bir araya getirecek bütün hususiyetleriyle millî ruh nağmesi olmalıdır.

Acı bir fren sesiyle irkilmiştim. Gece olmuştu. Kamyonda birlikte geldiğimiz, saffetinin nevrüz utangaçlığı ile gözlerinden sanki sağanaklar inen küçük çocuğunun annesine sorduğu soruyla büyük bir hakikate uyandığımı itiraf etmiştim. Çocuk, “Anne! Binalar niye ağaçlardan yüksek?” diyordu. Yorgunluktan ayakta zor duran bu çocuk, bana “Kral çıplak!” diye haykıran çocuk gibi gelmişti. Öldürücü bir korku sayesinde ortalıkta yaşanan bir yalanın çocuğun bakışıyla çözülürmesi gibi, kamyondaki çocuğun sorusu da, hayatı boğar hale gelen ama yine de kabul gören bir mimari perspektifin üzerini çizmişti. “Anne! Binalar niye ağaçlardan yüksek?” sorusunda, ağaçlardan yüksek binalar dayatan modern mimarinin insana ve varlığa yabancılığını, bu yabancılıktaki gururu ve kibri görmüştüm. Sanıyorum bu fark edişle birlikte insan-mekân ilişkisine daha çok eğilmeye başlamıştım. Bir mekâna doğan insanın kendince bir mekân kuruyor olmasında saklı çok şey olmalıydı. Ev sadece bir barınak, şehir sadece bir yerleşim birimi değildi. Ev ve şehir bağlamında okumalarım arttıkça yolum felsefeye, şiire ve müziğe daha çok düşer olmuştu. Temel bir insanlık durumuyla karşı karşıyaydım. Beni başka disiplinlere götüren bir okumanın içindeydim.

Kamyondan bir sokağın çiğ aydınlığında inip yerini henüz bilmediğim okulunun yolunu tutmuştum. Sonbahar ikindileri ses vermeye başlamıştı artık. Kaldırım kenarlarından akan sular irili ufaklı artıkları toparlamış götürüyordu. Akçakavaklar, akasyalar, cılız çınarlar yıkanmış, tabii renklerini giymişlerdi. İnsanlar bir yerden bir yerlere koşuyorlardı. Evet, yağmur dirilişti. Artık yağmur, hayatla kendisi arasında bir perde olmaktan çıkmış, hayatın bir parçası olmuştu. Beni, almış hayatın tam ortasına koymuştu. Mevsimler, bize kendimizi söylemek imkânını verirler. Bu hâliyle sonbahar, sade-

ce bir mevsim adı olmaktan uzaktı. Fakat niçin ‘ilk’ ve ‘son’ bahar?

Milletin ümit kâsesini elinde taşıyanlar, her şeyden evvel, nesillerin gönüllerini yüksek mefkûre ve idealerle donatarak onları, Hızır çeşmesine giden yollara irşad etmelidirler. Dertsiz, davasız, gayesiz ve idealsiz nesillerin önce içten içe yanarak karbonlaşması, sonra da bir alev, bir tufan haline gelerek, etrafındaki her şeyi yakıp yok etmesi tabiî ve kaçınılmaz olur. Bizler, şu son bir iki asır içinde, bu türlü ölüm deliklerinin, hem de en korkunçlarına, defalarca maruz kalmış bahtsız bir milletiz. Dostun vefa bilmediği, düşmanın hıyanet ve cefadan usanmadığı hasret ve inkisar dolu bu dönemde millet ağacı defalarca ırgalandı; cemiyetin ruh kökü tekrar tekrar baltalandı; yığınlar her dönemeçte başka başka devler ve gulyabanilerle karşı karşıya kaldı. Eğer bu çeşit çeşit ölüm ağlarına her maruz kalışımızda bir inayet eli imdadımıza yetişmeseydi, milletçe bu cehennem çukurlarından birine gömülmüş ve tarih sayfalarından ebediyyen silinip gitmiş olacaktık...

Her rüzgârlı tepesinde bir “Çoban Çeşmesi” çağıldayan ve her köşesi bir “Mavi Dumanlı Bingöl Yaylası” olan bu toprakları, “şoför mahalline” layık görülmemiş olsam da ben, Erzurumlu öğretmen, ben yeniden fet-hedecektim.

Şayet, bir سوال olursa, dönüp hâlimizi anlatan bir mısra okuyalım:

“Varsın bulunmasın bilecek nâm u şanını.”

2008 Türkiye İkincisi -1 / Giresun

GÖNÜL FETHİNE DOĞRU

Olgun ALBAYRAK*

Zambak ve Nergis

Ben de bu memleketin şehirlerinden ve medeniyetinden uzak تنها bir köşesinde, kara lastikleriyle hayata tutunanlarından biriydim evvelde... Eminim ki bu yüzden toprağı kavrayışım, yıldızlarla dostluğum, çiçeklere âşıklığım.

Beş küsur yaşımıdayım...

Okula başlamıştı tüm oyun arkadaşlarım. Bir çocuğun arkadaşı ve oyuncuğı yoksa dünyası da yoktur aslında... İçimdeki sıkıntı gözlerimi buğulandırmış olacak ki, güleç yüzlü anacığım arsız bulutları eliyle aralayıp bir dolunay misali doğmuştu kararmış dünyama.

– Üzülme kuzucuğum, ne derlerse desinler, seni yarın okula yazdıracağım!

Beni ikinci defa getirmişti sanki dünyaya...

---

* 1976 yılında Giresun'un Bulancak İlçesi'nde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Bulancak'ta tamamladı. 1998 yılında Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi. Aynı yıl, Giresun İli Yağlıdere İlçesi Sınır Köyü İlköğretim Okulu'nda göreve başladı. Daha sonra Bulancak Lisesi ve 19 Eylül Meslek Lisesi'nde görevine devam etti. Şu an Bulancak Anadolu Lisesi'nde edebiyat öğretmeni olarak mesleğini sürdürmektedir.

"Gönlüm Bir Kervan" adlı yayınlanmış bir de şiir kitabı bulunmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

İşte o gece, ocak başında çıtırdayan gürgen odunun çıtırtısı ve yalazı eşliğinde, az sonra ahşap evimizin çinko tavanlarını okşarcasına, tıpır tıpır başlayan yağmurun huzurlu şarkısı altında, anamın merhametli kanatlarına sığınıp, sabahı bir türlü getiremediğimi hatırlarım dün gibi hâlâ...

Ertesi gün, seher kuşlarının taze nağmeleriyle yine güneşten evvel uyanan anam, belki bir anlık dalmış olan yorgun göz kapaklarımı pamuktan elleriyle okşamış, güzelliğini naza çekmeden, tüm haşmetiyle gösteren yeni bir güne uyandırmıştı beni.

Öyle muazzam olmasa da, çocukluğumun en tatlı kahvaltısının ardından, elimdeki elma tekerlekli oyuncak arabayı sürerek, yavaş yavaş girmiştim yola. Belki o halde görseydin beni, kabul etmezdin okula. Ama annem akıllı kadındı, uyanıktı. Daha yaklaştımadan, o nergis bakışlarını üzerime dikerek, bazı şeylere veda etmem gerektiğini hissettirmiş ve ilk vicdan azabını tattırmıştı bana...

Sonra, üç gözlü küçücük okulumuzun dış kapısından girmiştik bahçeye. Avare zamanlarımızın en müsait oyun alanı olan bu bahçe, o gün ne kadar da resmi gelmişti gözüme. Anacığım da, sınıftan gelen ince ama kararlı bir sesin etkisiyle, akşamki direncini bir parça kaybetmiş, durgunlaşmış, elinde olmadan omuzları düşüvermişti.

Bekledik bir süre...

Kulakları tırmalayan keskin bir zilin irkiltisiyle, daldığımız âlemlerden uyanıverdik. Ardından bir peri asaletiyle, öğrencilerinin arasından sen çıkmıştın. Ne kadar yumuşaktı tebessümün, ne kadar kırmızıydı dudakların...

Öğretmendin...

Adını o gün öğrendim. Küçük odana kabul ettin bizi. Sordun derdimizi...

Anlattı anacığım, yalvardı, yakardı... Sonra da sen başladın konuşmaya; hiç takılmadan, şarkı söyler gibi. Saçların ne kadar sarıydı, ellerin ne kadar inceydi!..

İşte sen, işte sen öğretmenim; kara önlüğümün üzerinde duran bembeyaz yakalığım ve toparlak yüzümle, yeni açmış bir zambak gibi gönlünün hakî sularına kabul etmiştin beni.

Menekşe

Adın Menekşe'ydi, yüzün menekşeydi, tavırların menekşeydi... İşte o günden sonra ihanet ettim arka sıradaki yavukluma... Gülünce güller açardı güzel yüzünde; buket gibi, elvan buketler gibi...

En öne oturttun beni; yaşım küçüktü, boyum küçüktü, ama o arkamda kaynanadili gibi yayılan tombul oğlandan, yüreğim daha büyüktü, eminim. Hatırlar mısınız bilmem, bir gün, köyün bir yerinde karşılaşmıştık da önünüze koca başlı bir köpek çıkıp dikilmişti. Bir hışımla koşturup, keskin dişlerinden kurtarmıştım sizi. İşte o, bizim köpeğimiz Zıvgili; anlayacağınız; biraz münasebetsizdi ama bunu size söyleyemedim. Çünkü şövalyenizdim artık, şövalyenizdim...

Çizgiler öğrettiniz bize; dik, eğik, yuvarlak, kavisli çizgiler... Sonra onları ördük birbirine. "Ali" oldu bir anda, "top" oldu, "tut" oldu. Sesin ne kadar tatlıydı, sesin ne kadar renkliydi...

Âh, öğretmenim!

Kimi zaman iç geçirir, derinlere dalar da anlatırdınız hasta annenizden ve yoksul babanızdan... İşte o zaman anlamıştım sizin de bu dünyaya kara lastikle geldiğinizi... Şimdi daha iyi anlıyorum bastıra bastıra,

“Çocuklarım, ne olur okuyun...” demenizi.

Siz, ormanları tarayarak gelen soğuk kış rüzgârlarını o narin yüzünüzde hissederken, içimde yepyeni bir bahar filizlendirdiniz.

Siz, değil mi ki bize “Okuyun!” dediniz, saçımı okşadınız, ellerime değdiniz.

İşte ikinci sınıftayım...

Boyum yine kısa, yaşım küçük, en öndeyim haliyle...

Konuşmasan öğretmenim, arkadaki kaktüs ruhlu çocukla!.. Ben ona göstereceğim, ben ona bir gün göstereceğim...

Medeniyetin çoğu zaman kesilen zayıf elektriğini hesaba katmadan bir anne gibi, bir abla gibi takip ettin bizi. Sınıfımız loştu ama gönlünüz pek aydınlıktı öğretmenim. Hele o gözlerinizdeki pırıltı, hele o pırıltı, dünyalara değerdi...

Sene sonu...

Duvarıda yeni okuma grafiği... Birinci sırada ismim. Demedim mi öğretmenim, demedim mi? Kocamandır benim yüreğim...

Bir kitap hediye ettiniz bana. Adı “Yangın”dı. Roman mıydı, yoksa bir hikâye mi bilmem ama sizinle ilgili hiçbir şeyi bitirmek istemedim... Belki bu yüzden bir kutsal emanet gibi sakladım kuytularda, yüreğimde beklettim.

Kaktüs çiçeği

Üçüncü sınıfın başı...

Hediyele kaderim denk düşmüş gibi elimde ve dilimde bir yangınla, sonraki sene geri dönüş yolunda, içindekilerle beraber ırmağa yuvarlanacak olan kırmızı köy minibüsünün arka camından, o gün, gözü yaşlı arkadaşlarım ve hercai bir menekşe gibi çizgi çizgi olmuş titrek dudakların uğurlamıştı beni... Şehre gidiyordum;

Bir güz sabahı,

Zorunlu oluşlarla,

Yürek yakışlarla,

Ağlayışlarla gidiyordum... Uzaklara...

Fazla beklemedim.

Köye dönüşüm, bir kaza ertesindeydi. Musallada iki tabut dizili:

Biri yengem, diğeri...

Kaktüsler de çiçek açar demiştin ya öğretmenim, inanmazdım ama arkadaşımın gözyaşlarından öğrendim...

O bir kaktüstü ama inci gibiydi çiçekleri...

Gitmiştin... Bilmem hangi diyarlara? Her ayrılış, az ya da çok bir yıkımdır aslında.

Demez miydin zaman zaman, hasretlik düştü mü insanın içine, sık sık dalar uzaklara... Ah öğretmenim,

O gün, artık garip kalan eski okulunuza sırtımı dayayıp dalıverdim uzaklara ve söz verdim bir gün, menekşelerin destanını yazıp göklere yollayacağıma.

İçimdeki katar katar turnalarla...

Bilirsiniz; kocamandır yüreğim, sizin kadar olmasa da...

Ben bir zambağım öğretmenim, ıssız diyarların çi-
çeği,

Hakî derinliklerinize ara sıra kabul edin beni,

Rüyalarda da olsa,

E mi?

Kardelen

Çiçekler biter mi?

Büyüdüm, kocaman oldum artık...

Ön sıralarda oturmuyorum.

Adım lise öğrencisi; hem bileğim kocaman tıpkı yü-
reğim gibi...

Sen mi haber edip de buluşturdun zümrüt ovalarda
bizi?

Ne kadar da çiçek varmış dünyada öğretmenim; ben
yalnız birkaçını bilirdim. Ama tanıdım, sevdim, sevil-
dim. Bilirsin, kocamandır yüreğim. Hem... hem çiçek-
leri de pek severim.

İşte bakın, şimdi girdi içeri biri. Elleri büyük, iri cüs-
seli... Zor bir sınıf, kalabalık, bazıları şımarık.

Baktı sınıfa hoca, baktı ve hiçbir şey söylemeden
terk edip gitti...

Ama ne bilsindi kimlerin etrafı ayrık otları, azaları
sarmaşık. Bilseydi eğer; bunun babası alkolik, şununki
başka türlü illetli...

Bilseydi eğer... Terk etmezdi...

Adı Mehmet'ti...

Sonradan, hatırlattı bize hayat gayemizi... Kitaplar verdi bize, güldürdü, ağlattı ve eğlendirdi. Hangi öğretmenin kapısını gecenin bir yarısı beş kişi varıp da çalabilirsiniz? Memnuniyetle karşılar da alır sizi içeri... Çay içersiniz, sohbet eder, elma yersiniz. Devasa bir kütüphane altında, emrinize amade bir şark köşesi... İşte o günlerde sevdim kitap kokusunu ve kütüphaneleri...

Eski bir takası vardı, gezerdik köşe bucak; teklifsiz, gece yarıları sokak sokak... Ufuk turları, tatlı sohbetler ve sabaha değin muhabbetler... Şimdi çelik çomak derdinde değil mi yaşıtlarımız; analar bîhaber, babalarsa kalender?..

Hocam...

Bilirmişsiniz meğer sarmaşıkları ve bizi...

Bilmeseydiniz eğer, terk ederdingiz, terk ederdingiz...

Şimdi biz, bir Ramazan Bayramı benim evimde; kimimiz koca adam olmuş, kimi rütbeli, kimi rütbesiz... Ama hepsi adam ve beraberiz...

Neler konuşuyoruz bir bilerseniz...

Öğretmen olanlar var aramızda tıpkı benim gibi. Kardeşliği tazeliyoruz. Anlatıyoruz hikâyelerimizi.

Sıra bana da geldi; hani derdiniz ya meraklıyı bekletmemeli...

Esmem krizantem

Sene 2000.

Beş Minareli Şehir'de, bir lisedeyim. Elli beş kişilik bir sınıf; gencim, toyum ve meslekte yeniyim... Çocuk-

lar nedense bilenmiş, buzdan kaleler örmüşler etraflarına... Birbirimizi görüyor, ama duymuyoruz, hissetmiyoruz. Duvarlara anlatıyorum sanki dersi. Hele şu sınıfın külhanisi, hele şu sahte psikopatı, delisi... Her türlüşü, her türlüşü...

Dersin yarısı:

- Oğlum o elindeki ne?
- Önümdeki sıranın parçası.
- Senin sıkıntın ne çocuğum?
- Arkadaşımın tokası.
- Soruma kim cevap verecek?
- Yok, hocam yok, bizden size yâr olmaz; kapılar sürmelidir.

– Bu ne imtihandır Allah'ım, bu ne imtihandır!

"At at olana kadar, sahibi mat olur." demez miydi atalar?.. Yılmadım. Ne menekşeler tanıdım ben, ne kardelenler gördüm çocuklar... Hem kaktüslere de alışım...

Siz beni bilmezsiniz beni, kocamandır yüreğim; leylakları da, sümbülleri de, gelincikleri de severim... Ben meşk edemezsem sizinle, Mevlâna dönsün öyleyse, Yunus söylesin. Dost desin, sevgi desinler... de aydınlansın yara tutmuş yürekleriniz...

Bir ay sonra...

Oyunlar sert oynanır mış buralarda...

Beyazlayan saçlarıma mı yanayım, kindar bakışlar altında yaptığımız sahte dostluk maçlarında, kaval kemiklerime sallanan tekmelerin acısına mı?

Olmayacak mıydı Allah'ım? Kemiklerim ne kadar sızlayacaktı daha?

Sabrın sonu selamettir ya, biz gemiyi yapalım; suyu felek elbet gönderirdi...

Dersin biriydi...

Yine anlatıyordum buzdan duvarlara... Azıcık bir soluklanma... Derken, kızın biri kalktı ve konu ile ilgili meraklı bir ifadeyle soru yöneltiverdi... Hz. Hatice ruhlu bir kız, tüm saaletiyle, "Ben varım!" demişti, sonunda "Ben varım!"

Hem de bile isteye, bütün zılgıtları göze alarak, öyle bir krizantem çiçeği işte...

Kimisi kin dolu, kimisi şaşkın, kimisi sevinçle izlediler bizi... İşte o kız, o özgür ruhlu kelebek, ipekten kanatlarıyla kocaman bir delik açıvermişti kalede...

"Ne demek kızım, cevap ne demek; önüne içimdeki tüm kitapları sereyim!" diyebilmek geçti içimden, diyemedim. Yarı buruk, yarı mütebessim cevap verdim; oturdu yerine... O günü, meslek hayatımın en değerli dersi kabul ederim hâlâ...

Ertesi gün; karizması çizilmiş bir külhane, bir de psikopat gezinip durdu sessiz sedasız, okulda...

Gelincikler

Sınıfla muhabbetimizi bir nebze düzeltmiş olsak da, ikisiyle aramızdaki soğukluk sürdü durdu yıl boyu.

Biri Cahit, babayığit; diğeri Selim, kaçık ve uçarı...

Sabrın tükendiği sıralarda pedagojinin de dışına çıkıldığına, eve gidilirken kirli sakallı, gözü kara kabadayılardan ön yargılı efelenişlerine de şahit oldum buralarda... Geri dönüş hazırlıkları başlayıp da yola koyulduğumda, iri bir elin taşıdığı valizlere uzandı-

đını görünce, saçlarımdaki akların çetelesini tutmaktan vazgeçtim bir anda:

– Hoca nasılsan, gurbanın olam ben taşıyam!..

Karşımdaki Cahit’ ti... Gözlerindeki ışılı ve hareketlerindeki mahcubiyeti yadırgamıştım ama uzatıverdim valizi; utangaç bakışlar ve kaçamak cümlelerle otogara doğru yürümeye başladık. Yol on dakikalık...

Bir buçuk senelik macera, bir film şeridi gibi geçti gözlerimin önünden. Aslında cevabını bildiğim halde yönelteceğim çok soru vardı ona. Bunu kendim için değil, kendi kendisiyle yüzleşmesi için istiyordum belki de. “Sana yaban mıydım be Cahit?” diye başlayacaktım; kıyamadım. Havadan sudan bir soru soruverdim. Rahatladı, mimikleriyle karşılık verdi.

Gözler kalbin aynasıdır ya, bakışlarımdaki manayı hissetmiş olacak ki, her adım atışta kolları biraz daha çöküyor mahcubiyeti bir kat daha artıyordu sanki... Dayanamadı, yükü omzuna ağır gelen bulutlar gibi, önce gözleri buğulandı, dilinden sağanak yağmurlar boşalıverdi sonra. İsyankr duygular tellendirdi... Nifak tohumlarından bahsetti... İmknsızlıklardan, kadersizlikten dert yandı... İki arada bir derede kalmanın ne demek olduğunu anlattı uzun uzun...

Bekledik, ismarlaştık, helalleştik ve ayrıldık. Otobüs sokakları arşınlarken, arkada bıraktığım birçok anıyı albüm sayfaları gibi hayalimden bir bir geçirmiş, geleceğe dair daha çok mit beslemeye başlamıştım artık...

Birkaç ay sonra...

Elime bir mektup geçti... “Beş Minareli şehir” den, esmer krizantemden geliyordu. En kalbi duygularla başlıyordu, anlatıyordu;

Mutsuzlardı, gariplerdi ve Allah'ım bu ne saadet:
Özlemişlerdi!..

Ve devam ediyordu;

“Baba Hoca” takmışlardı adımları. Mektubun arkasına da bir bir kaydetmişlerdi meğer Psikopat Selim'in gizli gizli yazdıklarını; hem Mevlânâ'dan hem de Yunus'tan mı?..

Hangi dertli rüzgâr ruhunuzu aldıydı çocuklarım; gözlerinizi dikiverdiniz uzaklara? Hangi saatlerde bir kıvılcım belirdi dudaklarınızda? Anlatın çocuklarım bana, anlatın bana...

“Hocam, bir de Cahit vardı ya hani, sınıfımızın babayiğidi, saçlarınızdaki taze akların sebebi... İlgilenirseniz... Trafik kazası geçirdi ve vefat etti...”

* * *

İçime paslı bir hançer soktunuz çocuğum!

Ruhumu bir zelzele yıkıntısının altında bıraktınız çocuğum!

Beni neden mavi hülyalara daldırıp, daha kanmadan kara bulutlara saldınız be çocuğum!

Ah, kıraç topraklarımın gelincikleri!

Taze boy vermiş fidanlarım!

Ben, o koca çocuğun mahcup bakışlarıyla, bir akşamüstü okunan ilahi kelamın altında helalleştim ve kucaklaştım doya doya...

Sitem bile etmedim ona, sitem bile...

Hem, kaval kemiklerim de acımıyor daha!.. Yemin ederim... Yemin...

Ve çiçek tarlası

Şimdi...

Gün gün bakarım karşısına geçip de, zümrüt ovaların...

Çiçekler biter mi?

Bitmez...

Ve seslenmek lâzım bütün öğretmenlere:

– Anlatın ey kardelenler, menekşeler; fetihlerinizi!..

Yürekler biter mi?

Bitmez...

2008 Türkiye İkincisi - 2 / Adıyaman

YÜREĞİMİN VADİSİNDEKİ ÇIĞLIK

İbrahim KAYA*

Ayşe'm; seni yazmak, bahar yüzlü memleketimde soğuk bir bıçak yarasıdır, yüreğimin en mahşer yerinde. Tut ki "yitip giden düşünüy" yazdım bir şiirde suyun üstünde çekilmez esintiler bırakır gibi. Olmadı, titrek ellerimle "hatıranı" depreştirdim bu afat, bu yokluk ikliminde yangınlar içinde kalarak. O zaman gelincik tarlasında, o güleç yüzünle, dönüp koşar mısın bana tüm benliğimle? Yeniden "öğretmenim!" der misin, öldüren suskunluğunla? Ya da tüm bunlara aldırmadan, süzülüp gider misin yine dağların doruğundan ısıltıyla doğan güneşe kardeşçe göz kırparak?

Biliyorum Ayşe'm; seni yazmak, terli ve yoksul bir coğrafyanın hasretlik çocuklarından yükselen sessiz çığlığa bıkıp usanmadan, yorulmadan kulak vermektir. Dahası başı dimdik hiç utanmadan; üstelik tüm tehlikeleri göze alarak hiç korkmadan zifiri karanlıklarda yola düşmektir; halden anlayana...

"Oh be! Artık öğretmen oldum!" diye Anadolu'nun tozlu topraklı yollarına düştüğüm gün, doğanın ve in-

* 1974 yılında Erzurum'un Karayazı İlçesi'nde doğdu. Uludağ Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nden mezuniyetinin ardından Siverek Hatundere İlköğretim Okulu'na atandı. Burada 5 yıl görev yaptıktan sonra 2005 yılında halen öğretmeni olduğu Kahta Akıncılar İlköğretim Okulu'na atandı. Tutuşur Yüreğimde Çaresizliklerin ve Ağıt Yüklü Bir Ezgiyim adında yayınlanmış iki şiir kitabı bulunmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

sanların, sıcak olan her Şeye yoneldiği mevsimdi. Ben de yüregimdeki sıcaklıkla uzak, ıssız, yolsuz, susuz, elektriksiz, ha varmış ha yokmuş tadında bir köye doğru hızla yol alıyordum. Zaman, çekilmez ayrılıklar biriktiriyordu genç ömrümün en güzel vaktinde. Sonra akşam karanlığının korkunç yalnızlığında alıyordum soluğu, yoksulluğu insan yüzüne derin izler bırakan bu harabe köyde.

İlk gün, soğuk taş mektebinin sımsıcak çocuklarıyla buluştuğumda, yüregimde rengârenk çiçekler tomurcuklanmıştı; baharın yemyeşil dudağında açan çiçekler gibi. İşte o zaman anlamıştım; kupkuru bir kelimedenden ibaret olan “öğretmen” den öte “umut” olmalıydı adım, Ayşe ve onun gibi binlercesi için...

Sonra naylon kaplı bir pencerenin yırtık yerinden Karacadağ eteklerine mantar gibi yayılmış kara taşlar içinde koyunların, kuzuların peşinde düşe kalka yürümeleri gözüme ilişmişti. Bilseniz o an yüregimde tutuşan Ayşe’nin hasretlikleriydi. O gün o naylonla kapatılmış pencerenin, yırtık yerinden gördüğüm, bu köylü kızın kalem tutacak çatlamış ve ırgalanmış ellerinin süslü hayalleriydi.

Yıl 2006, aylardan mayıs, günlerden pazardı...

Öğretmenliğimin ilk görev yeri olan; ömrümün en genç zamanında taptaze hayallerimi gerçekleştirme umuduyla yola düştüğüm, devamında beş yıl boyunca bu karanfil yürekli çocuklar için tüm zorluklara katlandığım köyden ayrıralı tam bir yıl olmuştu. Ama daha fazla dayanamamıştım onlardan ayrı geçen günlere, en çok da Ayşe’nin son yalvarmaları yıl boyunca bir an olsun beni hiç yalnız bırakmamıştı. Derinlemesine merak etmiştim onu. Çünkü onu kırlarda koyunların peşinde gördüğüm ve oradan alıp sınıfa getirerek yaşlılarının arasına kattığım gün, hem dünyalar benim olmuş, hem

de yüreğim denizler kadar engin, yüreğim ağustoslarda akan nehirler kadar serin olmuştu...

Poyraz esintilerinin hükmettiği bu sert, bu amansız coğrafyada kardeşe berdel olan, dışlanan, değeri başlık parasıyla ölçülen, ezilen, sevdalarına, hayallerine yasak konan, yazın pamuk tarlalarında işçi, kışın kendi evinde hizmetçiymiş gibi yaşayan binlerce kızdan yalnızca biriydi Ayşe.

Babasını bin bir güçlkle ikna edip onu karşı yamaçta tek sınıflı, tek öğretmenli yalnız ve uzak köy okulunun seyrine dalmaktan kurtarıp, okulda cıvıl cıvıl bir halde kendi yaşlılarıyla oyun oynarken, koşup eğlenirken görmek tarifi imkânsız bir duyguydu. Hele o güneşte pişmiş yanaklarındaki sımsıcak ve gamzeli gü-lücükle, yuttuğu harflere hiç aldırmandan "örtmenim" deyişi, kulağımda ömür boyu çınlayacak olan, umut yüklü bir ezgi gibiydi.

Aradan geçen dört-beş aydan sonra Ayşe'nin kurduğu kırık dökük cümlelerle hayallerini, umutlarını ak sayfalara döktüğü günleri görünce çocuklar gibi sevinmiş, dünyalar benim olmuştu. Sonra bunu, Anadolu'daki binlerce köy öğretmenine anlatmanın benim için ne kadar büyük bir sevinç olacağını düşünüp durdum hep. Hayalleri gerçekleştirmenin ne demek olduğunu kocaman yüreğiyle Ayşe'nden öğrenmiş-tim çünkü. "O" bana insan olmayı, başkasının derdiyle dertlenmeyi ve dahası yoksulla, gariple, çaresiz olanla hemhal olmayı öğretmişti. En önemlisi de zorluklara karşı direnme gücünü kazandırmıştı.

Ne var ki insan hayatla yan yana koşmak zorundadır çoğu zaman, bu tatsız-tuzsuz, bu fani dünyada. Ya bir adım önde, ya bir adım geride olma koşulunu dayatır en olmadık zamanlarda. Ama hep nefes nefese mi olmalı böyle? Çoğu zaman ayrılık rüzgârları hiç

ummadığınız bir anda yakalar sizi. Bir anda gelip çalar demir kapı, taş duvar, kırık camlı kör pencerenizi. İşte o zaman başlarsınız yaşadıklarınızı özlemeye ki bu özlem çoğu zaman hasretlerle doludur. Hele güzel anılarınız varsa, daha çok özlemeye başlarsınız o sonu gelmez karanlıklarda güneşi, usulca beklediğiniz ıssız yalnızlıklarınızı.

Evet; köyden ayrıralı neredeyse bir yıl olmuştu ve Ayşe de o olağanüstü gayretleriyle gittiği ilçedeki taşıma merkezi okulunda harikalar yaratıyor olmalıydı. Çünkü daha 1. sınıfta kırdan kopup okula geldiği gün bile, ayazlarda çatlamış ellerinden dökülen kıpkırmızı kan damlacıklarına hiç aldırmadan, söylediklerimin tümünü eksiksiz yerine getirerek kendisine uzatılan bir el bulduğunda ona tutunup neleri başarabileceğini anlatıyordu duru bakışları.

Ondan ayrıldığım ana kadar, “Öğretmenim ne olur babamı ikna edin beni ilçedeki okula göndersin. Belki köyümüzde ilk defa bir kız olarak ben 5. sınıftan sonra 6. sınıfa devam eden biri olacağım. Belki sırf bundan dolayı hem köylüler ve hem de onları dinleyen babam, geleceğimi, özlemlerimi hiç hesaba katmayıp, “Kız çocuğudur. Hiç o kadar erkek içinde aynı arabada ilçeye gönderilir mi? Kim görmüş bugüne kadar bir kız çocuğunun ortaokula devam ettiğini? Allah yazdıysa bozsun, hele bir de maaşı olursa kim bilir başımıza neler getirecek?” diyecekler. Ama ne olur siz en başta babam olmak üzere hepsiyle konuşun öğretmenim. Ne olur son bir kez daha dolaşın köyün içinde kim var, kim yok hepsine anlatın içime düşen bu iflah olmaz okuma arzusunu.”

Ve yalvarmalarına devam ediyordu yüreği okuma aşkıyla dolan Ayşe’ m...

“Ama öğretmemin siz de biliyorsunuz ki bu köyde yabancı hiç kimse yoktur. O dolmuşta gidecek tüm ço-

cuklar akrabalarımıdır. Ya kardeşimdir, ya amca çocukları. Ya yeğen, ya hısım, en uzak olanı ise kirvemdir öğretmenim. Hani bilirsiniz çoğu zaman kardeşten öte gördüğümüz. Buralarda kirve olmak, kardeş olmak gibidir. Kirve kızı alınmaz, kirveye kız verilmez, o kadar yakınız öğretmenim. Babamı bir ikna etseniz, bir anlasa beni. Köyüme birkaç beden büyük gelen hayallerimi bir dinlese. Buralardan uzak, buralardan daha güzel olan, bir kaleme muhtaç olunmayan yerlerde yaşama-ya olan büyük isteğimi. Sahi öğretmenim, var mıdır bu dünyada kimsenin kimseye el açıp yalvarmadığı bir yer? Bir süslü eşyaya, bir zengin sofraya değil, herkesin umutlarına kavuşabildiği bilmediğim bir yer? Ne olur öğretmenim dönüp son bir kez daha söyleyin babama, köylüme; mümkünse bu dünyaya.” diye nefes almaksızın ardı ardına sözcükleri sıralıyordu köylü kızı Ayşe. Onun bitmek bilmeyen çırpınılarıyla beynimde adını unuttuğum şairler dilleniyordu.

“Bir asi at gibi şahlan, vurulan gemleri kır.

Bir kerecik olsun Ayşe’ m, nerde hakkım diye haykır”

O gün, adeta tüm hayallerini avuçlarında sımsıkı tutarak her türlü zorluğa karşı meydan okuyan tavrı, beni hayli etkilemişti. Oysa ben onu en olmadık anda ona çok kötü bir sürpriz yaparak, “Ayrılık vakti gelince durmak olmaz bu yerde, durduramazsın içinde yanan bir ateş gibi alevlenen bu yüreği” deyip, çekip gitmiştim.

Hâlbuki o köy ilk göz ağrımdı. İlk görev yerim, tüm acemiliğimle, yüzünde yara bereler, burnunda akan sümük olsa bile bir sebep aramadan her renkteki çocukların, insanların sevilebileceğini öğrendiğim ilk yerdi. Ayşe ise köy okulunda dev gibi düşleriyle, üstüne usulca titrediğim, yoksul ve sevgiye muhtaç öğrencile-

rimden biriydi. Dahası bu köyde okul bahçesinde beş yıl boyunca gördüğüm kocaman bir yılanın sokulganlığına, duvarımda akrebin sinsi ısırğanlığına, yaşanan onca eziyete, karanlık gecelerde yapayalnızlığımın inat, bir an olsun hiç umutsuzluğa düşmemiştim. Her zaman bu uzak, ıssız ve soğuk taş mektepte tan ağarırken Karacadağ doruklarında doğan, o sınımsız güneş misali kırlardan kopup gelen çocukların yolunu gözlemiş; ilgiye, sevgiye, aydınlık yarınlar için bilgiye aç beyinlerle birlikte olmayı hep heyecanla beklemiştim.

Ama dedim ya ayrılık vakti gelmişti ve durmak olmazdı bu yerde... Ardımda bıraktığım onca hayallere basa basa yürüyor gibiydim son bir kez daha, köyün tozlu topraklı yolunda...

İki kilometrelik toprak yolu hızlı adımlarla yürüyüp asfalt yola nasıl geldiğimi bugün bile hatırlayamıyorum. Yürürken Ayşe'nin o çaresiz yalvarmaları boğazımda düğümleniyor, kahrediyordu beni. "Bu köyde belki tüm bu zorluklara bir yıl daha katlanabilirdim." diye söylenerek yürüyordum bu sonu gelmez, uzağa düşenin hatırlanamadığını kanıtlarcasına uzayan toprak yolda. Hatta gitgide kendime yönelttiğim bu suçlamalar, vicdanımda türlü yaralar açmaktaydı. Gerçi babası uzak bir yerde çoban olduğundan, annesine sıkı sıkıya tembihlemiş, "Ayşe okuyacak, okuyarak sizi bu yoksul yerden kurtaracak, sizlere daha insanca yaşama fırsatını sunacaktır." diye uzun uzun anlatmışım. Yine de sanki bir şeyler eksik kalmıştı, görevimi tam anlamıyla yerine getiremediğim hissi sarmıştı her yanıımı. Annesi de sadece başıyla onaylayabilmişti kurduğum cümlelerden kendi payına düşeni, ya da anlamını bildiği birkaç kelimenin içinden geçtiği cümleleri duyunca...

Yıl 2006, aylardan mayıs, günlerden pazardı...

Unutulur mu bugün? Ya da insan unutulabilir mi böyle yürek kanatan bir günü?

Aradan geçen bir yıl sonunda köye ziyaret için önce önüne çekilen sete hiç aldırmadan bulduğu her vadiye yayılan Fırat'ı derme çatma bir feribotla geçip, tekrar o taşlarla örülmüş coğrafyaya yöneldiğim an, yüreğimin derinliklerinde bambaşka bir heyecan yaşıyordum.

Yaklaşık beş saat süren yolculuk sonunda tam bir yıldır uzak kaldığım, o hoyrat bakışlı canların, meslek hayatımın ilk öğrencilerinin köyündeydim... Köy meydanında soluklandığım sırada, her yerden çocuklar akıyordu bana yüzlerinde tarifi imkânsız duygularla. Ama gözlerim Ayşe'yi aradı hep, istem dışı da olsa içimde hep onun adını sayıklar gibiydim. Fakat hayli zaman geçmesine rağmen ne yığma taşlarla örülmüş evlerin duvar diplerinde sırtında kardeşi, ne de çocuklar içinde çocukluğunu yaşayan biri olarak, gözümün görebildiği hiçbir yerde yoktu aklıma takılı kalan güleç yüzlü Ayşe'm. Nedendir bilmem içimde bir anda sevinçten eser kalmadı oturduğum dut ağacı dibinde... Anlam veremediğim bambaşka bir durum hâsıl oldu hem ruhumda hem de tüm bedenimde. Çok yönlü bir duygu yoğunluğu yaşıyordum o anda. Buna belki de korkudan öte endişe diyebiliriz, üzüntüden öte anlamlı bir öfke ve bekleyişten öte, sonsuz bir yok oluş hali...

Dönüş vakti iyice yaklaşmıştı. Ayşe'den eser yoktu. Dönüş hazırlıklarına başlarken köy meydanında annesiyle karşılaştık. Hiç vakit kaybetmeden ve "o" bana yakalanma şaşkınlığını üstünden atmadan ilk hamle benden geldi. Aramızda şu diyalog yaşandı.

– Yenge Hanım Ayşe 6. sınıfa kaydedildi mi?

– Hocam babası daha çobanlıktan dönmedi. Köye sizden sonra iki hoca geldi ama köyde hiç kalmadıkları için onları tanımıyorum. Onlar da yardımcı olmadı, çaresizlik, sahipsizlik işte hocam...

Gözleri doldu, ağlayacak, çok şey söyleyecek gibi oldu, söylemedi ya da söyleyemedi ama hep alışık olduğu şeyi yaptı, ağladı. Orada gördüğüm gözlerden dökülen iri yaş damlacıkları, tüm çaresizliğiyle yoksulluğun ağır, can dayanmaz fukaralığı rengindeydi.

– Ama nasıl olur? Hani giderken size tembihlemiştim. Yapamazsanız beni arayın demiştim. Babası bir yıldır hiç mi gelmedi? Kaydı yapacak başka hiç kimse yok muydu? Hani hem bana hem de Ayşe'ye söz vermiştiniz, niçin bana haber vermediniz?

Giderek ses tonumu ayarlayamaz haldeydim, kendimden nefret etmiştim. Tam ayrılacakken sesi kulağında belki bin yıldır sürüp gelen ağıt yüklü bir türkü misali yankılanan bu köylü anne, nihayet asıl gerçeği yarım yamalak Türkçesiyle ve mağrur bir bakışla dilinden döküveriyordu:

– Şey, Hocam nasıl desem!

Önce yutkunup, söylesem mi, söylemesem mi diye kararsızlık kısılcacında biraz düşündü. Yüreğini basan heyecanı sakinleştirmeye çalıştığını her haliyle belli eden bir tavırla, söyleyeceklerini toparlayıp:

– Bu köyde kimse kız çocuklarının okumasını istemiyor, buna razı olmuyor ki! deyip, uzaklardaki köy çeşmesinden akan ve yüreği kadar berrak suyla doldurduğu bidonları yüklediği at arabasını hızlıca sürüp gözden kayboldu.

Evet, aslında dört yanı hüsrana, dört yanı hüznü, durmadan insan doğuran, çoğu zaman kederi içimize dolan bu köylü annenin dilinden dökülen bıçak yarası tek

bir cümle, her şeyi anlatmaya yetmişti. Hiç kimse kız çocuklarının okumasını istemezdi buralarda. Okusun, kendi hayallerini gerçekleştirsin, başlık parası ikelliği olmadan evlensin, bir meslek edinsin, belki de kendi sevdiğine varsın istemezdi bu taş gibi katı coğrafyada! Öyle de oluyor zaten.

Şimdi öğretmen olarak her şeyden mahrum bu yerde görev yaptığım süre içerisinde ilk kez bu kadar umutsuz, bu kadar yalnız kalmıştım. Beni tepeden tırnağa ateşler içinde bırakan belki de hiç tadılmamış bir özlem, kelimelere hiç dökülmemiş bir duygu, hayali bile kurulmamış bambaşka bir hayat için bana uzatılan eli, elimin tersiyle geri çevirmiş bir haldeydim. "Kahretsin! Onun çok istediği hayallerine kavuşmasına nasıl yardımcı olamadım" diye tüm öfkemle kendimi suçlamıştım. Her şeye göğüs germiştim, belki susuz, çoğu zaman ekmezsiz, sonu gelmez zifiri karanlıklarda yapayalnız kalmıştım ama elimde bağlamam, ezberimdeki lirik türküleri hep söylemiş bu kadar sessiz kalmamıştım. Bu kadar yılgın ve yüreğimden kopan bin parçayla bu kadar kanamamıştım.

Bu köydeki öğretmenliğimin beşinci yılının sonunda tayininin başka bir ile çıktığını, karne dağıtacağım gün tüm cesaretimi toparlayıp boğazımda tıkanmayı her an ihtimal dâhilinde tutan bir iki kelimeyle söz ile nihayet söyleyebilmişim. "Hoşça kalın" sözüne tam da hazırlık yaparken, köylü kızı Ayşe, gözlerimin ta içine bakarak biraz ağlamaklı, bir o kadar kızgın bir tavırla, "Öğretmenim bari ilçeye çıksaydı tayininiz, istediğimizde size ulaşabileceğimiz yerde olsaydınız? Niye o kadar uzaklara gittiniz ki?" deyivermişti. Ayşe'nin yüreğimi parçalayan bu sorusu önce soğuk taş mektebinin dört duvarında, sonra beynimin tam orta yerinde öyle bir yankılandı ki, felaketler yaşadım, dahası bir ağrı her yanıma sarmıştı o an. Pişmanlık desem, ama gitme vak-

ti gelmişti, ya da sabır taşı misali, susuz, yolsuz kalma, yaşamdan uzak, yaşayamama dayanıklılığı biraz daha olabilir miydi? Hayır, o da olmazdı, çünkü vakti gelip yola düşmek gerekti, gayrı durmak olmazdı buralarda, durmayı gerektirecek çok Şey olsa dahi, deyip çekip gitmiştim o gün...

Köylü annenin, buğulu gözlerle, tüm kırılmalığı, tüm incinmişliğıyla bana asıl gerçeği söylediği anda, yüreğim burkulmuş, acı, keder, kalbime kurşun gibi saplanmıştı. Araba lastiklerinin tozu dumana kattığı köy yolunu belki de son bir kez daha ama bu sefer hiç ardına bakmadan geçiyordum.

Tam da toprak yolu bitirip asfalt yola gireceğimiz noktada, arabanın sağ dikiz aynasından uzaktaki dağın yamacında baharda türlü renk tonlarıyla her yeri süsleyen gelincikler içinde, birkaç koyun peşinde öylece bize bakan, saçları darmadağın bir çocuk takıldı hem yüreğimin kanayan yerine, hem de gözlerimin ağlamaklı seyrine.

Birden irkildim, sıcak bir kan tüm damarlarıma aktı, göl oldu ve içimden bir Şeylerin koptuğunu hissettim o an. Ağrılar yüzünden mideme kramplar girmişti. Kendimden kaçarken içimde bitimsiz bir ilk yaz çıkmaz sokakları yitirmiş, kendime yakalanmış gibiydim.

Arabayı hemen sağa çekip güçlükle de olsa inebildim. Kim olduğunu tam kestiremediğim, daha küçücük yaşında yüzündeki bin yıllık çileyle hayvan otlatan çocuk, durduğu yerde hiç gözünü kırpmadan sebezice öylece bakıyordu bana.

Acaba beni tanıyan öğrencilerimden biri miydi bu? Toprağı çatlatan bu kurak yerde, suyun tadı gibi yüreğimde doyumsuz hatıralar bırakan çocuklardan hangisiydi? Bire bin veren sapsarı buğday başaklarını yara yara biraz daha ilerledim. Evet, gülen gözleriyle, taru-

mar ama kıvrıkcık saçlarıyla, gözümün dilini bilen, sormadan dinleyen, söylemeden anlayan Ayşe olmalıydı “o”.

Hem yürüyor, hem kanıyor, hem de sesimin çıktığı kadar bağıryordum.

– Ayşe kızım sen misin? Bana ses versene?

Derken bir çığlık tüm vadide yankılandı.

– Öğretmeniiiiim!

Bu çığlık önce yüreğimin derinliklerinde binlerce kez yankılanıyor sonra dev gibi düşleri yutan bu renksiz coğrafyayı baştan sona boyuyor gibiydi. Yüzü solgun, ruhu kederli ve yaşama küskündü. Öyle içten, öyle gevrek, öyle sevecen, öyle hatırlanmaya muhtaç, öyle çaresiz bir o kadar da acemiydi bu ses.

Ayşe, tek kelime konuşmadan, suskunluğunda çok şey anlatan haliyle uzun uzun vadideki boşluğa dikti o güleç gözlerini. Elinin tersiyle gözyaşlarını sildi, kir-piklerine sinen ıslaklığı eliyle temizledi, burnunu çekti, sildi. Dağların ardında kaybolan koyunları, kuzuları çağırıyordu onu. Ağlamaklı bir halde, çalınan hayalleriyle yaşadığı acıyı içinde duyumsadı, yazgısına lanet okur gibi, öylece bana baktı. Sonra tıpkı benim bir yıl önce ona yaptığım gibi, hiç ardına bakmadan güneşin bereketli sofrasını yeryüzünden toplayıp ateş renginde Nemrut’un doruklarında battığı gibi tepenin ardından süzülüp gitti. Dünyasını değiştiremediğim Ayşe’ım, kendi dünyasına, kendi ufkuna doğru yol aldı.

Bense; yığılıp kalmıştım buğday tarlasındaki kocaman taş dibinde, feci şekilde kanıyordum... Şimdi her yerden akıyordu hayat, rüzgârlara karışıyordu kalbim. Hani baharlarda gökyüzü fırtınalara yakalanır, şimşek çakmalarıyla su olup taşar ya her yer, gözlerimdeki öz-

lem de Ayşe'nin o öksedeki serçeler gibi sessiz çığlığına yakalanmıştı o an, ürperiyordum...

şimdi sisler içinde bulanık bir yanılısamaydı derin vadide gördüğüm her ne varsa. Gözyaşlarım aktı buğ-day tanesini ıslattı, kim bilir belki daha bir gür yeşermesine sebep olacaktı.

Ayşe'm,

Kalemimi kalbime batırarak yazıyorum bu satırları sana. Bir bilsen, kurduğun düşler kanatırken yaralarımı, senin resmini çiziyorum gözümün görebildiği uzaklara, bulutlara... şu anda "Mum misali erime pahasına etrafına ışık olduğum" yüzlerce "Ayşe'ye" borcumu ödeyerek kendimi affettirmeye çalışıyorum iç mahkemelerimde, ama ne yapsam hep gözlerin geliyor hatırıma...

Ayşe'm, gözlerine yetişemiyorum...

2008 Türkiye Üçüncüsü / Adana-1

PERYAVŞAN

Alişen AVCI*

*“Bir hırsız girdi çocukluğuma
Kucağımda soğuklar yetiştirdi
Eksildi adımlarım”*

Züleyhan derin bir nefes aldı, önünde uzayıp giden uçsuz bucaksız karın göz kamaştırıcı beyazlığına baktı. Bir ürperti yokladı bedenini. Hava puslu ve kasvetliydi. Rüzgâr ürkütücü bir şekilde uğuldarken, gökyüzündeki kalın grilik her an üstüne devrilecek gibi duruyordu. Bu geniş arazide yapayalnız olma düşüncesi daha da korkmasına neden oldu. Yağan karın şiddetine aldırmadan güçlkle ilerlemeye devam etti. Gökten pamuk gibi süzülerek, önünde santim santim büyüyen kar tanecikleri yürümesini bir hayli zorlaştırıyordu. Çok üşüyordu, beyaz elleri soğuktan mosmor olmuş ve çatlaklarla dolmuştu. Arada bir nefesiyle avucunu hohlaması, yenleri içinde ısıtmaya çalışması pek bir işe yaramıyordu. Evden telâşla çıkarken üzerine daha kalın bir şeyler almadığına yakındı. Sirtında çivit mavisi kadife bir elbise, onun üstünde ise zemheri zürefası bir kaban, ayaklarında iğreti bir potin ve başında uzun bir şal vardı.

* 1973 yılında Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nin Başak Köyü'nde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Kızıltepe'de tamamladıktan sonra, 1998'de D.Ü. Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Eserleriyle üç adet kişisel resim sergisi açtı, on bir karma sergiye katıldı. Halen Adana'da Dede Korkut İlköğretim Okulu'nda Teknoloji ve Tasarım Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Züleyhan henüz on üçünde bir kız çocuğuydu, ince uzun boyu ve güneşin doğuşuyla boyanan kızıl saçları vardı. Işıklı bakışıyla insanlara gülümserdi, zümrüt yeşili gözlerine bir parıltı düştüğü zaman sağanak yağmurun ardından güneş açtı zannedilirdi. Uzun siyah kirpikleri perçemlerinin altında birer zıpkın gibi açılıp kapanırdı.

Annesi “Peryavşan” derdi ona. Al yanaklarını avucunun içine alır, saçlarını bir karanfilmiş gibi okşayarak yatırırdı geceleri. Ona çok güvenirdi annesi. Çok şeyler beklerdi ondan:

“Peryavşan’ım benim, güzel kızım. Okuyacak, devletin sorunlarını çözecek benim beyaz çiçeğim. Bütün genç kızlara örnek olacak.” derdi.

Annesi Sultan, sarp kayalıkların yamacında kurulan bir köyde doğup büyümüşü. Kız çocuğu olduğu için okula gönderilmemiş, ancak okuma yazmayı erkek kardeşlerinin kitap ve defterlerinden öğrenmişti. Kardeşlerinin okul dönüşlerini heyecanla bekler, sonra da onlarla birlikte gaz lambasının ışığında ders çalışırdı. Ailesi küçük kızlarının bu denli inatçı olmasını bir türlü anlayamamıştı.

Okuyamaması bir ukde bırakmıştı Sultan’ın içinde. Onun için ne yapıp edip kızını okutmalıydı. Tüm karşı çıkmalara rağmen kızını okula yazdırmıştı. O sene okullarına atanan başarılı kadın öğretmeni de tanıyınca Züleyhan’ı okutma isteği iki katına çıkmıştı. Her gün derslerini çalışması için onu heveslendirmiş, ona derslerinin dışında başka hiçbir iş yaptırmamıştı. Genç yaşta kanserden ölene kadar da Züleyhan’ın başarılarıyla gurur duymuştu hep. Hiç erkek çocuğu olmamıştı Sultan’ın. Ölmeden evvel kocasına bıraktığı en büyük vasiyeti başta Züleyhan olmak üzere dört kızını da

okutması yönündeydi. Ona söz vermişti kocası, kızlarını okutacaktı ama zamanla bu sözünü çok fazla önemsemeyecek ve unutacaktı.

Kanatlı Şahin

Parıltılı zekâsı ve öğrenme azmi ile Züleyhan çok özel bir çocuktur. Bölge yarışmalarında okulunu şampiyonluğa taşır ve her sene okulu birincilikle bitirirdi. Okulda kanatlı bir şahindi; hedefine kilitlenir, heyecanla çalışır, tuttuğunu koparırdı; ancak eve gittiği zaman kanatlarını söker ve yastığının altına yerleştirirdi. Ürkek bir güvercin gibi köşesine çekilir, suskunlaşırdı. Babası onun derslerindeki başarılarıyla ilgilenmezdi. Zaten annesinin yoğun ısrarı olmasa okula bile yazdırmazdı. Mutlu, neşeli bir çocuktur Züleyhan; ama çoğu zaman gülüşleri üvey annesinin yüzündeki sert bariyerlere çarpar dağılırdı. Yine de uyumlu bir çocuktur, üvey annesinin her türlü olumsuz davranışına rağmen “arpa samanı ile kömür dumanı ile” deyip öyle kabullenmişti onu. Evin neredeyse bütün işleri onun sırtındaydı. Daha üstüne güneş doğmadan uyanır; evi düzenler, sobayı yakar, kahvaltı hazırlar ve ailenin diğer fertlerini uyandırır. Üç kız kardeşinin bütün bakımını da o üstlenmişti.

Bulutların gökleri kararttığı çamurlu bir cuma günü, akşam saatlerine yakın, öğretmeni Züleyhan’ı karşısına alıp, sevinç içinde müjdeli haberi verdi:

“Çok çalışmanın karşılığını almak üzeresin kızım, emeklerin boşa gitmeyecek. Dün Ankara’daki önemli bir okuldan geldiler, başarılarını duymuşlar. Her türlü masrafını karşılamak üzere seni burslu ve yatılı olarak okullarına almak istiyorlar.”

Züleyhan şaşırды, bunun ne anlama geldiğini sordu öğretmenine.

“Bak kızım bu tür okullar her türlü olanağa sahip okullardır, çok özel eğitim verirler, öğrencileri ile birlikte muhakkak başarılı olurlar, yani sen bu okula gidersen ilerde istediğin bölümde okuyabilirsin. Senin kapasiteni ancak böyle bir okul karşılayabilir. Geleceğine yön vermek istiyorsan bu teklifi değerlendirmelisin. Biz de sonuna kadar senin yanında olacağız merak etme.”

Duyduklarına inanamadı Züleyhan, sevinçten ağzı kulaklarına vardı. Artık daha iyi şartlarda okuyabilecek ve rahatlıkla meslek sahibi olabilecekti. Annesinin kendisi ile ilgili beklentilerini hatırladı. Hedefine bir adım daha yaklaştığını hissetti.

“Sen hemen bu hafta sonu ailenle de görüş çünkü onların onayını da almamız lazım, ben yarın şehre gidip daha geniş bilgi alacağım pazartesi yine konuşuruz.” diye ekledi öğretmeni.

Züleyhan sevinç içinde okuldan ayrıldı, kendinden son derece emin bir şekilde ilerledi. Bütün coşkusunu gölgeleyecek olan o hafta sonunu karşılamaya gitti. Okul ile evinin arasındaki o dar sokakları bir çırpıda geçiverdi. Yol boyunca gideceği yeni okulu ve kurmak istediği geleceğini düşündü. Evin sıvasız dış duvarlarına yaklaştığında avludan gelen gürültülerden evde olağanüstü bir hareketliliğin olduğunu anladı. Bahçe kapısından içeriye girdiğinde daha önce hiç görmediği, tanımadığı bazı kişilerin sundurmanın altında oturduğunu gördü. Bazı bayanlar onu karşılamak için ayağa kalktı ve onu öptü. Züleyhan tırabzanın başında durdu kaldı, olanlara pek bir anlam veremedi.

Evlerinin küçük mutfağında üvey annesi söyledi olacakları. Hayırlı bir işti olan, hayırlı uğurlu olsundu, Allah tamamına erdirdisindi, Allah utandırmasındı.

Züleyhan duydukları karşısında bir anda donup kaldı, ne yapacağını şaşırды. Yeşil gözlerindeki kırık siyah hareler ışıltısını kaybetti. Ruhunun acıdığını hissetti. O an dünyanın daha hızlı dönmeye başladığını sandı, sersemledi, düşmemek için beyaz kireç badanalı duvara yaslandı. Bir müddet sonra boğazındaki düğümü çözebilmek için boş yutkundu, güçlükle konuşabildi.

“Ama ben okumak istiyorum.” diyebildi ancak. Sesinin tonu içinin dalga dalga titrediğini belli ediyordu.

Üst perdeden konuşan üvey annesi, çopurlu yüzünü ekşiterek cevap verdi.

“Al takke ver külah pazarlık mı edeceğiz kızım olmaz öyle şey! Bak, biz senin iyiliğini istiyoruz, boş ver okulu, bu kısmet kaçmaz. Hem okuyanlar ne yaptı bu güne kadar Allah aşkına, eninde sonunda kocaya varmadılar mı? Hale yola koyduk bu pazar gidiyorsun.”

Sancı Çiçeği

O gün derste sınıftaki bütün öğrenciler büyük bir dikkatle öğretmenlerinin akıcı konuşmasını dinliyordu.

“Büyük başarılarla ulaşmak için asla pes etmemeli insan. Biliyorum içinde yaşadığınız şartlar çok zor. Birçoğunuz derslerinin dışında hayatın başka alanlarında da çalışmak zorunda. İklim ve doğa koşulları çok çetin burada. Okulunuzun imkânları da çok sınırlı. Ama unutmayın şartlar ne denli zor olursa olsun inançla, azimle istediğiniz şeyi başarabilirsiniz. Çünkü insanoğlu istediği her şeyi yapabilmek özelliğine sahip tek canlıdır. Bir perıavşanı düşünün, nasıl zor şartlarda yeşerir...”

Züleyhan'ın algısı bir anda “Peryavşan” kelimesi üzerinde yoğunlaştı. Belleği onu annesinin ses tonuyla buluşturdu.

“Öğretmenim ne demek Peryavşan?” diye soruverdi birden.

Öğretmeni bu sorudan memnun kalmıştı, başını çevirdi, Züleyhan'ın pırıl pırıl parlayan gözlerine baktı. İçtenlikle cevaplamaya başladı:

“Peryavşan açık kahverengimsi, güzel kokulu bir çiçektir. Çoğu zaman zor şartlarda dahi göverir. Mesela taşın üstüne bile savrulan tohumu rüzgârın sürüklediği topluiğne başı kadar toprağa dahi tutunarak büyür. Mavi ya da beyaz renkli çiçekler açar. Zamanla üstünde yeşerdiği taşın içine nüfuz eder ve incecik kökleri ile taşı çatlatır, hatta bu yüzden “taş çatlatan” da denir. Kimilerinin de sancı çiçeği dediği bu çiçek yara iyileştirici ve ağrı giderici olarak kullanılır.

Peryavşan umudu kaybetmemenin ve kararlılığın sembolüdür aynı zamanda. En zor, en umutsuz durumlarda bir taşa dahi tutunarak yeşermeyi başardığı için ve acılara ilaç olduğu için insanlara ilham kaynağı olmuştur.”

Karda Kına Kokusu

Züleyhan pencereden dışarı doğru bakarken zamanın koyu ve yoğun ağırlığını tüm vücudunda hissediyordu. Yağan kar tanelerinin havada asılı kaldığını ve bütün vücudunu soğuttuğunu sandı. Daha iki gün önce büyük bir hayal kırıklığı ile sarsılmıştı. Her ne kadar babasını ikna etmeye çalışsa da bir türlü başarılı olamamıştı, fazladan bir sürü azar işitmiş ve bütün umudunu kaybetmişti.

Birkaç saat sonra kendisini almaya geleceklerdi, onu alıp hiç bilmediği bir yere hiç bilmediği insanların arasına götüreceklerdi. Sadece bir günde başka birilerine ait olacak ve bütün geçmişini unutacaktı. Sadece bir günde bütün çocukluğundan kopacak ve başka birisi olacak-

tı. Davul, zurna ve silah sesleri ile örülmüş töresel bir düğün, kendisinden oldukça büyük bir koca, gelenek ve göreneklerini hiç bilmediği, hiç tanımadığı yeni bir aile ne verebilirdi ki ona. Ama bunu kabul etmemeliydi, kendisi yön vermeliydi hayatına, çalınmış geleceğini geri almalıydı bu insanlardan. Küçücük omuzlarına yüklenen bu ağır yükten kurtulması gerektiğini düşündü bir an. Pencereyi açsa, şu asma ağacının gövdesine tutunup aşağı inse sonra koşa koşa öğretmenine gitse kurtulur muydu acaba bu sıkıntıdan? Bu fikir beyninde parlak bir kıvılcıma neden oldu. Yüreğinin üstüne çökmüş olan ağırlığın biraz olsun hafiflediğini hissetti.

Bir süre pencerenin önünde dolanıp durdu. Hâlen ifildemekte olan beyaz ellerini kaldırarak, uzun parmaklarıyla saçını kulaklarının arkasına attı. Geçmeyi düşündüğü yollara baktı, lapa lapa yağan kar ve pusuda bekleyen soğuk, işini biraz zorlaştıracaktı fakat birkaç saatlik bir yolculuktan sonra amacına ulaşabilecekti.

Titreyen elleriyle tahta çerçeveli pencereyi nasıl açtı, o uzun asma ağacının gövdesine tutunup ikinci kattan aşağıya nasıl indi kendisi bile fark etmedi. İnerken karların üzerine sırt üstü devrilmişti. Hemen doğrularak briketlerle örülü bahçe duvarını da aştı, çetrefil yolda ilerlemeye başladı. Kuzguni siyah, çamurlu yolda kaymamaya çalışarak enikonu hızlandı.

Evlerden iyice uzaklaşana kadar böyle saatlerce yürüdü, hava gittikçe soğumaya başlamıştı sanki. Bu da işini zorlaştırıyordu. Aslında soğuğun yabancı değil, Züleyhan az mı damda biriken karları temizlemişti, az mı sabahın köründe uyanıp buz gibi suda halıları yıkamıştı. Ama bu ıssız yerde üstünde gittikçe biriken soğuk onu ziyadesiyle etkiliyordu.

Kaybolduđunu dűşündüđü bir anda karřılařtıđı ayak izlerini takip etmeye bařlamıřtı. Bűyle daha kolay yol alabileceđini sanmıřtı ama saatlerdir řu karřıki tepeyi ařamadıđını, hatta tepenin gittikçe kendinden uzaklařtıđını dűřünműřtü. Kendi izine dűřtűđünün farkında deđildi. Bilmediđi bir uzaklıđın içinde geniř daireler çizerek yűrűmeye devam etti. Buraları avucunun içi gibi bilirdi aslında, bilmediđi yerler deđildi. Baharda nergisler, papatyalar, menevřeler toplardı buralarda. Yűzűnű okřayan serin yayla rűzgűrları petunya kokusu tařırdı burnuna. Ebemkuřađının altında kořar, tepelere tırmanırdı. Ne var ki řimdi bir tűrlű mesafe alamıyordu. nűndeki mesafeler adım attıkça daha da uzuyordu. řu zorlu tepeyi ařabilseydi tamamdı, ah bir ulařabilseydi đretmenine. Aıverirdi kanatlarını đretmeni, sarar, ısıtırdı onu, kurda kuřa yem etmezdi elbet. Korurdu, kollardı onu, gűcű yeterdi tabii ki, Ankaralardaki okullara yazdıracaktı onu, kolay mı?

Tutunacak bir topluiđne bařı kadar bile toprak yoktu. Her řey kalın kar perdesinin altında sessizce yatıyordu. Ayaklarının gűműldűđű çukurlar yűrűyűřűnű bozduđu gibi daha fazla yorulup takatten dűřmesine de neden oluyordu. Bir sűre sonra kara bata çıka artık dizlerinde derman kalmadıđını hissetti. Hiç susmayan rűzgűrın uđultusu sersemletmiřti onu. Yolculuđun bařından beri kesilmeyen rűzgűr ince narin bedenini dűvűp duruyordu. Ancak hiçbir řey kararlı duruřunu sarsamamıřtı. Geri dűnmeyi hiç dűřűnmemiř, aklının ucundan bile geçirmemiřti.

Az ilerde bođunuk bir akřaműřtű bekliliyordu onu, sonra gece inecekti. Belki de biraz dinlenmeliydi, o zaman daha seri yol alabilirdi. Karřılařtıđı kuru bir ađacın yosunlu gűvdesine verdi sırtını. Belindeki peřtamalla yűzűnű kapatmaya çalıřtı. İřte o an annesinin saçlarından kopan kesif bir kına kokusu yayıldı zihninin içi-

ne. Annesi sıcak kollarını açıp sımsıkı sardı onu. Öptü, kokladı. Ama yoğun tipi bir çırpıda dağıttıverdi olanları. Züleyhan o anı tekrar yaşamak için bir kez daha derince soluyup kokuyu ciğerlerine çekti. İçinin biraz olsun ısındığını hissetti. Daha bir umutlandı. Üşüyen bir sesle: “Başaracağım.” diye mırıldandı kendi kendine. Göz kapaklarını açmakta zorlanıyordu artık. Doğrulmaya çalıştığında vücudunun isyanını hissetti. Daha gidecek epey bir yolu vardı, biraz güç toplayıp yoluna devam edecekti. Yaralı bir kuğu gibi kendini karın sıcak kollarına bıraktı. Bir müddet sonra kına kokusunu duymamaya başladı. Derisi kızarmıştı, vücudunda yoğun bir sıcaklık hissetti. Tatlı tatlı ısınmıştı. Birkaç kez daha mırıldandı: “Başaracağım... Başara... Baş...”

Aralıksız yağan kar Züleyhan’ın ince zayıf bedeninin üzerinde toplandı. Kızıl saçları bembeyaz bir duvak gibi kara belendi. Islak pürçekleri al yanağının üzerine düştü. Üstünde uçuşup duran kar tanecikleri beyaz bir gelinlik gibi sarmıştı her tarafını. Karlar saatlerce beyazlar içinde kıpırtısız uzanan ince narin bedenini seyretti. Gece ağır ağır yayılarak üzerini örttü.

2008 Mansiyon Ödülü / İstanbul-4

SONSUZA UÇAN UÇURTMALAR

Soner CAN*

– *Gittin çocuk, griler giyerek ötelere...
Hüsrev Hatemi*

Biliyorum duyuyorsun beni.

...

Başımı öne eğip susunca anlardın beni. Ben de bir insandım. Evet, karanlığa bir kibrit çakmaya gelmiştim. Evet, doğruyu yanlıştan, iyiyi kötüden, güzeli çirkinden ayırmaya gelmiştim. Bir işaret, bir ses, bir yol olmalıydım. Doğru. Fakat yüzümde sürekli gülümseyen bir maskeyle dolaşamıyordum her zaman. Maskemin düştüğü zamanlar oluyordu. Teklediğim, topalladığım, düştüğüm zamanlar oluyordu. Karanlıklara düştüğüm, umutsuzluğa düştüğüm, uykusuzluğa düştüğüm zamanlar... Ve zaman çarkının dişlilerinin kırıldığı zamanlar... Kendimle baş başa kaldığım zamanlar... Kendimle kanlı çatışmalara girdiğim zamanlar... Kendimi azarladığım, kendimi küçümsediğim, kendimi kendimden kovduğum zamanlar... Kendime küstüğüm, kendimden kaçtığım ve yine kendime kaldığım zamanlar... Daha düne kadar Salacak'tan Sarayburnu'na bakarken, şimdi denizden bin sekiz

* 12 Mayıs 1981'de Denizli'nin Çameli İlçesi'ne bağlı Kolak Köyü'nde doğdu. İlköğrenimini köyünde, ortaokulu Denizli-Acıpayam Ortaokulu'nda, liseyi de Denizli Cumhuriyet Lisesi'nde okudu. 1998'de girdiği Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi'nden 2002 yılında mezun oldu. Halen İstanbul Pendik'te öğretmenlik yapmaktadır.

yüz metre yüksekte bir dağın yamacındayım. İstanbul yurdun öte ucunda kalmıştı. Dün bir tepeden baktığım aziz İstanbul yoktu artık. Her akşam camlarında yangın çıkan Üsküdar yoktu. Öksüz Eyüp, süslü Kadıköy, kurumlu Moda yoktu. Usulcacık okşayınca Nâzım'ın ellerini yakan vapurlar da yoktu. Martılar, iskeleler, minareler de...

Gözlerimi açtığımda karanlık bir odanın içindeydim. Kulaklarımın içi bile ter dolmuştu. Lojmanın hemen yakınından geçen derenin şırlıltısını duyuyordum. Doğrudum. Pencereden baktım. Kocaman karanlık bir yamaç. Yamacın bir kısmında bodur çalılar, tek tük meşeler... Yamacın bittiği yerde bir parça gökyüzü. Ancak başını pencerenin altına iyice uzatınca görülebilecek kadar ama. O an kapı çalınıyor. İrkiliyorum birden. Bir anlık korkuyla mutluluk karışımı tuhaf bir duygu. Kimi bekliyorum ki?.. Kimi tanıyorum burada?... Üzerime montumu alıp kapıya yöneliyorum. Yapay bir normalleşme çabasıyla "Geldim." diyorum yüksek sesle. Ve daha kapıyı açar açmaz:

– Öğretmenim suyunuz var mı?

Aklım bir an mutfaktaki plastik şişelere gidip geliyor. Öyle ya hepsi de boş. İçecek bir damla su kalmamış.

– Yok, diyorum sanki geleceğini biliyormuşum gibi.

– O zaman kabınızı verin, ben doldurup geleyim.

Bu nasıl bir ağız! Ne kadar düzgün bir diksiyon. Bu çocuk İstanbul'dan mı gelmiş buraya diye düşünüyorum bir an. Ben ki on yıl İstanbul'da yaşamama rağmen dikkat etmesem Ege ağzına dönüşüverir konuşmam.

– Bekle. Birlikte gidelim.

İçeri gidip boş su ve kola şişelerini alıp çıkıyoruz.

– Uzak mı gideceğimiz yer?

– Eh işte biraz...

Alacakaranlıkta ip gibi bir yoldan gidiyoruz. Sen önde ben arkada. Birçok soru soruyorum sana. Yeni konuşmaya başlayan bir çocuğun annesine yaptığı gibi. Sen hepsine içtenlikle ve sabırla cevap veriyorsun. Bir annenin çocuğuna yaptığı gibi... Ayağında ayakkabıdan bozma yeşil bir terlik var. Adımların sık ve hızlı. Bir taraftan "Öğretmenim dikkat edin, düşmeyin." diye uyarıyorsun beni. Bir taraftan da "Keşke siz gelmeseydiniz, yorulacaksınız şimdi." diye nazlandırıyor ve şımartıyorsun. Nihayet büyük bir kayanın dibinden fışkıran kaynak suyuna ulaşıyoruz. Bu su beni kendi çocukluğuma götürüyor. Çocukluğumun pınarlarına, kuzu otlattığım dağlarına, kiraz, badem, erik ağaçlarına, anneme, babama... Sularımızı dolduruyoruz. Dönüş yolunda daha çok konuşan ben oluyorum. Az önce geldiğimiz yol kısalmış sanki. Çabucak varıyoruz köyün içine. İçime bir ferahlık, bir rahatlama giriyor. Nasıl desem; canciğer arkadaş oluyoruz sanki seninle.

Okulumuz küçük. İki derslik var. Biri boş, diğer bütün sınıflar bir derslikte. Hepi topu otuz iki öğrenci. İlk gün hepsi pür heyecan okulun önünde sıra olmuşlar. Bir avuç çocuk. Bir tutam umut. Şehre çok uzak, gökyüzüne yakın bir yerdeler... Bayrak törenini yapıp içeri giriyoruz. Öğretmenliğimin ilk yıllarında, ilk derslerimde bile böyle heyecanlandığımı hatırlamıyorum. Otuz iki çift göz bana bakıyor. Heyecanımın sebebi işte bu bakışlar. Sorgulayan, merak eden, hiçbir şey söylemeyip çok şey anlatan bakışlar. Sınıfta çıt çıkmıyor. Güç bela "Günaydın" diyebiliyorum. İlk dersler her zaman olduğu gibi tanışmayla geçiyor. Sonra "Büyüyünce ne olmak istersiniz?" diye soruyorum. Sen bir kez daha dikkatleri üstüne çekmiştin ve:

– Şair! demiştin.

Haritada kaybolmuş bu dağ köyünde Şair olmayı da nereden bulmuş bu ocuk, diye düşünerek:

– Şair nasıl olunur ki, diye sormuştum.

– Şiir yazarak.

– Sen hiç Şiir yazdın mı?

– Evet, hem de çok. Eğer isterseniz okuldan sonra Şiir defterimi gösterebilirim size.

– İyi, göster bakalım, demiştim gülümseyerek. Sonra da, madem yle Őiirle başlayalım ilk derse.

“ İssız Bahçe”

Çocuktum/ Sapanla iki kuş vurdum/ Biri düştü, biri yaralı gitti/ Dallarda kuşların Şarkısı bitti... (Ali Akbaş)”

– Bu Şiiri defterinize yazın. İkinici ders okuyalım. Şair neler anlatmış bir bakalım.

İkinici ders ikinci Şaşkınlığımı yaşatmıştın sen bana. Şiirin tamamını teneffüste ezberleyivermiştin. Ve Şiirde anlatılanları öyle güzel aıklıyordun ki. Sen ğretmen, ben ğrencinmişim gibi dinliyordum seni. Sonbaharda kırkikindileri dinler gibi... Akşam karanlığında savrulan kar’ı dinler gibi... Şiir defterini de görünce hak verdim sana. Evet, Şair olmalıydın sen. Henüz on bir yaşındaydın ancak farklı duyuyor, farklı görüyor, farklı algılıyordun. O gün Ali Akbaş’ın ‘Kuş Sofrası’ isimli Şiir kitabını hediye etmiştim sana. Sevinçten gözlerinin içi gülmüştü.

Günler geçiyor ve alışıyordum bu coğrafyaya. Sen ve arkadaşların sayesinde İstanbul’u daha az hatırlar olmuştum. Her gün okuldan sonra yukarılara tırmanır, tepeden Hınıs’ı ve köylerini seyrederdik. Sen ağaçlı,

kuşlu, kelebekli şiirler okurdun. Hediye ettiğim kitap-taki şiirlerin tamamını ezberlemiştin. Sonbahar gelmiş-ti. Bingöl Dağları'nın yücelerinden esen rüzgâr gözleri-mize toz toprak doldurarak ovaya doğru süzülüyordu. Kökünden kopmuş gevenler sağımızdan solumuzdan yuvarlanıp gidiyor, uzakta bir yerlerde kayboluyor-du. Rüzgârla birlikte aklıma bir fikir geldi. "Şimdi bir uçurtma olsa ne güzel uçardı" dedim. Senin ve arka-daşlarının gözleri parlamıştı. Belli ki bu göklerde hiç uçurtma uçmamıştı.

Hafta sonu ilçeye indim. Yapayalnız bir köy öğret-meninin alabileceği şeyleri aldım. Ekmek, saralle, bir kutu peynir, yarım kilo zeytin, bir koli yumurta. Bir de uçurtma malzemesi. Kırtasiyedeki bütün malzemeyi aldım. Marangozdan yeteri kadar çıta. Köylülerin me-raklı bakışları arasında köyün minibüsüne koydum. Bir cuma günüydü. Köye varınca haber saldım. Ertesi gün bütün öğrencilerim okuldaydı. Başladık işe. Kutsal bir iş yapıyor gibi kendimizden geçerek uçurtma yapı-yorduk. Makas isteyen, ip isteyen, yardım isteyen... Bir hareket, bir kıpırtı, bir telaş... Sandığımız kadar kolay olmadı bu iş. Öğleye kadar sürdü. Tam otuz iki tane uçurtma yapmıştık. Öğleden sonra vakit kaybetmeden yola koyulduk. Köyün yukarısındaki tepeye tırman-dık. Burada bir futbol sahası kadar düzlük vardı. Ve uçurtmaları birbiri ardınca havalandırıyorlardık. Her ne kadar gizlemeye çalışsam da, ben de en az sizler kadar eğleniyor, heyecanlanıyordum. Köylülerden genç ihti-yar merak edip gelenler olmuştu. Tam bir şenlik havası vardı ortalıkta. Rüzgâr esiyor, uçurtmalar coşuyordu. Gözlerindeki pırıltı daha dün gibi aklımda.

Akşamüzeri uçurtmaları indirip dinlenmiştik. Siz benim etrafımda halka olmuştunuz. Uçurtmadan, uç-maktan, gökyüzünden konuşmuştuk. Ben:

“Tamam o zaman ‘uçurtma’ konulu bir Şiir ya da yazı yazsın herkes. En g¼zel Şiiri duvar gazetemize asalım.” demiştim. Tabi ki sen yazacaktın en g¼zel Şiiri. Şair olan sendin:

*“Senden ¼nce ¼đretmenim,
Hiç uğurtmam olmamıştı benim,
Artık olmasa da olur.
Sen varsın diye sevinđten,
Uğurtmayım Şimdi ben...”*

Bu Şenlik her g¼n okul ¼ıkıŐı devam ediyordu. Bir g¼n deli bir poyraz ¼ıkmıŐtı. Uğurtmanın ipi kayıvermiŐti elinden. Sen bir ¼ıđlık atmıştın. Uğurtman hızla uzaklaŐmıŐtı. G¼đ¼n maviliklerinde k¼c¼l¼p k¼c¼l¼p kırmızı bir noktaya d¼n¼Őm¼Ő ve kaybolmuştu. Biz hepimiz ardından bakakalmıŐtık. ¼ocuktun nihayetinde. AđlamıŐtın. Sana s¼z vermiştim. Daha g¼zelini yapacaktım. Ama olmadı. Dağlara kış erken gelir. Sana yeni bir uçurtma yapamadan kar yağmıştı. Doğu’da ilk kıŐımdı bu benim. O kar aylarca yerden kalkmayacaktı. Karla birlikte ¼zg¼rl¼đ¼m¼z iyice kısıtlanmıŐtı.

Aylardan aralıktı. Karın boyu belimizi geçiyordu. G¼nlerdir elektrikler kesikti. ¼yle bir tipi vardı ki sanki g¼k yarılıyor içinde ne varsa ¼zerimize d¼k¼l¼yordu. M¼thiŐ bir uğultu. Dışarıda nefes almanın imkânı yok. K¼yl¼ler hayatımdan endişe ediyor, beni evlerine g¼t¼rmek istiyorlardı. Ben yine de lojmanda kalıyordum. Son mumun karşısında g¼lgekle baş başa otuyordum. Birazdan mum s¼necek g¼lgem de gidecekti. Ve ben zifiri karanlığın içinde yapayalnız kalacaktım. Vakit nereyi bulmuştu? Gece ne zaman bitecekti? Niye saklayayım, g¼zlerimden s¼z¼l¼p yanaklarımdan damlayan yaşlar, ¼aresizliđimin açık resmiydi. Ve sınırım uyumuŐtum.

Uyandığımda pencereden odama hafif bir aydınlık giriyordu. Gökler sesini kesmişti. Kar inceden inceye yağmaya devam ediyordu. Sanırım adam boyunu geçmişti. Lojmanla okul birleşikti ama bir haftadır okula gidemiyordum. Öğleye doğru kar durdu. Dışarı çıkmayı denedim. Kapıyı açtım. İnsanın gözlerini kör eden bir beyazlık. Her tarafta bir ölüm sessizliği. Sanki köyde herkes ölmüş bir ben kalmışım gibi. Tekrar içeri girdim. Birazdan kapı çaldı. Yüzüme hafifçe gülümseyen maskemi taktım ve heyecanla kapıyı açtım. Birkaç adamla birlikte baban gelmişti. Durumumu sordu. “İyiyim” dedim. “Hadi bize gidiyoruz. Hem sıcak bir yemek ye hem de biraz erzak götür.” Hemen kabul ettim. Paltomu alıp çıktık. Evinize ilk defa giriyordum. Ayakkabıdan bozma yeşil terliklerini tanımıştım. Küçük, alçak tavanlı, toprak kokan antreden geçip bir odaya girmiştik. Sen sobanın arkasında üzerinde iri mor güller olan bir yorganın altında yatıyordun. Dört kardeşin toprak sıvası yer yer dökülmüş duvarın dibinde boncuk gibi dizilmişlerdi. Babana baktım. “Hasta” dedi. Hemen yanına geldim. Elimi alınca koydum. Yanıyordun. Ancak elimi tutabildin, “öğretmenim” diyebildin. Babanla göz göze geldik. Sonra çaresiz bir insanın yapacağı gibi yaptık. Bakışlarımızı yere çaktık. Yapacak tek şey vardı; beklemek ve dua etmek.

Ertesi gün okulu açtım. Sekiz on öğrenciyle eğitime başladık. Birkaç gün sonra senden başka bütün öğrencilerim gelmişlerdi. Soğuktan donan ellerimizle ilk birkaç ders hiçbir şey yazamıyorduk. Sobamız iyice tutuşunca elimize yüzümüze kan geliyordu.

Her gün senin yanına geliyordum. Elimden geldiğince bir şeyler yapmaya çalışıyordum. Kuş Sofrası’ndan şiirler okuyordum başucunda.

*“Yuvada kuşların uyuduğu an,
Bir yiğit çıkmalı koç burcundan,
Tutmalı geceyi bir ucundan,
Silmeli bütün korkuları.*

*Ve elinde bir devin yuları,
Gezmeli kapı kapı,
Özür dilesin bütün çocuklardan,
Çıkmasın hiç masallardan dışarı.”*

Sen gülümsüyordun. Sen hep gülümsüyordun. Sen gülümseyince dünya biraz ısınıyordu sanki.

Günler böyle geçti. Ocak ayı geldi. Ben karneni sana elimle vermek istemiştim. Oysa karnene bakamadın bile. Öksürürken ciğerlerin sökülüyor gibiydi. O gün baban seni ilçeye götürmeye karar vermişti. Ben de sırt çantamı almış yola çıkmıştım. Seni babanın sırtına sarmışlardı. Bir ayağın öylece sallanıp duruyordu. Yola çıktık. Önümüzde arkamızda bizi kurtlardan koruyacak silahlı adamlar vardı. Ve yürüdük beyaz bir denize... Akşama doğru ilçeye varmıştık. Seni hemen hastaneye yatırdık. Doktorlar, hemşireler başına üşüşmüşü. İğne yaptılar, serum taktılar. “Henüz belli değil” dediler. Seni o gece hastanede babana emanet edip çıkmıştım. Öğretmenevi dolu olduğu için Kent Otel’de kaldım. Yorgunluktan ayaklarımı hissetmiyordum. Yatağa uzandım. Çatlayan dudaklarımdan akan kan çarşafı kirletmesin diye mendil basıyordum dudağıma. Hiç uyumadım o gece. Köye geldiğim ilk gün suya gidişimizi düşündüm. Parlayan gözlerini, simli sarı saçlarını, bir İstanbul hanımefendisi gibi kelimelerin ağzından dökülüşünü düşündüm. Yazdığın ‘uçurtma’ şiirinin mısralarını hatırlamaya çalıştım, hatırlayamadım...

Sabah olunca hemen yanına gitmiştim. Gözlerini açmıştın. Gülümsüyordun bana. Baban seviniyordu.

Rahatlamıştım. Birazdan memleketime gidecektim. Konuşmuştuk ordan burdan. Sana Cemal Süreya'nın 'Aritmetik İyi Kuşlar Pekiyi' isimli kitabını bırakmıştım. Elini tutmuş, başını sıvazlamıştım. Yanağından öpüp vedalaştım. Tam kapıdan çıkarken:

- Öğretmenim, demiştin.
- Efendim!
- Hiç!

Bir an duraklamıştın. Tekrar bakışmıştık.

- Güle güle.

Ve çıktım. Bana neden öyle bakmıştın. Ben giderken niye gülümsememiştin? Bir şey mi diyecektin?.. Ne diyecektin?.. Niye diyemedin?..

Otobüs yavaş yavaş hareket etti. Seni bıraktığım hastane, karşıda beyaz dağlar, ovalar geride kalıyordu. Başım otobüsün camında içimde bir burukluk... Gidiyordum. O sene yarıyıl tatilini seni düşünmekle geçirmiştim. Kardan, tipiden, kurt ulumasından, karanlıktan ziyade senin alnındaki ateş düşündürüyordu beni.

Tatil daha bitmeden dönüş biletimi almıştım. Arkadaşlarım tatilimi bitirmeden dönmeme bir anlam veremiyorlardı. Eli yüzü morartan soğuk bir sabah Erzurum'a inmiştim. Hemen ilçeye geldim. Çok heyecanlıydım. Hastaneye koşup seni sordum. "Taburcu" dediler. Derin bir nefes aldım. Rahatladım. Ne var ki köyün yolları hâlâ açılmamıştı. Öğretmenevi yine doluydu ve yine Kent Otel'e yerleştim. Bir an önce köye gitmek istiyordum. Ancak tek başıma yürüyerek gitmem imkânsızdı. Yolun açılmasını beklemekten başka çarem yoktu. Bu arada sana verdiğim söz gelmişti aklıma. Hatırlıyor musun? Uçurtmayı elinden kaçırdığın gün söz vermiştim sana. "Daha güzelini yapacağım"

demiştim. İlçede kaldığım sürede Kent Otel'in kirli odalarında kocaman bir uçurtma yaptım sana. Kocaman bir kuyruk taktım uçurtmaya...

Nihayet yollar açılmıştı. Ben köyün minibüsünü beklemeden otel sahibinin aracıyla yola çıkmıştım. Otel ve bu uzayan yollar beni 'Han Duvarları' şiirinin mısraları arasında gezdirip duruyordu kaç zamandır. Ve köy gözükmişti işte. Bacalarda hafif hafif tüten dumanlar ve köpek havlamaları... Araçtan indim. Bak tuhaf bir yalnızlığa düştüm yine. Yine yüzümdeki maske düştü asık bir surat çıktı ortaya. Her yanım pus ve duman oldu yine...

Lojmana uğrayıp eşyalarımı bıraktığım gibi sizin eve gelmiştim. Annen açmıştı kapıyı. Açar açmaz boynuma sarılıp ağlamıştı.

Bir çığlık, bir feryat dağlarda yankılanan...

Karşı yamaçtaki meşelikten gürültüyle bir karga sü-rüsü havalandı gökyüzüne...

Kollarım yana düşmüş, elimdeki uçurtma kayıp kara gömülmüştü.

Anlamıştım.

Sen beni bırakıp gitmiştin.

Sen beni bitirmiştin.

'Griler giyerek' gitmiştin ötelere...

Ve biliyordum;

Elinden kaçırdığın uçurtma gibi bir daha geri gelmeyecektin.

2008 Mansiyon Ödülü / İstanbul-1

ELMA ŞEKERİ

Ayhan ARI*

“Ben böyle hayal etmemiştim, hayır düşlediğim bu değildi.” Her güzel başlangıcın sonunda neden söylenir ki bu cümle? Neden küçük büyük tüm hayallerimizin üstüne bir karabasan gibi çöker. O güzelim umutları soldurup, toza bular. Ve o an, istediğim bu değildi dersiniz. Bir film olsa hayat, zamanı geri sarıp bir yerlerde durdurma şansımız olsa diye düşünürsünüz.

Ah o çocukluk yok mu? İnsana her defasında ben küçükken dedirten, büyümeyi, büyük adam olmayı düşlerken, ne kadar büyüsünüz de her yaşta kendini özleten o çocukluk. Kâh bir yara izidir bir yerinizde; kâh bir parça salıncak ipidir, bahçedeki yaşlı dut ağacının dalında. Bazen de siyah beyaz ve solgun bir fotoğraftır, bir yerlerde bakılmak için sırasını bekleyen. An olur, hatırlanınca bir tatlı tebessüm ve derin bir ah çekişe döner. An olur hıçkırıklara boğar, gırtlığınızı düğümler. Ya da bir elma şekeri veya bir serçe cıvıltısı oluverir çocukluk.

Her defasında tokasından kopan ve annemin dikerek onardığı kırmızı, yeşil ve daha bir sürü renkteki naylon ayakkabılarımızı düşündükçe, kederli bir tebessüm belirir yüzümde. İki katlı, geniş balkonlu ve duvarlarını

* 1975 yılında Elazığ'da doğdu. 1999 yılında Fırat Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Aynı yıl edebiyat öğretmeni olarak İstanbul'a atandı. Halen Bakırköy Lisesi'nde Edebiyat Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

serçelerin delik deşik ettiği dik çatılı kerpiç evimiz, hemen yandaki boş arsa, kısacası çocukluğumun geçtiği Zafran Mahallesi bir sis dumanı ardında belirir. Ve eski bir çeyiz sandığı gibi bütün güzel anılarımı saklamak üzere içine alır. Belki de adını safran çiçeğinden almıştı, sokaklarında koşan sefil çocuklar ne kadar bilmesede çiçek adlarını...

Neyi bildiler ki onlar, çikolatayı mı? Bisikleti mi? Oyuncakları mı? Hiç birini... Ama onlar için çikolata olmasa da elmalı şeker vardı. Tahta çöplere saplanmış, kırmızı şeker kaplı elmalar... Elmaları ben ve kardeşim, kısaca mahallenin tüm çocukları sevmezdik, şekerini severdik sadece. Hele bir de sıcacık olursa tadına doyulmazdı; sekerini kemir, elmasını at gitsin. Eee! Her bahçede bir elma ağacı ve en kolay hırsızlık elma çalma olursa, elmanın pek de rağbet görmemesi gayet doğaldı bizim için.

En kocaman ve lezzetli elmalar da Arif Amca'nın bahçesindeydi, Muallim Arif derlerdi ona. Yıllarca o kocaman evde yalnız yaşadı. Ona göre Hafize Hanım'ı, biricik aşkını; hayırsız evlatları alıp götürmüştü. Her sabah tekrar gelip, evine döner diye beklemişse de ne Hafize Hanım ne de iki oğlu bir daha gelmemişlerdi. Bir trafik kazasıyla her şey yerle bir olmuştu hayatında. Çok sevdiği öğretmenlikten de malulen emekli edilmiş ve hayatındaki tek ailesi olan minik öğrencilerine de veda etmişti. Yıllarca en ücra köylerde öğretmenlik yapmış; fakat bu canı kadar sevdiği mesleğe doyamadan minik yavrularından koparılmıştı. Çok sonra öğrenecektik onun bir aşiret kavgasında araya girdiğini ve kafasına gelen bir taşla bilincini yitirdiğini. Her şeyini almıştı o taş; hatıralarını, canından çok sevdiği Hafize Hanım'ın ve minik yavrularının adlarını bile. Ve gidenler bir daha gelmeyecekti. Yıllar sonra düzelse de Arif

Amca, vefasız dünyada hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı.

Hep anlatırdı ya aşkı sevdayı. Nerden bilecektim ben aşkı? Acaba tadı elma şekeri gibi miydi aşkın, sevdanın? Hele duvardaki Hafize Hanım'la birlikte çekilen gençlik fotoğraflarına bakıp anlatırken geçmiş, o sönmüş gözleri bir acayip parlıyordu. Kalın kaşları düşüyor, bir mutluluk yerleşiyordu gerilen dudakıyla beraber yüzünde. Hikâyelerini en çok Erdem dinler, onu en iyi Erdem anlardı. Ben de büyüyünce bir öğretmen olacağım derdi ona.

Yıllar sonra, kaybettiği yavrularının neşesini bizde bulmuştu. İçindeki öğretme, yetiştirme arzusunu yeniden bizde tatmıştı. O küf kokulu kitaplar arasında; tebeşir yerine, elinde püsküllü, esans kokulu doksan dokuzluk tespihle saatlerce bize alfabeyi öğretmişti. Ve zamanla verdiği hikâyeleri okumaya başlayınca, bir çocuk gibi sevinmişti. Erdem, okuma yazmayı daha dört yaşındayken öğrenmişti. Mahalleli her ne kadar onu deli gibi görse de onda insanı çeken bir âlimlik, bir sıcaklık vardı. İlk kez okuduğum küflü kitapların ardına gizlenmiş, belki de talihsiz bir kazada bir silgiyle silinmişçesine yitirilmiş yarım asırlık bir ömür; kocaman evin tek odasına sıkıştırılmıştı. Bu oda, bana ve Erdem'e bir mabet olmuştu sanki. Arif Amca'nın okuduğu her hikâyede türlü hayallere daldık. Kalın parmaklarına sinmiş esans kokusu ile hipnoz olurduk sanki. Harfleri ezber ederken, bir çeşit huzur içimize akar ve bitmeyen öğrenme arzusu ile dolardık. Bize öğrencilerini anlatırken; gözleri ninemin dua edişindeki gibi yaşarır, ağlamaklı olurdu. İşte o zaman o kocaman kalın parmaklar titremeye başlar ve püsküllü tespihin tanelerinde hızlı hızlı dönerdi. Nedenini bilmediğimiz bir acı dalgası odaya hâkim olurken, o dayanamaz başımızı okşardı.

Arif Amca elmalı Şeker yapardı. Her sabah bahçeye kurduğu bir kazanda, o kırmızı bulamacı kaynatırdı. Kardeşim, benden çok severdi elmalı Şekeri. Çok kızdım ona; hele bir defasında, “Yalama bu Şekerleri, kötü çocuklara benziyorsun. Onlar senin değil, satılık onlar. Söz, büyüyünce sana bir sürü Şeker alacağım, hepsini yersin.” deyince. Erdem heyecanla, “Doğru mu söylüyorsun? Alacak mısın? Peki, tamam, yapmam bir daha.” demişti.

Annemden aldığımız birkaç kuruŐla, her sabah elimizde alüminyum tepsilerle, Şekerleri satmaya çıkarırdık. Erdem her defasında hepsini satar, bense bir gün bile tümünü satmayı beceremezdim. Kalanların da Şekerlerini kemirir, elmalarını atardık. Akşamı iple çekerdim. Akşamın serinliğiyle, bahçemizdeki kocaman iğde ağacına serçeler gelirlerdi. Onlara sapanla taş atar; ama bir türlü onları vurmayı beceremezdim. Dedem alıŐtırmıŐtı beni sapanla taş atmaya.

Dedemin serçelere duyduğu nefret o kadardı ki en sevdiği ceviz ağacının canım dalını kesmiş ve bana sapan yapmıştı. Nerden gelirdi bu kini, duvarımıza yuvalar yaptıkları için mi? Kardeşim sevmezdi, sapanı da kuş avlamayı da; o sürekli Arif Amca'nın yanında olurdu. “Vurma ağabey ne olur, Arif Amca onların da anneleri, çocukları var diyor, çok günah olduğunu söylüyor.” deyince ben umursamaz, bildiğimi yapardım. Ben zamanla Arif Amca'nın yanına gidiŐlerimi seyreltmiŐken, aksine Erdem zamanının büyük kısmını onunla geçirmeye başlamıştı.

Mahallede günlerimiz hep evimizin yanındaki boş arsada geçerdi. Her günümüz bin türlü yaramazlıkla doluydu, bizim yüzümüzden mahallenin kadınları saça saça baş başa girerlerdi. Çocuk olan biz miydik? Yoksa onlar mı? Anlamazdım.

Bahçenin nemli toprağından çıkardığımız solucanları, Fatma Teyze'nin kapısının altından atıp kaçışımızı; her gün elmalı şeker aldığımız Arif Amca'nın kocaman ahşap kapısının gömme kilidine soktuğumuz çöpleri ve tıkadığımız kilit deliğini unutamam. Zavallı Arif Amca, bazen gece gelir ve anahtarı kilide sokmak ister; ama kilidi o halde görünce kim bilir neler yapar, nasıl kızardı. Fakat her defasında kapıyı açmayı nasıl becerirdi, anlamazdık? Yaptıklarımın pişmanlık duysam da mahalledeki çocuklara uyar, onlar gibi davranırdım. Belki de onların beni aralarına almama korkusuna kurban etmiştim Arif Amca'yı.

Güz gelmiş, okullar açılmıştı. Artık arsada çocuk sesleri sona ermiş, sokağa bir ıssızlık egemen olmuştu. Erdem birinci sınıfa yeni başlamış, bense beşinci sınıftaydım. Arif Amca, elinden tutup getirmişti. Erdem o kadar sıkı kavramıştı ki onun kocaman ellerini, öğretmen zorla sınıfa almıştı kardeşimi. Okulumuz bizim mahalleden birkaç kilometre yukarıda, eskiden köy olan bir başka mahallede; şirin, ufak bir okuldu. Arif Amca, annemlerden çok ilgilenirdi Erdem'le. Bizimkiler de ona emanet etmişlerdi sanki çocuklarını. Dedem her zaman kızar, hatta bazen kıskanırdı Arif Amca'yı; "Parmak kadar çocuk ne bulur o yaştaki adamda anlamıyorum. Zaten deli, çocuğu da etkileyecek" dese de evdekiler onu ciddiye almazdı.

Sıcak bir eylül günü okul dağılmış, sırtımızda ağır çantalarımızla, beyaz yakalıklarımızın tek düğmelerini çözmüş, Hüseyin Amca'nın bağının hemen kenarındaki dik yoldan mahalleye iniyorduk. Her zamanki gibi yol kenarındaki eski teneke sobanın içine sakladığımız sapanlarımızı elimize aldık. Fethi içimizde en iyi kuş avlayanımızdı, çok gaddardı.

Sararmaya başlamış yapraklar arasında onlarca serçe dallara tünemişti. Sapanlara hemencecik taşlar konul-

muş ve lastikler gerilmişti. Erdem gözlerini yummuş ve arkasını dönmüştü. Rüzgârı yaran sapan vızıltıları arasında kuş cıvıltıları ve havada uçuşan serçe kümesi içerisinde, yere düşen sarımsı, kırmızımsı yapraklar. Fethi "Aha vurdum, valla vurdum, düştü bak." diye heyecanla bağıırken, kanadı kırılmış kuş, sekerek kaçıyordu dalların arasından. Erdem gözlerini açmış, bizimle koşmaya başlamıştı. Şaşmışım; her zaman bu vahşetten uzak kalan Erdem, ağaçların arasına bizden önce daldı ve birden elinde kanadı kırık serçeyle çıkıverdi. Heyecandan nefes nefese, "Bak ağabey ölmemiş, canlı hala, kanadı kırılmış sadece." diyerek geldi. Minik hayvanı o kadar sıkı kavramış olmasına rağmen; zavallı serçecik her nefes alış verişinde, Erdem'in sıkıca yumulan avuçları geriliyor, korku hayvanın nefesinde ve gözlerinde beliriyordu.

Erdem bir hediye almanın sevinciyle yalvaran gözlerle Fethi'ye dönerek: "Fethi Ağabey, benim olsun mu? N'olur." dedi. Fethi: "Tamam, senin olsun; ama kanadı kırık iyileşmez ki bu." diye samimiyetsiz bir ifadeyle karşılık verince, Erdem gene bütün saflığıyla, "Arif Amca iyileştirir onu, o her şeyi bilir. Öğle değil mi ağabey? Uçacak bu kuş, tekrar annesine gidecek." dedi. Ben kardeşimi rahatlatmak adına, "Tabii ki iyileşecek. Arif Amca'ya götürürüz, sarar yarasını." dedim. Fethi kuşa uzanarak "Bakayım kanadı nerden kırılmış?" deyince, Erdem elinden alınacak korkusuyla, belki de uzun zamandır Fethi'yi tanımanın vermiş olduğu güvensizlikle kuşu uzatırken, Fethi; pençesini iyi kullanan sinsi bir kedi hamlesiyle, iki minik avuçtan dışarı çıkmış minicik başı koparıverdi. O an Erdem'in o sımsıkı kapanmış elleri yavaşça gevşedi ve bir topak kan içinde, başsız bir çift kanat kayarak yere düştü. Erdem kaskatı kesilmiş, avuçlarındaki kana donuk gözlerle

bakarken; ben öfkeyle, “Bunu neden yaptın, canlıydı o, hem Erdem’e vermiştin onu!” diye, Fethi’ye bağırdım.

Fethi gaddar bir ses tonuyla, “Hayır yaşamazdı zaten. Hem biz avcıyız, avcı avını yaşatmak için değil, öldürmek için vurur.” dedi. Ben ve Fethi’nin bu bağrışmaları arasında Erdem, eve gidinceye kadar konuşmadı. Evde de o gün hiç konuşmadı, ertesi gün, daha sonraki gün hep sustu.

Okula gitmek istemiyor, sürekli Arif Amca’ya koşup onunla kalmak istiyordu. Arif Amca her defasında onu ikna edip, eliyle okula getiriyordu. Annemi ve babamı dinlemeyen ufaklık, onun her dediğini kabul ediyordu. Bir gün okul çıkışı, Arif Amca kocaman bir elma şekeri yaptı. Sevinçle eve geldim ve “Erdem bak sana ne aldım.” diye seslendim. Elimdeki elma şekerini görünce birden yüzü sarardı, eliyle ağzını tuttu, koşup bahçe kapısını açarak kusmaya başladı. Yanına gittim, ne olduğunu anlamamıştım ki Erdem bana dönerek, “Ağabey ne olur at onu, sevmiyorum ben elmalı şekeri, kuş kanı var onda, kuş kanı!” diye bağırmaya başladı. Şaşırmıştım; elmalı sekeri istememişti Erdem, oysa en sevdiği şeydi. Onun için elmalı şekerin bir kuşun ölümünü anımsattığını zamanla anlamıştım. Ölümün soğukluğunu, acı verici tadını, bir serçenin cansız cesedinde tatmıştı. O çok sevdiği elmalı şekerden bile nefret etmişti. Ben de severdim elmalı şekeri, hiçbir şey elmalı şekeri sevmeme mani olamazdı, hiçbir şey...

* * *

Annemi arayamamıştım birkaç gündür, burada telefon hatlarında sorun vardı ve günlerdir kötü rüyalar görüyordum. Karakoldan ilçeye inemeyeli on üç gün olmuştu. O sabah ilçeye indim ve evi aradım. Annemin her zamanki heyecanlı sesi, “Ne oldu iyi misin? Sesin kötü” ve daha bir sürü sorular, ana yüreği işte. Zaval-

lı annemin TV’de her g¼n Şehit haberleri duyarken, benden çok uykusuz kaldığı bir gerçekti. Telefon fazla yazmasın diye her defasında hızlı konuŐur, lafları birbirine karıŐtırırdı. Asteğmen olarak askere gidiŐimden bu yana diken ¼st¼ndeydi. Edebiyat Fak¼ltesi’nden mezun oluŐumun ¼zerinden tam ¼c sene geçmiş ve atamam yapılmamıŐtı. BoŐta kalmak ve parasızlık ağırımaya gitmiş, tecilimi bozup doğuda iyi bir maaŐla r¼tbeli subay olmak istemiştim. Ve kararımı evdekilere bildirince en çok annem ¼z¼lm¼Ő, karşı çıkmıştı bu karara. Fakat babam ve dedemin baskın çıkmaları ile sınava girmiş ve genç bir asteğmen olarak g¼reve başlamıştım. Kura sonucu Pervari’ye bir dağ karakoluna gelmiştim. Erdem ise sınıf ¼đretmenliđini okumuş ve çok sevdiği bu mesleğe kavuŐmuŐtu, zaten avı da kanı da sevmezdi, yufka y¼rekliydi. Bu yıl okulu bitirmiŐti ve atanmak için g¼n sayıyordu.

Annem t¼m bu konuşmalar arasında o acı haberi vermişti: “Arif Amca’n ¼ld¼ oğlum, birkaç g¼n sonra duyduk. Kapıyı zorladılar, kırıp girdiler. Rahmetli sersefil ¼ld¼.” Arif Amca, “Ajansları dinlerken senin oğlanı d¼Ő¼n¼yorum. O eŐkıyanın hakkından inşallah o gelecek, merak etme, Allah’ın izniyle bir Şey olmaz ona” diyerek hep benden bahsetmiŐ son g¼nlerinde... Erdem’in ¼z¼nt¼s¼n¼ tahmin bile edemiyordum. Onun için Arif Amca hepimizden ¼nce gelirdi. Elmalı Şekerleri d¼Ő¼nd¼m, Arif Amca’yı, ocukluğumuzu. Ve o huzur bulduğumuz odadaki k¼fl¼ kitapları, karanfilleri... ¼zg¼nd¼m yaptığım yaramazlıklar için, onu ¼zd¼đ¼m için. O an dudaklarımdan bir kaç kelime d¼k¼l¼verdi: “Affet beni, hakkını helal et Arif Amca. Ruhun Őad olsun!” Ben bu d¼Ő¼nceler içine dalmıŐken, annem en başta diyeceğini aceleciliğinden en sona bıraktı. “Oğlum, Erdem’in ataması yapıldı, senin oraya geliyormuŐ.”

Şaşırmıştım birden; yüreğimdaki acı yangını, yerini şaşkınlıkla yüklü bir korku dalgasına bırakıyor ve üzüntüyle endişe yer değiştiriyordu. Nasıl yani, koca memlekette yer kalmadı da iki kardeşin görev yerleri de mi aynı olacaktı? Telefon kesilmiş, konuşmamız yarım kalmıştı. Sıkıntılı bir ruh hali ve derin düşüncelerle merkez komutanlığından çıkarken, yanlış mı anladım diye düşündüm. Her şey arka arkaya gelmişti.

Bir sevdiğimi yitirip bir daha görmemek üzere uğurlarken, başka bir sevdiğimi tekrar görecektim. Ama ne gariptir ki gidene üzülen yüreğim gelene sevinemiyordu, sevinmek istemiyordu. Karakola geldiğimde telefonlar çalışmaya başlamıştı. Akşam ilk işim evi aramak oldu, telefonu Erdem açtı. Sesimi duyunca heyecanlanmış, “Ağabey ağabey, görev yerim belli oldu. Senin ilçeye geliyorum, çok mutluyum, abimle gene beraberiz.” Evde buruk bir sevinç vardı. Babam metindi her zamanki gibi, dedemse telefonu aldığı anda ağlamaklı bir sesle, “Yavrum bak, sen gelmeyince Erdem’i yolladık yanına. Sizi Allah’ın izniyle kimse ayıramaz.” Annem, babaannem ağlıyor, bir sevinç ve hüznün kargaşası yaşıyordu evde. İki oğulları da okumuş, büyük adam olmuşlardı gözlerinde.

Dedem ve babam için ben bir gurur kaynağıydım, onların komutan olmuş çocuğuydum. “Vatana bin evlat versem kılım kıpırdamaz” derdi, yaşlı dedem. Zafran’da da bir övünçtü bu, yoksul, bakımsız, gariban insanların yaşadığı bir kenar mahalleden, bir komutan ve öğretmen çıkmıştı. Annemin gözünde Erdem’in yeri başkaydı. Ve o da bir eğitim neferiydi, binlerce filiz yeşerecekti elinde. Belki evlatlarının öğretmen olmasıyla bir nebze teselli olmuşken, bilmediği ve her gün onlarca şehit haberi gelen bir yere göndereceği için içi yanıyordu. Dedem kadar metin değildi; evlat, vatan sevgisinin üstündeydi onun için.

Haftalar geçmiş, Erdem nihayet gelmişti ilçeye. Altı buçuk ay olmuştu görüşmeyeli, sanki altı buçuk yıld. Ne kadar değişmişti gözümde. Onu bir ğretmen olarak karşımda görünce büyüdüğünü o an anladım. O kırılğan, hassas Erdem dağ gibi olmuştu gözümde. Arif Amca'ya verdiği sözü tutmuş, ikimiz de onun mesleğini seçmiştik. Fakat o, ne benim ne de Erdem'in ğretmen oluşunu grebilmişti. Őrkek bir sevinç dalgası kaplarken içimi; gururlu gözlerle, belki de Arif Amca'nın gözleriyle baktım ona. En sevdiği işi, en sevdiğinin yanında yapacaktı. O an içimden, "Bana emanetsin ufaklık, bizinkilerin emaneti. Abin seni her zaman korur." diye, sözler veriyordum. Bu cümleler bir teselli meltemi halinde yanan yüreğime eserken, kendimce belki de biraz ferahlamaya çalışıyordum. Görev yerini biliyordum, birkaç kez o bölgeye operasyona gitmiştik. İleden karakola beraber geldik. "Biraz gezelim, okuluna sonra gideriz." dedim.

Gzcler Köyü Yatılı Bölge Okulu'nda göreve başlayacaktı. Köy, Pervari'ye yaklaşık beş kilometre uzaklıkta dağlık bir arazideydi. Birçok ğretmen gelip giderdi buraya; ama hiçbiri kalıcı olmamıştı. O sabah, kahvaltıyı karakolun bahçesinde yaptık. Sıcak bir eylül sabahu... Karakolun altındaki dereye, dut yaprakları sarı ve kırmızının tonlarına bürünmüş. Derenin şırlıtısı karakola kadar geliyordu. Hava bir garipti gene, gzn o buruk tadı her yana sinmiş, bir hüzün kaplamıştı her yanı. Ben de Erdem de sevmezdik bu mevsimi; eylül bizim için yıllarca bir ayrılık, bir hüzün olmuştu. Okulların açılışı ve o çok sevdiğimiz tatilden, sokaktan, oyunlardan ayrılmak olmuştu. Birden bu sessiz hüznü bozan bir gürültü oldu, bir serçe sürüsü üzerimizden geçip dutlara kondu. Cıvıl cıvıl sesler derenin sesine karışıyorken, Erdem'le, bir an gz göze geldik. Bir şeyler demek ister oldu, dudakları titredi ve sustu...

Günler sonra Erdem göreve başlamış, yerine de almıştı. Onu hiç bu kadar mutlu görmemiştim. Bazen habersizce köye gider, uzaktan onu izlerdim. Çocuklarla oyun oynayışına, başlarını okşayışına bakar, gurur duyardım. Bir keresinde, “Ağabey onların başını her okşayışında garip bir esans kokusu elime sınıyor, pamuk saçları Arif Amca’nın tespih püskülü oluyor.” demişti. İlk zamanlar sıklıkla yanıma gelirken, sonraları ben onun yanına gitmeye başlamıştım. Okuluna ve öğrencilerine kendini o kadar kaptırmıştı ki beni de unutmuştu sanki. Minik serçelerim diyormuş öğrencilere, çocuklar çok sevmişti onu. Kiskanmaya başlamıştım. Bana olan ilgisi kaybolmuştu sanki.

Her arayışında okulun, öğrencilerinin sorunlarını anlatıyor, nerdeyse hatırımı bile sormuyordu. Son aradığımda bana kızmıştı, sesinden anlamıştım. “Ağabey sık sık gelme, ben gelirim. Herkes komutanın kardeşi diye çağırıyor beni, ben öğretmenim, komutanın kardeşi değil.” Şaşırmış, biraz da kırılmıştım ona. Fakat sevgisi o kadardı ki yüreğimde. “Kerata” dedim, “taktığı şeye bak.” Haklıydı kendince, artık kendi ayakları üzerinde duruyor, kendi kanatlarıyla uçmak istiyordu. Onu buraya getiren ona maaş veren devlete layık olmak istiyordu. Dedem böyle anlatmıştı, ailemden bunu görmüştü. “Vatana en iyi hizmet, görevini en iyi yapmaktır.” derdi, Arif Amca. Ama bilmediği bir şey vardı. Burada, kendilerini bu toprakların sahibi gibi gören kanlı eller izin vermezdi ona. Bilmiyordu ki her telefon açışım, her gelişimin bir nedeni var. Her gece bir korku ve endişeyle girerken yatağıma, yarın sesini duymak için Allah’a dualar ederdim. Bu dağlarda kanun, kinin, ihanetin barındığını benim kadar bilmiyordu. Korkumu bilemiyordu.

Dolambaçlı yolların etrafında, meşe ağaçlarıyla kaplı, sarp kayalıklarla örülü kalyonların altındaki derin

vadiden akan Botan ayı; yıllarca trklere, ağıtlara konu olmuştu. Sevda türküsü olup yanmış bir yürekte, ayrılık olup gurbete akmış, ölüm olmuş zılgıtlara karışmıştı. Ve bu dağlarda bazen hain pusuları görmüş, bir sevdalı yüreğin ihanet kurşunuyla kanadığını izlemiş, şahadete şahit olmuştu kaç gece.

Tüm hırınlığıyla kayalara çarparken Botan, bu doğa harikasını sessiz çığlıklar yarar. Ölüm bazen bir oban kavalında, bazen bir seher yelinde; stleğenlere, oban yastıklarına, dağ sarımsaklarına karışır. An olur bir mayın piminde, an olur bir mermi vızılısında hedefini bulur, Botan ayı'nın gürültülü sesinde kaybolurdu. Gerideyse yürek dağlayan çığlıklar, yetim kalan bebeler, dul gelinler bırakırdı. Ve bu kalyonlar Botan ayı'nın haykırışını alır; serçe sesleriyle beraber bir örtü gibi kahpe pusuların, hain saldırıların kanlı izlerinin üzerini rterdi...

Güneş sarp kayalardan henüz doğarken, merkez jandarma çatışmayı sonlandırmış ve araziden dönüş başlamıştı. Baskın dün gece olmuştu, önce okul lojmanına girilmiş, sonra bir tek ğretmen çıkarılmıştı. Komutanın kardeşi olduğu için, Erdem okul bahçesine alınmıştı. Çok mağrurmuş, hiç konuşmamış, hiç rpermemiş, sanki ölümü daha önce tanımışçasına başi dimdik gitmiş lme. İçinde olamadığım bir çatışmada vurulmuştum ta ciğerimden; bir parçam, diğer yarım bir şarapnelle gitmişti sanki. Son kez sarılamamış, kucaklayamamışken; soğuk bedenine dokunuyordum şimdi. Emaneti koruyamamıştım. Annemim, dedemin, Arif Amca'nın emanetiydi o bana.

lm ilk kez tanıyordum, acımsı bir tat ağzımı yakarken, midem bulanıyordu. şekeri bitmiş bir elmanın ekşimsi tadı, ağzımda kol gezerken nabzımın kulak altımda iniş kalkışını hissediyordum. Kanadı kırık bir kuş son nefesini soluyordu kulak mememe. Ses

tellerim bir sapan lastiği gibi gerilmiş, bir avuç çığlığı fırlatmak isterken karşı tepelere, teller kopuyordu. Dudaklarım bükülüyor, yüreğimdeki çığlık bir damla yağ olup yanağımdaki alev koruna karışıyor ve Erdem'in kanlı boynuna düşüyordu. Kinim volkanlar gibi taşarken yüreğimde yangınlar başlıyordu. Ve bu yangın kim bilir nereleri yakacaktı daha. Hele zavallı anamın yüreğine nasıl düşecekti.

Son kez dokunurken o güzelim boynuna, bir kan pıhtısı bulaşıyor şahadet parmağıma. Ben böyle hayal etmemiştim; kimin hakkı vardı hayallerimizi soldurmaya, kim vermişti bu hakkı onlara. Umutlarımız vardı seninle, umutların vardı. Öğretmen olmak istedin, bu yüzden bilyeleri seçtin. Vurmayı değil, kırık kanadı sarıp uçurmayı seçtin. Bir sürü öğrencin vardı uçmayı bekleyen, uçmayı isteyen bir sürü serçeçik vardı.

Bak gene bir serçe sürüsü geçiyor tepeden, kim bilir belki sen de takılıp onların kanat çırpıntılarıyla sonsuzluğa uçtun. Şehitler kuşlar gibiymiş, cennette uçarlarmış sürekli, öyle derdi ya Arif Amca. Ya ben; ben ne yaparım şimdi, bir kanadım kırık artık. Beni kim teselli edecek, bana kim destek olacak, kim anlayacak beni? Benle olmaktansa, öğrencilerinle olmaktansa, uçmayı seçtin. Arif Amca'yla olmayı seçtin. Hani söz vermiştim ya sana, bir gün elmalı şekerlerin hepsini alacağım diye. Söz verdi Arif Amca, hepsini verecek, ama sen sevmiyorsun ki elmalı şekeri. Kan var onda, ben de sevmiyorum, sevmiyorum. Kana bulanmış her şey. Parmağımda, yeni doğan güneşte, serçelerin gagasında...

2008 Mansiyon Ödülü / Erzurum-1

GARİBİM GARİPSİN GARİP

Tacettin ŞİMŞEK*

24 Kasımlar yaklaştığında sağ avucumda bir yanğın başlar. Son yirmi yılım bu muhasebeyle geçmiştir. Ömer Seyfettin’ce söylersem, “...daima ıstırap içinde yaşayan bir adamım... Hatıram sanki yalnız elem için yapılmış.”

Toydum elbette. Farz et ki çift çubuk bilmeyen bir çiftçiydim. Sabır eğitimim henüz tamamlanmamıştı.

(Tamamlanmamıştı, sözün gelişi. O eğitimi tamamlamanın zorluğunu iyi bilirim. Eyyup Peygamber’in kıssası hariç tabii.)

Oysa ne denli sınanmıştım öyle. Acıların terbiyesinden geçmiştim. Önceleri suskunluğa sıvanmıştım. Üzerinden eylül fırtınaları esen bir kuşak içinde kâh

---

* Gümüşhane’nin Torul ilçesine bağlı Altınpınar beldesinde doğdu. Konya İvriz Öğretmen Lisesi ve Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nü bitirdi. Siirt-Eruh Lisesi’nde edebiyat öğretmeni olarak görev yaptı. 1990’da Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi’ne araştırma görevlisi olarak girdi. 1993’te yüksek lisansını, 1999’da doktorasını tamamladı. Hâlen aynı fakültenin Türkçe Eğitimi Bölümü’nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Akademik araştırmaları ve makaleleri yanında şiir, hikâye, deneme, tiyatro gibi türlerle ilgilendi. Şiir ve yazıları çeşitli dergilerde yayımlandı. “Türkçem Eyvah!” adlı tiyatro eseriyle Türk Dil Kurumu 2004 Onur Ödülü’nü kazandı. Çocuk Edebiyatı, İlköğretimde Drama, Teoriden Uygulamaya Okul Tiyatrosu, Eylülce (Şiir) yayımlanmış kitaplarından birkaçı.

isyanlara bulanmış kâh kahırlara boyanmış, ama hep-sine inat yalınkılıç sözcükler kuşanmıştım. Stuttgart, İstanbul, Gümüşhane, Ereğli, Konya, Erzurum, tekrar Ereğli çokgeninde çarmıhlara gerilmiştim. Boykotlar, kavgalar, ölümler, tehditler, sürgünler arasından sıyrı-lıp çıkmıştım. Okuyabilmek, “adam olabilmek” uğruna oradan oraya savrulmuşum. Okuduğum, yazdığım, konuştuğum için Yunusleyin sigaya çekilmiştim. Be-şeri güçle değil, ilahi lütufla aşılabilecek nice engelleri aşıp gelmiştim. Olgunlaştım sanıyordum. Vicdan mah-kemesinde bu türlü bir yargılanma da mukaddermiş.

Bir öğretmenler günü öncesi. Nöbetçi öğretmenim. İlk dersten teneffüse çıkmışız. Koridorda Garip’i görü-yorum. Sırasının altından söktüğü tahta ile arkadaşını kovalıyor.

Bir damla bir bardağı taşırır mı? Taşırır elbette. Zaten aklım fikrim az önceki edebiyat dersinde. Garip’in ta-hammül edilmez hâllerinde. Leyla vü Mecnun mesne-visini işlerken dersin huzurunu bozan tavırlarında...

Eruh Lisesi’nde bir ana başlıktır Garip, bir temel figürdür. Her teneffüs, öğretmenler odasının demir-baş izleğidir. Tarihçi yakınır ondan, matematikçi yaka silker; coğrafyacı beddua eder ona, beden eğitimi “illallah” der adını duyunca. Herkesin Garip’e dair söylenecek birkaç sözü vardır. Garip, kimseye ders iş-letmez. “Haylazdır”, “serseridir”, “küstahtır”, “denge-sizdir...”

Az önceki edebiyat dersindeyim ben. Önümde Banarlı’nın Edebiyat’ı...

(Elinizde ya Ünlü-Özcan olurdu o zamanlar yahut Banarlı. Bizimki Banarlı’ydı. Okuttuğunuz kitap dü-şüncenizin rengini yansıtıyordu.)

Fuzulî ne diyor?
Gördü ki bir avcı dâm kurmuş
Dâmına gazâller yüz urmuş

Bakın arkadaşlar. Kays, yani Mecnun çölde avare dolaşmakta. Her kum tanesinde Leyla'nın yüzünü görmekte. Çöle boydan boya Leyla resimleri çizilmekte. Bir yere geliyor Mecnun, bakıyor ki, bir avcı tuzak kurmuş. Tuzağın başına da ceylanlar üşüşmüş... Tuzak... Garip! Rahat dur lütfen!

(Ah Garip! Sen de bana tuzak kuruyorsun galiba. Biliyor musun, ben de garibim. "Dünyada tıpkı bir garip hatta bir yolcu gibi ol!" buyurmuş Nebiler Nebisi. Bu nasıl bir talihtir, Garip? O mübarek dudaklardan isminin dökülmesi... Bense garip bir yolcuym sadece. Buraya gelirken ardımda şefkat sultanı bir anne, telefonun diğer ucunda gönlü kırık bir baba bıraktım. Say ki ben de bu dünyada garibim. Olur mu Garip? Garip Garibe tuzak kurar mı hiç? Nerede vefa? Boşuna mı okuttum ben size Ömer Seyfettinleri, Necip Fazılları?)

– Evet arkadaşlar! Tuzağın etrafına ceylanlar üşüşmüş. Niçin acaba?

– ...

– Bakalım niçinmiş?

Bir âhu esir-i dâmu olmuş

Kan yaşı kara gözüne dolmuş

Boynu burulu ayağı bağlı

Şehlâ gözü nemli canı dağlı

Niçinmiş? Bir ceylan tuzağa düşmüş, zavallı ceylanın kara gözleri kanlı yaşla dolmuş. Boynu bükük, ayakları tuzağa bağlı, çaresiz. Güzel gözleri nemli, yaralı bir ceylan. Gözlerinizin önüne geliyor mu?

– Evet, hocam, çok yazık.

– Gerçekten de yazık. Ama bir de avcıya sormalı. Neyse... Garip! Ne yaptığını sanıyorsun sen? Nerde kalmıştık? Mecnun bu gözü yaşlı ceylana bakıyor ve acıyor. Kendi ruh hâliyle ceylanın hâli arasında benzer-

lik kuruyor. Ceylan avcının tuzađına dűşműş, ya Mecnun? O da bir tuzađa dűşműş aslında. Ne tuzađdır bu arkadaşlar?

– Aşık tuzağı, hocam.

– Aferin, Ayşe. Peki, kim kurmuştur bu tuzağı?

– Leyla tabii, hocam.

– Yaşa Vatan! Demek ki neymiş? Leylâ Mecnun’a aşık tuzađını kurmuş, Mecnun da bu tuzađa dűşműş. Öyleyse ceylanla Mecnun...

– Ahh!

– Ne var? Ne oldu?

Garip’in önünde oturan çocuk.

– Hocam, Garip...

– Bence de... Garip! Bu konu ilgini çekmiyor anlaşılabilir. Niye rahat durmuyorsun oğlum? Canımı sıkma benim.

(Garip ders dinlemiyor, dinletmiyor da... “Aşık imiş her ne var âlemde, / İlm bir kıyl ü kal imiş ancak” demişti Fuzulî. Doğruydü; aslolan aşkı. Aşkın yorumu da bir “kıyl ü kal”di sonuçta. Yalnız ben zannedirdim ki konu aşık olunca herkes ve her şey susar. Garipler de susar ve dinler. Yanılmışım.)

Devam edelim şimdi... Hay Allah! Zil çaldı. İkinci ders devam ederiz artık.

İşte o teneffüsteyiz. Garip elinde o kocaman tahta ile koridoru boydan boya geçiyor. Önünde can havliyle kaçan bir öğrenci. Tahta, çocuğun başına ha indi ha incek... Merdiven başında karşı karşıya geliyoruz.

– Ne yapıyorsun Garip?

Garip o kocaman tahtayı arkasına saklamaya çalışıyor.

– Hiç...

– Ne demek hiç? O elindeki ne?

“Bunu elime kim tutuşturdu?” der gibi bir bakış.

– Allah, kitap, Kur’an... Ben bir şey yapmadım, hocam.

O an Garip’in gözbebeklerini görüyorum. “Beni fark ettiniz nihayet...” der gibi bakıyor. İstedğini elde etmiş olmanın gururuyla sinsice gülümsüyor mu, yoksa bana mı öyle geliyor, bilmiyorum. Öfkeden başım dönüyor, gözlerim kararıyor.

– Gel peşime! diyor, öğretmenler odasına yürüyorum.

Garip niye peşime gelecektir/gelmelidir? Gelince ne olacaktır, ne olmalıdır?

Burnumdan soluyarak hızla adımlarla öğretmenler odasına giriyorum. Garip de peşimden. Öğretmenler odası hayli kalabalık. Dönüyor, müdür yardımcısı odasına yöneliyorum. Garip de peşimden. Odaya giriyorum; Ali Bey yoklama defterlerine boğulmuş.

– İzin verir misiniz, hocam? Bir öğrenciyle görüşmem lâzım.

Uzulca kalkıyor Ali Bey, odadan çıkıyor. Garip’i içeri alıyor, kapıyı kapatıyorum.

– Belâ mısın lan? diye bağıriyorum.

Ve sağ avcum işte o an tutuşuyor.

– Defol git! Gözüm görmesin seni.

Garip, geldiği gibi yine öyle muti çıkıp gidiyor. Diklenmiyor, dişlerini sıkıp avurtlarını şişirmiyor, derin derin nefes almıyor, gözlerinde öfke ateşleri yakmıyor, kapıyı hızla çarpmıyor... Beni öyle bir başıma bırakıp... Beni bana terk edip... Sağ elimi bana düşman kılıp... Öylece çıkıp gidiyor. O günden sonra kalem tutmak elimin aybını örtmeye yetmiyor.

“Vur fakat dinle!” uyarılarıyla büyümüştüm oysa. Nasıl da belleğimiz bir anda bir tabula rasaya dönüşebiliyordu. Nasıl oluyor da bildiklerimiz yapabildiklerimiz olmuyordu. “Gençler bilebilseydi, yaşlılar yapabiliydi” diyenler bunu mu kastediyorlardı?

Garip bana kızmış olmalıydı. Kızmakta haklıydı. Yerinde olsam ben de kızardım çünkü. İlköğretim dördüncü sınıftayken “Tarih neyle başlar?” sorusuna cevap bulamadığım için boş bulunup “T ile başlar öğretmenim” deyince “Benimle dalga mı geçiyorsun?” diye öfkelenip beni tokatlayan Hamdi öğretmene kızmıştım çünkü. Allah biliyor, dalga aklımın ucundan geçmezdi. Çaresizdim. Saatler kadar uzayan dakikalar boyunca sınıftan medet ummuştum. “T” harfi başvurduğum son çareydi.

Ortaokul birde sözlü sınavda istediği cevapları veremediğim için beni döven Sosyalci Mevlüt Bey’e de çok kızmıştım. On iki Eylül’ün ertesinde Öğretmen Lisesi son sınıf öğrencisiyken saçım üç numara değil diye elime değnekle vuran Okul Müdürü Ahmet Bey’e de çok kızmıştım.

Eli sopalı öğretmenlere hep kızdım. Öğrencilik yıllarımda bir şekilde dayak yemiş öğretmenlerin geliştirdiği iki savunma biçimi vardı. 1. Ben dayakla adam oldum, öyleyse dayak gerekli. 2. Ben dayak yedim. Onur kırıcı bir şeydi. Öyleyse dayak yanlış.

Birinci yolu seçenler, bir bakıma rövanş almış oluyorlardı. Kendi geçmişleriyle ödeşiyorlardı. Birinin suçuyla bir başkası yargılanamazdı ama bu kimin umurundaydı? İnsanlar öç duygusu içinde kendilerince bir arınma gerçekleştiriyorlardı. Neredesin Aristoteles? Hani tragedyanın işleviydi katharsis? Biz ne katharsisler icat etmiştik böyle...

Bir sonraki teneffüste Garip yanıma geldi.

İçten içe keşkelerim çoktan başlamıştı. Keşke kendime hâkim olabilseydim. Keşke daha sabırlı olabilseydim. Keşke... Keşke... İçim böyle keşkeler ormanırken dışım hâlâ zehir zemberek:

- Yine ne var? diye bağırdım.
- Yok bir şey, hocam, dedi Garip, teşekkür için.

Durakladım.

- Nasıl yani?
- Ben, hocam, dayağı hak ettim hocam. Beni dövün diye yaptım, hocam. Ama sınıfta, hocam, koridorda hocam, arkadaşlarımın yanında dövmediniz, hocam. Sağ olun hocam.

Bir öğretmen, bir öğrencinin tuzağına nasıl düşer? Ben düşmüştüm.

Sonra öğrendim ki, Garip evde üç öğün yemek yiyemez ama beş öğün dayak yer. Garip'te tuhaf bir bağımlılık oluşmuştur. O yüzden kara tahtaları yumruklamakta, camları kırmakta, elektrik düğmelerini ayaklarıyla açıp kapamaya çalışmakta, arkadaşlarına saldırmaktadır.

Meslek hayatımın ikinci öğretmenler günüydü. Garip, elinde gazete kâğıdına sarılmış küçük bir paketle çıkageldi.

- Şey, hocam, dedi, öğretmenler gününüz kutlu olsun, hocam.

Elindeki paketi masanın üzerine bırakıp kaçır gibi uzaklaştı.

Gözlerime laf anlatmak ne mümkün! Paketi titreyen ellerimle açtım. İçinden bir kalıp sabun, bir de kırmızı pembe ipliklerle örülmüş bir lif çıktı. Garip, bu hediyelerin simgesel anlamlarını düşünmüş müydü, hiç sanmıyorum. Ben düşündüm. Garip, vicdanımı yıkamam için bir kalıp sabun, ruhumu kirden arındırmam için

de lif getirmişti. Ne var ki üstadın mısraları benim için de geçerliydi. “Seni buldum bulduysam; / Gökten bir davet duysam! / Ben ki suçumu yuysam, / Su biter kurnalarda.” ...

Öğretmen arkadaşların “Hayırdır, kötü bir haber mi aldın yoksa?” sorularına cevap olarak bir ara hıçkırıklarımı aralayıp,

– Garip... diyebildim.

– Ne oldu gene? O serseri seni üzecek bir şey mi yaptı?

– El mi kaldırdı yoksa?

– O haylazdan her şey beklenir, hocam.

– Problem yahu, tam problem.

– Ne problemi, hocam, çibanbaşı, çibanbaşı...

– Okuldan uzaklaştırmalı böylelerini... Kes tasdiknamesini, ver eline, kardeşim... Defolsun gitsin. Ana babasının terbiye edemediğini biz mi terbiye edeceğiz?

– Zannettiğiniz gibi değil arkadaşlar, dedim. Garip, Öğretmenler Günü’ mü kutladı benim.

Hediyeyi gösterdim.

– Şaka mı ediyorsun dediler? Garip... Öğretmenler Günü’ nü kutlamak... Hediyeye...

* * *

– Bir ismi bildirme kipinde çekimleyelim şimdi. Evet Tarık! Sen! “Garip” kelimesini çekimle bakalım.

Tarık, Garip’in sıra arkadaşı. Başlıyor çekimlemeye:

– Garibim, garipsin... Ahh!

– N’oldu Tarık?

Tarık’a kalmadan Garip’in itirazı yükseliyor:

– Hocam, o Garip değil ki... Garip benim...

– Olmadı, diyorum. “Ben Garip’im” diyecektin.

Hadi sen devam et şimdi!

– Ben Garip'im, sen Garip'sin, o Garip, biz Garip'iz, siz Garip'siniz, onlar Garipler...

– Aferin sana! Böylece ne olmuş oluyor?

– ...

– Hepimiz Garip olmuş oluyoruz...

Tarık'ın ürkek sesi:

– Allah göstermesin, hocam. Ben Tarık olarak kalamayım.

– Peki, nasıl istersen... Yalnız "o Garip" kısmı var ya, "o Gariptir" demek lâzım. "Onlar Garipler" yerine de "Onlar Gariptirler." Anlaşıldı mı?

– Anlaşıldı, hocam...

Garip'in de bir kalbi vardır ve siz Garip'in kalbine kalbinizle dokunursanız onu fethetmeniz mümkündür.

* * *

Garip, öğretmenler odasının demirbaş konusu olmaktan çıkıyor. Arkadaşları gelip "Hocam, Garip sizi çok seviyor." diyorlar. Gülümsüyorum.

Birinci dönem bitiyor. Bayrak töreni sonrası karne dağıtmaktayız. Garip'in sınıfına karneleri ben dağıtıyorum. Garip'in karnesini uzatıyor, diğer öğrenciye geçiyorum. Kulağım Garip'te. Garip karneyi açıp bakmış, edebiyat ve tarih derslerinin zayıf olduğunu görmüştür.

– Hoca, senin kanını içerim, cümlesi dökülüyor dişlerinin arasından.

Hızla dönüyorum.

– Ne dedin Garip? diyorum.

Garip telaşlı.

– Yok, hocam, size değil, vallah değil... Allah, kitap, Kur'an... Size değil, hocam. tarihçiye...

– Hiçbir hocan için böyle konuşamazsın. Senin edebiyatın da zayıf. Demek ki benim için de böyle düşünüyorsun.

– Yok hocam. Allah, kitap, Kur’an... Siz deyin ki, hocam, şu emniyet binasına çık atla, deyin hocam, vallah atlarım, hocam.

* * *

15 Eylül 1990 Cumartesi. On altı mevsim boyunca, körpe yüreklere sevgi tohumları ekmek ve genç dimağlara bilgi kırıntıları serpmek için çırpındığın Eruh’tan ayrılıyorum. İstanbul rüyası görürken nasibim Erzurum’a çekiyor beni.

Yolculamaya gelenler arasında Garip yok.

– Garip nerde? diyorum. Garip’i bulun bana!

– Hocam diyor, Bülent, Garip, inekleri otlatmaya götürdü. Gitmek istememiş. Sizi yolculamak için. Ama babası yine dövmüş onu. Ağlaya ağlaya dağa gitti.

Ağlamak bahtımıza yazılmış soylu bir kaderdir şimdi. Sen orda ağla Garip, ben burada ağlayayım. “Gitme ey yolcu beraber oturup ağlaşalım / Elemim bir yüreğin kârı değil, paylaşalım” diyordu ya koca Âkif. Ağlamak da bir erdemdir. Gözyaşlarımız nasılsa bulur birbirini; karışır birbirine.

Oğlu kızı gibi sevmek, nasıl bir şeydir? Yeni yeni öğreniyordum. Kundakta bir gonca gülüm vardı çünkü. Bülent, Sabahat, Nafiz, Fadime, Nihat, Hayriye, Suat, Ayşe, Behzat, Nurcan, Reyhan, Vatan... Ve Garip... Sanki gonca gülümün öz kardeşıydiler. Ve ben hepsine birden bağrımı açıyordum. Kuşkum yok, onların gönül kapıları da ardına kadar açıldı. Biliyorum ki, hâlâ açık...

Ama Garip... Garip, o tokat olmadan sevmeliydi beni...

2008 Jüri Özel Ödülü / Aydın

ÖNCE ÇOCUK DÜŞLERİ ÜŞÜDÜ

Sevcan POLAT*

Erzincan kışa hazırlanıyordu. Sıcak bir yaz ve onu takip eden ılık sonbaharın cıvıl cıvıl ve kalabalık sokakları bomboştı. Sevimsiz bir misafir gibi sokaklara yerleşen sert ayaz, çocukları evlere hapsedmenin cezasını boş sokaklarda eski bir poşeti oradan oraya savurmakla ödüyordu. Giydiğim el dokuması kazak bile bu sevimsiz misafirin tenime konuk olmasını engelleyemiyordu.

Tabelasında “Kurtuluş İlköğretim Okulu” yazan, eskimeye yüz tutmuş okulun önüne geldiğimde dışarıdaki ayaza inat ellerimin içi terlemişti.

Birbirine bitişik üç binadan oluşan okulun etrafındaki evler ve okulun bahçesinin dağınıklığı bu okulun yoksul mahalle çocuklarının okuduğu bir okul olduğunu fısıldıyor gibiydi kulağıma. Kapısında “müdür” yazan kapıdan içeri girdim. Kısa bir tanışmadan sonra müdür bey okul ve öğrenciler hakkında kısa bilgiler verdi. Söyledikleri okulun çevresindeki evleri yalancı çıkarmıyordu.

---

* 15 Eylül 1970 tarihinde Iğdır’da doğdu. Kars Kazım Karabekir Öğretmen Lisesi’nin ardından 1992 yılında Ortadoğu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Kimya Öğretmenliği Bölümü’nü bitirdi. Erzincan’da, Trabzon’da ve İstanbul’da görev yaptı. 2008 yılından itibaren Aydın Anadolu Teknik ve Teknik Lisesi’nde İngilizce öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli ve iki çocuk annesidir.

Demek ki ilk bu okulda okul deneyimimi yaşıyacam. Demek ki ilk defa bu okulda dokunacaktım çocuk gülüşlerine. Demek ki beni yıllarca esareti altına alacak tebeşir tozunu ilk bu okulda yutacaktım...

Okula başladığımın ikinci günüydü. 5-A sınıfına girdiğimde sınıfın minikleri merak ve sevgi dolu gözlerle bana bakıyorlardı. Ağzımdan ilk kelime çıkana kadar heyecandan titriyordum. Titreyerek söylediğim ilk sözcüklerden sonra birbirimizi tanımaya başlamıştık.

Biraz sonra derse başladık İlk ders matematik. Ben hem sınıfın durumunu öğrenmek hem de öğrencileri yavaş yavaş tanımak için geçmiş konulardan sorular yazıyordum tahtaya. Çocuklar bu soruları önce defterlerinde çözüyorlardı sonra tahtada. Ben de sınıfın içinde gezerek göz kontrolü yapıyordum.

Orta sıranın en arkasında oturan, esmer, zayıf ve kısa saçlı çocuk defterine hiçbir şey yazmıyordu. Belli etmeden defteri, kalemi var mı diye sırasına baktım. Sıranın üzerinde kenarları kıvrılmış bir defter ve arkasından ısırılarak eskitilmiş bir kalem vardı. Bunlarla yazabilirdi ama yazmıyordu çocuk. "Sanırım bilmediği konular bunlar" deyip daha eski konulara geçtim. Tahtaya yazdığım soru iki basamaklı sayıların iki basamaklı sayılarla çarpımı ile ilgili bir soru idi. Arka sıradaki çocuğu kontrol etmek maksadıyla tekrar sınıfta gezmeye başladım. Sınıf hemen çözmüş olmasına rağmen o yine yazmamıştı. Sınıfta çocuklar tahtaya kalkmak için parmak kaldırıyorlardı. Sınıfa dönüp;

– Parmakları indirin. Ben kaldıracığım, deyip en arka sıradaki çocuğun yanına gittim.

– Sen yapar mısın oğlum? Çocuk hiçbir şey demedi. Yüzüme bile bakmadı. Sorumu tekrarladım.

– Sen yapar mısın oğlum? Çocuk susuyordu. Sınıf cevap verdi:

– Öğretmenim o hiç tahtaya kalkmaz. Çözemez de, o hiçbir şey bilmiyor, dediler. Zayıf, esmer ve kısa saçlı çocuk en utangaç haliyle sıranın üzerine doğru eğilmişti.

– Olur mu öyle şey? Tabii ki yapabilir. Neden yapmamasın? Sonra çocuğa dönüp, “Hadi kalk yap da arkadaşların görsün.” dedim. Çocuk isteksiz isteksiz tahtaya kalktı. Tahtada yazılı problemi silip kolay olsun diye onbir ile onbiri çarpmasını istedim. Elindeki tebeşir ile bana bakıyordu. Üstünde çok eski bir önlük ve önlüğün üzerinde kenarları sökülmeğe başlamış, kararmaya yüz tutmuş bir yakalılık vardı. Gözleri kâh kullanılmaktan eskimiş, burunları açılmış ayakkabılarına; kâh bana bakıyordu.

– Adın ne senin?

– Resul

– Hadi Resul, istersen beraber çözelim.

Resul önünde dikildiği kara tahtaya dönüp yazmaya başladı. Birden gözüm kara tahtaya beyaz tebeşirle yazı yazan siyah parmaklara takıldı. Resul ayakkabı boyacılığı yapıyordu. Tahtadaki boyalı parmaklı çocuk için yüreğimin en anne tarafından bir merhamet ırmağı akmaya başlamıştı.

Sorduğum sorunun cevabını kendim söyleyip Resul’e yazdırıyordum. Evet, sınıf haklıydı. Çocuk hiçbir şey bilmiyordu. Değil soruyu çözmek yazarken bile zorlanıyordu. Problemi bitirdikten sonra Resul, elindeki tebeşiri tahtanın kenarına koyup bana döndü. Sus-tu... Elimi saçına götürüp başını okşadım.

– Aferin Resul. Bak demek ki sen de pekâlâ çözebilirmişsin. Aferin sana. Şimdi yerine otur ve bundan sonra sorduğum soruları defterine yaz ve çözüp bana göster. O ders boyunca Resul sorduğum her soruyu defterine yazıp çözemeden bana getirdi. Ve ben her seferinde, “Aferin oğlum!” deyip sevindirdim Resul’ü.

Günlerden cumaydı. Bayrak töreninden sonra çocuklar evlerine dağıldığında ben de rahatlamıştım artık.

Erzincan’ın kışı çok serttir. Sağlam bir palto ya da montunuz yoksa kesinlikle dışarı çıkamazsınız. Yürüdüğünüzde soğuk sizi geri iter gibi olur. Gözleriniz yaşarır, kulak uçlarınız ve burununuz kızarır, elleriniz dışarıda kalmış ise çatlamaya can atar sanki.

Akşam saat sekiz sularında eşim ve kızım ile alışveriş yapmış eve gitmek için otobüs durağına doğru yürüyorduk. Tam durağa gelmiştim ki biri ayağıma sarıldı. Hoyratça değildi bu sarılış. Sanki kızım sarılmıştı. Şaşkınlıkla ayağıma sarılan çocuğa baktım.

– Öğretmenim iyi akşamlar

– İyi akşamlar Resul. Sen ne yapıyorsun bu saatte burada? Arkada duvar dibinde duran boya sandığını gösterip

– Çalışıyam öğretmenim.

– İyi de oğlum bu saatte ne işi bu. Anan, baban kızmaz mı sana?

– Babam gitmiş. Annem de kızmaz

– Baban nereye gitti ki? Bu soru Resul’ü çok mutlu etmemişti.

– Babam çalışmaya İstanbul’a gitmiş daha dönmedi.

– Eve sen mi bakıyorsun?

– Annem de temizlik yapar beraber bakarız işte.

Elimi çantama soktum. Bozuklukları çıkarıp Resul'e verdim. Resul kafasını yüzüme çevirip paraya bakmadan yüzüme baktı.

– Ben dilenci değilim öğretmenim. O soğukta, o caddenin ortasında suratımın tam ortasına bir tokat yedim sanki. Yüreğim yandı, utandım, küçüldüm, içim sızladı sanki. Karşımdaki öğrencim bana müthiş bir hayat dersi vermişti. Yüzüne bakamadım.

– Özür dilerim oğlum. Hadi getir de ağabeyinin ayakkabılarını boya bakalım. Resul hemen sandığı getirip boyamaya başlamıştı. Benimse yüzüm hala kızarmaya devam ediyordu.

O hafta sonunu bu olayı düşünerek geçirdim. Pazartesi günü Resul'e nasıl davranacağımı, onun kalbini nasıl kazanacağımı düşündüm.

Sınıfa girdiğimde çocukların cıvıltıları ve haftanın ilk gününün enerjisi karşıladı beni. Çocuklar yerlerine oturdular. Gözüm Resul'ün sırasına kaydı. Sırada bir kişi oturuyordu ve o da Resul değildi. Çantamı sıraya koyup sınıfa sordum.

– Çocuklar Resul yok mu?

Öğretmenim o bazen geç gelir bazen de hiç gelmez. Bir taraftan ders anlatıyor bir taraftan da kapıya bakıyordum. Resul birinci derse gelmedi, ikinci derse ve üçüncü derse de. Son derste çocuklara ödevlerini yazdırıp sınıfa sordum.

– Çocuklar Resul'ün evini bilen var mı içinizde?

– Eren biliyor öğretmenim.

– Eren kim?

Eren, Resul ile oturan, boyca Resul'den uzun zayıf ve onun gibi esmer bir çocuktu.

– Eren Resuller size yakın mı?

– Evet öğretmenim. Aynı sokakta oturuyoruz.

– O zaman bugün evlerine git bak bakalım niye gelmemiş Resul?

Sabah derse girdiğimde Resul yine gelmemişti. Eren'e dönüp sordum.

– Gittin mi Eren Resullere?

– Evet öğretmenim. Annesi, Resul hasta dedi. Ben de gördüm zaten, yatıyordu.

– Tamam, sağ ol oğlum. Teşekkür ederim.

Derslerden sonra Eren ile birlikte Resullere gitmeye karar verdim. Eren önde, ben arkada yürüyorduk. Gittiğimiz mahalle oldukça yoksul bir mahalleydi. Evlerin çoğu eski yapı idi. Evlerin çoğunun penceresinde teneke çakılıydı. Yürüdüğüm yolda çamur sefa sürüyordu adeta. İlk başlarda çamurdan kaçmak için çabalarken sonra bu çabamızın boşuna olduğunu anlayıp kaderime razı oluyordum.

Eren bir evin önünde durdu. Çatısı sac la kaplı, ön duvarları kireçle boyanmış penceresinin sağ alt köşesi teneke çakılı bir ev. Maviye boyanmış ahşap bir kapının önünde durduk. Eren kapıyı aceleyle çaldı. Ben biraz daha geride durmuş kapıya bakıyordum. Kapıyı başında beyaz bir tülbent olan, saçının yarısı açılmış yorgun ve bitkin yüzlü bir kadın açtı. Beni görünce saçının diğer kısmını da kapattı. Tülbendinin çenesinin altından bağlanmış uçlarından birini ağızına aldı. Eren'e baktı, soru sormadan Eren konuştu:

– Fatma Teyze, öğretmenim Resul'ü görmeye geldi! Kadın başını saygı ile eğip sonra içeri seslendi. İçer-

dekiler hazırlansın diye yavaştan alıyordum içeri girmeyi.

Evin kapısı salona açılıyordu. Girişte yerden yarım metre yüksekliğinde bir sedir vardı. Sedir odanın içinde “u” şeklinde yerleştirilmişti. Resul başı kapıya doğru gelecek şekilde yatmıştı. Beni gördü, sevindi. Evin içi kalabalıktı. Resul’ün yanı başında amcası ya da dayısı olabilecek yaşta bir bey oturuyordu. Misafirler meraklı bakışlarla beni süzüyorlardı. Biraz sonra salon boşaldı. Önce yaşlı adama sonra da Resul’ün annesine geçmiş olsun dedim. Geçip Resul’e yakın bir yere oturdum. Resul’ün yanakları kızarmıştı. Elimi alınına götürüp ateşine baktım. Resul adeta yanıyordu.

– Çok ateşi var. Doktora gittiniz mi?

– Götürdük öğretmenim, bu ilaçları verip gönderdiler, dedi annesi, elindeki ilaç poşetini göstererek.

Kaç gündür böyle bu çocuk?

Pazar sabahından beri böyle yatıyor işte.

– Ateşi hiç düşmedi mi?

– Sanki ara ara düşüyor ama kulak asma. Resul’ün ateşi gerçekten çok fazlaydı.

– Bir şeyler yiyor mu bari?

– Eh işte az biraz yiyor.

Elimi yorganın altına sokup elini tuttum Resul’ün. Yüzüne bakıp sordum:

– Söyle bakayım Resul var mı benden bir istediğin? Ne canın çekiyorsa söyle alayım ye.

– Sağ ol öğretmenim. Hiçbir şey istemem. Zaten babam gelecekti. O zaman her şey alır o. Babasının gelecek olmasına çok sevinmiştim.

– Tamam, o zaman. Ben Şimdi gideyim sonra yine gelirim. Sen de iyileŐ ħabucak okula gel tamam mı?

– Tamam öğretmenim.

Kapıdan ħıktım ayakkabılarımı giyerken annesine dönüp:

– Babası mı gelecek? Ĉok sevindim valla. Kadın fı-sıldar gibi konuştu:

– Yok öğretmenim. Babasının yerini bile bilmiyoruz. Resul ħok ağlıyordu, ateşi ħıkınca babasını sayıklı-yordu. Üzülmesin diye yalan söyledim. İyeleŐince unu-tur nasılsa. Ĉocuk değil mi?

Derin bir uğurumdan aşağı düştü neŐem. Her paręası bir hüzün giydi üzerine.

ĈarŐamba günü ħocuklara;

– Ĉocuklar, Resul bugün de gelmezse ziyaretine gi-delim mi? Ĉocuklar sevinęle kabul ettiler. Son derste karar aldık yarın Resul'ü ziyarete gidiyoruz. Müdürle de konuştum son derste gideceğiz.

Dersten sonra Eren ile birlikte sınıfa rehberlik edip Resullerin eve gittik. Eve girmeden önce ħocuklarla evde nasıl davranacaklarını konuŐtuk. Kapının hemen yanındaki pencereden bizi görenler kapıyı aħıp bizi karşıladı. İçeri girdiğimde başını kaldırmıŐ kapıya ba-kıyordu. Bizi görünce başını tekrar yastığa koydu. Ga-rip bir sevinę vardı yüzünde. Sanki beklediği biz değil-dik. Annesi bana:

– Babası geldi sandı

– Yaa.

Odanın içini dolduran ħocuklar sırayla Resul'e geç-miŐ olsun diyorlardı. GeęmiŐ olsun diyen arkaya geği-yordu. Odanın içi geręekten ħok kalabalıktı. Öğrencile-rime:

– Çocuklar hasta ziyareti kısa olur değil mi? Şimdi siz arkadaşınızla vedalaşın ve onun için çok dua edin ki Allah onu çabucak iyileştirisin. İnşallah arkadaşınız da kısa zamanda iyileşip okula gelecek. Tamam mı? dedim.

– Tamaaam.

Odadan çıkarken resul arkamızda hüznünlü bakıyordu. Canlı cansız el salladı.

Bu akşam nereye baksam Resul bana bakıyordu. Hem de en yalnız ve zavallı haliyle. Umudun ve düş kırıklılığının vesikası gibi karşımda duran o bakışlar beni çocukluğuma götürüyor. Babamın sürekli gitmek zorunda olduğu zehir zıkkım gecelere. Ve yaşlı babaannemin perşembe gecesine neden “Bugün cuma akşamı” dediği ve benim hiç anlamadığım gecelere. Karayollarında çalışan babam, başka babalar başka çocuklarına kavuşsun diye sürekli kar kürediği, benim sürekli penceremize vuracak bir çift far ışığını beklediğim ve babaannemin yüzünü karanlığa dönüp başını gökteki aya yaslayarak mırıldanır gibi sessizce, “Ey akşam darları, ey gecenin sahibi! Sen bu gece karda kışta kalanları koru, sen darda olanın yardımcısı ol, sen herkesin evladını koruya bekleyesin. Ey gece melekeleri! Sen hiç kimsenin boynunu bükük koyma!” diyerek dua ettiği geceler, geldi yüreğimin ortasına oturdu. Balkona çıktım. Ay gökyüzünde asılı bir tabak gibiydi. Ellerimi açıp Allah’ımdan çaresiz bir çocuk için şifa diledim.

Perşembe akşamıydı, babaannemin cuma akşamı yani babamın her geri gelişinde şükran duyduğum gece. Şimdi yine ona sığınmış yardım dilenmişim.

İçeri girdim. Kızımın yanına gittim. Başını göğsüme yaslayıp saçlarını kokladım.

Cuma günü ilk saat resim dersiydi ve dersi branş öğretmeni kullanıyordu, dolayısıyla ben boştum. Müdür Bey'den izin alıp Resullere gittim. Ev bugün çok kalabalıktı. Resul'ün yanında ilk defa gördüğüm biri daha vardı.

İçeri girdiğimde Resul bu sefer başını kaldırmadı. Baş pencereye dönüktü. Pencereden dışarı bakıyor ama sanki görmüyordu. Yüzü, yanakları al al idi.

- Durumu nasıl dedim. Başındaki adam sessizce:
- İyi değil, dedi.

Al al olmuş yanaklarında bir tebessüm vardı ama gözleri gülmüyordu. O kadar uzun aralıklarla nefes alıyordu ki korkuyordum. Resul'ün bir eli ilk kez gördüğüm adamın elindeydi. Annesi sürekli ağlıyor insanların yüzüne bakıyordu.

Gözümü kırpmadan Resul'ün gülen yanaklarına bakıyordum. İstiyordum ki gözleri de gülsün. İstiyordum ki yine soğuk bir akşam gelip ayağıma sarılsın. Ama ne gülüyor ne de ayağıma sarılıyordu.

Birden yanağında bir serçenin kanat çırpması gibi bir titreme oldu. Gülümsemesi uçtu gitti. Bakışları dondu. Hemen yaşlı adamın yüzüne baktım. Yaşlı adamın dudakları kıpırdıyordu. Gözleriye odadaki kadınlara Resul'ün annesini işaret edip "Dışarı çıkarın" dedi. Yaşlı adam duayı bitirip elini Resul'ün gözlerine götürüp kapattı. Gözlerim kapandı. Taş kesildim. Uyanmasını bekledim, boşa bekledim... Yaşlı adam:

– Allah rahmet etsin, dedi. Ne kadar kolay dedi. İnanamadım elimi uzatıp Resul'ün hala boyalı duran ellini tuttum. Buz gibiydi... Öptüm, dışarı çıktım. Okula doğru hızla yürüdüm. Suların ve çamurların göz bebeğine basıyordum. Okuldan içeri girdiğimde Resul'ün annesinin ağıdı hala kulaklarımdaydı. Müdürün oda-

sına girdiğimde cuma ezanı okunmak üzereydi. Ve Cuma ezanından önce Resul'ün salasını okudular. Sınıfıma koştum. Çocuklarım ağlıyordu.

– Ama biz çok dua ettik öğretmenim, dedi içlerinden biri.

– Biliyorum çocuklar biliyorum. Demek ki dualarımızla yalvardığımız Allah, onu bizden daha çok sevmiş. Ve daha çok sevdiği için de yanına aldı onu, deyip pencereden dışarı bakmaya başladım. Arkama dönüp onun sırasına bakmaya cesaretim yoktu. Biliyordum ki dönsem, baksam içimdeki nehirlere taşacaktı. Öğretmen olmam set olmuştu içimin deli nehirlere, sustum...

Cuma öğlenden sonra Resul'ü defnettiler.

Erzincan'a kış erken gelmişti, ellerim ve yüreğim üşüyordu.

Erzincan'da çok kalmadım. Birkaç ay sonra atamam yapıldı Trabzon'a gittim.

Otobüsün koltuğuna oturduğumda yüreğimde derin bir acı, ayaklarımda Resul'ün ellerinin izi vardı. Camdan dışarı baktım, karşımda uzayıp giden Kazan-kaya Dağları kalın bir kar tabakasını yorgan gibi üstüne örtmüştü. Ve o yorganın bir ucunu da Resul'ün mezarının üzerine çekmişti.

**ÖDENMİŞ
BEDELLER
UNUTULMASIN**

**MEHMET AKİF İNAN HATIRA YARIŞMASI
2011 YILI ÖDÜLLÜ ESERLERİ**

2011 Türkiye Birincisi / Elazığ

HAYALLERİN ARDINDAN BAKMAK

Esra GÜLMEZ*

Odayı annesinden kalan emektar dikiş makinesinin yorgun sesi doldurmuştu. Yaprakları, çiçekleri ile baharı hatırlatan nevresim takımının son parçasını bir an önce bitirme telaşındaydı. Hazır çocukları okula göndermişken işini bir an önce tamamlamalıydı. Makinenin sesine karışan zil sesi, onu derin düşüncelerinin arasından çekip çıkardı. Zile dokunan her kimse elini zilden çekmiyordu. Acaba çoktan beri mi çalışıyordu? İçinden, mübarek sanki alacaklı, diye düşündü. Düşünmesiyle irkilmesi bir oldu. Çünkü zilin böyle çalışının ardından evden bir şeyler eksilirdi. Korku ve tedirginlikle kapıya yaklaştı. Dürbünden bakmaya çalıştı. Kapıdaki her kimse eli ile dürbünü kapatmıştı. Korkusu katlanarak artıyordu.

“Kim o ?” sorusunu neşeyle karışık bir koro...

“Biziz.” diye yanıtlayınca, korkusu şaşkınlığa dönüştü. İçinden olamaz, mümkün değil, diyerek bir daha...

---

* 1967’de Elazığ’da doğdu. İlkokuldan sonra yaklaşık on beş yıl öğrenimine ara verdi. 1993’te ortaokul ve liseyi dışarıdan bitirdi. 1999’da Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji bölümünü bitirdi. 1999-2001 arasında Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalında yüksek lisansını; 2001-2007 arasında ise aynı enstitü ve anabilim dalında doktora-yı bitirdi. Halen Elazığ Bilim ve Sanat Merkezi Rehberlik biriminde Sınıf Öğretmenidir. Evli ve üç çocuğu var.

“Kimsiniz ?” diye sordu. Aynı koro bu defa biraz da kikirdeyerek...

“Biziz.” dediği an kapıyı açtı. Bu cevabı çok iyi biliyordu. Onlardan başkası olamazdı. Sevgili okul arkadaşları... Sema, Feride ve Dilek...

O gün nedense içi dolmuştu, buna bir de uzun yıllardır görmediği can dostlarının heyecanı eklenince gözyaşları kendilerini dışarı atıvermişti. Kapının önünde sarmaş dolaş olmuş birbirlerinden kopamıyorlardı. Derken aklı başına geldi. Telaşla onları içeri aldı. Kapıyı kapatır kapatmaz bir daha yumak oldular. Arkadaşlarının gözyaşları, onu uzun yıllardır görmedikleri için daha çok özlemden ve onun haline üzüldüklerinden akıyordu. Oysa kendisinininkilerin sebebi pek çoktu. Biraz da ezilerek, onları hem misafir hem de oturma odası olarak kullandıkları odaya aldı. Odada, döşemeleri yıpranmış ama tertemiz üç çekyat, köşede eski bir televizyon sehpası ve üstünde küçük bir televizyon vardı. Yerdeki soluk halı ile duvardaki saat ise odanın dekorunu tamamlayan diğer eşyalardı. Tüm bu sadeliğe karşılık şaşırtıcı bir huzurun doldurduğu oda, bir anda gelen konuklarla şenlenmişti. Birbirlerini görmeyeli yirmi yılı çoktan geçmişti. O kadar çok şey vardı ki anlatacak... Hepsi evlenmiş çoluk çocuğa karışmıştı. Üçü de mesleklerinin zirvesindeydi. Onlar bu konuya girmek istemiyor ama ev sahibi sorunca da kaçamak cevaplar veriyorlardı. Sema ile Dilek çocuk doktoru olarak yani onun hayallerini süsleyen branşta görev yaparken; Feride jinekolojiyi seçmişti.

Birbirlerinin izlerini kaybetmişlerdi. O, eski arkadaşlarından sadece Fatma ile görüşüyordu. Tesadüf bu ya Fatma kongre için İzmir’e gittiğinde buluşmuşlar, söz Hale’den açılınca da Fatma’nın onunla halen görüştüğünü öğrenmişlerdi. Daha önce aramamış olsalar bile hiçbiri onu asla unutmamıştı. Bu yüzden adresini

öğrenince sürpriz yapmaya karar vermiş ve -birkaç saatliğine de olsa- onu görmek için kongre biter bitmez Bursa'ya geçmişlerdi. İşte şimdi onunla birlikteydiler. Her ne kadar çalışma hayatının zorluğu hepsinin eski gençlik ve tazeliklerinden bir şeyler götürmüş buna birkaç ince çizgi eklemişse bile hiç biri onun kadar çökmemişti. Kırklı yaşlarda olmasına rağmen daha fazla gösteriyordu. Gözlerindeki hüznün ve masumiyet, yüzündeki çizgiler yaşadıklarının sırrını ele veriyordu. Birden konuklarının uzun yoldan geldiklerini düşünerek, bir şeyler hazırlamak üzere mutfağa geçti. Sıkıntıdan ter içinde kalmıştı. Evde doğru düzgün misafirine çıkaracak bir şeyinin olmadığını biliyordu. Çay kutusuna el attı. Ancak bir- iki kaşık çay vardı. Dolabı açtı. Birkaç zeytin ve bir yumurtadan başka bir şey yoktu. Kıvranıp duruyordu. Yıllar sonraki karşılaşma böyle mi olmalıydı. Dostlarına ne ikram edecekti. Çaydanlığı doldurup ocağın üstüne koydu. Ekmek kutusunda biraz ekmek olduğunu hatırlayınca yumurtaya batırıp kızartma fikri, içini bir parça olsun rahatlattı. Hazırlıklarını yaparken unutmak istediği ama yakasını hiç bırakmayan geçmişinin filmi gözlerinde canlandı.

80'li yıllardı. Dar gelirli memur bir ailenin iki çocuğundan biriydi. Bu yüzden çocukluğu ve gençliği hep yokluk içinde geçmişti fakat O, mahrum kaldığı şeyler için üzülmezdi. Çok çalışıp iyi bir meslek sahibi olursa eksikliğini çektiği her şeyi nasılsa elde edecekti. Çok hırslıydı. Hedefi her zaman birincilikti. İkinci olmayı bile zül sayardı. Gece gündüz demeden çalışmasının karşılığını Bursa'nın en gözde lisesini birincilikle bitirerek aldı. Üniversite sınavına girdi. Ailesinin gözü üstündeydi. Herkes ondan büyük başarılar bekliyordu. O da onları yanıltmadı. Hayallerini süsleyen Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesini kazandığında evde adeta günlerce bayram yaşandı. Çok mutluordu. Doktor ol-

duğunda önce anneciğine bir çamaşır makinesi alacak ve onu elde çamaşır yıkama derdinden kurtaracaktı. Babacığına ise en iyisinden bir takım elbise... Adamcağız onları okutma derdinden yıllardır kendine doğru dürüst hiçbir Şey alamamıştı. İçinde her gün yenisi eklenen hayalleriyle Ankara'nın yolunu tuttu.

Yurda yerleşmişti. Başında çok da bilinçli olarak örtmediği başörtüsü vardı. Çok sıkıntı olursa başını açardı. Hem zaten ailesi de sıkı sıkı tembihlemişti. "Bař örtüsü sorun olursa, senin günahın bizim boynumuza, başını a ve okulunu bitir." Derken okul başlamış ve hemen kendini derslerine vermişti. Hiç takılmadan ve tabii ki yine dereceyle bitirmeliydi. Bu arada yavaş yavaş arkadaş da edinmişti. Herkes ile arası gayet iyiydi ama onun yanında Zeynep ablanın yeri ayrıydı. Nedense bu kız diğerlerinden çok farklıydı. Yüzünde sürekli bir tebessüm vardı. Herkesin yardımına koşar, varını yoğunu paylaşırdı. Okuduđu fakülte ağır olmakla kalmayıp, aynı zamanda çok da para gerektiriyordu. Ailesinin durumu malumdu. Aldığı burs ise yemek parasına zor yetiyordu. Darda kaldığı zamanlarda Zeynep abla herkese olduğu gibi ona da Hızır gibi yetişiyordu. Aralarındaki sohbetlerde artık iyice inanmıştı ki abla bunu herhangi beklenti için değil, ALLAH'ın rızasını kazanmak için yapıyordu. Aldığı dini terbiye tamamen geleneksel boyutlarda olduğu için önceleri bu durumu çok da kavrayamamıştı. Zeynep ablanın verdiği kitapları okudukça ve arkadaşlarıyla sohbetlere katıldıkça kendine format atıp, yeni programlar yüklemesi gerektiğini dūřündü. Dođru adımı atmak için de ALLAH'ın emrettiği gibi hareket etmek gerektiğine inandı. Zeynep ablaya durumu açtı. Onun fikrini duyunca sarmaş dolaş olup uzun uzun gözyaşı dōktüler. Birlikte çarşıya çıkıp, güzel bir eşarp ve pardösü aldılar. Ondaki bu değişiklik herkesi şaşırtmakla birlikte en büyük tepkiyi

ailesi verdi. Buna ne gerek vardı şimdi. Okulunu bitir-sindi. Sonra istediğini yapsındı vs...

Ailesinin müdahalesine rağmen bu yeni durum ha-yatına inanılmaz bir anlam katmıştı. Mutluydu. An-cak mutluluğu çok sürmemişti. Sonradan başörtüsü zulmünün kalesi olan Hacettepe Üniversitesinde 12 eylülün ardından kara günler başlamıştı. Baş kapalı hiç kimse derslere girmemeliydi. Baş kapalı girenler özellikle sözlü ve bazen de fiili tacize uğruyor, hemen sınıftan çıkarılıyorlardı. Hani sütü dökmüş bir kediyi yakalarsınız sırtından tutup dışarı atarsınız ya... İşte baş örtülü olanlar da eğer sınıfta keşfedilip yakalan-mışlarsa, aynen suçlu kedi muamelesine maruz bırakı-lıyorlardı. Onları yakalamak için her köşe başına nöbet-çiler dikilmişti. Okul binasına girmeden yakalanmaları için bütün önlemler alınmıştı. Çaresiz bazıları başlarını açtılar, bazıları peruk taktılar, bazıları ise direnişe de-vam ettiler. O da direnenlerdendi. İlk yıl zor da olsa bitti. Ancak asıl sorunlar, sonraki yıllarda başlayacaktı. Güçlü olmalıydı. Zeynep abla ve diğer arkadaşları ile birlikte kenetlenip, sürekli birbirlerine moral verdiler. Okul başladığında belki sorunlar azalmıştır ümidi ile gittiler ama sonuç hüsrandı. Bu yetmezmiş gibi artık yemekhane ve yurda girişleri de yasaklanmıştı. Hele yemekhane hırsız kedi gibi herkesin içinde kova-landığında gözlerinden akan yaşın belki bin katı yüre-ğine kan olup damlamıştı.

Erkek ve kız yurdunun giriş kapısı aynıydı. Bu yüz-den başını açamıyordu. Eğer yakalanmadan ana giriş-ten geçip, kız yurdunun kapısına kadar gitmişse, ba-şörtüsünü çıkarıp altındaki perukla -bu arada peruğa karşı olan direnci de kırılmıştı- hemen içeri giriyordu. Kapıda kontrol olduğu zaman ise uygun bir an bulabil-mek için saatlerce akla karayı seçiyordu. Ama asıl so-run okuldu. Derslere, sınavlara girmesi dertti. Kosko-

caman dekanların, hocaların başörtüsü avına çıkması görülecek şeydi. Bu bakımdan son zamanlarda okula henüz kimsenin tam olarak bilmediği bodruma açılan kapıdan gizlice girip, tuvalette başörtülerinin üstüne peruk takma yoluna gittiler.

Bir gün kapıdan girerken fark edildiler. Her biri bir tarafa çil yavrusu gibi dağılırken perukların olduğu çanta kızlardan birinde kaldı. Üç arkadaş tuvalete kaçtılar. Buldukları yerden çıkamıyorlardı. Üç saate yakın tuvalette kaldıktan sonra çaresiz geri çıktıklarında görevlilerin hala onları kapının önünde beklediklerini hazin gözlerle izlediler. Dışarı atıldılar. Yurda gitmek istedi. Ancak peruğu Dilek'te kalmıştı. Kızlardan yurta kalan da tek oydu. Yurdun kapısında saatlerce soğukta titreyerek bekledi. Bir fırsatını bulup, içeri daldı. Bu defa da dışarı çıkması sorun oldu. Zaten içinden de gelmiyordu. Gözü korkmuştu. Her an birisi başörtüsüne saldıracak endişesiyle yaşamak zihnini allak bullak etmişti. Bir hafta yurttan hapis hayatı yaşadı. Gündüz odaların boşaltılması gereken saatte kütüphaneye saklanıyor, bulduğu kuytu köşelerde gün boyu uyukluyordu. Akşam gelen kızlar yiyecek bir şeyler getirmişse yiyor, getirmemişlerse yarı aç yarı tok günlerini geçiriyordu. Yaşadığı o kabus gibi bir hafta onda ömrünün sonuna kadar unutamayacağı derin izler bıraktı. Huzuru kalmamakla birlikte kendini toparlamaya çalıştı. Ne yapacaktı, hangisi doğru olurdu? Düşünceler, düşünceler, beynini zonklattırcasına onu kemiriyordu. Sonuçta vardığı nokta hep şuydu: Mabuda itaat etmek varken; mahluka itaat olmazdı. Bu düşünce nedense aklına her geldiğinde kendini güçlü hissediyor, Rabbinin yanında olduğu düşüncesiyle huzur buluyordu.

Bir gün sınavda fakültenin dekanı aniden sınıfa girdi. Doğrudan onu hedef alarak odasına gelmesini istedi. Çaresiz gitti. İç yüzünü çok iyi bildiği Dekan Bey,

onu ikna etmeye çalışıyordu. Gayet babacan bir tavırla onların iyiliklerini istediğini, baş örtmekle bir yere varılamayacağını, fakültenin huzurunun bozulmasının kimseye fayda sağlamayacağını anlattı da anlattı. Üstelik kendisi de çok dindardı. Dini vecibelerini kimseye göstermeden yerine getirirdi. Bu başörtüsü de neydi. İnsanın kalbi temiz olsundu. İçi burkuldu. Sanki huzur bozan onlardı. Yaratana itaat ettikleri ve isteyerek onun emrine uydukları için yaratılanlar nasıl da iki yüzlü davranıyorlardı. Onun söylediklerini duymadı bile... Çünkü daha geçenlerde "Namaz kılan birini gördüğümde arkasından bir tekme atasım geliyor" dediğini kulaklarıyla duymuştu. Hayal kırıklığı içinde ve derin düşüncelerle oradan ayrıldı.

Aylar süratle akarken zulüm de son haddine varmıştı. Uygulanan yıldırma politikası ile kurulan ikna odaları kızların bir bölümünün daha direncini kırmıştı. Çok samimi birkaç arkadaşları okulu bırakma kararı almışlardı. Bu düşünceye şimdilik sıcak bakmıyordu. Ailesinin bu konuda yanında olmayacağından emin olmakla birlikte sıkıntılarını yine de onlarla paylaşıyordu. Elbette ki ailesi de çok üzgündü fakat ne olursa olsun okulunu da bitirmeliydi. Derslere giremiyordu. Tüm bunlara rağmen çok sevdiği okulundan kopmamak adına bütün derslerin fotokopisini alıyor ve gece gündüz çalışıyordu. Anatomi dersi olduğunda ise gitmek zorunda idi. Korka korka peruğu ile derse giriyor fakat öğrencilerin kadavrayı görmek amacıyla sıkış tıkış bir şekilde adeta üst üste yığılarak oluşturdukları çembere dâhil olamıyordu. Başındaki örtü onun ALLAH inancının bir bakıma kanıtıydı. Onun için zorlu mücadeleler veriyordu. O zaman ona uygun davranmalıydı. Hareketleri ağır ve vakur olmalıydı. Aynı hassasiyeti diğer arkadaşları da gösteriyorlardı. Dolayısıyla her anatomi dersinde kadavrayı görmeden çıkanlar onlar oluyor-

du. Üstelik onların bu zayıf noktalarının farkına varan arkadaşları oluşturdukları kutsal ittifak ile onlar geldiği anda hemen -aralarına giremeyeceklerini bildikleri için- adeta zincir gibi birbirlerine kenetleniyorlardı.

Derken biraz huzur bulmak adına şartları zorlayarak ve Zeynep abladan yardım alarak özel bir yurda yerleşti. Ancak kara bulutlar buraya da uğramakta gecikmedi. Son zamanlarda kaldıkları yurt sürekli baskılara uğruyor. Namaz kılan, başı örtülü olan var mı diye her taraf didik didik aranıyordu. Bu ani baskılara karşı onlar da önlem almakta gecikmediler. Parola şuydu: Eğer arama için gelmişlerse kapıdaki nöbetçi hemen yavaşça merkezi müzik sistemini harekete geçiren bir düğmeye basıyor ve hoparlörden Mozart'ın bir parçası duyuluyordu. Müzik duyulduğu anda herkes ya başını açıyor veya peruğunu takıyordu. Namaz kılanlar namazlarını bozup hemen farklı bir moda geçiyorlardı. Fakat bir gün oldukça trajikomik bir durum yaşandı. Hoparlörden müzik yerine "Mozart", "Mozart" diyen bir ses duyuluyordu. Önce anlayamadılar ancak anlamakta da geç kalmadılar. Hemen baskın pozisyonuna geçtiler. Durum daha sonra anlaşıldı. Nöbetçi her nasılsa Mozart'ın kasetini bulamamıştı. Panik halinde arkadaşlarını nasıl ikaz edeceğini düşünürken adamlar içeri dalmışlardı bile... O da hemen mikrofonu açmış Mozart'ın parçasını çalamamıştı ama adını söylemekte aynı etkiyi yapardı herhalde, diye düşünmüştü.

Baskın korkusu, hemen her an endişe, panik zaten zayıf olan sinirlerini iyice yıpratmıştı. Uyuyamıyor, uyuduğu zaman da sürekli kabuslar görerek yataktan fırlıyordu. Çaresiz Dilek, Feride, Sema ve Fatma ile bir ev tuttular. Artık biraz daha rahattı. En azından olur olmaz zamanlarda baskına uğramıyorlardı. Uğradıkları tek baskın kızların o evdeyken gelip kapıyı çaldıkları andı. Kim o, sorusuna hepsi birden "Biziz" dedikleri

an nasıl da mutlulukla kapıyı açardı. Okula çok devam edemese bile bulunduğu ortam adeta ona ilaç gibi gelmişti. Ancak bu sınırlı mutluluk da çok sürmedi. Zira fakültede sınavlara alınmamaları yönünde karar alınmıştı. Defalarca fakülteye gittiler ve kapıdan kovuldular. Üniversitenin baskısına, çoğunun aile baskısı da eklenmişti. O, tüm bunlara rağmen başını açmayı asla aklından bile geçirmiyordu. Derken hayatının gerçekten dönüm noktasını oluşturacak bir karar verdi.

O gün anatomi dersi vardı. Hep birlikte şartları zorlayarak gittiler. Peruğunu taktı. Dersin görüleceği laboratuara girmeden pardösülerini dışarıda çıkarıp, önlüklerini giydiler. Ders boyunca orada oldukları halde daha önceden olduğu gibi kadavranın yanına yaklaşılmadan dersten çıktılar. Pardösülerine ellerini uzattıklarında şaşkınlıktan dona kaldılar. Kırmızı kalın uçlu bir kalemle Feride'nin pardösüsü baştan aşağı çizilip karalanmıştı. Zaten hassas olan yüreği bu durum karşısında ağır bir darbe daha almıştı. Yıllardır hep gözünün ucunda olan gözyaşları bir kere daha bendini yıkmış, çağlayanlar gibi taşmış gidiyordu. Bu durum onun başına gelse kaldıramayacak kadar yıprandığını anlamıştı o an... Aynısı olmasa bile benzerlerinin kendi başına geleceğini de biliyordu. Hem ağlıyor, hem de bitti buraya kadarmış diyordu. Eve geldi ve hemen ailesini aradı. Ağlamaktan konuşamıyordu. Her ne kadar okulunu bitirmesini isteseler bile onların da sinirleri çok yorulmuştu. Neticede evlattı. Bu travma istemedikleri sonuçlara götürebilirdi onları. İstemeyerek de olsa kararı ona bıraktılar. Hemen eşyalarını topladı. Arkadaşlarının sesleri kulaklarında uğulduyordu. Okumak, doktor olmak, ilk maaşıyla annesine çamaşır makinesi, babasına en güzelinden bir takım elbise almak, güzel bir geleceğe, rahatça büyütüp, özel okullarda okutacağı çocuklara sahip olmak, hepsi bir çırpıda yok olmuştu,

elinden alınmıştı, hayalleri çalınmıştı. Üstelik fırtınalı bir ruh haliyle elinde valizi otobüse giderken, yolda rastladığı iki kadının önce onu birbirlerine gösterip ardından üstüne yürümeleri ile dönüş kararı bir kez daha kesinleşti. Her şeyi bıraktı ve ardına bakmadan evine döndü.

Çaydanlıktaki suyun fokurtusundan üstündeki kapak zangır zangır titriyordu. Hemen koştı altını kısıtı ve ancak bir iki kaşık olan çayı demliğe atıp üstüne sıcak suyu döktü. Yumurtaya buladığı ekmekler de kızarmak için hazırды. Tavadaki yağ ısınıncaya kadar bardakları hazırladı. Yıllardır bilinçaltına attığı, yüzleşmek istemediği ve kapısını sımsıkı kapadığı geçmişi arkadaşlarının gelişi ile buldukları aralıktan dışarı hücum ediyorlardı. Hayat tarihçesi şimdi hiç kaçamayacağı bir şekilde gözlerinin önünde adeta dans ediyordu.

Okulunu bırakıp geldikten sonra perişan hali onun kurtarıcısı olmuştu. Uzun süre kimse bir şey sormadı. Aslında biliyordu, az çok ailesini tanıyordu. Bunun hesabı ondan sorulacaktı, soruldu da... Babası neyse de annesi hazmedemiyordu. Canından çok sevdiği biricik kızı için neler hayal etmişlerdi. Doktor olacaktı. Sıkıntılarını bir parça olsun unutturacaktı. Daha önemlisi o rahat bir hayat sürecekti. Ne olurdu, başını açsaydı. ALLAH onun kalbini bilmiyor muydu? Bu kadar inat etmenin alemi neydi? Dünyanın en akıllısı kendisi miydi? Haydi şimdi çeksindi bakalım.

Uzun süre kendisini dinledi. Hani şu ikinciliğe bile tahammül edemeyen hırsına ne olmuştu. Hırsı yine vardı ama yön değiştirmişti. Evet, onun hırsı dünyevi olana karşı nedense bitmişti. Şimdi o, Rabbinin rızasını kazanma hırsıyla dolmuştu. Bu uğurda da her şeyi göze almıştı. Bu arada en büyük dostu Kur'an-ı Kerim oldu. Zeynep abladan okumayı öğrenmişti. Şimdi daha da ilerletti. Ayrıca okuduğu tefsir ile yıkıma uğramış

ruhu adeta baharı yaşadı. Onu en iyi bilen, ona yakın olan Rabbiyle sohbet ediyordu adeta. Arada bir diğer arkadaşlarından da haberler geliyordu. İçlerinden depresyona girip, psikolojik tedavi görenlerin sayısı hiç de az değildi. Çok şükür o yapayalnız kaldığı bu süreci, Rabbinin varlığı ile doldurup yaralı, kırık kalbini çabuk tamir etmişti. Ahh ! Bir de annesinin iğneleyici sözleri olmasa... Onu da anlamaya çalışarak, kalbini kırmamaya özen gösterdi. Annesi söylendikçe sızlayan yüreğini içinden sabır çekerek teselli etti.

Bir şeyler yapması gerekiyordu. Çalışmalı artık ailesine yük olmamalıydı. Ne yapabiliirdi. Uzun uzun düşündü. Öyle bir şey bulmalıydı ki... Başörtüsüne hiç kimse bir şey söylememeliydi. Zira buna bir kez daha tahammül edemezdi. Sonunda biçki-dikiş kursuna yazıldı. Ne hazindi. Doktor olacaktı, beyaz önlüğünü giyip, masum bebeklere, çocuklara bakacaktı. Hayallerinde dikiş dikmek yoktu. O, her şeyin en iyisini alacaktı veya diktirecekti. Oysa şimdi kendisi başkalarına giysiler dikecekti. Kalem tutan elleri iğne tutar olmuştu. Halbuki O, iğneyi hastalarını iyileştirmek için eline alacaktı. Oysa... Bu düşünceleri de aklından uzaklaştırdı. Kısa sürede dikiş dikmeyi öğrendi. Annesinin eski makinesiyle artık herkese bir şeyler dikebiliyordu.

Etrafındakiler de bu arada boş durmuyor, evlenmesi yönünde telkinler de bulunuyorlardı. Madem okumuştı. Bari zamanı geçmeden hani şöyle iyi bir kısmetle onu rahat yaşatabilecek biriyle... Kendi kendine söz verdi. Evleneceği kişinin eğitim seviyesine, kültürüne, maddi durumuna bakmayacaktı. Onun evleneceği kişi ALLAH'I bilen iyi bir insan olacaktı. Hem zaten Rabbinin rızası için çok büyük bir bedel ödemişti. Herhalde bu yaşadıkları ödüllendirilecekti. İyi bir evlilik onun hakkıydı. Bu düşüncelerle karşısına çıkan lise mezunu, maddi durumu çok da kötü olmayan yetim gencin ev-

lilik teklifini kabul etti. Her Şey çok güzel olacak Şeklindeki umutları eşinin işini kaybetmesi ve ardından borçlar yüzünden yaşanan sıkıntılarla bir kez daha soldu. Bu arada çocukları olmuş, evin ihtiyaçları artmıştı. Çaresiz tek altın bileziğim dediği, makinesini kullanmaktan başka çaresi kalmamıştı. Artık evin iini neredeyse tüm gün annesinin kendisine verdiği yaşlı makinenin sesi dolduruyordu. İnanılmaz derecede çalıştığı halde borçluların zaman zaman icra için eve gelmelerinin önüne yine de geçemiyordu. Evlendikleri zaman aldıkları eşyalar neredeyse yarı yarıya azalmıŐtı. EŞi kötü bir insan olmamakla birlikte, ekonomik sıkıntılardan dolayı bozulan sinirlerinin acısını arada bir de olsa ondan çıkartıyordu. Buna bir de annesinin “Beni dinleseydin, bunlar başına gelmeyecekti.” serzeniŐleri de eklenince her zaman olduğu gibi teselliyi önce Rabbinde, ardından da çocuklarının sevgisinde buluyordu. Bir teselli yolu da Şuydu: Zaten çok varlık içinde bymememiŐti. Yokluğun, kanaat etmenin ne demek olduğunu iyi bildirdi. Bu yüzden de yaŐadıklarına çok yabancı değildi. Yine de nerede hata yaptığını sıklıkla sorguluyor ve Şu sonuca varıyordu: BaŐortsne sahip çıkıp, bu uğurda okulunu bırakmış ve ona göre çok büyük bir bedel ödediğinden artık rahat edeceğini dŐnmŐt. YaŐadıklarından sonra ise ALLAH’ın rızasını kazanmak için bunun hiçbir Şey olmadığını anlamıştı. O sınav bitmiş, diğerleri başlamıştı. Eğer hedef onun rızasını kazanmak ise bunun bedeli kolay değildi. Hz. Yusuf kuyudan kurtulmuŐ ardından zindana düŐmemiŐ miydi? Peygamberler bile çileli hayatlar yaŐamıŐlarsa kendisi kim oluyordu. Belki doktor olup, hastalarına reçete yazmamıştı ama çocuklara ve kadınlara Kur’an okumayı öğreterek manevi hastalıklarına ilaç olmak kötü bir Şey miydi?

Yıllar bu teslimiyetle, oldukça hüzünlü ve sıkıntılı

geçti. Ancak ona da inanılmaz bir olgunluk ve değer kattı. Geçmişiyse yüzleşmeyi hiç istemedi ama rüyalarına da söz geçiremedi. Hiç yoksa haftada bir-iki defa kendini doktor olarak beyaz önlüğü ile görürdü. İşte şimdi sınıf arkadaşları gelmişlerdi. Anılar artık kaldıkları yerden fırlamış onu tekrar geçmişinin karanlık dehlizlerine çekmişlerdi. Aradaki fark açıkça görülüyordu. Onlar başlarını açtılar okullarını bitirdikten sonra kapattılar. Kılık kıyafetleri son derece düzgün ve güzeldi. Ayaklarındaki ayakkabıları, kollarındaki çantaları, eşarpları, giysileri en iyi markalardandı. Onun böyle şeylere sahip olması ise neredeyse hayaldi. Bir meslek ortalama otuz veya kırk yıla tekabül ederdi. İnsan mesleğinin ona sağladığı statüye göre bir yaşam biçimine ve konforuna sahip olurdu. Oysa onun mesleği elinden alınmıştı. Dolayısıyla bir ömür boyu hayatı bundan etkilenecekti ki işte... İçinden yine bir kızgınlık nidası yükseldi.

Feride'nin "Biz seni görmeye geldik. Sen ne yapıyorsun ALLAH aşkına." sesiyle irkildi. Hemen tabakları onun eline tutuşturup, çayları doldurmaya koyuldu. Çayın rengi o kadar açıktı ki... Sıkıntıdan bir kez daha ter bastı. Birazdan yeniden derin bir sohbete koyulmuşlardı. Hiç biri belli etmese bile hepsi son derece üzgündü. Doğrusu onu çok da lüks bir ortamda görmeyi ummamışlardı ama bu derece olduğunu da düşünmemişlerdi. Sevgili can arkadaşları başörtüsünün bedelini ödemeye aradan geçen onca yıla rağmen hala devam ediyordu anlaşılan. Her biri içinden kendini sorguluyordu. Kim daha doğru yaptı diye... Gerçekte herkesin sınavı ayrıydı ve her birinin kendi dayanacağı ağırlıktaydı. Bu bir tercih meselesiydi. Buna kimse bir şey diyemezdi. Sözün bittiği yerdeydiler.

Saatler su gibi akıp geçmişti. Artık ayrılık vaktiydi. Gelişlerinde yaşanan sevinç, gidişleri ile hüzne dönüş-

tü. Yine görüŖeceklerdi ama bu defa aradaki süre asla böyle uzun olmayacaktı. Onlar giderken sessiz ve hü- zünlü bir yağmur onlara eşlik ediyordu. Birden bugün hiç söz dinlemeyen gözyaşlarının yine özgürce başıboş bir şekilde aktığını fark etti. Kapıyı kapattı. Az sonra nevresim takımının bitirilmeyi bekleyen son parçası- nın dikildiğinin iŖaretini veren emektar makinenin sesi odayı yine doldurmuŖtu.

* Hale bugün ailesi ile Bursa'da yaşıyor. O ihtilal dö- neminde başörtüsü zulmüne uğrayan sayısız kızlardan sadece biri... "Bana bunları yaŖatanlara karŖı son derece kızgınım" diyecek kadar dürüst iken; "O dönemde on- ların bize nasıl davrandığı onların sınavıydı. Bu sınavı bizim nasıl karŖılayıp, yorumlayıp, içselleŖtirdiğimiz ise bizim sınavımızdı." diyecek kadar da mütevazı ve olgun... "Benim, ailemin, hocalarımın emeklerini ve en önemlisi hayallerimi çaldılar." derken hıçkırıklara boğuluyordu. O başörtüsünün bedelini ödedi ve hala ödemeye devam ediyor. Ona bu zulmü yaŖatanlar ne durumdalar acaba?

2011 Türkiye İkincisi / Ağrı

MELÂL BURCU

Yaşar BAYAR*

I/ gün dönümüne doğru

Güz ağır ağır çekiliyordu şehrin sokaklarından.

Yeryüzünde iklimiyle, rengiyle ve örtüleriyle değişik beldeler; bu beldelerin birbirine benzemeyen toprakları, gözle görülmeyen gizli hikâyeleri vardır. Üzerinde gezinen canlı bir karıncanın, sıcak mevsimlerde geceleri öten çekirgelerin, yemyeşil korulukların içinde dikine yükselen sert granit kayaları delerek dertli dertli akan suların, asırların öldüremediği mabetleşen ihtiyar çınarların, nihayet şu tabiat âleminin içinde ömür dolduran insanın bir hayat hikâyesi vardır. Çileler ve sıkıntılar tabiatın her zerresinden, dilden dile, anlatıla anlatıla, sınır ve iklim tanımadan bize gelmiş değil midir? Varlığını yaşadığı topraklara adayın çıplak ayakların toprak rengi yüzleri, onların ruhlarından serpilen tohumlar zamanın içerisinde hep eriyip gitmiş midir?

* 1958'de Erzurum'da doğdu. İlk, orta ve yükseköğrenimini Erzurum'da bitirdi. Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği ve Okul Müdürlükleri yaptı. Erzurum Gençlik ve Spor Müdürlüğü ve Milli Eğitim Müdürlüklerinde ilçe ve Şube Müdürü olarak görev yaptı. Halen Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesinde Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı'dır. Çeşitli kültür- edebiyat ve eğitim dergilerinin editörlüğünü yaptı. Aynı dergilerde makale, deneme, hikâye, şiir desen ve araştırmaları, yayımlandı. Şiir ve makale yarışmalarında ödüller kazandı. Evlidir. Bengisu Sümeğe, Mirac Furkan ve Alperen Enes isimli üç çocuğu var. Yayımlanmış eserleri var.

Yeryüzü toprağının her zerresinde ölmez hayatın sırlarını düşünmek ne kadar mest edicidir.

Hâlbuki her şeyi birlikte yaşadık diye düşünüyorsunuz: Acıları, hastalıkları, ölümleri, kıyımları Sevgileri de. Ne var ki, hayata bakışımız, olayları, olguları algılama biçimimiz, insanlar ve hayat karşısında duruşlarımız, durum alışlarımız ve tepkilerimiz, belki de yaratılışın özü, doğası gereği farklı oluyor. Hayat, acılar toplamı, yeryüzü acılar yurdu ya diyorsun, ağrılar bir yerlerden uç veriyor, kanatıyor... Aynı yerde duruyor, aynı şeyleri hissediyor, aynı üzüncüleri ve sevinçleri duyuyor görünmenize rağmen, çok yakından, içinden bakıldığında hiç de öyle olmadığını anlıyorsun...

12 Eylül'ün soğuk, sıkıntılı ve sarsıntılı günlerini yaşıyordum.

Darbe sonrası çalıştığım Erzurum Yapı Meslek ve Teknik Lisesi'nden Hınıs Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'na tayin edilmiştim. Sebebini ve hukukî dayanağını bilemiyordum ve zaten bunu öğrenmeye de hakkım yoktu. Dışından tırnağımdan artırarak yıllarca biriktirdiğim kitaplarım aranmış, yırtılmış, dağıtılmıştı. Rahmetli Fethi GEMUHLUOğLU Ağabey'in yerdeki çığnenmiş "Dostluk Üzerine" isimli kitabının yırtılmış bir sayfasındaki: "Hâl sâridir. Maraz da sâridir. Dilerim ve umarım ki, benim marazım sâri olmasın..." sözlerini zaviye belirleyip, kalbimin balansını da ona göre ayarlamıştım...

Tebliğati aldığımında, sükûtun çığlıkları hep sesimin önünde uğulduyor; "yeter artık" demek ta dilimin ucuna kadar geliyor ve tabiatımın cidarlarını zorluyordu. Ama kimseye bir şey demiyor/diyemiyordum. Allah'ın görüp bildiğini düşünüyor, olup bitenleri kaderin mutlak adaletine bağlıyor, bir iki yutkunuyor; sonra da yeniden bütün hiddet ve şiddetimi her zaman

muhabbetle çarpan kalbime emanet ediyordum. Karakter, düşünce ve üslûbunun hatırına herkesin yalandoğru sesini yükselttiği durumlarda ben bir “*Lâ Havle*” çekip “*Buna da eyvallah*” demekle yetiniyordum. Ben şahsen, bu hafakan ve heyecanları her hatırlayışımında öldüren bir mahkûmiyetin, çıldırtan bir mazlûmiyetin ve amansız bir mağduriyetin kurbanı olan bir kısım masum ağızların söylemek isteyip de söyleyemedikleri şeylerin boğazlarında düğümlenip onları boğuyor gibi olduğunu tahayyül etmiş ve ürpermişimdir.

Hınıs İlçesi’ne benim gibi bir grup öğretmenle gidip göreve başlamıştım. Yeis, yol kesen bir gulyabaniydi burada. Önce anadan, sonra dünyadan kopmuşum sanki. Bir hazin güz akşamı, yeniden gelir gibi dünyaya, dağlara ve düşen yapraklara dalıyordum. Bağlanıp kopup ve tekrar bağlanıyordum.

Sarı bir rüzgâr esiyordu ufuklarda.

Sadece okulun bahçesi değil, hayatı da boşaltan mevsimlik insanlar yine sırdı. Hele o ağaçlar yok mu? Demek ki bir daha güzdü. Yirmi üç yaşına basmıştı sararmış rüzgâr. Teneffüs zili garipliğimin yirmi üçüncü mutsuz yılını çalıyordu. Velhasıl garip bir yalnızlıktı.

—Hocam, ben bir şiir yazdım.

Yapraklar mı? Yirmi üç kez düşüp ve kalkmıştı yirmi üç kez. Mevsimin değil, gönülde baharın saltanatı devrilmişti. Enkazından yine o sevgili kırlangıcım çıkmıştı. Çocukluğumun ilk acısıydı. Düşer de tekrar kalkarmış meğer yapraklar. O nasıl da kanmıştı. Nasıl da birden, bahtiyar bir uykuyla geçivermişti kendinden. Yüreğime gömdüğüm yirmi üç yaşındaki ölü, kalkar diye yapraklar gibi bir bahar umudunla beklemiştim onca yıl.

Dumanlı bir güz gününde bahçemizdeki yaşlı bir kavak ağacının dalına vurarak altına düşmüştü. Nasıl

da düşmüştü! Ortalığı saran duman, o gün bugündür kafamın içinden de gitmemişti. Sanki gerçekte rüyayı birbirine karıştıran bir sihirbaz dumanıydı o. Bir garip tütsüydü. Hayatımda ilk garip gerçek ve ilk hatırlama rüya olarak o yumuşacak, uysal kırlangıç, her sonbahar ağaçların altına düşer ve her sonbahar yeniden ölürdü. Dirilmeden, canlanmadan, daldan iner, yorgun kederli gözlerini süzerek yumuverirdi.

– Hocam, ben bir şiir yazdım.

Ardından cansız yaprakların indiğini görünce, hiç titrememiş, ölümden hiç korkmayan bir teslimiyetle sadece yapraklara doğru şöyle bir bakmıştım o kadar. Ötesine berisine, hayat suyu çekilmiş yapraklar düşünce yalnızlık hüzünden de sıyrılmış, onun gözünden süzülen yaşları görmemiştim bile. Sonra soğumaya başlayan bedeni, gözlerinden ılık ılık sağılan yaşlarla ısınmıştı da birden umutlanıvermiştim. Gözün gözü görmediği sis içinde gözlerimin sadece kırlangıcı, sadece kırlangıcın ışısız gözlerini görüyordum. Boşa çıkan bir umutla da güz gazelleri arasında yitip gitmişti.

O acımasız yapraklar, sadece onun değil, benim de umudumun örtüsü olmuştu. Sonbahardı ve her şey bitmişti. İlk sevgim, ilk acım, meğer onun yaptığı bir bilgece işmiş. O, sessiz bir bilgeymiş de görmek için göz gerekmiş. Oysa gariplik! Öleceğini bildiği halde, hiç çırpınmamıştı. Yardım istememişti. Medet bir mihnet yüküymüş. Yirmi üç yıldır bana bunu söylemek için mi ölmüştü yirmi üç kez? Ölümünde bile yalnızlık. Artık ölmeyecekti. Bu bana söylediği bir ölümsüzlük tılsımıydı. Bu ölüm, sonuncu ölümdü.

II/ah tahammül! nereye kadar hırpalayacaksın kalbimi...

Öğrenciler merdivenlerden cıvı cıvı seslerle koşarak bahçeye çıkıyorlardı. Yağmurlu, soğuk bir gündü.

Ben de şimdi çok uzaklarda kalmış günlerimi düşünüyordum. Okulun bahçesindeki ankesörlü telefonun yanında öğretmenlerden birinin bir öğrenciyi dövdüğünü gördüm. Tanımıştım o öğrenciyi; sürekli bana yazdığı şiirlerini okumak isteyen Recai isimli küçük bir köy çocuğuydu. Koşup öğrenciyi öğretmenin elinden zorla almıştım ki, bu sefer benim yakama yapışmıştı:

– Bırak, disipline vereceğim onu, ben konuşma dedikçe o, ısrarla telefonda annesiyle Kürtçe konuşuyordu!

Ben, annesinin belki Türkçe bilmediğini, konuşmasında ne mahzurun olacağına söylediğimde,

– Suç olduğunu bilmiyor musun? Seni de şikâyet edeceğim, süründüreceğim hepinizi!

Diyerek hızla uzaklaştı oradan.

Zulmün aktörü, dublörü, suflörü, dekoru ve kostümü olmayı reddettiğim için görüntü dışıydım o an. Yine de zulmün türevlerinden hiçbirine katlanamadığımdan dolayı her şeye rağmen sonunda aşkın galip çıkacağına inanarak sürdürecektim yürüyüşümü...

Akşam, lojmana yorgun-argın gidip biraz uzanmıştım ki, kapı çaldı: iki asker *"yeni gelen Türkçe öğretmeni sen misin, seni acele komutanımız istiyor"* diyerek, aparatopar beni arabalarına atıp, bilmediğim bir yere götürdüler. Bodrum katı gibi bir yere indirilip, karanlık bir odaya kapadılar. Yapayalnızdım. Ne yapmıştım, niye buradaydım, bilemiyordum.

Bir köşede saatlerce ne olacağını bekliyordum.

Nemli, soğuk ve bunaltılı bir ortamdı.

Bütün darbelerin topluma hediye ettiği en iğrenç bir ahlak da, ispiyonculuk, iftira, kin ve intikam duygusuydu. Benim de, gerçeklere dayanmayan jurnale kurban

gittiğim anlaşılmaktaydı. Beni kimlerin jurnallediğini, biliyordum ama bu insanların kimliklerinin dillerinin ne önemi vardı ki. Çünkü bu bir ahlak, kişilik ve iman meselesiydi. Hem de benim kendilerine hep hayrım dokunmuş kimselerdi bunlar.

Aniden kapı açıldı ve dört-beş kişi içeri girerek tekmelemeye başladılar beni. Postal darbeleriyle yüzüm kan çanağına dönmüştü. Hem tekmeliyor, hem küfrediyorlardı. Gözlerim kararmıştı.

Aldıkları emirle bana küfrederek tekmeleyen, bu ad-sız ve namsız Mehmetçikler, üç kıtada hükümran olduğumuz neslimizin en güzide evlatlarıdır ve anaları onları askere gönderirken *“vatanına, milletine ve mukad-desatına kurban olsun”* diye ellerini kınalayıp uğurlamış, ardından da *“bak haa, arkadan vurulursan sana hakkımı helal etmem”* diye tembihlemeyi de ihmal etmemişlerdir biliyorum... Ne gam!

Kaygan, kırılğan ve savunmasızdım.

Gece beni yaşıyordu, ben geceyi.

Yıldızlar bir bir kayıyordu gökyüzünden. Zifiri karanlığa mı boğulacaktım yoksa? Okulum neredeydi? Okulumun garip öğrencileri neredeydi? Neredeydi Recai? Okulumuzun bahçesi onun garip halini iyi tanı-mıştı. Recai, çağır beni de. Umutlu gidişinin şiirini anlat binlerce kez. Bıkmadan, usanmadan seni dinleyeceğim. Kanlansın ayaklarım, huzur bulsun bedenim, ölümüm yaşamak olsun bu dünyada... Gel demeni bekliyorum.

Duyuyorum sesini, çağırına uyuyorum... Tebük çöllerindeyim sanki... Ya bu gece? Niye yakamdan düşmüyordu gecenin bin bir nazı? Doğrulup ve yürü-meliydim yeniden... Varsın gece yaşasın. Varsın karan-lıklar zindanlarda yaşasın. Ben yine sınıflarınıza koşa-cağım...

Yüzleri hüznle nakış nakış süslenmiş cennet sevdalıları! Ben geceyi burada, bu zindanda yaşarken, sizler de dünyanın zindanlığını kırıyorsunuzdur. Ben, özlemlerimle, zaferimle, atıye ait güçlerimle size katılma sabırsızlığında iken, siz Recai'nin benzerleri olarak, onun beni çağırdığı gibi çağıracaksınız. Belki çöllerde kurulmayacak ilk yurt. Belki sınırı avuçlarımızla bilecek ilk ülkemizin. Ama yüreklerimiz safları paylaşacak, idraklerimiz birleşecek. Yürüyüşlerimiz, köleliğe, zulme, efendi-uşak ayırımına son verecek... Mutlak hürlüğün ayırımına varan insanlık Recai'lerin dalgalandırdığı sancakların altına toplanacak... Toplanacak... Toplanacak... Derken, dünya yemyeşil, sizlerin bakirliğine dönüşecek. Şehadet hayat bilinecek, sevdalılar Şahadet üzerine anlatılacak... Aydın günlere, mutluluğa, gerçek huzura doğru topyekûn koşuşturulacak... Koşuşturacağız. Bekliyorum o günü bu gecedен.

Ağzımdan burnumdan oluk oluk kan akıyordu.

Bir insan, sırf omzunda rütbe olduğu için, elinde yetki ve silah bulunduğu için başkalarına işkence etme hakkını kendinde görmesi, hiçbir hayvana bile reva görülmeyen muameleleri insanlara reva görmesi, insanın yapabileceği bir iş olamazdı. İşkencehanede Filistin askısında İsrail askerinin Filistinli Müslümanlara yaptığı işkenceyi, kendi memleketinde kendi halkına yapan bir güvenlik(!) görevlisi, evine gidip acaba nasıl çocuklarına sarılır, nasıl yatağına uzanıp, hiçbir şey olmamış gibi, orada bağırıttığı insanların sesleri kulaklarında çınlamadan, görüntüleri gözünün önüne gelmeden normal bir insanmış gibi yatıp uyuyabilirdi? Bunu yapan kimselerin insan olarak anılması, ontolojik bir gerçekliğe işaret etmek içindir. Yoksa onların insanlıkla alakalarının kalmadığı çok aşikârdı.

Oysa geçmişte onun süngüsü, yüz defa iniltimizi dindirmiş ve ateşimize su serpmişti. Yakın tarihimizde

dahi kaç defa onda mazinin tebessüm eden çehresini ve yıldırımlaşan celadetini görmüştük. Eğer atik davranıp da yıllardan beri hazırlanan karanlık emellerin önüne geçmeseydi, bütün bir millet olarak inkisar içinde ağlamadan başka çaremiz kalmayacaktı.

Düşmanın açık bıraktığı kapılar, onların istediği yere çıkmaz mıydı? Yıllardır ihmal edilen bir coğrafyada *“İnsana eğilmeli, her kırık gönülle ilgilenilmeli”*, fikirlerini yüksek sesle söylediğin zaman bu sefer de birileri şimdiki gibi *“kötü niyetli!”* diyorlardı.

Yediğim her postal darbesinde, Yavuz Sultan Selim’in bir seferde ordusunu durdurup askerinin çantalarını kontrol etmesini hatırlıyordum. Hiçbirisinin torbasında geçilen bağ ve bahçelerden bir şey bulunmaması üzerine: *“Eğer bir tek askerinin çıkınında haram bir şey bulsaydım bu seferden vazgeçerdim.”* sözleri canlanıyordu zihnimde. İşte işte! Diyordum; *“Bütün umerâ-yı ekrâdı, İdris-i Bitlisî’nin gayretiyle savaşız Yavuz’a bağlayan ve Osmanlı’ya itaat ettiren sır”* buydu!

Ne konuşturuluyordum, ne de savunabiliyordum kendimi; kanlar ve ızdırap içindeydim.

Kahredici bir korku ve merakın pençesinde çaresizce bekliyordum. Bu durum ne kadar sürdü bilemiyorum... Nihayet baygın bir halde bırakıp gittiler beni. Ardından ürkütücü bir sessizlik yayıldı geceye. Kadınlarımız, çocuklarımız, anamız, babamız, koyunumuz, hayvanımız; dışarıda canlı adına ne varsa öldürülmüş de sinsice bizi de öldürmeye geliyorlardı sanki.

Gitmeliydim buralardan. Böyle yerlerden. Böyle dünyadan. Kaçmalıyım, bilinmeyen, varılmayan kasabalardan, tanınmayan insanların arasında kaybolmalıyım. Ne konuşacak mecal, ne dinleyecek takatim vardı. Kendimden, yüreğimdeki keşmekeşten kurtulup bir başka havaya nasıl uyacaktım ki?

Duygular sel gibi üstüme üstüme gelirken görme-
yen olmak diliyordum. Kaçmanın tufanına yaka kaptır-
maktansa, bulutların sisinde uyumayı arzuluyordum.
Dağların kar düşmüş yamaçlarına, zorluklara karşı
direnmek için soluklanmaya heves ediyordum. Berrak
akıntının gümüş kanatları altında, Kafdağı'nın ardında
saklanan olmak istiyordum. Ne mümkün!

Gece beni yaşıyor, ben geceyi. Zaman beni öğütü-
yordu, ben de zamanı... At başı gitmiyorduk, biliyor-
dum bu hakikati, ancak ardı sıra yürüdüğüm de söy-
lenemezdi. Acısı içime oturan dünyanın zindanında
yaşamak kolay değildi. Karanlıklar içinde olmak baş-
lı başına bir dertti. Hasretlerimin nostaljisi âlem içeri
âlemde.

Öğrencilerim...

Tavandaki lambanın ışıkları, demir kapılı haneme
yansırken, dünleri yeniden kurtarmak çare mi, değil
mi, bilemiyordum. Birbiriyle çelişik, birbiriyle katışık
hisleri, düşünceleri aynı anda yaşamak ne feciydi. Gü-
zeli, suratımın bir yanına, çirkini öbür tarafına resme-
dip, tek yüzlü olduğumu haykırmam, kime inandırıcı
gelebilirdi?

İllâ da öğrencilerim.

Buradaki karanlıklardan kaçış mıydı dünlere olan
özlemim? Mücadeleden, söz verdiğim öğrencilerimden
fırar mı ediyordum yoksa? Kimden korkuyordum ben?
Kim korkutuyordu yaralanmış yüreğimi? Belki hayır,
belki evet, bu neyi değiştirirdi peki? Gecenin pas tut-
muş çehresinde parlayan yıldızların şavkı, tel örgüyle
örülmüş pencereme düşerken, öğretmenliğimin yorul-
mak bilmez, pürneşe ikliminde, beynin rahminde rah-
metli düşünceler üretmeliydim. Dağlardan sicim sicim
uzanan derelerin, ırmakların renk cümbüşüne katılıp
bereketin ummanında zerre olabilmeliydim. Çağlayan-

ların uğultusuna kulak verip, dağlarımın eteklerinde baharın moruna, sarısına, yeşiline çalan çiçeklerinden buketler yapmalıydım öğrencilerim için...

Öğrencilerimin felahı için...

İnsanlık için...

III/ hiçbir tünel ebedi değildir

Üç karanlık geceden sonra iftiraya uğradığım anlaşılmış ve okuluma yeniden dönmüştüm.

Bu haksızlığın bedelini ben ve öğrencilerim ödemişti sadece...

Sabahın tazeliğini yeniden avuçlamıştım. Okulun bahçesindeki yaprakları yer yer sararmaya yüz tutmuş bir ağaç takılmıştı gözlerime. Kalın gövdesinden mavi boşluklara doğru dik ve keskin çizgilerle uzanıyordu dalları. Hiçbir şeyi umursamayan dimdik, sapasağlam kalın bir gövdesi vardı. Toprağa öyle oturmuştu ki; güçlü ve kendinden emindi. Dalların ucundaki yapraklar uzayan mavi boşluğa hızla koşuyorlardı sanki. Merdivenleri dolduran hayat dolu sesler bana sağlık vermişti. Dilimden sessizlik öğütlerken, gönülden bu çocuk coşkularıyla sarmaş dolaş olmuştum tekrar. Dünyaya yeniden gelmiş gibiydim.

Her darbe sonrası ülkemizde, gayesiz, meselesiz, duyarsız, nemelazımcı, dünya yansa bir çöp samanı yanmayacak yapıda ve şahsî çıkarlarından başka değer tanımayan insanların sayısı hızla artmaktaydı. Ama şükürler olsun ki bu vatanın gerçek sahipleri, "Ateş düştüğü yeri yakar." bencilliğine inat "Ateş nereye düşerse düşsün, beni yakar" âlicenaplığına kulak kesiliyorlardı.

Öğretmenler odasında uzaklara dalmıştım.

Birden anlamsız bir kakhaha fırlatıp, titremeye başlamıştım.

Yüzüme vurdular, başıma vurdular, sırtıma vurdular. Ah, bir ağlayabilseydim. İnsanların kimini azgın, sevgisiz, sürünen birer dalkavuk, kimini başkasının artığıyla otlanmaya amâde birer şahsiyet fukarası, kimini de zavallı birer budala hâl getiren çamursu, kaypak zeminler, darbe sonralarının en cazibeli tuzaklarıydı. Sosyal kurtarıcı görünümlü topluluklarsa, çamurların her görevi sardığı, insanların yıldızlar altında içten tükenişlere itildiği bir ülkede daima saf, kalender pek çok insanı derleyip bir araya getirecekti. Öyle de oldu. Hep öyle insanlar, hep öyle topluluklarda yer aldılar.

Çekilip selamet köşesine oturanlar, köpeklerin dışlerini, insanların ağızlarını bağladılar. Kâğıdı yırttılar, kalemi kırdılar. Kusur bulan insanların ellerinden dillerinden kurtuldular.

Ya dostluk? Hâlâ uzaklara bakıyordum.

IV/ inanç yüklü aydınlık

– Hocam, duymadınız galiba ben bir şiir yazdım.

Koridorların artık duymadığım uğultusu içinden bir öğrencinin biraz yardım isteyen, biraz da gururlu sesini duydum ve döndüm Recai’ydi bu. O ve ben Taşdiken’in “*Kuşlar Bir Kere Ölüür*” hikâyesinin uzak iki siluetiydik sanki. Recai’yle ontolojik olarak değil, ama bilinç ışınımında varlık tayflarını aşarak kendi bilincime ulaştığım bu cömert ve bereketli zaman noktasında, varlık ile var oluşun sahillerine varmıştım sanki...

– Hocam, ben biraz sizinle konuşmak istiyorum da. Donuk bir gülümsemeye karşılık verdim: “*Zil çaldı.*”

Okuldan çıktıktan sonra beraber yürüdük.

– Recai dedim.

– Buyurun hocam.

– Ne yazdın?

Kumral saf yüzlüydü Recai, sevimli biraz da çekingendi.

– Hani yaprak dökümü var ya hocam, bizimki de tıpkısı. Hep dağıldık. Evin işleyen eli oldum ben. Öyle bir şey...

Bu küçük köylü çocuğunu aldım, yer yer kırılmış, dökülmüş lojmanıma götürdüm. Belki biraz da kendimi görmüştüm onda. Bir şeyler konuşmak, biraz ilgilenmek, hiç olmazsa sevgisini açmak istiyordum. Bir şey geldi, yüreğim kilitlendi. Anlatmasına, içini dökmesine engel oldum. Hazır, bekâr işi yemeğimden ikram ettim bu küçük öğrencime.

– Recai dedim.

– Buyurun hocam.

– Ne yazdın?

Recai, gözlerini açtıktaki birkaç soğana dikmiş, öylece bakıp duruyordu. Hiç oralı olmayarak;

– Hocam dedi, isterseniz size soğan getireyim. İlk kez içten bir duyguyla gülümsedim.

– Sizin çok mu soğanınız?

– Ben davar güderken boş durmuyorum. Hep tarlalardan geçiyorum ya. Herkes soğanını topluyor. Tarlalarında artıkları kalıyor. Toplaya toplaya iki çuval kadar oluyor hocam. Hem de çuvallar benim boyumda. İster misiniz hocam?

– Sağ ol Recai.

– Ha duyarlarsa iyi olmaz değil mi? Yanlış anlarlar.

Ezikliğine rağmen hayat dolu, sevgi ve umut dolu bir çocuktu bu. Onunla olmak biraz ferahlık verdi. Tekrar sordum:

– Recai ne yazdın?

– Belki beğenmezsiniz ya hocam geçen gördüy-
düm.

Yardıma hazır, babacan bir yüzle;

– Neyi dedim.

Recai durdu. Kendinden büyük, bir sabit bakışla
gözlerimi yokladı. Biraz ilgisiz, biraz da acı bir sesle;

– Geçen dedi, bir ağacın dibine bir kırlangıç kuşu
düştü de ölüverdi.

Yüzüm birden değişerek atıldım:

– O kırlangıç yine mi öldü Recai?

Çocuk bendeki ani değişikliği görünce şaşırды, kork-
tu.

– Hayır hocam! Dedi. Kırlangıç bir kere öldü. Hem
kuşlar bir kere ölür.

Kocaman çinko bir uçuruma, kocaman metal bir par-
ça atılmış gibiydi. Uzun uzun içimde yankılandı sesi
sanki. Zorlama bir gayretle sesin yankısını gönlümde
susturmaya çalışıyordum. Elimi yüzümden geçirip, de-
rin bir nefes alarak, pencereye yürüdüm.

– Gidebilirsin Recai. Çocuk çıkınca mırıldandı:

– Ya insanlar?

Gözlerinin ışığı kaybolmuştu sanki. Yüzü kararmış-
tı. “Güzel olan yüreğimizdeki söylenmeyen sevgimizdir, Re-
cai!” diyemedim. Kelimelerim zincirlendi. Kelimelerim
buz tuttu.

Ve tekrar uzaklar... İçinde melâller saklı bir de
sükût...

Bazen heyecanlarımızın dozu azalsa da, hiçbir za-
man daimî inkıta söz konusu değildir; yarım ses, yarım

soluk, çeyrek sancı, çeyrek hafakan sinelerimiz sürekli içinde kor bulunan bir mangal gibidir. İncancımız bize her zaman farklı şeyler fısıldar, vicdanlarımız ayrı ayrı telden nağmeler dinletir. Ne var ki, bizimle aynı inanç ve aynı mefkûreyi paylaşmayanlar bütün bunlardan ne bir şey duyar ne de bir şey anlarlar.

Ah Recai! Şimdi sen, hayatın hicranına gömülmüş ve ağacın dibine düşüp ölen o kırlangıç gibi çırpınıyorsundur belki? Biliyorum sen, ben ve o kırlangıçtan başka bir kahramanı yok bu hikâyenin. Bizler umudu kırılmış bir neslin umuduyuz yine de, tan yerinin aydınlığı, sevginin taze gülleri ve baharın habercileriyiz.

Daha düne kadar tıpkı mezarlık görünümündeki bu dünya, şimdilerde kıpır kıpır hayatla tüleniyor ve bir "ba'sü ba'del mevt" şöleni yaşanıyor her yanda. İnsanların çehrelerinde daha belirgin bir uhrevîlik var. Artık hiçbir şeyi, "halli müşkil" bir bilmece gibi görmüyor; "ödediğimiz bedeller" aksine bütün varlığı canlı ve anlamlı bir resim gibi temaşa edebiliyor, bir kaside gibi seslendirebiliyor ve hemen her nesneyi daha bir farklı duyuyoruz.

Ufuklar bizi bekliyor Recai!

Aydınlık biziz...

Türkiye Üçüncüsü / Karabük

FINDIK KABUKLARI

Zehra KORKMAZ*

Zor günlerde öğretmenlik

Babam on çuval fındikkabuğu alıp getirmiş. Anemle küçük köy odasına sobayı da kurmuşlar. Sobayı fındikkabuklarıyla tutuşturacağım. Fındikkabukları çabucak, çıtır çıtır seslerle yanıyor. Oda sımsıcak. Sobanın üstüne güğümü koyuyoruz. Birazdan su kaynar, çayımızı demleriz. Ortalıkta birikmiş çer çöpü de sobaya atıyoruz. Köydeki evimde ilk gecem sımsıcak...

...

Öğretmenliğe başlamam bile çoğu kişiye göre hayaldi. Fotoğraflarımı başörtülü vereceğimi öğrendiklerinde 'gidip gelirsiniz başvurunuz kabul edilmez' demişlerdi. Yola babamla çıkmıştık. 'Bolu'yu görür geliriz, ne de olsa dede memleketi' diyorduk. Şimdi köylerden bir köyde Türkçe öğretmeniyim. Evet, sorunlar var ve olacağı benziyor. Ben yıka yıka giderim diyerek çıktığım yolda yapa yapa ilerlemişim ve şimdi buradayım. Hesaplara göre öğrenciliğim de bitmeyecekti. Sınav zamanı uzaklaştırma almış vizelere girememiştim. Sonra...

* 1975'te Karabük'te doğdu. Kayabaşı İlkokulunu, Fevzi Çakmak Ortaokulunu, Karabük İmam Hatip Lisesini, 1999'da Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. Bolu ve Düzce'de iki yıl Türkçe ve Edebiyat Öğretmenliği yaptı. Bir süre köşe yazıları yazdı. Deneme ve hikâyeleri çeşitli dergilerde yayımlandı. Yayımlanmış kitapları var. Halen Safranbolu'da yaşamaktadır.

Sonra dört ders hariç hepsinden bütünlemeye kalmıştım lakin bitmişti okul. Hesapların ötesinde bir hesap vardı ki bitmişti. Her gün öğrencilerin kimlik kontrolü yapılarak alındığı bir okula bir sene başörtüsüz fotoğraf vermemek için birkaç arkadaş kimliksiz girip çıkmıştık. Ben yıka yıka gidiyordum. Ama bir onaran vardı. Vardı ki yıktım dediğim taşlar arkamdan yerine konuluyordu.

Çıkışımı almak istediğimde karşıma yine başörtüsüz fotoğraf istekleriyle çıkmışlardı. Sene başında vermemiştim. şimdi verecek miydim? Sene başında kaybedeceğim belki bir şey yoktu zira okulu bırakıp gitmeyi düşünüyordum. Üç yıllık üniversite hayatımı, edebiyat öğretmenini olma hayallerimi bırakarak, yıkarak... Her şeye rağmen bitti okul lakin çıkışımı almam bir fotoğrafa kaldı. Vermezsem vermiyorlar. Dekana çıkıyorum, olmuyor. Hediye olsun diyorum, alamayan birine verirsiniz.

17 ağustos gece deprem olmuş. Sabah duyuyoruz. Arkadaşlarla Konya'dayız. Acı günler. Karabük'te yaşayan annemlerin de depremi hissettiklerini öğreniyorum. Duyarlılıklar hat safhada. Öğretmen olmayı beklemeye almıştım ama bazı arkadaşların deprem bölgesinde görev alma düşünceleri beni de harekete geçiriyor. Ev ve sınıf arkadaşım Güler'le çıkışımızı bir umut alabiliriz düşüncesiyle öğretmenlik başvurularının son günü okula gidiyoruz. Bizim bölümle ilgilenen bey yok. 'Deprem bölgesine gideceğiz zaten ve bugün öğretmenlik başvurularının son günü' dediğimizde öyle zannettik ki memurlar bizi deprem bölgesinden geldi sandılar. Sansınlar, bizim için ziyarı yok. Zaten bunu da çok sonra olayı değerlendirirken fark ediyoruz. Bize 'açın dolabı alın çıkışınızı' diyorlar. Açıyorum dolabı ve çıkışımı bulup alıyorum. Güler'in çıkışı yok. Okulu bitirdiği halde gelecek sene için dört aylık uzak-

laştırma cezası vermişler. Çıkışını ancak şubatta alabilecekmış. Bunun adı nasip. Başka başka nasipler.

Tüm gün yanımda Güler. İşlemlerimizi son anda yetiştiriyoruz ve ilk tercih yerim Bolu.

Sonrası... Başka yollara akıyoruz yol arkadaşım, arkadaşlarımla.

Çok sonra fark edeceğiz ki yoldan öte yol arkadaşımız biz.

DEPREMİN VURDUĞU VURAMADIĞI

Artık Bolu'nun Çilimli İlçesi Pırpır Köyü İlköğretim Okulu'nda Türkçe öğretmeniyim. Beş yüz haneli bir muhacir köyü burası. Şehir depremden çok etkilenmiş ama köyde depremin etkisi yok denecek kadar az. Görünürde hasar yok ama duygular ayakta. Köylülerin kalpleri de köylerinin ismi gibi her an pır pır. En ufak kıpırdanısta, en ufak gürültüde uçacaktı gibiler. Öğrencilerim depremle, deprem yardımıyla ilgili bir sürü soru soruyorlar. Oysa o konular yoktu benim geldiğim şehirde, şehirlerde.

Bir gün okula gidiyorum. 6. sınıflar beni kapıda kolonyayla karşılıyorlar. Derste de pek uslular. Ağızlarındaki baklayı sonra çıkarıyorlar. Okulun en yaramaz ve kalabalık sınıfı olduklarından Müdür Bey onlardan kendi rehber öğretmenlerini kendilerinin seçmelerini istemiş. Daha iyi dinlerler sözünü diye düşünmüş olmalı. Onlar da beni istemişler şimdi de kabul etmem için uğraşıyorlar. Kim kırabilir bu çocukları? Rehber öğretmenleri oluyorum. Sınıfın en yaramaz, elebaşını da sınıf başkanı seçiyoruz.

Bir gün öğle paydosunda namaz kılmak ve yemek için evimdeyim. Hafif bir sarsıntı oluyor. Bu sarsıntıları önemsemiyorum. Her gece köy uykuya daldığında zaten sarsılıyor. Sonra elektrikler kesiliyor. Kitabımı

kapatıp yatağıma büzölüyorum. Hemen hemen her gece oluyor. O yüzden gündüz vakti herkesle birlikte yaşıadığım bu sarsıntıyı gözümde hiç büyütmiyorum.

Bir bakıyorum bir erkek öğrencim kapımda. “—Ne oldu?” diyorum.

—Öğretmenim sizi korumaya geldim.

—Sen korkmuyor musun?

—Korkuyorum

HER AN HER ŞEY DEĐİŐEBİLİR

Okula gidip geliyorum. Ekim kasıma deviriyor. Derslere başörtülü girmem sorun oluyor. Hemen hemen her gün Müdür beni odasına çağırıyor. Olmadı başka başka öğretmenleri devreye sokarak beni başörtümü çıkarmam için iknaya çalışıyor.

Evimi tutana kadar Müdür Bey’in evinde kalmıştım. Eşi “Biz çocuk okutuyoruz!” demiőtti. Benim başörtümün onların çocuklarını okutmalarına ne gibi olumsuz etkisi olabilirdi? Korkuları büyüyor büyüyordu. Büyüdükçe başörtüm sorun oluyordu zira *Müdür Bey konuşabileceği herkese başörtülü bir öğretmenim var diyerek dertleniyordu*. Böylece duymayanlar da duyuyor, bilmeyenler öğreniyordu. Bir gün bazı siyasiler ziyaretime geliyor desteklerini bildiriyorlardı, başka bir gün kendimi Belediye Başkanı’yla görüşmede buluyordum.

Ben gidebildiğim yere kadar dimdik gitmeye kararlıydım. Ne de olsa bir yapan var. Var biliyordum ama yapmasa ne çıkar? Var ya yeter.

Bu arada Topçular köyünde de derslere başlıyorum. O okuldan da bize öğretmenler geliyor. Topçular “manav” köyü. Burada yerli halka “manav” diyorlar diğerlerine de “maacir.”

Bir gün öğrencimin biri ısrarla “Öğretmenim siz ma-
acir misiniz?” diye soruyor. Hayır değilim diyorum.
“Aaa öğretmen manavmış, öğretmen manavmış!” diye
elini sallayarak gidiyor.

Düşünüyorum. Anladıkları şekilde değil ama mu-
hacirim ben. Dünyadan muhacirim. Şehrimden muha-
cirim. Mesleğimden muhacirim. Yarınımdan muhaci-
rim. Her an her şey bitebilir. Sobam sönebilir. Sobamın
üstündeki güğümün sesi kesilebilir. Fındikkabukları-
nın çıtırtısı kesilebilir.

Sarsıntılar biter.

Bu şehirde miyim şimdi ben, bu köyde miyim?

Bu şehir, bu köy bende mi yoksa?

Gideceğim bir gün. Giderken bu şehri, bu köyü de
getirir miyim?

Kendimi bırakıp şehri alır gider miyim?

Her an her şey biter mi, başlar mı?

BİR SABAH UÇMAK HAYATA PIR PIR

Ekim sabahları soğuk oluyor. Sabahları soba yakma-
ya vaktim olmadığından küçük ısıtıcımla ısınıp çıkıyo-
rum. Bu sabah yine okula çıkmak için hazırlığımı yapı-
yordum. Bahçeden çocuk sesleri geldi. Az sonra kapım
çalındı. Baktım altıncı sınıftan birkaç erkek öğrencim
minik avuçlarında küçük bir serçe kuşuyla kapımdalar.
Korkmuş belki serçe. Belki üşümüş. Pır pır eder yüreği.
Pır pır çocuklarıminin yüreği...

Neler olduğunu anlamaya çalışıyor, soruyorum.

—Öğretmenim, bu serçeyi sabah sınıfımızda bulduk.
Tutup size getirdik. Özgürlüğüne sizin ellerinizden ka-
vuşsun istiyoruz.

Minik serçe pır pır uçuyor.

Minik serçe özgür lakin benim özgürlüğüme her gün biraz daha engel olmaya çalışıyorlar. Her gün ayağıma taktıkları prangaların ağırlığını sanki daha bir artırıyorlar.

Boğazım ağrıyor, sesim çatal çıkıyor. Farenjit olabilirmişim. Öğretmen hastalığı diyorlar. Sene başında olması normalmiş. Sevk alıp ilçeye doktora gitmek istiyorum. Müdür Bey sevk vermiyor. Benim için müfettiş istemiş. Müfettiş gelirse ve beni okulda bulamazsa ne dermiş? Hoca Hanım hasta, sevk alıp doktora gitti diyemiyor. Demiyor. Hasta olmak bir hak değil, mağduriyet ama benim böyle bir mağduriyeti bile yaşamaya hakkım yok. Kekik getirmiştım memleketten. Akşamları demleyip içiyorum. Belki iyi gelir.

Rehber öğretmenleri olduğum altıncı sınıf âdet edindi. Her sabah okula geldiğimi gördüklerinde bahçede sıra olmuş olsalar bile koşa koşa önüme gelerek bana sarılıyorlar. Sonra içlerinden biri bir kere daha sarılıyor. Hadi bakalım diğerleri de ikinciye başlıyor.

Öğrencilerimin bu sevgisi ilkokul öğrencilerinin ilgisini çekiyor. Yavaş yavaş bana yaklaşmaya başlıyorlar. Oysa onların derslerine girmiyorum. Ev sahibimin küçük kızı Nilüfer de dördüncü sınıfta okuyor. Bazen benim dert ortağım, sırdaşım, arkadaşım. Arkadaşlarını da bazen bana getiriyor. Konuşup sohbet ediyoruz. Kitaplardan, büyüyünce ne olacaklarından ve şiiirden...

Dostum şiir kulübünün tohumları böyle böyle atılıyor. Zamanla şiir konuşmakla kalmıyor şiir defteri tutmaya başlıyoruz. Defterimize bir şiir yazıyor sonra o şiiri ezberliyoruz. İlk şiirimiz Ümit Yaşar Oğuzcan'dan "Son Mektup" şiiri. Son mısraında "ölürsem ölme, sensiz edemem" diyor. Özellikle bu mısra çocukların hoşuna gidiyor. Zaman zaman birbirlerine söylüyorlar. Bu arada kulübümüz gittikçe büyüyor. İkinci sınıf

öğrencisi bile var. Anneler de işin içine giriyor. Kulübümüzü evlerine alıyorlar. Tabi çocukların annelerini de. Bizim şiir günlerimiz annelerin de oturma günleri haline geliyor. Biz bir tarafta şiirimizi yazıp ezberimizi veriyoruz. Onlar bir tarafta sohbet ediyor. Sonra çaylar, pastalar, mısır kavurgaları...

Bazen ortak sohbetler ediyoruz hem annelerle hem şairlerle.

SORULAR CEVAPLAR

Bugün 10 Kasım. Birazdan saat dokuzu beş geçecek. Anma programı başlayacak. Müdür Bey beni çağırıyor. “—Hoca Hanım, biliyorsunuz durumlar hassas. Törene katılmanız iyi olur.”

Atatürk’ü anamayacak mıyım? Başörtülüler anamıyor mu? O başörtülülerin atası değil mi?

Sorular çok. Cevaplar yok. Soru sormaya niyetim de yok. “İzninizle Müdür Bey”

Evime geliyorum. İçimdeki alevi su söndürür. Abdest alıyorum. Kur’an okuyayım diyorum. Kapım çalıyor. Öğrencilerim törenden kaçıp bana gelmişler. “—Ne işiniz var burada? Tören başlamıştır, sizin orda olmanız gerek.” “—*Öğretmenim, tören diyorsunuz. Törende şimdi konuşmalar olacak. Atatürk’ü anlatacaklar. Diyecekler ki Atatürk özgürlük getirdi. Kadınları zor durumdan kurtardı. Onun sayesinde okuyup öğretmen oluyorlar. Madem özgürlük var siz neden buradasınız. Neden törene katılmıyorsunuz?*”

Neden? Sormadığım sorular çocuklarımın ağzından dökülüyor.

Cevaplar yok. Soruların cevabı yok lakin yaşananların cevabı burada, bu sözlerde. Ne yaşadığımı biliyorlar. Soru sormuyorlar, cevap veriyorlar.

Soruları cevaplayan biri var.

Topçular köyünde derslere devam ediyorum. Müdür Bey derslere başörtülü girmemle ilgili sıkıntısını tez zamanda dile getiriyor.

Bir gün odasına çağırıyor. Endişeli soruyor:

—Hoca Hanım, siz bu öğrencilere ne söylüyorsunuz? Verecek cevap bulamıyorum çünkü soruyu anlamıyorum. Devam ediyor:

—Baksanıza okula başörtülü geliyorlar. Derslerde yakalarında başörtüyle oturuyorlar. “Dikkatimi çekmemiştir. Öyleyse bile bunun benimle ya da öğrettiklerimle ilgisi nedir?

Bu çocuklar okul dışında evlerinde, köylerinde nasıllar? Başlarını örterler mi?

—Örterler.

—O hâlde nasılsalar öyle gelmişler. Bu konuda ben onlara bir şey söylemedim.

Çocuk demek benim için renk demektir. Envai renk. Dünyanın bütün renklerinden geçtim cennetin renkleri demektir. O yüzden başlarındaki örtüleri, farklı kıyafetleri Müdür Bey söylemese dikkatimi çekmezdi. Dikkat edince gördüm. Derslerde yakalarına indiriyorlar. Eve gelip giderken ve teneffüslerde başlarına çekiyorlar. Kimi öğrenciler de kaşkolunu sarıyor başına ya da beresini takıyor. Hava soğuk. Kendime öğrencilerimin okula başörtülü gelmelerini sağlamak gibi bir görev edinmemiştim ama çocukların kendilerini olduğu gibi en doğal halleriyle gösterebilme cesaretlerini de içten içe alkışlıyordum.

Topçular İlköğretim’den Kadir’i anlatmadan geçemeyeceğim. Kadir, altıncı sınıflardan renkli gözlü, uzun kirpikli, ufak tefek bir çocuk... Dayaağı almış, hakaret-

ler duymuş bir çocuk. İlgi çekmek için kalem ucu yiyor ama arkadaşları bunu bana söylediklerinde pek de ilgili olmuyorum. Derste kalkıp sınıfta dolaşiyor. Bu durumu da dikkatimi çekmiyor. Yerine otur demiyorum. Kızıp bağırmiyorum. Bir müddet sonra kendisi yerine geçip oturuyor. Sanırım yavaş yavaş barışıyoruz.

Öğrencilerimden kendilerini ve ailelerini anlattıkları bir kompozisyon yazmalarını istiyorum. Kadir de hikâyesini getirip veriyor. Öğretmenlerden öğrendiğime göre Kadir ilk defa ödev yapmış. Seviniyorum lakin hikâyesini okurken sevincim yarım kalıyor. Çoğunlukla babasını anlatmış. Onun kendisini ne kadar çok sevdiğini, birlikte neler neler yaptıklarını... Hayallerini sadece hayallerini anlattığını biliyorum. Hakikat bambaşka biliyorum.

KAYMAKAM BEY KÖYLERİ GEZERKEN

Pırpır köyündeki okulumda dersteyim. Müdür Bey dersimi bölerek beni dışarıya çağırıyor. Okula benim için *jandarma geldiğini, derslere başörtülü girmeme çok kızdıklarını, neredeyse dersi basacaklarını fakat kaymakamın engel olduğunu söylüyor. Jandarma... Dersi basmak... Öğretmeni sınıftan atmak... Ya müdürün dersimi bölmesi...*

Manalı değil. Akıl işi değil. Asla bir araya gelmez, gelmemeli bu kelimeler, bu cümleler, bu eylemler. Müdür Bey'in abartması ya da üzerimdeki baskıyı artırmak için korkutması olabilir diye düşünüyorum.

—Ben buradayım Müdür Bey. İsteyen gelebilir. Dersimi dinleyebilir. Müsaadenizle! Diyerek sınıfıma giriyorum.

“Kaldırımlar çilekeş yalnızların annesi”

Derse devam ediyoruz. Jandarma neden gelir bir köye, bir okula?

“Kaldırımlar duyulur ses kesilince sesi”

Kaymakam da gelmiş. Onunla gelmiş olabilirler mi? Benimle ne ilgileri var? “Kaldırımlar içimde yaşamış bir insandır”

/.../

Eve giderken düşünceliyim. Okulun hemen yanında oturan Esmâ Teyze’yle karşılaşırız. Bu hâlimin nedenini soruyor. Okula jandarmanın geldiğini neredeyse dersimi basacağını söylüyorum. Sonra öğrencilerimle yavaş yavaş evime doğru gidiyorum. Eve geldiğimde ev sahibim beni bahçe kapısında karşıyor. Geçmiş olsun diyor, telaşlı. Komşulardan da gelenler var.

—Jandarma çağırılmış Müdür senin için. Dersini basmış.

—Öyle mi olmuş? Olsun bakalım, olanda hayır vardır.

Akşam bütün köy bu olayla çalkalanıyor. Müdüre baskı üzerine baskı geliyor. Bunun için jandarma mı gelirmiş? Eşkiya mı varmış köyde? Yapılan hem öğretmene hem köylüye saygısızlıkmuş. Müdür Bey’i epeyce bunaltıyorlar. Bu gece köy depremle değil bu olayla sallanıyor.

Ertesi sabah ev sahibimin büyük kızı ve arkadaşı bende kahvaltıda. Müdür geliyor, birlikte ilçeye gideceğimizi söylüyor. Hazırlanıp çıkıyorum. Beni kaymakamlığa götürüyor. Kaymakam vekiline çıkıyoruz. Konuşuyor Vekil Bey, anlatıyor, anlatamıyor. Konuşuyor. Cümlelerinde dünkü olayın izahı var. Kaymakam deprem sonrası köyleri gezmeye, jandarma da ona eşlik ediyormuş. Bana nasihat etmek istemişler ama olay yanlış anlaşılmuş. Yanlış anlatılmış. Sözlerinin devamını dinleyemiyorum. Yıllardır duyduğum cümleler. Konu aynı tamam da kelimeler de aynı. Cümlelerin

dizilişi bile aynı. Dinlemiyorum, tepki vermiyorum. Dinlesem çıldırabilirim. Haykırabilirim. Konuşsam tartışabilirim. Kime ne anlatabilirim? Susuyor, dinler, anlar görünüyorum.

Bu ikna söylevleri beni kaybetmemek adına ya ne kadar sevenim varmış diye düşünüyorum. Kolay mı memur olmak? Susuyorum. Silinir mi bir çırpıda? Susuyorum. Bizim gibiler hep kaçacak mı?

Susuyorum. Vatan hizmet bekliyor.

Susuyorum. Ortalık kimlere kalacak? Sen devlet memurusun. Devlete satılmışsın. Günah devletin günahı...

Susuyorum.

Yeterince konuştuğuna, beni ikna ettiğine kanaat getirince kalkıp gidiyor.

Bu sefer İl Milli Eğitim Müdürü ikna söylevine başlıyor. İlk önce o da köydeki olayı anlatıyor. Yanlış anlaşıldığını, gereksiz yere büyütüldüğünü söylüyor. Sonrası bilindik ezberlediğim cümleler. Ben de onu gözlemliyorum. Masada ve ayakta ne kadar farklı durduğu dikkatimi çekiyor. Masada otururken daha ihtişamlı duruyor. Sanki kendine daha fazla güveniyor. Ayakta daha cılız ve güvensiz duruyor. O makam mı büyütüyor onu, o masa mı ihtişam ve güven veriyor. O da sözlerini bitirince çıkıyor.

Müdür Bey'le kalıyoruz. Şimdi o başlıyor söylevine. Belli ki konuyu iyice anladığımı garantiye almak istiyor. Anlatıyor anlatıyor. Göz kapaklarım ağırlaşıyor. Odaya dalıyorum uyumamak için. Masanın üstündeki yalnız çiçeğe...

/.../

Böyle resmî, gri odalarda ne kadar yalnız çiçekler.

/.../

Sabah Topçular'a gitmem gerek. Müdür görmeden servise binmek istiyorum lakin tam kapıda yakalıyor.

—Öğretmen hanım kararınız nedir? Diye soruyor. Belli ki dünkü konuşmalardan sonra fikrimi ve eylemi mi değiştireceğimi umuyor.

—Benim kararım belli Müdür Bey... Deyip servise biniyorum ve diğer okuluma gidiyorum.

Topçular köyündeki görevim fazla sürmüyor. Sabahlardan bir sabah Müdür odasına çağırıyor. Zaten sı-nıftan çok idarede oluyorum. Derslere başörtülü girmemin suç olduğunu bu sebeple Topçular İlköğretim'deki ek ders olarak yaptığım derslerin artık sona erdiğini tebliğ ediyor.

Güle güle Topçular Köyü. Güle güle çocuklar. Güle güle Kadir.

KARAR İÇİNDE KARARLAR

Pırpır'da öğretmenliğim sıkıntılı da olsa devam ediyor. Bir saat dersteysen bir saat müdür odasındayım. Konuşuyor, dinliyorum. Susuyor sadece dinliyorum. Bazen dinler görünüyorum. Cümlelerini ezberlemişim. Kelimeler bile değişmiyor. Ses tonu ve jest mimikler bile aynı. Günlük gidiyor müdürümü dinliyorum. Ne yapayım yasalar böyle. Dinliyorum. Ben de imam hatipliyim. Dinliyorum. İstemez miyim siz de böyle giresiniz? Dinliyorum...

Hastalığım da devam ediyor. Bir müddet için rapor alıp memleketime gidip tedavime bakmak istiyorum. Belediye Başkan'ının devreye girmesiyle sevk alabiliyorum. İlgili bir insan ki takip ediyor durumumu ve kendiliğinden devreye giriyor. İlçeye doktora gidiyorum. Doktor muayene ediyor rapor yazacak. Bu esnada

telefon geliyor. Tepki ve konuşmalardan görüşmenin benimle ilgili olduğunu anlıyorum. Nitekim bana dönüyor.

—Hoca Hanım Millî Eğitim Şube Müdürü arıyor. Sizinle ilgili hassas bir durum varmış onu bildirdi. Şimdi Hoca Hanım, size rapor veririm lakin bir söz vermeniz gerekiyor. Raporunuz bitip de öğretmenliğe döndüğünüzde derslere başörtünüzü çıkararak gireceksiniz. Söz verirseniz size bir yıllık rapor vereyim, gidin gelmeyin. Bu konuda söz vermezseniz yapabileceğim bir şey yok!

Duygular, düşünceler sökün ediyor içerime. Bir senelik rapor alacağım. Sadece bir söz verme karşılığında. Bu sözü tutar mıyım? Asla tutmam, başörtümü çıkarmam. O zaman yapmayacağım bir şeyi söylemiş olacağım. Ağzımdan çıkan söz yazılacak. Yapmayacağım bir şey için yapacağım diyemem.

Sonra yapmayacak dahi olsam başımı açacağım diyemem. Söz de bir tür eylemdir. Günahı ve sevabı, hayrı ve şerri olduğuna, güzeli ve çirkinini olduğuna göre o da bir eylemdir. Doktorun yanından rapor almadan çıkıyorum.

Bu arada babam millî eğitimdekilerle şiddetli, haretli bir telefon görüşmesi yapmış. Kızının işi bitti artık gibi sözler geçmiş konuşmalarında. Babam bu konuşmayı benimle çok sonra paylaşıyor. Bana hafta sonu orda kalma iki günlüğüne de olsa gel diyor.

BİR ŞEHİR BIRAKMAK ARDINDA

Bugün 12 Kasım Cuma. Sabahtan derslerime giriyorum. Öğleden sonra memlekete gideceğim. Ev sahibimin altı yıldır yatalak vaziyette olan hastası Şaban Amca bugün kötü. Komşulardan da gelenlerle başında Kur'an okuyorlar. Bir şeyler söylemek ister gibi bakı-

yor. Söylemek istiyor söyleyemiyor. Telaşlı bakıyor, endişeli bakıyor. Anlatmak istiyor anlatamıyor. Bir müddet o gözlere bakıyorum. Belki döndüğümde... Sanki sadece gözleri ona ait. Bakışları ona ait. Onlarla konuşuyor, onlarla görüyor, onlarla anlıyor. Bizim anladığımız manada bakmıyor, görmüyor, anlatmıyor. Sanki çok başka yerlere bakıyor. Çok başka yerleri görüyor. Anlatmak istiyor, anlatamıyor.

Yola çıkıyorum ve akşam evdeyim. Akşam namazımı kılıp yemeğe oturuyorum. Aklıma Şaban Amca geliyor. Anneme bir arayım diyorum. Annem sen yemeğini ye ben arayıp sorayım diyor. Telefon ahizesini kaldırıyor. Şiddetli bir sarsıntı oluyor. Güzel sallanıyoruz. Düzce'de bile bu kadar büyüğünü yaşamamıştım. Aşağıya iniyoruz. İnerken annem yakınlarda bir yerler gitti diyor. İçim cız ediyor. Yirmi dakika kadar aşağıda durup eve çıkıyoruz. Televizyonu açıyoruz ne görelim Düzce sallanmış. Çok değil birkaç saat önce geçtiğim yollar, geride bıraktığım yollar ardımdan dürülmüş. Evler yıkılmış, şehir çökmüş. Ardımda bir enkaz bırakmış gibiyim. Ardımda sıfırlayıp gelmiş gibiyim. Köyü merak ediyoruz. Ev sahibimi arıyorum fakat telefonlar cevap vermiyor. Haberler, haberler, haberler... Yıkıntılar, acılar, gözyaşları...

Ben böyle mi bıraktım seni?

Şimdi ben nerdeyim orada, sen neredesin şehir? Var mısın yok musun şehir?

Köye ancak sabah namazında ulaşabiliyorum. Köyde bir hasar yokmuş. Evler iyiymiş, insanlar iyiymiş. Okulda ve sağlık ocağında hasar varmış. Sağlık ocağının lojmanında kalan bir bayan öğretmen korkudan kendisini balkondan atınca bacakları kırılmış. Başka da bir şey yokmuş köyde ve köydekilerde. Şaban Amca da iyiymiş. Ailecek bahçede kurulu olan çadıra geçmişler?

Anlatmak istediğin neydi Şaban Amca?

/.../

Okullar süresiz tatil. Memleketimdeyim. Orada kalan Karabüklü öğretmenler günler sonra çok zor şartlarda memleketlerine gelebilmişler. Bir zaman sonra Safranbolu Belediyesi'nin yardım konvoyuna katılarak babamla Düzce'ye gidiyoruz. Konvoy işi bitince dönüyor biz de babamla köye geçiyoruz. Şehir bir harabeyi andırıyor. Bir şehrin kalıntısı üzerinde dolaşıyorsun şehirde. Sanki dün burada bir pazar kurulu değildi. Gidenler gelenler yoktu. Yürüyenler koşanlar yoktu. Konuşanlar gülenler yoktu.

Daha dün bir şenlik yok muydu burada?

Bir yapan olduğu gibi bir yıkan da var.

Yapılırken nelerin yıkıldığını bilmediğimiz gibi yıkılırken nelerin yapıldığını da bilmiyoruz.

Köyde bir şey yok ama herkes korkudan çadırda kalıyor. Ev sahibimin öğretmen erkek kardeşi depremde vefat etmiş. Biz babamla evde kalıyor çadıra geçmiyoruz. İki deprem geçirmiş hasar almamış bir evdeyiz. O korkunç sarsıntıyı yaşasaydık yine evde kalabilir miydik bilmiyorum?

/.../

Bugün 24 Kasım Öğretmenler Günü. Depremin ardındaki bir köyde öğrencilerimleym. İlk öğretmenler günüm benim. Bu hâlde de olsak öğrencilerimleym ya. Onlarsa bırakın öğretmenler gününü haftanın hangi günü olduğunun bile farkında değiller.

DEPREMDEN SONRA

Depremin üzerinden bir hayli zaman geçti. Köydeyim. Okullar açıldı. İlçemiz Çilimli ve köyümüz il olan Düzce'ye bağlandı. Okulun bahçesine çadır kurulmuş.

Derslere bu çadır sınıflarda devam edilecek. Sabahtan ve öğleden sonra olmak üzere ikili eğitime geçildi. İlk sınıflar sabahtan, orta sınıflar öğleden sonra derslere girecek. Bazı öğretmenler tayin isteyerek köyden gitmişler. Derslerim öğleden sonra ama Müdür Bey derslere girmeme engel oluyor. Başörtülü girmem suçmuş, müfettiş gelene kadar bekleyecektim.

Depremden sonra köy değişmiş, şehir değişmiş. Taşlar yerinden oynamış. Dengeler değişmiş. Değişmeyen tek şey kalpler sanki. Taştan daha katı kalpler ve yasaklar, suçlar...

Öğleden sonraları okula gidiyorum, haftada on beş saat vakit geçiriyorum. Öğrencilerimle ders aralarında birlikte oluyorum. Bu arada Türkçe derslerine aslında sınıf öğretmeni olan müdür beyle sosyal bilgiler öğretmeni giriyor. Bazı konuları anlatıyorum ona, vereceği ödev konularında yardımcı oluyorum. Ders araları iyi de ders saatleri uzadıkça uzuyor. Öğretmenler odası olarak kurulan çadırda kitap okuyorum, boş bahçede dolaşıyorum, sobaya odun atıyorum. Ah durmak ve beklemek nasıl da yoruyor. Çalışmak ne ki durmak yoruyor. Sonra sonra ilk sınıflardaki öğrenciler okula gelmeye başlıyor. Şiir kulübümüzden öğrenciler de geliyor. Boş iki çadır var. O çadırlarda önceki faaliyetlerimize devam etmeye başlıyoruz. Artık bezden de olsa bir sınıfımız da var. Sınıfımızda tahtamız, sıralarımız. Gelsin şiirler, kitaplar, masallar... Burası bizim şiir dünyamız.

Bir sabah şehre iniyorum. Niyetim kütüphaneye gidip çocuklar için kitaplar almak. Kütüphanenin işlemediğini görüyorum. Bahçesinde de yardım için gelen üniversite öğrencilerinin çadırları var. Gençlerle tanışıyorum. İçlerinde bir yerlerde hissetmişler acıyı kalkıp gelmişler. Yardımlarla gelen kitaplardan bana verebileceklerini söylüyorlar. Kabul ediyorum. Şiirler, masal-

lar, hikâyeler, romanlar, derslere yardımcı kitaplar... Çocuk kitapları hepsi... Şu da olsun bu da derken bir çuval kitabım oluyor. Gençlerden biri sırtlanıyor, köy dolmuşuna kadar kitapları taşıyor. Köye elimde bir çuval kitapla dönüyorum. Kitapçı öğretmen mi oldum?

Çocuklar tez zamanda elimde kitaplar olduğunu haber alıyor. Evim halk kütüphanesi gibi oluyor. Sürekli birileri kitap almaya geliyor. Böyle olmayacak bir düzene koymalı ama nasıl? Bu durum komşuların da ilgisini çekiyor. Evimin yanında tuhafiye açılmak için hazırlanmış ama açılmamış boş bir dükkân var. Dükkânın sahibi orayı kütüphane olarak kullanabileceğimizi söylüyor. Bu çok güzel... Seve seve kabul ediyoruz. Zaten raflar hazır. Kahvehane masa ve sandalye veriyor. Aneler masalarımız için çiçekler ve örtüler veriyor. Bir de kütüphane defteri alıyoruz. Nöbetçi öğrencilerimizi de ayarlıyoruz. Artık "Dostum Kütüphanesi" köyümüz için hazır.

Çocuklar çok hevesliler. Görevli kartları hazırlıyoruz. Sen yapacaksın ben yapacağım kavgaları bile oluyor aralarında. Annelerin de uğrak yeri oluyor. Öğretmen arkadaşlar da arada çayımızı içmeye geliyorlar. Pastamız böreğimiz her daim hazır.

Kitapları veren gençlerle de irtibatım sürüyor. Şehre inince yanlarına uğruyorum. Şehre indiğim günlerden bir akşam eve döndüğümde ev sahibim bugün sürekli çocukların gelip beni sorduklarını söylüyor. Sözlerini bitirirken çocuklar kapımda beliriyor. Beşinci sınıftan çocuklar. Öğretmenleri derste Zehra Öğretmenin grubuma katılanlar kimler diye sormuş. Köyden öğrenciler zaten hep gruptalar. Söylemişler kendilerini. Sonra komik sorular sormuş.

—Zehra Öğretmen size okumayın mı diyor? Zehra Öğretmen size çarşaf giyin mi diyor? Sorular komik ama cevaplar ciddi ve büyük.

—Zehra öğretmenimiz kendisi okuyup öğretmen olmuş. Hem biz onunla kitaplar okuyoruz. Kütüphane açıyoruz. Neden bize okumayın desin?

—Zehra öğretmenimiz kendisi çarşaf giymiyor ki bize neden çarşaf giyin desin? Çocukların faaliyetlere katılmalarını yasaklıyor. Siz ne düşünöyorsunuz diyorum.

—Okul dışında yaptıklarımıza karışabilir mi öğretmenim? Diyolar.

Kulübümüz büyüyerek yoluna devam ediyor. Oyuna yetenekli çocuklarla da dostum tiyatro kulübünü kuruyoruz. Okul yıllarında arkadaşlarla oynadığımız bir komedi oyununu çocuklara uyarlayıp oynatıyorum.

Bu arada beklenen müfettişler nihayet geliyor. Benimle görüşüp gidiyorlar. Artık işlemler yapılır ve öğretmenlikten atılırım diye düşünüyorum. Buraya kadarmış. Okul çıkışında biraz uzaklaşmak isteyerek şehre gidiyorum.

Ertesi sabah Müdür Bey evime geliyor. Elindeki zarfı tebliğ edip gidiyor. Zarfı açıyorum. Kesin atılma kararım diye düşündüğüm zarftan görevlendirme yazısı çıkıyor. Okulun idarî işlerinde Müdür Bey'e yardımcı olmak üzere görevlendirilmişim.

/.../

Deprem sonrasında okul düzenli devam edemiyor. Sarsıntılar oluyor. Biraz güçlü bir sarsıntı olsa anneler çocuklarını okula göndermiyor. Deprem tatili oluyor. Kış da sert geçiyor. Köy, şehir beyazlara bürünüyor, köy yolları kapanıyor. Diğer köylerden taşımali eğitimle gelen öğrenciler gelemeyince okul yine tatil oluyor. Bir hafta okul olsa bir hafta tatil oluyor. Sık sık elektrikler de kesiliyor. Köylüler akşamları büyük çadırlarda toplanıyor. Ev sahibim nereye giderse beni de gö-

türüyor. Neredeyse on bir on ikiye kadar oturuyoruz. Çaylar içiliyor, mısır patlatılıyor. Kadınlar bir tarafta erkekler bir tarafta eski günlerdeki gibi sohbetler ediliyor. Gece evime geliyorum. Köy, gecenin karanlık, soğuk, sesiz koynuna girerken ben fındıkkabuklarımla sobamı tutuşturuyorum. Fındıkkabukları sönene ya da bir sarsıntı olup da elektrikler kesilinceye kadar kitap okuyorum. Yarın diyeceğim ki “Dün gece sallandık.” “Yaa niye söylemedin?” diyecekler.

Sallandık geçti gitti. Önceki gece olduğu gibi... Bir önceki gece olduğu gibi...

Fındıkkabuklarımla sesleri kesiliyor. Sobam sönüyor. Işığı kendim kapatıyorum. Perdeyi aralıyorum. Ay ışığıyla uykuya dalıyorum.

FINDIKKABUKLARIM SÖNÜYOR

Yaz tatilinde memleketimdeyim. Ağustos ayı. Evime bir zarf geliyor. Öğretmenlik vazifemin artık bittiğini haber veriyor. Sonra... Sonra yıllar sonra af çıkıyor. Bu sefer Bolu’da bir lisede edebiyat öğretmenliğine başlıyorum fakat yine görevimi yapamıyorum. İlk görev yerim olan köyde Müdür Bey disiplinsizlik nedeniyle stajyerliğimi kaldırmamış. Bunu fırsat bilip derslere almıyorlar. O lise bu lise Bolu’yu dolaşıyorum ve altı ay kadar sonra tekrar görevden alınıyorum.

/.../

Şu anda hâlâ göreve başlayabilmiş değilim. Hâlâ stajyer öğretmenim.

/.../

Zaman zaman Topçulardan ve Pırpır köylerinden öğrencilerim arıyor.

O vakitler yürekler pırpır.

Özlüyorlar arıyorlar.

Ben de özlüyorum.

İşte o her arayışta, her özleyişte bir fındıkkabuğu tutuşuyor.

Çıtır çıtır yanıyor.

Isıtıyor.

Fındıkkabukları çabucak yanıyor ve çabucak sönüyor.

Ama güzel ısıtıyor.

...

Jüri Özel Ödülü / Tekirdağ

DİNLE KARANFİLDEN

Ayten YADİGAR*

I

Çiçekçi dükkânına getirilmemin üzerinden henüz birkaç gün geçti. Yetiştirildiğim bahçeden koparılıp alınmak ne kadar üzdü beni bir bilseniz. Cennet gibi mekânımdan rengârenk çiçeklerin kâh saksıda kâh su dolu kovalarda müşterilerin beğenisine sunulduğu kocaman vitrini olan bu dükkâna girmek hapishaneye girmek gibi geldi bana.

Oysa bahçemde benden çok farklı şekil ve renkteki çiçek kardeşlerimle ne güzel yaşamaktaydım düne kadar. Her sabah hiç aksatmadan bizi ziyaret eden ve bakımımızla uğraşan mütebessim çehreli bahçıvanımı şimdiden çok özledim. Bize bakarken sevgi ve şefkatinin gözlerinden içtiğimiz, tek tek selamına muhatap olduğumuz güzel insan. Büyüyüp serpilmemiz için su kadar hava kadar ihtiyaç duyduğumuz sevgiyi bize öylesine cömertçe sunardı ki. Biz de o aşkla Rabbimizin bize lütfettiği farklı kokularımızı onunla paylaşarak alırdık selamını. “Bahçem her birinizin varlığıyla

* 1969'da İstanbul'da doğdu. 1980'de Bayrampaşa Hürriyet İlköğretim Okulunu, 1986'da Rıfat Canayakın Lisesini, 1991'de Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. İngilizce Uluslararası İlişkiler Bölümünü bitirdi. Tekirdağ, Sapanca, Adapazarı ve Tekirdağ'da çalıştı. 28 Şubat sürecinde baskılar nedeniyle istifa ederek kadın-aile eğitim seminerleri, yaz okulları ve gençlik projelerinde yer aldı. Yazıları çeşitli dergilerde yayımlandı. Yayımlanmış kitapları var. Evli ve iki çocuğu var.

güzel. Sizi bu kadar farklı renkte, şekilde ve kokuda yaratan, size hizmet etmeyi bana nasip eden Rabbime hamdolsun.” dediğini duyardık kokumuzu içine çekerken.

Zaman zaman şehirden gelen kamyonlara sandık sandık taşındığını görürdüm çiçek arkadaşlarımın. Toprağından koparılıp da nereye götürülüyorlardı böyle? Ben de günün birinde aynı şeyle karşılaşır mıyım acaba diye endişelenirdim ve bilinmezlikler beni korkuturdu. Nitekim düşündüğüm şey başıma geldi ve kendimi sandık içinde şehre doğru yola koyulmuş hâlde buldum. Bahçıvanımın son derece müşfik ve dikkatli bir tavırla beni yolculuğa hazırlayışı vardı ki anlatmadan geçemeyeceğim. Toprakta alınışından kamyonu yerleştirilmeme kadar besmele eşliğinde geçirilen sürecin her adımı bir çeşit helalleşme ritüeli gibiydi. Canlılar âleminde bir çiçek olarak var edilen ben, canların hoyratça kıyıldığı bir zaman diliminde, canın kıymetini bilen bir bahçıvan elinde yetişmiş olmaktan ne kadar bahtiyarım. Kimseler duymadan kulağıma fısıldayıverdi son sözlerini.

-Yolun açık olsun. Yurdundan mahzun çıkmaktasın. Biliyorum zor olduğunu. Lâkin mahzun bir gönle yarenliktir yazgın. Şahit olmak, şahitlik etmek yürek ister. Kararmamış, duyarlılığın yitirmemiş bir yürek.

Tam olarak ne demek istediğini anlamasam da bu sözleri hiç unutmadım. Biri ile karşılaşacaktım ve bu karşılaşma nedensiz olmayacaktı. Hapishane gibi gelen o dükkânda umudumu diri tutan, her yeni güne merak ve heyecanla uyanmamı sağlayan bu bekleyişi işte.

Kasım ayındayız. Hava her zamanki gibi soğuk ve puslu... Ama bu sabah bir farklılık var diyorum kendi kendime. Hissettiğim, adını koyamadığım. Meğer onunla karşılaşacağım günmüş bugün. Bu yüzdenmiş

yüreğimin pır pır edip durması. *“Yürek yüreği bulur.”* demişti ya sevgili bahçivanım.

Dükkanâ girdiğinde başka çiçeklere bakmadan doğrudan biz karanfillere yöneldi. Bir kova dolusuyduk. Hepimizi alsa kucak dolusu bir demet olurduk. Evinin bir köşesinde günlerce mis kokumuzu yayardık diğer kardeşlerimle. Gözlerine sunduğumuz güzellik ziyafeti de cabası. Dalgın ve düşünceli bir halde baktı bize bir süre. Sonra elini uzatıp beni çekiverdi bulunduğum yerden. Sadece bir tekimizi almakmış muradı. O da ben oldum. Ne güzel! Sezgilerim bir yolculuğun eşliğinde olduğumuzu fısıldamaktaydı. Bakalım nereye varacaktık bu yolculuğun sonunda. Hayırlısı.

Sahilde bir banktayız şimdi. Yaz aylarında cıvıl cıvıl olan sahil kışın tenhaliğine terk edilmiş gibi. Gökyüzünü kaplayan bulutlar gün ışığına geçit vermiyor. Grinin hâkimiyeti ufukta deniz ve göğü bir kılmış. Gemiler ilk bakışta sanki havada asılı kalmışlar hissi veriyor. Manzara, insanlığın ve insanlığa dair olanın belirsizliklere mahkûm edildiği ve neredeyse görünmez hale geldiği günümüz dünyasını çağrıştırıyor. Havadaki kasvet derin bir nefes ihtiyacı ile yüreği sıkışan devasa bir insanlık şahs-ı manevisinin gerilimi ve sancısı adeta. Bir nefes. Ah!.. Doyasıya alıp vereceğimiz bir nefes. Bu darlık başka türlü gitmek bilmeyecek yoksa.

Elinden bırakmadı beni hiç. Bakıyor sadece, tek kelime yok. Ama içinde dile getirmediği cümlelerin nasıl koşturduğunu anlıyorum ara ara iç çekişlerinden. Doludizgin süren iç konuşmalarına ancak böyle noktaya koyabiliyor olsa gerek. Yaşadığı süreçte kelimelerin kifayetsiz olduğu dersini almıştı kaç kez. *“Hâlden anlamayana kâl ne gerek?”* diyordu. Bu yüzdendi maksadı hâsil etmeyecek söz kalabalığı yerine anlamlı bir sükûtu tercih etmesi. Varsın kimseler bilmesin Rabbi her şeyden haberdardı ya. O'nun için, O'nun adına,

O'nun adıyla sabretmesi daha kolay kılıyordu tek başına göğüsleyemeyeceği zorlukları.

Ufka ve bana bakışları bir süre devam etti. Sessiz sedasız. Sonra çantasını açıp bir defter çıkardığını gördüm. Orijinal bir kapağı olan defterin yaprakları arasında bir şeyler konmuştu. Bir kısım yaprakların kabarıklığı bundan kaynaklanıyor olsa gerekti. Sonra sayfaları karıştırmaya başladı rast gele. Sayfaların arasına serpiştirilmiş kuru karanfilleri görünce dondum kaldım. Ne demek yani bu şimdi? Benim akıbetim de sayfaların arasında kuruyup kalmak mı olacak? Aklımın ucundan bile geçmeyen bir şeyle karşı karşıya kalmışım. Hani anlamlı bir karşılaşma olacaktı bizimkisi? Hani yarenlik edecekti dert küpü yüreklerimiz? Ben gurbet hisleriyle dolu, o ise mahzun...

Düşünce telaşıyla sessiz geçen onca dakikadan sonra ilk kez konuştuğunu fark ettim. Bana konuşuyordu üstelik. Yüreğinde biriktirdiklerini yüreğime akıtıyordu alçak bir ses tonuyla. Zaten öyle bağırıp çağırma tarafı olmamıştı hiç. Ne kadar dertliysem o kadar yüksek sesle bağırmalıyım ki haklılığım anlaşılın diyenlere garipseyerek bakmıştı hep. Sesin yüksekliği değil sözün niteliği önemliydi onun için. "Üslubu beyan aynıyle insandır" sözü kulağına küpeydi her daim.

*-Ey karanfil. Varlık âleminde kardeşim, topraktan gelenim, toprağından koparılanım. Şimdi elimdesin. Dile gelsen neler var söyleyeceğin kim bilir? Anlayabilsem seni, duyabilsem sesini bıkmadan usanmadan dinleyeceğim, ta ki sözün bitene kadar. Böyle bir kabiliyetim yok ne yazık ki. Senin beni dinlemek isteyip istemeyeceğini de bilmiyorum. Ama yıllardır bugüne has aldığım tek karanfilin on üçüncüsüsün sen. **Bak kardeşlerin farklı zamanlarda aynı serüveni yaşadılar ve günlüğümün sayfaları arasında yerlerini aldılar.***

Bunları söylerken günlüğünü araladı yine. Farklı tarihlerde kaleme alınmış notlar, sayfalar arasına yerleştirilmiş on iki karanfil. Onları görmek içimi acıttı yine. Neyin nesiydi bu olup bitenler? O ara cılız bir ses çalındı kulağıma. Günlüğün içinden geliyordu bu ses:

- *Kardeşim korkma. Bize kurumuş on iki karanfil olarak bakma! Biz on iki şahidiz! Başörtüsü yasası nedeniyle çok sevdiği mesleğinden istifa etmek zorunda kalan bir öğretmenin şahitleriyiz! Her yıl istifa tarihinde bir karanfil alır kimselerden habersiz. Oturur bir yere ve muhasebesini yeniler. Öğretmenliğe ilk başlangıç yılları, telaşla geçen gençlik dönemi, ülkenin sürüklendiği yasaklı süreçler, maruz kaldığı ötekileştirme, ithamlar, savunmalar, cezalar, istifa ve sonrasında yaşadıkları... O anlatır, şahit kılmak ister bizi, biz de dinleriz. Anlattıkça biraz olsun hafifler yüreği, yükünü paylaşmış oluruz böylece. İnsan kardeşimize bir hizmetimiz olduğu için seviniriz. Bizim üzerimizde de onların emeği ve hizmeti çok bilirsin. Bizimkisi bu yapılanlara karşı bir çeşit teşekkür aslında... Böylece hayatımızı şükürle hitama erdirme imkânı bulmuş oluyoruz. Kuruyup gitmeyecek miyiz zaten?*

/.../

II

Bunları duyduktan sonra içinde bulunduğum duruma daha farklı bakmaya başladım ve kulak kesildim anlattıklarına. Aynı branştan bir arkadaşıyla yemin törenine başörtülü olarak katılmaları sonrasında başlamıştı soruşturmalar. Stajyerliğin bitmesine duydukları sevinç kursaklarında kalmıştı. Okula gönderilen müfettişler bunu ne kasıtle yaptıklarını merak ediyor, örgütlü bir eylem içinde olup olmadıklarını soruyorlardı. Ne gibi bir kasıtları olabilirdi ki? O zamana kadar öğretmenlik yapmak ve çocuklara güzel örnek olmak

dışında bir çabaları olmamıştı. Mesleki anlamda yeterlilikleri değil görünümleri idi sorgulanan. Ülkenin içinde bulunduğu şartlar göz önüne alındığında bu soruşturmaların formalite icabı yapıldığı da belliydi. Ülkeye bir ayar çekilecekti ve bunun için ne yapılması gerekiyorsa yapılacaktı. Düşünce ve ifade hürriyetinin kısıtlandığı, din vicdan özgürlüğünden bahsettiğinizde insanların hop oturup hop kalktığı, evrensel hukukun rafa kaldırıldığı yıllardı o yıllar.

İdeolojik gözlüklerle size bakanlara insan yanınızla seslenmenin imkânsız olduğu. Çünkü ithamda bulunanlar karşılarında ısrarla bir “öteki” görmekteydiler, aynı havayı soludukları aynı toprakta yaşadıkları “insan”ı değil. Haksızlığı toplum nazarında meşrulaştırmanın da şöyle bir kulak verseler “haksızlık yapıyorsunuz” diye ikazda bulunacağını bildikleri vicdanlarını susturmanın da yolu buydu çünkü. Sancılı geçen sürecin sonunda doğrudan yapılamayan silahlı müdahale yerine sanal dünyada yayınlanan bir “e muhtıra” ile yeni bir döneme geçilmiş oldu. Bu yeni dönem pek çok kişi için hayatlarının alt üst olması, ülke içinse maddi ve manevi anlamda büyük kayıp demekti.

İnsan tercihte bulunabilen bir varlıkmış. Şimdi söyledi. Bir şampuan reklâmında dahi tercihlerin kişiyi yansıttığı bu yüzden dikkatli davranılması gerektiği salık veriliyormuş! Tercih bana yabancı bir kelime. Çünkü iradeli bir varlık değilim. Hangi hâl üzere yaratıldıysam o hal üzereyim. İtiraz etme, kabullenme veya reddetme gibi kabiliyetlerim yok. Ama insan hayat boyu karşısına çıkan seçenekler arasından bir tercihte bulunarak ilerlemek durumunda. O da bu şekilde yol alarak bugünlere gelmiş. Üniversite yıllarında bir Kasım gününde aldığı tesettür kararının bundan sonraki dönemlerde tercihlerini nasıl etkilediğine dair o kadar

çok şey anlattı ki yazılsa kitap olur. Birazını paylaşayım istiyorum.

Yaşadıkları dönemin tüm yönleriyle ele alınarak değerlendirilmesi gerektiğini söylüyor. Aksi takdirde eksik kalmış anlayışımız. Bütünü görmek önemli di-yordu. Madalyonun iki yüzüne de bakmalı. Bir tarafta sanal âlem üzerinden gerçek hayata müdahale ve medya aracılığıyla hız kesmeden devam ettirilen manipülasyon varmış, diğer tarafta ise hayatlarına müdahale edilenler yani onlar! Tarih boyunca bir arada yaşama tecrübesine sahip olan toplum dahi nifak fitnesinden nasibini almış o dönemde. Bir kesim niyet okuyuculuğuna kalkmış, kendi zihin dünyalarında ürettikleri heyulaların korkusuyla vaveyla koparıyormuş her fırsatta. Konuşma ve karar alma onların uhdesindeymiş sadece. Kamusal alandaki tehdit unsuru olarak ilan edilen “ötekiler” ise sessiz kalabalıklar halinde ya o alanı terk etmişler ya da ikna edilerek (!) yasaklı alana giriş için icazet alanlardan olmuşlar. Zor günlermiş zor...

...

III

Bir süre burnuna dayayıp derin derin kokladı beni. “Ya karanfil, işte böyle! Hep sorarım “Hâlden anlamak bu kadar mı zor?” diye.

—Bu insanlar hiç düşünmezler mi? Bir genç kız, bir kadın neden “çağdaş, ilerici, modern” gibi albenili sıfatlarla bezenip kendisine sunulan ve daha cazip görünen bir hayat tarzını elinin tersiyle iter de başörtüsünü tercih eder?

—Hak ederek geldiği üniversite kapısından başörtüsü sebep gösterilip içeri alınmadığında hangi duygularla sarsılır yüreği ve nasıl bir güçten hareketle geri sin geri döner?

—*Kendi yurdunda eğitim hakkını kullanamayan gençleri muhacirler misali yollara döken, gurbetlere uçuran hangi derttir?*

—*Elinde diploması ve kazanılmış mesleki hakları olduğu hâlde yine başörtüsü nedeniyle resmi sıfatlarından vazgeçen doktorlar, öğretmenler, avukatlar, akademisyenler başka dünyanın insanları mıdır ki, birilerince “akılsızlık” addedilen böyle bir tercihte bulunabilmekteler?*

Düşünmüyorlar, düşünmek istemiyorlar.

/.../

Evet, sıkıntılar yaşadık, bir tercihe zorlandık ve her şeye rağmen aldığımız kararın arkasında durma azmi taşıyoruz. Hâl böyleyken başörtüsü yasağını savunanların *“Erkeklerin oyununa geliyorlar”, “Kadınlar kullanılıyor”, “Kendilerini ikinci sınıf insan konumuna düşürüyorlar”* şeklindeki ithamlarına maruz kalıyoruz *bir de!*

Dikkat edince bu tür söylemlerin çağın kadın ve insan algısına dair ipucu verdiğini görüyorum aslında. Aşkın olanla bağların koparıldığı ve sadece maddi düzlem esas alınarak bir anlam dünyasının inşa edilmeye çalışıldığı bir zaman dilimindeyiz malum.

İnsanların hele de kadınların Kutsal olanı referans olarak hayatlarına bir yön vermek istemeleri ne kadar anlamsız ve dahi şüphe edilmesi gereken bir durum olarak algılanıyor. Modern zihniyetin temelinde dine pozitivist bakış açısı hâkim çünkü. Yıllar boyu dinin geri kalmış ve zavallı insanların mecburen sığındıkları sosyal bir olgu olduğunu söylediler. İnsanlık ilerledikçe ve kendi kendine yeter hale geldikçe(!) sırtındaki bu yükü de atıp rahata erecekti.

Böylece kadınların erkekler tarafından ezilme ve sömürülme aracı olarak kullanılan bir husus da toplum hayatından bertaraf edilmiş olacaktı! Böyle bir iddiası vardı bu zihniyetin.

Ancak böyle olmadığını yaşayarak tecrübe ediyor insanoğlu.

Yirmi birinci yüzyıl insanların gündeminde hâlâ inanç var!

Ve olmaya da devam edecek inşallah!

Biz de bu süreçte payımıza düşeni yaşayacağız.

İman ediyoruz ki her bir insan teki ile

kendisini ve âlemleri yaratan Rabbi arasında hiçbir ayırımı tabi tutulmaksızın,

diri tutabileceği bir ilişki zemini,

Bir irtibat imkânı var.

“Kamusal alan” da kapsama alanına dâhil üstelik!

/.../

Bazı insanların kadının “rüştünü ispat etme” noktasında hâlâ tereddütleri var düşünebiliyor musun?

Şaşırtıcı gelecek belki ama kendilerini çağdaş, modern, kadın hakları savunucusu olarak takdim edenlerde sıkça rastlıyoruz bu duruma!

Kadının insan olup olmadığının tartışıldığı, babası, eşi veya vasisi üzerinden tanımlandığı ve pek çok haktan sırf kadın olduğu için mahrum bırakıldığı dönemlere tanıklık etmişti yeryüzü. Yaratıcısı ile ilişkisini merkeze alıp diğer tüm ilişkilerini bu ekseninde tanzim etmeye çalışan, bunu yaparken de hür fikri ve *hür vicdanının inisiyatifleriyle hareket eden bir kadının kabul edilemezliği* aynı zihniyetin bu çağdaki bir yansıması değil midir?

Nitekim 28 Şubat sürecinin siyasi vesayet destekçileri ile başörtüsü yasağı üzerinden bireyleri vesayet altına almak isteyenlerin aynı kesimden olması da manidar hususlardan biri.

—Neden kutsala yönelimin illa ki birilerinin özellekle de baba, ağabey veya eş rolündeki erkeklerin zoruyla ve onlarla ilişkiler temel alınarak olabileceği düşünülür?

Bu bir anlamda kadın aklına ve vicdanına güvenmemek demek olmuyor mu?

Daha geçen yıl, istifamın üzerinden on küsur yıl geçtikten sonra bile “Siz öğretmenmişsiniz ama eşiniz çalışmanıza izin vermiyormuş.” sözlerine muhatap olunca anladım ki bu konuda üretilecek şehir efsanelerinin sonu yok.

Bunun tamamen kendi kararım olduğunu ve eşimin kararına saygı duyarak her şart altında en büyük destekçim olduğunu söylediğimde şaşırarak bakakalmışlardı yüzüme! Bu açıklama önyargı duvarını aşır onları ikna edebildi mi? Kim bilir?

/.../

III

Yüzünde buruk bir tebessümle düşüncelere daldı yine. Ben ise karışık duygular içinde duyduklarımı hazmetmeye çalışıyordum ki bir ses dikkatimi günlüğe yöneltmeme sebep oldu. Önceki yılların tanıklarından bir karanfildi sesini duyurmaya çalışın.

—Benim de paylaşmak istediklerim var! Dedi ve istifanın yaşandığı zamanlardan bahsetti biraz. Bu süreçle ilgili resmî işlemleri *bir Kasım ayında, öğretmenler gününün hemen ertesi gününde tamamlamıştı.*

Öğrencilik yıllarında aldığı tesettür kararı da, başörtüsü yasağı nedeniyle öğretmenlikten ayrılma kararı da bu aya denk gelmişti. Ama ne kadar farklı ruh hâlleriyle tecrübe etmişti aynı kış mevsimini. Başörtülü olarak ilk kez okula gittiği gün çok soğuktu ve zorlu bir vize haftasının başlangıcıydı. Ama yüreğinde ılık ilkbahar coşkusu esmekteydi. Çünkü içindeki fırtınalar dinmiş, kalbi sükûn bulmuştu. İki üç yıldır sorular, okumalar, düşüncelerle haşır neşirdi. Sonunda iç dünyasındaki dağınıklık toplanmış, varlık içindeki yeri ve var oluşunun anlamı netleşmişti.

Başörtüsü de bu ontolojik duruşun mütemmim bir cüzüydü onun için.

Kasım'ın soğuğu, sınavların zorluğu vız gelmişti bu nedenle.

Hâlbuki istifa ettiği tarih öyle miydi?

Havanın soğuğu nasıl da katlanarak işlemişti içine.

Soğuk binalar,

soğuk yüzler,

boş bakan gözler,

empati yoksunluğu,

kendisini anlamak gibi bir derdi olmayan muhataplar.

Evrak, imza peşinde oda oda gezmeler...

Yıllar sonra farklı bir nedenle olsa dahi yasaklı alana girmek durumunda kaldığı her seferde

yüreğinin ritminin değişmesi o günkü üşümenin hâlen süregelen etkisiydi

/.../.

Kuru bir karanfilin tanıklığı ile öğrendim bütün bunları.

Sayfalar arasındaki karanfil kardeşlerim anlatmısaydı

ve o konuşmısaydı benimle nereden bilecektim olup bitenleri?

Günümüzde insan hayatlarının ağır bir rakam perdesiyle örtüldüğünü düşünüyorum.

Olaylar ve yekûnlar üzerinden konuşuluyor çoğu kez.

Bahsi geçen yasaklar döneminde şu kadar kişi okulu bıraktı, şu kadar kişi meslekten men edildi vs.

Bu ve benzeri yüzdelerin yer aldığı istatistik bilgiler kaç yerde kaç kez gündeme getirildi kim bilir?

Ancak bu bilginin içinde insan teklerine dair ayrıntıları yakalamak mümkün değil.

Benim vesilemle bu hatıralar “üzerlerine çekilen rakam perdesinden sıyrılıp” bilinir hâle geldiler.

Bu beni mutlu ediyor.

Nihayetinde benzerlerim arasında sıradan bir çiçeğim ben.

Ama insanın tüm yaratılmışlar içinde müstesna bir yere sahip olduğunu biliyorum.

Her bir insanın hayatı rakamlar perdesi altına terk edilemeyecek kadar kıymet ve önem taşıyor.

Yaşanan dönemleri toptancı bir zihniyetle değerlendirenler, her bir insanın biricikliğine sağır kalıyorlar ne yazık ki.

İçinden geçilen 28 şubat süreci tarihe mâl oldu ve bu döneme dair çok şey yazılacağı muhakkak.

Ancak bu sürecin etkilerine doğrudan veya dolaylı olarak maruz kalanlar kimlerdi?

Zor zamanların savruluşları hayatlarında nasıl yankı buldu?

Kendilerinin ve sevdiklerinin başlarına gelenleri nasıl karşıladılar?

Bu sorular cevapsız bırakıldığında bir iki nesil sonra bir varmış bir yokmuş misali masala dönüşmek de var!
İşte bu yüzden tanıklığımı önemsiyorum...

İnsana dair bildiğim bir şey daha var.

Biz çiçekler dünyaya gelir ve gideriz.

Milyonlarca benzerimizle ortak kaderi paylaşıyoruz.

Ama insan öyle mi?

Onun burada bulunuşu bizden çok farklı.

Ondaki değerlilik duygusu ve anlamlı bir hayat sürme isteği yaşadıklarının rakamsal ifadeler arasında yitip gitmesine itiraz ediyor.

İstiyor ki şu kısacık dünya hayatı ebediyete bir basamak olsun!

Dünya yolculuğuna çıkarılmış milyarlarca benzerinden bir fark koysun ortaya.

Yapıp etmeleri, niyetleri, sevinçleri, hüznüleri uçup gitmesin havaya.

Tüm bunları takdir edecek bir merci olsun.

Hayata kattıklarıyla yâd edilsin, göçtüğünde

“Gelse de olurdu gelme de” denmesin onun için.

Allah hiçbir ameli zayi etmeyeceğini bildiriyor.

Dışardan bakıldığında

son derece sıradan görünen hayatların bile bir kıymeti var O'nun katında.

Kimselerin nazar-ı dikkatini celbetmeyenlerin

Tarihin ayrıntı diye görüp yazmaktan imtina ettiklerinin kişisel tarihleri yazılıyor

An be an!

Hem de O'nun görevlendirdiği nurdan varlıkların kaleminden!

Bu kitapların okunacağı gün de gelecek elbet

/.../

Saatlerin nasıl geçtiğini anlamadım. Gün akşama dönmek üzereydi son sözlerini sarf ederken. Avucunda sınımsıcak olmuştum. "Ne kadar da konuşmaya ihtiyacı varmış meğer!" diye düşündüm. Rahatlamış görünüyordu.

Artık "*bu tamıklıkla*" yüklenmiş olarak günlüğün sayfaları arasındaki yerimi alabilirdim.

Başlangıçta beni dehşete düşüren böyle bir akıbet şimdi sevimli görünüyor gözüme...

Çünkü eskisi gibi değil hiçbir şey.

Bu kısa yolculuk sonunda yeni bir anlam dünyası kuruldu içimde.

Anladım ki kâinat her zerresiyle O'na şahitlik ediyor.

İradeli varlık insanın da bu koroya katılması isteniyor.

Kutlu şahadet kelimesini dille ikrar kalple tasdik etme daveti bu.

Yani her bir insan teki şahitlik etsin diye yeryüzünde ağırlanan kutlu bir misafir.

İşte ben de bu şahitlerden birinin şahidiyim artık.

Bedenimin sayfalar arasında kuruyup solması ne gam!

Ben karanfil.

Özgürlüğün ve hasretin sembolü...

Malum Şubat soğuğuyla yüreklerin savrulduğu zamanlarda mağdurların feryatlarına ve gözyaşlarına kayıtsız kalanların,

Vesayete alkış tutanların şimdilerde kendi “mağdu-riyetlerini” yine benimle

yani karanfille ifade ettiklerini görüyorum da şaşırıyorum, garipsiyorum!

Şairin haklılığı ortaya çıkıyor bir kez daha.

/.../

“İnsanlar hangi dünyaya kulak kesilmişse diğerine sağır”

/.../

Dileğim çifte standartlardan arınmış bir hukuk anlayışının en kısa zamanda bu topraklara hâkim olmasıdır.

Çünkü insanlık bahçesi tüm çiçekleriyle güzel.

Her çeşitten, her renkten, her kokudan...

Tıpkı benim hasretle yâd ettiğim güzel bahçem gibi.

...

Mansiyon Ödülü / Ankara 1

BURKULAN YÜREKLERLE DÜNÜ HATIRLAMAK...

Hanife YILMAZOĞLU *

I

Unutmamak, unutturmamak, tarihin bizleri hazan yaprağı gibi savurup atan, acımasızca örseleyen, hırpalayan bu günlerini not etmek lazım.

Vatanımızı severdik, vatan haini olduk; milletin hadimiyiz dedik, millet düşmanı olduk. Sevdik, sevilmedik; çalıştık, beğenilmedik. İstenmedik vesselam...

II

1998 yılının ılık bir Mayıs sabahının ilk ışıklarıyla uyanıyorum. Yüreğimde ince bir sızı... Ne hissedeceğimi bilememenin sıkıntısı... On yıllık bekleyişten sonra doğumuyla hayatımızda bahar rüzgârları estiren iki yaşındaki kızım beşiğinde mışıl mışıl. On iki yıllık sevgili zevcim henüz uyanmamış. Uykuya teslim ettiği temiz yüzünü inceliyorum. Karanlık tek nokta yok. Tertemiz, pırıl pırıl... Askerliğin yüzüne kazıdığı hafif sert hatların arasında vatani için ölmeye hazır, milleti için hizmete hazır; iyi evlat, iyi eş, iyi baba, iyi insanı görüyorum. Elim şefkatle saçlarına dokunuyor, kıyamıyorum.

* 1964'te Ankara'da doğdu.1981'de Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi bölümünü bitirdi. 1986'dan itibaren sırasıyla Ankara, İstanbul, Erzurum ve Çanakkale'de çeşitli liselerde Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak görev yaptı. 2007'de emekli oldu. Halen özel bir okulda çalışmaktadır. Evli ve iki çocuğu var.

Bakarken içim eziliyor, günlerdir yüreğimi sıkıştıran suçluluk duygusuyla bir kere daha titriyorum.

Yatak odamızın balkonuna çıkıyor, Gelibolu'daki mayıs sabahının ılık esintisine bırakıyorum kendimi. Derdime ortak arıyorum. Biri sıkıntımı, çaresizliğimi dinlesin, anlasın istiyorum. Ilık sabah rüzgârı yüzümü yalıyor, teselli edercesine. Ne fayda, teselli olamıyorum.

Saatin keskin zilini susturan eşim, sanki az önceki teselli arayışımı hissetmiş gibi sıcacık bakıyor gözlerimin içine.

–Geç kalmayalım, diyor. Yok, vakit var dercesine bakıyorum ona.

–Nereye gidiyoruz, niçin bunu yapmak zorundayız? diye sormak geçiyor içimden, dudaklarımı ısırıyor; beynime kıymık gibi batan soruları yerinde bırakıyorum.

–Evet, geç kalmayalım, diyorum gönülsüzce. Beşiğe dönüyor, masum yavrumun uykunun derinliklerinde huzur bulan yüzüne bakıyorum.

–Ne çok bekledik seni, iyi ki geldin, tesellimizsin." diye düşünüyorum.

Hiç acele etmeden mutfağa geçiyor, çayı ocağa koyuyorum. Bir taraftan kahvaltı sofrasını hazırlarken kaynayan suya kulak veriyorum. Sanki kaynayan su değil; yüreğim, beynim...

Kalbimin çırpınışı neredeyse kulaklarımda...

Masaya oturuyor, sessizce, gönülsüzce kahvaltı ediyoruz. İkimiz de birbirimize "sakinim" mesajı vermeye çalışıyoruz ama nafile...

Kapı çalıyor. Açtığımda öğrencimken de yıllar sonra da edebinden hiçbir şey kaybetmeyen sıcacık bakan dost yüzü görüyorum. Ama bu sabah gözlerinin sıcak-

lığına garip bir buğu eşlik ediyor Ayşe'min. O da "sakinim" dercesine:

– Gecikmedim değil mi, diye soruyor.

– Yok, diyorum, gecikmedin. Sonra kırık dökük bir sesle:

– Ayşe Sena uyuyor, biz de çıkıyoruz, diyorum. Tamam, der gibi bakıyor, oturma odasına geçiyor.

Usulca hazırlanıp çıkıyoruz. Kapının önündeki beyaz şahine binerken eski günler geçiyor aklımdan. Arabamızı aldığımız ilk günler. O günlerde yaşanan sıkıntılardan dolayı buruk da olsa çocuk neşesiyle yaşamıştık o günleri. Sevincimize bebeğimizin haberi eşlik etmiş, ayaklarımızı yerden kesmişti. İçimdeki acıya inat nimetin sahibine şükrediyor yüreğim.

İskeleyle vardığımızda Lâpseki vapurunu hazır beklerken buluyoruz. Arabamızı bir köşeye park edip vapura biniyoruz sessizce. Sanki bu sessizliği kimsecikler bozmak istemiyor gibi her şey bize eşlik ediyor.

Nereyeydi bu gidiş?

Her zaman coşkuyla seyrettiğimiz dalgaları bu defa kayıtsız bakışlarımızla selamlıyoruz. Pek konuşmuyoruz, ne diyeceğimizi bilmiyoruz, birbirimize. Yalnız bir ara esintinin soğukluğu ile içime bir titreme giriyor ve usulca sokuluyorum sevgili eşime. Sanki bu sıcaklığı kaybetmenin korkusu düşüyor içime.

Vapurdan iniyor ve hemen karşımızda duran Lâpseki Adliyesi'ne yöneliyoruz, ayaklarımız geri geri giderken. Kapıdan geçip, üst kata çıkıyoruz."Asliye Hukuk Mahkemesi" yazan kapının üzerinde ismimizi arıyoruz ve buluyoruz; boşanma davası olan kişilerin sırasında.

Koridordaki banklardan birine oturuyoruz, yine yan yanayız, bekliyoruz. Eşim gülümseyerek bakıyor

yüzüme ara sıra, beni rahatlatmak için. Kendisi rahat mı ki? Kızımızdan bahsediyoruz, ikimize de iyi geleceğini düşünerek.

Hemen yanımda oturan gözleri yaşlı yirmili yaşlarda bir genç bayan benimle dertleşmek istiyor, karşıdaki boşanmak üzere geldiği eşine kaçamak ve hala sevgi dolu bakışlar gönderirken." Ailelerin anlaşmazlığı getirdi bizi buralara." diyor, evliliğinden vazgeçememiş gönlüyle. Hele bir de kızlarının olduğunu ve ailesinin isteği üzerine çocuğunu babaya bırakacağını söylerken döktüğü gözyaşları temelli buğulandırıyor tutmaya çalıştığım gözlerimi. Mümkünse evliliğini kurtarmasını tavsiye ediyorum ona, pek de mümkün olmadığını göre göre. İşte... Memleketimin insanına daha çok hizmet lazım diye geçiriyorum zihnimden, örselenmiş idealist duygularıyla.

– Abla siz ne için bekliyorsunuz, diye soruveriyor aniden, sanki derdini unutmak istercesine. Sahi, ne arıyoruz biz burada? Ömrümüzde hiç kapısından girmedığımız bir adliye koridorunda ne işimiz vardı bizim? Yüz kızartıcı bir suç mu işlemiştik? Devletin bir astsubayı ve öğretmeni olarak görevimizi kötüye mi kullanmış, yolsuzluk yapıp çalıp çırpılmış mıydık? Yoksa sorumluluklarımızı ihmal mi etmiştik? Cana mı kastetmiştik? Neydi bizi buralara getiren? Bu sorular beynimi dağlarken:

– Biz de boşanma davası için bekliyoruz, diyorum, yüreğim burkularak kaderdaşıma.

– Ama siz hiç boşanacakmışsınız gibi görünmüyorsunuz, diyor, şaşkınlıkla.

– Biz medenice anlaştık, diye cevap veriyorum, içimden hafif tebessümle. İkna edemiyorum.

Mübaşirin sesi koridorda yankılanıyor: Davacı Hanife Yılmazoğlu, davalı Adnan Yılmazoğlu... Davacı

-Davalı... Bizim bir davamız yoktu ki birbirimizle... Elhamdulillah, bu güne kadar tek davamız işimizle hizmetti memlekete.

Mahkeme salonuna girdiğimizde kendimi öğrencilerimle sahnelediğimiz tiyatro oyunlarının bir sahnesinde rol yapar gibi hissettiğimi fark ediyorum. Sanki her şey dekor, herkes oyuncu... Evet, tarihi bir oyun oynanıyordu burada aslında. Ama boşanan Hanife ve Adnan değil adalet ve devletti, ne yazık ki.

Sorular soruluyor, cevaplar veriliyor. Şiddetli geçimsizlik evlilik bağımızı temelinden sarsmıştı ve ortak hayat mümkün değildi. Bu nedenle anlaşarak boşanmaya karar vermiştik. Kızımızın velayeti bende kalacak, evimizi eşim alacak, arabayı ben alacaktım. Babası kızıma aylık elli bin (o günün para değeriyle) lira nafaka verecek, yılın şu şu vakitlerinde görebilecekti.

Boşanmanıza temyizi açık olmak üzere karar veriyor!

Bu cümle bomba gibi düşüyor beynime. Birazdan sahneden inecektik ama burası tiyatro sahnesi değildi. Az önceki cümle ile on iki yıllık evlilik bağımız resmen sona ermişti.

Zihnime bir sürü şey üşüşüyor bir anda. Bir sürü farklı ses pek çok şey söylüyordu. Bir arkadaşımın "Hanife, iyi düşündün mü? Bir sürü evlilik bitti bu yolla. Geri dönüş yapamayan çok aile var..." sözleri dönüyordu beynimde.

Zorla çıktığımız merdivenlerden koşar adımlarla iniyoruz, sahilde bir banka atıyoruz kendimizi. Engellestemiyorum, saatlerdir gözlerimi zorlayan yaşları bırakıveriyorum sessizce. Büzülüyorum, deniz havası içimi ürpertiyor ama artık resmen eşim olmayan eşime sokulamıyorum sabahki gibi.

İçimdeki isyankâr duyguları dizginlemeye çalışıyor, mukavemette güçlük çekiyorum. Üzerimdeki kıyafetin, başımdaki örtümün bedeli memleketimde bu kadar pahalı mıydı? "Öz vatanında garipsin, öz vatanında parya." mısraı geçiyor beynimden adeta hücrelerimi yakarak. Bedeller bugün ödenmiyordu yalnızca. Az önceki yangın sükûnete bırakıyor yerini. Şükretmek lazımdı, Mevlâ neylerse güzel eylerdi. Eşim sanki bütün bu gidiş gelişleri alenen görmüş gibi

– Ne değişti bizim için, üzme kendini.

Cümlesiyle pekiştiriyor ruhumdaki sükûneti. Yine de az ötedeki binaya giren benle binadan çıkan ben farklıydı. Farklılığın adını koyamasam da...

III

Yukarıda anlatılanların hiç birisi kurgu ya da bir romandan, hikâyeden alıntı değildir. 1998 yılının Mayıs ayında yaşanmış gerçek bir boşanma davasıdır.

1964 Ankara doğumluyum. Gazi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü 1985 yılında bitirdim. Üniversitede öğrenci iken on dokuz yaşında örtünmeye karar verdim. 1986 yılında ortaokul yıllarında sıra arkadaşım olan Adnan Yılmazoğlu ile evlendim. Sağlık astsubayı idi. Sade bir dindar, düzgün bir insan ve mesleğini aşkla yapan bir askerdi. Bense öğretmenliği her hücremle benimsemiş, üniversitedeki kıymetli pek çok hocamın –Mehmet Akif İnan, Abdülkerim Abdülkadiroğlu, Leyla Karahan, Alemdar Yalçın, Kâmil Akarsu...) işaret ettiği gibi Hakk'a hizmet olarak icra etmenin derdindeydim.12 Eylül sonrasındaki başörtüsü yasağının hararetli yılları...

Eşimle önce İstanbul'da sonra çok sevdiğimiz Erzurum'da görev yaptık. Ardından Çanakkale Gelibolu... Yıl 1993... Şehitler diyarı... Tarihimizin en nadide sahnelerinin yaşandığı ve benim için çok an-

lamlı bir vatan köşesi. Gelibolu'ya gelirken içim ılık ılıktı. Lâpseki'de otobüsten inip de vapur beklediğimiz bankta yıllar sonra boşanmış birileri olarak oturacağımızı hayal bile edemezdim. O gün sadece büyülenmiş gözlerle seyretmiştik büyüleyici Boğaz manzarasını...

Gelibolu şirin ortamı ve sıcacık insanlarıyla basıvermişti bizi bağrına. Dostlar edindik. Okulum çok güzeldi ve hizmet için beni beklemişti adeta. Toz toprak içindeki kütüphanesini yatılı öğrencilerimle akşam geç saatlere kadar düzenlerken, onlarla tek tek ilgilenip küçücük yüreklerindeki anne özlemine merhem olmaya çalışırken, birbirinden anlamlı tiyatro çalışmaları yaparken yüreğim en sıcak duygularla dolup taşıyordu. İşte, hayatın anlamı buydu. Bir yandan yaptığımız işlerden ibadet lezzeti alıyordum öte yandan Gelibolu İmam Hatip Lisesi benim için âdete bir türlü evlat sahibi olamayışımın yüreğimde açtığı yaraların da pansuman olduğu bir şifahane oluyordu.

Kısa sürede hayatımızı yeni mekânımıza göre düzenlemiş ve sanki yıllardır burada yaşıyormuşuz gibi alışverişimiz Gelibolu'ya.

Gelişimizin ilk günlerinden itibaren dikkatimizi çeken bir durum vardı. Yeni atanan subay-astsubayların eşlerinden o kadar çok örtülü olan vardı ki. İlk günler bu durum bizim için sevindirici sonra düşündürücü oldu. Ancak hikmetini keşfetmekte gecikmedik. İkinci yıldan itibaren yavaş yavaş sıkıntılar baş göstermeye başladı. Meğer "Toplama Kampı"ymış burası. Ne acı, kendi vatanımda, şehit atalarımın diyarında...

Eşlerden başlarını açmaları ve türlü sebeplerle icat edilen akşam eğlencelerine, gündüz çaylarına gelmeleri isteniyordu. Üstelik bu istek en abes şekillerde iletilyordu. Bir akşam vakti, saatin bir önemi yok, üstlerden biri astlarından birinin kapısını çalıp: "Hanımın yarın başını açıp şu saatte, şuradaki toplantıya katılacak. Ha,

gidip saçına başına çeki düzen verdirsin, üzerine de düzgün bir şeyler giysin, öylece çıkıp gelmesin!” diye biliyordu.

Bizim kültürümüzde bir erkeğe eşi için böyle cümleler kurmak hangi izana sığardı! Bu kültürün, bu coğrafyanın insanları ne ara bu kadar yozlaşmış, ölçülerini bu kadar kaybetmişti! Bu “emri” alan bir erkeğin içeri, eşinin yanına giderken ve bu teklif i iletirken hissettiklerini hangi eş yaşamak ister?

İşte bu teklifi alan bayanların psikolojisini de artık siz düşünün: Sınırsız bir suçluluk duygusu. Ne için?

Eşinin mesleği, çocuğunun çocuğunun rızkı!... Artık o andan itibaren onun vereceği kararın neticesindedir. Bir insanın omuzlarına bu yükü yüklemek kimin haddinedir? Eşinin yüzüne bakamaz, Rabb’inin sözünden çıkamaz... Azap dolu geceler başlar. Nedir suçu? Niçin bu işkenceye maruzdur? Cevapları bulamaz. Gözyaşlarına boğulur, Rabb’ine sığınır, dualarda arar teselliyi.

İşte bu kıskaçta geçen yıllar... Her askeri şûrada atılan sıra sıra isimler... Ne gün sıra bize gelecek diye korkulu rüyalarla geçen günler. Aldığı haberle eşyalarını toplayan gözü yaşlı dostlara verilemeyen teselliler ve buruk bir yürekle memleketlerine uğurlanan şerefli insanlar, aileler.

Dönülen memleketlerinde “Ne yani, şimdi bunu sadece hanımının örtüsünden dolayı mı ordudan atmışlar?” cümlesiyle dudak büküp inanamayan gözlerle bakan dostlar, akrabalar; hatta anneler, babalar... En acısı da işsizlik günleri ve çocukların yüzüne bakılamayan anlar... Dahası mı, ölüme kadar götüren, hayatından vazgeçirebilecek kadar bozulan şuurular... Telafisi asla mümkün olamayacak kayıplar...

Bütün bunların hız kazandığı günlerde Rabbimizin bize on yıldır beklediğimiz hediyesinin haberini aldık.

Bir bebeğimiz olacaktı. Hamileliğimle ilgili problemlerimden dolayı bütün hamilelik dönemim yatak istirahatiyle geçti. Bu adeta o sıkıntılı günlerde beni gözlerden saklayan meşru bir mazeret oldu. "Liyakatin bir önemi yok, sadakat önemli bizim için." diye bar bar bağırarak kolordu komutanına bizim durumumuz "On yıl sonra oluşan riskli bir gebelik" notu ile mazeret olarak iletilyordu.

Yavrumuzu kucağımıza aldığımızda artık mazere-timiz kalmamış, korkulu günler ve kâbus dolu geceler başlamıştı.

Etrafımız boşalmıştı. Arkadaşlarımızın bir kısmı gitmiş, kalıp şartları yerine getirenler de korkudan yanımıza yaklaşamaz olmuşlardı. Eşimle birlikte sokağa çıkamıyorduk. Tam iki yıl birlikte sokağa çıkamadık! Kanun kaçakları gibi geceleri arabayla Gelibolu'nun ıssız yerlerinde denizle paylaşıyorduk derdimizi, herkes sahilde çay bahçelerinde keyifle çaylarını yudumlayıp dondurmalarını yalarken...

Bu süre içerisinde eşimin çalışma performansına saygı duyan ve onun dinini yaşamadaki sadeliği bilen bazı üstleri eşimi olabildiğince korumaya çalışsa da nihayet 1998 yılında artık malum son kaçınılmaz noktaya ulaşmıştı. Tabii bu arada kendi görev yerimde de her türlü takibata uğramış, her türlü cezayı almış, meslekten men sınırına kadar gelmiştim. Bu da meselenin diğer boyutu idi. Yani artık iki ateş arasındaydık. Nereye saklanacağımızı, kendimizi nasıl koruyacağımızı bilemez bir haldeydik.

Bir sabah okuluma gittiğimde iki albayın beni aradığını, benimle ilgili müdür vekili ile görüşmeye geldiğini öğrendim. O anki duyguları taşıyabilecek bir cümle kuramıyorum. Okulun hangi köşesine saklanmalıydım, kendimi nasıl buradan çıkarabilirdim, hangi pencereden atlasam da bu insanlardan kaçabilseydim? Aman

Allah'ım yangın yerine dönmüştü beynim. Kendimi avlanmak üzere kovalanan zavallı bir av hayvanı gibi hissettim. Bu satırları yazmanın zorluğunu anlamak mümkün müdür? Sanmam... Ancak yaşayanlar anlayabilecektir, o anın dehşetini... Niçin yaşanmıştı bu duygular, niçin yaşanmıştı o anlar? Kim çıkıp bu soruların cevabını verebilir, o anların ruhlarda oluşturduğu travmanın tedavisini yapabilir? Mümkün mü? Bugün yaşananların sorumlularına hesap sormak isteyenlerin karşısına dikilen zihniyetin sahiplerine ithaf olunur, bu acı satırlar.

Rapor dönemi başladı. Aldığım raporlarla eşimi ve kendimi kurtarmanın derdindeydim artık ve bir çıkış yolu bulmaya çalışıyordum. Eşim metindi. O her zaman teslimiyeti tam, sade bir dindardı. Bu teslimiyeti ile sakin bir bekleyişte ve beni asla suçlamayan tavırlarıyla sorumluluk duygumu daha da pekiştirmekteydi. Teselli dolu cümleleri hortumların girdabında can çekişen ruhumu ne yazık ki rahatlatamıyor ve beni çıkış yolunu aramaktan alıkoyamıyordu. Tek bir dersimi dahi boş geçirmekten korkan ben üst üste raporlar alıyordum. Bu arada hiç beklemediğim anlardan ve kişilerden hayat dersleri almaya da devam ediyordum.

O günlerde dokunulamayan tek rapor psikiyatri raporuydu. Zira diğerleri hemen şikâyet konusu oluyor, devlet hastanesine gönderilip iptal ettiriliyordu. İşte bu nedenle rapor almak için gittiğim psikiyatra meramımı olduğu gibi anlattım. Dinledi, gülümsedi ve benim için hayat dersi olan cümlelerden birini kurdu, dedi ki

– Ben 12 Eylül öncesinde Dokuz Eylül Üniversitesinde görev yapıyordum. O vakitler de solcu bir takım kimselere dönemin şerrinden korunmaları için raporlar verdim ve beni bu nedenle Çanakkale Hapishanesi'ne sürdüler. Yıllar geçti, şimdi de yaşantısını çok da onaylamadığım, görüşlerini paylaşmadığım sizin gibi insanlar çalıyor kapımı. Mesele şu: Bu memlekette bizi

döverlerken siz, sizi döverlerken de biz gülersek sırayla bir sizi, bir bizi dövmeye devam ederler.

O günden beri çok daha inandım, demokrasinin insan için değerine.

Eşimin iyi niyetli üstleri bizi evlerine davet ediyor ya da evimize çay içmeye geliyorlardı. Yukarıya modern bir kıyafette(!) ama başörtülü raporunu veriyorlardı ama bu yetmiyordu. İlle de başörtüsü! Olmadı, olamayacaktı.

Bir gün telefonum çaldı. Ağlamaklı, elli yaşlarında bir ses, tanıdım. Eşimin bağlı bulunduğu birimin komutanı olan bir albaydı, telefondaki ağlamaklı ses.

– Ben sizin de eşinizin de bu vatan için çarpan yüreklerinizin olduğunu biliyorum ve size saygı duyuyorum. Adnan astsubayım benim oğlum gibidir, ona hiç kıyamıyorum. B u işleri kotaran insanların asıl devlet düşmanı olan kişiler olduklarını ve kendilerini hangi yollarla gizlediklerini de biliyorum. Ancak artık bizim yapabileceğimiz bir şey kalmadı ve dosya hazırlandı, şûraya gidecek. Yapılabilecek tek şey var, belki kurtuluş olur, eşinize söyledim. Artık karar sizin.

Bahsedilen yol neydi, söylememişti ama tahmin etmek de zor değildi. Boşanmak. Zira bu yola başvuranlar olmuş, kimilerini hâkim niyeti anlayarak boşamamış; kimi aileler de bu süreçte gerçekten dağılıp gitmişlerdi. İşte yine yük omuzlarımdaydı. Nasıl taşımalıydı bu yükü?

O günün akşamında eşimle karar verdik ve ertesi günü mahkemeye dilekçemizi verdik. Ancak Gelibolu değil Lâpseki Adliyesi'ne. Zira Gelibolu'daki hâkim asker eşiydi ve durumunu fark ettiği kişileri boşamıyordu.

Yukarıda hikâyesi anlatılan boşanma davasının öncesiydi işte bütün bunlar.

Boşanmayı gerekçe göstererek Ankara'ya, ailemin yanına tayinimi istedim. Yapıldı. El ele geldiğim eşimi geride bırakarak çocuğumu da alıp Ankara yollarına düştüm. Çok şükür dağılmadık, altı yıllık bir ayrılık döneminden sonra eşim emekli oldu ve yanımıza döndü. şimdi iki kız evladımız var. Sevdiğimiz mesleklerimize o özel bir hastanede ben ise özel bir okulda devam etmekteyiz. O yıllara dönmek ve bu satırları yazmak beni yorsa da, üzse de buna ihtiyaç olduğunu düşündüm. Bunlar tarihe not düşülmeliydi.

Zira bu süreç bir de biz kadınların tarafından okunmalıydı. O ağır sorumluluğu taşımaya çalışan asker eşlerinin ruhlarında kopan fırtınalar, eşlerini işlerinden etmiş olmanın hissettirdiği suçluluk duygusunun onları nasıl hırpaladığı, evlatlarının rızkının önünü kesmiş olma duygusunun onları nasıl yaraladığı, başını açma kararı alıp yerlerinde kalanların geçirdiği psikolojik buhranlar, akıl hastanelerinde açılan gözler... Bilinmeliydi. Bu kısacık satırlarda bütün bunların sadece küçük bir hatırlatması var. Yani bu dramları anlatacak çok güçlü yüreklere ihtiyaç var.

şu günlerde gündemi haklı olarak meşgul eden "kadına şiddet" konusunun hiç bu yönleri de düşünülmüş müydü? Ne yazık ki bu dram hafiflemiş gibi görünse de halen bu ülkede yaşanmaya devam ediyor. O sıkıntılı günlerin tek tesellisi olan kızım şu an 10. sınıfta öğrenci ve ben bu sıkıntıların ona miras kalmasından endişe ediyorum.

Yıllar sonra bugün gardırobumuzun bir köşesinde saklamaya devam ettiğimiz, eşimin yıllarca şerefle taşıdığı ve gururumuz olan üniformaya ne zaman gözümüz ilişse gözlerimiz gayr-i ihtiyari dolar, eşimle birbirimizden kaçırırız gözlerimizi. Bu üniforma gururumuz olduğu kadar acımızdır da...

Mansiyon Ödülü / Kahramanmaraş 2

SOKAKBAŞI

Hasan EJDERHA*

Arasa Camii'nin önünden, Kıbrıs Meydanı'na kavuşan yoldan, koşarak gelen bir adam: "Yetişin! Ümmet-i Muhammed yok mu? Ulu Camiyi yakıyorlar!" diye bağırarak Sokakbaşı'na girdi. Sonra da aynı yoldan geri dönerek eski hale giden caddede gözden kayboldu.

Bu ses, "Yetişin! Ümmet-i Muhammed yok mu!" diyen bu ses, önce Arasa Camii'nin caddenin ortasındaki minaresinin gövdesine çarptı. Sonra da buğdaycı dükkânlarının önünde, içinde ve çevresinde, bir tespihin habbelerini her geçişte zikreden dervişler gibi tek tek buğday toplayan yusufoçuk kuşlarının kulaklarına çarptı ve yusufoçukların telaşla havalanmalarına sebep oldu. Bu sesi duyan Maraşlının her biri oldukları yerde mihlanıp kaldı.

Daha önce de olan bir takım olaylar sebebiyle şehrin bir yay gibi gerilmiş hâli herkese yeniden sirayet etmişti.

Bir anlık şaşkınlıkları geçen ahali, önce yavaş yavaş sonra da koşarak Ulu Camii tarafına akın ettiler. Ben

---

* 1962'de Kahramanmaraş'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini Kahramanmaraş'ta bitirdi. Anadolu Üniversitesinde İşletme okudu. Yazmaya ortaokulda başladı ve şiirleri birçok dergide yayımlandı. Hikâyeleriyle çeşitli ödüller aldı. Bir grup arkadaşıyla dergi çalışması yaptı. Çeşitli sivil toplum kuruluşlarından görev aldı. 1997'de Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine geçti ve halen görevini sürdürmektedir.

de kalabalığa karışıp, Ulu Camii yönüne koşmaya başladım.

Ulu Camii ata yadigârı şehrin namusu, dini imanı demek. Maraş şehri demektir. Kim? Hangi cüretle Ulu Camii'e zarar verilebilirdi? Kanına, canına mı susamıştı? Daha kaç yıl geçmişti ki, Rıdvan Hoca'nın: "Kalede düşman bayrağı dalgalanırken Cuma namazı caiz değildir!" dediği ve Maraşlının Ulu Camii'nden çıkararak kaledeki Fransız bayrağını indirip, Cuma namazını kalede kılmasının üstünden? Hâlâ şehirde yankılanmıyor muydu "*Maraş bize mezar olmadan Düşmana gülzar olmaz!*" diyen ses...

Oraya ulaştığımızda Ulu Camii'nin kırılan birkaç camundan başka bir şey yoktu ama yay bir kere boşanmış oldu. Karşılıklı gruplar bir süre sloganlar atıp, birbirinin üzerine yürüdüler. Polis araya girince ortalık bir süre sakinleşmiş gibi göründüyse de, kim oldukları, nereden geldikleri bilinmeyen bir grup, polisleri saldırdı ve polis arabasını ters çevirerek ateşe verdi. Her şey çığırından çıkmıştı. Sonradan gelen polis takviyesi ile kalabalıklar dağıtıldıysa da, şehrin çeşitli yerlerinden silah sesleri duyulmaya başlamıştı.

Ertesi gün olacakları aşağı yukarı tahmin edebildiğim hâlde okula gittim. Daha okula varır varmaz da, Ticaret Lisesinin hemen bahçe kapısının üzerindeki "*Muhammed'in P..leri Giremez*" pankartı ile karşılaşmıştık. Pankartı indirip ondan sonra okula girme gayesi ile harekete geçtik. Ne yazık ki, pankartı indirirken arkadaşlardan birisi vurulmuştu. Pankartın diğer ucunu boşandırmak üzere yukarı çıkıp ateş edilen yer ile duvar arasında kaldığım için arkamdaki duvara kurşunlar yağdığı hâlde vurulmaktan kıl payı kurtulmuştum.

O akşam evde anlam veremediğim bu olayları düşünüp dalıp gitmişim. Resmen kardeş kardeşi öldürü-

yordu. Ya da kardeşi kardeşe öldürtüyorlardı. Öyleyse neden öldürüyordu kardeş kardeşi? Ben bunları düşünürken zil çaldı ve kapıyı açmaya giden annemin arkasından kapıya gittim.

Gelen, yan sokakta oturan komşumuzdu. Evin arkasında duran arabanın sahibini sormaya gelmişti; iki gözü iki çeşme ağlıyordu. Annem neden ağladığını sorunca: "Yörük Selim Mahallesi'nde oturan kız kardeşi, iki çocuğu ve kız kardeşinin kocası ile yanlarında kalan, kızının yaşlı kaynanasının Aleviler tarafından öldürüldüklerini" söyledi. Karakola gitmek için beni yanına yoldaş almaya gelmişti. Birlikte polis karakoluna gittik ama komşumuzun kardeşi ve ailesinden haber alamadan eve dönmüştük. Üstelik bir de azarlanmıştık:

—Gidin evinize ve hiçbir yere çıkmayın! Tutuklanmak mı istiyorsunuz! Diye.

Eve geldiğimde, annem:

—Alevidir diye Erzincanlı Ayşe Teyzenlerin evini basmışlar! Baban oraya gitti hadi bak bakalım ne olmuş oğlum!" dedi.

Koşarak alt sokaktaki Erzincanlı Ayşe Teyze'nin evine vardığımda tam olarak olayların yüzü ile karşılaştığımı anlamıştım. Bir tarafta Aleviler Sünnileri, bir tarafta da Sünniler Alevileri öldürüyordu. Ya da birileri iki tarafı da birbirine öldürtüyordu.

Mustafa Amca ile Erzincanlı Ayşe Teyze'nin yaralarını sarıyordu babam. Ben oraya vardığımda. Kızları Elif'i ise çok ağır olduğu için hastaneye götürmüşlerdi. Elif'in hastaneye kaldırıldığını duyunca, bir anda kırmızı, beyaz puanlı elbiseli kızın (Ben ona öyle hitap ediyordum. Zira ilk defa bizim eve geldiklerinde ve onu ilk tanıdığımda -O zamanlarda yedi sekiz yaşlarındaydık- üzerinde kırmızı üzerine beyaz puanlı bir elbise vardı.) annesi ile bizim eve her gelişinde Elif ile

selamlaştıkları, birbirinin hâl hatırını sordukları aklıma gelir. O aklıma geldi ve ne durumda olduğu konusunda delice bir kaygıya kapıldım.

—Ya orada da baskınlar varsa? Birileri onların evini de basıp, onlara zarar verdiyse? Diye düşündüm. Bir an aklım yerinden çıkacak gibi oldu.

—Baba ben bir yere gidip de geleceğim! Diyerek oradan ayrıldım. Babamın arkamdan “Oğlum bir yere gitme akşam akşam! Her yer tehlikeli!” dediğini duymazdan geldim. Zaten sokağın sonuna varmıştım babam son kelimeyi söylediğinde.

Onun oturduğu mahalleye giderken birkaç küçük grubun mahallelerde sokak sokak dolaştıklarını, bazılarının bir evin önünde birikerek bağrıştıklarını gördüm. Ara sıra gelen silah sesleri arasında kırmızı, beyaz puanlı elbiseli kızın evinin kapısı önüne geldiğimde, bir “Oh!” çekmiştim. Ev sakin görünüyordu. O sokakta herkes kendi hâlindeydi. Bir an kapıyı çalıp çalmamakta tereddüt ettim. Ama kapının önüne kadar gelmişken hâl hatır sormadan da gitmek olmazdı. Babamın merak ettiğini, haber almak için geldiğimi söylemeye karar vererek zili çaldım.

İçeriden “Kim o?” diyen sesi duyar duymaz ilikle-rime kadar titredim. Bir hafta önce bir kitabın içine koyarak verdiğim mektubu düşündüm. Eskinin kırmızı beyaz puanlı elbiseli kızı, şimdinin liseden arkadaşım. İşte şu: “Kim o!?” diyen kız, mektubuma cevap bile vermemişti. Cevap bir yana karşı karşıya bile gelmemiştik bir haftadan beri. Hep kaçmıştı o. Belki ben de kaçmıştım. Onun sesini duyunca, nasıl titrediğimi fark ettim. Bir an kaçmak istedim. Kaçmak ama şehrin sokaklarına doğru değil; köye, sümbül ve nergis topladığım dağların tepelerine doğru kaçmak istedim. Orada, o kayaların zirvesinde kendimi ne kadar da hür hisse-derdim. En kalın kitapları alarak o kayaların zirvesine

bir yere çıkıp, orada bitirmemiş miydim? En güzel aşk romanlarını orada okumamış mıydım? İlk şiirimi orada karalamamış mıydım? O kayaların zirvesinden onu düşünüp, her defasında onu orada görür gibi olup heyecanlanmamış mıydım? İçeriden gelen “Kim o?” diyen onun sesine cevaben:

—Benim, İhsan! dedim.

Kapı aralanırken Odadan: “Kimmiş kızım?” diyen sesini duydum babasının.

—İhsan gelmiş baba!

Onun “İhsan gelmiş baba!” diyen sesinde manalar aradım. Mektubuma cevaplar aradım. Ses tonunda bir itiraz, mektupta talep ettiklerime bir karşı çıkış aradım ses tonunda. “İhsan” derken, adımları söylerken nasıl söylemişti? Yoksa ses tonundan anlamam gereken bir şeyi mi kaçırmıştım? “En iyisi merdiveni çıkıp yüzünden okumak.” diye düşündüm. Cesaretim var mıydı buna? Onu da bilmiyordum ama kapı açılmıştı işte ve o, merdivenin başındaydı. Artık kaçmam imkânsızdı.

—Ee açsana kızım, ne bekliyorsun? Dedi, babasının sesi içerden.

Kırmızı, beyaz puanlı elbiseli kız “—Açtım baba!” derken ben merdiveni yarılamaştım bile.

Merdivenin başında durdum. Göz göze geldik. İlk defa gözlerini yere indirmeden ve isteyerek bakıyordu. Ya da ben öyle hissetmişim veya öyle hissetmek istiyordum. Ama bakıyordu işte! Yıllar önce ilk kırmızı, beyaz puanlı elbisesiyle gördüğüm ve ona hep kırmızı, beyaz puanlı elbiseli kız dediğim kız, evet bakıyordu işte ve hem de tebessüm ediyordu. “Bakışlarında bir özlemişlik mi var ne?” diye düşündüm. Babasının bulunduğu odaya girerken “Evet! Evet, gözlerinde özlemişlik vardı! Beni özlemiş; belki o da benim için endişe-

lenmiştir.” diye dūřündüm. “Kızmamış mektubumda söylediklerime.” diye aklımdan geçirdim odada ilerlerken. “Kız mı olsaydı yüzüme mi bakardı? Kaldı ki tebessüm ediyor, gülümsüyor bana bakıp.” İçim içime sığmayarak odanın penceresi önündeki koltukta oturan babasının yanına vardım.

—Hayırdır oğlum? Dedi babası. Ben söyleyeceklerimi hazırlamıştım. Duraklamadan:

—Her yerde çeşitli olaylar oluyor. Babam meraklandı -Git bak bakalım ne âlemdeler?- dedi. Ben de sizden haber almak için geldim.

Babasının yüzünün aydınlandığını apaçık gördüm.

—Sağ olasınız oğlum! Eksik olmayın. İyiyiz elhamdulillah! Sizler nasılsınız? Sizin mahallede ne var ne yok?

—Erzincanlı Ayşe Teyzelerin evini basmışlar. Dememle, kırmızı, beyaz puanlı elbiseli kız sözümü keserek —Elif’e bir şey olmuş mu? Dedi. Sonra da sadece Elif’i sormasından mahcup olarak

—Ya annesi, babası? Nasıllar iyiler mi?

—Maalesef yaralılar! Elif’i hastaneye kaldırmışlar; ben görmedim. Diğerlerinin yaralarını ilaçlıyordu babam. Ben de aklıma gelince, yani babam söyleyince buraya geldim. Dedim. Az daha “Merak edip geldim.” diye ağzımdan kaçıracaktım ama kırmızı, beyaz puanlı elbiseli kızın yüzüne yayılan tebessümle birlikte gözlelerinden geçerek gözümde parlayan ışıktan aslında durumunu tam olarak anladığı ortadaydı ve bunu anladığını hissettirmişti bana.

—Ne için geldiğini biliyorum! Aslında baban falan göndermedi! Benim için endişelendin de geldin değil mi?” der gibi manalı manalı baktı. Ben de bu bakışların söylediklerine “Evet! Tam olarak öyle oldu.” manasına

gözlerimi kapatıp açarak cevap verdim. Onun kimse duymadan, bakışları ile söylediklerini bir nevi onaylamıştım.

Babasının elini öpüp çıktıktan sonra beni dış kapıya kadar yollayan, kırmızı, beyaz puanlı elbiseli kız, sokakta beş on adım gittiğim hâlde arkamdan “İhsan!” diye seslenmişti. Dönüp birkaç adım gelirken, yanına kadar gelmemi beklemeden “—Sağ ol!” dedi.

Oradan ayrılıp, yarı karanlık sokakta yürürken o tek “Sağ ol!” cümlesini kafamda tam olarak kurarak gidiyordum. Yüzünün hüznüyle karışık memnun olmuş gülümsemesinden sevda ışıltıları devşirmiştim. “Beni düşünüp, kaygılandığın için sağ ol!” demişti aslında diye geçirdim içimden. “Bu da ne demek? Ben de seni düşünüyorum İhsan demek. Evet! Evet, tam olarak böyle demek istedi.” diye düşünüyordum. Mektubumda yazdıklarımı düşündüm.

Ona yazdığım mektuba: “Yüzünü görür gibiyim. ‘Sen kim oluyorsun da beni sevdiğini söylüyorsun. Bana sultanım deme cüretini nereden alıyorsun’ dediğini duyar gibiyim.” diye başlamıştım mektubuma. Sonra:

“Karşına parlak istikballer vaat edecek insanların çıkacağından eminim. Bunu elbette sen de biliyorsun. Ben belki sana onların binde birini bile veremeyebilirim ama çocukluğumdan beri hep seni sevmişim ve seviyor olmanın da bir karşılığı olmalı. Sakın bu karşılığı sen de beni sevmelisin şeklinde anlama. Elbette sevmeni isterim ve şu anda da istediğim tam olarak bu. Zaten bu mektubu da onun için, senin sevgini talep etmek için, sultanım olmanı istemek için yazmıyor muyum? Ama şunu bilmeni isterim ki, asıl söylemek istediğim şu: Benim sana olan aşkım senin de beni sevmene bağlı değil. Sultanım! Ben seni sevmişim bir kere. Hem de senin haberin bile olmadan; yıllardır. Çoğu zaman bunu

sen de sezmiş olmalısın. İşte sana olan bu duygularımı sezmiş olduğuna inanarak ve sezmiş olduğun hâlde bana ters davranmamış olmana güvenerek sana Sultanım! diyorum. Benim sultanım olur musun?" diyerek bitirmiştim. Altına da bir not dūřmüřtüm mektubun: "Ne olursun cevabını geciktirme. Ölüřüm yoksa! Dayanamam bu heyecanla beklemeye."

Bir sigara yakmak için elimi ceketinin iç cebine attım, sigara yoktu. Sigara paketine odaklanmış olarak diğer ceplerimi karıştırırken, her zaman sigaramı koyduğum, ceketimin iç cebinde bir řeye elimin değdiğinin farkına vardım. Oysa o cebime sadece sigaramı koyardım. Hangi cebime neyi koyduğumu dolma kalem hangi cebimde? Kurřun kalem hangi cebimde? Bozuk para hangi cebimde? Tarak hangi cebimde? Sadece Nüfus Cüzdanı ve okul kimliği ile tamamlanmamış şiirlerimden başka içinde hiçbir řey olmayan, rahmetli dedemden kalma deri cüzdan hangi cebimde bilirdim. Niye cebimde değildi sigara? Sigaranın olması gereken cebimde elime değen katlanmış kâğıdın ne olduğu konusunda akalıma bir řey gelmişti ama buna çok az ihtimal verdim. Cebimdeki aklıma gelen şeyin olmasının istediğimi dūřünüp, güldüm kendi kedime. "Yok ya! İstediğim řeye bak! İyi olur muydu dūřündüđün gibi olsa? Peki, daha ne istersin emret!" diye kendimle gırgır geçtim.

Kâğıdı cebimden çıkarır çıkarmaz, bunun bana ait bir şey olmadiğını anlamıştım. Daha ortaokula giderken hep imrenerek baka baka önünden geçtiğim orman lojmanlarının önüne gelmiştim tam da. Aceleyle sokak lambasının altına giderek lojmanların bahçe duvarına yaslandım. Katlanmış kâğıdın üzerine aceleyle yazılmış yazı ilişti gözlerime.

"Sigaranı ben aldım. Nerde olduğunu merak ediyorsan çöp tenekesinin içindeler, sigara içip, sağlığına

zarar vermeni istemiyorum ama sigara paketini atmadım. Katlayarak çantamın dibine sakladım senden hatıra olarak. Çünkü cebinde bulunan eşyalar içinde, bir günde en çok ona dokunmuşsundur diye düşündüm.”

/.../

Kanatlanıp, göğe yükselmek üzereydim. Bir sigara yakmak için elimi yine gayri ihtiyari ceketimin iç cebine attım. Zaten elim cebine giderken sigaranın yerinde olmadığı aklıma gelmişti ama gene de elimi cebine sokup çıkardım. Heyecanla katlanmış kâğıdı açtım ve ilk satırı okudum: “Evet! Evet! Evet! Teklifine Yüz kere, bin kere Evet! Evet!” yazıyordu. İkinci satıra geçmeden bir araba sesi duydum. Çok gizli bir şeyi saklıymış gibi aceleyle katlayarak cebime koydum mektubu. Başımı kaldırır kaldırmaz da önümde duran askeri aracı gördüm.

Cemsenin arkasından atlayan iki askerin biri sağıma biri de soluma geçip silahı üzerime doğrulturken, arabanın içinden çıkan astsubay:

—Dur! Kıpırdama! Dedi.

Ben zaten kıpırdamıyordum. Bu talebe şaşırmadan edemedim. Astsubaya bakarak:

—Tamam! Kıpırdamıyorum. Buyurun ne istiyorsunuz? Dedim.

Astsubay: —Ne isteyeceğiz senden lan çakal! Yat yere!

Önce anlamadım söyleneni. Ya da anlam veremedim. Şaşkın bir hâlde:

—Tamam da, neden yatayım? dememle karnıma tekme yedim ve karnımı tutarak büküldüm. Sırtıma gelen dipçikle de kendimi yüzükoyun yerde buldum. Ceplerimi aradı askerlerden birisi. Fena şekilde canım

yanmıştı. Üstelik dipçığı yiyip yere düşerken de karnımda olan elimi yere ulaştıramamış; yüzüm betona çarpmış burnum ve alnım kanıyordu.

—Kalk! şu duvara yaslan!” dedi astsubay. Duvarın dibine çekilmeme gerek kalmadan askerlerden birisi istenen yere sürüyerek yasladı beni. Astsubay cüzdanımdan çıkardığı kimliğimi kontrol ederken:

—Mendilini çıkar da sil burnunun kanını! Dedi. Mendilim ile burnumu tutarken askerlerin kolumdan tutup bir eşyayı çekiştiriyor gibi çekmeleriyle bile zor çıktım cemsenin üzerine.

Mendilim ile burnumu tutarak girdiğim nezarete öğrendim sıkıyönetim ilan edildiğini. Gözlerimi sürekli bağlı olarak tutuluyorlardı. Sadece sabah ve akşam saatlerinde, bir saat yaptıkları askeri eğitimde açılıyordu. Gözlerim yirmi yedi gün bağlı kaldıktan sonra bir gün gözlerim açık olarak, sorgu için karşı binaya götürülürken öğrenmiştim kapatıldığımız yerin neresi olduğunu. Eski Eğitim Enstitüsünün, sonraları da Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesinin spor salonu olduğunu. Yirmi yedi gün kimse arayıp sormamış “Ne suç işledin? Nerede, neden tutuklandın?” diye bir soru soran bile olmamıştı. Esasında, orada bulunanlardan çoğu bilmiyordu ne için tutuklandıklarını.

Aldıkları odada, masaya oturmamı söylemişlerdi.

İlk defa pencereden dışarı bakmış ve ışık görmüştüm. Daha sadece yirmi yedi gündür ışık görmediğim hâlde, sanki pencereden odaya vuran ışığı ilk defa görüyormuş gibi heyecanla seyretmiştim gözlerimi kısıarak. Ne kadar beklediğimi tahmin edemiyordum ama çok uzun gelmişti. Ne olacağını, ne yapacaklarını bilmeden beklemek... Bir an aklıma eşyalarımı teslim etmek için oraya getirmiş olacakları geldi ama ihtimal veremedim. “Bırakacaklar mı ki eşyalarımı versinler!”

diye düşündüm. Eşyalarla birlikte mektup geldi aklıma okuyamadığım mektup. Sonra “Evet! Evet! Evet! Teklifine Yüz kere, bin kere Evet! Evet!” diye yazan satırları hatırladım. “Mektubun devamında ne yazıyordu acaba?” diye düşündüm ve bir şey o anda yakıp geçti içimi.

Mektupta ne yazdığından daha ziyade aklıma takılan bir şey vardı aslında. Teslim aldıkları bütün eşyalarımın ait listenin bir nüshasını bana vermişlerdi. Cüzdanımdaki tamamlanmamış şiirlerimden, annemin kullandığı, mide şurubunun kutusundan yırtılmış “mucaine” yazan karton parçası bile listede olduğu hâlde mektup neden yoktu? Yoksa mektubu almışlar mıydı? “Belki de cebime koyuyorum derken yere atmışımıdır.” diye geçti aklımdan. Ama o zaman da yerde görürlerdi ve “Bunu neden attın? Nedir bu?” diye sorarlardı. Kaybolmasını istemiyordum mektubun. Eşyalarımın ait listenin içinde olsun eşyalarımı teslim alanlar isterlerse okusunlar ama sonra bana versinler de mektubun devamında ne yazıyor bileyim istiyordum. O mektupta ne yazdığını okumazsam buna nasıl dayanabilirdim? Bir an ellerine geçmemiş olmasına da sevinmeden edemedim ama onların eline geçmemesi, eşyalarımın ait listenin içinde olmaması kaybolması demekti. Mektubun ne kaybolmasını, ne de birinin okumasını istiyordum aslında. “Allah’ım sen yardımını esirgeme! Şu küçükçük sırrımı sakla benim!” diye yakardım içimden.

İçeri bir yüzbaşı ve bir astsubayın girmesiyle toparlanarak ayağa kalktım. “Oturunuz!” dedi yüzbaşı. Yüzbaşının bu “Oturunuz!”unun, “unuz”u dikkatimden kaçmamıştı. Hâlbuki “Otur!” demeleri gerekmiyor muydu? Yüzbaşı, upuzun odanın en sonundaki masaya geçerken astsubaya beni işaret ederek “Buyurun!” dedi. Astsubay, karşıdaki masanın döner koltuğunu çekerek benim oturduğum masanın karşısına oturdu. Önüme bıraktığı formdan neden masa başına oturttuklarını ilk defa anlamış oldum. “Sen formdaki sorulara

sadece bakacaksın! Benim elimdeki onun aynısı; ben dolduracağım.” dedi. Formu incelerken “Allah! Allah! Tam tersini yapmamız gerekmez miydi? Mademki bu sorular bana soruluyor, benim kendi el yazımıyla doldurulmuş olması gerekmez miydi?” diye, düşünmeden edemedim.

—Evet! Başlıyoruz.” dedi astsubay. Yüzüme bakarak ilk soruyu sordu. Hayır! İlk soruyu okudu demek daha uygun.

—İdeolojik bir görüşe mensup musunuz?

—Evet. Dedim.

Astsubay, yüzüme şaşırarak baktıktan sonra, bu ilk sorunun karşısına peşinen yazdığı “hayır”ı silip “evet” yazdı. Yan gözle astsubayın önündeki forma bakınca ilk üç sorunun karşısına peşinen “hayır” yazılmış olduğunu gördüm. Anlaşılan herkes hayır demiş bu üç soruya ve onlar da peşinen “hayır” yazmışlar.

Astsubay başını kaldırıp tekrar yüzüme bakarak:

—Üyesi olduğunuz bir dernek var mı?

—Evet!

Astsubay ikinci sorunun da karşısındaki “hayır”ı silip, “evet” yazdıktan sonra üçüncü sorunun karşısında yazan “hayır”ı peşinen silmek üzere silgiyi üzerine götürmüştü ki birden vazgeçip yine yüzüme bakarak:

—Hiç olaylara karıştın mı?

—Evet! Dedim.

Astsubay çileden çıkmış bir hâlde yerinden kalktı ve elindeki form ile birlikte odanın sonunda oturan yüzbaşıya doğru giderken “—Komutanım burada bir cins var!” dedi. Yüzbaşının masasına formu bırakıp, bir şeyler söylerken, yüzbaşının yüzünü ve mimiklerini gözden kaçırmamaya çalıştım.

Astsubay, yüzbaşının yanından tekrar döndüğünde teskin olmuş görünüyordu. Hatta gülümseyerek yerine oturması dikkatimden kaçmadı.

—İdeolojik görüşünüz varsa hangi ideolojik görüşe mensupsunuz? Üyesi olduğunuz dernek varsa hangi derneğin / derneklerin üyesisiniz? Sorularını cevaplandırdıktan sonra altıncı soruda nerdeyse bir kriz daha çıkacaktı.

—Olaylara karıştınsa hangi olaylara karıştınız? Sorusuna —Birçok olaya karıştım! Deyince astsubay yeniden sertleşti.

—Düzgün cevap ver lan! Diye azarladıktan sonra

—Hangi olaya, ya da olaylara karıştın? Diye tekrar sordu.

—Birçok. Dedim.

Astsubay

—Tepemin tasını attırmaya mı çalışıyorsun? Adam gibi doğru cevaplar versene sorulara! Dedi sert bir şekilde.

Bir an durakladım. Ne yapacağımı, nasıl cevap vereceğimi şaşırılmışım. Adamı da kızdırmaya gelmezdi. Bunu çok iyi biliyordum ama sorunun cevabı da tam olarak öyleydi. Birçok olaya karışmışım.

—Efendim! Okulda malumunuz, her gün olaylar çıkıyor ve istemeyerek içinde bulunuyoruz ve bir kaç kez tutuklayıp karakola götürdüler ve birkaç saat sonra da bıraktılar. Doğrudan bir olaya karışmışlığım yoktur. Ben okula gidip, öğleden sonra da bir çayhanede, okul harçlığımı kazanmak üzere çalışan bir öğrenciyim. Kaldı ki vaktim bile olmaz öyle şeylere.” Biraz da abartarak devam ettim: “Zaten bir olaya karışacak olsam babam öldürür. Onun haberi olmasa şehirde yaşayan herkes

tarafından sevilen dayılarım öldürür.” dedim. Bu arada astsubayı çok fazla etkilemiş olduğum gözümünden kaçmadı.

Sorgu bitince bırakılacağıma inanmıştım, ya da öyle ummuştum. Geri getirilip, tekrar spor salonuna kapatıldığımda boş yere hayal kurmuş olduğuma yandım günlerce ama bu defa gözlerimi tekrar kapatmamışlardı. En azından sevineceğim bir husustu gözlerimin açık olması. İki gün sonra sevineceğim ama çok sevineceğim, belki de hayatım boyunca en çok sevindiğim bir şey oldu. Oraya kapatıldığım günden beri hiç sırtımdan çıkarmadığım ceketimin sol yan cebinde bir şeylerin olduğunu fark ettim. Elimi sol yan cebine soktum ama bomboş olduğunu görünce kafama “dank” etti. Hemen iç taraftan yoklayınca, elime değen şeyin ceketin astarının içinde olduğunu fark ettim. Ceketin astarı içinde elime değen şeyin ne olduğunu anlamakta gecikmedim. Ceketin iç cebine elimi sokup, yana doğru parmaklarımı götürünce cebin yan tarafının boydan boya yırtılmış olduğunu, mektubu aceleyle cebime yerleştirirken o yırtıktan astarın içine atmış olduğunu emsalsiz bir sevinçle anladım ve aklıma sorgudan önceki duam geldi. “Allah’ım yardımını esirgeme! şu küçücük sırrımı sakla benim!” diye dua etmiştim. Mektubun kimsenin eline geçmemesi için. “Allah’ım sana şükürler olsun! Sana binlerce hamd u senalar olsun! Ey sırrımı saklayan yüce Rabbim!” diyerek şükrettim. Ancak mektubu orada okuyabilmeme imkân yoktu. Hem arada askerler geziyor, hem de yukarı balkon katından izleniyorduk. Bir an tuvalette okumak aklıma geldi lakin orada da kapıları kapatmadan tuvaletimizi yapmak zorunda olduğumuzu hatırlayınca umutsuzluğa kapıldım. Mektubu okuyamayacaktım. Olsun, varsın okuyamayayım. Mektup cebimdeydi ya, ne önemi vardı bunun? Nasıl olsa buradan çıkar çıkmaz okuyacaktım mektubu. şimdilik çok sağlam yerdeydi ya, o yeterdi.

Mektubun olduğu tarafa yatıp yerde ikiye katlanarak serilmiş battaniye ile göğsüm arasına sıkışan mektubu hissedip huzur duydum. Huzurdan öte, tahliye olmuş gibi sevindim.

O gün akşama doğru beni alıp götürmüşlerdi. İdare katının merdivenlerini asker ile birlikte çıkarken tahliye umuduyla epey sevinmiştim ama yüzbaşının odasına girince durumun umduğum gibi olmadığını anladım.

Mensup olduğum örgüt ile dernek ile ilgili bir sürü sorular sordular. Önce ilk sorguda söylediğim kültür derneği ve gençlik derneğinden bahsettiklerini sanmıştım. Hiç bilgimin olmadığı bambaşka bir dernekten bahsediyorlarmış oysa. "Hayır! Öyle bir dernek ve örgüt ile alakam yok! Derneğin ve örgütün adını ilk defa sizden duyuyorum." dedim. Daha sonra birkaç isim telaffuz edilince neden bahsettiklerini anlamıştım. Bahsettikleri dernek ve örgütün hikâyesi şöyleydi: Aynı mahallede, babası Almancı bir arkadaşım vardı. Sık sık onların evine gidip gelirdik. Evlerinin bahçesindeki havuzun yanında bir oda vardı ve arkadaşımın annesi ders çalışmamız, kitap okumamız için o odayı da bize vermişti. Daha sonraları grubumuza iki arkadaşımızın daha katılmasıyla sayımız dörde çıkmıştı. Gerçekten de çok iyi ders çalışıyor ve en önemli kitapları orada okuyup tartışmaktaydık. Bir süre sonra şehirde tanınmış birkaç edebiyat öğretmenini de oraya davet ederek, kitaplar ve özellikle şiir üzerine sohbetler etmiştik.

Bir gün arkadaşlarımızdan birisi nereden, neden etkilenmişse; daha sıkı arkadaş olmamız ve herkesin bir ay içinde neler yaptığını bildirmesi gibi (birçoğu saçmalıklardan ibaret) bir plan hazırlamıştı. Plana göre önce hazırlanmış olan metnin üzerine ellerimizi koyarak yemin edilecek, daha sonra her ay birimiz sırasıyla başkan olacak ve diğerleri her hafta hangi kitabı okudu, hangi şiiri yazdıysa, geçirdiği hafta boyunca neler

yaptığı hakkında başkana bilgi verecekti. İlk önce bu planı hazırlayan arkadaşımız başkan seçilmişti. Sonra da aynı gün yemin metni ortaya konularak eller üst üste yemin edilmişti. Yemin “Asla birbirimizden ayrılmayacağımıza ve tüzükte yazan görevlerimize ihanet etmeyeceğimize...” falan diyerek bitiyordu. Ne komiktir ki “Bir daha ayrılmayacağımıza...” diye ettiğimiz yeminden sonra bir daha bir araya gelememiş ve orada toplanamamıştık.

O havuzlu evi basan sıkıyönetim askerleri havuzun yanındaki odayı da arayınca, o zamanki komik belgeleri ele geçirir. Tüzük, başkan, yemin metni, kitaplar, isimler; tam da aradıkları belgeyi bulmuş gibi sarılır askerler bu belgelere. Belgelerin incelenmesi neticesinde benim de adıma rastlarlar ve zaten örgütün üyelelerinden birinin ellerinde olduğuna sevinerek beni sorgu odasına çağırılmışlardı.

Gülümseyerek anlatmıştım gerçeği. Ama onların elinde öyle net bir belge vardı ki, bu örgütün(!) elemanları yakalanmalı ve örgüt kesinlikle çökertilmeliydi! İşin kötüsü ben önce inkâr etmiş sonra bu örgüt(!) e üye olduğumu kabul etmiş durumuna düşmüştüm. Karşımdaki Yüzbaşı “Hıı! Yakaladım seniıııı!” der gibi bakıyordu.

Önce çok nazik davranmışlardı. Benden ciddi bir itiraf, isimler gelmeyince birden sertleşmişlerdi. Fakat benim yapacağım bir şey yoktu. Durum aynen anlattığım gibiydi ama bu da onların işine gelmiyordu. Belki de “Bir örgüt ile ilgili belgeler ve kişiler ele geçirdik.” diye, övüne övüne bilgi vermişlerdi sıkıyönetim komutanına. Kim bilir belki o da kendi üstlerine rapor etmişti olayı.

Aralık ayının sonu veya ocak ayının ortaları olabilir. Çünkü içeri girdikten bir süre sonra; hangi ayda, hangi günde olduğumu hatırlamıyordum. Beni alıp inşaat

halindeki bir apartmana götürmüşlerdi. İlk başlarda hiçbir şey anlayamadım. Sadece şaşırmıştım apartman inşaatına neden geldiğimize. Yedi katlı apartmanın en üst katına kadar çıkmıştık. Astsubay askerlerden birine “Çıkar.” dedi koltuğundaki torbayı işaret ederek. Ben meraklı gözlerle torbayı açan askerinin, torbadan çıkardığı urgana bir anlam verememiştim. Askerler beni şaşkın halimle yere yatırdılar. Kaşla göz arasında yaptıkları ilmiği sol ayak bileğime geçirerek bir ilmik de aynı ayağımın diz kapağının arkasına attıktan sonra ipi yeniden ayak bileklerime getirerek bir ilmik daha attılar ve aceleyle, kafamın, gözümün ve başımın nereye çarptığına aldırmadan asansör boşluğuna sallandırdılar. İpi bir miktar saldıktan sonra durdular.

Yüzbaşı: —Hey! Bana bak lan! Sana son bir defa daha soracağım ve başka sormayacağım! Aklını başına topla ve örgüt ile ilgili bütün bilgileri, üyelerinin adını söyle! Dedi.

Bütün her şeyi söylemiştim. Başka söyleyecek hiçbir şeyim yoktu ve ne yapacağımı, yüzbaşmayı nasıl ikna edebileceğimi bilmiyordum.

Yüzbaşı “—Evet! Cevabın?” dedi.

Ben, aşağıdan yukarıyı duyurmaya çalıştım yüzbaşıya “—Size gerçek durumu söyledim. Bu söylediğiniz örgüt falan değildir. Dört öğrencinin bir araya gelerek kurduğu bir oyun, Edebiyat sanat kulübü adına ne dersiniz deyin ama durum bundan ibaret, fena şekilde yanılıyorsunuz!” dedim.

Yüzbaşının: “—Bırakın!” sesinin duyulmasıyla, yıldırım gibi düşmeye başladım aşağıya doğru. İpin yukarı ucunu bir yere bağlamış olacaklar ki salınan ip bitince, ilmik ayak bileğime ve bacağıma öyle bir darbe yapıp oturdu ki, nerdeyse canım çıkacaktı. Yere o hızla çarpma korkusunu yaşarken, ipin aklıma bile getirme-

diğim o darbesi aklıma başımdan almıştı. Ayağımın kökünden sökölerek yere çakılmadığıma şükrettim. Yüzbaşı ve askerlerin merdivenlerden inerkenki ayak seslerini dinledim bir süre. Demir bir kapının, binanın içinde yankı yapan kapanış sesi dağıldıktan sonra, ani bir sessizliğin içine dūřuverdim. Kısa zaman sonra da soğuk havayı iliklerime kadar hissetmeye başladım. Ayak bileğim o kadar acı veriyordu ki bir ara bayılmak üzere olduğumu sandım. "Keřke bayılsam, bu acıyı ve uşümeyi hissetmezdim." diye dūřündüm. Bayılmak üzereydim. İçime bir baygınlık gelmişti. Öyle bir baygınlıktı ki sanki suda boğuluyormuş da nefes alamıyormuş gibiydim. Başım aşağı olmamdan dolayı, başımın arkasında toplanan ceketim ile başımı, yüzümü kapatarak biraz ısınmaya çalıştım. Ceketimi başıma sarmaya uğraşırken, ceketin astarı içindeki mektubu hissettim. Astarın dışından mektubu tuttum. Evet! İşte elimdeydi mektup; arada sadece ceketin astarı vardı. "Keřke aydınlık olsaydı." diye dūřündüm. Ayak bileklerinden vücuduma kadar yayılan; oradan da içimin bayılmasına sebep olan acılarına aldırmadan okumak istiyordum mektubu. Ceketin astarı içinde elim ile tuttuğum mektubu okumayı o kadar çok istiyordum ki... Bir an o kadar çok merak ettim ki mektupta yazanları ama gönlüm ferahtı: "Evet! Evet! Bin kere evet!" diyen ilk satırları okumuştum ya... "Ama ya mektubun ilerleyen satırlarında; -ancak...- diye başlayan bir paragraf varsa!" diye endişeye kapıldım.

O kadar uşüyordum ki, bu daha önceki uşümele-rime benzemiyordu. Sanki yamyay bir şeymişim de gittikçe kuruyormuş gibi hissediyordum. Kabuğu soyulmuş bir karpuz diliminin kırk derece sıcağın altında kuruması gibi bir hissi taşıyordum. Çok şaşırmıştım bu hisse. Oysa köyde çeşitli sebeplerle ne kadar da çok uşüdüğüm günler olmuştu. O uřümelерimin tamamında gittikçe ıslandığımı ve ıslaklıktan dolayı da çok uşü-

düğümü hissetmiştim. Öyleyse şimdi neden kuruduğumu hissediyordum?

Ondan sonra da bayılmış olmalıyım herhâlde.

Askerlerin dördüncü bölümde kalan tutukluların ortasında karavana arabası ile getirdiklerini... Orada bulunanların neler hissettiklerini... Gece yarısı herkes uyuduktan sonra doktorun geldiğini ve beni muayene ederek Akif'e ilaçlar bırakıp, bir dizi talimatlar vererek bana nasıl bakması gerektiğini... Eğer dediği gibi davranılmazsa ve ilaçlar dikkatle uygulanmazsa ölebileceğimi... On iki gün sonra öğrenecektim. Sekizinci gün kendime gelip, onuncu gün sırtımı duvara vererek oturacak duruma gelmiştim ancak. Hâlâ sol ayağımı hissetmiyordum. Sol ayağımın diz kapağından aşağısı yok gibiydi. Ayak parmaklarımda dayanılmaz karıncalanmalar ve yanmalar oluyordu sabahlara kadar.

On beşinci günden sonra bacağımı bir miktar hissetmeye başlamıştım. Bu iyiye işaretti. Gittikçe hissi artacak ve ayağım eski haline gelecekti; doktor öyle demişti. Ancak, apartmanın asansör boşluğuna sallandırılıp, sabah ani bir kararla neden indirildiğimi hiç öğrenemeyeceğim gibi; sonraki yıllarda birçok doktora gittiğim, çeşitli ilaçlar kullandığım halde ayağımı niye tam olarak hissedemediğimi asla anlayamayacaktım. Çektiğim acılar oradaki görevli askerleri de etkilemiş olacak ki, daha önceleri tuvalete gitmek isteyenleri ikinci bir kişi de tuvalete gitmek isteyene kadar götürmeyen askerler beni tek başıma tuvalete götürür olmuşlardı. Hatta askerlerden birisi "Sen sağlam adamsın! İstediyin zaman bana işaret et ve tuvalete, lavaboya git!" demişti. Fakat ben, askerin "*Sağlam adamsın!*" derken acılara, işkencelere dayanıklılık olarak "*Sağlam adam*" mı yoksa fikir, inanç manasında "*sağlam adam*" mı demek istediğini anlayamamıştım.

Tutuklandığımızın elli birinci günü (elli bir gün geçtiğini sonradan öğrenecektim) Saat on bire doğru elinde bir dosya ile bir astsubay geldi. Elliden fazla isim okumuştı ve okuduğu isimler arasında ben, Akif ve arkadaşı da vardı. İdare katına çağırılıyordu bu isimler. Cezaevine sevk edileceklerini düşünüyordum. Bir gün önce buna benzer söylentiler duymuştum diğer tutuklulardan.

İdare katına çıkıp, bir odaya doldurulduğumuzda, aklıma gelen oldu. İnce, uzun odanın penceresinin önündeki masada oturan Yüzbaşı: “—Aksu ceza evine sevk edilecek, oradan da mahkemeye çıkarılacaksınız!” diyordu. Önce Yüzbaşı’nın masasının önünden itibaren sıraya geçmiştik. Kuyruk koridoru kapatınca iki sıra hâlinde dizildik. Bu sefer de dışarı taşıduğımızı gören emir eri, herkesi odaya tıklım-tıklım doldurmuş ama gene de biz kapının dışında koridorda kalmıştık. Ben, Akif ve arkadaşı, oda kapısının biraz köşesine çekilmiş bekliyorduk. Kapının hemen yanında birisi yüksek sesle konuşuyordu ki karşı koridordan gelen komutanı görünce sustu. Arkasındaki rütbeli subaylardan ve onların davranışlarından gelenin sıkıyönetim komutanı olduğu anlaşılıyordu.

Yanıdaki Albay’a bakıp başıyla ve yüz mimikleriyle “—Ne var? Ne oluyor burada?” diye sordu. Albay “—Sevk, komutanım.” dedi sadece.

Kapının dışında kalan diğer iki kişi sıkıyönetim komutanını görünce odayı dolduran tutuklulara adeta yapışarak kapının önüne geçtiler. Orada yer kalmadığı için ben, Akif ve arkadaşı kapının köşesindeydik. Komutan bizi görünce iki adımda yanımıza geldi ve ellerinin başparmaklarını palaskasına geçirerek sertçe sordu.

—Ne bekliyorsunuz burada?

Tutuklu salonundan geldiğimizi kastederek “—Komutanım biz aşağıdan...” diye kekeledim.

Komutan bir Albay’a, bir bana ve arkadaşlarıma bakıp başparmakları palaskasında olduğu hâlde biraz da geriye doğru kaykılarak gürlledi: “—Hadi bakalım çabuk boşaltın burayı!”

—Komutanım biz aşağıdan geldik. Spor salo...”

Komutan sözümü bitirmeme izin vermeyerek Albay’a döndü: “—İdare amirine emir ver! Binaya kimseyi almayın! Çıkarın bakalım şunları! Tutukluların yakınları için bir de ziyaretçi salonu açın bari! Olacak iş mi efendim. Kim almış bu adamları içeri? Hapishaneye sevk edildikten sonra ziyaret etsin herkes yakınlarını.”

Komutan merdivenlere yönelince Albay yanındaki Teğmene emir verdi: “—Bir asker çağır! Atın şunları dışarı.” dedi.

Asker, binanın arka tarafındaki nizamiye binasının önündeki giriş kapısını açarak: “—Hadi bakalım beklemeyin burada hemşerim! Tutuklu ziyareti yasak! Sizi kim aldı kapıdan bilmiyorum ama iyi başarmışsınız yukarı kata kadar çıkmayı.” diyerek kapıyı kapattı.

Ne yapacağımızı şaşırmıştık. Caddenin ortasında dikilip bakınırken... Akif: “—Eee! Ne yapacağız şimdi?” derken ayaklarının şehre doğru gittiğinin farkında değildi.

“Vallaha ne diyeyim. Evlerimize gideceğiz herhâlde. Bizi tutuklu yakını sandılar ama umutlanmayın. Farkına varırlar ve bizi tekrar alırlar.” dedim. Benim ayaklarımın da şehre doğru yürür hâlde konuştuğumun farkına vararak güldüm. Niye güldüğümü arkadaşlar da anlayınca hep birlikte gülüştüğümüzde zaten caddenin sonuna vardığımızı fark ettik.

Eve geldiğim günden itibaren sürekli beklemiştim gelip götürmelerini. Çantamı hazırlamış, babam gör-

meden sigaralarımı bile yerleştirmiştim çantanın dibine. Hiçbir yere çıkmıyor, sadece bekliyordum. Günün her saatinde gözüm ve kulağım sokaktaydı. Annem de benim ile birlikte bekliyordu fakat bir farkla O, durmadan beddua edip duruyordu insanlara zulmedenlere.

Birinci gün, ikinci gün derken sekizinci gün olmuş, hâlâ gelip götürün olmamıştı. Sekizinci günün öğle sonrasıydı ki sokağa bir askeri aracın girdiğini pencereden gördüm. “—Evet! Geldiler!” dedim. Farkına varmadan sesli söylemiştim “geldiler” kelimesini.

Annem: “—Ne! Geldiler mi?” diyerek sokağa baktı.

O anda da askeri araç, halkın söylemiyle “cemse” gelip evimizin kapısı önüne durdu. Dikkatle izliyordum askeri aracı. İçinden inen astsubayın önce etrafına bakındıktan sonra kapıya doğru yöneldiğini görünce, kesinlikle beni almaya geldiklerine emin oldum. Askeri araç sokağa girince, sokaktan devam ederek evimizin önünden geçip gideceğini ummuş olduğumun farkına o zaman vardım.

Hazırladığım çantayı da alıp kapıya yöneldim. Kapının önüne vardığım anda da zil çalmıştı.

Çantayı yere koyup kapıyı açtığımda Astsubay ile yüz yüze geldik.

Astsubay gayet nazik bir şekilde: “—İyi günler efendim.” dedi, tebessüm ederek.

—İyi günler. Dedim.

—Kusura bakmayın rahatsız ettik.

—Esağfurullah. Buyurun. dedim ben de nazik olmaya çalışarak.

Astsubay daha da nazikleşerek “—Biz Zabıta Bekir’in evine bakmıştık. Harman Sokak bu sokak ama kapı numarasını bulamadık.”

—Karşı kapı! Dedim.

Kapıyı kapatıp odaya döndüğümde annemin sedire otururken “—oh!” mu “—of!” mu diyerek oturduğunu anlayamamıştım. Çarpık ayakları sürekli gıcırdayarak yaylanan masanın başına geçip oturunca, günlerdir bilmem kaçınıcı kere okuduğum mektubu, şiirlerimi yazdığım kalın defterin arasından çıkarıp yeniden okumaya başladım.

Annem kalkıp, belki de çay koymak üzere mutfağa giderken ben mektubu bitirip defterden bir sayfa açtım. Aslında açtığım sayfa yeni bir savaştı. Orta son sınıftan beri yazdığım satırları okurken, savaşın karşı tarafında yer alanlar, bir anda önümden kaçıştı. İlk, sıkıyönetim yok oldu. Yüzbaşı ve askerleri kaçışırken, sol ayağım hissedilir bir sancıya boğuldu. Bir anda anlaşıl-maz bir acı sanki yüreğimi deldi. Ansızın kırmızı beyaz puanlı elbiseli kızın hayali duvarda belirdi. Gözlerimi kapadım hayalin kaybolmaması için; bir süre kırmızı beyaz puanlı elbiseli kızın hayalini izledim. Odada olduğumu bildiğim halde etraf birden serinledi. Bir anda kırmızı beyaz puanlı elbiseli kızın hayali kaybolup, sıkıyönetim komutanı karşımda belirdi. Sıkıyönetim Komutanının ellerinin başparmağını palaskasına takıp geri kaykılmasıyla birlikte tanıdıklarım, akrabalarım, öğrenciler, öğretmenler, memurlar, esnaf, tüm şehirle birlikte delirdi. Odada olduğumu bildiğim hâlde etraf hâlâ serindi. Vücuduma kan gidip, ısınmak için gerindim. Açamayacağımı bile bile gözlerimi açmak için direndim. Üşüyordum. Bulduğum yer hâlâ serindi. Açamayacaktım gözlerimi bunu biliyordum. Ama neden gözlerimi açamayacağımı bildiğimi bilmiyordum. Gözlerim kapalı bir vadiye bakıyordum. *Vadinin karşısında kırmızı beyaz puanlı elbiseli kıza doğru koşmak isteyince sıkıyönetim askerleri mani oluyordu.* Annem ve kırmızı beyaz puanlı elbiseli kız beni sıkıyönetim askerlerinden koruyordu. Ansızın sol ayağım bir çocuk

oluyor ve çocuk askerlerin boğazına taktıkları iple boğuluyordu. Etraf hâlâ serin ve gittikçe de soğuyordu. Alnıma yapışan bir buz parçası beynimi dağlıyordu. Dağlanmakta olan beynimden dolayı, kafamdan çıkan dumana bakan annem ve kırmızı beyaz puanlı elbiseli kız ağlıyordu.

—İhsan! İhsan oğlum sana ne oldu?

Annemin sesini tanıdım. Kendime gelince, duvara dayadığım başımı zor aldım. Gözlerimi açıp kendime gelince bir ırmağın azgın sularından kurtulmaya çalışıyormuş gibi çırpındım gayrı ihtiyari. Ellerim annemin az önce masamın üzerine bıraktığı çay tepsisine çarparak bardakları devirdi. Bardakların devrilmesiyle kendime gelifverdim.

Duvara dayadığım alnımın buza kesmiş olduğunu hissedip alnımı ovuşturdum. Alnımdan elime bulaşan kanı görünce, alnım duvardayken epey çırpınmış olduğumu ve alnımın o anda yaralandığını tahmin ettim. Annem bardakları düzeltti. Sedirin iki ayrı köşesinde olduğumuz hâlde annem ile göz göze kucaklaştık. Annem ile kucaklaşıp dağları aştık kırmızı beyaz puanlı elbiseli kızın bulunduğu vadiye ulaştık. Vadiden akan ırmağın iki yakası birbirinden uzaklaştı. Vadinin iki yakası uzaklaştıkça kırmızı beyaz puanlı elbiseli kızın olduğu tarafa yaklaştı. Kırmızı beyaz puanlı elbiseli kızın olduğu tarafa yaklaştıkça sıkıyönetim komutanının görüntüsünden uzaklaştı... uzaklaştı... uzaklaştı. Ben de uzaklaştım.

/.../

Çaylarımızı içip, annem mutfağa gidince masaya geçip “Kırmızı Beyaz Puanlı Elbiseli Kız” diye, bir masalı yazmaya başladım.

Mansiyon Ödülü / Batman

BİR DAMLA SÜT

Zeynep Özlem SEVİM*

Açlıktan feryat eden bir bebek için sütün değeri nedir? Kurumuş ve titreyen dudaklar bir damla süt beklerken hangi anne bu tabloya duyarsız kalabilir? Rab-bim senin katında bir damla, sadece bir damla sütün karşılığı nedir? Bir kuşun kursağı kadar olan minicik bir mide açlıktan kıvranırsa sütü esirgeyenin cezası nedir? Rabbimin merhametiyle o minicik yüreklere sunulmuş bir damla sütü engelleyenden daha zalim kim olabilir?

Ey en mukaddes yerden bir ikram olarak inen nimet söyle, tek bir damlan hürmetine cennetin ayaklar altına verildiği zatlar hatırına, seni susamış dudaklara gönderen Zatin (CC) aşkına söyle “—Senin de davacı olacağın bir gün gelecek mi?”

/.../

—Sen de herkes gibisin. Konuyu abartmıyor musun?

— (...)!

—Sürekli böyle ağlarsan... Hem çocuklar da kötü etkileniyor. Çok üzülüyorlar seni böyle gördüklerinde,

* 1966'da Diyarbakır Silvan'da doğdu. Dicle Üniversitesi Yabancı Diller Eğitimi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. Halen Batman Anadolu İmam Hatip Lisesinde İngilizce Öğretmenidir. Evli ve üç çocuğu var.

hatta korkup sana nasılda sarılıyor Muhammed görmüyor musun?

—Anne, neden ağlıyorsun? Bak Allah seni ağlatan amcalara çok kötü ceza verecek. Üzülme. Bak göreceksin Cehenneme atacak onları. Bunları söylerken de başıyla onaylıyor, kapkara gözleriyle annesinin göz bebeklerine inandırıcı devasa bakışlar gönderiyordu. Daha da sıkı sarıldı oğluna Zeliha Öğretmen... Oldum olası Muhammed içli bir çocuktuk. Daha 5 yaşındaydı ama bazen kullandığı sözcükler anne ve babasını şaşırtıyordu. Cehennem sözcüğünü de hâlâ tam söyleyemiyordu. Eşinin de gözleri dolmuştu. Zeliha öğretmen kocaman bir öpücük kondurdu çenesinin altındaki küçük kafaya.

—Tamam, artık ağlamayacağım. Senin hatırın için oldu mu? Hadi gel Hatice'nin de karnı acıkmıştır onu doyuralım. Sonra biz de sofraya oturalım.

Her şeyin yoluna girdiğine ikna olan Muhammed sıkı sıkıya sarıldığı kollarını gevşetti.

Ama gözleri hala ikna olmamıştı ki? annesinin gözlerinden ayırmıyordu gözlerini. Gece boyunca da uzandığı kanepeden izledi annesini kapkara gözleriyle. Upuzun kirpiklerinden gizli yollar oluşturdu ta öte odalara, mutfağa, kardeşinin yatağına... Hatice'yi uyutan Zeliha Öğretmen oğlunun yanına uzandı.

—Uykun yok mu? Hadi bu gece birlikte uyuyalım. Muhammed'in minicik elleri annesinin elleriyle buluştu. Yaşından çok olgun davranan oğluyla gurur duyuyordu Zeliha Öğretmen.

—Bana masal da anlatır mısın?

—Hem de en uzun olanını.

Yatağında da annesine sıkı sıkı sarıldı Muhammed. Kalp atışları birbirine karıştı.

/.../

—Müdür bey, beni çağırılmışsınız.

—Hoca hanım buyurun içeriye lütfen.

Okul müdürü sıkıntıyla söze başladı.

—Konuyu biliyorsunuz. Bu konuda çok ciddiler. Eğer başınızı açmazsanız, eşinizden tutun da kızkık soyadınızla kardeşinize kadar işi uzatacaklar. Üniversite okuyan yeğenler, kuzenler kimler varsa işin ucu onlara kadar dayanacak. Kendinizi düşünmüyorsanız onları düşünün.

Kısacık bir an üniversitede araştırma görevlisi olan abisi ve yine aynı üniversitede okuyan küçük erkek kardeşi geldi aklına. Onları eşinin üniversite okuyan kuzenleri izledi, çocukları... “—Ya gerçekten onlara bir zarar verirlerse?” diye içinden geçirirken Müdür Bey düşüncelerini böldü.

—Kademeli olarak onlara da tuhaf, belki de normalde suç sayılmayacak isnatlarda bulunacaklar ve onları memuriyetten, okullarından uzaklaştırılacaklar.

Başı döndü Zeliha öğretmenin, midesine garip kramplar girdi. Renginin attığını hissetti. Daha fazla dayanamayıp izin isteyip odadan çıktı.

Kapıda iki sivil polisin buz gibi soğuk bakışlarıyla karşılaştı. Bunlarla daha öncede müdür yardımcısının odasında karşılaşmışlardı.

Tiksintiyle bakıyorlardı Zeliha Öğretmene!

Kendisinden sonra onlar kapıyı çalıp içeriye girdiler.

—Yine benim için gelmişler. Her pazartesi aynı şeyi yaşamak zorunda mıyım? Bayrak törenine katılıyorum. İstiklâl Marşı'nı canı gönülden okuyorum. Ne istiyorlar ki benden?

İstiklâl Marşı okunurken 10.Yıl Marşı'nı mırıldanan birkaç öğretmenle de karşılaşmıştı...

Kendisi yakınlarında duruyor diye ona nispet mi yapıyorlardı? Onu da anlamış değildi. Sıkıntıyla öğretmenler odasına girdi.

Birkaç rahatsız edici bakışla karşılaştı. "—Her zaman ki tavırları zaten." diyerek geçip bir koltuğa oturdu.

Ders ziliyle kendisini sınıfa zor attı. Dersin ortalarına doğru nöbetçi öğrenci kendisini Müdür Beyin beklediğini söyleyince canı iyice sıkıldı.

Sınıfta başını açmamakta direnen kızlarla göz göze geldi...

Sıcacık, cesaret dolu bakışlarla karşılık verdi, korkudan açılmış gözlerle...

Kimseler görmeden dualar sarıp sarmaladı Zeliha öğretmenini...

Öğrencileri onu seviyordu. Onun göreceği şekilde birkaç avucun duaya durduğunu fark etti. Derin bir nefes alıp çıktı dışarı.

—Hoca Hanım sizden sonra giren polis arkadaşları görmüşsünüzdür. Artık hakkınızda işlemler başladı. Bu arada öğleden sonra saat 14.00 da Millî Eğitimde müfettişler sizi bekliyor. Savunmanız alınacak.

/.../

—Hoca Hanım hoş geldiniz. Buyurun oturun lütfen. Müdür Bey konuyu anlatmıştır. Öğrencilere başlarını açmamaları konusunda telkinlerde bulunuyormuşsunuz. Geçen gün okulda ufak çaplı izinsiz bir protesto gösterisi de olmuş. Sizin de aralarında olduğunuzu söylediler.

—Mümkün değil Müfettiş Bey. Olaydan ben de haberdar oldum. Ama ertesi gün... O saatlerde süt iznimi

kullanmak üzere evde oluyorum. Aynı anda iki ayrı yerde bulunabilir mi bir insan? Süt iznimi Müdür Beyden teyit edebilirsiniz.

—Gerçekten mi? Olayı bize tersi şekilde intikal ettirmişlerdi hâlbuki. Tamam, hoca hanım bana söylediklerinizi önünüzdeki kâğıda da yazıp imzalayın sonra gidebilirsiniz.

Bu olaydan bir hafta kadar sonra dersinin olmadığı bir gün okul müdürü aradı Zeliha Öğretmeni. “—Bakanlıktan gelen müfettişlerin olduğunu hemen okula gelmesi gerektiğini” söyledi. Haklarında şikâyet varmış. Apar topar okula geldi Zeliha Öğretmen. Müdür Beyin odasına aldılar Hoca hanımı. Odada iki müfettiş vardı. Biri oldukça asık suratlı, çatılmış kaşlarının kendisini ta baştan haklı çıkardığını düşünenlerden. Önyargılı. Diğeri ise daha sıcak baktı öğretmene. Bu da bir taktik miydi? Kafası karıştı Zeliha Öğretmenin. Yine de daha sıcak buldu ikinci müfettişi. Çatık kaşlı olan, müdürün masasına oturmuştu. Soğuk bir ifadeyle:

—Buyurun, oturun, dedi

—Hoş geldiniz hocam.” diyebildi Zeliha Öğretmen. Rutin sorular ve rutin cevaplar kendini bekliyordu.

—Sağ olun. Konuya hemen gireceğim hoca hanım. Size birkaç soru soracağım. Sonra gidebilirsiniz.

—Başınızı açmayı düşünüyor musunuz?

—Hayır hocam.

—Neden?

—Allah’ın emri olduğu için. Başka sebebi yok.

—Peki bu yüzden işten atılırsanız?

—Eşim çalışıyor

—Onu da işten çıkarırlarsa

—Ailelerimiz var. Aç ve açıkta kalmayız. Onlar bize bakarlar.

—Peki. Okulda namaz kılıyor musunuz?

—Hayır, hocam. Mescidin yerini de bilmem. Çünkü eve gidince kılıyorum. Süt iznim de var. Yetişıyorum.

—Çevrenizdekilere başlarını örtmeleri veya namaz kılmaları için baskı yapar mısınız? Çocuklara kötü örnek olucu davranışlar sergiler misiniz?

—Hangi çağda yaşıyoruz hocam? Ben şimdi size zorla bir işi yaptırabilir miyim? Allah herkese akıl vermiş. Kişi her işinde serbesttir. İmtihanın da sırrı bu değil mi zaten? İkinci sorunuzun cevabına gelince, geçen yıl “Yılın Öğretmeni” seçilip bir maaş ikramiyeye ödüllendirilen bir öğretmenden kötü örnek olur mu?

İkinci müfettiş bunları duyduğunda memnun olmuş bir yüz ifadesiyle onaylayan baş hareketleri yapıyordu. Zeliha öğretmen buna memnun olmuştu ama bu işte bir bit yeniği de aramıyor değildi.

—Eşiniz okula gelir mi? Okulun mescidinde namaz kılar mı?

—Hayır efendim. Okul binamız yeni. Eşim de ara sıra beni okuldan almaya gelir ama bahçede bekler. Mescidin yerini bilmez.

—Peki, çıkabilirsiniz.

Ertesi gün müfettişleri okula çağırmanın 10. Yıl Marşı sevdalısı (Aynı zamanda ikisi de subay eşi olan) Resim öğretmeni ile Fen Bilgisi öğretmeni olduğunu öğrendi.

Eşini de şikâyet etmişlerdi. Okulun mescidini gelip temizliyor diye. Şok olmuştu Zeliha öğretmen. Kendisini şikâyet edenleri anlardı da, eşini neden şikâyet etmişlerdi? Bunları okul müdüründen öğrenmişti. Müdürün daha önce işten çıkarılmalarla ilgili söyledikleri

aklına geldi. Tüm aile bireyleri teker teker işten atılacaklar demişti.

/.../

Bu geliş gidişleri kaç kez yaşadığını bile unutmuştu Zeliha Öğretmen. Okul -ev -Millî Eğitim Müdürlüğü arasında mekik dokuyordu! Ha bir de hastane... Olaydan birkaç gece sonra gittikleri bir ev gezisinde yüz uyuşması ve baş dönmesiyle acile götürülmüştü. Nöbetçi doktor son zamanlarda bir travma geçirip geçirmediğini sormuş sonrada hastanenin psikiyatri doktoru evinden aranıp hastaneye çağırılmıştı. Zeliha öğretmen olayların gidişatını engelleyemiyordu. Kendisini bir hemşireyle birlikte psikologun yanında buluverdi.

Evinden çağırılmış olmasına pek de sevinmediğini belli eden doktor tuhaf tuhaf sorular sormaya başlamıştı. “—Şu anda neler hissediyormuş? —Kendine veya çocuklarına bir zarar vermeyi içinden geçiriyor muymuş? —Daha önce hiç intihar girişimi olmuş muymuş?” muş muş da muş!

Zeliha Öğretmen ardı ardına gelen sorulara yetişemiyordu. Bu doktor neler söylüyordu? Aklına olmayanı da aklına o getiriyordu. Ne intiharı? Ne saldırısı? Tek suçu bir metre bile olmayan başörtüsüydü sanki. Doktor depresyon belirtileri gösterdiğini söyleyip yine aynı soğuk yüz ifadesiyle odadan çıkıp gitti. Bebeği olduğunu ve emzirdiğini söylediği için ilaç da verilmedi Zeliha Öğretmene. Eşyle birlikte suçlu bir insan psikolojisiyle arabaya yöneldiler. Ön koltuğa bir gölge gibi ilişiverdi. Eşini de üzdüğünün farkındaydı. Ama başına gelenleri engelleyemiyordu. Ziyarete gittikleri eve döndüklerinde bir de oradakiler başladılar söylenmeye!

—Canım sen de herkes gibisin! Çocuklarını düşün!
Eşini düşün!

—Sistem onu gerektiriyor. A başını gitsin. Günüahı onların boynuna...

—Yok yok! Başını amasın! Peruk alın peruk!

—şu hâline bak! Ölü gibisin! Çocukların bakıcısı bile senden daha bakımlı!

/.../

Zeliha öğretmen acıyarak baktı çevresindekilere. Başını örterken kendisine örnek aldığı insanlar mıydı bunlar? Muhammed doğduktan sonra örtünmeye karar vermişti. Bugün bu sözleri sarf edenler o gün onu yere göge sığdıramamışlardı. Bir bayanın başını örtmesi gerektiğiyle ilgili kısa bir konferans da çekmişlerdi. Zeliha öğretmen artık ne yapacağını bilememenin ruh haliyle olayları gidişatına bırakmaya karar verdi.

Ertesi gün bir önceki geceden yaşadıklarıyla birlikte servise bindi. Hâlâ kendine gelememişti. Birden eteğini giyip giymediğini düşündü. Eli pardösüsüne gitti. Çok şükür giyinmişti! “—Ya çoraplarım?” Serviste kimseye hissettirmeden ayaklarına eğilip baktı. Eli ister istemez eşarbına da gitti şükürler olsun ki her şey yerli yerindeydi.

—Bana neler oluyor. Deliyor muyum nedir? Diye içinden geçirdi. Bu sabah canı çok sıkılıyordu. “—Akşamın etkisi olmalı.” dedi ağırlaşmış göz kapaklarını açmaya çalışırken. Derin bir iç çekip merdivenleri zoraki çıktı. Zoraki bir gülümseme zoraki bir günaydımla birleşiverdi meslektaşlarını görünce. Kendisi gibi iki arkadaşı daha vardı. Onlar da kötü görünüyordu. Her gün aynı şeyleri yaşıyorlardı birlikte. Kim bilir yeni gün nelere gebeydi onlar için?

Üçüncü dersin yine ortalarına doğru yine nöbetçi öğrenci yine aynı hocaları derslerinden çağırıyordu. Sınıfların kapısı açılıp üç bayan da derslerinden çıktılar.

Takım elbiseli daha hiç önce görmedikleri birkaç beyin müdürün odasından çıktıklarını, onlara kaşlarını çatarak baktıklarını ve salına salına gittiklerine tanık oldular. Durum vahim görünüyordu. Cılız tıktıkları müdür beyin odasına girdiler. Müdür bey oldukça sinirli görünüyordu, yüzü kıpkırmızı olmuştu.

—Bayanlar, neye karar verdiniz. Sizin yüzünüzden ben de sürekli azar işitiyorum. Artık şu dakikadan itibaren her şey bitti. Ya bu odadan başınızı açıp çıkarsınız, ya da daha önce aldığınız uyarı ve kınamalara ek olarak son olanı yapacağım. Hakkınızda tutanak tutup sizleri göndereceğim.

Üç öğretmen de birbirlerine bakakaldılar.

Bu kadar çabuk karar vermeleri gerektiği onları korkutmuştu.

Zeliha Öğretmen dizlerinin bağının çözüldüğünü hissetti.

Kalp atışları hızlandı, yüzü alev, alev oldu.

—Hemen şimdi mi? diyebildi.

—Evet, hoca hanım. Hemen şimdi! Yeter artık! Burası Anadolu Lisesi... Subay eşleri ve çocukları var. Askeriyeyle de uğraşıyoruz. Her gün sizinle ilgili rapor gidiyor, biliyor musunuz? Attığınız her adım izleniyor. Şimdi lütfen çıkın ve derslerinize başınız açık girin. Aksi olursa...

Sözlerini bitirmedi Müdür Bey...

Üç öğretmen odadan çıktılar. Daha önce, böyle bir durumda ne yapmaları gerektiğini hiç konuşmamışlardı. Belki de korkmuşlardı. Olayların yatışacağını ummuşlardı. Ama şimdi her şey tersine dönmüştü. Sadece bakiştılar. Sonra sınıflarına yöneldiler. Zeliha öğretmen elleri titreyerek örtüsünün iğnesine uzandı.

Hayır, galiba yapamayacaktı. Sırtını koridorun duvarına yasladı. Elleri sıırsıklam olmuştu. Zeliha öğretmen başka bir boyutta ve başka bir bedendeydi sanki. Olan biteni uzaktan izliyordu ve bunları yaşayan o değil de bir başkasıydı. Aklı bir gidip bir geliyordu. ıldırılmaktan korkuyordu. Son gücünü kullanarak iğneyi yerinden çıkardı. Nur Suresi başından aşağıya kayıp gitti. Kendini ıplak gibi hissediyordu. Koridorun başındaki takım elbiseli beylerin ve müdürün onları izlediklerini biliyordu. Sınıfın kapısını usulca açtı. Öğrenciler lise son öğrencileriydi ve Zeliha öğretmeni elinde eşarbını tutarken gördüklerinde şok olmuşlardı. Erkek öğrenciler avuçlarını sıkıp başlarını öne eğdiler. Kız öğrenciler ise nasıl davranmaları gerektiğini bilmeden öylece bakıyorlardı. Zeliha Öğretmen masasına yöneldi. Arkadan sıkıca bağlanmış minik atkuyruğu başını masaya gömüp hüngür hüngür ağlamaya başladı..

—Gördünüz mü? Zeliha Öğretmen başını açmış. Eğer o da açtıysa!

—Zorlamışlardır canım. Ne yapsın kadıncağız!

—Ne yapsını var mı? Dirensedydi.

/.../

Daha neler neler duydu Zeliha Öğretmen. Dindar öğrencileri onunla konuşmuyor gördükleri yerde sınıfın kapısı sertçe kapatıyorlardı. Derse katılmıyor, başlarını sıralarına gömüp ders boyunca da kaldırmıyorlardı. Yanından geçerken yüksek sesle laf akıyorlardı. Zeliha öğretmen bu duruma daha ne kadar katlanabileceğini bilmiyordu. Onlardan sonra sınıflardan örtülü kızlar çağrılmış. Başları zorla açtırılmıştı. Koridorda bağırtilar, hükırıklar almış başını gidiyordu. Bayılanları ayılmaya çalışan ılımlı hocalar kime yetişeceklerini bilemiyorlardı. 10.Yıl Marşını artık koridorlarda daha

yüksek sesle söyleyen 3-5 öğretmenin de keyfine diyecek yoktu doğrusu.

Müdür Bey de üç hocayı tekrar çağırtmıştı.

—Teşekkür ederim hoca hanımlar. Beni gerçekten zor bir durumdan kurtardınız. Sizin için en üst kattaki zümre odasını verelim. Orada oturun, okulun bahçesinde de başınızı açtırmayalım size. Lavaboya çıkıp açarsınız.

Ne büyük bir lütuf! Tecrit odası ve lavabo... Kendilerine uygun görülen iki yer. Üç öğretmen her gün okulun arka merdivenlerini kullanarak en üst kata, üçüncü kata çıkıyorlardı. Lavaboda bazen de zümre odasında başlarını açıyorlardı. Herkesler derse girdikten sonra, koridor duvarlarıyla kol kola sınıflara gidiyorlardı. Teneffüs zili çaldığında da koridor kalabalık olunca sınıflardan koşar adım üst kata fırlıyorlardı.

Kendisini çok seven yetim bir öğrencisi vardı, Zeliha Öğretmenin. O da onu çok severdi. Maddi durumu iyi olmayan bu kız öğrenci okul birincisiydi. Lise 1’de okuyordu. Zeliha Öğretmen sık sık bu öğrenciyle konuşurdu. Ailesi hakkında bilgi edinirdi. Başörtüsünü tıpkı Zeliha öğretmen gibi takardı Selma. Her şeyiyle onu örnek alırdı. Son olarak onun giydiği pardösü gibi bir pardösü almış, arkadan görenler her ikisini karıştırırmıştı. Hayallerini Zeliha öğretmen ile paylaşırdı Selma. Okul birinciliğini kullanarak tıp okumak istediğini, annesine ve kardeşlerine iyi bir gelecek vermek istediğinden hep bahsederdi. Zaman dediğin nedir ki göz açıp kapayıncaya kadar lise, ardından da Tıp fakültesi bitecekti. Hiç yeni bir elbisesi olmayan annesine yepyeni elbiseler, kardeşlerine üst-baş alacaktı Selma. Onları markete götürecek canlarının her istediklerini alacaktı. Daha temiz bir mahallede oturacak, kaloriferli sıcak bir evleri olacaktı.

Pırıl pırıl parlayan gözler artık sürekli yerlere ba-
kuyordu. O da Zeliha öğretmeni gibi saçlarını sımsıkı
arkadan bağlıyor, sınıftan hiç çıkmıyordu. Zeliha öğ-
retmenle derste göz göze gelince de utangaç bir gülüm-
seme yayılıyordu yaşlı gözlerinin içine, sürekli nemliy-
di gözleri. İyice içine kapanmıştı. Artık hayallerinden
bahsetmiyordu. Zeliha öğretmen ne yaparsa yapsın
onu eski hâline döndüremiyordu.

Akşam eve dönen Zeliha Öğretmen çocuklarının
gürültülerine tahammül edemez olmuştu. Onları sü-
rekli azarlıyordu.

Gerçi Hatice henüz çok küçüktü. 6 aylık bir bebektir.
Ama uyumadığında ona bağırıyor, bebeği ürkütüyor-
du.

Muhammed ise annesinin kendisini sürekli azarla-
masından dolayı iyice içine kapanmıştı.

Geçen gün temizlik yapan annesinin yer silme suyu-
na elini soktuğu için annesinden çıkan çığlıkla donup
kalmış.

O günden beride konuşurken kekeleyip duruyor-
du.

/.../

Zeliha Öğretmen artık yaşayan bir ölü gibiydi.

Eşiyle tartışmak için bahaneler buluyor, sürekli kav-
galar oluyordu. Muhammed bunları duyar duymaz
odasına gidiyor, yüzükoyun yatağına uzanıyor, terden
sırılsıklam oluyordu. Çoğu kez Zeliha öğretmen onu o
hâlde uykuya dalmış buluyordu.

Zeliha Öğretmen vicdan azabından iyice hırçınlaşı-
yordu. Artık eskisi gibi namaz sonrası uzun uzadıya
ettiği o duaları etmiyordu."—Rabbinin emrine itaat et-
meyen birine Rabbi merhamet eder mi? diye içi içini

Yiyordu. Namaz sonraları sıırsıklam bir vaziyette başı öne eğik terk ediyordu seccadesini. Rabbinin ona küstüğünü düşünüyor ne yapacağını bilemiyordu.

—Alo Ali Bey, Ben Pizza Margarita'dan Ahmet. Hatırladınız mı? Sizi telaşlandırmak istemem ama hoca hanım arkadaşlarıyla pizza yemeye gelmişti de. Sanırım biraz fenalaştı. Gelebilir misiniz? Buldukları pizza salonu eşinin bir arkadaşınıdı. Okuldan üç kadar arkadaş öğlen arası biraz da değişiklik olsun diye pizza yemeğe çıkmışlardı. Zeliha Öğretmen yemek esnasında fenalaşmıştı. Eşi kısa süre sonra gelmiş, yine hastanenin yolunu tutmuşlardı.

—Kulağımın dibinde korkunç bir patlama oldu sanki ve yüksek bir yerden hızla yere çakıldığımı sandım." diyordu Zeliha öğretmen gözlerini açmadan sıkı sıkıya yummuşken. Çünkü sürekli başının döndüğünü söylüyordu. Hemen beyin filmleri çekildi. Sakinleştirici bir de iğne yaptılar damardan.

—Ama benim bebeğim var. Süt veriyorum.

—Eczaneden süt sağma aleti alın ve bu geceki sütünü sağıp dökün. Bebeğin içmesi zararlı, dedi doktor. Beyin filmleri temiz çıkmıştı. Eşi de perişan hâldeydi. Zavallı adam gerçekten ne yapacağını bilemiyordu. Eczaneye uğradılar. Aleti aldılar. Eczacının kullanma talimatını eşi dinledi. Çünkü Zeliha öğretmenin buna hiç mecali yoktu.

—Eve vardıklarında bakıcı ablaları Muhammed'in sabahtan beridir annesinin hastanede olduğunu söyleyip durduğunu anlattı. Gerçeğin öyle olduğunu duyunca da şaşırıp kaldı. Muhammed ise yine bir şeylerin ters gittiğini anlamıştı. Ürkek bakışlarla annesini süzdü.

—İyiyim birtanem. Ama biraz uykum var. Sen ablanla beraber Hatice ile oyna. Ben biraz uyuyayım. Deyip

yatağına yığılıverdi. Zeliha öğretmen kaç saat yattığını hatırlamıyordu. Bakıcının onu sessizce uyandırmaya çalışmasıyla kendine geldi.

—Abla eve gitme saatim geçiyor. Çocukları doyurdum. Ama Hatice süt emmek istiyor. Ben artık çıkabilir miyim?

—Zeliha öğretmen kısa bir süre, zamanı algılamak için bakıcısını süzdü sonra yerinden güçlkle doğruldu.

—Ah! Tabii tabii kusura bakma seni de alıkoydum bugün.

Güçlkle bakıcıyı yolcu etti. Muhammed televizyon izliyordu. Hatice ise iyice huysuzlaşmıştı. Bütün gün süt emmemiş olmanın sıkıntısıyla annesinin kucağına atıldı. Zeliha Öğretmen ilk önce şaşkınlıkla emzirme pozisyonunu aldı ama birden aklına sakinleştirici iğne geldi. Hatice'yi emziremezdi. Eczaneden aldıkları aleti getirdi. Eşi de henüz eve gelmemişti. Nasıl kullanacağını da bilmiyordu. İçindeki kullanma kılavuzunu açıp okumaya çalıştı. Hatice de bu arada iyice huysuzlaşmıştı, yastığını aldı. Ayağında sallamaya başladı bebeğini. Bir yandan da aletle sütünü sağmaya çalışıyordu. Birkaç başarısız denemden sonra ilk damla süt akmaya başladı. şişe doldukça Hatice ağlıyor, şişeye uzanmaya çalışıyordu. Hatice ve Zeliha öğretmenin gözyaşları birbirine karışmıştı:

—Rabbim! Diyordu Zeliha Öğretmen: Akıttığım her damla sütüün hakkını sana bırakıyorum. Bu aç evladımın hıçkırıklarını sana bırakıyorum!

/.../

Daha fazla dayanamadı Zeliha öğretmen.

Bebeği yaşını doldurmadan o da istifa dilekçesini okuluna verdi...

“Dayanamam” sanıyordu ama elleri titremeden, tek bir tane gözyaşı bile dökmeden “helallik istedi” müdüründen, mesai arkadaşlarından, öğrencilerinden. Müdürünün bu işe bu kadar üzülmesine şaşırıdı sadece. Öğrencileri ve birkaç arkadaşı kapıya kadar uğurladılar Zeliha Öğretmeni...

Sık sık ziyaretine gidiyordu öğrencileri. Onunla başını açtığı için küsen öğrencileri de pişman olmuş onu görmeye gitmişlerdi. Okuldan haberleri alıyordu sık sık.

Okul birinciliğini yakalayan sonra gidip tıp okuyacak olan Selma'nın (kendisi istifa ettikten sonraki yıl) lise ikinci sınıfta okuldan ayrılması onu çok üzdü...

Günlerce yetimine Selma'sına ağladı, ağladı, ağladı...

Kendisi için bugüne kadar bu derece gözyaşı dökmemişti.

Ama Selma'yı düşündü, ağladı.

Tıp fakültesini düşündü, ağladı.

Selma'nın dul annesini, düşündü ağladı.

Selma'nın yetim kardeşlerini düşündü, ağladı.

Zeliha Öğretmen başını açtığı için Selma'nın gözlelerinden süzülen yaşları, düşündü, ayrı bir ağladı.

/.../

Ve ilk süt damlası düştü yere...

Düşmesi gereken yer değildi orası...

Peygamberin (SAV) Uhud Savaşı'nda düşen dişi kadar ak,

O diş kadar pak,

O İnci tanesi değerinde...

Mübarek diş yere düşmeden yetişmişti Cebrail.

Yetişti mi bilinmez, Hatice bebesinin de nur tanesi-
ne...

UNUTAMADIĞIM
ÖĞRET MENİM

MEHMET AKİF İNAN HATIRA YARIŞMASI
2015 YILI ÖDÜLLÜ ESERLERİ

2015 Türkiye Birincisi / Malatya

HAYIRLI BAYRAMLAR

Derya ÖDEMİŞ

Sadece birkaç dakika önce dünya üzerindeki en büyük haksızlığı önledim. Ne yaptım biliyor musunuz? Annemden yiyeceğim bütün fırçalara rağmen gidip gecenin bir yarısında misafir şekerleriyle, çocuk şekerlerinin yerini değiştirdim. Yarın geleceklere söz verdiğim bütün çocuklar, zafer kazanmış gibi, defalarca sevinçlerini alıp bize gelecekler. Dünyayı değiştirmek gibi geldi değil mi? Tam olarak öyle demek istedim. İmkânsız mı dediniz? O kelimeyi hayatımdan çıkardığımda lise öğrencisiydim ve sırf o kelimeyi hayatımdan çıkararak öğretmeni tanıdığım için bile, bu koca şehre geldiğim için pişman değilim.

Karşımda duran kayısı ağacının, hatıralarını paylaştığı yapraklardan ayrılışını paylaşmak için bekliyorum. Havuza yaslanmış, iki elimi birbirine kavuşturmuş, başımı hafif yana eğmiş, çok yorulmamış gibi görünen bakışlarımı, hiç eskimeyen, yere düşen kayısı yapraklarının çırpınışlarında dinlendiriyorum. Biraz bekledikten sonra eğilip uzun yola çıkacak yaprakları seçmeye çalışıyorum. Sanırım biraz daha erken gelmeliydim. “Alma!” der gibi bakıyor kayısı ağacı. Nereye göndereceğimi söyleyince, ikna etmesi hiç zor olmuyor. “Anlatmayacak mısın?” diyor gitmek üzereyken. Yüzümü dönmeyen “Hayır” diyorum. “Bugün sana hiçbir şey anlatmayacağım. Bütün anlatacaklarım bu yapraklarla birlikte sahibine gidecekler.” Bahçe kapısından çıkıyorum. Görmemezlikten geliyor, geçiyorum adı değişmiş il-

kokulun yanından. “Kırgın mısın bana?” diye soruyor. “Artık değilim.” diyorum. Düşman gibi bakıyor havuzlu bahçeye. Herkes okul binasının içine saklanırken benim soluklandığım tek yerdi havuzlu bahçe. Havuzlu bahçeyi göstererek “Neden o?” diye soruyor. “Bir daha yazmamaya söz veren, saçları dağınık saçlı küçük kıızı ne çabuk unuttun!”

Kendini sıralarına kabul etmeyen arkadaşlarından sonra, iki eliyle çantasından tutmuş, en arkada ayakta bekliyordu. Ayakta beklemek alışkın olmadığı bir şey değildi ama bu bekleyiş sonu olmayan bir bekleyiştii. Aynı noktada bıraktığı gözlerini ağlayan bir sese çevirdi. Arkadaşları Ebru’nun kolundan tutmuş sınıfa getiriyorlardı. Sınıftakiler eli çantalı ayakta bekleyen kıza bağırırmaya başladılar. Dağınık saçlı kız hiç konuşmadı, karşılık vermedi. Çamurlu ayakkabısının içindeki ayaklarını sıktı. Biri yanındaki arkadaşının itirazlarına rağmen, çantasından başka bir şeyi kalmamış gibi duran kıızı yanına oturttu. Sıkıca tuttuğu çantasının zincirini açtı. Defterini çıkardı. Hızlıca defterine bir şeyler karaladı. Tahtaya yazılan ismini hiç fark etmedi. Ebru hâla ağlıyordu. Öğretmen içeri girdi. Sustu herkes. Tahtadaki tek ismi gördü. En arka sıraya doğru yürüdü. O gelmeden titreyen elleriyle kâğıdı sıradan ayırdı. Kaldırıp göstermek istedi. “Aç ellerini!” gözlerini kâğıttan ayırmadı, tam açamadı bile. Diğer eliyle göstermek istedi. “Diğerini de!” Zil çalınca yere düşen kâğıdını da alıp havuzlu bahçeye koştı. Ona okudu: “Ben istemedim ki. Yanlışıklık oldu. Ebru beni içeri bırakmadı. Elim yanlışıklıkla değdi gözüne. Ben istemedim geç kaldım.” “Bakmadı biliyor musun? Baksaydı, baksaydı, baksaydı... O zaman yazmayacağım. Bakmadı çünkü bir daha yazmayacağım, madem bakmayacak niye yazayım?” Ortaokul son sınıfta havuzlu bahçe, bir gayret onu yazmaya ikna etti. Öğretmen olacağını yazdı. Şiir... Hem de beş sayfa. Sonra mükem-

mel bir dönüt aldı: “Bir sekizinci sınıf öğrencisi, bunları yazamaz.” İlk defa yazmaya ikna edilen titrek elleriyle defteri kapattı, bir daha yazmama sözü vererek.

İsmi değişmiş ilkokul susuyor. Gitmeye adım atmışken, elimdeki yaprakları görüp o da merak ediyor. Tebessüm ediyorum. Sevgisi dünyalara yetecek birine gidecek. O nasıl olur, demeden ben çıkıyorum kapıdan. Hani Ebru’nun bana izin vermediği kapıdan, hani gözündeki doğuştan beni, hep sanki ben yara yapmışım zannedip kendimi suçladığım kapı.

Bütün öğrencilerin yazdığı mektupları topladıktan sonra, okulların ziyaretçi defterlerine yazılmış, Ruhan Hoca yazan her cümleyi, ayrı ayrı zarflara; kim, hangi saatte, ne döktüyse içinden, alıp bir zarfa yerleştirdikten sonra panoya raptiyeyle astım. Son bir işim kaldı. Son bir iş. Sabah saat dört buçuk, yapraklar kuruyana kadar ben de biraz uyudum. Birkaç saat uyuduktan sonra kalkıp kurumuş kayısı yapraklarını, rengârenk, dışında her öğrencinin mektup içerisindeki en güzel cümlesinin bulunduğu, birbirinden farklı mektupların üstüne bıraktım. Kapattım sevgilerin üstünü.

O kadar hızlı adımlarla ilerliyordum, o kadar telaşlıydım ki, ne kadar yorulduğumu ancak bütün mektupları postaneye verdikten sonra fark ettim. Çok sonra nefes almaya başladım. Bundan sonrası ‘Hayırlı yolculuklar, sevgiler...’ Bir ay boyunca yorgunluğumu, uykusuzluğumu nasıl hissetmemiş olabilirim diye düşünüyorum da. Her an, her dakika, gözlerim kapanmaya her adım attığında beni ayakta tutan bir tek şey vardı: “Öğretmenimiz bunları gördüğünde çok mutlu olacaktı.” O başarmıştı işte her an, her dakika bir öğrencisinin ayakta durmasını başarmıştı. Sahi nasıl başarmıştı?

Biz, çok daha doğrusu ben, teneffüse tedirgin adımlarımıza dikkat ederek çıkardık. Acaba orda mı, bize

bakıyor mu? Birbirimizle konuşurken bakışlarımızı hafifçe, net göremediğimiz öğretmenler odasının penceresine çevirirdik. Koridorda karşılaşır mıyız merakıyla, tekrar aynı tedirginlikle sınıflara çıkmaya başlardık. Çok daha doğrusu ben. Etrafında kaç kişi vardı sayamazdınız bile. Yanına gitmek mi? Zannediyorum bunu o koca okulda bir tek ben başaramadım. Yolunu bekleyip, koridorlarda yakalayan ve muhabbet eden öğrencilere karşılık, benim titrek ellerim ve yanına gitmemekte ısrar eden utangaçlığım... Bizim birlikte çok fazla yaşamışlığımız olmadı da zaten. Sayabiliyim onunla kaç kez konuştuğumu. Belki de zamanını çalmaktan korkardım. Öylesine koştururdu ki, bazen öğretmen olup olmadığından şüphe duyardım. Hayat kurtarmaya gidiyor gibiydi çünkü. Birilerinin hayatına dokunmaya gidiyor gibiydi her seferinde.

Mutluluk kapısından geçmeye son beş saniye. Duvarın eşiğinde oturuyor sayıyorum. Beş, dört, üç, iki... Yine tutturamadım işte. Ya ben heyecandan kaybediyorum ya da o heyecanından kazanıyor. Saydığımı biliyor olmadığına göre. İçeri girdiği anda dersi umursamaz moduna giriyorum. Derse katılmayacaktım. Kendimi kandırıyordum çocuk aklıyla. Ben inatçıydım ama karşımda benden daha inatçı biri vardı ve onu sevmekten korkuyordum nedense. Onu sevmek, onu yazmak demektir ve benim sözümü bozmaya hiç niyetim yoktu. Tembel öğrenciyi oynamak... Gözlerine bakıp onu dinlersem bu inadım çok sürmeyecekti. Yapmayacaktım işte. Yine bütün soruların cevaplarını bildiğim hâlde, elimi kaldırmamak için savaş verecektim ve yine söylemeyecektim. Şimdi yüzü en net görülmeyen yerdeyim. Her defasında nasıl oluyor da yüzünde tebesümle giriyordu içeri. Yolda ne kadar mutluluk varsa toplayıp gelmiş ya da birilerinden ödünç almış olmalı. Nasıl oluyor da o soğuk havada hepimizi o sıcacık

yüreğine alıp, bizi orda ağırlıyordu. Kışın bütün der-
si orda işliyorduk. Bir gün birilerinin gelip bizi sınıfta
bulmayacağından korkuyordum. Nasıl oluyordu da
hepimizi sığırdırıyordu içine. İşte henüz bunun mantıklı
bir açıklamasını ben de bulmuş değilim.

Hiçbir şeyin imkânsız olmadığını anlatırken İngiliz-
cesi '*Nothing is impossible.*' Bir aralık keskin fakat uzun
süredir üstü merhametle kapanmış sesiyle: "... *yaşın-
da annemi kaybettikten sonra...*" Değil işte, siz ne kadar
söylenirseniz söylenin, imkânsız değil. Utangaçlığım,
sözde yaşanmışlığım, inadım birlikte ilk defa bir araya
toplanıp gururla karşımızda bütün samimiyetiyle du-
ran öğretmenin gözlerinin içine bakıyoruz. Okumaya
çalışıyoruz. Ellerini birbirine bağlayarak karşımızda
durması ya da sizinle konuşurken ellerini ovması ge-
rekiyor değil mi ya da hızlı konuşması, beklediğiniz
bir sonuca ulaşmalıydı bu konuşma? Bize bakmamak
için çaba sarf etmeliydi değil mi? İşte hiç öyle olmadı.
Biz soluk soluğa kaldığımız hâlde o koşmaya devam
etti. Neden yorulmuyor hiç? Farkında olmadan takılı-
yoruz ardına. Herkes koşarken bir ara durup arkama
baktım. Sevmekten korkan ben, geride kalmışım. İna-
dım düşüyordu. Tembel öğrenci düşmek üzereydi.
Vazgeçmeyen, her şeye rağmen inatla yarışan dimdik
duran öğretmenimin arkasından koşan saygıma, sevgi-
me, onun öğrencisi olmanın gururunu yaşayan gelece-
ğimin ardından hayretle bakıyorum. O zaman anlıyo-
rum tebessümleri nasıl topladığını. Ne oluyorsa aniden
başımı kapıya çeviriyorum. Orda değil mi? Hepsi bu
kapının ardında. Bugün ve bundan önce yaşanmış ne
varsa hepsi bu sınıf kapısının ardında. Belki bugünkü
olaylar defalarca gelip çaldı bu kapıyı. Ama öğretmeni-
miz hiçbirine izin vermedi öyle mi? O zaman tedirgin-
liğim, korkum siz de kalın orda! Ben buradan çıkana
kadar girmeyin içeri!

Onu böyle övdüğümüze, yere göğe sığdıramayışı-
mıza bakmayın. Ona hiç kızdığımız zamanlar olmadı
mı? Oldu elbet! Olmaz olur mu hiç! Onun hasta olmaya
hakkı yoktu bir kere. O her gün derse gelmeliydi. Hatta
biz gidip müdürle konuşmalı, hafta sonlarını bile çal-
malıydık ondan. Evde hiç gülmemeliydi mesela, bütün
tebessümlerini bizim için saklamalıydı. Biz onu cam
kenarında beklemek yerine, kayısı ağaçlarının nasıl
yaprak döktüğünü izlemeli, karın nasıl güzel yağdığını
anlatmalıydık birbirimize. Herkes baharın gelişini *umut*
kelimesine sıkıştırırken, biz neden saatlerce beklerdik
onu? Bahar beklemek daha kolay değil miydi? Ona geç
kalma hakkını kim vermişti? Sonra niye ısıtırdı ki bizi
içinin derinliklerinde? Soğuğa hasret kalmayı biz mi is-
temiştik ondan? Biz teneffüsümüzü bile yaşayamadan,
daha lise çağımızı bile yaşayamadan, götürüp bırakırdı
umut dolu bir geleceğin yanına. Bir derse dünyaları sığ-
dırıyordu. Biz mecbur muyduk dünyanın bütün yükü-
nü yüklenmeye? Ülkeleri gezdiriyordu en basitinden,
hatta ben bir yerde durup *bambi camping* bile yapmaya
karar vermiştim. Bana on sekiz yaşından önce bu sporu
yapamayacağımı söylemişti. Yolculukları sevdiğimizi
kim söylemişti? Biz izinsiz bizi çıkardığı yolculuklar
için, ailelerimizi çağırmalıydık. Hiçbir şeyin imkânsız
olmadığının Türkçesi yetiyordu. Bir dil daha neden?
Biz mahalle evlerinin, duvarların üstünde sarkan ley-
lakları onun için saklamak, kimse koparmasın diye dua
etmek zorunda mıydık? Yarışa girmeliydik öyle mi? O
kocaman yüreğinde en büyük yeri almak için. Biz tam
puan almalıydık ama karne notu için değil. Neden?
Sevgisini en çok hak eden olabilmek için. Biri bize sev-
gilerimizin neden onun peşinden koşmak zorunda ol-
duğunu söyleyebilir mi? Kızmakta haksız mıyız? Hani
biz her şey için her bahaneyi bulan öğrenciler? Bence
bu sefer sonuna kadar haklıyız. En başta da ben.

Bir ders çıkışı gittiğimiz piknikte yanımda oturmasa, ben çocukluktan beri sevmediğim yaprak sarmalar yerine, biraz daha uzakta duran kurabiyelere uzanabilecektim. Herkes sever ya hani. Ben sevmiyorum işte! On dokuz Mayıs için çıktığımız okul sahasında, yaklaşık yüz kadar öğrenci arasında gelip benim karşımda gösteriyi izlemesi tesadüf olamazdı. Yanımda duran arkadaşlarımdan fırça yememe sebep olmamalıydı. O öğretmendi, her dilden konuşmalıydı elbet ama ben onun yüzünden geç saatlere kadar ders çalışmalıydım. Sebep? Onunla aynı dili konuşabilmek için. Bize yapacağı son sınavda “*Kimsenin yüz almasını beklemiyorum*” demese, belki bu kadar yorulmayacaktım. Gece gündüz yorulmadan araştıran bu eller son bir kez onu mutlu etmek için çalıştı. Ben yine susmaya, durmaya devam ederken ellerim çalışmaya devam etti. Hiç sözümlü dinlemediler, kimin yüzünden peki? Ezberler, uykuyla savaşlar, yorgunluklar tek bir tebessüm için miydi gerçekten? Yüz alıyorum. Keşke almasaydım. Yanına gitmek için can atıyorum ama beni koridorda koşturduğu için kızgınım. Sabırla beklediği için. Bu gururlu bakışları karşılayamamanın korkusunu bana yaşattığı için; ellerimden tutup, gözlerime baktığı için kızgınım. Sayfalar dolusu tebrik okuyorum gözlerinden. Sayfalar dolusu sevgi. Sayfalar dolusu tebessüm. Niye vurmadı ki ellerime? Ellerime vurmadığı için kızgınım. Titrek ellerimin yerine umudu koyduğu için, yerlerini değiştirdiği için kızgınım. Benden izin istemeden yaptı bunu. Aldı elimden inadımı. Bilemezdim ki böyle olacağını. Sakladı arkasına. “Öğretmenim onlar benim, verir misiniz? Ne olur öğretmenim verin!” Aldı bir kere verir mi hiç. Şimdi ben ne diyeceğim havuzlu bahçeye. Artık dinlemez ki beni. Belki konuşmaz bile. Bana sevgileri yazmayı öğrettiği için kızgınım. İnadımı kırdığı için kızgınım. Kızgınım çünkü bana gitmeden onu ne kadar çok sevdiğimi söylemeyi öğretmedi.

O bu şehre hiç gelmemeliydi aslında. Madem gidecekti... Bize öğretildiklerini saysam niye kızdığımızı kesinlikle hak verirsiniz. En başta vazgeçmeyi öğretmedi, pes etmeyi, durmayı öğretmedi, bir öğretmen nasıl surat asar göstermedi. Bir öğretmen öğrencisiyle paylaşmalı değil mi? O mutluluk kapısının ardında bıraktıklarını hiç paylaşmadı bizimle? Ben bugün bile tam bir şeylerden vazgeçmek üzereyken, bir lise öğrencisi gelip kulağıma: “*O vazgeçmediyse sende vazgeçme üzümlür yoksa.*” diye fısıldamak zorunda mıydı? Evet, kızgınız işte çok kızgınız. O bu sınıftan içeri hiç girmemeliydi aslında. Madem gidecekti kızmakta haksız mıyız? Hani biz her şey için her bahaneyi bulan öğrenciler. Bence bu sefer sonuna kadar haklıyız. En başta da ben.

Ruhan Hoca gittikten sonra, sanki ordaymış gibi, aynı dikkatli adımlarla teneffüse çıkmaya devam ettik. Koridorlarda o zannedip, başımızı nöbetçi öğretmenlere istemeden çevirdiğimiz oldu. Ama sanki Ruhan Hoca ordaymış gibi koridorlara çıkmaya devam ettik. Her an dersimize girecekmiş gibi sınıflarda bekledik. Sanki birazdan bir araba duracak ve içinden çıkacak gibi... O gittikten sonra baharla umudu hiç yan yana koymadık. Konuşmadık. Önce Ruhan hoca gelecek sonra umut. Buradan giderken bize hayatımız boyunca yetecek kadar sevgi bırakıp gitti ve o giderken tek tesellimiz vardı. Biz bilecektik ki Ruhan Hoca hâla o öğretmenler odasının penceresinden başka öğrencilerin geleceklerine bakmaya devam ediyor.

Hep biz diyorum çünkü o benim öğretmenim olmadı hiç. O hep bizim öğretmenimizdi. O benim unutamadığım öğretmenim olmadı hiç. O hep bizim unutamadığımız öğretmenimizdi. “*Olabilir mi? Olamaz!*” dersiniz elimde bir kutu ve içinde aksini ispat edecek, sayfalar dolusu delil, sayfalar dolusu yazılmış mektup

var. İşte yolculuğa çıkan mektupların üzerinde yazan ve mektubun içerisinde alınmış en güzel cümleler:

“İnşallah her gününüz bir önceki gününüz, bir önceki gününüzden iyi geçer.” Ebru

“En güzel kelimedir sevebilmek duygusu.” “Kendinizle gurur duymalısınız.” Elif

“Hani Hasan Basri’ye gitmiştik. Hani ben çok güzel bir tavukgöğsü yapmıştım. Hani siz çok beğenmiştiniz” Nurten

“Dilerim her gittiğiniz yerde huzurlu olursunuz. Her şey için teşekkürler.” Betül

“Hiç görmediğim fakat...” Zeynep

“Sizden sonra İngilizceyi unuttuk:) İyi ki vardınız. İyi ki varsınız...” Tuba

“O sınıfın kapısından girip dersin sonuna kadar enerjinizden hiçbir şey kaybetmeden ders anlatışınızı...” Sevim

“O bir saatlik derse dünyaları sığdırıyordunuz. Siz bizim sadece hocamız değil, annemiz, ablamız kısacası her şeyimiz oldunuz.” Hafure

“Dik duruşunuzu hiç kaybetmeyin. Sizi seviyorum sizin de bizi sevdiğiniz gibi.” Kübra

“Yüzünüzden gülümseme hiç olmasın.” Nurgül

“Belki hatırlamayacaksınız ama ben sizi hiç unuttum.” Tekve

Ziyaretçi defterine yazılmış onlarca yazı

Ve yapraklar...

Mektuplar Malatya’dan Alaplı’ya giderken ne olacağından ne ben, ne de arkadaşlarım haberdardık. Bir buçuk aylık emeğimiz, üstü yapraklarla dolu mektup-

larımız, renkli zarflara sıkıştırılmış ziyaretçi defteri, seneler sonra içinde lise mezunlarının sevgilerini taşıyan mektuplar meğerse dünyanın en büyük haksızlığını önlemeye gidiyormuş. Öğrencilerinden ayrılmak üzere olan bir öğretmeni vazgeçirmeye gidiyormuş. Meğerse o hatıraların gizlendiği, Ruhan Hoca'nın anlatıldığı o kurumuş kayısı yaprakları, onun hayatını değiştirmeye gidiyormuş. Mektuplar ulaştıktan sonra Ruhan Hoca'dan bu mektubu aldım:

05.12.2014

Hayatımda yaşadığım en güzel günlerden birisi bugün. Bunun için ne söyleyebilirim nasıl tarif edebilirim duygularımı inan bilemiyorum... Öğretmenler odasına o paketler geldiğinde yalnızca ben mi, benimle birlikte bütün öğretmenlerin gözleri doldu. Ve belki inanmayacaksın ama yemin ederim ki dün öğretmenliği bırakmaya karar vermişim. Bu sabah o paketler gelince anladım ki sen bana Allah'tan bir vekil, bir mesajsın. Gitmemem için, pes etmemem için... Sen ve senin gibi naif, zarif öğrencilerim olduğu için kalmalıyım. Notlarla dolu o pano ve mektuplar... Okumadım. Uzun uzun, satır satır, defalarca okuyacağım. Ama o yapraklar beni en çok etkileyen şeylerdi.

Ruhan Hoca

Koştura koştura gidiyorum. Havuzlu bahçeye anlatmalıyım her şeyi. Biliyor musun o hep bahsettiğim hocam. O yapraklar, dünyanın en büyük haksızlığını önledi. Hayatında ilk defa vazgeçti. Bu yapraklar vazgeçirdi. Öğretmenliği bırakmaktan vazgeçirdi. Pes etmekten vazgeçirdi. O yapraklar hayatını değiştirdi işte.

Birkaç yıl önce dünya üzerindeki en büyük haksızlığı önledi bir öğretmen. Yazmayan, inatçı ellerle, umut dolu pes etmeyen ellerin yerini değiştirdi. Sonra

kurumuş kayısı yapraklarıyla devam etti bu yol. Hani yazmayı bırakmıştınız ya! Elenmişsiniz ya hani. Olsun alfabeden yeniden başlarsınız; olmadı, beş yerine dört sayfa yazarsınız. Belki ellerinizdedir sorun. Onun da çaresi var. O da olmadı en fazla bir defter daha.

Bugün de ben birkaç dakika önce dünya üzerindeki en büyük haksızlığı önledim. Şekerden hevesi geçmiş insanların şekerleriyle, her eve çikolatalı şeker alacağı umuduyla giren çocukların şekerlerini değiştirdim. Kayısı yaprakları bir insanın hayatını değiştiriyorsa şekerler neden değiştirmesin? Dünyayı değiştirmek mi dediniz? Ben saatlerdir insan kazanmaktan bahsediyorum. Siz hâlâ dünyanın değişmeyeceğinden yakınıyorsunuz. İşte tam da bu yüzden...

Unuttum sahi saat on ikiyi geçiyor. Birilerine koca bir hayırlı bayramlar borçluyum. İlk size söylüyorum hocam. Yarın annemden yiyeceğim bütün fırçalardan siz sorumlusunuz. Sizin öğrenciniz olmanın bedellerini yaşıyorum ama her şeye rağmen sadece sizi tanımak için bile olsa bu koca şehre geldiğim için pişman değilim. Saat on ikiyi geçti işte. İlk olarak hayırlı bayramlar evimize gelecek bütün çocuklar. Sonra hayırlı bayramlar bir zamanlar içinde umudu ağırlayan Malatya. Hayırlı bayramlar yalnızca tek kişi için sevdiğimiz koca ilçe, Alaplı ve siz anılarımızın en güzel köşesi. Sevdiğimizizi hiç söyleyemediğimiz, bunu söylemek dışında buna karşılık yazdığımız sayfalar dolusu kelimenin sahibi, Ruhan Hoca'm, hayırlı bayramlar...

2015 Türkiye İkincisi / Yozgat

DİĞER ELİN DE BEN OLSAYDIM

Rukiye COŞGUN

Her sabah okula girer girmez gözlerim hep onu arardı. İnşallah hasta değildir, okula geç Her sabah okula girer girmez gözlerim hep onu arardı. İnşallah hasta değildir, okula geç kalmaz diye dua ede ede giderdim. Ders programını ondan iyi bilirdim zaten. Hangi gün hangi sınıfa dersi var; hangi gün saat kaçta geliyor, kaçta çıkıyor okuldan, hepsi ezberimdeydi. O da çok iyi bilirdi bunu. Koridorda görünce beni: *"Programımı çıkarmayayım şimdi, söyle bakalım hangi sınıfa dersim?"* derdi, bazen takılmak, bazen utandırmak için.

Öyle bir anlatışı vardı ki Türkçeyi; ne de yabancı büyümüşüz kendi ana dilimize, derdik daima. Dilbilgisizliğimizi vurmazdı yüzümüze. Şimdi Milli Eğitim müfredatında önemli bir yeri olan değerler eğitimine tâ o zaman başlamıştı o zaten. Ama söylemezdi hiçbir şey. *"Artık bu gök kubbe altında söylenmedik söz mü kaldı ki, sözün ne hükmü var; yapmak, yaşamak lazım."* der ve yalnızca yapardı. Doğru olduğuna inandığı şekilde yaşardı ama tek kelime öğüt vermemeye çalışırdı Mesut Hoca.

Kollarından birini daha iki yaşındayken köyde motorun arkasına kaptırdığını söylemişti. Kol parçalandığı için tekrar dikememişler ve dirseği ile omzunun arasından kesmek zorunda kalmışlar. Onun yerine protez takmışlardı, otururken önce diğer koluyla protezini tutar sonra otururdu. Her gördüğümde o oturuşu, içim sızlar, sanki yeni olmuşçasına yanardım. Şimdileri bu

durumu anlatmak için *engelli* kelimesini kullanıyorlar ya, o zamanlarda *özürlü* diyorlardı Mesut Hoca'ya çok kızıyordum, bunun nesi özür diye.

Köy okuluydu bizimkisi. Okulumuzda mescit olmadığı için öğle namazlarında, namaz kılan öğrenciler evlerine, öğretmenler yakındaki mescide giderlerdi. Birkaç kez okuldaki boş sınıflardan birini mescide çevirmek için Müdür Bey'e teklif götürmüş Mesut Hoca ama her defasında geri çevrilmiş. Öğle saatlerinde yağmur, kar dinlemeden o çamur, balçık dolu yolu gider gelirdi. Gözlerinin içine bakardı, erkek öğrencilerin *hadi siz de gelin* der gibi ama demezdi. Erkek olmayı, onunla birlikte namaza gitmeyi, onun ardında saf tutmayı öyle çok isterdim ki. Hatta bir defasında o camiye giderken eve gitmek öylesine zoruma gitmiş ki kapıyı açar açmaz anneme, '*keşke beni de oğlan doğursaydın*' diye çıkışmışım.

Onun yaptığı her etkinlikte ben de vardım. O hangi kulübün rehber öğretmeniye ben de o kulübe giderdim. Tiyatroyu ölesiyse severdim ama onun sergilediği oyunlarda görev almazdım '*ya yanlış yaparsam, onun istediği gibi oynayamazsam*' diye. Yine de her çalışmada, her provada ben de bulunurdum okulumuzun en alt katındaki çok amaçlı salonda, ağzından bir tek güzel cümle çıkar da kaçırırsam diye. Bazen döner bakardı bana: "*Tiyatroya katılanlar senin kadar düzenli gelmiyor Rukiye, maşallah sen her çalışmada buradasın.*" derdi. Öğreniyorum hocam, verdiğiniz teknikleri kaçırmamaya çalışıyorum derdim, yüzüm hafif kızarak.

O gün provaların ardından hemen dağılmadık, Mesut Hoca biraz sohbet etti bizimle. Pek alışık olmadığımız bir durumdu bu. O anlatırken baktım etrafıma yalnız ben miyim böyle kendinden geçmişçesine dinleyen diye, tüm arkadaşlarımla aynı dikkatle dinlediğini gördüm Mesut Hoca'yı. Bize yaşamaktan bahsetti,

inandığın gibi yaşamaktan. “İnanmadığınız gibi yaşamazsanız bir süre sonra yaşadığınız gibi inanmaya başlarsınız.” demişti. Sanki söylediği her şeyi benim için söylemiş sadece bana konuşmuştu o gün.

Bu akşam sende bir durgunluk var, dedi annem. Aklımdan çıkmıyordu Mesut Hoca'nın söyledikleri. Haklıydı, onun gibi olmak istiyordum ama onun yaşadıklarını yaşamıyor, yaptıklarını yapmıyordum ki. Kendimi haklı çıkaracak sebepler düşünüyordum. Etrafımda onun gibi yaşayan hiç kimse yok diyordum bazen, bazense kimse bana böyle söylemedi bugüne kadar nasıl yaşasaydım diyordum ama içim rahat etmiyordu.

Okulumda birinci olduğum için yalnızca benimle ilgilediğini düşünürdüm önceleri ama bir sabah pek okuyacağına ihtimal vermediğimiz arkadaşlarımızdan birinin akşam evine gittiğini ve babasını onu okula göndermesi için ikna ettiğini duyunca, aslında okuldaki herkesle ne denli alakalı olduğunu anladım. Az ya da çok, liseyi ya da üniversiteyi herkes okumalıydı. Köyde yetişiyor olmak, kız çocuğu olmak ya da tarlada çalışıyor olmak, okumamak için bir sebep değildi asla.

Artık nerdeyse ortaokul öğrencilerinin tamamının elinde Mesut Hoca'nın verdiği kitaplar vardı. Sezai Karakoç'u, Necip Fazıl'ı, Nuri Pakdil'i, Cahit Zarifoğlu'nu onun verdiği kitaplar sayesinde tanıdık biz. Defterlerimizin köşesine, kitaplarımızın girişine hoşumuza giden şiirlerden alıntılar yazar, öğretmenlerimiz bizim sıralarımızın yanından geçerken görmeleri için o sayfaları açık bırakırdık, okuduğumuzu anlatırlar diye. Bazılarının hoşuna giderdi bu, döner bakar sesli okur: “Şarkı sözleri yazıyor sizin yaşlılarınız defterlerine sizler edebiyatımızın en büyük isimlerini okuyorsunuz ya çok büyük iş yapıyorsunuz.” derdi. Bazılarıysa görmek bile istemezdi okuduğumuz kitapları.

Çok değişti okulumuz sadece bir dönemde. Uzun teneffüs ve öğle arası beklenir oldu sınıflarda çünkü sadece o zamanlar kitap değişikliğine izin veriliyordu. Kütüphane sorumlusu bendim, yeni kitap alanların isimlerini yazıyor, kitabı getirenlerin isimlerini siliyor; Mesut Hoca yeni kitaplar aldığında onları önce ben inceliyor, sonra da kütüphaneye kaydını yapıyordum. Babamın yeni araba kokusuna tutkusu vardı, benimse yeni kitap kokusuna.

O da neredeyse tüm teneffüslerini kütüphanede geçiriyordu. Öğretmenler odasına pek uğramazdı. Ya sınıfta oturur ya da kütüphaneye gelirdi. Zaten ben de her teneffüs kütüphaneye geliyor diye sorumlu olmuş-tum. Artık daha fazla konuşma imkânımız oluyordu. Merak ettiğim her şeyi soramıyordum ona. O çok az konuştuğu için öyle her şeyi sorarsam rahatsız olur diye endişeleniyordum. Yine de arkadaşlarla birlikte bir bahanesini bulup konuştururduk onu.

Okuduğum kitaplardan mı yoksa Mesut Hoca'nın o tek koluyla bütün köy için yaptıklarını görünce ona duyuduğum hayranlıktan mı bilmiyorum ama artık inandığım gibi yaşamaya başlayacaktım ve çocuk aklımla bunun ilk basamağının tesettür olması gerektiğine inanıyordum. Arkadaşlarımın arasında olmasa da ailem, çevrem hep tesettürlüydü. Benim için de ilk adım bu olmalıydı. Okula öyle giremezdim, öğretmenlerim bile okulun bahçesinde başörtülerini çıkarıp o dağınık saçlarla giriyorlarken okula, bana asla izin vermezlerdi. Hatta Din Kültürü öğretmenimiz başörtüsünü okulun içinde çıkarmayı denediğinde öğretmenlerimiz arasında büyük tartışmalar çıktığına hepimiz şahit olmuş-tuk.

Ben kapanacaktım ama Mesut Hoca ne derdi, nasıl tepki verirdi? Okul birincisi olduğum için beni çok seven bazı öğretmenlerim beni öyle görünce ne yapardı?

Hepsi bir muammaydı ama artık yaşanılması gereken süreç başlamıştı benim için.

O sabah ilk teneffüste açtım kütüphaneyi. Kapısını açık görür görmez neden açık olduğunu sormak için gelir mutlaka diye düşündüm. Uzun teneffüsten önce açamıyorduk çünkü. Neden onun kütüphaneye gelmesini istedim, neden gidip yanına konuşmadım onu da bilmiyorum. O kitaplar arasında kendimi daha rahat hissedeceğimi düşündüm belki de. Geldi de hemen Mesut Hoca. Hayatım boyunca hiçbir olayın, hiçbir sınavın beni bu denli heyecanlandırdığını hatırlamam. *“Neden açtın kütüphaneyi kendine ayrıcalık yapıp kitap mı alacaksın yoksa?”* dedi şaka yollu. *“Öğretmenim size bir şey sormak istiyorum.”* dedim ama sanki sesimi ben bile zor duyuyordum. *“Dinliyorum.”* dedi önemli bir şey olduğunu anladığını belirtir bir ses tonuyla. Zar zor çıktı ağzımdan cümleler:

- Ben kapanmak istiyorum öğretmenim, dedim.

Birçok senaryo kurmuştum zihnimde verebileceği tepkilere dair. Şöyle derse böyle derim, şunu yaparsa bunu yaparım gibi ama o hiç tepki vermedi. Hiçbir şey söylemedi. Devam etmemi ister gibi baktı yüzüme. *“Siz ne dersiniz, sizce ne yapmalıyım.”* diye sordum. Bu kez bir memnuniyetsizlik belirdi yüzünde. Her zaman ki gibi tane tane kurmaya başladı cümlelerini:

- Sen bu okulda benim en çok değer verdiğim öğrencimsin, ama senin için bu denli önemli olan bir kararı yalnızca sen almalısın, kimsenin yönlendirmesiyle değil. Bu kararı yalnızca kendin vermelisin, dedi ve bir müddet bakıp yüzüme gitti.

O günün akşamı niyetimi anneme söyledim ama Mesut Hoca'yla konuşurken yaşadığım heyecanın zerrisini dahi hissetmedim. Çok mutlu oldu annem. *Dur babana söyleyeyim,* dedi ama ben *“Kendim söylemek isti-*

yorum bu süreci hep ben yaşamak istiyorum.” diyerek izin vermedim. Babamın yanına gidip aynı soğukkanlılıkla ona da söyledim. Annemin gözlerindeki parıltının, sevincin aynısını onda da gördüm. Şimdi geriye sadece yarın okula kapalı gitmek kalmıştı ki zaten beni de en çok heyecanlandıran, bazen de en çok korkutan bu kısımdı. Evde bir bayram havası vardı. Annem, *‘bir insana örtü bu kadar mı yakışır’* diyordu. Babam, *‘benim canım büyümiş de kapanmış’* diye seviniyordu; bense sadece okulu düşünüyordum.

Okulda okuduğumuz kitaplardan ve bizdeki değişiklikten en çok rahatsız olan Serpil Hoca’ydı. Bazen elimizden okuduğumuz kitapları alır, şöyle bir bakar küçümseyici ve hakaret gibi sözler söyler, kitabımızı geri verir giderdi. Bazen kendi okuduğu kitaplardan vermeye çalışırdı bize, elimizdekinin henüz bitmediğini söyleyince bu kez Mesut Hoca’yı kastederek ama isim vermeyerek kurardı o hepimizi rahatsız eden cümlelerini.

Nerden bilebilirdim o gün bahçe nöbetçisini Serpil Hoca olacağını. Hoş bilseydim de bir şey değişmezdi ama hiç olmazsa daha hazırlıklı gelirdim her türlü hakarete. Başım önümde utangaç bir edayla yürürken okul bahçesine doğru, daha bahçeye girmeden başımı açmam gerektiğini, kolumu sıkıca kavrayan bir el hatırlattı bana. Serpil Hoca’dan başkasına ait olmayan ve nerdeyse kolumdaki kan dolaşımına bile müsaade etmeyecek kadar sıkı tutan bu ele bir dizi hakaret eşlik ediyordu ama ben ağlamaktan hiçbir şey duyamıyordum. Birinci kattan benim bahçeye doğru yürüyüşümü mütebessim bir çehreyle izlediğini daha sonradan öğrendiğim Mesut Hoca bana yapılanları görür görmez merdivenleri üçer üçer inerek koşmuş bahçeye. Protezi omzundan çıkmış, sallanırken aşığıya doğru, ondan hiç duymadığımız bir ses tonuyla beni bırakması için

uyardı Serpil Hoca'yı ama Serpil Hoca ne beni bıraktı ne de hakaretlerinden vazgeçti. Mesut Hoca'nın kararlı tavrı karşısında kolumu gevşetti ama hâlâ onun ellerindeydim. Onun söz söylemesine fırsat vermeden konuşmaya başladı Mesut Hoca:

- Siz ve sizin gibi düşünen insanlar, sizin gibi düşünmeyenlere hiçbir zaman yaşam hakkı tanımadınız. Onların da bir tercih hakkı olduğuna ve yaşam biçimlerini istedikleri gibi şekillendirebileceklerine asla inanmadınız. Şimdi birikmiş ne kadar kininiz varsa bu kız üzerinden hepimize akıtmaya çalışıyorsunuz ama ben buna müsaade etmeyeceğim. Kendi hayatını şekillendirmeye, kendi kararlarını vermeye hakkı olan bu çocuklara siz ve sizin gibilerin eziyet etmesine göz yummayacağım, diyerek sallanan protezine aldırmadan beni Serpil Hoca'nın ellerinden çekip aldı.

Başımdaki örtüyü çıkarmadan, hıçkırıklarla okula girdim. Aynanın önünde başörtüsünü çıkarttıktan sonra birbirine giren saçlarını düzelten Din Kültürü öğretmenimiz benim o hâlimi görünce benimle birlikte hıçkırıklara boğuldu. *"Geçecek kızım hepsi geçecek, bugün başını açarak okula giren sen, yarın senin gibi düşünenlerin özgürlüğüne vesile olacaksın."* dedi. Arkamızdan Mesut Hoca ve diğer sınıf arkadaşlarım geldi. Hepsi de beni teselli etmeye çalışıyorlardı ama ben teselliye ihtiyaç duymuyordum. Muzaffer bir komutan gibi hissediyordum kendimi. Minicik bedenim, minicik yüreğimle çok büyük bir iş başarmıştım.

Çok kişi geldi o günden sonra okulumuza. Hep siyah siyah makam araçlarıyla Milli Eğitim Müdürlüğünden geldiklerini sonradan öğrendiğimiz kişiler, Mesut Hoca'nın savunmasını alıyorlarmış. Şikâyetçi olursan sonuna kadar arkanda olurum demiş müdür, Serpil Hoca da şikâyetçi olmuş. Bazı derslerimize gelmiyordu Mesut Hoca, detaylı bir şekilde anlatmasını

istiyorlarmış bütün olanları. İstersen zr dile Serpil Hanım'dan, o da geri alsın şikâyetini, böylece kapan-sın konu, demiş müfettişler. En çok da buna bozulmuş Mesut Hoca. *"Tek suçu inandığı şekilde yaşamak olan bir çocuğa yaptığı hakaretlere izin vermediğim için mi özür di-leyeceğim."* diyerek reddetmiş teklifi. ylesine göğsü kabarak anlatıyordu ki bütün bunları Din Kültürü ğretmenimiz.

Artık biz de okul bahçesine girmeden çıkarıyorduk başrtlerimizi. Serpil Hoca mutlu değildi bundan; o günden sonra onlarca arkadaşımız başını kapatma ka-rarı almıştı çünkü. Hepsi de kimseye danışma ihtiyaı hissetmeden kendi istekleriyle almıştı bu kararı. Tıpkı Mesut Hoca'nın istediği gibi.

Aradan tam dokuz yıl geçti. Üniversiteyi bitirmek üzereyim. Başımdaki rtmle dersime giriyorum ve işe girdiğimde de başımdaki rtmle çalışacağım. Ve ben sonuna kadar eminim ki ben değil ama sen ve senin gibi düşünen, senin gibi yaşayan ğretmenlerimin at-tıkları tohumlar yeşerdi, filizlendi ve artık yeryüzünün en güzel meyvelerini veriyorlar.

Ellerin diyemesem de eline sağlık Mesut Hoca'm.

2015 Türkiye Üçüncüsü / Kastamonu

RIFAT ÖĞRETMEN

Mustafa ARSLANER

İlk haylazlıkların, ilk unutulmazlıkların, ilk dostlukların, hatta ilk kavgaların filizlenip hatırımızda kök saldığı sınıflar... Adını bilmediğimiz melodilerin yankılanmasıyla koşuşturmacaların sahnesi olan, toza bulanık koridorlar... Gülen yüzlerle, masum gülüşlerle, küçük yüreklerdeki kocaman hayallerle süslenmiş okullar... Ne tuhaf değil mi öğrenilen matematiğin, öğretilen yerdeki geçen anıları saymaya yetersiz kalması? İşte o, matematiğin saymaya yetmediği anıların içindeki en hatırı sayılır kişilerdir öğretmenler. Sesi çoğu zaman gürleyen, kızarken bile gözleriyle gülen, yumruk kadar kalpleri dağ misali sevgilere mühürleyen öğretmenler... Hem zor anında koşup yardım edebilen, hem de zora düşmeden, doğruyu gösteren öğretmenler. Geleceği emanet ettiklerimizi emanet ettiğimiz kutsal meslek.

Takvimler 2002 yılının şubat ayını harcamaktaydı. Önlükle bağlanıp, beyaz yakayla süslenen minikler, sıralarında alfabedeki harfleri avazları çıktığında bağırıyordu. Gözleri, tahtadaki orta boylu, hafif kel ve doktorlarınkine benzeyen beyaz bir önlük giyen öğretmenin gösterdiği harflerdeydi. Öğretmen hangi harfi gösterse sınıfın duvarlarında yankılanıyordu o harf. Okumayı öğrenmenin heyecanı ile yirmi altı küçük kalp çarpıyordu sınıfta. Bir de o çarpan kalplerin heyecanını sahiplenip mutluluk sebebi hâline getiren kalp vardı.

Sınıfta duyduğu her harfte öğretme aşkını benliğine işleyen bir yürekti Rifat Öğretmen de. Mevcut, yirmi altı geçiyordu kayıtlarda. Ancak öğrettiği her şeyde farklı bir huzuru öğrenen, mavi önlüklü miniklerin arasında, beyaz önlüklü Rifat Öğretmeni de sayarsak yirmi yediydi mevcut. Her zamanki gibi haykırarak okunan harfler, ev ödevi olarak not alındı ödev defterlerine. Yıldızlı pekiyi almak için yapılmalıydı bu ödev. Çiçek olunduğu zaman çiçek gibi de durmalıydı yazdıkların defterlerinde.

Öğretmen sınıf defterini imzaladıktan sonra sandalyesine yaslanıp derin bir nefes alarak sınıfını izlemeye başladı. Öğrencilerin tamamına yakını çantalarını kollarına; beslenme çantalarını ve suluklarını boyunlarına asmış ayakta bekliyordu koşarak çıkmak için. Hemen hemen hepsinin bekleyeni vardı dışarda. Kiminin annesi, kiminin babası ya da bir başka yakını... O sıra gözlerine en arkada oturan öğrencisi ilişti. İsmi Mustafa'ydı. Çıkmak için matematiklerinin yettiğince saniyeleri sayan arkadaşları gibi davranmıyordu o. Toplanmamıştı bile. Hâlâ defteri açık duruyordu. Mustafa'yı daha tam olarak analiz edememişti. İstekli gibiydi ancak okumayı da yazmayı da nice uğraşlara rağmen tam anlamıyla kavrayabilmiş değildi. Mustafa'nın velisi eniştesiydi. Sadece kaydettirirken görmüştü onu da. Öğrendiği kadarıyla Mustafa üvey ablasının yanında kalıyordu. Babası, annesi Mustafa'ya gebeyken çalıştığı inşaattan düşerek vefat etmişti. Annesini ise bir önceki yaz kaybetmişti. Hayatı tanımaya vakti olmayan çocuk için en ağır imtihanlardan birine tabi tutulmuştu. Bunları düşünürken, ortalığın koşuşturmacayla toza bulanacağını haber veren melodi duyulduğunda, hazırda bekleyen öğrenciler bir anda kapıya yöneldiler. Eve ya da kendisini bekleyenlere değil de, maratonda rekora koşuşturuyorlardı sanki. Desibel rekorunu kırabilecek sesler

sona erdiğinde Rıfat Öğretmen de çıkmıştı sınıftan. Her zaman olduğu gibi çok yorulmuştu. Tatlı bir yorgunluktu onun için. Boğazı konuşmaktan ağrıyordu belki. Tebeşir tozu da hiç iyi gelmiyordu, öksürmesine sebebi ama öğrencileriyle beraberken farkına varmıyordu hiç. Hep akşam vakti evine gittiğinde hissediyordu iliklerine işleyen yorgunluğunu belki de. Düşündüğü tek şey evine gidip bir an önce dinlenmesiydi muhtemelen.

Öğretmenler odasından çıktığında sınıf defterini idari odaya bırakmadığını anımsadı ve sınıfa gitti. Sınıfa girmek üzereyken birkaç mırıldanma duydu. Bu öğrencisi Mustafa'nın sesiydi.

- Ş.ş.ş.Şe. T.tt.te..

Rıfat Öğretmen en ön sıraya oturup alfabeleri yazıp tekrar eden Mustafa'yı gördüğünde ne yaptığını pek anlayamadı. Ders anında tahtayı yazdığını nadir görürdü Mustafa'nın. Üstelik derste vakti varken neden yazmamıştı da şimdi yazıyordu? Çocukluk işte, diye mi düşünmeliydi? Sınıf defteri, üstü kısmi olarak soyulmuş tahta öğretmen masasının üzerindeydi. Almak için içeri girdiğinde Mustafa da öğretmenin içeri girdiğini fark ederek ayağa kalktı. Sınıfta kimse yokken onu daha iyi betimlemişti Rıfat Öğretmen. Küçük geldiği bileğine gelmediğinden anlaşılan mavi önlüğünün üstten ikinci düğmesi siyahtı, altındaki düğme de kahverengi. En alttaki düğmesinin yerinde de bir çatal iğne tutturulmuştu beceriksizce. Yakasıysa krem renginden siyaha döner durumdaydı. Kirliydi. Rıfat Öğretmen zihnini, belki de aylarca huzursuz edecek manzarayı gördü o an. Mustafa'nın ayaklarındaki ayakkabı binlerce şahit isterdi ayakkabı unvanını alabilmek için. Hem topuk kısmından hem de uç kısmından yırtılmıştı ikisi de. Mustafa, öğretmenin ayakkabılarına baktığını fark ettiğinde kıpkırmızı oldu. Bir ayağını diğerinin arkasına saklamaya çalıştı. Kamuflesinin işe yaramadı-

đını o da biliyordu. Ayak parmaklarını sıktı. Zor duyulan bir sesle: “Eniştem bugün yenisini alacak zaten öğretmenim.” dedi.

Rıfat Öğretmen Mustafa'nın gözlerine baktı. Zamanı durdurmuşlardı sanki kendisiyle beraber. Ne konuşabiliyordu, ne hareket edebiliyordu. Hem konuşsa ne diyecekti? Hareket edebilse nereye gidebilecekti? Sanki öğrencisi gözleriyle çivilemişti onu oraya.

- Öğretmenim! Öğretmenim!

- E.. Efendim Mustafa?

Rıfat Öğretmen cevabını verirken ister istemez Mustafa'nın ayakkabılarına bakıyordu.

- Eniştem öğretmenim. Bugün yeni ayakkabı alacak zaten bana.

- Hmm.. Öyle mi? Ne güzel!

- Evet öğretmenim. Bugün tam yirmi beşinci gün. En hızlı ayakkabıyı alacak eniştem.

- En hızlı ayakkabılar ha?

dedi ve gülümsedi Rıfat Öğretmen.

Sadece yirmi beşinci günün ne anlama geldiğini anlayamamıştı. Soracaktı ama kendinde kudret bulamıyordu sanki. Ayakkabı alması için maaş gününü bekliyordur diye düşündü. Bu bile ağırdı Rıfat Öğretmen'e. Ve soruverdi birden:

- Yirmi beş gündür mü bekletiyor seni enişten?

- Evet öğretmenim. Her gün iki liradan yirmi beş tanesi elli lira ediyor. O en hızlı ayakkabılar da elli lira. O ayakkabılarla Fahr'i'yi, Can'ı, Hakan'ı hepsini geçeceğim yarışta. Bununla koşamıyorum. Taş batıyor ayağıma.

Son cümle mahvetmişti Rıfat Öğretmen'i. Bu zamana kadar fark edemediği için kendi kendine saydırıyordu içinden. Öğrencisinin yüzüne bakamıyordu. Yeri geldiğinde her şeyden daha kıymetli olan öğrencisi bu hâldeyken fark edememesi kahrediyordu onu. Yirmi beş gün, belki de daha fazla. Nasıl dikkat etmezdi geleceğin emanet edileceği emanetlere? Bu düşüncelerle boğuşurken sessizliği yine Mustafa bozdu.

- O zaman siz de izler misiniz beni öğretmenim?

- Ne zaman Mustafa?

- Hızlı ayakkabılarımı aldığım zaman. Koşu da herkesi yeneceğim ya. Bugün yirmi beş gün doldu. Eniştem yarın alır sonraki gün de onlarla gelirim okula.

- Tabii, izlemeyi çok isterim ama sen o kadar hızlı koşarsın ki izleyebileceğimi zannetmiyorum.

dedi zoraki bir tebessümle Rıfat Öğretmen. Ve sonra ekledi:

- Yirmi beş günü zor geçirmiş olmalısın.

- Biraz acıktım ama bitti işte. Annem hep sabretmemi isterdi.

- Nasıl yani acıktın?

- Eniştem yediğim her yemeğin iki lira olduğunu, yirmi beş gün boyunca her gün bir öğün yemek yemezsem istediğim ayakkabıyı alabileceğini söyledi. Başlarda çok acıkıyordum ama alıştım artık.

Rıfat Öğretmen'in zihninde şimşekler çakıyordu sanki. Duyduklarına inanası gelmiyordu. Başlarda, çocuk aklı yalan söyler, diye düşündü fakat Mustafa'nın fiziki durumu da anlattıklarını doğrular nitelikteydi. Ne diyeceğini bilmiyordu. Konuşmak için ağzını açmıyordu. Gözlerine, dünyanın en saf hâliyle bakan öğrencisinin gözlerindeki umut ışığı vuruyordu. Göz-

lerinin daha önce hiç böylesine dolduğunu hatırlamıyordu. Yüzlerce hatta binlerce düşünce geçiyordu aklından. Duyduğu farklı bir ses tonu kısmen getirebildi kendine. Bu ses okulun hizmetlisi Ahmet Ağabey diye hitap edilen Ahmet Bey'e aitti: "*Hocam? Sınufı spreceğim de işiniz mi var?*" diye sordu.

Boş boş baktı Ahmet Bey'e. Bir şeyler demeye çalıştı ama başaramamıştı. Bakışlarını tekrar Mustafa'ya çevirdiğinde toparlanmaya başlamıştı ğrencisi. Bir soru daha geldi:

- Hocam işiniz varsa sona sprebilirim.
- Çok işimiz var aslında..
- Anlamadım hocam. Ne işi?
- Yok, bir şey Ahmet ağabey. Yok, bir şey...

Derince bir nefes aldıktan sonra Mustafa'ya:

- Eve mi gidiyorsun Mustafa?
- Evet ğretmenim. Bugün biraz erken çıkayım. Meydandaki kuruyemişi amcaya bugün malzeme geliyor. Onun kartonlarını alayım. Ablam nmzn kiş olduğunu eğer çok yakacak toplarsam benim yattığım odaya da soba kurabileceğini söyledi. Havalar soğuyunca toplayamıyorum, hasta oluyorum hep. şimdiden başlarsam bayağı biriktirebilirim. Kişin benim yattığım yer çok soğuk oluyor.

Daha ne kadar yıkılabilirdi Rıfat ğretmen. Mustafa ise Ahmet Bey ve öğretmeninin bakışları arasında, iyi akşamla, dileyerek çıktı sınıftan. Arkasından öylece bakakaldı Rıfat ğretmen. Bazen aşırı yorulduğunda mızımız ettiği aklına gelince birkaç cümle daha saydırdı kendine. Ahmet Bey'in sorusuyla kendine geldi:

- Hocam iyi misiniz?

- ...

- Hocam? Rıfat Hocam?

- Ahmet Ağabey, sınıf defterini idareye bırakabilir misin zahmet olmazsa?

- Tabii hocam.

Teşekkür etmek dahi aklına gelmedi o zihin karmaşasında. Ahmet Bey'in meraklı bakışları altında ağır adımlarla çıktı sınıftan. O gün sabaha kadar Mustafa'yı düşünmemesi işten bile değildi.

Ertesi günün sabahında çalan ilk zil, öğrencilere ve öğretmenlere dersin başladığını duyuruyordu. Bahçe, koridor ve sınıftaki tüm sesler sükûnete kavuştu. Rıfat Öğretmen her zamanki gibi doktorlarınkine benzeyen önlüğünü giyip çıkmıştı ömrünü adadığı öğrencilerinin karşısına. Yine başlayacaktı öğrenme şenliği. Ancak Rıfat Öğretmen içine yapışan mahzunluğun üstesinden gelemiyordu. Gülüşleri farklı, öğrencileri derse odaklamak ve sıkmamak için yaptığı komiklikleri farklıydı. Hepsinde zoraki bir hava vardı. Mustafa'ya baktığında dikkatle tahtaya bakıyor, uzun uzun inceliyordu 'ba-, ba-' seslerini. Tüm dikkati tahtadaydı, gözlerini bir an bile olsa ayırmıyordu. Yüzünde garip bir ifade vardı. Anlamıyor gibiydi. Ama mücadelesi kayda değerdı. Tahtaya birkaç kelime daha yazdıktan sonra sınıfın yazmasını isteyip sınıfta gezinmeye başladı. Öğrencilerinden Hakan kalem tutmayı tam beceremediğinden on dakikaya yakın ona kalem tutmayı öğretmeye çalıştı. Çabası sonuç vermişti. Ülkesine bir kalem daha kazandırmıştı belki. Ardından Mustafa'nın yanına ilerledi. Yine yazmıyordu Mustafa. Bu defa kızsız yeri yidi ve yanına gidip:

- Neden yazmıyorsun Mustafa?

- Göremiyorum öğretmenim.

Bu yanıtı kıyamazdı. Kızmaya da kıyamazdı zaten. Özellikle de önceki akşam öğrendiklerinden sonra gözünde en kıymetli öğrencisi makamına gelen Mustafa'ya.

- Öndeki boş yere oturmak ister misin o zaman?

- Hayır öğretmenim.

dedi bakışlarını ayakkabılarına indirerek.

Bir cümle daha kuramadı Rıfat Öğretmen. Ayakkabılarından utandığı için ön sıraya geçemiyordu Mustafa. Masasına geçti. Ders anlatmayı istiyordu ama yapamıyordu bunu. Teneffüs zili çaldığında öğrenciler topyekûn koşarak bahçeye çıktı. Sadece Mustafa kalmıştı sınıfta, bir de Rıfat Öğretmen. Mustafa defterini eline alıp en öndeki sıraya geçti. Derste yazamadığı kelimeleri yazmaya çalışıyordu. Bin bakıp bir yazan Mustafa, arada öğretmenine bakıp masumca gülümseyordu. Rıfat Öğretmen de hafif bir tebessüm ederek yerinden kalktı ve Mustafa'nın yanına gidip şefkatle başını okşadı.

- Doktora gitmedin mi?

- Enişteme söyledim ama "Götüremem ben" dedi. Çok çalıştığı için vakti olmuyordur.

- Peki, diyebildi Rıfat Öğretmen.

Yine kelimeler düğüm düğüm olmuştu içinde. Biraz sonra da sınıftan çıktı. Zilin çalmasıyla beraber Mustafa yerine geçti ve saniyeler içinde öğrenciler hengâme kopararak sınıfa girmeye başladılar. Rıfat Öğretmen ise derse her zamanki geldiği vakitten biraz daha geç gelmişti. Ama yüzü gülüyordu. Sınıftan çıkarkenki hâlimden eser yoktu. O andan sonra herkese defterini kapattırıp oyun oynadı. Şarkılar söyledi. Ve o an insanın mutlu olmadan mutlu edemeyeceğini anlamamak

en büyük ayıplardan biri olurdu. Son ders zili çaldığında dakikalar öncesinden hazırlananlar yine kapıdan başlayıp maratona giriştiler. Mustafa ise eşyalarını alıp her zamanki gibi en ön sıraya geçti. Rifat Öğretmen yerinden bile kalkmamıştı. Sadece tebessüm ederek Mustafa'yı izliyordu.

- Enişten bugün en hızlı ayakkabıları alacak mı sana?

- Hayır, diye kısa ve net bir cevap verdi Mustafa.

- Neden peki? Yirmi beş günün dolmadı mı?

- Doldu ama...

- Ama?

- Doldu ama eniştemin işleri yoğun galiba, alamam şimdi, dedi.

- Hmm... Peki, sen arkadaşlarını koşu da geçmek istemiyor musun?

Bu soru üzerine duraksadı Mustafa. Yüzü yere düştü. Yutkunduktan sonra yüzüne sağlam bir gülümseme alarak kendinden emin bir şekilde;

- Olsun. Eniştem aldığı zaman geçerim ben de, hem bunlarda daha tam eskimedi. Biraz para biriktirip diktirsem yeni gibi olur.

Bunu söylerken o ayakkabıyı her şeyden çok istediği de belli oluyordu, bir gün önce yeni ayakkabıların hayalini kuran çocuğun hayallerinin enkazında nasıl çırpındığı da.

- Kalk hadi Mustafa. Gidip gezelim biraz.

- Nereye öğretmenim?

- Seni çok hızlı koşturacak yerlere gidiyoruz.

- Ama tahta...

- Kalk hadi toparla eşyalarını. Ben de hemen geliyorum.

Sonrasında sınıftan çıkan Rıfat Öğretmen, öğretmenler odasına girip önlüğünü çıkardı. Kitaplarını kitaplığa yerleştirdikten sonra tekrar sınıfa döndü. Mustafa da sınıfta onu bekliyordu. Elini uzatıp gel işareti yaptı Rıfat Öğretmen. Mustafa'nın elinden tutarken boynuna astığı beslenme çantasının da eskimiş olduğunu fark etti. Mustafa'ya:

- Önce bir arkadaşımı ziyaret edeceğiz. O insanlara süper güçler veriyor.

- Nasıl yani süper güç? diye sordu heyecan ve merakla.

- Mesela. Onun yanına gittikten sonra sana bir şey hediye ediyor ve sen en uzaktaki şeyleri bile görmeye başlıyorsun.

- Her şeyi mi? Mesela en arkadan tahtayı görebilir miyim?

- Evet, sadece tahtayı değil, her şeyi görebilirsin.

- Ne kadar peki?

- Ne, ne kadar?

- Parası ne kadar?

- Para istemiyor ki. Bedava.

_ Ama nasıl olur öğretmenim. Eniştem dünyada hiçbir şey parasız olmaz, dedi. Yemek için, yatmak için, uyumak için bile.

Mustafa'nın bu konuşmasının üzerine mahzun şekilde yutkundu Rıfat Öğretmen. Verecek cevap bulamamıştı.

- Bu arkadaşım para istemiyor işte, diyebildi.

- Eğer isterse bile benim param var.

Cümlesini bitirir bitirmez de boşa olan elini cebine atıp üç tane 25 kuruş bir tane 50 kuruş çıkardı.

- Eğer eksik kalırsa da hafta sonu simit sattıkça öderim.

- Simit? Sen hafta sonları simit mi satıyorsun?

- Daha satmadım ama eniştem dün söyledi. Hafta sonu simit satacakmışım.

İçinden ne geçirdiği bilinmiyordu ama yüzünden pek iyi şeyler olmadığı aşikârdı. Mustafa'nın elini daha bir sıkı tuttu. O tutuşta bu zamana dek sadece baba-oğul arasında olan bir can bağının olduğu belli oluyordu. Bunu her ikisi de hissedebiliyordu. Rıfat Öğretmen birden parmağıyla karşı binayı göstererek:

- Bak işte şu bina. Oranın ikinci katında birisi çok gizli bir şekilde süper güç veriyor. Hadi gidip sana da bir tane alalım.

- Olur. O uzaktan görme yeteneğini istiyorum ama ben.

- Tamam. Sana o yetenekten bir sürü alalım.

Bu sırada apartmandan içeri girmişlerdi. Merdivenleri çıkarken öğretmenin elini asla bırakmıyordu Mustafa. Üzerinde Mustafa'nın okuyamadığı 'Doktor Sümeyye' yazan bir çelik kapının önünde durdular. Rıfat Öğretmen zile bastı. Çok sürmeden kapıyı burnunda palyaço burnu olan başörtüsünün kenarına mandal takmış deli görünlü bir kadın açtı. Açar açmaz da:

- Süper güçler merkezine hoş geldiniz.

- Hoş bulduk. Biz süper güçlü olmak istiyoruz.

- O zaman tam yerindesiniz, dedi kadın ve devam etti bakışlarını Mustafa'ya dikerek:

- Bu çocuk geleceğin en güçlü insanı olacak. Ve her şeyi görebilecek!

- Gerçekten mi? diye heyecanla sordu Mustafa.

- Evet, dedi palyaço abla.

Mustafa, öğretmeninin elini bırakmıyordu hiç. Rıfat Öğretmen ve komik görünümlü yetenek sihirbazının gösterdiği yere gidip oturdu. Kafasını garip bir makineye yaklaştırıp yasladı. Süper yeteneğinin nakledildiğini düşünüyordu gözlerine. Birkaç dakika sonra yetenek sihirbazı söze başladı:

- Gözlerinin süper güçte görevilmesi için sana sihirli bir eşya gelecek.

- Nasıl bir eşya? diye sordu Mustafa.

- Seni daha güçlü gösterecek bir şey. Yarın görürsün, diyerek araya girdi Rıfat Öğretmen.

Mustafa olanlardan pek bir şey anlamamıştı ama öğretmeni iyi bir şeyler olacak diyorsa sonunda mutlaka iyi bir şey olacağını biliyordu. O yüzden uzatmadı.

- Hadi bakalım Mustafa Bey, dedi Rıfat Öğretmen ve devam etti.

- Her şeyi görebilme özelliğimizin yanına bir de en hızlı koşma özelliği ekleyelim ister misin?

- İstemez olur muyum hiç? diye cevap verdi Mustafa hiç bekletmeden.

Gözlerindeki heyecan mısra mısra şiir gibi okunuyordu adeta. O şiiri yazan şair aslında Rıfat Öğretmen'di. Masumluktan başka bir şey ifade etmeyen gözlere baktıkça gözleri doldu Doktor Sümeyye'nin. Mustafa, öğretmeninin elini hâlâ bırakmıyordu. Doktor Sümeyye'nin ya da yetenek sihirbazının yanından ayrıldıklarında içi içine sığmıyordu Mustafa'nın. Bütün

arkadaşlarını geçebilecekti koşuda. Bu düşünce bile ağzını kulaklarına vardırabiliyordu. Kısa bir yürüyüşten sonra köşe başındaki ayakkabıcıya girdiler. Uzun boylu, zayıf, seyrek saçlı bir adam karşılamıştı onları. İçerde Mustafa'nın öğrendiği sayılardan daha fazla ayakkabı vardı. Rifat Öğretmen onu küçük ayakkabıların olduğu reyonun önüne getirip:

- Hangisi seni daha hızlı koşturur?

Mustafa tavana kadar dizili ayakkabılara göz gezdirdikten sonra birinde durdu. Uzun uzun baktı. Bunu fark eden Rifat Öğretmen, Mustafa'nın bakakaldığı ayakkabıyı işaret ederek:

- Bu mu?

- Hafta sonu o kadar kazanamayabilirim öğretmenim.

diye asırlık bir cümle daha kurmuştu. Rifat Öğretmen bu cümleyi duymamıştan gelerek ayakkabıyı işaret etti görevliye ve ayakkabıyı Mustafa'nın önüne koydu.

- Hadi giy bakalım.

- Ama öğretmenim...

- Sen benim lafımı dinlemiyor musun?

Sorusuna ayakkabıyı giyerek cevap verdi öğrencisi.

- Çok güzel oldu. Şimdi bununla herkesi geçebilirsin yarışta.

Mutluluğun tarifi anlatılmaz kavramlara bürünmüştü Mustafa'nın içinde. Yüzündeki gülümseyişi tarif etmek için bile onlarca ömür harcanması gerekirdi. O mutluluğun yansıması dahi o ana dek yaşatmadığı mutluluğu yaşıyordu Rifat Öğretmen'e. Ayakkabıdan sonra konfeksiyona, oradan kırtasiyeye, oradan

da lokantaya gittiler. Akşam olmuştı belki ama Rıfat öğretmen hiç yorulmuşa benzemiyordu. Normalde bu saatlerde uyuyor olurdu büyük ihtimalle. Lokantada menüyü eline aldığında okuması yazması olmadığı için resimlerden seçiyordu yemeğini. Rüyadaymış gibi hissediyordu. Yine de her tavrında biraz olsun ürkeklik vardı. Babası olsaydı onu getirirdi. Annesinin, babasını anlatırken hep çok iyi biri olduğundan bahsettiğini hatırlıyordu. Annesiyle de geldiğini hatırlamıyordu hiç, o kadar paraları olmamıştı çünkü. Birden tüm neşesi soldu. Üflenmiş lamba misali kaybetti gözlerindeki aydınlığı. Rıfat Öğretmenin gözünden kaçmadı bu durum;

- Ne oldu Mustafa?
- Hiç öğretmenim, dedi dışarı bakarak.
- Nasıl hiç?
- Geç oldu öğretmenim. Eniştem çok kızacak.
- Ben konuşurum onunla kızmaz.
- Ablam da kızar.
- Kızmaz, diye net bir şekilde cevap verdi.

Öğretmenin böylelerine kendinden emin konuşması Mustafa'ya ayrı bir güven veriyordu. Ancak içi de içini yiyordu. Tedirgindi, eniştesi ya da ablası bir şey der diye. Diyemediği bir şey daha vardı Mustafa'nın. Ablası veya eniştesi kızdığı zaman acıksa da yemek yemiyordu Mustafa. Ama bugün öğretmeniyle beraber çok güzel şeyler yiyecekti. O yüzden bugün onları kızdırmakta bir mahsur görmüyordu. Yemekleri saçları geriye doğru taranmış beyaz gömleklili bir garson getirdi ve önce Mustafa'nın masasına koydu, akabinde de Rıfat Öğretmen'in masasına. Sonrasında da Mustafa'ya dönüp:

- Afiyet olsun Küçük Bey. Sizin gibi yakışıklı bir müşteri ağırlamaktan onur duyuyoruz.

- Biz yakışıklı değil miyiz? diye sordu garsona Rifat Öğretmen kıskanç bir ses tonuyla.

- Bu küçük beyefendi kadar değil. Kusura bakmayın, diye gülümseyerek cevap verdikten sonra ayrıldı masanın yanından. Uzun denmeyecek bir süre içinde yemekler bitmişti.

Rifat Öğretmen masaya gelen hesap kutusuna bir şeyler bıraktıktan sonra kalkıp çıktılar lokantadan. Mustafa eve gidene kadar yarın nasıl koşacağını, arkadaşlarını nasıl yeneceğini anlatıp durdu. Eve geldiklerinde Mustafa'nın yüzü yere düşmüştü. O günün bitmesini hiç istemiyordu. Ama eve girmekten başka çaresi de yoktu. Öğretmenine iyi geceler diledikten sonra kapıyı çalan Mustafa'yı kızgın bir ses tonu karşıladı. Bu eniştesiydi. Küfürler yağdırıyor, hakaretler ediyordu eve geç kaldığı için. Kolundan tutup:

- Bugün kömürlükte yat da aklın başına gelsin! “ tehdidini savuruyordu ki o anda:

- Dur bakalım iki dakika, diye bir ses geldi.

Bu Rifat Öğretmen'di. Sonrasında Mustafa'ya:

- Mustafa sen içeri gir bakalım oğlum, dedi.

Mustafa içeri girdiğinde yengesi de dışarı çıkmıştı Rifat Öğretmen'le konuşmaya. Korkudan ilikleri titriyordu sanki Mustafa'nın. Bir süre sonra eniştesi ve yengesi içeri girip kapıyı kapattılar. Mustafa'nın korkusu ikiye katlanmıştı. Ancak korktuğu gibi bir şey olmamıştı. O günden sonra hiçbir şey eskisi gibi olmadı. Seslerini dahi yükseltmediler Mustafa'ya. Ve bu ilkokulunu bitirene dek devam etti. Rifat Öğretmen ne dedi, ne yaptı hâlâ bilinmiyor. Mustafa ilkokuldan sonraki hayatına

yurtta devam etti. Ve Rifat Öğretmen'ini hiç unutmadı. Şüphesiz ki öğretmenliğin anlamını öğreten öğrencisini o da unutmadı. Mustafa bugün öğretmenine olan borcunu ödemek için öğretmenlik okuyor. Mustafalar kopmasın ve Rifat Öğretmenler yetişsin diye. Tek farkı Mustafa gözlüklü bir öğretmen olur. Kim bilir belki de Rifat Öğretmen gibi, ilerde de bir yetenek sihirbazıyla hayatını birleştirip, daha başarılı mücadele verir ve iyilikte en hızlı olup herkesi geçer.

2015 Mansiyon Ödülü / Amasya

KOZA'NIN YARIM BIRAKTIĞI KELEBEĞİM BEN

Cennet KUZUCU

Soğuk iyiden iyiye hissettiriyordu kendini. Şemsiyeler ve renk renk kabanlar mağaza vitrinlerinin en vazgeçilmez süsleri olarak başköşede yerini almıştı artık. Her sabah, ıslak bir sokak kaldırımına ayak basarak güne başlamak ise kaçınılmazdı. İnsanların; kitabını, kahvesini en çok andığı mevsim olan sonbaharın bitişine hazırlanışını izlemek ise gerçekten kaybettiğimiz o zamana değerdi. Babam da buna kanaat getirmiş olacak ki o soğuğa aldırış etmeden, rüzgârı da yanına oturtarak, bulutlara en afillisinden bir bakış atmıştı. Sırtını da, caminin diğer ağaçlarına nazaran yapraklarını daha fazla dökmüş olan hüzünlü bir ağacın gövdesine yaslamış; hem kendi acısını hem benimkini dindirmek istiyor hem de ağacı teselli etmeye çalışıyor gibiydi.

Yıl 1999, Kasım ayının soğuğu ile kendinden hayli söz ettirmiş ilk pazar sabahı idi. Doğum gününe günler kalmıştı ama şehir merkezine gelişimizin asıl sebebi bu değildi. O sabah sırt çantama özenle yerleştirmiştim geliş sebebimizi. Her çocuk gibi ben de biraz bencildim ve bu sırt çantamda taşıdığım şey benim o zamanlar en büyük bencilliğimdi. Babamın ısrarına rağmen yanımda getirmiş, gün boyu taşımak zorunda kalmıştım fakat neonu bir yük olarak görmüş ne de yorulduğuma dair tek bir şikâyetle bulunmuştum. Bakışları sırt çantama kayan her insana gururla bakıyor, onların çantamın içindekileri de görüyor düşüncesiyle, kendimden emin

bir tavır takınıyor ve bunu hemen yürüyüşüme yansı-
tıyordum. Babamın o zamanlar bir türlü anlamlandıra-
madığım yüzünde oluşan gülümsemeyi ise şimdi daha
iyi anlıyordum. Sıcak simit ve poğaça kokularının etra-
fı sardığı, kuş seslerinin yavaş yavaş insan seslerine ka-
rıştığı ve mağaza kepenklerinin açılış seslerinin de bu
melodiye eşlik ettiği anlarda babam da yerinden kalktı.
Önceden gitmeyi planlamış olduğu, adımlarından ve
kararlılığından belli olan, mağazaya doğru yürümeye
başladı. İçeriye adımımızı attığımız anda yüzüme vu-
ran sıcak beni afallatmış ve vücudumdaki tüm kanın
yüzüme hücum etmesine neden olmuştu. Şimdi yü-
zümde, çantamda taşıdığım onca eşya arasından, en
hafif olanı ama yüreğime en ağır geleni, ilk önlüğümün
kemerini kadar kırmızıydı. Elimi sırt çantama attım ve
yine üşüşmüşü aklıma onunla ilgili olan bütün anılar.
Güzel, buruk, hüznü...

Bu olaydan bir buçuk ay kadar önceydi.

Okullar açılmıştı. Öğretmenimiz henüz çok genç-
ti. Yaşını hatırlamıyorum ama bırakın otuzunu, yirmi
beşini bile daha bulmadığı kesindi. Ben ise daha beş
yaşındaydım ama bazı şeyleri çok net hatırlıyordum.
İnsanın içine huzur tohumları eken gülüşünü, kısa,
siyah saçları arasında ellerini dolaştırışını unutmam
imkânsızdı. Adı ise "Ayşe" idi. Ayşe ismi; sütün baş-
ka bir kaba akışını izlemek gibi, uykuya geçiş anında o
içimde oluşan huzur gibi, saf ve masum olan ne varsa
hatırlatan şeyin adı gibiydi benim için. Evde adı geçin-
ce pürdikkat konuşanı dinlediğimi bilişi, söylediği her
kelimeyi havada herkesten önce kapmak ister gibi olan
o istekli tavrım; ayrıca onun, sevgiyi her şekliyle his-
sedebilen sıcacık kalbi benim sevgimi de hissetmiş ve
beni de ona sevdirmişti. "Okulumun bir tanesi " derdi
bana. Ama doğru olan ise şuydu: O bizim okulumuzun
bir tanesi idi.

Bizim köyümüzün okulunda ana sınıfı açılmazdı öyle her yıl. Açıldığı zamanlara denk gelen çocuklar ise ayrı bir şanslı hissedirdi kendini. O yıl da şansımıza öğretmen atanmış ve okulumuzda bizim için bir ana sınıfı açılmıştı. Onun ise ilk görev yeri, ilk heyecanı idi sınıfımız. Kırmızı önlüklerimizin kumaşlarını kendisi almıştı özenle. Kime nasıl önlük yakışır, kime ne kadar kumaş gider, kimin annesi dikebilir, kimin annesi dikemez tek tek not etmişti, üzerinde ağaç resmi olan defterine. Sanki ellerinin her kıvıldaşısında o defterin üzerindeki ağacın yaprakları sallanıyordu. Sanki parmakları yön veriyordu rüzgâra. Yüzüne göre tombulca olan elleriyle kesmişti rengi gülleri anımsatan kumaşlarımızı. Benim kumaşımı elime tutuştururken ellerini de tutuşturmuştu minicik ellerime. Elime dokundu ya, hissetmiştim, hayatıma dokunuyordu. Hayallerime, geleceğime dokunuyordu. Gözlerimin içine öyle bir bakışı vardı ki ağlamamak için kendimi zor tutmuş-tum. Hüzünden desem değil, korkudan desem hiç değil, gözlerinin siyahından desem kusur işlemiş olurum o yumuşacık bakan gözlere. Hâlâ anlam veremiyorum, mutlu olmuşum oysaki. Niçin ağlamak istemişim? Kulağıma eğilip *“Annene söyle eteğini pileli yapсын emi, sana çok yakışır.”* demesiyle kendimi kabarık, pileli güzel mi güzel kıpkırmızı bir prenses elbisesi ile hayal etmem bir olmuştu. Ben bir Külkedisi idim o ise benim iyi kalpli perim. Elleriyle dokunmuş ve güzelleştirmişti hayallerimi. Bununla da kalmamış ilk önlüğüme de el atmıştı. Kırmızı önlüğümün o günden sonra asla vazgeçemeyeceğim kemerini de elleri ile işlemiş ve belime ilıştırivermişti. Bir köy çocuğunun kalbine bu kadar güzel dokunulabilir miydi? Bundan daha güzel bir hediyeyi kim verebilirdi? Böylesine ince, zarif ve içten bir hareket ancak bir meleşin işi olabilirdi. Kemerini işlerken ki parmaklarının, yüzünün aldığı şeklin hayalini kurarken buluyordum kendimi kimi zaman. Her şeyimle ona

benzemek istiyordum; kimseyle paylaşmak istemiyor, sınıfta arkadaşlarımdan kim onunla konuşsa kıskanıyordum. Çocuk kalbiyle ne kadar sevebilirse insan, işte o kadar seviyorduk. Ama emindik, o bizi bundan fazla seviyordu.

Bir ay geçmişti bile. Ekim ayı sert bir giriş yapmıştı bu yıl. Sokaklarından çamurun hiç eksik olmadığı köyümüzde bata çıka ilerliyorduk babamla. Elimi sıkıca kavramış ve giysilerimin batmaması için seke seke yürüyor olsak da çamur savaşını ilan etmiş hatta çoktan hâkimiyet kurmuştu buralara. Okuldaki oynayacağımız ilk oyunda ipek kumaşlara sarınmıştık her birimiz. Bizler birer tırtıldık ve o bizleri baharı müjdeleyen, renklerin güzelliğini hatırlatan, kendi elleri ile işlediği kanatlarımızla, o kanatları geleceğe çırpın birer kelebek yapacaktı. İnaniyorduk.

Hangi tırtıl bu kadar özenle saran, sarmalayan, sahiplenen, dokunuşuyla dünyaları bile değiştirebilecek olan bir kozanın elinden çıkar da dünyayı değiştiren bir başka kelebek olmazdı ki...

O gün 28 ekimdi. Okulda sergileyeceğimiz gösterinin provasını yapmak için heyecanla kozamızın gelmesini bekliyorduk. Hepimiz birer kelebek olacaktık. İpekten, renk renk kaftanlarımız, süslü ışıl ışıl kanatlarımız, kanat çırpışımıza ses olacak ellerimizdeki minik tahta kaşıklarımız... Hepsi hazırды ve kozamızın gelmesini bekliyorduk. O ise gelmiyordu. Ve o günden sonra hiç gelmedi. Tek bir şey söylenmişti bizlere:

“Oyun oynanmayacak.”

Bir çocuk kalbi ne anlardı ki ölümden? Ölüm, o anda sadece iki kelimelik “*oyun oynanmayacak*” cümlesinin karşılığı idi o güzel insanın ilmek ilmek işlemeye çalıştığı akıllarımızda.

Yarın 29 Ekimdi ve biz kelebek olacaktık. Oysa kozamız daha biz kelebek olmadan terk etmişti bizi. Kanatlarımız olmadan, rüzgâra ve gökyüzüne meydan okumamızı beklemişti bizden. Kendisi ise yeryüzüne meydan okuyarak toprağa, bizlerin yapraklarına konacağı bir çiçek olmaya gitmişti. Bizim kanatlarımız olacakken ve bizim gibi nice kelebeklerin kanatlarına rüzgâr olacakken, o toprağı kırmızı güllerle süslemeye gitmişti.

Onun gibi hiçbir rüzgâr da insan da yoktur ki bu kadar zamandan sonra dahi o anı şimdiye taşısın ve gözlerimde bir eylül yağmuru başlatsın.

Elimi sırt çantama attım ve gözlerim yaşlı *"Bunun aynısından istiyorum."* demiştim. Ellerinin dokunduğu işlemlerin üzerinden geçtim bir kez daha. Mavi önlüğüm için mavi bir kemer lazımdı ama kim yapabilirdi ki aynısını? Yapsa dahi, onun ellerine mi benzerdi yapanın elleri. Acaba yaparken gözlerini aynı onun gibi mi kısırdı, yüzünde bir gülümseme oluşsa da onunki-ne benzer miydi?

Birinci sınıfa başlamıştım. Babam zaten her şeyi öğretmişti bana. Yarım kalmış yanlarıma nazaran bilgi olarak o sınıf için yeterliydim ve çabucak kabul etmişlerdi beni sınıflarına. Sınıfa girdiğimde ilk aradığım şey onun masası olmuştu. Sonrasında ise halılarımız, oyuncak köşemiz, onun renkli çorapları, her gün bir ayın halini alan kafa okşama ritüeli ve daha nice. Ama hiçbirini yoktu. Bambaşka bir âlemin içinde, diğer günlerde de ilk günkü gibi korkulu gözlerle gizli gizli tahtaya, ağlamaklı bir yüz ifadesi takınarak ise yere bakmayı sürdürdüm. Öğretmenimin yüzünü hiç hatırlamıyorum. Yüzüne bakarsam beni saran o kozaya ihanet edecekmişim gibi hissediyordum. Konuşursam, aramızdaki büyü bozulacak ve unutacaktım onu. Yüzü yere gömülü, kendine hiç dokundurtmayan, sorulan

her soruya kafa hareketleri ile cevap veren ama onun söylediği gibi saygılı, ödevlerini yapan, temiz, çalışkan bir öğrenci olmuştum. Bir kemerim de olmuştu ama onu hiç takamamıştum. Annem her gün kocaman bir çengelli iğne ile tutturmak zorunda kalmıştı önlüğümü. Bir bendim kozamdan daha çıkamadığım hâlde uçmaya çalışan. Diğer arkadaşlarım ise hep zamana bırakmışlardı. Kanatlarının onları taşıyabileceği zamanı kolluyorlardı. Ben; yarım kalmış bir kelebek olan ben ise uçmayı, onun gibi bir koza olmayı hayal ediyordum. O da benim rüzgârım olacaktı, inanıyordum.

Yıl 2015.

Aylardan ekim. Yine bol yağmurlu ve soğuk bir pazar sabahı. Birkaç gün sonra kozamın tohuma dönüşmesinin üzerinden tam 16 yıl geçmiş olacak. O tohumun bulunduğu toprakta ise yine birbirinden güzel güller açacak. Rüzgârı olduğu o yarım kalmış kelebeği olan ben ise bu yıl mezun olup bir başka kelebeğe koza olacağım. Onun gibi işleyeceğim tüm o kelebeklerin kanatlarını, uçmaları için rüzgârları olacağım onların.

O başka birilerinin kulağına fısıldayamayacak öğretmenlik hatıralarını, anlatamayacak dokunduğu yürekleri. Benden başka da kimse anlatamayacak onu ama ben anlatacağım ve başka gönüllerde yaşatacağım hatırasını. Kısacık bir zamanda bize yaşattıklarını, gönüllerimize dokunuşunu... Köyümüzde halen onun adı anılınca "*Onun gibi öğretmen gelmedi.*" sözünü, onun ne kadar hak ettiğini anlatacağım daima. Bu yazıyı da ona armağan edeceğim.

İlk öğretmenim, rüzgârım Ayşe Alkan anısına...

2015 Mansiyon Ödülü / Kırşehir

MAVİ DÜŞLER TEPESİ

Emine AMANET

*Bir gün bir yerlerde sizi anlatacağımı hep bilirdim,
anlatmalıydım da.*

Ama bir gün sizi yazmak; bu kadar zor muydu?

Kalem titrer miydi öğretmenim? Kalemim titriyor...

Titrek bir kalem dağınık harfler bırakıyor bir beyaz kâğıdın üzerine. Sizi anlatmaya başlıyorum öğretmenim. Hiç görmeyen birine gün batımının kızılığını, yağmurdan sonra çıkan gökkuşağını ve ay ışığını ve yakamozu anlatıyorum öğretmenim. Yakamoz diyorum, yakamoz... Ama onlar denizin rengini bilmiyorlar ki. Harflerim siyah oluyor, turuncu oluyor, kızıla boyanıyor, parlak bir gümüş oluyor birden, ama en çok mavi oluyor. Mavi ne güzel renk değil mi öğretmenim? İşte ben onlara en çok maviyi anlatmaya çalışıyorum, sizin gibi. Kapalı olan gözlere mavi bir düşün kurduruyorum şimdi...

Küçük tepelerin dağ hâline geldiği, üzerinde bin bir çeşit ağacın ve çarpık çurpuk gecekondulaşmaların olduğu yerde. Kimliğinin ad bulamadığı tepelerde, çimenlerin patika yollara çevrildiği asfalt dökülmemiş topraklarda, çıkmaz sokakların en fazla vuku bulduğu mahallelerde, derenin dağları iki yakaya ayırdığı kesimlerde... Yolun, suyun umudu olacak bir okul vardır yokuşun ta başında. Her sabah sulanmayı bekleyen kurumuş çiçekler çıkar o yokuşu ve onları sulamaya gö-

nül veren öğretmenler. Yokuşun başında can suyu verilir. Yokuşun başında umutlar ekilir. Yokuşun başında her sabah durmadan yürüyeceğine ant içer sulanmış ve sulanmayı bekleyen tüm çiçekler.

Siz o çiçeklere su vermekten çok daha fazlasını yaptınız. Siz bir bahçıvan edasıyla saksısına sığmayan, saksısında emanet, saksısında yetim kalan o çiçekleri uygun topraklarla uygun saksılara yerleştirirdiniz en önce. Ve can suyunu kendi ellerinizle dökerdiniz. “*Dünyanın bütün çiçekleri*”ni sulayan öğretmen, o öğretmen sizdiniz.

Eylülün son günleri...

Gece tepelere erken iniyor artık İstanbul’da ve dünyanın yarısında. Günler bir hayli kısalmışken bir sabah siz geldiniz. Hem de İstanbul büyükşehir, ne yaparım diye tedirgin olurken. Bir sabah yokuşun başında, tepelerin arasında buldunuz kendinizi. Tepeler karanlıkta kalmasın diye, şairin dediği gibi sabahlara güneş olmaya geldiniz. Hem de nasıl geldiniz... Okulun bahçesinde arabanızdan indiniz, üzerinizde siyah bir palto var. Yürüyerek eskittiğiniz bir asfalta basar gibi basıyorsunuz rengi solmuş bahçe asfaltının üzerine. Kendinden emin duruşunuz tedirginliğinizi yansıtmıyor bize, demeseniz bilmeyiz hani. Hem nasıl bilelim, bakışınız eski evinize özlemle bakar gibi.

Hayır, siz öğretmen olamazsınız. Diğer öğretmenler gibi değilsiniz ki. Daha kararlı bakıyorsunuz, daha özgüvenli; kısa boyunuz tepelere meydan okuyor, yokuşun başına siz fazlasınız. Burada sizin gibi öğretmenler yok. Biraz yılgınlık var onlarda, haddinden fazla yorgunluk. Siz çok mu dinamiksiniz? Hayır, diyorum öğretmen değildir. Neden sonra biri Karabekir İlköğretim’den geldi diyor, İngilizce öğretmeninin eşiymiş. Demek öğretmensiniz, üstelik eşiniz de öğret-

men. Şaşıyorum... Sanırım o zamana kadar hiç evli öğretmen çift görmemişim. Şimdi ise bunun dünyanın en doğal şeyi olduğunu biliyorum ve o gün neden şaşırdığıma şaşıyorum.

Ortaokul birinci sınıftayım. Yıl 2005... Okulun kuruluşunun onuncu yılı. Onuncu yıl yeniliklerle geliyor, yeni bir çağ açılıyor yokuşun başında. Umudun, sevginin, güvenin çağı açılıyor. Okulun öğretmen kadrosu bir hayli değişmiş, farklı yüzler sarıyor dört bir yanımızı. Çağın mimarları diyorum şimdi onlara ve haklıyım da yeni baştan yaratılıyor sanki bütün okul. "Biz güçlü, mutlu, büyük bir aileyiz." diyor okul müdürümüz, her konuşmasında ısrarla. Ve siz o ailenin hem beyni hem kalbi oluyorsunuz. Mimarlar odasında 'baş mimar' olan sizsiniz.

Yenilikleriniz gecikmiyor, gelişinizle birlikte okulumuzda bir rehberlik servisi açılıyor. Rehberlik servisi de neydi ki? Yeni gelen öğretmen derse girmeyecek diyorlardı. Derse girmeyen öğretmen mi olurdu canım. Ama olmuştu. Yani oluyormuş da İstanbul'un kenar mahalle okulunda biz bunu bilmiyormuşuz meğer. Siz öğrettiniz öğrendim... O uzun karanlık, o toz duman koridorumuzun en uç köşesine PVC bir kapı taktılar. O kapı benim hayatımı değiştirdi. O kapının ardında siz vardınız. O kapının ardına benim bir türlü dile getiremediğim acılarım vardı. O kapı benim umudum, benim yarınım oldu.

Rehberlik servisi yapılmıştı ama siz sadece o odada değildiniz ki. Kafam yine karışmıştı. Ne yapıyordu bu adam böyle. Okulun her yerindeydi. Bazen toplantı salonuna topluyordu bizi konuşuyor, anlatıyordu. O konuşunca herkes susuyor, bütün dikkatler onda toplanıyordu. Gençler, diyordu bize. Gençler susmayın, konuşun, sorun; sormazsanız kurtulamazsınız, eğer siz sormazsanız bu mahalle sizi yutar, diyordu. Ne çok

biliyordu... Kara delik gibiydi o mahalle, önce parlar-
dınız yıldızlar gibi sonra bir parlamayıp bir sönmeye baş-
lardınız derken düşerdiniz o deliğe, karanlık yutardı
sizi. Eli bıçaklı bir serseri olurdu sokağın başında,
okulun bahçesinde içki şişelerini kırardınız, bir öğret-
meni sıkıştırıverirdiniz köşede "*Hocaaa, bana baksana
sen!*" derdiniz. Sizi gören çocuklar ağlamaya başlardı
öğretmenime bir şey yapacak korkusundan. O çocuk-
lardandım ben de ve sırf bu yüzden dinlemeliydim
öğretmenimi. Kara delik beni yutmamalıydı. Sormalıy-
dım, aklıma gelen her şeyi sorup öğrenmeliydim. Hem
baksana *sorun cevaplayayım* diyen bir öğretmen vardı
karşımda. Bir iki cümle girebilsin diye kulaklarımızdan
okulda dört dönen bir öğretmen vardı. Ben kararımı
vermiştim kara delik beni yutamazdı.

Okulumuza yabancı insanlar geliyordu eskisinden
daha fazla. Yabancıydı onlar konuşamazdık biz, yaban-
cılarla konuşulmazdı hem. Ama onlar sizinle birlikte
geldikleri zaman tanıdık bir ağabey oluyorlardı, sıcak
bakırlı bir abla. Her şeyi konuşabilirdik onlarla, çünkü
sizinle gelmişlerdi, çünkü sizin yanınızda iyi insanlar
olurdu ve biz size de onlara da güvenirdik. Öyle güzel
konuşuyorlardı ki o ağabeyler, o ablalar; çevremizde
gördüğümüz ama nedenini bilmediğimiz olayları anla-
tıyorlardı bize. Ve hatta bize kendimizi anlatıyorlardı.
Meğer biz kendimizi de bilmiyormuşuz. Oysa biz de-
ğerliymişiz, çocukmuşuz, gençmişiz...

Öğrenciler cam kırıklarından, sokak serserilerinden
yani kara delikten nasibini almış olacaktı ki oku-
lumuzun disiplin dosyası epey kabarıktı. Şaşkındınız,
onlarca öğrenci ay geçmeden disiplin kuruluna sevk
ediliyordu. Ve farkındaydınız artık, bu çocuklar mutlu
değillerdi. Bir şeyler yapmalıydınız, yoksa bu çocuklar
sönecekti, yoksa biz düşecektik öğretmenim bizi tutma-
lıydınız. Elinizi uzatmanız çok geç olmadı. Bültenler,

broşürler derken bir gün okul gazetesi çıkaracağını söyletiniz. Adı “*Mavi Düş*”. Sıradan bir gazete bekliyordum ilk başta, ama olmazdı siz varsanız sıradanlık orada bulunmazdı. O kısıtlı imkânlarla bir gazete nasıl basılırdı, hem de her öğrenciye nasıl dağıtılırdı, kim uğraşırdı bunlarla?

Bir sesleniş gerekliydi, başta öğrencilere sonra velilere ve öğretmenlere. Düşmeyin o kara deliğe denmeliydi, tutun çocuğunuzu ve tutalım çocuklarımızı denmeli. Hayatım boyunca unutamayacağım cümleler vardı o gazetede. “Aslan ya da ceylan olmanız fark etmez, güneş doğduğunda koşmanız gerektiğini bilin yeter.” diyordu. Ne demekti bu cümle? Üniversite ikinci sınıfta tüm sınıf alkışlarken yaptığım sunumun son cümlesi olmuştu oysa. Demek yıllar unutturmamıştı *Mavi Düş*’ü. Velhasıl *Mavi Düş* bizi bilgilendiriyor, yüreklendiriyor, umutlandırıyordu. *Mavi* bir göçte çocukluğunu kaybetmiş adam, *Mavi Düş*’le bizim çocukluğumuzu kurtarıyordu. O zamanlar mavinin sadece bir renk olmadığını bilmezdim. Çocukluğunuzun mavi göçünü ise hiç ama hiç bilmezdim.

Bizi tutun demiştik ya size, geceniz gündüzünüz bizim mutluluğumuz olmuştu artık. Bir gün rengârenk boyalarla geldiniz, okulun duvarlarını boyayacaktık. Her çocuğun hayal dünyasının çiçekleri çocukları vardır, siz bunu en iyi bilendiniz. Kendi çiçeklerimizi kendi çocuklarımızı çiziyor onları istediğimiz renklere boyuyorduk. Hızımızı alamıyor, ellerimizi o boya kovalarına batırıp duvarlara basıyorduk. Ellerimiz mavi, ellerimiz pembe, ellerimiz yeşildi. Ellerimiz duvardaydı, duvarda rengimiz vardı. Çocuk sevinci diye bir sevinç olduğunu öğrendik sonra, çocuk mutluluğunu dahası çocuk olmayı. “*Biz o gün çocuklar gibi şendik*” hem de sahiden çocuk olarak. Siz de öylediniz, yoksa Allah

aşkına o sıcakta güneş tepenizden bakarken başka işiniz mi yoktu da bizimle duvar boyuyordunuz.

Su kendini yeniler ya s¼rekli, biz onu duruyor sanırız ama o d¼nyayı dolaşır ya hani, siz de ¼yleydiniz. Odanızda duruyor sanılırdınız ama aslında t¼m okulları dolaşırdınız. Siz gitmeseniz de adınız gider projeleriniz ulaşırdı. Farkındalığı fark ettiren projeleriniz vardı. Hangisiydi en g¼zeli? “*Takdir edersen başarabilirim!*” Anne babasından bir kere bile takdir g¼rmemiř, sınıfta ¼đretmeni ders başarısı d¼ř¼k diye tembel yaftasını boynuna asarak arka sıralara itmiş, yani ¼zg¼veni yıpranmış bu ¼ocukları siz takdir edip onurlandıracaktınız. Hem de hi¼bir şartınız olmadan, not kaygısı g¼tmeden hem de. Mesela yerden bir ¼¼p¼ alıp da ¼¼p kovasına atabildiğimiz i¼in, mesela bizden k¼¼kleri koruduğumuz i¼in, mesela tebess¼m¼ yaygınlaştırdığımız i¼in; siz bize davranış teřekk¼r belgesi verecektiniz. İtilmiş, yıpranmış, unutulmuş bu ¼ocuklara sen ¼nemlisin ve biz her zaman yanındayız diyecektiniz. Değerli olacaktık biz ¼ocuk olarak, gen¼ olarak yani insan olarak. Bir g¼n o belgeden bana da verdiniz, sekiz y¼z k¼sur ¼đrencinin i¼inde alkışlarla birlikte. ¼lsem unutmam dediğim bir anda, bir damla yaş d¼řt¼ benim ve annemin g¼z¼nden. Hayatımda aldığım en anlamlı belgeydi biliyorum. ¼zerinde t¼m ¼đretmenlerimin tek tek imzası vardı ve ř¼yleydi son c¼mlesi: “Sana her koşulda g¼veniyor ve seni her koşulda seviyoruz.”

Sevginin olduğu yerde saygı da vardı ve saygı korkuyu da beraberinde getirirdi. En azından ben b¼yle bir ortamda b¼y¼m¼řt¼m. Bizde saygı korkmak demekti ve sevmek saygıydı. Sevdığim ve saygı duyduğum ve aslında korktuğum insanlar vardı etrafımda. Siz de ¼yleydiniz... Sizi seviyor ve aynı zamanda korkuyordum, korku odanızın kapısından geri ¼ekiyordu beni. Girmek i¼in can attığım o kapı ardında ¼aresiz bırakı-

yordu. Bazı öğrenciler vardı, ne şanslıydı onlar; sürekli yanınızdaydı. Onlar gibi olmak istiyordum, cesaretim korkumu yensin istiyordum. Beni tanımanızı, benim de ismimi öğrenmenizi istiyordum. Ah bir öğrenceydiniz adımı belki ben de kendi göçümü anlatırdım size.

Odaya giremesem de yaptığınız çalışmaların en ısrarlı en sabırlı takipçisiydim belki. Bir gün o şanslı öğrencilerle bir tiyatro yapmıştınız. Ağlayarak izlemiştim. Bitişinde yorum için bana da söz hakkı vermiştiniz, ne kadar gururlanmışım. Kanser tedavisi gören bir başka öğretmenimize destek olmak, bir parça olsun moralini düzeltebilmeyi amacınız. Siz ne kadar düşünceliydiniz. Yüreği sizin gibi olan başka bir öğretmenim var mıydı benim?

Derken bir gün orta son sınıfta okul temsilcisi olmuşum. Sizinle ilk defa bu kadar çok görüşüyor, ilk defa bu kadar çok konuşuyordum. O şanslı öğrencilerinizden olmalıydım, odanızdan çıkmıyordum artık. Hem artık odanız o karanlık koridorun ucundan taşınmış ve kutu gibi dört duvar bir oda olmuştu. Pencereniz güneş alıyor ve ön bahçeye bakıyordu. Ön bahçenin alanı genişti; orada sıra olur, orada oyun oynardık. İmkanları kısıtlı o oda, okulun en huzur verici en güzel yeriydi. Rehberlik servisinin tahayyülü o oda, hâlâ ve daima.

Evet, şanslıydım ben ama dur, yoksa değil miydim? Hayır, hayır ben dünyanın en şanssız insanıydım. Buldum sanırken kaybedenlerdendim. Sizi bu kadar yakından tanımışken ben mezun olacaktım. Artık toplantılara gidemeyecek, artık odanıza gelemeyecek ve artık o duvarları boyayamayacaktım. Ya gittiğim lisede sizin odanız gibi bir rehberlik servisi olmazsa, ya sizin gibi bir öğretmene rastlamazsam oralarda, ne olurdu o zaman? Oyle bir rehberlik servisi yoktu, sizin gibi bir

öğretmene de rastlamadım daha ama siz eksikliğinizi hissettirmediniz hiç, ekmediniz elinizi omzumdan.

İlkbahar soğukları bitmemişti daha. Handiyse kışı aratacak bir günde sizi ön bahçede görüyorum. Üzerinizde siyah paltonuz. Neden tek başınızasınız? Neden o soğukta sayısız volta atıyorsunuz bahçede? Üstelik durgunsunuz, derin bir kuyu gibi durgun, bu sefer ak-mıyor suyunuz. Öğreniyorum ki anneniz vefat etmiş. Tek kalışınız bu yüzdenmiş. Yaşlı ve çok sevdiğiniz bir anneniz vardı o zaman sadece bunu biliyordum. Ve siz yazmamış olsaydınız o notlarınızı hikâyenizi hâlâ bil-miyor olacaktım.

Lisedeydim, sosyal medyanın bize sunduğu imkânlar dâhilinde sizin paylaşmış olduğunuz notlara denk geldim. Art arda okuyordum onları. Bitiyor-du, yeniden başlıyordum okumaya. Hayretler içinde-yim. Nasıl olurdu, öğretmenimin hikâyesiyle benim hikâyem nasıl birbirine benzerdi. Yaşamak için anne-sinin gözyaşlarına sığınıp ondan güç alan bir öğret-menim varmış benim. Allah'ım ben tek değilmişim. Annesinin çaresizliği ona çare olmuş meğer. Anneme ağlama diye sarılırken, hıçkırıklara boğulduğum gece-lerde bunu tek yaşayanın ben olduğumu sanıyordum. Değilmişim. O bir köyde okumuş ilkokulu ben büyük şehrin kenar mahallesinde. Aynı ayaklar ezmiş ocuk-luğumuzu, aynı kara delikten kamışız. Çocukluğunda büyüyen bir öğretmenim varmış demek. Ve hayalleri-mi duyunca o dememiş miydi bana güzel kızım çok bü-yümüşsün sen diye. Büyüme zorundayım demiştim, hayat ocuk olmama fırsat vermedi. Size de vermemişti işte bunu en çok şimdi biliyordum.

şu an bir çocuğunuz var. Belki ocukluđu en güzel o yaşayacak. O kadar şanslı ki, dñyanın en iyi yürekli babasına sahip o minik bakış. Size bunu söylediğimde, sen de benim ocuđumsun demiştiniz. Evet, şanslıy-

dım ben, evet bundan mutluluk duyuyorum ve ben de sizin çocuğunuzum. Aldığınız maaşın katbekat fazlasıyla teklif getiren özel kurumları elinizin tersiyle reddetmişsiniz. Kendime bir söz verdim, çocukluğu benim gibi geçen çocukların yanında olacağım demiştiniz. İşte ben en çok o zaman sizin çocuğunuzdum. Küçük tepelerin dağ hâline geldiği, yokuşun başına kurulan okulda, ben de böyle bir yerde büyüdüm dediğinizde, işte ben en çok o zaman sizin çocuğunuzdum.

Bir sene sonra meslektaş olacağız, ben sizin çocuğunuzum ve çocuğunuz büyüyor öğretmenim. Benim de bir rehberlik servisim olacak. Duvarlarını tıpkı sizin gibi kendi ellerimle boyayacağım. Kapının dışına: *"Belki sorununu çözemem ama seni çok iyi dinleyebilirim."* yazacağım. Sizden öğrendiklerimi ben de benim çocuklarıma öğreteceğim. Onların mutlulukları için gecemi gündüzüme katacağım. Düşmesinler diye kara deliğe, ellerinden tutacağım. Yokuşun başında mavi düşler kuracağım onlarla. Benim de sizin gibi çocuklarım olur değil mi öğretmenim? Teneffüste dizlerime sarılan, odama koşarak gelen çocuklar. Hem belki sizin gibi bana da resim yaparlar, ben de asarım panoma onları.

Olursa eğer çocuklarım, sizden öğrendiğim en güzel şeyi *"sabrı, şükürü, ahde vefa"*yı öğreteceğim onlara. Gülümsemenin sonsuzluğunu, ağlamanın doğallığını anlatacağım. Sevin ve sevdiklerinize sarılın diyeceğim hayatınıza nasıl sarılıyorsanız öyle. Duanın gücüne inanmayı da öğreteceğim onlara. Huzuru bulmanın sırrının orada saklı olduğunu söyleyeceğim. Ve sizi anlatacağım onlara, benim burada olmamın nedeni o koca yürekli öğretmenim diyeceğim. Sahi ben size vefa borcumu nasıl ödeyeceğim?

2015 Mansiyon Ödülü / Kayseri

YANIK HASAN

Gül Sema İLHAN

Kıraç toprakların miskin evlatlarından biriydim. Kuru ayazın, buğday tenime kazıdığı siyahlık adımın önüne '*Yanık*' sıfatını yerleştirmiş olacak ki sınıfımdaki üç adaşımdan seçileyim diye okulda hep *Yanık Hasan*, derlerdi bana.

Lise birinci sınıfa başladığımızda, altmış iki kişilik sınıfımızda dört Hasan toplanmıştı. Birkaç ay sonra diğer Hasan'lar soyadıyla ben yanık ön adıyla çağrılır olmuştum. İri cüssemın kara yüzüme kattığı mukavemetle, üşüdüğümü hiç belli etmeyerek lakabımın hakkını veriyordum. Arkadaşlarım bana göre daha narindi. En arka sıraya oturur kimseyle konuşmadan sınıfı seyredirdim: Yeni terleyen sarımtırak bıyıkları, beyaz tenlerinin üzerinden belli olan, çantalarında getirdikleri atariyi göstererek artistlik yapan, ceplerinde taşıdıkları maket bıçağıyla racon satan, ikide bir salladıkları tespihi ellerinden düşürmeden '*Deli Yürek*' gibi yürümeye çalışan, eşkıyalığa hevesli tuhaf oğlanlar... Yüksek sesle gülüp, yamuk yumuk katladıkları pileli etekleri kısalttıkça havalı göründüklerini zanneden gariplik kızlar... Ayrı köşelerde durup, yapılan taşkınlıkları, korkak gözlerle seyreden üç beş iyi huylu aile çocuğı ve okumaya meraklı, ağır başlı on - on beş hanım efendi kız öğrenci, bu karışık sınıfın içinden hemen seçiliyordu.

Teneffüslerde sınıftaki gürültüden kurtulmak için kendimi dışarıya zor atardım, lüzumsuz kızlar gelip gidip benimle sohbet ediyor; tatilde nereye gittiğimi, böylesine bronz kalmayı nasıl başardığımı sorarak boş boş konuşup kendilerince eğleniyorlardı. Derslerimiz genellikle öğretmenlerimizin sınıfı susturma çabasıyla kaynıyor, bitmek bilmeyen nasihatleriyle son buluyordu.

Bir iki hafta sonra, yanıma oturan Âdem'le iyi anlaşmıştık. Âdem dersleri seviyor, hepsine de çalışıyordu. Bense öylesine gidip geliyordum. Kitap okumayı sevdiğim için kütüphaneden sürekli roman alıp okuyor, kitaplardaki dünyada kendime bir yer arıyordum. Annem: "Okumazsan sütümü helal etmem." dememiş olsa okul sıralarında zaman kaybetmeye niyetim yoktu. Para kazanmalıydım. Okuldan sonra yazları çalıştığım elektrikçi dükkânına uğruyordum. Hafta sonu da çalışırsam ustam Orhan Ağabey yarım haftalık veriyordu.

Ortaokula yeni başlayan kardeşim Rıza ve ilkokul dördüncü sınıfa giden, küçüğümüz Necdet de çalışıp eve katkıda bulunmak istiyorlardı, mahalledeki esnaf-tan kimin yardıma ihtiyacı olursa oraya gidip çıraklık ediyorlardı.

Hâlimizden hoşnut olmaya çalışırdık lakin şartlarımız gerçekten zordu. Hele kış mevsimi geldi mi kasvet dolu evimize gündüzleri de karanlık çöker anneciğimin güler yüzünden başka sevincimiz kalmazdı. Belediye ihtiyaç sahiplerine kömür, giyecek, erzak dağıtıyordu. Ama yardım edilecekler listesinde ilk sırayı yetimler ve engelliler aldığı için bize pek yardım eli uzanmazdı.

Ben ilkokula giderken annemle belediyeye gitmiştik, anneciğim hâlimizi arz etmek istedi ya, görevli memur; duygu sömürüsü yapacağına kocanı işe gönder hanım,

diye çıkmıştı. Oracıkta memurun suratını dağıtmak istemiştim, anneme davranışı çok gücüme gitti.

Bir an önce büyümek istiyordum.

O zamanlar evimizdeki tek kahvaltılık anneannemin kaynatıp, dedemden habersiz memleketten gönderdiği pekmezdi. Sadece ekmek ve pekmezden oluşan kahvaltıya çoğu zaman katılmak istemezdim; annem de, büyüyemezsin, diye üzülürdü. Sırf belediyedeki memura öfkemden sabahları herkesten fazla yemeye başladım. Pekmezi çok tükettiğimden olsa gerek sürekli ateşli olur, kolay kolay üşümezdim.

Babam geçirdiği psikolojik rahatsızlık nedeniyle evden hiç çıkmıyordu. Bizi görünce pek konuşmaz ara sıra hepimizi öldürmek istediğini söylerdi. Annem aslında babamın çok iyi bir insan olduğunu fakat hastalığından böyle davrandığını anlatmaya çalışsa da üç erkek kardeş babalı birer yetim olarak büyüyorduk. Annemizin kuvvet veren sevgisi olmasa o evde yaşanmazdı. Babam kötü durumdaydı. Bedenen iyi görünüyordu fakat öfkelenmediği zamanlarda yaşayan bir ölüydü. Konu komşu keyfinden çalışmadığını ileri sürerek her fırsatta gönlümüzün kaldıramadığı yorumlar yapardı.

Dedem annemle babamın evlenmesine müsaade etmemiş, kaçmışlar. O da annemi evlatlıktan reddetmiş, babamınsa zaten kimi kimsesi yoktu, hep kendi hâlimizde yaşamaya, annemin mücadelesiyle geçinmeye ve okula gitmeye çalışıyorduk. Ustam inşaatlara elektrik tesisatı döşer, beni de yanında götürürdü. Yazın sıcakta kışın ayazda, yanar dururdum.

O sene yine korkulu rüyamız kış kapıya dayanmıştı. Tüm arkadaşlarım sınıfa fiyakalı paltolar giyip geliyor rengârenk atkı, bere, eldiven takıyorlardı. Bense pekmez yemeye çok alıştığımından o soğuk günlerde paltosuz dolaşmama rağmen hasta olmuyordum. Or-

taokuldan beri giydiğim lacivert ceketin, annem sadece armasını değiştirmişti, lisede de onu giymeye devam ediyordum. O kadar eskimişti ki yıkandıkça atan renginden dolayı soluk ve kirli duruyor, kısalan kollarını ise ellerimi cebime koyarak sakladığımdan kimse fark etmiyordu. Zaten o kalabalık sınıfta ne öğretmenlerin ne de arkadaşlarımdın dikkatini çekecek bir karizmam ya da bilgim yoktu, niye yaşadığını bilmeyen Yanık Hasan'dım, o kadar.

İkinci dönemin başlarında okula yeni gelen edebiyat öğretmeni dersimize girdi. Aylardır o curcunalı sınıf ilk defa bu kadar sessiz ders dinlemiş, ilk defa kulağıma dersle ilgili cümleler yer etmişti. Genelde sınıfa öğretmenlerimiz bağırarak girer, sesiniz koridorun başından geliyor diye çektikleri sıra dayağıyla sükûneti sağlamaya çalışırlardı. Bu sefer gelen öğretmen başkaydı. Sınıfa girdiğini keskin ve hoş kokan parfümünden bilmiştim. Koyu kahverengi takım elbisesi jilet gibi ütölü, krem gömleğinin üstündeki koyu renkli kravatu öğretmen-den çok bir bürokratu anımsatacak kadar düzgündü. Siyah gözleri, kararlı bakışlarını heybetli kılıyor, tebesüm edince daha çok beliren elmacık kemikleri o azametli duruşuna tarifsiz bir şefkat katıyordu.

"Selamünaleyküm gençler!" dedi.

Sınıfta kimseden çıt çıkmadı, hepimiz şaşkındık. "Mehmet Akif ASLAN, edebiyat öğretmeniyim. Bundan sonra Türk Dili ve Edebiyatı dersini birlikte işleyeceğiz. Müfredatta ilerlemiş olmanız gerekiyor lakin prensip olarak, lise birinci sınıflarda edebiyat dersime İstiklâl Marşı ile başlarım" dedi.

Sözü uzatmadan İstiklâl Marşı'mızın ilk kıtasını okudu, sesi tüm sınıfta yankılanıyordu. İlk defa bir öğretmeni can kulağıyla dinlemeye başlamıştım. Önce

birkaç arkadaşa söz hakkı verdi, sonra İstiklâl Marşı'nın dizelerini satır satır açıklamaya başladı. Öyle güzel konuşuyordu ki; çalan zil, tüm sınıfa hipnoz sonundaki parmak şıkırtısı gibi gelmişti.

“*Hoşça kalın gençler*” diyerek sınıftan çıktığında derslerle pek alakası olmayan eşkiya ruhlu oğlanlar bile giden öğretmenin arkasından bakıyordu. Kapı kapanır kapanmaz kızlardan yükselen “*O kimdi öyle?*” sesleri bile beni kendime getirememişti.

İlk defa kendimi bir Türk genci gibi hissetmiş, derinlerimde saklanıp hayat meşakkatinden hissedemediğim vatanperver duygularım tüylerimi diken diken etmişti. Çile çeken ecdadın sefa süren çocuklarından değildim lakin ilk defa amaçsız, kimliksiz, bilinçsiz yaşadığımı hissetmiştim. Atalarımızın verdiği özgürlük mücadelesini gönülden hissedince, benim baba sevgisinden mahrum verdiğim maddi mücadele gözümde küçülmüştü. O derste, isimlerini ilk kez duyduğum Nene Hatun'un, Seyit Çavuş'un torunuydum ben...

Eve coşkuyla gitmiş anneme ve kardeşlerime Mehmet Akif öğretmeni anlata anlata bitirememiştim. O günden sonra okula giderken, hele ki edebiyat derslerine girerken heyecanlanmaya başladım. Mehmet Akif Hoca'yı görünce tüm sorunlarımı unutup, anlattıklarına ve ahengine kendimi kaptırıyordum. İstiklâl Marşı'nın on kıtasını da öyle güzel açıklamıştı ki, milli marşımızın her kelimesine, milli değerlerimize ve ülkeye hayran olmuştum.

Bir gün, Mehmet Akif hocam son saatimizi kompozisyon yazmamız için ayırmış, hepimizden babamızı anlatan bir kompozisyon istemişti. Tüm sınıf hocanın gönlünde bir yer edinme gayretiyle olsa gerek, edebiyat dersine katılıyor, taşkınlık etmek şöyle dursun ak-

sine en hareketli arkadaşlar bile muma dönüyor, söz dinliyordu. Herkes boş bir kâğıt çıkarıp istekle yazmaya başladı. Bense öylece kalakalmışım.

Babam...

Ne yazabilirdim ki? Önce annemin babama dair anlattığı eski güzel günleri yazmayı düşündüm, zira hayal meyal hatırlıyordum, iflas etmeden önce babamın işten gelip bana sarıldığı, kardeşlerimi kucakladığı günleri... Oysa son gittiği hastanede şizofren teşhisi konduğundan beri baba kelimesi; gözyaşıydı lügatimde. Yazıyor muş gibi yapmaya çalıştım ama olmadı. Gözlerimden akan yaşları yanımda oturan Âdem bile fark etmişti.

En arka sıradaydım, kâğıdıma kapandım, saklandım. Öğretmenimiz oturduğu yerden herkesi görür, söz hakkı verdiği öğrenciyle mutlaka göz teması kurardı. Bunu düşünerek beni görüyor olmasından utandım. Daha çok saklandım. Beyaz kâğıt yer yer gözyaşlarımla ıslanmıştı. Dersin sonunda tüm kâğıtlarla birlikte benim boş kâğıdım da toplandı. İyi ki son saatimizdi, hemen dışarı çıktım eve gidiyordum, okulun ötesindeki Bağdat Caddesi'nde aylak aylak yürüyor etrafta kimse olmadığı için rahat rahat ağlıyordum.

Çok geçmeden yanımda güzel bir araba durdu. Bir de baktım ki direksiyonda Mehmet Akif Hoca...

Arabanın penceresini açtı "*Hasan Bey, bakar mısın?*" dedi.

Şaşırdım, afalladım ağladığımı gördüyse diye telaşlandım: "*Buyurun hocam.*"

"*Biraz vaktin var mı?*" yanındaki koltuğu işaret ederek, gelsene, dedi.

Evet, anlamında başımı sallamakla yetindim, arabaya bindim.

“Hasan Bey” ne garipti!

Hocam: *“Ne zamandır seninle konuşmak istiyordum gel bir şeyler yiyelim, ben seni evinize bırakırım, ailen merak ederse uğrayalım haber ver.”* dedi.

Eve geç gidince iş yerine uğradığımı bilen annem yine öyle sanar, babamınsa aklına bile gelmezdim.

“Gerek yok hocam merak etmezler, teşekkür ederim.” diyebildim.

Nutkum tutulmuş gibiydi. Çok sürmeden çarşıdaki lüks lokantanın önündeydik. Masaya oturduğumda elimi kolumu nereye koyacağımı bilemiyordum, kalbim küt küt atıyordu, ilk defa böyle bir yere gelmiştim.

Hocam nezaketle, *“Ne yersin Hasan’ım”* dedi.

Yutkundum.

“Hasan’ım” ha!

Çok tuhaf hissediyordum: *“Tokum hocam ben bir şey almayım teşekkür ederim.”* dedim.

Hocam çok ısrar etti, istemedim. Sonra kendine ne istiyorsa bana da söyledi. Utanıyordum, yiyemezdim. O sırada guruldayan karnımda tokluk yalanımı ortaya çıkarmıştı. İnşallah duymamıştır diye içimden dua ediyordum.

Hocam: *“Ne zamandır seninle konuşmak istiyordum Hasan, ilk geldiğim gün dikkatimi çekmiştin sınıftaki arkadaşlarından çok farklı bir duruşun var.”*

“Ben yanığım hocam, onlar beyaz.”

Gülümsedi.

“Hayır, hayır öyle değil olgun görünüyorsun, ailen seni iyi yetiştirmiş.” dedi.

Babamı sordu. Ben sanki yıllardır anlatmaya hasret kalmışım gibi saçma sapan konuşmaya başladım. Elimde olmadan ağlıyordum çünkü ilk defa biri bana babamı soruyordu. Ustam Orhan abi, eskiden babamı tanır mış ama o bile hiç adını anmazdı. Çok duygulandım.

Yazamadım hocam özür dilerim, diyerek başladım anlatmaya... Hocam da dinlediği yerde benimle birlikte ağlıyordu, heybetli adam hiç çekinmeden benim için lokantada gözyaşı dökabiliyordu. O sordu ben söyledim.

“Ceketin kısa gelmeye başlamış, yenisini alalım inşallah, üzölme artık ben varım.” dedi.

Daha çok mahcup oldum. Her ne kadar *“Ben size yük olmak için anlatmadım hocam.”* dediysem de dinlemedi. O yemekten sonra ilk işi beni götürdüğü mağazadan okul ceketini almak oldu. İlk giydiğimde arkadaşlarım *“Ceketin hayırlı olsun evinize geleceğiz.”* diyerek alay ettiler. Hiç aldırmadım.

Mehmet Akif Hoca o görüşmemizden okulda kimseye bahsetmememi, maddi manevi her konuda yanımda olacağını söylemişti. Kendisi de erken yaşta babasını kaybetmiş, zorluklarla okumuş: *“Garibanı gözlerinden tanırım Hasan’ım!”* demişti. Bu sözünün ardından hayatımızı değiştirdi.

Üyesi olduğu edebiyat vakfından bana ve kardeşlerime burs verilmesini sağladı, kaymakamlıkla bile görüşmüş, ihtiyaç sahiplerine yapılan kış yardımlarını düzenli olarak almamıza vesile oldu, en önemlisi yakından tanıdığı bir psikiyatru babamı götürdü, uzun süre hastanede kalan babam kullandığı yeşil reçeteli ilaçlarla evimize döndüğü gün yeniden doğduk. Artık anneme ve bize zarar vermiyor, çalışmasa bile kim olduğumuzu biliyor, zaman zaman bize sarılıp *“Annenizi üzmeyin yavrurum olur mu?”* diyordu. Bu bile bize yetiyor,

evimiz Mehmet Akif Hoca'ya olan minnet borcumuzu ödemek için gayretle ders çalışan üç erkek kardeşin huzur dolu sığınağı oluyordu.

Babamın 'iş göremez' raporuyla hocam anneme aylık bağlatmayı bile başarmış, bizimle öz evladı gibi yakından ilgilenmişti. Okuldan sonra işe gitmiyorduk, ders çalışıyor hafta sonları Mehmet Akif Hoca'yla vakıf binasında görüşüp sohbet ediyorduk. Allah sanki babamıza olan özlemimizi, öğretmenimizle telafi etmemizi sağlıyordu. Yaşama dair hiç bilmediğimiz güzellikleri tadıyor, ailemize topluma, ülkemize, faydalı birer insan olma gayretine düşüyorduk.

Bu unutulmaz öğretmenimin yaşamımıza kattıklarıyla, yıllar geçip gitti. Hocamın hakkını hiç ödeyemem de benim gibi işe yaramaz bir öğrencisinin Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ni kazandığını görmek O'nu çok memnun etti.

O'nun maddi desteğinden öte ruhuma nakşettiği manevi duygular cümlelere sığmayacak kadar özel ve unutulmazdı. Kardeşim Rıza da bu sene Tıp Fakültesi'ni kazandı, Nedret de çok başarılı. Annem, ben ve kardeşlerim nefes aldığımız sürece yüce gönüllü öğretmenimize minnettar kalacağız.

Şimdi en büyük hayalimiz; "Yanık Hasan'ı, Hasan Bey" yapan ismi hep yaşatmak için yardıma muhtaç öğrencilerin imdadına yetişecek olan bir hayır kurumu açıp "Mehmet Akif Aslan Gençlik Merkezi" kurmaktır.

O unutulmaz öğretmenim gibi talebelerine, edebi sanatların yanı sıra insan olma sanatını öğretebilen, millî değerlerini ve kimliklerini özümseten, gariban öğrencilerini gözlerinden tanıyarak başka Hasanların yanmasına izin vermeyen bir edebiyat öğretmeni olmak dileğiyle...

2015 Jüri Özel Ödülü / Afyon

SEMAYA UZANAN ELLER

Sevde Süeda GÜRLESİN

Sene 2001

Masmavi gökyüzü, yemyeşil ağaçlar, renk renk çiçekler... Baharın gelişi nasıl da belli. Çimlerin üstüne uzanmış gökyüzüne doğru bakıyorum. Yanımda anem var. Hafifçe esen rüzgâr saçlarımı kıpırdatıyor ve her kıpırdatışında da gıdıklanıyor ve gülüyorum. Mis kokulu havayı ciğerlerime dolduruyorum. Yanımızda getirdiğimiz uçurtmayı başlıyoruz uçurtmaya. Uçurtma... Ne güzel süzülüyorsun gökyüzüne doğru, ne kadar özgürsün, ne kadar şanslı. Uzakları, çok uzakları görüyorsun. Kim bilir? Neler var oralarda. Ben de uçmak istiyorum hem de seninle.

Ağustos 2005

Okul... Benim için binanın ötesinde hayallerime ulaştıracak bir köprü. Bense bu köprüye daha adımımı bile atamadım. Yaz bitiyor bir ay sonra okullar açılacak düşüncesi içindeyim. Ne güzel olur ben de okula gitsem. Şimdiden gider alırdım önlüğümü ve önlüğüme sarılırdım doyasıya. Hasret kaldığım yıllara inat. Dolaşımın en güzel köşesine asardım ve umutla beklerdim okula gideceğim günü. Yine de ümitsizlik yok. Eninde sonunda, elbet bir gün ben de o köprüden geçeceğim. Yürekten istiyorum bunu...

Eylül 2005

Okulun ilk günü... Öğrenciler bahçede sıra olmuşlar. Ben de oradayım; ama bahçenin dışında. Zoruma

gidiyor yanlarında olamamak, o güzelim önlüğü giyememek. O sıralarda oturamamak. Boğazım düğümleniyor. Yanaklarımdan hızla süzülen gözyaşlarımı siliyorum, onları bir süre daha izliyorum. Ve uzaklaşıyorum oradan hayallerimle birlikte. Ben hayallerimle varım, hayallerimle mutluyum.

Eve geldiğimde anne ve babama *"Ben neden okula gitmiyorum?"* diye sordum. Babam cevap verdi: *"Biz de seni okula göndermek istiyoruz. Ancak okul ihtiyaçlarını karşılayacak, okul kitabı alacak imkânımız yok."* Annem devam etti: *"Sen üzülme kızım, bu sene olmasa da seni okula göndereceğiz inşallah."*

Üç yıl sonra

Horozlar ötüyor, gün doğuyor, sabah oluyor. Yeni bir gün, yeni bir sayfa, yeni bir ümit... Saat sabahın altısı, kalkıyorum. Pencereden dışarı bakıyorum. İrili ufaklı taşlarla dolu yollar, soğuktan üşümüş insanlar, ısınmaya çalışan kediler, somurtkan yüzler, kendisini zor taşıdığı halde çantasını taşımaya çalışan küçük çocuklar... Anneme soruyorum: *"Babamın yanına yardıma gidebilir miyiz?"* Annem cevap veriyor: *"İşlerimizi bitirdikten sonra gideriz tabii."*

Babam simit tezgâhının başındaydı. Gülümseyerek: *"Sana yardıma geldik baba!"* dedim. Tezgâhın başına geçtik annemle birlikte. Vakit ilerledikçe üşüyorum. Para kazanmak kolay değilmiş, diye geçiriyorum içimden.

Tezgâha güzel giyimli, başörtülü bir bayan yaklaşıyor. Başörtüsü... Bana çok uzak bir kavram... Tatlı bir dille simit almak istediğini söyledi. Şaşırdım, örtülü birisi bana hiç bu kadar yumuşak davranmamıştı, benim gözümde hepsi somurtkandı. Beş tane simit aldı ve anneme: *"Emine abla, nasılsınız, iyi misiniz, kızınız Sevede mi?"* diye sordu beni göstererek. Annem: *"Evet canım, iyiyim çok şükür."* dedi. Bana dönerek:

-Ne kadar da büyümüşsün? En son gördüğümde beş yaşlarındaydın. Seneler ne kadar çabuk geçiyor. Şimdi kaç yaşına girdin?

-11

-Okula gidiyor musun?

- Hayır.

Aldığı simitlerden birini bana uzattı. Yine şaşırtmıştı beni. *"Hem parayla satın alıyor hem de bana veriyor."* diye düşündüm. Verdiği simidi aldım.

-Ben şu ilerdeki okulda öğretmenim. Adım Ayşenur. Okula gitmeyi istiyor musun?

- Çook! Hem de çok.

- Seni okulumuzda görmekten memnun oluruz. Hem okulumuz olarak bazı öğrencilerimize burs da veriyoruz. Okul idaresiyle konuşup sana da veririz inşallah.

Annem ve babama dönerek: *"İzniniz olursa Sevede'yi okula yazdıralım."* dedi. Babam bana baktı. Okula gitmeyi ne kadar çok istediğimi bildiği için *"Tamam, elimizde bir fırsat varken değerlendirelim değil mi? Sen ne dersin Emine hanım?"* dedi. Annem gülümsedi. Sevinçten havalara uçacaktım adeta. Günlerdir bu kadar mutlu olmamıştım. Zihnimde karmakarışık düşünceler... Nasıl olacak, ne zaman olacak... Bu kadar kolay mı?

Öğle vakti... Güneş hafiften yüzünü göstermişti. Görünürde kuşlar, kediler ısınırken; benim de kalbim ısınıyordu. Çünkü ben çok mutluyum.

Okula gidiyoruz. Bahçede hep küçük çocuklar vardı. *"Ben bu küçüklerle mi okuyacağım. Nerede benim yaşıtlarım?"* diye düşünüyorum. Müdürün yanına geldiğimizde heyecandan kalbim yerinden çıkacak gibiydi. Öğretmen bizi müdüre tanıttı. Müdür:

-Hoş geldin. Yaşın kaç yavrucuğum?

-11 efendim.

-Neden bu kadar geç kaldın?

- ...İşte bu soruyu cevaplayamadım. Boğazım düğümlendi, başımı öne eğdim, gözlerim doldu. Ben ister miydim bu yaşta birinci sınıfa başlamayı, küçücük çocuklarla ders görmeyi... Belki bu bile olmayacaktı diye kendimi teselli etmeye çalıştım. Babam müdüre 'maddiyat' diyebilirdi sadece. O da üzüldü bu duruma ancak elinden gelen bir şey yoktu. Öğretmen, müdüre: " Öğrencilerimize verdiğimiz burstan Sevede'ye de versek." dedi. Müdür: " Sevede şimdi derslere girsin, gerisini sonra düşünüyoruz." dedi.

Öğretmenle birlikte derslere girdik. İlk defa oturacağım o sıralara. Yıllardır hayalini kurduğum okul sıraları... İşte karşımda... Ön sıradaki boş yere oturuyorum. Herkes pürdikkat beni izliyor. Öğretmen: " Sınıfımıza yeni gelen arkadaşımız: "Sevede" diyerek beni tanıtıyor sınıfa. Şaşkın bakışlar... Hoş geldin sesleri... Ve ders başlıyor. Öğretmen tahtaya bir şeyler yazdı ve "Geçen dersimizde 'm' harfini işlemiştik. Şimdi sırada 'n' harfi var. Defterinizdeki çizgileri takip ederek benim gösterdiğim gibi yazmaya çalışın, ben de size yardımcı olacağım." Benim yanına geldi ve: " Okul çıkışlarında seninle dersler yaparak aradaki farkı kapatırız sen merak etme." dedi. Zil çaldı. O hasret kaldığım okul zili... Öğrenciler bahçeye doğru koştu. Sınıfta bir ben kaldım bir de öğretmen. Benim yüzümün asık olduğunu görmüş olacak ki: "Sana güveniyorum, seninle çok çalışırız. Sen üzülme, sınıf bile atlayabilirsin." dedi gülümseyerek. O gülümseyişi güven verdi bana. Dersler bitti, öğretmenle birlikte eve gidiyorduk. Daha sabah simit tezgâhının başında babama yardım ediyordum. Akşamüzeri ise okuldan eve döneceğim kırk yıl düşünsem aklımın ucundan bile geçmez-

di. Artık ben de okulluyum diye bağırarak, haykırmak istiyordum tüm dünyaya. Hem de doyasıya... Eve geldiğimizde öğretmenle başladık ders çalışmaya. Kimileri sıkıldığını söylerdi çalışmaktan. Aklıma geliyor ve gülüyorum, gerçekten okumayı isteyen sıkılır mı hiç ders çalışmaktan. Ara vermeden bir süre çalıştıktan sonra öğretmen: " Akşam namazı kılacağım, müsaade edersen. Önce abdest tazeleyeyim." diyerek çeşmenin başına geçti. Abdest... Su ile yıkamak... Önce yüz müydü kol muydu? Kaç defa? Bilğim yok. Dikkatimi çekti bunca işinin arasında namaz kılması. Niye zorluyordu bu kadar kendini. Yıllardır küçüksün sonra kaza edersin dediler bana.

Namaza durdu. O kadar güzel görünüyordu ki. Başında bembeyaz örtüsüyle görünce onu ninem geliyor aklıma. Ninem... Bana küçükken dualar, sureler öğretmeye çalışan güzel insan... Öğretmen güzelce namazını bitirince ellerini yukarı kaldırdı ve bir şeyler söyledi. Sonra bana dönüp : "Dua biz Müslümanların silahu. Sen de Allah'a dua edebilirsin. Her şeyi isteyebilirsin O'ndan." Dua... Yıllardır duaya ihtiyacım yok, ben duasız da yaparım diyerek okumamıştım. Gerekliydi demek tabi önce farkına varabilmek... Öğretmenle derse devam ettik hem de geç vakitlere kadar. Ödevler vererek pekiştirmemi, azimle ve kararlılıkla başaracağımı söyledi. Teşekkür ettim ve onu uğurladım. Arkasından baktım bir süre yollar bile bir başka göründü gözüme. Demek insan mutlu olunca gördüğü şeyler de güzelleşiyormuş. Odaya girip derse devam ediyorum. Bir ara kapı çaldı ve içeri annem girdi. Annem... Bugüne kadar benim küçük olduğumu söyleyerek bir şey öğretmeyen ama çok sevdiğini söyleyen insan... Öğretmen gibi o da örtülüydü ben de anneme kızdığım zamanlar kabahati örtüde buluyor ve örtüye kızıyordum. Annem bana sa-

rıldı ve dedi ki: “*Sen de yıllardır görmediğim mutluluğu görüyorum. Okulun hayırlı olsun kızım.*”

Gece geç saatlere kadar ders çalıştım. Ve yattım mutlu bir yüz ile. Bir gece öncesi aklıma geliyor, ne çok şey değişti. Kimin sayesinde... Öğretmenim diyorum biraz sesli, biraz sessiz. Öğretmen... Daha önce okul bahçelerinde duyardım da benim olmadığı için ‘*öğretmen*’ derdim. Şimdi o, benim ‘*öğretmenim*’di. Benim için uğraşan, çaba gösteren birisi... Gülümseyen yüzü beliyor zihnimde ve uykuya dalıyorum.

Sabah ezanı ile uyanıyorum. Dersin başına geçiyorum en kısa sürede okumayı öğrenmeliyim diyerek. Hedefim okula gitmekti işte gidiyorum, yeni hedefim sınıf atlamak.

Okul bahçesinden içeri girerken öğrenciler bana sordu: “*Abla, sınıfta bardak kırıldı, bardakları toplamaya gel misin?*” Ne diyeceğimi bilemedim. Nasıl olur da beni temizlikçi ablalara benzetirsiniz. Ben de bu okulun öğrencisiyim dememek için kendimi zor tuttum. “*Ben ilgilenmiyorum.*” diyebildim sadece. Sınıfa girdim, dün oturduğum yer doluydu. Ben de tek boş yer olan en arka sıraya oturdum. Ders arası yanıma bir kız geldi. Bana: “*Adım Yağmur, tanışalım mı?*” dedi. Ve elini uzattı. Kalkıp el sıkışmak istedim, olmadı, kalkamadım. Sıraya yapışmıştım. Yağmur: “*Ne oldu? Niye kalkamıyorsun, yapıştın mı yoksa?*” dedi ve kahkaha attı. Sonra da ekledi: “*Bu sınıfın en büyükleri benim on bir yaşındayım, seni sınıfımda istemiyorum.*” Bu gibi davranışlarla ben okumaktan yılmam. Önüme çıkan engelleri bir bir aşarken bu engeli de aşacağım inşallah diye geçirdim içimden.

Son derse gelebilmiştik nihayet. Ne de geçmek bilmez bir gündü. Ders bitti ve herkes eşyalarını toplayıp gitti. Bir ben kaldım koca sınıfta bir de öğretmenim. Öğretmenim yanıma geldi: “*Bir sorun mu var canım.*”

Ağlamaya başladım. Ve öğretmenime sarıldım hem de doyasya. Benim için o kadar çok şey yapmıştı ki. San-ki hepsi için de sarılmıştım ki ben isteyerek kimseye sarılmazdım. Sarıldığımda bir kez daha anladım onu ne kadar çok sevdiğimi ve kaybetmek istemediğimi. “Öğretmenim...” devam edemedim. Boğazım düğüm-lendi. “Bana her şeyi anlatabilirsin .” dedi. “Öğretmenim kalkamıyorum, sıraya yapıştım.” diyebildim gözüm yaşlı bir şekilde. Öğretmenim, beni güzelce kurtardı sıra-dan. “Ama elbisem yırtılmış şimdi ne yapacağım?” dedim. Bana ceket bulup getirdi ve birlikte evin yolunu tuttuk. Öğretmenimdi o. Sadece ders değil her konuda bana yardımcı.

Bir ay sonra

Öğretmenimle yoğun çalışmalarımız sonunda oku-mayı öğrendim. Artık çok hızlı okuyabiliyordum. Ben de bunu fırsat bilip bol bol kitap okuyorum. Kitaplar... Ne kadar güzel arkadaş... Can dostu sırdaş... Bilgi der-yası... Öğretmenimin tavsiye ettiği kitaplara başladım artık okudukça öğreniyor, öğrendikçe seviniyorum. Özellikle dini kitaplar... Bana bilmediğim o kadar çok bilgiyi öğretiyor ki...

Bugün pazar... Ders çalışmak için erkenden kalkı-yorum. Pencereden dışarı bakıyorum. Sessizlik hâkim. Haftanın yorgunluğundan olsa gerek dışarıda insan yok. Masanın başına geçiyorum ve dua ediyorum : “Allah’ım sen zihnimizi aç, işlerimi kolay eyle.” Öğretmenim öğretmişti bu duayı. Dersin başına geçtiğimde okuyo-rum ve kendimi çok huzurlu buluyorum. Toplama ve çıkarma işlemlerini pekiştirdim, öğretmenimin verdiği ödevleri yapıyorum. Vaktin nasıl geçtiğini anlamıyo-rum. Öğlen olmuş hâlâ ders başındayım. Zil çaldı. Ge-len öğretmenimdi. Anneme dönerek: “Bu, okulumuzun verdiği burs. Kabul eder misiniz?” Ne kibar bir davranış... Bana: “Nasıl gidiyor dersler?” diyerek gülümsedi. Odaya

çıktık. Yaptıklarımı anlatmaya başladım: “Öğretmenim verdiğiniz ödevleri bitirdim.” “Sevdeciğim az zamanda çok mesafe kat ettin. Tebrik ederim. Haziranda seni sınava sokacağız. Başarı durumuna göre sınıf atlaman konusunu düşüneneceğiz. Haziran’a kadar seninle çok konu bitiririz inşallah. Sen merak etme. Allah’ın izniyle başaracağız. Dualarımızla destekleyelim.” “Çok sevindim öğretmenim, dua etmeye çalışacağım.” dedim ve öğretmenimi uğurladım.

Akşama kadar ders çalışmış, çok yorulmuştum. Annem namaz kılıyordu. Baktım aynı öğretmenim gibi huzurluydu. Namaz nasıl bir şeydi de huzur buluyorlardı. Annemin yanına gittim ve “Anne namaz nasıl kılıyor? Ben de namaz kılmak istiyorum.” dedim. Annem: “Yaşın küçük...” derken sözünü kestim. “Anne ben artık büyüdüm. Benim de dinimin gereklerini yerine getirmem gerekiyor.” dedim. Annem: “Tamam kızım, haklısın galiba hata ettim. Öncelikle namaz kılmamız için abdest almamız gerekiyor. Haydi, gel abdest alalım.” Çeşmenin başına geçtik ve birlikte abdest aldık. İnsanın su ile arınması ne kadar güzel bir şey... Artık her zaman abdestli gezmiyorum. Çünkü abdest insanı koruyormuş.

Namaz kılmak için başımı örttüğümde öğretmenim aklıma geldi. Benimle simit yemesi, benim örtüye karşı tavrım... Bir bir geçti zihnimden. Ne zamandır içimden geçtiği halde dilimle telaffuz edemediğim, istediğim mesleği söylüyorum: “Öğretmen olmak.” Öğrencilere faydalı olmak... Benim gibi okuyamamış öğrencilerin okumasına yardımcı olmak... İşte gerçek huzur bu.

Annemin yanında namaza durdum. Onun yaptıklarını tekrar ederek ilk namazımı kıldım. Namazda okunan sureleri tekrar etmeyi de koydum hedeflerimin arasına. Ve tabi Kuran-ı Kerim okumayı öğrenmek... Hepsi Allah rızası için... Hedeflerim... Benim yol haritam...

Okula iki saatlik uykuyla gittim. Yorgundum ama kararlıyım. Sınıfta çocuklar oyun oynuyordu. Onlar daha çok küçük diyerek yaramazlıklarını görmezlikten geliyordum ablaları gibi. Bir hafta boyunca gece gündüz demeden çalıştık ve dua ettik öğretmenimle. Dua, her kilidin anahtarı...

Sekiz Ay Sonra

Sınav günü geldi çattı. Heyecandan okulun yolunu zor buldum. Öğretmenimi gördüm. Bana: " *Sen elinden geleni yaptın, şimdi tevekkül et.*" dedi, sınava gireceğim sınıfı gösterdi. Ve sınav başlıyor... İlk soruları hızla çözüp ilerliyorum. Toplama ve çıkarma soruları da kolay. Heyecanımın yerini sevinç alıyor. Bol bol kitap okuduğum için Türkçe ve diğer sorular da zor gelmiyor. Çarpma, bölme derken sınavı bitiriyorum hem de hepsinden eminim. Çıkışta öğretmenimle karşılaşıyorum. Ona: " *Sorular çok kolaydı öğretmenim, inşallah hepsini doğru yapmışımdır.*" Öğretmenim: " *Çalışana her şey kolay...*"

Birlikte gezmeye çıkıyoruz. Gözlerimizde mutluluk ışıltısı var. Yürüyoruz yemyeşil ağaçların arasından kuş sesleri eşliğinde. Öğretmenime: " *Öğretmenim, sizi çok seviyorum, iyi ki varsınız. Ben de sizin gibi öğretmen olmak istiyorum.*" Öğretmenim duygulandı. Gözleri dolmuş bir şekilde: " *Çok sevindim canım. İnşallah o günleri de görürüz.*" Biz konuşurken ezan okunmaya başlıyor ve soruyorum: " *Öğretmenim, camide namaz kılalım mı? Abdestim de var.*" Öğretmenimin çok sevindiğini anlıyorum yüzünden. Bana sarılıp cevap veriyor: " *Sen iste yeter ki...*" Camiye giriyoruz. Huzurlu bir atmosfer... İnsanın kendini bulduğu, sıkıntılarından kurtulduğu ibadet yeri... En son ne zaman gelmiştim buraya... Düşünüyorum seneler evvel olsa gerek. Cemaatle namaz kılıyoruz. Arkasından tespih çekiyoruz ve dua ediyoruz.

Okuldan eve gelmiş dinleniyordum. Anneme: " Bana Kuran-ı Kerim öğretir misin anne? " dedim. " Tabii ki öğretirim hem de büyük bir zevkle." dedi ve başladı öğretmeye. Bir süre çalıştıktan sonra zil çaldı. Öğretmenim gelmişti. Bana doğru dönerek: " Aferin Sevde, aferin Sevde." dedi ve yanıma geldi. Devam etti : "Sorduğumuz soruların hepsini doğru yapmışsın, öğretmenler olarak konuştuk ve ... " İşte o an... Heyecandan öğretmenimi zor duyduğum, nefesimi tutarak dinlediğim o an... Açık-lıyor öğretmenim: " Başarılı olduğun için üçüncü sınıfa atlamana karar verdik." Sevinçten ne yapacağımı bileme-dim. Koştum ve sarıldım hem anneme hem de öğretmenime. " Çok teşekkür ederim, hem de çok." diyerek evin içinde koşmaya ve bağırmaya başladım. "Yakında yeti-şeceğim size yaşıtlarım. İşte dualarım kabul oldu. Allah'ım şükürler olsun."

Yaz tatili bitti. Üçüncü sınıfa başladım. Ne garipti. Bir senede nereden nereye gelmiştim tabii tek başıma değil. İki seneye ilkokulu da bitirdim mi ortaokulu açtıktan okuyabilirim diye düşündüm. Aynı hızla çalışmaya ve duaya devam...

Evde oturuyordum. Kapı çaldı, içeri öğretmenim girdi. Onu gördüğüme çok sevindim ancak yüzünde hüznle karışık sevinç vardı. Bana sarıldı ve "Ben evle-niyorum. Haftaya düğünüm var yalnız..." Öğretmenimin sözünü keserek: " Ne kadar güzel, hayırlı olsun, çok sevindim öğretmenim." dedim. Öğretmenim devam etti: " Yal-nız artık burada olamayacağım. Eşimin yanına Doğu'daki bir köy okuluna gidiyorum." Sevincim bir anda hüzne dönüştü. "Nasıl yani ayrılacak mıyız? Ama... Anneniz, babanız, kardeşleriniz burada..." Kelimeler dizildi bir şey söyleyemedim. "Seni ziyarete gelirim, önce sen haftaya düğünüme gel." dedi gülümseyerek.

Çok çalışmanın ve azmin sonucu Kuran-ı Kerim'i okuyabiliyordum artık. Çok mutluydum. Allah'ın ke-

lamını okumak... Allah'ın lütfuydu elbette. Ve karar verdim: "Örtünmeliyim." Anneme bunu söylediğimde annemi hiç olmadığı kadar mutlu gördüm. "Allah Ayşenur öğretmenenden razı olsun. Duanın, namazın, Kuran-ı Kerim'in ve örtünün gerekliliğini öğretti sana. Okula gitmen için elinden geleni yaptı. Benim de hatalarımı düzeltmeme yardımcı oldu. Allah işlerinde kolaylıklar versin."

Düğün günü... Öğretmenimin yanına gidiyorum başımda beyaz bir başörtüsü ile. Beni görünce şaşırıyor: "Allah'ım sana sonsuz şükürler olsun. Sevede gerçekten sen misin? Çok güzel olmuşsun. Allah mübarek etsin." dedi ve şöyle devam etti: "Sakın üzülme gidiyorum diye. Senin liseyi kazanacağına inanıyorum, dualarımda seninle. Ben de başka çocukların yardımına koşayım. Senin gibi okumayı isteyen ne kadar çok çocuk vardır öyle değil mi? "Evet" diyebilirim. Yine yardıma koşuyorsun hem de büyük bir sevinçle. Uzaklara gidiyorsun. Soğuşun ve yokluğun içine...

Altı yıl sonra

Çok çalışarak beşinci sınıfı başarıyla bitirdim, açığtan ortaokulu bitirdim ve şimdi lise birinci sınıfa başlayacağım. Yaz tatilindeyim. Zil çalışıyor. Kapıyı açıyorum ve sevinç çığlıkları atıyorum: "Öğretmenim!" Yanında dört yaşlarında bir kız çocuğu var. Soruyorum: "Yoksa kızınız mı?" Gülümsedi ve: "Evet, kızım Elif" diye cevap veriyor. Altı yıllık hasret bitiyor ve sarılıyoruz sımsıkı. Eve giriyoruz ve öğretmenime anlatmaya başlıyorum:

-Sizi çok özledim öğretmenim. Siz yokken hep sizinle olduğumu hayal ederek çalıştım. Sınavlarda da sizin öğrettikleriniz sayesinde başardım. Peki, siz neler yaptınız?

-Gittiğim köy okulunda öğrenci sayısı çok az. Köydeki çocukların büyük çoğunluğu maddi imkânsızlıklardan

dolayı okuyamıyor. Ben de onlara yardımcı olmaya çalışıyorum.

-Öğretmenim biliyorsunuz ki altı yıl önce babam bir fırın açmıştı ve şimdi durumumuz iyi çok şükür. Babamla konuşsam da biz de yardım etsek o ocuklara. Onların okumalarını gerçekten çok istiyorum.

-Ne kadar dűřüncelisin.

-Zamanında ben de okul hasretiyle yanıp tutuşuyordum da sizin sayenizde... dedim gülümseyerek hatırladım yıllar yılı öncesini. Okul bursu diyerek bize yaptığınız yardımları... Bana verdiğiniz tanıtım ders kitapları... Peki, okumayan çocuklar ne yapıyor?

-Kimi ocuklar tarlada alışıyor. Kimisi evde kardeşlerine bakıyor. Kimisi ailesi istemiyor diye okula gidemiyor. Oralarda yapılacak o kadar çok şey var ki...

-Siz Allah'ın izniyle başarılırsınız. Ben de sizin gibi idealist bir öğretmen olacağım inşallah. Dedim ve şimdi de başka çocukların umut kaynağı olmuştu benim öğretmenim diye geçirdim içimden. Umut kaynağım... Karanlığımın ışığı... Yol gösterenim... Canım öğretmenim...

Sekiz yıl sonra

Öğretmenliğimin ilk yılı... Sınıfa girer girmez ayağa kalkan öğrenciler... "Günaydın Arkadaşlar" dediğimde "Sağol" diye bağıran minikler... İşte karşımdalar... Öğretmenim geldi aklıma. Unutamadığım öğretmenim...

MEMUR-SEN KONFEDERASYONU
EĞİTİM-BİR-SEN
EĞİTİMCİLER BİRLİĞİ SENDİKASI

www.ebs.org.tr